

Preot Dr. ȘTEFAN SLEVOACĂ

PREDICI

pentru toate duminicile
și sărbătorile anului
bisericesc

TIPĂRITA CU BINECUVINTAREA
DREA FERICITULUI PĂRINTE

IUSTIN

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE



EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

București — 1979

Prefață

În anii din urmă au apărut multe cărți folositoare de suflet în Biserica Ortodoxă Română. Biblia, Filocalia, cărți de rugăciuni și de cult, manuale pentru seminaristi și studenți în teologie, îndrumări pastorale ale Ierarhilor noștri, toate au darul de a îmbogăți literatura noastră ortodoxă, de a oferi binecredincioșilor creștini merinde pentru minte și inimă, ca să trăiască viața cea bine-plăcută lui Dumnezeu.

Publicațiile acestea sînt o dovadă a grijii părintești pe care o poartă conducătorii Bisericii noastre pentru trebuințele sufletești ale celor încredințați păstoririi lor. Pe de altă parte ele oglindesc climatul de libertate de care se bucură cultele religioase în țara noastră, care își pot împlini nestingerite rosturile lor spirituale în mijlocul poporului.

Literatura noastră omiletică s-a dezvoltat și ea rodnic în ultima vreme. Atît în volume separate cît și în paginile revistelor eparhiale au apărut și se publică mereu un număr mare de cuvîntări bisericești, pentru îndrumarea celor rînduiți să propovăduiască Evanghelia. Însă de multă vreme nu s-a publicat în țară la noi o carte de predici completă, care să cuprindă cuvîntări pentru toate duminicile și sărbătorile de peste an.

Volumul de față vine să umple această lipsă. Predicile adunate în paginile lui au fost rostite de autor atît în vremea slujirii sale ca preot în România, cît și între anii 1969—1977 cînd, trimis de către Patriarhia Română, a slujit ca preot misionar în Statele Unite, în cadrul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române Misionare din America.

Pentru publicarea acestei cărți am fost încurajat de primirea caldă pe care preoțimea română și presa bisericească au făcut-o volumului meu de predici intitulat «Popasuri Duhovnicești», apărut în editura Mitropoliei Olteniei, în 1945. Din acel volum, epuizat acum de mai mulți ani, am reeditat doar un număr de 7 predici. Restul cuvântărilor sînt lucrări inedite, cu un conținut nou, deși uneori tematica și titlul predicilor au rămas cele din «Popasuri Duhovnicești».

În general, conținutul predicilor îl formează explicarea textului evangheliei duminicale, respectiv lămurirea semnificației praznicului sau a vieților sfinților comemorați. Numai în puține cazuri am ales subiecte în afara pericopei zilei, nu însă străine de interesele mari, actuale ale ascultătorilor.

Gîndul care m-a călăuzit la alegerea și tratarea subiectelor a fost acela de a oferi credincioșilor învățătura curată a Bisericii noastre strămoșești, într-o limbă înțeleasă de toți, potrivit cu mentalitatea și cerințele omului din zilele noastre. Prezint deci adevăruri vechi, prezente de veacuri în amvoanele creștine, dar adevăruri noi în același timp, de vreme ce se adresează viețuitorilor secolului XX, care folosesc televizorul, mașinile de calcul electronic și zboară în jeturi supersonice.

Pe cît mi-a fost posibil, am căutat să ilustrez predicile cu exemple, biblice sau din viața actuală, ferindu-mă să plutesc în rorii unor abstracțiuni sterile sau să folosesc fraze găunoase, sforăitoare, care nu spun nimic.

Cred că înfățișarea luminoasă și practică a adevărului lui Hristos, legarea dogmei de necesitățile vieții de fiecare zi rămîne nu numai prima datorie a amvonului, ci și cheia succesului lui. Căci plictisim atunci cînd vorbim abstract sau dorim să emoționăm înainte de a fi convins.

Drept izvoare am folosit, pe lângă Sfînta Scriptură și cărțile de învățătură ale Bisericii Ortodoxe, cîteva lucrări ale unor predicatori contemporani. Din acelea am utilizat ceea ce mi s-a părut bine spus și potrivit cu trebuințele sufletești ale ascultătorilor mei, după dictonul lui Seneca: «Quidquid bene dictum est ab ullo, meum est».

Însă apariția cărții de față nu ar fi fost posibilă fără generoasa înțelegere și părinteasca purtare de grijă a Prea Fericitului Dr. Iustin Moisescu, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Sanctitatea Sa, de îndată ce a luat cunoștință de prezentarea manuscrisului predicilor, în ziua imediat următoare inaugurării prestigioasei Sale arhipăstoriri, a binevoit să acorde binecuvîntarea patriarhală pentru apariția volumului, aprobînd ca el să fie tipărit în editura Institutului Biblic și de Misiune de pe lângă Sfînta Patriarhie, și apoi să fie pus la îndemîna preoțimii române din țară.

Cu un profund sentiment de grațitudine și devotament exprim cele mai călduroase mulțumiri Prea Fericitului Patriarh Iustin, pentru sprijinul moral și material pe care a binevoit să mi-l acorde. Mă simt dator, deasemenea, să mulțumesc călduros soției mele Rodica și fiului meu Mărgărit, care m-au ajutat cu bunele lor sugestii, cu munca de dactilografare și aranjare a manuscriselor, la facerea corecturilor.

Conștient de limitele puterilor mele, ca și de lipsurile cărții, o încredințez totuși luminii tiparului, cunoscînd că «nici cel ce seamănă nici cel ce udă este ceva, ci Dumnezeu care face să crească». Pe El, purtătorul de grijă puternic și milos-tiv, îl rog ca această carte de predici să fie de ajutor confracțiilor mei întru Hristos în lucrarea lor de vestire a Evangheliei Domnului Hristos, pentru promovarea vieții creștine în mijlocul credincioșilor noștri.

AUTORUL

PARTEA ÎNTÎIA

PREDICI LA DUMINICILE
ANULUI BISERICESC

Bucuria Învierii

Frați creștini,

În această sfântă și slăvită zi ne împărtășim de lumina celui mai strălucit praznic al credinței noastre. Serbăm Învieirea Domnului Hristos, «ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa».

Faptul dumnezeiesc, minunea zguduitoare săvârșită în Ierusalim înainte cu 19 veacuri, se înnoiește, este preamărită de îngeri și de oameni și umple Biserica și inimile credincioșilor de negrăită bucurie și mîngîiere. A înviat Hristos ! Fiul Omului cel judecat și osîndit, Iisus cel încununat cu spini și răstignit pe o cruce între doi tîlhari, Iisus cel mort și pecetluit într-o groapă ca un om înfrînt, iată-L : biruiește puterile răului și sfărîmă cătușele morții. După trei zile se ridică din mormînt ca un soare în răsărituri și, puternic și luminos, se înalță în slava veșniciei ca un Mîntuitor și Domn. Hristos a înviat !

«Acum toate s-au umplut de lumină : și cerul și pămîntul și cele dedesubt». Clopotele bisericilor cu limbile lor de aramă glăsuiesc minunea în țăriile văzduhului. Preoții o vestesc din fața altarelor. Corurile o vestesc în imnuri de preamărire. Iar din piepturile milioanei de credincioși, ca și din graiurile firii care se trezește în triumful primăverii, bucuria vieții răsună nestăvilit : «Adevărat a înviat».

Frați creștini,

Oare din ce pricină este prețuită această sfință și mare zi a Paștilor? De ce ne bucurăm atât de intens cu toții, tineri și bătrâni, drepti și păcătoși? De ce este numită Învierea Domnului *«Doamnă a praznicelor și sărbătoare a sărbătorilor?»*

Răspunsul este acesta: Învierea Domnului Iisus Hristos este piatra de temelie a vieții și a Bisericii creștine. Ea este rădăcina pomului vieții din care răsar și se mențin tari puterile cele dumnezeiești prin care trăim duhovnicește și ne mîntuim: credința, nădejdea și iubirea.

Fraților,

Întreaga noastră viață religioasă și toată lucrarea spirituală a Bisericii noastre se reazimă pe adevărul că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, iar noi sîntem răscumparați și mîntuiți prin moartea și învierea Lui. Despre firea dumnezeiască a lui Iisus, ce e drept, adevăresc minunile de care vorbesc Evangheliile, profețiile pe care le-a făcut și care s-au împlinit, învățătura Sa admirabilă, viața Sa neprihănită. Însă toate acestea sînt dovezi neîndestulătoare. Minuni au făcut mulți. Darul prevestirii viitorului l-au avut mulți oameni în cursul vremurilor. Sînt destui în lume care au trăit și au vorbit frumos.

Trebuia o altă dovadă despre divinitatea «fiului dulgherului». Se cerea un fapt unic, extraordinar, în fața căruia toată îndoiala și toată împotrivirea să dispară. Acest fapt, această minune a minunilor aleasă de Providența dumnezeiască, a fost Învierea de la poalele Golgotei. Cînd cărturarii și fariseii din vremea Sa îl provocau pe Iisus să se legitimeze prin ce semn poate arăta că este Fiul lui Dumnezeu, El le vorbea de înviere. *«Stricați templul acesta și în trei zile eu îl voi rezidi... Iar El le vorbea de templul trupului Său»* (Ioan 2, 21).

Faptul s-a petrecut așa precum a fost prezis: Fiul Omului a luat asupra Sa toate păcatele lumii, le-a ispășit pe Cruce cu scump sîngele Său, a primit moartea și îngroparea. Dar a treia zi s-a sculat din morți cu puterea Sa proprie. A treia

zi un sol ceresc întreba pe femeile evlavioase ce stăteau uimite în fața mormîntului gol: *«De ce căutați pe Cel viu între cei morți? S-a sculat, nu este aici»* (Luca 24, 6).

Să ne închipuim o clipă că istoria vieții lui Iisus s-ar fi încheiat odată cu moartea rușinoasă de pe Cruce. Să zicem că n-ar fi înviat Domnul. Oare în acest caz ar fi cîștigat El inimile oamenilor așa cum a făcut-o? Ar fi ieșit apostoli care să-i predice învățătura, s-ar fi ivit mucenici care să moară pentru numele Lui, popoare care să se plece la picioarele Crucii Lui? Fără îndoială, nici una din aceste lucruri nu s-ar fi întîmplat. Ci mormîntul lui Iisus ar fi fost și mormîntul credinței în El. Sau cum zice Sfîntul Apostol Pavel: *«Dacă n-a înviat Hristos, zădarnică ne este credința, zădarnică propovăduirea»*.

Însă tot Sfîntul Pavel zice: *«Hristos a dovedit cu putere că este Fiul lui Dumnezeu prin înviere»* (Rom. 1, 4). Ceea ce mărește bucuria noastră e faptul că minunea învierii este dovedită în multe chipuri. Mîntuitorul, după scularea Sa din morți, s-a arătat multora, în repetate rînduri. Năluca nu a putut fi, deoarece ucenicii L-au văzut, L-au pipăit rănile, au umblat cu El, au cinat cu El. De furarea trupului Domnului nu poate fi vorba, deoarece mormîntul a fost păzit de ostași și străjuit cu mare grijă de căpeteniile iudeilor, dușmani neîndurați ai Galileanului. Îșelarea nu poate fi admisă în cazul învierii, fiindcă pentru o minciună nimeni nu-și dă viața cum au făcut apostolii.

O, ce schimbare la oamenii aceia... În timpul vieții lui Iisus ucenicii nu înțelegeau cîtuși de puțin cuvintele despre înviere. În timpul patimilor, ei s-au temut, au fugit, s-au lepădat de Iisus. După moartea Învățătorului lor ucenicii erau triști și descurajați...

Însă numai după cîteva zile, pe aceiași oameni îi vedem vorbind cu înflăcărare: *«Dumnezeu a înviat pe Acest Iisus, iar noi sîntem martorii Lui»* (Fapte 2, 32). Amenințări, închisoare, bătăi, ucideri cu pietre și cu sabie, nimic n-a fost în stare să intimideze pe acei martori. Ce-i făcea oare pe galileenii aceia să aibă atîta curaj? Numai convingerea adevărului! Numai faptul că în zorii acelei neuitate zile, sufla-

rea Duhului dumnezeiesc s-a întors în trupul Fiului Omului, iar Acela a ieșit din mormânt și a fost văzut și pipăit. Pe faptul învierii s-a întemeiat credința creștină. Din rădăcina lui au răsărit și au înflorit bisericile pe fața întregului pământ, s-a întemeiat cultul divin, a odrăslit bogăție de viață sfântă.

De aproape două mii de ani creștinii se închină Mîntuitorului celui înviat. Acum numele lui Iisus este numele mai presus de orice nume, lăudat și preamărit. Acum Biserica Lui este împărăție întinsă, numărînd creștini de pretutindeni.

Cum să nu ne bucurăm? Mîntuitorul cel înviat este Mîntuitorul nostru, noi sîntem poporul Lui. Biserica cea întemeiată de El este Maica noastră spirituală care ne-a născut și ne hrănește cu pîinea cerească a adevărului. Credința în care ne-am botezat și pe care o mărturisim este aceeași pe care au mărturisit-o apostolii, mucenicii, sfinții. Puterea care a învins iadul ni se împărtășește și nouă prin rugăciune și harul Sfintelor Taine.

Știm în cine credem! Înțelegem de cine ascultăm! Nu sol, nici înger, nu înțelept sau legiuitor pămîntean este Mîntuitorul nostru, ci Acela înaintea căruia un apostol umilit și rușinat de o scurtă îndoială ce o avusese, a strigat: «*Tu ești Domnul meu și Dumnezeuul meu!*» (Ioan 20, 28).

Din Învierea Domnului izvorăște apoi bucuria *nădejdi*. Cît trăim, adesea sîntem încercați cu multe necazuri, lipsuri și dezamăgiri. Iar în cele din urmă ne așteaptă moartea, tiranul cel nemilos care toate le înghite: viața oamenilor și a popoarelor, culturi și civilizații.

O, ce soartă tristă!... Să dipari fără urmă, să te descompui cu totul în țărînă, să nu se aleagă nimic din toate ostenele tale, să fie zădărnice toate nădejdiile tale după o fericire deplină, după dreptate și adevăr — iată o soartă față de care o altă mai jalnică nu poate fi.

Dar din această stare nenorocită ne-a izbăvit dumnezeiescul Înviat. Iisus Hristos a ieșit biruitor din suferință și din moarte, iar prin aceasta ne-a făcut și pe noi părtași victoriei Lui. El a fost doar primul care a învins puterea răului și a morții, «*pîrga celor adormiți*», cum zice Scriptura

(I Cor. 15, 20). Acum, de credem că Domnul a murit și a înviat, de trăim în duhul lui Dumnezeu, știm că și noi vom avea parte de nemurire și de o fericire fără sfîrșit.

E posibilă oare o mai mare mîngîiere ca aceasta? Eu socot că nu. Mormîntul gol al Golgotei ne spune că este o ordine în lumea aceasta, că nedreptatea nu durează, că moartea nu are cel de pe urmă cuvînt. Acum știm că omul cel mai sărac și mai mic are o valoare mai mare decît cea a întregului univers, fiindcă în el sălășluiește un suflet nemuritor, menit pentru viața veșnică. Acum suferința cea mai grea poate fi suportată cu bărbăție și răbdare, fiindcă dincolo de încercarea care doare, se întrezărește mîna Părintelui ceresc care răsplătește.

În lumina Învierii și a vieții veșnice, slăbiciunile ni se fac putere, zărilor întunecoase se înseninează, temerile se alungă, bucuriile se înfiripă. Acei care urmează adevărul și bunătatea, acei care trăiesc în iubire, pot birui orice furtună, cu puterea apostolului care striga: «*Eu socot că suferințele din vremea de acum nu sînt vrednice să fie puse alături de mărirea viitoare care ni se va descoperi nouă*» (Romani 8, 18).

Frați creștini,

De peste veacuri ne vine o admirabilă cîntare ce se aude în dimineața Paștilor și care aș vrea să fie îndemnul de încheiere al cuvîntului meu de astăzi. Iată-l: «*Veniți să bem băutură nouă, nu din piatră stearpă făcută cu minune. Ci din izvorul nestrîcîciunii, Hristos Cel ce a înviat din mormînt*». «*Piatra stearpă*» era stîncă din pustia Sinai, care la atingerea toiagului lui Moise, a izvorit apă răcoritoare pentru poporul biblic. Neasemănat mai vie și mai scumpă este apa harului dumnezeiesc al mormîntului Mîntuitorului. Căci apa din pustie era trecătoare și de folos unei singure națiuni, pe cînd darurile Învierii sînt izbăvitoare pentru întreaga omenire și nu se termină niciodată.

Ceea ce urmărește sfînta noastră Biserică prin îndemnul pe care vi l-am rostit este ca Învierea Domnului să o facem prezentă în viața noastră aici și acum. Minunea să nu rămînă

un fapt al trecutului, ci un adevăr permanent, viu, din care să luăm putere de luptă și de înnoire. Ceea ce ne interesează nu este atât faptul că *Hristos* a înviat, ci că *noi* sintem vii prin El, în credință, în nădejde și în dragoste. «În această zi mîntuirea s-a dat lumii», zice Sfîntul Grigore de Nazianz. «*Hristos* a înviat din morți: învie și tu cu El. *Hristos* a părăsit groapa: rupe și tu cătușele păcatului. Vechiul Adam e nimic și unul nou s-a făcut: fă-te și tu o făptură nouă în *Hristos*».

Fiecare dintre noi trebuie să fie un «martor» al Învierii Domnului, prin felul cum știe să-L arate lumii pe Mîntuitorul în viața sa, în casa sa, în munca sa de fiecare zi.

A-L iubi cum El ne-a iubit, a face bine semenilor noștri cum Iisus a știut să facă și a avea în priviri mereu zorii veșniciei, acestea sînt Paștile cele adevărate. Pe acestea vi le urez cu toată inima.

Predați-vă viața Celui înviat! Primiți-L ca Domn și Mîntuitor! Pacea Lui și bucuria vă vor însoți.

Hristos a înviat!

Amin!

DUMINICA TOMII

Credința

«Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut».

Frați creștini,

Știți că aceste cuvinte au fost adresate apostolului Toma de către Iisus. Opt zile trecuseră de cînd Domnul se sculase din morți. În acest răstimp El s-a arătat de mai multe ori ucenicilor Săi. S-a arătat femeilor mironosițe, la doi din învățăceii care mergeau spre Emaus, iar către seară, în însăși ziua învierii, s-a arătat cetei apostolilor care stăteau închiși în casă de frica iudeilor. Toți care L-au văzut s-au umplut de bucurie și de nădejde. Toți au crezut în El și I s-au închinat.

Doar unul a rămas nemîngîiat și cu inima tulburată de îndoieli. Toma nu era de față cînd Domnul i-a vizitat pe ucenicii Săi. Cînd s-a întors la prietenii lui, aceia i-au spus marea veste: «Am văzut pe Domnul». Dar Toma n-a primit mărturia fraților săi și nu le-a împărtășit bucuria. S-a încăpățînat să nu dea crezare decît unei experiențe personale. «*De nu voi vedea în mîinile Lui semnul cuielor și de nu voi pune mîna mea în coasta Lui, nu voi crede*» (Ioan 20, 25).

După opt zile Mîntuitorul a venit iarăși la ceata ucenicilor Săi. De data aceasta Toma era de față. Cel dintîi cuvînt al lui Iisus a fost adresat către dînsul. Domnul l-a chemat să

se apropie, să pipăie, să se convingă, să creadă. Necredinciosul s-a apropiat, a văzut, desigur a și pipăit urmele rănilor și a sfârșit prin a crede, exclamînd : «*Domnul meu și Dumnezeul meu*» (Ioan 20, 28). Atunci Mîntuitorul i-a dat răspunsul care răsună ca un ecou atît de puternic pînă astăzi : «*Tomo, ai crezut fiindcă ai văzut. Fericiți cei ce nu au văzut și au crezut*» (Ioan 20, 29).

Socotim că este de cea mai mare trebuință să ne oprim astăzi la această «fericire» arătată de Domnul Iisus și să căutăm a-i descoperi înțelesul. Ce este credința de care vorbește Fiul lui Dumnezeu ? În ce constă fericirea legată de ea?

Multe s-au spus și se spun despre virtutea credinței. Dar puținii își dau seama de importanța ei pentru viață, de puterea ei pentru sufletul omenesc, o putere care poate să mute și munții din loc, după cum zice Scriptura.

Fraților,

Conștienți sau nu, noi trăim prin credință toată viața. Ea stă la temelia faptelor noastre de fiecare zi. Noi «credem» în medicul care ne tratează de boală, «credem» în tableta pe care ne-o dă farmacistul. Avem încredere în banca la care ne depunem economiile, în casa de asigurări care ne garantează pensia la caz de accident sau de bătrînețe. N-am fost niciodată în Australia, dar credem că acea țară există. N-am văzut cu ochii globulele roșii din sînge sau microbii tuberculozei, dar știm că există globule și microbi. De unde știm? Din spusele altora. Alții au văzut, au cercetat, au mărturisit. Noi trăim pe temeiul spuselor lor. Credința religioasă este una din aceste încredințări, dar cea mai importantă dintre toate și cu urmările cele mai hotărîtoare. A «crede» din punct de vedere creștinesc este a te rezema pe cuvîntul lui Dumnezeu și a trăi din adevărul lui. Sau cum spune Sfîntul Apostol Pavel : «*Credința este încredințarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute*» (Evrei 11, 1).

E vorba de o renunțare la noi înșine, de o încredere în persoana Celui ce ne-a creat și ne-a mîntuit. Dumnezeu s-a descoperit oamenilor în multe feluri, în multe rînduri. El a vorbit patriarhilor, profeților, aleșilor Săi din fiecare neam și neam, după cum ne spun Scripturile. La urmă, într-un chip desăvîrșit, Dumnezeu s-a manifestat lumii în persoana Cuvîntului Său care s-a întrupat și a viețuit între oameni acum mai bine de 19 veacuri. Despre Iisus Hristos, de faptele și învățăturile Lui au scris cărți acele persoane care au trăit în preajma Mîntuitorului și au fost martori oculari ai acelor întîmplări. Biserica a păstrat acele cărți și pe temeiul Evangheliilor propovăduiește adevărurile mîntuitoare, învățătura despre cele ce nu se văd și în care nădăjduim. Acum, *credința este un dar dumnezeiesc prin care noi, ajutați și călăuziți de Duhul Sfînt, ne încredem în cele ce ni le-a descoperit Dumnezeu și ne orientăm viața potrivit acestei lumini mai presus de lume*. Credința este mai întîi o smerită supunere a minții noastre sub ascultarea divină. Că lumea a fost creată de Dumnezeu, că El ocîrmuiește universul întreg și viața noastră personală, că pentru păcatele noastre Fiul lui Dumnezeu a murit, a înviat și s-a suit iarăși la Tatăl, că este o înviere a morților și o judecată de apoi, iată «crezul» nostru pe care îl mărturisim și care stă la temelia tuturor faptelor noastre.

Dacă primim ca adevărate cuvintele oamenilor care uneori greșesc iar alteori ne înșală, cum să nu dăm crezare cuvintelor Aceluia care este Adevărul și Viața și care ne-a iubit pînă la moartea de pe cruce ? Firește, în Sfintele Scripturi sînt unele lucruri cu anevoie de înțeles, iar în învățătura Bisericii se află unele îndatoriri grele. Să ne gîndim doar la minunile din Evanghelii, la taina Sfintei Cuminecături, la porunca lepădării de sine... Însă tocmai aici stă puterea și meritul credinței, de aici iese binecuvîntarea și fericirea : omul să se dezbrace de sine, de trufia rațiunii sale și să se supună autorității iubitoare a Creatorului. «*Adevărat zic vouă : că dacă nu vă veți întoarce și nu veți deveni ca pruncii, nu veți*

intra în împărăția lui Dumnezeu» (Mat. 18, 3). Biblia ne prezintă nenumărate cazuri de astfel de rezemare pe spusele Stăpînului ceresc.

Poruncit-a Dumnezeu lui Avraam să iasă din Mesopotamia și să meargă spre apus pentru a primi alt pămînt. Patriarhul n-a șovăit o clipă, a lăsat toate și s-a dus în Canaan. Dumnezeu mai tîrziu i-a spus să-i aducă jertfă pe unicul său fiu, pe Isaac. Avraam și-a înăbușit orice sentiment părintesc și era gata să-l junghie pe copil, căci *«se gîndea că Dumnezeu poate să-l învieze și din morți»* (Evr. 11, 19). Tocmai pentru această supunere și credință el a fost binecuvîntat să fie părintele tuturor ce aveau să se mîntuiască.

Tot astfel Moise prin credință a ieșit cu poporul biblic din Egipt, fără a se teme de oștirile lui Faraon. În tot timpul anilor petrecuți în pustie el a biruit *«în nădejde, ca și cum ar fi văzut pe Cel nevăzut»* (Evr. 11, 27).

Fost-a, oare, ușor de primit vestea de la înger că Fecioara va naște fiu? Nu, desigur! Și totuși Maria Preacurata a crezut celor spuse ei de la Domnul și a rostit neuitatele cuvinte: *«Fie mie după cuvîntul tău»* (Luca 1, 38).

În același chip au crezut apostolii care au părăsit părinți, case, rudenii, năvoade și au urmat lui Iisus. Așa au crezut și mucenicii care au suferit prigoniri și moarte pentru nădejdea celor nevăzute, asemenea tot acel nesfîrșit număr de oameni sfinți din toate vremurile și din toate părțile lumii care s-au lăsat călăuziți, ca de un far luminos, de îndreptarul Scripturilor și de învățătura sfintei Biserici.

Surgerea anilor n-a schimbat nimic din obligația virtuții de care ne ocupăm. Și astăzi ca și în zilele cînd Fiul Omului petrecea între oameni și le vorbea față către față, a crede înseamnă a avea convingerea lui Avraam, nădejdea lui Moise, smerenia de cuget a Fecioarei Maria, ascultarea apostolilor, înseamnă a răspunde «da» la toate chemările ce ne vin de dincolo de lume. *«Ferice de cei ce n-au văzut și au crezut».*

Însă o credință doar cu mintea nu este de ajuns, nu mîntuiește omul, nu-l încălzește, cum nu încălzesc razele soarelui într-o zi geroasă de iarnă. Putem cunoaște o mulțime de lucruri despre Dumnezeu și totuși să nu trăim cu Dumnezeu. Sfîntul Apostol Iacob scrie în epistola sa că *«și diavolii cred, ba se și cutremură»*, însă rămîn diavoli, în afară de orice comuniune cu Cel ce a făcut cerul și pămîntul. Ceea ce se cere într-un chip absolut în fapta credinței e angajarea totală a omului, primirea adevărurilor cu mintea dar și cu inima, mărturisirea lor cu gura, dar și cu viața de fiecare zi. Credința este o alipire de Dumnezeu în dragoste, o predare, o supunere totală a voinței noastre sub voia cea sfîntă a Atotputernicului. Pentru un creștin credința este o legătură personală, vie și fierbinte cu Mîntuitorul, o ascultare neclintită de poruncile Lui, izvorită din iubire.

Cînd cred cu sinceritate, întreaga mea viață este colorată, influențată, transformată de adevărurile pe care le mărturisesc. Atunci eu nu cuget, nu simt și nu lucrez decît în acord cu cele ce mi le-a descoperit Dumnezeu, în Iisus Hristos. Cînd am o credință vie, această credință se preface în lăuntru meu într-o putere care mă renaște și mă face un om nou. După cum o bucată de fier pusă în foc devine foc, așa voia credinciosului devine una cu voia lui Dumnezeu și se arată în afară în fapte de sfințenie, de milostivire, de îndelungă-răbdare, de tot ce e bine și frumos. Numai cînd se arată în viața noastră astfel de lucruri, putem convinge lumea că avem o credință desăvîrșită.

Frați creștini,

Atîrnă de noi să ne facem părtași de această «fericire» a credinței, de puterea ei binecuvîntată.

Partea lui Dumnezeu s-a făcut și se împlinește mereu cu noi. Cînd ne-am botezat, Duhul Sfînt ne-a împărtășit darul credinței. Dumnezeu ni se descoperă neconținut prin propovăduirea Bisericii. Hristos este viu, mereu prezent în mijlocul nostru, chemîndu-ne la El...

Atîrnă de noi să ne deschidem spre Dumnezeu, să ascultăm chemarea Domnului Iisus, să credem în El și să ne predăm cu totul Lui, și predîndu-ne, să avem parte de o bucurie și de o putere negrăită.

«*Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut*». Vremea nu-mi permite să vă arăt astăzi toate binecuvîntările care ne vin prin această virtute dumnezeiască. Ele sînt de un preț mai mare decît tot aurul și argintul.

O lume creată de o Putere nevăzută, o lume a ordinei și a iubirii, un Părinte care ne poartă de grijă, un Mîntuitor care ne iubește și este cu noi în bucurii ca și în necazuri, o fericire veșnică ce ne așteaptă după ce vom trece din această lume, — iată doar cîteva din bucuriile și mîngîierile credinței. Dar despre aceste lucruri vă voi vorbi altă dată. Acum închei cu îndemnul Sf. Apostol Petru care zice: «*Credeți în Dumnezeu fără să-L vedeți și vă veți bucura cu o bucurie negrăită*» (I Petru 1, 8).

Amin!

DUMINICA MIRONOSIȚELOR

Femeia creștină

Frați creștini,

Nu demult un ziar francez a deschis un concurs. Participanții trebuiau să răspundă la următoarea întrebare: «De ce sînt în închisori mai mulți bărbați decît femei?». Știți cine a luat premiul întîi? Acel concurent care a dat răspunsul acesta: «În închisori se află mai mulți bărbați decît femei, fiindcă în biserici sînt mai multe femei decît bărbați».

Asta e adevărat! În orașe ca și la țară femeile sînt acelea care formează majoritatea închinătorilor. Ele sînt mai credincioase, mai devotate Domnului Hristos, mai active în lucrările Bisericii. Să fie oare această evlavie sporită doar o urmare a firii pentru fiicele Evei? Nu! Credința lor are un izvor mai adînc. Socotim că femeile au o mai mare dragoste pentru Hristos și Biserica Sa, dintr-un sentiment de recunoștință. Ele cunosc că prin Fiul lui Dumnezeu au fost eliberate dintr-o stare de robie și li s-a redat demnitatea de ființe create după chipul lui Dumnezeu.

Și de aceea Îl iubesc pe Hristos mai mult.

În a treia duminică după Paști Biserica Ortodoxă cinstește femeile numite «purtătoare de mir». E vorba de acel grup de femei care, alături de sfinții apostoli, L-au urmat pe Domnul din Galileea pînă la moartea dureroasă de pe cruce. Pentru devotata lor slujire acele ucenițe au fost răsplătite cu bucuria și cinstea de a fi primele martore ale măritei Învieri. Ele L-au văzut întîi pe Domnul sculat din morți.

Să-mi fie permis să închin cuvîntul meu de astăzi femeii creștine. Într-o vreme cînd autoritățile civile au dedicat o «zi a femeii», într-o vreme cînd se discută atît de mult despre «eliberarea» femeii, cînd în ziare, în reviste, în teatru, în literatură și la televizor, se spun atîtea lucruri despre drepturile femeii în familie și societate, cred că este nu numai important dar și absolut necesar să arătăm ce a făcut creștinismul pentru acelea care alcătuiesc jumătate din marea familie a umanității.

Fraților,

Este un fapt bine cunoscut că înainte de Hristos femeia a fost ținută într-o stare de umilitoare înrobire și întuneric. Chinezii, egiptenii, babilonenii, evreii, chiar popoare foarte civilizate, ca grecii și romanii, acordau drepturi depline numai bărbaților, în vreme ce femeile erau ținute în sclavie, lipsite de demnitate și libertate. Cei dinții erau totul în viața publică și socială, consoartele lor nimic sau aproape nimic.

Înainte de căsătorie femeia trăia sub tirania tatălui. După căsătorie intra sub cea a soțului. Ea nu avea dreptul să vîndă, să cumpere, să dispună chiar de bunurile sale personale. Soția trebuia să împartă patul conjugal cu altele, sub necruțatoarea lege a poligamiei. Chiar în sacrele drepturi ale maternității femeia nu era scutită de durere și jignire. Căci este doar știut că la greci și romani tații aveau drept de viață și de moarte asupra noilor născuți. În caz de infirmitate sau cînd se nășteau cu defecte, ei puteau să arunce la rîpă odraslele lor, ca pe niște căței nefolositori.

Dar a venit în lume Fiul lui Dumnezeu și, între alte binefaceri, cu venirea Sa, El a reînălțat femeia la locul de cinste pe care îl merită. Ca om, Iisus s-a născut din femeie. Cînd îngerul Gavriil a rostit către Fecioara Maria cuvintele: «Bucură-te cea plină de dar, Domnul este cu tine», atunci a bătut ceasul eliberării pentru toate fiicele Evei. Putem afirma că Mîntuitorul a redescoperit lumii valoarea femeii, a scos la lumină drahma cea pierdută a sufletului ei.

Domnul Hristos a avut între ascultătorii Săi apropiați și femei ca Marta și Maria din Betania. A vorbit femeii samarincine, împărtășindu-i har și putere de a-L vesti drept Mesia locuitorilor din Sichem.

Oamenii înainte de Hristos obișnuiau să dea carte de despărțire soțiilor lor pentru orice motiv. Însă Iisus a întărit enorm de mult poziția femeii în familie cînd a poruncit: «*Ceea ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă*» (Mat. 19, 6). Sau: «*Oricine se desparte de femeia sa și se căsătorește cu alta, săvîrșește adulter cu ea*» (Marcu 10, 11). Părinții păgîni obișnuiau să-și arunce cu cruzime copilașii infirmi, iar Iisus i-a luat în brațele Sale cu o dragoste dumnezeiască și a zis: «*Oricine primește un prunc ca acesta, pe Mine Mă primește*» (Mat. 18,5).

Doriți să cunoașteți mai multe din cele ce a făcut religia noastră pentru drepturile femeii? Ascultați, vă rog, declarația Sfîntului Apostol Pavel care, într-o vreme de asuprire și sclavie, zicea: «*Nu mai este nici rob nici slobod, nici parte bărbătească sau femeiască, fiindcă voi toți una sînteți în Hristos Iisus*» (Gal. 3, 28). Din aceste învățături, ca din niște seminte dumnezeiești, a ieșit o întreagă schimbare a atitudinii lumii față de sexul gingaș. Femeia astăzi este apreciată, stimată, socotită egală cu bărbatul înaintea legilor, se bucură de plinătatea drepturilor în viața familiei și a societății. Fără îndoială, Evanghelia Domnului a adus lumii primul mesaj pentru «emanciparea» femeii.

Am văzut drepturile, să privim acum îndatoririle. Într-o carte a Vechiului Testament găsim scrise aceste admirabile cuvinte: «*Precum soarele se ridică în răsărituri și dă lumii căldură și lumină, așa femeia harnică podoabă este casei sale*» (Sirah 24, 18).

O asemănare pe cît de frumoasă, pe atît de adevărată. Dimineata, cînd apare soarele, toate făpturile se umplu de bucurie: pomii, florile, păsările, oamenii. Un har asemănător radiază femeia bună în universul căminului ei. Pentru că ori cît am mai progresa, chiar de vom reuși să zburăm în stele, locul unde femeia e chemată să-și dezvolte întreaga ei personalitate rămîne căminul casei.

Mai întâi femeia este chemată să fie *soție*. Bărbatul este chemat spre cele din afară. Acolo el muncește și asigură existența familiei. Când se întoarce de la lucru ostenit și el dorește să-l întâmpine un zîmbet în prag, o inimă ca un liman pentru un vas bîntuit de furtuni, o mîină care să mîngîie, un cuvînt dulce care să-i descrețească fruntea. Cine să-i ofere aceste mîngîieri? Femeia în calitate ei de soție pe care Dumnezeu a zidit-o să fie de ajutor soțului. «Nu este bine ca omul să fie singur pe pămînt. Să-i facem ajutor potrivit pentru el» (Fac. 2,18).

Aceste cuvinte exprimă o ordine stabilită de Creator, o lege a naturii, care nu poate fi nesocotită fără a nu pricinui vieții omenesți cele mai mari daune.

A doua chemare a femeii este aceea de *mamă*. Mama! Ce nume sfînt, ce înaltă demnitate!... A izvorî viață din viața ta, a aduce în ființă nu doar un trup de carne, ci o ființă după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, a crește copiii care să oglindească frumusețea cerului în sufletul lor, a forma caractere tari pe care mai tîrziu să se reazime, ca pe niște stîlpi de nădejde, catapeteasma Bisericii și puterea națiunii, — spuneți-mi dacă se poate imagina o mai nobilă chemare ca aceasta.

Firește, mari sînt conducătorii popoarelor, mari generali în biruințele lor, renumiți oamenii de știință cu descoperirile lor. Dar deasupra tuturor stă mama. Căci toate pot fi înlocuite, de toate ne putem lipsi, numai de mame nu. Națiunile pot trăi bine și fără regi, fără comandanți de oști, fără savanți. Dar lumea ar înceta să existe dacă femeile ar refuza să devină mame. Femeia doar prin aceea dovedește că este absolut necesară omenirii, dacă naște copiii și se ocupă de creșterea lor. În această slujire de a restaura viața și de a umple golurile pe care moartea le pricinuieste în lume, ea este o împreună-lucrătoare cu Dumnezeu.

«Dați-mi o generație de mame bune», zicea un gînditor creștin, «și eu voi schimba fața lumii». Pentru acest fel de răspunderi cheamă Biserica noastră pe fiicele sale. Femeia

stîlp și inimă a familiei; femeia tovarășă credincioasă a soțului. Femeia ca mamă, a cărei laudă și mîndrie să fie copiii numeroși, sănătoși și bine educați.

Sînt încredințat, fraților, că mulți din ascultătorii de azi vor considera aceste cuvinte «de modă veche», nelegate de nevoile și situațiile pe care le aduce viața modernă. Vrem oare să aducem femeia iar la «robie», s-o legăm de mătură, de cratițe și de spălatul rufelor?

Nu ne este gîndul acesta. Nici nu este de dorit, nici nu e cu putință ca să mărginească obligațiile femeii la limitele căminului. În societatea de azi femeia e cerută în toate sectoarele vieții. Noile forme ale muncii moderne, industrializarea și nevoile traiului zilnic, toate acestea au făcut ca mamele, surorile și fiicele noastre să-și afle rosturi în afara căminului, în fabrici, în școli, în spitale, în atîtea servicii publice. Peste tot ele au dovedit admirabile îndemînări, au contribuit enorm de mult la propășirea societății și la îmbunătățirea vieții.

Dacă am avea femei mai dedicate chemărilor lor firești ca soții și mame, am avea mai puțină imoralitate, în lume, mai puține divorțuri. Dezertarea soțiilor și a mamelor de la marile lor răspunderi nu poate să indice decît «vreme rea» pentru viața de familie.

Este bine ca femeile să lucreze și în afara căminului. Dar căminul trebuie să rămînă altarul pe care fiicele Evei să-și aducă jertfele plăcute lui Dumnezeu și absolut necesare oamenilor.

Probabil că și din acest motiv în biserici sînt mai multe femei decît bărbați. În rugăciunea către Iisus, la picioarele Crucii, femeile află un izvor de inspirație, de putere.

Inchinat-am astăzi cuvîntul nostru urmașelor purtătoarelor de mir. Fie ca bunul Dumnezeu să răsplătească surorilor noastre în Domnul, pentru nemărginitul bine pe care ni l-au făcut și ni-l fac. Fie ca Mîntuitorul înviat să le întâmpine pe cărările vieții cum le-a salutat în zorii zilei luminate, cînd s-a arătat evlavioaselor femei cărora le-a zis: «Bucurați-vă!»

Amin!

«N-am om»

Frați creștini,

În Ierusalim era în timpurile biblice un loc care atrăgea mulțimi mari de oameni. Era un bazin de apă care din vreme în vreme primea puteri tămăduitoare. O minune dumnezeiască se lucra în apa aceea, încît cel ce se arunca primul în bazin, era vindecat. Nu e de mirare deci că acel loc, numit în Evanghelie «Lacul Viteza» era căutat de nenumărați bolnavi ce așteptau ajutorul divin pentru a se arunca în apa aceea minunată.

Acolo zăcea un om de zeci de ani de zile. Era paralizat nenorocitul, cu picioarele anchilozate, singur și fără nici un ajutor. De 38 de ani văzuse el apele bazinului tulburîndu-se, dar fără folos : alții, mai tari ca el, i-o luau înainte, se aruncau în apă și se vindecau.

Într-o zi o față blîndă și prietenoasă se aplecă asupra slăbănogului și îl întrebă : «Vrei să te faci sănătos?» Răspunsul veni clar și convingător : «Doamne, n-am om să mă arunce în scaldătoare. Căci pînă să mă duc eu, altul se pogoară»...

Atunci străinul, care nu era altul decît Dumnezeu — Omul Iisus Hristos, i-a zis : «Ridică-te, ia-ți patul și umblă».

Îndată omul acela s-a făcut sănătos, și-a luat patul și s-a întors din umbrele grele ale morții pe cărările luminoase ale vieții.

Fraților,

Nu cunosc ce vă impresionează mai mult din istoria acestei minuni, dar pe mine mă mișcă profund cuvintele «Doamne, n-am om!» Era strigătul uneia dintre cele mai amare suferințe omenesti : singurătatea.

Să trăiești singur, să n-ai cu cine vorbi, cu cine te sfătui, să nu fie nimeni în jurul tău care să-ți spună o vorbă bună, să-ți deie un pahar cu apă, să-ți cumpere o piine sau să te lege la o rană — sînt drame ale vieții care depășesc orice grai sau orice pană de scriitor. Iar cazuri de acestea sînt din nefericire prea multe în zilele noastre. Un gînditor de seamă de azi a fost întrebat care este suferința cea mai adîncă a veacului nostru. Fără șovăire omul a răspuns : «Singurătatea». Adevărat : nici tuberculoza, nici bolile de inimă, nici cancerul nu fac atîta necaz cît sentimentul de a te simți singur, nedorit, părăsit.

Singurătatea lovește oameni din orice stare, de orice vîrstă. Avem copii părăsiți, ai căror părinți n-au timp sau grijă să se preocupe de odraslele lor : cînd se scoală, ce mîncîcă, unde umblă, cu cine se întîlnesc.

Sînt nenumărați soți, mai ales femei, care își beau amărăciunea ca apa, fiindcă tovarășul de viață îi lasă lipsiți de iubire, între patru pereți, închiși ca în întuneric de mormînt. Sau soți care au rămas văduvi, trecînd prin încercarea de a fi pierdut ființa iubită și acum trăiesc ca niște bufnițe pe acoperișuri.

Dar necazul de care vorbim apasă ca o piatră de moară mai ales inimile *părinților*, ale bătrînilor de care nimeni nu-și mai aduce aminte.

Nu voi uita niciodată chipul unei astfel de mame care zăcea într-un azil al unui oraș american. Era la limitele puterilor, în vîrstă de aproape 90 de ani, bolnavă de picioare și oarbă. Femeia de serviciu o așeza dis-de-dimineață într-un scaun și biata acolo ședea toată ziua, ca bățută în cuie, singură în cameră, fără o mîngiere, fără o rază de bucurie, uitată de toți, pînă și de fiul ei care era profesor universitar.

Sînt mici iaduri înainte de iad, fiindcă se spune că chinul veşnic nu va consta în altceva decît în lipsa iubirii, despărţiţi de dragostea lui Dumnezeu şi comuniunea oamenilor. Dar pe cînd de iad se vor face vinovaţi numai păcătoşii înrăiţi, aici pe pămînt suferă de singurătate şi cei fără de nici o vină.

Formele de suferinţă de care vă vorbesc sînt manifestarea cea mai cruntă a egoismului unor oameni de azi, a dispreţului semenului, a iubirii de sine. E un rău care trebuie nimicit cu rîvna cu care guvernele şi oamenii de ştiinţă caută mijlocul de a preveni sau distruge cancerul.

«Nu este bine ca omul să fie singur!», zice Scriptura în cea dintîi pagină a ei (Fac. 2,18).

Noi oamenii sîntem fiinţe sociale, adică creaţi de Dumnezeu să trăim în societate, să ne împărtăşim unul altuia bucuriile şi necazurile, să purtăm grijă unul de altul, să ne ajutăm. Cel avut pe cel lipsit, cel tare pe cel slab, cel sănătos pe cel bolnav să slujească. Asta este voia lui Dumnezeu în general, iar în Biserica creştină este «legea lui Hristos»: «Purtaţi sarcinile unul altuia şi aşa veţi împlini legea lui Hristos» (Gal. 6, 2).

Dar păcatul ne-a dezbinat, ne-a înstrăinat unul de altul, a ridicat ziduri de izolare între noi, încît în loc să trăim în dragoste şi să avem aceleaşi simţiri unii faţă de alţii, noi trăim ca nişte insule bătute de valurile ruinătoare ale iubirii de siné. «N-am om!».

Slăbănogul de la lacul Vitezda a aflat «omul». Domnul Hristos, Acela care s-a apropiat de dînsul, i-a văzut necazul şi dezolarea, I s-a făcut milă şi, fără să fie rugat, a făcut ceea ce Îi stătea în puterea Sa de Om adevărat şi Dumnezeu, a fost Mîntuitorul paralicului părăsit şi uitat de lume.

Aici este cheia, aici e leacul împotriva teribilei boli a singurătăţii: iubirea. Iubirea care caută la suferinţa omului şi face tot ce e posibil ca s-o aline, s-o uşureze. Noi trebuie să fim «mîntuitorii» celor paralizaţi de durere, celor uitaţi şi nedoriţi. Religia noastră este o neconţinută chemare la iubire, la imitarea lui Hristos.

Bineînţeles, nimeni nu va fi în stare să facă vreodată minunile puterii lui Iisus, la cuvîntul căruia paralizaţii umblau.

orbii îşi căpătau vederea şi morţii se ridicau din morminte. Dar e o datorie sfîntă a oricărui ucenic al Domnului să-L imite în latura iubirii. «Aceasta este porunca Mea: să vă iubiţi unii pe alţii precum Eu v-am iubit» (Ioan 15, 12).

Nenumărate sînt căile prin care putem împlini porunca Mîntuitorului în legătură cu necazul singurătăţii de care vorbim astăzi. Nu importă cît de bogat sau cît de lipsit eşti. Poţi să ai avuţia unui milionar sau să trăieşti la limita de jos a mizeriei, totdeauna vei afla lîngă tine o fiinţă obidită, înlăcrimată, poate la marginea prăpastiei deznădejdiei, care aşteaptă să fie mîngîiată, întărită.

Căci în astfel de împrejurări nu ajutorul material contează, ci cuvîntul de îmbărbătare, simţirea de a compătimi cu cel ce suferă, dorinţa de a face o bucurie aproapelui.

Sînt copii în vecini, copii lăsaţi singuri acasă, în vreme ce părinţii muncesc pe ogor sau în fabrică. Apropiati-vă de ei şi-i întrebaţi: «Pot să vă ajut cu ceva, micuţilor? Aţi mîncat voi astăzi?».

Este un bătrîn într-un spital, bolnav, fără rude, fără prieteni, care cu urîtul se culcă şi cu amarul se scoală. Ce minunat ar fi dacă într-o duminică după amiază ai deschide odaia celui nenorocit şi ai sta de vorbă cu el măcar o jumătate de ceas...

Trăieşte maică-ta care te-a născut şi te-a crescut, care te-a ocrotit de apă şi de foc şi te-a purtat în şcoli, trăieşte, zic, într-o odăiţă undeva, la ţară sau la oraş, sleită de puteri, care toată ziua n-are cu cine schimba o vorbă... Ce fel de fiu sau de fiică eşti cînd nu-i deschizi uşa decît o dată sau de două ori pe an, cînd nu vrei să renunţi la un meci de fotbal sau la un film, ca să mergi în schimb s-o vezi pe aceea care ţi-a dat viaţa? «De aceea plîng şi ochii îmi varsă lacrimi căci s-a depărtat de mine Cel ce trebuia să mă mîngîie şi să-mi învioreze viaţa» (Plîngerile lui Ieremia 1, 16).

Nu, fraţilor, să nu fim fără milă, căci lipsa de compătimire faţă de semenii noştri îndureraţi ne lipseşte nu numai de demnitatea de creştini, ci de calitatea de oameni.

«Îmi place Hristosul vostru», a zis odată unor misionari Mahatma Gandhi, marele eliberator al poporului Indiei. «Am

mare respect de Hristos, dar nu-mi place de creștini, pentru că ei contrazic cu faptele ceea ce le-a spus Învățătorul lor».

Cine nu va recunoaște câtă dreptate este în declarația aceasta? În adevăr, este o înfricoșătoare prăpastie între ceea ce a învățat și a făcut Căpetenia credinței noastre și ceea ce facem noi. Pe Hristos Îl mărturisim că este Dumnezeu, lăudăm cuvintele Lui, duminica Îi mărim numele Lui dar când e vorba de a pune în practică învățătura Evangheliei — porunca iubirii —, rămânem reci ca niște sloiuri de gheață.

Probabil că la aceste spuse ale mele cineva ar putea să zică: «Dar la ce bun să mă vîr așa, nechemat, în sufletul altor oameni? N-am eu nevoile mele? Sînt eu păzitorul fratelui meu?»

Să nu zici așa niciodată, iubitul meu ascultător. Căci cuvintele din urmă cu «paza fratelui» sînt ale lui Cain, primul ucigaș din omenire.

Știi ce te obligă să te interesezi de frate? Credința în care te-ai născut și în care te-ai botezat.

Căci zice Sfîntul Iacob: «*Cucernicia curată și neprihănită înaintea lui Dumnezeu, Tatăl nostru, este să cercetăm pe orfani și pe văduve în necazurile lor*» (Iacob 1, 27).

Tu ești, tu trebuie să fii păzitorul celui în suferință. Să fii «omul» cu inimă caldă și afectuoasă care să ușurezi necazul, să trezești florile bucuriei și ale fericirii în sufletele care erau mai înainte pustii și uscate, ca un pămînt fără apă.

Sfîrșesc cu o istorioară.

Odată un copil s-a lovit la degetul unui picior. Știi cum doare. Văzîndu-l plîngînd, tatăl i-a zis: — «Răducule, îmi pare rău că te-ai lovit. Dar să știi, din pricina ta și pe mine mă doare degetul». — «Te doare cu adevărat, tăticle?» întrebă micuțul cu lacrimi în ochi. — «Nu», fu răspunsul. «Însă ori de cîte ori ți se întîmplă ceva rău, eu sufăr».

Această compătimire, această comuniune și părtășie în suferință este chemarea pe care v-o face astăzi Mîntuitorul Hristos.

A m i n !

DUMINICA SAMARINENCII

În slujba apostolatului

Frați creștini,

Mare și minunată influență poate avea un om însuflețit de o mare credință. Un exemplu strălucit ni-l oferă femeia din Samaria. Acea femeie avu odată prilejul să-L întîlnească pe Iisus. Ea stătu de vorbă cu El, Îi puse întrebări, ascultă cuvintele Lui. Deodată femeia descoperi că străinul care se odihnea la fîntîna lui Iacob nu era altul decît Mesia pe care poporul ei Îl aștepta de veacuri.

Convinsă de importanța descoperirii sale, ea lăsă vasul de apă la fîntînă, alergă degrab în cetatea Sichem, parcurse ulițele ei și strigă cu însuflețire: «Veniți de vedeți un om care mi-a spus toate cîte am făcut». La spusele femeii locuitorii orașului ieșiră din Sichem, se apropiară de străin, Îl ascultară pe Iisus și sfîrșiră prin a crede în El. Mari, într-adevăr, sînt faptele credinței!... Nu înger, nu profet, nu apostol vesti samarinenilor vestea cea bună despre Hristos, Mîntuitorul lumii. Ci o femeie, ba una din cele păcătoase, a fost trîmbița care a sunat o astfel de deșteptare. Dar ea avu o convingere, avu grijă de semenii săi. Iar acțiunea a fost începutul unei renașteri, mîntui o cetate. O, cît sînt de trebuință exemple de acest fel!... Cît de mult s-ar schimba fața lumii dacă Biserica noastră ar avea astfel de apostoli...

Astăzi omenirea are trebuință de o renaștere în Duhul lui Dumnezeu. Pentru acest scop este nevoie de noi lucrători în

via Domnului, pentru că cei dinaintea nu ajung. Avem trebuință de apostolatul mirenilor.

Fraților,

Fostul președinte al Statelor Unite Woodrow Wilson a declarat înainte cu mulți ani: «Civilizația noastră, cu tot progresul ei material, nu va putea supraviețui dacă nu se renaște din punct de vedere spiritual». Iată un adevăr valabil pentru toate vremurile, pentru toate popoarele. Fără o trezire spirituală nu e posibilă pacea și fericirea pe pământ.

Creștinii trebuie re-încreștinați. Trebuie reînviat sfintele crezuri ale omenirii. Hristos trebuie proclamat din nou «Dumnezeu și Domn». Numai El cu lumina Sa poate să ne scoată din întunericul în care ne zbatem, numai Duhul iubirii propovăduite de Dînsul, poate prefăc inimile oamenilor stăpînite de ură și egoism.

Întrebarea care se pune este: cine este chemat să facă această lucrare de trezire a sufletelor, de proclamare a adevărilor lui Hristos? Unul va răspunde îndată: clerul, adică episcopii și preoții, care au atît darul cît și pregătirea necesară să facă lucrul Domnului. Este adevărat! În slujba conducerii Bisericii noi slujitorii sfințiți avem răspunderea principală. Nouă ni s-a poruncit și ni s-a zis: «Mergeți de învățați toate neamurile». Iar noi ne facem datoria. Dar aceasta nu-i de-ajuns. Oare bunăstarea unei familii e datorită numai grijii părinților? Nu sînt oare angajați deopotrivă toți membrii la înflorirea ei? Sînt, fără îndoială, și aceeași este situația și în Biserică.

Cea mai frumoasă imagine despre Biserica creștină a formulat-o Sfîntul Pavel cînd a zis că ea este un organism spiritual, «trupul lui Hristos». «Voi sînteți trupul lui Hristos și fiecare în parte mădularele lui» (I Cor. 12, 27). Or, este lucru știut că un organism prosperă atunci cînd toate membrele lui colaborează și contribuie prin funcțiunea lor la bunăstarea întregului.

«Trupul nu este un singur membru, ci mai multe», continuă apostolul. «Ochiul nu poate zice mîinii: N-am trebuin-

ță de tine. Nici capul nu poate zice picioarelor: Nu am trebuință de voi... Ba mai mult, membrele care apar mai slabe, sînt de neapărată trebuință» (I Cor. 12, 22).

Se vede clar din aceste cuvinte că fiecare credincios este necesar în marele organism bisericesc, fiecare este obligat să conlucreze pentru creșterea trupului lui Hristos. Nimeni nu are dreptul să zică: «Fiindcă nu sînt preot, nu mă privește lucrul apostolic». Mirenii, bărbați și femei deopotrivă, au într-un anumit fel o chemare «preotească».

Să ascultăm ce scrie cel dintîi chemat la apostolie, Sfîntul Petru, către toți credincioșii Bisericii: «Iar voi, ca niște pietre vii, să fiți zidiți ca să alcătuiți o casă duhovnicească, o preoție sfîntă, și să aduceți jertfe duhovnicești, plăcute lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos» (I Petru 2, 5). O mare descoperire! Lucru «preotesec» este, fără îndoială, liturghia de duminică săvîrșită de slujitorii sfințiți, este predicarea Cuvîntului de pe amvon, sau administrarea Sfintelor Taine, dar lucru preotesec este și orice activitate în serviciul preamăririi lui Dumnezeu în lume. Orice creștin, altoit în trupul lui Hristos prin botez și sfîntul mir, devine membru al unei «preoții sfînte», un martor al lui Dumnezeu, chemat să-L mărturisească pe Hristos acolo unde se află el.

Un preot însărcinat cu conducerea unei parohii nu poate fi prezent peste tot, nu e în stare să satisfacă toate trebuințele fiilor săi duhovnicești. Legat de neînumăratele sale îndatoriri, adesea supra-încărcat cu sarcini pastorale și administrative, el nu e în stare să vestească vestea cea bună a Evangheliei în tot locul. Ei bine, ușile care rămîn închise preotului se deschid mireanului. Acesta este prezent între oameni și dacă are o credință vie și lucrătoare, el poate avea o influență hotărîtoare în răspîndirea împărăției lui Dumnezeu în lume. Cu adevărat el poate fi acel aluat din parabola Mîntuitorului, ferment care face să se transforme și să crească toată frămîntătura.

Multe și variate sînt cîmpurile de lucru în care se cere contribuția apostolatului mirenilor. Mai întîi este viața de

familie. În căminul lor părinții au cea mai sfântă datorie de a fi «martorii lui Hristos» în fața celor ce i-au născut și de a căror educație răspund. Firește, părinții nu pot fi lumini călăuzitoare copiilor lor cîtă vreme ei înșiși nu s-au transformat prin puterea mîntuitoare a lui Hristos. Ca să vindece pe alții doctorii trebuie să se vindece pe ei.

Al doilea teren de activitate pentru mireni este *parohia*. Bărbați și femei, tineri și bătrîni, individual sau în grup, sub îndrumarea păstorilor lor, fiecare membru al familiei spirituale care e parohia, este dator să participe activ la toate lucrările menite să sporească binele spiritual și material al comunității.

Pretutindeni, un credincios adevărat, prin pilda vieții sale, poate răspîndi «mireasma cunoștinței lui Dumnezeu», cum zice apostolul către corinteni. «O mireasmă de la viață spre viață», de la un egal către cel de seama lui. Ca cineva să-și împlinească apostolatul în mijlocul societății nu înțelegem cîtuși de puțin ca mireanul să aibă în buzunar Biblia și să citească colegilor din ea mereu. Faptele vorbesc mai puternic decît vorbele. E suficient ca cineva să-și facă datoria sa cu devotament și cu dragoste, cinstit și credincios și va fi un «misionar» a lui Hristos, un apostol. Nu se cere ca un comerciant să vîndă neapărat cărți de rugăciuni, pentru a aduce clienții săi la Dumnezeu. Dar dacă el va fi cinstit în meseria lui și binevoitor cu toți, va fi ca o candelă aprinsă la altarul Bisericii.

Ceea ce ne trebuie mai mult sînt exemplele bune. S-a spus cu bună dreptate că Biserica creștină a făcut să dispară sclavia din vechea Romă nu prin predică, ci simplu prin exemplul adepților religiei lui Hristos, care, din dragoste pentru semenii lor, eliberau personal sclavii. Oare nu ar putea să se repete o astfel de îmbunătățire a vieții morale și în zilele noastre în probleme arzătoare ca divorțul, lepădarea de copii, imoralitatea și altele? Fără îndoială că da.

Fraților, voi sînteți trupul lui Hristos și mădulare în parte. Aduceți-vă contribuția voastră de apostoli pentru converti-

rea lumii la mîntuire. «Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzînd ei faptele voastre cele bune, să preamărească pe Dumnezeu care este în ceruri» (Mat. 5,16).

Mîntuitorul are trebuință de voi, acum și aici, ca să-și continue lucrarea Sa de sfîntire a lumii. El contează pe voi ca să-i fiți «împreună-lucrători». «Fiecare trebuie să fie credincios în lucrul încredințat lui» (I Cor. 4,2). Dacă acum două mii de ani Dumnezeu s-a folosit de o unealtă slabă, femeia din Samaria, ca să mîntuie o cetate, El așteaptă acum de la voi să izbăviți nu numai o cetate, ci toate orașele și satele, de relele care trebuie stîrpite. Ce este important nu e locul unde îți este dat să muncești, ci *zelul* pe care îl arăți, și conștiința cu care îți îplinești datoria de creștin.

Facă Domnul să iei îndemn din chemarea de azi și să te angajezi cu toată inima la întărirea împărăției Domnului Hristos pe pămînt.

A m i n !

Hristos — lumina lumii

*«Cît sînt în lume,
Eu sînt lumina lumii».*

Frați creștini,

Acesta este răspunsul pe care l-a dat Iisus ucenicilor Săi cînd au întîlnit în Ierusalim un tînăr orb din naștere, care ședea lîngă cale și cerșea. Iar ca să le dovedească tăria cuvintelor Lui, El a săvîrșit minunea care a zguduit toată cetatea. A scuipat în tină, a făcut o alifie din scuipat, a uns ochii orbului, apoi l-a trimis să se spele în scaldătoarea Siloamului. Omul s-a dus, s-a spălat și s-a întors văzînd bine.

Mai tîrziu Iisus a redat orbului și vederea cea dinlăuntru, a sufletului, descoperindu-i-se lui ca Fiul al lui Dumnezeu în care tînărul a crezut și căruia i s-a închinat.

«Cît sînt în lume, Eu sînt lumina lumii». Aproape două mii de ani au trecut de cînd aceste cuvinte au răsunit la o răspîntie a Cetății sfinte și iată că ele își păstrează puterea pînă azi și-și vor menține-o cît va străluci soarele pe cer.

Cît de măreț este astrul zilei și cîtă binefacere revarsă el asupra pămîntului!... Ca un mire care iese din camera lui, așa se ridică biruitor soarele în faptul zilei la orizont și pe măsură ce se înalță pe cer, toate se umplu de lumină, de căldură, de viață, toate viețuitoarele tresaltă de bucurie.

Un lucru asemănător se întîmplă și în împărăția sufletelor. Hristos apare în istoria lumii și oamenii care umblau în întuneric văd o lumină mare, cei care orbecăiau ca orbii, acum nu se mai poticnesc.

«Eu sînt lumina lumii», a zis Domnul cu alt prilej către ucenicii Săi. «Cine vine după Mine nu va umbla întru întuneric, ci va avea lumina vieții» (Ioan 8, 12).

Avem astăzi bucuria să primim prin credință aceste cuvinte ale Mîntuitorului și să căutăm să le pătrundem înțelesul.

Fraților,

Frumoasă, sublimă, neegalată este începerea Evangheliei a patra. Ca un vultur care se avîntă în înaltul cerului așa se înalță duhul Sfîntului Ioan la cele dumnezeiești și descoperă omenirii pe Cuvîntul cel întrupat. Și cum îl descoperă el? Ca o lumină plină de strălucire, dătătoare de viață.

«La început era Cuvîntul și Cuvîntul era la Dumnezeu... În El era viață și viața era lumina oamenilor... lumina adevărată care luminează pe tot omul care vine în lume»... O simfonie teologică, un imn inspirat de Duhul Sfînt care îl cîntă pe Domnul Hristos ca izvor al luminii celei neapuse.

Fost-au mulți oameni pe pămînt care au răspîndit raze de lumină în jurul lor. Filozofi, legiuitori, savanți, profeți, marii dascăli care au pătruns cu mințile lor tainele vieții și le-au împărtășit semenilor lor. Datorită ideilor lor omenirea s-a ridicat din superstiție, din barbarie și a ajuns la cultură și cunoașterea a ce e bine, frumos și adevărat.

Hristos a fost, este și va rămîne lumina cea mare ale cărei raze călăuzesc pe toți oamenii care se nasc pe lume și nu se întunecă niciodată.

Trei sînt tărîmurile unde strălucește lumina Cuvîntului întrupat: cu privire la Dumnezeu, cu privire la om și cu privire la scopul vieții noastre omenești.

a) Dumnezeu!... Ce măreț nume!... Punctul de mijloc al rugăciunilor noastre, izvorul cald al nădejdlor noastre. Dar cîtă rătăcire în legătură cu ființa Lui!... În cîte groaznice chipuri nu și-au imaginat oamenii maiestatea și sfințenia Lui!... Egiptenii, perșii, grecii, romanii, popoarele care au construit vechile civilizații și imperii, aveau despre dumnezeire ideile cele mai ridicole și mai josnice. Înainte de

era creștină oamenii adorau soarele, se închinau la chipuri cioplite, înălțau statui zeilor, zeitelor, tremurau în fața dururilor rele. Toți îl căutau, toți încercau să îmblânzească puterea cea nevăzută și s-o facă să satisfacă interesele cele mai grosolane și mai egoiste. Dar nimeni, niciodată nu l-a cunoscut.

«Singurul lui Fiu, Care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut pe Dumnezeu», exclamă Sfântul Ioan evanghelistul (Ioan 1,18). Într-adevăr, numai Domnul Hristos a descoperit pe Dumnezeu.

El a vestit oamenilor că Dumnezeu este «Duh» creator al lumii și mai presus de lume, susținător al tuturor fapturilor, de la care și prin care toate se mișcă și trăiesc.

Altă față a Ființei supreme pe care a arătat-o Iisus, cea mai luminoasă dintre toate, este că Dumnezeu ne e Tată, Părinte milostiv care ne iubește, ne iartă când greșim și ne întinde mîna izbăvitoare când suferim.

«Dumnezeu este iubire», zice cel ce și-a plecat fruntea pe pieptul lui Iisus la Cina cea de Taină. «Iar iubirea lui Dumnezeu față de noi s-a arătat că El a trimis în lume pe unicul Său Fiu, ca noi să trăim prin El».

Cîtă revărsare de mîngîiere, ce izvor de bucurie!... Dacă Dumnezeu e «Duh», atunci și închinarea noastră către Dînsul trebuie să fie spirituală. Dacă El ne e Tată, n-avem a ne teme de Dînsul ca de un procuror sever care ține socoteală de toate abaterile noastre. Dacă Dumnezeu ne iubește, atunci oricît de păcătoși am fi, știm că ne primește cîtă vreme o scînteie de căință luminează inimile noastre.

Și așa, din lumina descoperită de Hristos, se clarifică toată credința creștină, se întărește cultul, prind rădăcini încrederea fiască și nădejtile cele mai bune.

b) O strălucitoare lumină a aprins Iisus și cu privire la om. Ce e omul? Care-i locul și menirea lui? Care-i valoarea lui? se întreba David proorocul și nu găsea un răspuns mulțumitor.

Ce e omul? se întrebau unii dintre filozofii lumii vechi și părerile lor erau îngrozitor de înjositoare. După ei numai nobilii, numai despoții cei puternici, numai cei bogați meri-

tau titlul de «om». Restul, milioanele de muritori erau sclavi, buni să tragă în jug, ca vitele de povară.

Ce e omul? s-a întrebat în vremea noastră un om de știință american. Ciudat lucru!... El a găsit că omul valorează... mai puțin decît un dolar!... Căci analizînd materia fizică din care e alcătuit trupul omenesc, s-a constatat că din ea se pot scoate cîteva cești de cafea, var de spoit o bucătărie, fosfor pentru 2.000 bețe de chibrituri, fier de făcut cîteva cuie... toate preț de un dolar!... Oare numai atît valorează un om?

Dar a venit lumina în lume, Hristos Fiul lui Dumnezeu și cine crede în El nu mai umblă în întuneric.

După învățătura Lui, omul este făptura cea mai nobilă, cea mai valoroasă. Pe ce temei? Pe faptul că este creat de Dumnezeu, după chipul și asemănarea Sa, cu suflet viu și nemuritor. Împărat, proletar, bogat, sărac, sănătos sau bolnav, bărbat sau femeie — toți sîntem frați, sîntem copiii lui Dumnezeu, chemați la părășia dragostei Lui. «Și dacă sîntem fii, sîntem și moștenitori, moștenitori adică ai lui Dumnezeu... împreună cu Hristos» (Rom. 8, 17).

Vedeți la ce înălțime ne-a suit Iisus Mîntuitorul? El a descoperit aurul sufletului, egalitatea tuturor, gloria veșnică ce-i așteaptă pe cei ce cred și prin asta Hristos pune început unei omeniri noi, așează pe creștetul omului o coroană mai strălucitoare decît diamantele.

Firește, omul n-a rămas la cîntea și demnitatea în care a fost zidit. El a căzut, s-a stricat, s-a întunecat prin neascultare, prin păcat. Însă harul lui Dumnezeu prin Iisus Hristos are puterea să-l lumineze din nou și să-l readucă la starea de mărire dintru început, la sfințenie, la desăvîrșire.

Or, în aceasta se vedește minunata lucrare de luminător a lui Iisus, că El influențează și regenerează sufletele credincioșilor, generații după generații.

c) Mîntuitorul este în al treilea rînd «lumină a lumii» fiindcă ne descoperă înțelesul vieții.

Una dintre cele mai arzătoare năzuințe ale omului este să descopere adevărul. Copilul cînd se trezește la viață mereu întreabă «de ce?». Cînd primește primele jucării, încear-

că să le desfacă, pentru a le cunoaște resorturile. Cei mari scrutează cerul cu telescoapele, lumea mică o caută cu microscopul, ca să afle mișcarea corpurilor cerești, a virusurilor, a microbilor.

Or, întrebările fundamentale sînt cele asupra adevărilor esențiale: cine sîntem, de unde venim, încotro ne ducem?

Noi nu putem merge spre moarte înconștienți, cu capetele plecate în jos, cum se duc oile spre abator. Ci vrem să cunoaștem rostul nostru pe pămînt, ce ne așteaptă dincolo de mormînt.

Iisus ne arată aceste adevăruri, ne descoperă calea, iar «Calea, Adevărul și Viața» este persoana Lui. «Veniți după Mine», zice El. «În casa Tatălui Meu sînt multe lăcașuri. Eu mă duc să vă gătesc loc, ca unde sînt Eu și voi să fiți».

Deci scopul nostru este Dumnezeu, întoarcerea «acasă», dobîndirea raiului pierdut, cetățenia patriei cerești.

Dacă credem în Hristos și-I urmăm Lui, umblăm în lumină, putem vedea căile lui Dumnezeu, taina fericirii și a păcii.

Un copil odată voia să intre pe poarta unui cimitir, noaptea. Pe acolo era drumul spre casă. Un străin care nu știa aceasta, îl întrebă dacă nu-i este frică să treacă printre locașurile morților.

— «Nu mi-e frică», fu răspunsul, «fiindcă, vedeți, o lumină se zărește dincolo de cimitir. Este lampa din fereastra tăticului meu, și cîtă vreme e aprinsă, de nimic nu mă tem și mă duc de-a dreptul acolo».

Să fie acesta și răspunsul nostru, fraților. De dincolo de lume se revarsă spre noi lumina harului și a învățaturii lui Hristos. Să credem în ea, să ne lăsăm călăuziți de dînsa, transformați cu puterea ei.

În mijlocul lumii, în Hristos aflăm adevărul. În mijlocul apăsării păcatului, prin El primim iubirea iertătoare. În mijlocul dezgustului și a disperării pe care ni le aduc plăcerile, găsim în Mîntuitorul bucuria și pacea. Iar din negura morții, prin credință în Iisus Hristos ne vom ridica în aurora transparenței a învierii și vieții de veci.

A m i n !

DUMINICA SFINȚILOR PĂRINȚI

Despre unitatea credinței

Iubiți creștini,

În neuitata noapte dinaintea patimilor Sale, Mîntuitorul a înălțat către Tatăl ceresc o fierbinte rugăciune. În atotștiința Sa dumnezeiască, Iisus vedea întreg viitorul Bisericii pe care o întemeiasă pe pămînt. Vedea cum Evanghelia Sa se va vesti de la margini pînă la marginile lumii, cum idolii se vor prăbuși, cum neamurile se vor converti, cum generații după generații vor primi credința cea adevărată.

Oare ce a dorit Domnul în acea clipă de răscruce în istoria omenirii? Dorit-a ca acele generații atît de îndepărtate în timp și în spațiu, toți credincioșii Săi de peste veacuri, să alcătuiască o singură unitate, o singură mare familie de frați, strînsă în legătura sfîntă a iubirii.

De aceea, în ceasul cînd își lua rămas bun de la ucenici, cînd fariseii îi pregăteau moartea, Iisus și-a ridicat ochii către ceruri și în cuvinte arzătoare s-a rugat așa: «*Părinte Sfinte, păzește în numele Tău pe aceia pe care Mi i-ai dat, ca ei să fie una precum sîntem una și Noi*» (Ioan 17, 11).

Sînt cuvintele sfintei Evanghelii, este un fragment din rugăciunea din urmă a Domnului. Este ca un testament pe care Mîntuitorul îl lăsa ucenicilor ca să-l păstreze și respecte de-a lungul vremurilor. Ca un tată care înaintea morții exprimă copiilor ultimile sale dorințe, așa Iisus a vorbit ucenicilor înaintea patimilor Sale. I-a îmbărbătat, le-a arătat bucuriile și necazurile ce aveau să vină, apoi s-a rugat de Dumnezeu

Tatăl ca El să-i aibă pe toți sub ocrotirea Sa, să-i apere de toată puterea potrivnică și să-i țină strânși în *unitatea credinței*.

Se pune acum întrebarea : s-a realizat această rugăciune a lui Iisus ? Împlinit-au ucenicii Săi testamentul de la Cina cea de Taină ? Păstrat-au creștinii unitatea credinței în Hristos ? Iar dacă această unitate s-a sfărîmat, cum s-ar putea reface ? Iată chestiuni asupra cărora ne vom opri în cuvîntul nostru de astăzi.

Iubiților creștini,

Cercetînd istoria primelor veacuri creștine, constatăm că multă vreme unitatea credinței s-a păstrat desăvîrșită.

Luînd poruncă de a învăța și boteza popoarele pămîntului, apostolii au răspîndit adevărul Evangheliei pretutindeni. Începînd cu Ierusalimul, cu Iudeea, Samaria și Galileea, continuînd cu Asia Mică și Grecia, ucenicii Domnului au străbătut aproape toate ținuturile lumii cunoscute pe atunci, propoveduînd cuvîntul și împărăția lui Dumnezeu, mărturisind Învierea Domnului.

În urma predicii lor, numele lui Iisus s-a făcut cunoscut între neamuri, închinările idolești s-au lepădat, capîștele mincinoase au fost părăsite și neamurile s-au botezat. Încît nu mult după înălțarea Domnului la cer, Evanghelia era vestită de la margini pîn'la marginile lumii», din India și pînă la porțile Gibraltarului de azi, din Africa și pînă în ținuturile aspre de la miazănoapte.

Iar în întreaga lume aceea, domnea unitatea cea mai strînsă. Credincioșii Bisericii vechi veneau din semințiile și din stările sociale cele mai diferite. Totuși ei erau uniți în adevărurile ce le mărturiseau, în felul de a-L adora pe Dumnezeu, în ascultarea de aceeași autoritate — Biserica.

«*Mulțimea celor ce crezuseră*», zicea autorul cărții *Faptele Apostolilor*, «*erau o inimă și un suflet*» (F. A. 4, 32).

Nu mult după acele timpuri, în mijlocul Bisericii s-au ivit certuri și dezbinări. Sculatu-s-au ereticii care au semănat ne-

ghina în ogorul spiritual al împărăției lui Dumnezeu pe pămînt, introducînd învățături noi, potrivnice învățaturii ortodoxe.

Ce-a făcut Biserica în fața ereziilor ? A luptat pentru păstrarea nestirbită a adevărului de credință. Apostolii și primii păstori ai Bisericii interveniră cu toată puterea ce le era dată de sus și nu lăsară să se împartă frații în tabere, să se sfîșie în bucăți cămașa cea dintr-o singură țesătură a adevărului lui Hristos. «*Vă îndemn fraților*», zicea Apostolul neamurilor, «*să n-aveți dezbinări între voi ci să fiți uniți în chip desăvîrșit, într-un gînd și o simțire*» (I Cor. 1, 10). Iar cînd s-au ivit ereziile cele mari — arienii, nestorienii, monofiziții, dușmanii icoanelor și alții — Biserica a chemat soboarele a toată lumea în care, sub călăuzirea Sfîntului Duh, ierarhii și părinții noștri au statornicit pentru veșnicie dogmele, regulile de credință pe care orice credincios trebuie să le mărturisească și să le urmeze pentru mîntuirea sufletului său.

Așa cum se lămurește aurul în foc, așa s-a lămurit comoara sfîntă a credinței celei adevărate în lupta împotriva rătăciților. Căci vedeți, arienii au pierit, nestorienii s-au șters în uitare, pelagienii, donatiștii și iconoclaștii nu mai sînt, pe cînd Biserica noastră a rămas nebiruită, plutind neclintită ca o altă navă a lui Noe, peste valurile învolburate ale acestor lumi.

În vreme ce toate se schimbă în jurul nostru, Biserica ortodoxă este una și aceeași, propoveduînd aceeași învățătură mîntuitoare. «*Cred în Dumnezeu... Cred în Iisus Hristos... Cred în viața veșnică...*».

Ce tărie !... Ce statornicie !... Eu aud în această mărturisire Evanghelia lui Iisus Hristos, aud mărturia Apostolilor, aud ecoul catacombelor, aud strigătul triumfător al mucenicilor, aud glasul marilor dascăli ai Ortodoxiei. Crezul ce se rostește și astăzi în bisericile noastre este afirmarea unității de dragoste și credință ce a legat și leagă, peste capetele generațiilor, peste țări și mări, pe adevărații ucenici ai Domnului.

Ce e drept, în vremea noastră, creștinismul nu mai are înfățișarea unui organism unitar. Cu durere trebuie să con-

statăm că s-a rupt cămașa lui Hristos cea necusută din bucăți. Creștinii s-au împărțit în tabere, după ce s-au desprins din trupul cel binecuvântat al Ortodoxiei. Pe fața pământului se află azi sute de confesiuni creștine, fiecare cu învățătura sa, cu cultul său, cu morala sa: ortodocși, catolici, protestanți, (adventiști, baptiști).

Chiar în țara noastră, între fiii poporului românesc, unitatea credinței s-a sfărîmat și nu mai sîntem cum am fost veacuri de-a rîndul «o inimă și un suflet».

Este aceasta o tristă realitate, este o lucrare a vicleanului care, ca în pilda Mîntuitorului, în ogorul cel semănat cu sămînță bună, a aruncat zizania, a semănat neghina dezbinării și a urii.

Noi deplîngem această stare de lucruri. O deplîngem și rugăm pe Stăpînul cel ceresc să trimită harul Său asupra noastră, să împace inimile celor ce se închină întru numele Fiului Său, să-i aducă pe cei rătăciți la staulul mîntuirii, ca toți să fie una, precum Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt una sînt, după cum credința una a fost vreme de peste o mie de ani.

Și avem nădejdea că această dorință se va realiza cîndva, căci însuși Mîntuitorul a proorocit că El pe toți îi va aduna într-o singură Biserică, fiind «o turmă și un păstor».

Iubiților frați,

Să lăsăm pe seama Providenței lui Dumnezeu refacerea unității credinței creștine. Noi să ne facem datoria noastră. Iar datoria noastră este să ținem la credința noastră strămoșească și să ne iubim Biserica în sinul căreia ne-am botezat și L-am cunoscut pe Hristos. S-o iubim și s-o ascultăm.

Pentru că aceasta este legea mîntuirii noastre și garanția unității: ascultarea de Biserică.

Sînt între noi rătăciți care susțin că pentru a se mîntui, pentru a afla adevărul, omul n-are decît să cerceteze Scriptura. S-o citească, zic ei, și în ea va găsi ce trebuie să creadă și să facă pentru a intra în împărăția lui Dumnezeu.

Greșeală, enormă greșeală! Drept este că Scriptura cuprinde cuvîntul lui Dumnezeu. Dar ea nu cuprinde toată des-

coperirea lui Dumnezeu către oameni. Ci afară de cărțile Vechiului și ale Noului Testament, sînt multe adevăruri de credință care s-au păstrat de la Mîntuitorul și de la Sfinții Apostoli prin grai viu, alcătuiind ceea ce numim noi Sfînta Tradiție. Apoi Scriptura cuprinde — cum zice Apostolul Petru — «unele lucruri greu de înțeles, pe care cei neștiutori le răstălmăcesc spre pierzarea lor» (II Petru 3, 16).

Nu oricine e în stare să descopere înțelesurile adînci ale Cărții sfinte. Ci pentru aceasta se cere o autoritate sfîntă, adică o instituție care nu poate greși. Noi o avem în ființa Bisericii cea întemeiată de Hristos pe stîncă, care este luminată de Duhul Sfînt, care după cum învață marele Pavel, este *stîlp și temelie a adevărului* (I Tim. 3, 15).

De aici vine că Fericitul Augustin, care a fost una dintre mințile cele mai geniale ale creștinismului, susținea că el n-ar fi crezut în Evanghelie, dacă nu l-ar fi înduplecat autoritatea Bisericii. El avea dreptate.

Căci, fără mărturia Bisericii, cine îmi garantează că această carte este cu adevărat Evanghelia lui Iisus Hristos? Cine îmi spune că traducerea ce o am în mînă este întocmai cu textul pe care l-au lăsat Apostolii? Cine îmi spune că în locurile adînci, înțelesul este acesta și nu celălalt?

O, cîte suflete nu s-au pierdut și nu rătăcesc în întuneric, din cauza interpretării false a Scripturii!... Oare nu Scriptura rău înțeleasă, rău tradusă, fals explicată a dat naștere la toate ereziile din trecut, la toate sectele din timpul de față? Da, fără îndoială.

De aceea, pentru a menține ordinea și unitatea credinței, pentru a cunoaște drumul care duce la mîntuire, trebuie să ascultăm de Biserică, căci așa grăiește Domnul: «Cine nu ascultă de Biserică, este un păgîn și vameș» (Matei 18, 17). Cine se desparte din trupul Bisericii, este ca acea mlădiță ruptă din *butucul* vieții, de care vorbea Iisus, mlădița care, rămînînd fără legătură cu tulpina-mamă, se usucă și se aruncă în foc.

Frați creștini,

În noaptea neuitată dinaintea patimilor Sale, Iisus s-a rugat Părintelui ceresc să fie una toți cei ce-L vor iubi și vor crede în El.

Să contribuim cu credința noastră și cu viața noastră ca rugăciunea Domnului și testamentul Său să se realizeze între noi, în viața noastră.

Această contribuție vom da-o, când fiecare ne vom împlini datoria așa cum voiește Dumnezeu.

Noi preoții, conducătorii voștri sufletești, ne împlinim datoria prin faptul că vă învățăm cuvântul adevărului curat, așa cum a ieșit de pe buzele Mântuitorului, cum l-au predicat Sfinții Apostoli, cum l-au fixat în mărturisirile de credință soboarele ecumenice și Sfinții Părinți.

Iar voi, turmă cuvântătoare, aveți datoria să ne ascultați și să ne urmați. Noi păstorii credincioșilor sîntem rînduiți de Dumnezeu să vestim Evanghelia Lui. Iar împreună cu Sfîntul Pavel susținem că *«propoveduirea noastră nu se întemeiază nici pe rătăcire, din gînduri necurate, nici pe viclenie!»* (I Tes. 2, 3). Ci *«noi propoveduim înțelepciunea lui Dumnezeu»* (I Cor. 2, 7) care ni s-a dat prin Duhul Său.

Credeți, deci, în ceea ce vă învățăm noi în numele Domnului Iisus Hristos. Sau, folosind porunca slăvitului Apostol al neamurilor, vă îndemn: *«Ascultați de mai-marii voștri și fiți-le supuși căci ei priveghează asupra sufletelor voastre»* (Evrei 13, 17).

Nu vă lăsați amăgiți de cei ce seamănă dezbinarea între voi și păstorii voștri, ci *«căutați sau păstrați unitatea Duhului prin legătura păcii. Este un singur trup, un singur Duh, este un singur Domn, o singură credință, un singur botez»* (Efes. 4, 3-5).

Noi, credincioșii români, ortodocși am fost din cele mai vechi începuturi. În sînul Bisericii Ortodoxe au trăit și s-au mîntuit strămoșii și părinții noștri. În sînul aceleiași Biserici trebuie să rămînem și noi, să trăim și să murim.

Pășiți, așadar, pe urmele marilor noștri înaintași în credință! Legați-vă strîns de Biserica strămoșească, maica sfință care v-a născut și v-a hrănit întru Hristos. Stați sub aripile ei ocrotitoare și nu vă depărtați de sînul ei cald.

Iubiți unitatea, păstrați dragostea, iubiți Biserica! Atunci poporul nostru dreptcredincios va fi ca o vie odrăslită pe care a sădit-o dreapta lui Dumnezeu. Asupra ei se vor revărsa binecuvîntări cerești, iar Duhul Sfînt ne va călăuzi și ajuta ca să fim una în credință, în adormire, în înviere și în viața veșnică.

A m i n !

Pogorîrea Duhului Sfînt

Fraților,

Sărbătoarea de astăzi este una din cele mai strălucite din prăznuirile Bisericii noastre. Este ziua cînd ne aducem aminte de Pogorîrea Duhului Sfînt peste Apostoli, ziua de naștere a Bisericii. Căci sfînta Biserică a lui Hristos s-a născut atunci cînd Duhul dumnezeiesc, «puterea de sus» s-a revărsat peste Apostoli și s-a înființat în Ierusalim prima comunitate de credincioși.

Era în a zecea zi după înălțarea Domnului la cer. Cam vreo 120 de ucenici, avînd în mijlocul lor pe Preacurata Fecioară Maria, erau adunați într-un foișor din sfînta cetate.

Deodată se auzi un vuiet ca de furtună. Vuietul venea de sus și umplu toată casa. În același timp din cer se coborîră limbi ca de foc, care se așezară deasupra capetelor ucenicilor.

Acea suflare vijelioasă și acele limbi nu erau altceva decît semne văzute ale arătării puterii celei nevăzute a lui Dumnezeu. Atunci a avut loc botezul de foc al Apostolilor, atunci s-au împlinit cuvintele Mîntuitorului, care a promis că, după plecarea Sa, va trimite un Mîngîietor. «*Iar dacă mă duc de la voi, vă voi trimite pe Mîngîietorul, Duhul Adevărului*» (Ioan 16, 7).

Fraților, Duhul Sfînt a fost în lume totdeauna prezent și activ. Era prezent la facerea lumii cînd se purta deasupra apelor. A fost viu în inimile dreptilor Legii vechi și a pro-

feților, prin ale căror guri a vorbit. Duhul Sfînt s-a arătat în chip de porumbel la botezul Domnului în Iordan.

Dar în ziua Cincizecimii a treia Persoană a Sfintei Treimi a intrat solemn în marea Sa lucrare de sfințitor al neamului omenesc. Atunci El a curățit chipul lui Dumnezeu din om, stricat de căderea strămoșilor. Atunci Duhul a împărtășit Apostolilor lui Hristos puteri mai presus de fire, pentru misiunea lor de evanghelizare a lumii. În scurt, El a împărțit neamului omenesc acele daruri dumnezeiești care au fost cîștigate de către Fiul lui Dumnezeu prin Crucea și învierea Sa. Pogorîrea Mîngîietorului a avut efecte extraordinare. S-a făcut atunci o minune care a umplut de uimire pe toți locuitorii Ierusalimului. Galileenii aceia simpli și neînvățați, care pînă în ziua aceea nu cunoșteau decît limba lor maternă, au început a grăi măririle lui Dumnezeu în alte limbi.

O minune la fel de impresionantă a fost și schimbarea sufletească a ucenicilor lui Iisus. Oamenii aceia deveniră ca niște făpturi noi. Toată necredința lor, toată îndoiala, toată frica din inimile lor dispărură. Acei care mai înainte cu cîteva săptămîni se lepădau de Învățătorul lor, care tăgăduiau că îl cunosc, care stăteau încuiați de frica iudeilor, acum ies în piața cetății, predică cu putere pe Iisus cel răstignit și înviat și cheamă pe toți la pocăință și credință.

Convertirea într-o singură zi a unei mulțimi de 5.000 de iudei la creștinism a fost cu adevărat un fapt divin. Iar acela a fost doar începutul. Căci din Ierusalim Apostolii ieșiră în Samaria, se duseră în Galileea, în Asia, în Egipt, ajunseră la Roma, atinseră pînă și hotarele Indiei. Mii și milioane de oameni primiră cuvîntul Crucii, se lepădară de idoli lor și de tradițiile lor și îmbrățișară legea lui Hristos.

Ceea ce nu reușiră să cucerească legiunile romane, cuceriră prin misionarii săi «puterea de sus» a lui Dumnezeu.

Fraților,

Sărbătoarea de astăzi se deosebește mult de celelalte zile sfinte ale credinței noastre. În vreme ce alte praznice comemorează întîmplări vechi din trecutul istoriei mîntuirii,

Cincizecimea sau Rusaliile cinstesc un fapt permanent, o binecuvîntare prezentă în Biserică și în sufletele credincioșilor pînă la sfîrșitul veacurilor. Cînd Duhul lui Dumnezeu a venit peste Apostoli, El n-a apărut ca un fapt unic și trecător, ci a inaugurat o epocă fără sfîrșit. Acest adevăr ni-l arată Mîntuitorul care a zis la Cina cea de Taină: *«Ruga-voi pe Tatăl Meu și El vă va da un alt Mîngîietor, care să rămîină cu voi în veac»* (Ioan 14, 16). Așadar, Duhul Sfînt este cu noi. În ce chip? Mai întîi El este în Biserica noastră, considerată ca Trup tainic al lui Hristos. Ceea ce este sufletul pentru trupul nostru fizic, aceea este Duhul divin pentru Biserică. El o face să fie vie, puternică, nebiruită, izvor de sfințenie. Că Biserica păstrează neschimbate adevărurile de credință așa cum le-a primit de la Domnul Hristos și din predica Apostolilor, că le-a fixat în Scripturi, că le-a propovăduit între națiunile lumii, că le-a formulat în dogme, în liturghii și în simboluri de credință, că prin această «pline» cerească Biserica hrănește generațiile de fii, asta este un rod al Duhului, despre care Iisus a zis: *«El are să vă călăuzească în tot adevărul»* (Ioan 16,13).

Rezistența miraculoasă a așezămîntului divin în cursul vremurilor, biruința sa uimitoare împotriva forțelor răului, ale minciunii și calomniei, împotriva tuturor puterilor iadului, tot roadă a Mîngîietorului sînt.

La fel de evidentă este lucrarea Duhului în privința sfințeniei ce o revarsă și o împarte Bisericii. Avut-a profetul Ezechiel odată o descoperire minunată. El a văzut un rîu izvorînd din pragul Templului ceresc, care se lărgea pe măsură ce se cobora la vale. Pe unde treceau apele rîului pomii înfloreau și țărmurile se făceau roditoare. Pînă și apele mării se îndulceau de revărsarea undelor, încît în sînul lor trăia multime de viețuitoare (Ezech. 47, 8-10). Vedenia profetului este o imagine a harului sfințitor care inundă Biserica Duhului Sfînt. Iar «canalurile» prin care ne vin aceste daruri sînt Sfintele Taine, semnele văzute ale darurilor dumnezeiești de care ne împărtășim și prin care participăm la sfințenia lui

Dumnezeu. Izvorul sacru deschis asupra Apostolilor în Ierusalim continuă să curgă mereu în lume, transformînd-o, înnoind-o.

Dar bucuria cea mai mare pe care ne-o prilejuiește ziua de astăzi, este descoperirea că nu numai Biserica este lăcaș al Duhului Sfînt, ci și fiecare credincios născut în viața cea nouă, în Hristos. Una din cele mai înalte aprecieri care s-a făcut vreodată omului, este aceea exprimată de apostolul Pavel despre creștini, cînd zice că ei sînt «temple ale Duhului Sfînt». *«Nu știți voi, oare, că voi sînteți biserica lui Dumnezeu și că Duhul Sfînt locuiește în voi?»* (I Cor. 3, 16).

O, ce chemare și demnitate!... După ce un muritor este botezat și uns cu sfîntul mir, el devine ceva sfînt, închinat cu totul vieții cerești, un instrument de mărire al lui Dumnezeu prin Iisus Hristos și cu puterea Duhului Lui. Iar dacă acest suflet se lasă condus de înfrîurirea dumnezeiască, Duhul lucrează și se manifestă în gînduri, cuvinte și fapte care îl ridică dincolo de hotarele firii.

Ori unde și ori de cîte ori veți întîlni un bărbat sau o femeie plini de dragostea lui Dumnezeu, care Îl caută pe Dumnezeu ca pe binele cel mai înalt, care se arată plini de bunătate față de semenii lor, care se poartă cu nădejde și multă răbdare în mijlocul necazurilor, care nu se lasă robiți de bogățiile lumii și de deșartele ei măriri — veți găsi suflete în care sălășluiește Duhul Sfînt. Căci zice marele Pavel: *«Roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credincioșia, blîndețea, înfrînarea poftelor»* (Gal. 5, 22-23).

Dar oare unde se pot vedea astfel de purtători de Duh în zilele noastre?

O, e trist, dar trebuie de mărturisit adevărul: majoritatea creștinilor de astăzi apar uscați, ofiliți ca niște plante răsărite din pămînt, dar uscate de arșița unei secete de vară. Ei au primit bunătățile harului prin Sfintele Taine. Dar n-au colaborat cu puterea lui Dumnezeu, s-au împotrivit îndemnurilor Mîngîietorului. Dumnezeu ne-a creat fără aprobarea noastră, dar nu ne poate mîntui fără ea. Noi nu sîntem bușteni sau pietre. Ci ființe vii, libere, înzestrate cu puterea de

a primi darurile Duhului sau a le respinge. Duhul Sfânt nu poate domni în noi, cîtă vreme nu ne deschidem inimile spre El și nu-l permitem să intre și să domnească acolo cu adevărul și sfințenia Lui. Cauza pentru care creștinii de astăzi sînt seci și fără roade duhovnicești este că ei iubesc duhul lumii, se lasă stăpîniți de «firea pămîntească» ale cărei roade sînt: desfrînarea, vrăjbele, certurile, mîniile, bețiile, îmbuibările și alte lucruri de acestea. Iar apostolul spune că astfel de oameni «nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu» (Gal. 5,21).

Fraților,

Comemorarea pogorîrii Duhului Sfânt este prilej de a ne cerceta pe noi înșine și a vedea dacă prin felul de viață pe care l-am trăit pînă acum avem dreptul de a ne numi «temple» ale Duhului. Sînt prefăcute inimile noastre prin puterea de sus? Sînt ele pline de dragoste, de bucurie, de pace, de îndelungă-răbdare, sau pline de ură și poftă necurate? În multe greșim toți. Dar marea bunătate lăsată de Dumnezeu pe pămînt, este că ne putem îndrepta cu ajutorul harului Său.

Cînd iudeii din Ierusalim, în urma minunii de la Rusalii au fost zguduiți și nu știau ce să facă, apostolul Petru le-a spus: «*Pocățiți-vă fiecare dintre voi... și apoi veți primi darurile Sfîntului Duh*» (Fapte 2,38).

Porunca aceasta este valabilă și obligatorie și pentru noi. Să ne rușinăm de împietrirea în care am trăit pînă acum și să ne corectăm în cele ce am păcătuit.

Pătrunși de un adînc sentiment de părere de rău, conștiinți de greșelile ce le-am comis, să ne deschidem inimile și să-L rugăm pe Mîngîietorul să vină să le curățească de toată întinăciunea și printr-o nouă angajare față de chemarea noastră în Hristos Domnul, Sfîntul Duh să-și facă în noi un sălaș statornic, împodobit cu fapte bune.

A m i n !

DUMINICA I DUPĂ RUSALII

Cinstirea sfinților

Frați creștini,

În cultul Bisericii noastre ortodoxe cinstirea sfinților are o însemnătate deosebită. Nu este zi în care să nu se facă pomenirea și lauda unuia sau a mai multor aleși ai împărăției lui Dumnezeu. Calendarul nostru bisericesc este ca o salbă de mărgăritare pe care se înșiră pietrele prețioase ale zilelor sfinților. Sfinții sînt invocați în rugăciunile creștinilor. În cinstea lor se consacră biserici. Sfinții sînt patronii orașelor și satelor. Chipurile sfinților împodobesc pereții caselor credincioșilor și ai lăcașurilor de închinare.

Este oare justificat din punct de vedere religios această cinstire a unor oameni din trecutul mai mult sau mai puțin îndepărtat al istoriei mîntuirii? Iar dacă este, ce însemnătate are cultul sfinților pentru viața noastră de creștini? Iată întrebări asupra cărora ne vom opri în cuvîntul nostru de astăzi.

Am socotit potrivit să aleg acest subiect pentru faptul că această duminică poartă numele de «Duminica tuturor sfinților». Înaintașii noștri în credință au stabilit ca prima duminică după Cincizecime să fie consacrată tuturor acelor «prietenii ai lui Dumnezeu», care au conlucrat cu harul Duhului Sfînt și au strălucit prin faptele lor bune în cursul vremii. Priveliștea care ne-o oferă serbarea de acum este asemănătoare cu aceea a unei grădini în care florile cele mai frumoase și mai bine-mirositoare, ne delectează cu parfumul lor ceresc.

Strămoșii, patriarhii, profeții, apostolii, mucenicii, ierarhii și marii dascăli ai lumii, pustnicii și cuvioșii, fecioarele și cetele sfintelor femei, în frunte cu Preacurata Fecioară și de Dumnezeu-Născătoare, toți sînt lăudați și preamăriți astăzi.

Prăznuind această zi, noi cinstim nu numai pe cei menționați în calendar, ci marea mulțime a aleșilor necunoscuți de oameni, dar cunoscuți de Dumnezeu care i-a iubit și le-a scris numele în cartea vieții. Înaintea noastră faptele bune ale sfinților stau ca o masă spirituală cu delicioase bucate și cu un pahar tainic plin de bucurie, ca să ne întărească în călătoria noastră pe urmele lui Hristos.

Fraților, despre sfințenie oamenii și-au făcut păreriile cele mai ciudate și mai confuze, adesea cu totul departe de adevăr. Unii cred că un sfînt este un om înzestrat cu puterea de a face minuni. Alții au părerea că sfîntul este egal cu pustnicul care părăsește lumea și trăiește în singurătate o viață amară și tristă. «Sfîntul este un om fără păcat», susțin mulți. Să nu facem judecăți pripite! Este falsă credința acelor care iau minunea drept criteriu de sfințenie. Ce e drept, o parte din marii oameni ai vieții religioase creștine au făcut minuni, au avut vedenii supranaturale, au fost înzestrați cu daruri excepționale.

Dar nu numai pentru acest fapt au fost ei canonizați de Biserică. Factorul miraculos a fost de mică importanță în declararea alegerii lor. Știm din istorie că în sînul omenirii au trăit mii și mii de ființe acumenerate de toți, sfinți care n-au împlinit nici o faptă extraordinară.

Fecioara Maria, Maica Domnului, n-a făcut nici o minune, afară de faptul dacă nu considerăm minune, nașterea cea mai presus de fire a Dumnezeu-Omului Iisus Hristos. La fel, Sfîntul Ioan Botezătorul n-a săvîrșit minuni și, totuși, Mîntuitorul a spus despre el că e «cel mai mare dintre cei născuți din femeie». La fel, cu privire la viața ascetică, numai puțini au fost pustnici și monahi. Cei mai mulți sfinți au trăit în mijlocul semenilor lor, în societate, au avut profesii profane, fiind negustori, meseriași, militari, ba unii chiar demnitari de curte și regi.

Cît despre păcat, este suficient să spunem că sfinții au fost «oameni», adică vase de lut, ființe supuse greșelilor purtînd sarcina grea a ispitelor trupesti. Înainte de a se întoarce la Dumnezeu, mulți dintre ei au greșit mult, au căzut în păcate grele. Este de-ajuns să ne gîndim la Saul din Tars, la Maria Magdalena, sau la Fericitul Augustin.

Atunci ce este un sfînt? Este un om care zice «da» la chemarea lui Dumnezeu, care se deschide la revărsarea harului divin și colaborează cu el. Sfințenia este desăvîșirea lucrată, oglindirea slavei lui Hristos în firea omenească și dovada nemărginitei Sale puteri care, din țărîna și păcat, formează fii ai luminii. Sfinții au fost oamenii care după ce L-au cunoscut pe Mîntuitorul, L-au mărturisit prin viața de fiecare zi, cu tot sufletul lor, din toată inima.

De au fost din neam nobil sau din starea celor săraci, de au trăit în pustie sau în lume, de au fost căsătoriți sau în feciorie, clerici sau mireni, robi sau liberi — viața sfinților a fost o evanghelie trăită aievea. Ei au fost sfinți pentru că în toate împrejurările, mai presus decît orice, au pus iubirea de Dumnezeu și slujirea semenilor. Sfinți, pentru că în locurile unde au fost chemați să trăiască, ei și-au jertfit odihna, sănătatea, chiar și viața, pentru adevăr, pentru dreptate, pentru cele mai presus de lumea aceasta trecătoare.

S-ar putea oare ca Biserica să nu cinstească astfel de oameni? Este doar sădită în firea noastră tendința de a admira tot ce este măreț, eroic, sublim. Fiecare națiune își are oamenii săi iluștri și ține în mare cinste cultul eroilor.

Dacă sînt lăudați și onorați poeții, oamenii de știință și descoperitorii care au împins înainte civilizația și cultura umană, cu mult mai multă laudă și cinste se cuvine acelor care, prin luptele și biruințele lor, s-au ridicat pe cele mai înalte piscuri ale eroismului moral.

De aceea cinstirea sfinților va rămîne în Biserică de-a pururi un izvor de putere și inspirație. «Lăudați să fie», zice o cîntare a acestei duminici, «lăudați fie cei ce au transformat pămîntul în cer cu strălucirea faptelor bune, cei care au umblat pe calea care duce la nemurire, cei ce au curățit

patimile omenesți cu lucrarea harului, cei ce au luptat vitejește în toată lumea».

Să vedem acum pe scurt care sînt binefacerile care rezultă din cultul sfinților pentru noi credincioșii. Vom zice că ei sînt ocrotitorii noștri și pildele noastre nemuritoare de urmat.

Noi credem și mărturisim că mijlocitorul omenirii este Hristos, *«Marele Preot care a intrat odată pentru totdeauna în locul cel preasfînt cu însuși sîngele Său, ca să ne dea răscumpărarea veșnică»* (Evr. 9, 12).

Dar pe lângă această mijlocire unică a Fiului lui Dumnezeu cel ce șade de-a dreapta Tatălui, este și un alt fel de apărare pentru cei ce luptă cu valorile cele amare ale ispitelor. Este mijlocirea rugăciunii sfinților care intervin în cer pentru mîntuirea fraților lor de pe pămînt.

Încă în vremea cît au fost în viață, aleșii Domnului au mijlocit pentru ajutorarea celor din nevoi și au fost ascultați. Avraam, Moise, David, Ilie, Petru și Pavel au potolit mînia lui Dumnezeu, au scăpat din grele primejdii pe frații lor de credință, au vindecat bolnavi, au înviat morții.

Cu mult mai mare putere au dreptii acum cînd au ajuns în împărăția luminii de sus, fiind «oameni din casa lui Dumnezeu». În ceruri ei poartă o grijă permanentă pentru cei care luptă și suferă în lume. Ei se roagă neîncetat înaintea tronului Mielului, pentru izbăvirea Bisericii și a fiilor ei. După cum ne descoperă Apocalipsa, zi și noapte rugăciunile sfinților se înalță înaintea lui Dumnezeu, ca o tămîie bine-mirositoare.

Mult ajutor se revarsă pentru cei credincioși din mijlocirea prietenilor Celui Preaînalt, după cum o arată experiența veacurilor și cuvîntul Scripturii care zice că: *«Mult poate rugăciunea dreptului care se face»* (Iacob, 5, 16).

Nu mai puțin folositori sînt sfinții ca pilde de urmat.

După ce Dumnezeu l-a învățat pe Moise cum să construiască cortul mărturie, a încheiat zicînd: *«Vezi să faci după chipul cum ți s-a arătat»* (Exod, 25, 40).

Cînd Biserica ne pune înaintea ochilor sufletești viețile aleșilor lui Dumnezeu, ea vrea să spună credincioșilor:

«Priviți, fiilor, aceste chipuri vii și minunate. Vedeti cum au crezut dreptii și cum au trăit. Fiți următorii lor după cum și ei au fost următorii lui Hristos. Faceți-vă viața după chipul ce vi s-a arătat». Iar pildele acestea ne mișcă mult, ne încurajează și ne îndeamnă să ne împlinim conștiincios datoriile noastre. De este vorba de răbdare sau de înfrînarea poftelor, de smerenie sau de curajul de a mărturisi pe Hristos în timpul prigoanei, de stăm în fața poruncii de a-L iubi pe Dumnezeu din toată inima sau de a sluji celor din nevoi, exemplele sfinților sînt ca niște faruri și călăuze de mare preț. Și încă ceva: pildele sfinților fac să amuțească cîrtirile celor ce spun că Evanghelia pretinde prea multă jertfă, că e mai presus de puterile omului.

Căci văzînd noi ființe asemenea nouă, alcătuiți din aceeași frămîntătură ca și firea noastră, care au răbdat toate pentru mărirea lui Dumnezeu, care s-au rugat neîncetat, care au primit mai curînd să moară decît să se lepede de Stăpînul și Mîntuitorul lor, nu mai avem nici un pretext să spunem că poruncile lui Dumnezeu sînt prea grele, că desăvîrșirea cerută de Hristos este un pisc prea înalt pentru noi.

Dacă vrem și noi putem fi ca dînșii. Dacă vrem și dacă trăim potrivit credinței.

Biserica noastră cinstește sfinți din toate stările. Ea are între «eroi» săi oameni de toată mîna: săraci și bogați, vlădici și preoți, tineri și bătrîni, medici și comercianți. Văzînd «norul» acesta de martori, ne îndemnăm unii pe alții cu cuvintele sfîntului Pavel și zicem: *«Să dăm la o parte orice piedică și păcatul care ne ține așa de strîns și să alergăm cu stăruință în lupta care ne stă înaintea»* (Evr. 12, 1).

Fie ca prăznuirea duminicii tuturor sfinților să fie pentru noi un prilej de îmbărbătare, ca să mergem pe calea cea arătată de dînșii. Fie ca Domnul Hristos, Cel ce i-a preamărit în lăcașurile cele de sus, să ne sporească darurile Sfîntului Duh, ca imitînd pe sfinți, să avem parte de cununa lor.

Amin!

Preoții Bisericii

«Și le-a zis Iisus: Veniți după Mine și
Eu vă voi face pescari de oameni».
(Matei 4, 19)

Iubiți creștini,

Cu aceste cuvinte chemat-a Domnul la apostolat pe cei «dintii ucenici». Și tot printr-o astfel de chemare alege El în slujba Sa un șir nesfârșit de ucenici care au menirea să săvârșească în lume lucrul apostoliei. E vorba de preoții Bisericii.

Voi vorbi astăzi despre chemarea și însemnătatea stării preotești.

Ar putea crede cineva că unui preot ar trebui să-i vină greu și neplăcut să țină o astfel de vorbire. Ar însemna să se apere pe sine însuși, să se laude pe sine, și în cazul acesta, ce preț ar putea avea vorbirea lui?

Totuși, vă mărturisesc deschis că nu mă voi simți deloc stînjenit în vorbirea mea. De ce? Pentru că aici persoana celui ce cuvîntează însemnează prea puțin lucru. E ca un strop de apă aruncat în nemărginirea oceanului.

Aici e vorba de un așezămînt cu o vechime de peste 19 veacuri, de obîrșie dumnezeiască, cu o menire veșnică. E vorba de preoția de ieri, de astăzi și de mâine, de a cărei lucrare a atîrnat și va atîrna totdeauna viața Bisericii, întărirea împărăției lui Dumnezeu și mîntuirea oamenilor. De ce m-aș sfii să vorbesc?

În al doilea rînd, ceea ce voi spune, nu vor fi cuvintele mele, ci cum zice Sfîntul Apostol Pavel «*dovezi ale Duhului întemeiate pe puterea lui Dumnezeu*» (I Cor. 2, 4), adică, în-vățătură sprijinită pe autoritatea Sfintei Scripturi.

Și apoi... de vreme ce despre preoți se vorbește atîta pretutindeni, să-i fie îngăduit o dată și Bisericii să arate de la înălțimea amvonului ce crede ea despre slujitorii săi, să arate care este dregătoria și chemarea preoților în lucrarea ei mîntuitoare.

Iubiților creștini,

Arabii au un prea frumos proverb care zice: «Dumnezeu n-a putut fi pretutindeni de față, de aceea a făcut inima de mamă». Asta vrea să spună că mama, prin grija și dragostea ei devotată, împlinește față de copiii săi, oarecum, rolul propriei dumnezeiești.

Noi schimbăm puțin cuvintele proverbului arab și zicem: Domnul nostru Iisus Hristos n-a avut menirea de a rămîne de-a pururi pe pămînt, de aceea a așezat dregătoria preoției.

Să vedem cum s-a întîmplat aceasta.

Dacă aruncăm o privire asupra vieții pămîntești a Mîntuitorului, o putem cuprinde în aceste trei împliniri: Fiul lui Dumnezeu a învățat pe oameni adevărurile veșnice, a adus jertfa singelui Său pentru răscumpărarea neamului omenesc și a călăuzit lumea spre țelurile vieții de veci.

În grija Sa părintească, Iisus a voit ca acest lucru mîntuitor să se săvârșească de-a pururi pe pămînt. Dar, El nu putea rămîne mereu în lume. De aceea Iisus a rînduit în Biserica Sa mai întîi pe apostoli, apoi pe episcopi și pe preoți ca să continue întreita Sa dregătorie între oameni.

Și astfel, slujitorii Bisericii sînt mai întîi înzestrați cu puterea de a învăța: «*Datu-Mi-s-a toată puterea în cer și pe pămînt. Drept aceea, mergînd, învățați toate neamurile*» (Matei 28, 18-19). «*Cine vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă*» (Luca 10, 16).

Ați auzit cu ce mare autoritate a întărit Dumnezeu pe unșii Săi? El a binevoit a descoperi oamenilor adevărul

cel veșnic. Dar acest adevăr nu l-a lăsat la voia întâmplării. Ci precum lumina a fixat-o în soare, așa a pus cuvântul adevărului Său în gura aleșilor Săi, ca să-l răspîndească lumii, pentru a-i fi lumină și hrană duhovnicească.

Astfel, Domnul cheamă persoane deosebite, le sfințește, le întărește și le zice: «Mergeți și învățați! Vorbiți tuturor, săracilor și bogaților, celor puternici și celor slabi! Îndemnați, mîngîiați, muștrați! Eu voi fi cu voi în toate zilele, iar cine vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă».

Și preoții se supun poruncii. Ei se înfățișează înaintea oamenilor și vorbesc. Preoții pot fi necunoscuți, săraci, tineri, uneori neîndemînatîci în vorbire. Ei propoveduiesc Evanghelia, vestesc legea Domnului, arată drumurile spre ceruri. Lumea îi ascultă și-i urmează fiindcă știe că oamenii aceștia nu vorbesc în numele lor. Lumea știe că preoții vorbesc în numele lui Dumnezeu, în numele lui Iisus Hristos.

Cine calcă cuvîntul preotului, disprețuiește pe însuși Acela care l-a rînduit. «Iar cine vă nesocotește pe voi, pe Mine Mă nesocotește» (Luca, 10, 16).

Prin urmare, cea dintîi chemare a preoților este că ei sînt învățătorii adevărurilor lui Dumnezeu.

În al doilea rînd, preoții au puterea de a fi *mijlocitori între Dumnezeu și oameni*.

De la greșeala lui Adam în rai, în toate vremurile și în toate locurile omenirea a simțit lipsa unor reprezentanți aleși care să facă legătura de împăcare între ea și Dumnezeire.

Dar astfel de reprezentanți n-a dobîndit neamul omenesc decît în preoția religiei creștine.

Desigur că Cel ce a făcut împăcarea pămîntului cu cerul a fost Iisus, Fiul lui Dumnezeu, care, pentru a șterge vina fiilor lui Adam, și-a pironit trupul pe lemnul crucii, drept jertfă de ispășire.

Însă Mîntuitorul a voit ca această jertfă să fie de-a pururi reînnoită pe pămînt. Cum? Prin mijlocirea preoților, prin taina Sfintei Euharistii. Iisus a dat putere ucenicilor Săi, iar prin aceștia preoților ca ei pînă la sfîrșitul veacurilor să reînnoiască jertfa Golgotei, prin junghierea trupului Său dum-

nezeiesc. «Aceasta s-o faceți întru amintirea Mea» (Luca 22, 19.)

Priviți! Preotul este în sfînta slujbă. Ce face el în altar? El ține în mîinile sale pline și vin. Apoi se roagă, binecuvîntează și iată! în clipa aceea o minune înfricoșată se petrece. La cuvintele preotului, cinstitele daruri ce sînt puse înainte, piinea și vinul, se prefac în trupul și sîngele lui Iisus. La cuvintele preotului, Fiul lui Dumnezeu se sălășluiește aievea pe sfînta masă și se lasă junghiat din nou, în chip nesîngeros, din dragoste pentru oameni, pentru iertarea păcatelor lor.

Să se oprească puțin psalmistul! Să nu mai spună că Dumnezeu l-a făcut pe om ceva mai prejos decît îngerii! (Ps. 8, 5). În Sfînta Liturghie preotul are o putere mai mare decît îngerii. Căci în vreme ce aceștia se cutremură și tac, preotul vorbește, binecuvîntează și, în puterea rugăciunii sale, Dumnezeirea e coborîtă pe sfîntul altar, unde, ca pe o altă Golgotă, e din nou jertfită pentru mîntuirea lumii.

Doamne, cît de milostiv ești, că ai încredințat o astfel de putere nemărginită oamenilor, făpturi nevrednice și slabe!...

Și în sfîrșit, preoții au puterea de a dezlega păcatele omenestii. «*Luafți Duh Sfînt! Căroră veți ierta păcatele, iertate vor fi, iar căroră le veți ține vor fi ținute*» (Ioan 20, 23).

Cine ar putea să cuprindă în toată măsura acest dar de a lega și dezlega? Să iei un suflet plin de păcate, învrăjmășit cu Dumnezeu, dezgustător cerului la vedere și să-l ușurezi, să-i redai nevinovăția de mai înainte, să-l faci curat așa cum a ieșit din baia Sfîntului Botez... ce minune!

Într-un anumit chip s-ar putea spune că-i o minune mai mare decît cea a Sfintei Euharistii. Căci acolo preotul face pe Dumnezeu să se pogoare pe masa sfîntului altar. Dincoace, îl face să se coboare în cămara întinată a unui suflet păcătos.

«Eu te dezleg», zice preotul și păcatele, oricît de mari ar fi fost, se iartă în ceruri.

«Eu te dezleg», zice, și harul dumnezeirii intră în sufletul întunecos ca un foc curățător.

«Eu te dezleg», rostește, și piatra de mormînt care apăsă cugetul s-a răsturnat, nu mai este.

Iubiților creștini,

Aceasta este dregătoria preotească a Bisericii noastre. Preotul pe amvon îl înfățișează pe Iisus pe muntele Feri-
rilor, învățînd noroadele. Preotul la altar este chipul Mîn-
titorului care aduce jertfa de împăcare pentru izbăvirea lu-
mii. În scaunul de mărturisire, preotul îl înfățișează pe Iisus
de la fîntîna lui Iacob, care cercetează cugetul Samarinencii
și-l aduce la mîntuire.

După toate acestea, socotesc că e de prisos să vă îndemn
să ascultați și să cinstiți fețele preoțești. Dacă dregătorii pămî-
ntești, reprezentanți ai autorității civile, cer cinstire și as-
cultare și le-o dați, cu cît mai mult acești reprezentanți ai
Împăratului veșnicilor!... Ei trebuie onorați fiindcă ei înfă-
țișează — după cum zice undeva Sfîntul Ambrozie — «per-
soana lui Hristos și sînt locuitorii Domnului».

Dar, iubiții mei, aici ating o latură delicată a vorbirii
mele. Știm prea bine că sînt mulți creștini care zic că nu pot
cinsti pe preoți, fiindcă aceștia nu sînt totdeauna vrednici
de cinste. Ba unii credincioși merg așa de departe, încît din
pricina scăderilor unor preoți, urăsc și disprețuiesc toată
tagma preotească, se înstrăinează de credință și ocolesc Bi-
serica.

Iată un lucru cît se poate de trist! Da, din nenorocire e
adevărat: o seamă de preoți — slavă Domnului, nu mulți —
nu sînt la înălțimea chemării lor. De ce am ascunde-o? Și
în viața preoților, ca la toți oamenii, se găsesc slăbiciuni,
umbre și scăderi.

Precum între îngeri s-a găsit o parte care a căzut, pre-
cum între apostoli s-a găsit un Iuda, așa și în tagma preo-
tească sînt unii care cad de la înălțimea chemării lor și în-
tunecă lumina din ființa lor.

Dar ce urmează de aici? Că întreaga preoție trebuie ne-
socotită? Că însăși Biserica trebuie ocolită? Nicidecum!

Căci oare cine va disprețui oștirea pentru faptul că une-
ori se află dezertori în rîndurile ei? Sau cine va pierde în-
crederea în știința medicală pentru motivul că uneori și me-
dicii se îmbolnăvesc?

Preoții slabi și nelalocul lor sînt vrednici de plîns nu de
disprețuit. Și să fiți siguri că Biserica îi deplînge cu lacrimi
amare, neconținut și ia măsuri pentru îndreptarea lor. Totuși,
preoția în sine rămîne dumnezeiască, sfîntă, scumpă, deci
vrednică de toată dragostea și prețuirea.

Preotul nu este decît un vas prin care se pogoară în lume
și se împart harurile Duhului Sfînt. Dacă vasul e de aur, de
argint, de aramă sau de lut, n-are multă importanță. Import-
tant este ceea ce primesc creștinii prin vas. Deci chiar dacă
un slujitor al altarului e nevrednic, lucrarea pe care o să-
vîrșește el are valoare, e sfîntă.

De aceea, cinstiți pe slujitorii Bisericii ori de sînt vase de
aur sau de lut!

Mai mult însă decît de cinstire, noi avem lipsă de rugă-
ciunile voastre. «*Fraților, rugați-vă pentru noi!*» (II Tes.
3, 1).

E atît de grea sarcina unui preot, atît de spinos drumul
pe care pășește el, încît are trebuință de rugăciunile turmei
sale ca de cel mai scump toiag de sprijin.

Rugați-vă să ne întărim în Duh, în cuvînt și în dragoste!
Rugați-vă să fim faruri de călăuzire către ceruri!

Să fim stîlpi de temelie ai credinței!

Să fim brațe neobosite către Dumnezeu!

Rugați-vă Domnului ca toate gîndurile noastre, toată rîv-
na noastră, toată bucuria noastră, s-o închinăm slujirii unui
singur țel: aducerea sufletelor voastre la picioarele lui Iisus,
la mîntuire.

Amin!

«Nu vă îngrijorați»

Frați creștini,

Dacă aș vrea să dau un nume vorbirii mele de azi i-aș zice: «Leac împotriva îngrijorării». Asta deoarece cuvintele ce le veți asculta vor fi un ecou al minunatelor învățături ale prediciei de pe munte a Domnului Hristos, menite să ne dea pacea și liniștea sufletului.

Să ni le împrospătăm puțin în minte.

«Nimeni nu poate sluji la doi stăpîni... De aceea Eu vă spun: Nu vă îngrijorați de viața voastră gîndindu-vă ce veți mîncă, sau ce veți bea, sau cu ce vă veți îmbrăca. Priviți la păsările cerului. Ele nici nu seamănă, nici nu secără și nici nu adună în hambare. Și totuși Tatăl vostru cel ceresc le hrănește. Oare nu sînteți voi cu mult mai prețioși decît ele?... Uitați-vă la crinii cîmpului. Ei nici nu torc, nici nu țes. Totuși, vă spun că nici Solomon în toată slava lui nu s-a îmbrăcat ca unul din ei... Ci căutați mai întîi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, iar celelalte vi se vor adăuga» (Matei 6,24-33).

Ca o cupă de apă răcoroasă într-o zi fierbinte de vară, ca o torță de lumină într-o peșteră întunecoasă, așa sînt cuvintele Domnului din Evanghelia acestei zile. Sau, ca să rămîn la numele de la început, ele sînt ca un balsam vindecător pentru o cumplită boală.

Numele bolii este teama pentru ziua de mîine, neliniștea, îngrijorarea. Cine nu e cuprins de aceste rele? Mai ales în

zilele noastre inima omului e ca o mare agitată, veșnic în mișcare, mereu tulburată.

Iată că Domnul Hristos, ca un pilot iscusit la cîrma vieții noastre, vine să potolească valurile cele grele ale necazurilor noastre. Iar El o face aceasta prin a ne așeza lumină și ordine în sufletele noastre, deoarece în inimi e cauza bolii de care ne ocupăm.

Fraților,

Proorocul Ieremia în cartea sa exprimă ca din partea lui Dumnezeu o mare dezamăgire față de poporul biblic. *«Mirați-vă de acestea ceruri, cutremurați-vă, îngroziți-vă, zice Domnul. Poporul Meu a săvîrșit un îndoit păcat: Părăsindu-M-au pe Mine, izvorul apelor vii, și și-au săpat puțuri, fîntîni crăpate care nu țin apă»* (Ieremia 2, 12—13).

Era vorba, în această muștrare, de păcatul de a se închina idolilor, de a-L schimba pe Dumnezeul cel viu cu zei care, vorba psalmistului, «aveau ochi și nu vedeau, urechi și nu auzeau, gură și nu puteau vorbi».

Oare nu este acesta păcatul universal din zilele noastre și cauza tuturor relelor care ne bîntuie? Este! Nu-i nici o îndoială despre aceasta.

Omul a fost creat pentru Dumnezeu, un copil liber al lui Dumnezeu, pentru ca în El să-și aibă centrul de gravitate și prin asta și fericirea și pacea. Dar omul s-a răzvrătit împotriva acestei ordini a suveranității divine. În locul Creatorului el alege făpturile drept binele cel mai înalt, adică, în locul izvorului limpede și răcoritor alege cisterne sparte care nu țin apă. Alegerea greșită aduce dezamăgirea, tulburarea, nemulțumirea.

Căci este lucru verificat de îndelungi și dureroase experiențe că lucrurile din afară nu ne pot satisface deplin. Cu cît ne lipim mai mult de ele, cu atît pierdem pacea sufletului și devenim un fel de robi.

Bețivul însetează după alcool și niciodată nu-și astîmpără setea. Zgîrcitul aleargă după bani și niciodată nu are destui.

Ambițiosul vînează puterea, iar ambiția i se face foc mistuitor care-l arde.

«*Cei răi sînt ca marea înfuriată*», zicea Isaia, «*marea care nu se poate liniști și ale cărei ape aruncă mîl și murdărie. Cei răi n-au pace*» (Isaia 57, 20—21).

Iar cîteva veacuri mai tîrziu, un ucenic al Mîntuitorului pune degetul pe rană cînd zicea : «*De unde vin luptele și certurile între voi ? Nu vin, oare, din poftele voastre care se luptă în măduarele voastre ? Voi poțiți și nu aveți ; ucideți, pizmuiți și nu reușiți să primiți*» (Iacob 4, 1-2).

Într-adevăr, toate neînțelegerile dintre oameni, invidia, ura războaiele răsar din pofte, din goana nemăsurată după mai mult, după lucrurile din afară. Aristotel, un luminat filosof grec, a zis că prin îngustimea minții și egoism, oamenii degenerază în bestii și devin lupi și tigri unii față de alții. Războiul, înainte de a se purta pe cîmpii, prin munți, pe oceane sau prin aer, începe în inimi.

Ei bine, avem un Doctor pentru aceste inimi. Se zice că după primul război mondial, un editor american a oferit un premiu de 100.000 dolari pentru un plan care să asigure pacea mondială. Peste 22.000 planuri au fost prezentate la concurs. Membrii comisiei pentru decernarea premiului au avut lungi discuții pentru alegerea celei mai bune lucrări. La urmă toți s-au oprit la cel care, în cele mai puține cuvinte reușise să dea soluția salvatoare. Iar propunerea era : «*Încercați-L pe Iisus !*»

Acest remediu ni-l oferă sfînta Evanghelie de astăzi. Trebuie să urmărim ceea ce Iisus ne învață, să folosim calea Lui pentru dobîndirea păcii.

Cuvîntul Domnului din această duminică vine să corecteze greșelile pe care noi le facem în latura cîștigării și folosirii bunurilor acestei lumi.

Întîi, Iisus Hristos ne învață să-L iubim mai întîi pe Dumnezeu și să căutăm împărăția Lui și să nu ne lăsăm robiți de nimic. Dacă iubim vreun lucru mai presus de Dumnezeu, de suflet, de viața veșnică ne facem robii lui, ne înjosim, ne pierdem libertatea de copii ai Tatălui ceresc. Sau cum zice

Scriptura : «*Om pus în cinste se face asemenea dobitoacelor pe care le tai*» (Psalm 48,21).

Ordinea voită de Creatorul este ca preocupările sufletești să aibă întîietate. Căci, «ce-ar folosi omul de-ar cîștiga lumea toată, iar sufletul său și l-ar pierde ?» Ce folos să vînam lucrurile din afară, cînd azi le avem și mîine le pierdem și nici unul nu ne va însoți dincolo de mormînt ?

Iisus pune întîi valoarea cea mare : viața spirituală trăită în iubirea lui Dumnezeu. «Celelalte se vor adăuga».

Vedeți, în creștinism mîncarea, îmbrăcămîntea, locuința, banii au însemnătatea lor. Dar nu o valoare supremă cum adesea le-o atribuim, ci o valoare de mîna a doua față de prețul fără egal al sufletului, al vieții de veci la care sîntem destinați.

Cine își centrează viața în singurul Stăpîn care merită să fie slujit, acela se bucură de o pace adîncă, se liniștește precum se liniștește acul busolei cînd a aflat Polul Nord.

Al doilea leac împotriva îngrijorărilor oferit de Domnul Iisus este descoperirea că noi nu sîntem orfani pe lume, ci avem un Tată care ne iubește și are grijă de noi. «Priviți la păsările cerului... uitați-vă la crinii cîmpului...».

Cînd unii credincioși aud aceste cuvinte se revoltă și nu le primesc. Parcă-i aud protestînd : «Ce vorbe sînt acestea ? Unde trăim ? În pustii sau pe altă planetă ? În Canaanul unde curgea lapte și miere ?».

O, nu ! Evanghelia nicidecum nu învață nepăsarea. Ci miezul învățaturii lui Iisus este acesta :

Noi sîntem importanți în ochii lui Dumnezeu. Așa de prețioși încît, din iubire pentru noi, El L-a trimis în lume pe unicul Său Fiu ca să ne asigure suprema fericire.

Dumnezeu se îngrijește de noi, ne cunoaște pe nume, ne protejează, cunoaște toate nevoile noastre, are o putere care ne poate împlini toate dorințele noastre. Mai lesne poate să se dezintereseze o mamă de copilul pe care l-a născut, decît să ne uite pe noi Tatăl ceresc al cărui nume este «Iubire».

Atunci de ce ne-am teme ? Dacă Dumnezeu hrănește păsările care zboară prin aer și celelalte viețuitoare, dacă pu-

terea Lui împodobește florile câmpului, iarba care azi e frumoasă, iar mâine se vestejește și se calcă în picioare, cum nu ne va da nouă, celor zidiți după chipul și asemănarea Sa, cele de trebuință ?

O furtună grozavă bîntuia într-o zi apele Atlanticului. Un vapor era purtat ca o coajă de nucă pe valurile înspumate. Călătorii erau în panică, înspăimîntați de moarte. Numai un copil continua să fie vesel între toți, și liniștit.

În fine, furtuna se potolește, oamenii își vin în fire. Curioșii întreabă cum de nu s-a temut copilul în vremea primejdiei ? — «De ce să mă tem ?» răspunse el. «Tatăl meu era la cîrma vaporului».

O, de-am putea rosti aceleași cuvinte în toate grelele încercări ale vieții !... De-am trăi în duhul încrederii pe care o mărturisea Iisus înaintea sîngeroaselor Sale patimi : «Nu sînt singur, Tatăl este cu Mine !» (Ioan 16, 32). Cîte lacrimi n-ar fi cruțate, cîte dureri evitate !...

Fără discuție, ca oameni cu simțul prevederii, ca membri ai familiei sau ai societății, noi avem datoria să ne gîndim la viitor, să muncim, să ne asigurăm contra bolilor, a accidentelor, a întîmplărilor neprevăzute. Dar ca membri ai Bisericii lui Hristos, orice efort pentru ziua de mâine trebuie să-l facem cu o încredere fiască în Providența care ocîrmuiește universul și poartă grijă de fiecare în parte.

Sînt în viață două feluri de îngrijorări : este o grijă însoțită de frică, este o teamă de rob, corvoada celor ce nu cunosc pe Dumnezeu. Dar este și o preocupare pentru necesitățile vieții, calmă, liniștită, plină de nădejde. Aceasta este a credincioșilor.

Pe aceasta se cuvine s-o urmăriți și de nimic să nu vă îngrijorați.

A m i n !

DUMINICA A IV-A DUPĂ RUSALII

Iubirea față de aproapele

*«Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuți»
(Luca 10, 27).*

Frați creștini,

Sfîntul apostol și evanghelist Ioan, spre sfîrșitul vieții sale, a fost episcopul Bisericii din Efes. Se zice că la adînci bătrînețe, în jurul vîrstei de 100 de ani, nu putea merge, singur la biserică, din cauza slăbiciunii trupesti. Totuși, se ruga să fie dus pe brațe, la locul de închinare, de către ucenicii săi.

Iar la sfîrșitul slujbei, după ce se împărtășea, învățăcelul pe care-l iubise Iisus se ridica în mijlocul adunării sfinților și grăia. Nu putea ține cuvîntări lungi. Ci de fiecare dată sfîntul Ioan șoptea cu grai abia auzit : «Copilașilor ! Să vă iubiți unii pe alții !».

Fiii duhovnicești îl întrebau pe venerabilul apostol de ce repeta în fiecare duminică aceeași scurtă predică. Iar el răspundea : «Fiindcă iubirea este porunca Domnului. Și dacă cineva o împlinește, este desăvîrșit înaintea lui Dumnezeu».

N-am greși deloc dacă l-am imita pe Sfîntul Ioan. Ba chiar este necesar să vorbim mereu despre iubire. Să-i îndemnăm pe creștini «cu timp și fără timp» să se iubească, să se ajute, să aibă milă unul față de altul. Fiindcă iubirea este datoria cea mai mare a vieții noastre, regula de aur a religiei noastre, iubire care trebuie să-și găsească loc și în lumea de azi.

Căci, vedeți, iubiților! Noi am progresat foarte mult în vremea din urmă. Dar cu toate acestea nu sîntem fericiți. Ce ne lipsește oare? Avem școli, avem biblioteci, mărim producția de bunuri materiale, ne lăudăm cu știința, cu tehnica... ce ne lipsește? De ce nu vine și fericirea odată cu progresul?

Vă voi spune de ce: fiindcă între oamenii de azi s-a răcit dragostea. Fiindcă odată cu luminarea minții și întărirea brațelor, nu s-a făcut și înnobilarea inimilor.

Iisus Mîntuitorul ne-a adus din cer leacul tămăduitor al relelor de care suferim. Iar acest leac este iubirea omului față de semnul său.

«Iubește pe aproapele tău ca însuși pe tine».

Fraților creștini,

În Evanghelia Fiului lui Dumnezeu, dragostea față de aproapele este o poruncă săpată cu litere în veci nepieritoare.

După datoria iubirii de Dumnezeu, care este cea dintîi și cea mai mare poruncă, vine a doua datorie, asemenea celei dintîi, a iubirii aproapelui: *«Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși».*

Această poruncă este simbul moralei creștine. Ea nu privește numai pe cîțiva aleși ai Bisericii, ci obligă pe toți creștinii. Ea nu oprește numai săvîrșirea răului, ci ne prescrie de a-i iubi pe semenii noștri, cum ne iubim ființa proprie, a le dori binele, a le face ceea ce este plăcut lor.

Porunca iubirii aproapelui rămîne obligatorie cît va dura lumea. Ba ea va fi valabilă și în împărăția de dincolo de veac. Căci în vreme ce credința se va sfîrși, iar nădejdea va face loc vederii lucrurilor nădăjduite, dragostea va rămîne: *«Dragostea nu va pieri niciodată»* (I Cor. 13, 8).

Cine ar putea spune cîte a făcut Iisus pentru a săpa în inimile oamenilor iubirea? Toate cuvintele Domnului, toate faptele Sale minunate au drept scop să trezească în noi și să pună în lucrare sentimentul iubirii. De-a vorbit mulțimilor sau persoanelor aparte, de-a propovăduit pe țărmul mării sau pe munte, în piețele publice sau în templul din Ierusalim, în

plină activitate sau pe marginea mormîntului, un cuvînt, un îndemn revine mereu pe buzele Mîntuitorului: iubirea.

Mai mult decît atît: Iisus a făcut din porunca iubirii *testamentul Său*. Căci în ceasul cînd în noapte se pregătea prinderea și osîndirea Sa la moarte, cînd pentru ultima oară cina cu ucenicii Săi, Iisus a vorbit cu buze arzătoare și a zis: *«Copilașilor! Încă puțin mai sînt cu voi... Vă dau o poruncă nouă: să vă iubiți unii pe alții cum v-am iubit și Eu... Prin aceasta vor cunoaște toți că sînteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii pentru alții»* (Ioan 13,33-35).

Iar mai apoi: *«Aceasta este porunca Mea: să vă iubiți unii pe alții!»* (Ioan 15,22).

Apostolii au înțeles importanța cuvintelor dumnezeiescului Învățător și au făcut din iubire cea mai înfocată predică în mijlocul comunităților creștine.

Sfîntul Ioan, despre care v-am vorbit la început, poate fi numit apostolul iubirii. Ascultați ce cuvinte admirabile are el în epistolele sale: *«Prea iubiților! Să ne iubim unii pe alții, căci dragostea este de la Dumnezeu. Și oricine iubește este născut din Dumnezeu»* (I Ioan 4, 7).

«Dacă cineva zice: «Eu iubesc pe Dumnezeu», însă urăște pe fratele său, este un mincinos; căci cine nu iubește pe fratele său pe care îl vede, cum poate să iubească pe Dumnezeu pe care nu-L vede? Aceasta este porunca pe care o avem de la Domnul: «Cine iubește pe Dumnezeu, iubește și pe fratele său» (I Ioan 4, 20-21).

Iar sfîntul apostol Pavel îi învăța pe creștinii din Corint că nici un dar, nici o virtute nu se poate măsura cu iubirea, în importanță și valoare.

«De-aș grăi în limbi omenеști și îngerești și n-aș avea dragoste, sînt o aramă sunătoare și un chimval zăngănitor. Și chiar de-aș avea darul proorociei și aș cunoaște toate tainele și toată știința, chiar de-aș avea toată credința încît să mut și munții și n-aș avea dragoste, nimic nu sînt. Și chiar de mi-aș împărți toată averea săracilor, chiar dacă mi-aș da trupul să fie ars și n-aș avea dragoste, nu-mi folosește la nimic» (I Cor. 13, 1-3).

Așa încît, cu adevărat creștinismul merită numele de «religia iubirii».

Fraților, oare de ce numește Iisus iubirea «porunca Mea»? De ce o numește «poruncă nouă»? N-a mai fost ea auzită înainte de venirea lui Hristos? N-au priceput oamenii să se iubească în sînul celorlalte religii, în afara religiei?

Ba da! Putem zice că porunca iubirii este tot atît de veche cît de veche-i omenirea. Căci de cînd trăiesc oamenii pe pămînt s-a cunoscut atracția între bărbat și femeie, afecțiunea pentru copii și pentru binefăcător, prietenia pentru prieten, ospesia pentru străin.

Totuși, iubirea poate fi considerată poruncă nouă, porunca lui Iisus pentru motivul că Mîntuitorul a fost cel dintîi care a arătat *temeiul* pentru care trebuie iubit semenul nostru și *măsura* după care sîntem datori să-i facem binele.

De ce trebuie să-i iubim pe oameni?

După pornirile firii noastre trebuie să-i iubim fiindcă fac parte din aceeași familie sau din același neam cu noi, pentru că avem trebuință de ajutorul lor, pentru că ne-au făcut bine, pentru că aproapele e frumos, simpatic, blînd și amabil cu noi... Iar cînd cei din jurul nostru n-au calitățile de mai sus, după legea naturii nu-i iubim, ba cînd semenii se opun intereselor noastre, ne credem îndreptățiți să-i urîm, să le facem răul.

Nu așa stă lucrul cu porunca iubirii creștine. Evanghelia Domnului Iisus ne învață că trebuie să-l iubim pe aproapele *pentru Dumnezeu*. Orice om este chipul lui Dumnezeu. Uneori acest chip poate fi deformat, totuși în el se oglindesc trăsăturile Părintelui ceresc care l-a creat, după cum ruinele unei cetăți reamintesc ceva din măiestria arhitectului care a construit-o.

Patriarhul Raguel, cînd l-a văzut pe tînărul Tobie, a observat că seamănă cu rudenia sa Tobit. Cînd a auzit că străinul este cu adevărat fiul lui Tobit, Raguel l-a primit pe Tobie cu bucurie mare. «*Și a sărit Raguel și l-a sărutat pe el și a plîns și l-a binecuvîntat și i-a zis: «Tu ești fiul celui mai bun dintre oameni» (Tobit 7,7).*

Așa sîntem datori să facem și noi. Ori de cîte ori întîlnim un om, de este rudă cu noi sau de este străin, de-i bogat sau sărac, de-i înzestrat cu calități alese sau de n-are nici o calitate, de ne-a făcut bine sau de-am avut de suferit din cauza lui — de vreme ce este chipul lui Dumnezeu, trebuie să-l primim, să-i arătăm bunătate. Căci orice om este un copil al lui Dumnezeu.

Cărțile Noului Testament sînt pline de această idee: că binele făcut unui semen, nu se oprește la persoana celui ajutat. Ci el se înalță pînă la ceruri și trece direct la Mîntuitorul Hristos, care se substituie persoanei aproapelui miluit. «*Adevărat vă spun: că ori de cîte ori ați făcut bine unuia din acești frați neînsemnați ai Mei, Mie Mi-ați făcut*» (Matei 25, 40).

Cine poate fi atît de nesimțitor să nu ajute pe Dumnezeu? Dacă aproapele este într-o supărare, într-o nenorocire, iubește-l și-l ajută, indiferent dacă merită sau nu. El este chipul lui Dumnezeu, este fratele lui Hristos. Dumnezeu însuși ți-l trimite ca să-l ajuti, după cum Pavel îl încredința pe Onisim lui Filimon zicîndu-i: «*Ți-l trimit pe el, inima mea... Primește-l ca pe mine însumi. Și dacă ți-a adus vreo vătămare sau îți este dator cu ceva, pune aceasta pe socoteala mea. Eu voi plăti, ca să nu zic că tu însuși te datorezi mie*» (Filim. 12,19).

Ce temelie de granit!... Ce cuprins nemărginit are iubirea care-L are de motiv pe Dumnezeu, care pornește din sentimentul de recunoștință ce-l avem noi față de Hristos!...

Am un vecin rău, pornit spre răpire, iubitor de ceartă. Vecinul îmi face nedreptate, m-a tras la judecăți, m-a pîrît autorităților și am avut atîtea de suferit din cauza lui!... Dacă sînt pîgîn în sufletul meu, pe un astfel de om îl urăsc, îl disprețuiesc, căci o merită pe deplin. Dar dacă sînt al lui Hristos, eu îl iert pe vecinul meu pentru Dumnezeu, îmi biruiesc mînia, îmi potolesc răzbunarea, ba chiar îi fac bine pentru meritele lui Hristos care a murit pentru păcatele mele.

Da, singele lui Iisus mă îndeamnă, mă roagă și îmi strigă să-l iubesc pe aproapele. Acest adevăr este arătat în epistola sfântului Ioan când zicea: «Dumnezeu ne-a iubit întâi și a trimis pe Fiul Său ca jertfă de ispășire pentru păcatele noastre. Deci dacă astfel ne-a iubit Dumnezeu, trebuie să ne iubim și noi unii pe alții» (I Ioan 4, 10-11).

Frați creștini,

S-a făcut târziu, poate ați obosit. E vremea să închei învățătura mea pentru această duminică. Dar mă simt dator să vă arăt și chipul cum trebuie împlinită porunca dragostei față de aproapele. Pentru aceasta vă rog să veniți la biserică și duminica viitoare, ca să ascultați cuvântul lui Dumnezeu, care poruncește: «Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși».

A m i n !

DUMINICA A V-A DUPĂ RUSALII

Cum să iubim oamenii

Iubiți creștini,

În America îndepărtată, în statul Californiei, nu demult s-au descoperit mari zăcăminte de aur. Mii și mii de oameni, din toată lumea, au alergat într-acolo, ca să se îmbogățească. Unii au făcut averi, dar mulți au rămas dezamăgiți. Au vîndut tot ce-au avut acasă, au plecat în noua țară a făgăduinței, dar acolo n-au făcut nici o ispravă: ori s-au îmbolnăvit, ori au fost întrecuți de alții mai energici, așa că nu s-au ales decît cu truda și paguba.

Este însă o «Californie» care pe toți îi poate fericii și îmbogăți. Pentru a o descoperi, nu trebuie să trecem peste mări și țări, nici să cheltuim bani. Ci aici, între noi, se află «pămîntul făgăduinței». Este cuvîntul lui Dumnezeu cel cuprins în Sfînta Evanghelie, capabil să ne umple de-o bogăție adevărată și veșnică. Iar aurul pe care ni-l oferă astăzi Evanghelia este învățătura despre iubirea creștină.

Căci știți ce ne trebuie astăzi cel mai mult? Nu metalul prețios care se cheamă aur. Ci ne trebuie *inimi de aur*, adică inimi pline de iubire, de milă, de bunătate. Or, pe acestea nu le poate forma decît duhul Mîntuitorului Hristos care ne-a poruncit: «*Poruncă nouă vă dau: să vă iubiți unii pe alții*» (Ioan, 13,34).

Duminica trecută v-am arătat importanța legii dragostei față de aproapele în învățătura creștină și motivul pentru care sîntem datori să-i iubim pe semenii noștri.

Astăzi voi completa cuvîntul meu de-acum o săptămînă și vă voi arăta *chipul* cum trebuie să iubim creștinește.

Fraților,

Domnul Hristos, dumnezeiescul Învățător, se deosebește de alți dascăli și învățători prin aceea că El, înainte de a învăța, a pășit înaintea oamenilor ca pilduitor, ca model. Iisus n-a inventat teorii seci, n-a propovedit învățături răsunătoare, bune doar pentru a fi puse în cărți sau a fi aplicate de alții. Ci El, după cum zice evanghelistul Luca, «*mai întîi a făcut și apoi a învățat pe oameni poruncile Sale*» (Fapte, 1,1).

Acest adevăr rezultă și din faptul așezării legii dragostei de care vorbim. Cînd le-a dat ucenicilor porunca cea nouă, porunca *Sa*, ca să se iubească unii pe alții, Iisus s-a dat pildă pe Sine însuși: «*Vă dau o poruncă nouă, să vă iubiți unii pe alții după cum v-am iubit Eu*» (Ioan 13, 34).

Așadar, pentru a cunoaște cum trebuie să ne iubim semenii, sîntem datori să-L imităm pe Iisus, pe Fiul lui Dumnezeu.

Un mare predicator francez (Bossuet), vorbind despre dragostea de aproapele, termina cu acest îndemn adresat ascultătorilor săi: «*Fraților! Să fim dumnezei!*» Adică, să-L imităm pe Dumnezeu în ceea ce este El mai propriu: iubirea. Dacă în mărire sau în știință a căuta să te asemeni lui Dumnezeu este un mare păcat, a-L imita în dragoste este nu numai permis, ci ne este chiar poruncit, după cuvîntul Mîntuitorului care zice: «*Să vă iubiți unii pe alții după cum v-am iubit Eu*».

Ei, acum să vedem cum ne-a iubit Iisus. Mai întîi, Iisus ne-a iubit cu o *totală lepădare de sine*. Din dragoste pentru noi, El a jertfit toate interesele Sale dumnezeiești: din stăpîn s-a făcut rob, din bogat s-a făcut sărac. Din dragoste pentru noi Mîntuitorul s-a smerit pînă la umilința ieslei, a primit să devină un om al durerilor, să-și dea viața pe cruce, să primească cea mai rușinoasă dintre morți.

Iată modelul nostru, iată măsura după care va fi măsurată înaintea judecății lui Dumnezeu dragostea noastră față de

aproapele: să-l iubim jertfindu-ne pentru el. Căci a pretinde că-i iubești pe oameni fără ca aceasta să te coste ceva, a pretinde că-i iubești fără să renunți la interesele tale, a zice că ai dragoste, dar să rămii întreg în pretențiile tale, gelos pe drepturile tale, iubitor al persoanei tale — aceasta este o minciună.

Dacă vrem să fim vrednici a ne chema uceniciei lui Iisus, trebuie să ne lepădăm de noi înșine, să cedăm interesele noastre în favoarea aproapelui, să răbdăm nedreptatea, să suportăm ocările, să suferim pagube, să uităm răul ce ni l-a făcut. Ba, dacă este necesar, chiar viața sîntem datori să ne-o jertfim pentru frați. Căci așa ne învață cuvîntul lui Dumnezeu: «*Noi am cunoscut dragostea Lui prin aceea că El și-a dat viața pentru noi; și noi deci trebuie să ne dăm viața pentru frați*» (I Ioan, 3,16).

Mai departe! Dragostea lui Iisus a fost *gratuită*. El i-a iubit pe oameni pînă a-și da ultima picătură de sînge pentru mîntuirea lor. Ce le-a cerut în schimb? Nici măcar o piatră pe care să-și plece capul! Iar oamenii, în locul cinstei și recunoștinței, i-au dat ocări; în loc de coroană, cunună de spini; în loc de tron, o cruce.

Să învățăm în lumina acestei lecții dumnezeiești ce este dragostea adevărată. Nu-i iubire cînd ajuți numai pe cei ce te iubesc, care, la rîndul lor, îți pot întoarce binele făcut. Sau cel puțin nu-i iubire în duhul lui Hristos. Căci doar și păgînii și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să ia înapoi întocmai.

Ci dragostea creștinului trebuie să fie gratuită, fără nădejdea de a fi răsplătit de oameni. «*Voi iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine și dați cu împrumut fără să nădăjduiți ceva în schimb. Și răsplata voastră va fi mare și veți fi fiii Celui Preaînalt: căci El este bun și cu cei nemulțumitori și răi*» (Luca, 6,35).

A treia trăsătură a dragostei Mîntuitorului a fost că ea s-a dăruit *pentru toți oamenii*.

O, cît de mișcătoare de suflet este pilda Dumnezeu-Omului Iisus!... De cînd a început a ieși între semenii Săi și pînă

la înălțarea la cer, viața Domnului a făcut o luminoasă lucrare de binefaceri, încît putem spune că Iisus a străbătut pămîntul mai mult cu binefacerile Sale decît cu pașii.

Oricînd întâlnea un om în suferință, un bolnav, un suflet chinuit, oriunde vedea o nevoie, o lacrimă, oriunde găsea un păcătos, Iisus se oprea cu milă. Nu trecea mai departe. Ci se oprea și alina, mîngîia, ierta, vindeca, aducea izbăvirea. Aduceți-vă aminte de orbii vindecați, de leproșii curățiți, de flămînzii hrăniți în pustie. Aduceți-vă aminte de Zahau, de femeia din Samaria, de Maria Magdalena...

«Milă mi-e de popor!» exclama Fiul Omului în fața suferinței omenești. Și, ca samarineanul pe care l-a dat de pildă, Iisus se apleca asupra tuturor obidiților și le lega rănilile sufletești și trupesti. Iar cînd fariseii îl acuzau că stă la masă cu vameșii și cu păcătoșii, Domnul le răspundea: «Mergeți și învățați ce înseamnă cuvintele: «Milă voiesc, iar nu jertfă!» (Matei 9,13).

Fraților, faceți și voi asemenea! Imitați cerescul model. Fiți «dumnezei» în dragoste! Este atîta suferință în lume. Sînt bolnavi pe care n-are cine-i mîngîia; văduve și orfani care trebuie ajutați și încurajați.

Ajutați pe acești frați întru Hristos! Nu treceți nepăsători pe lîngă dînșii, cum au trecut cei doi slujitori ai templului iudeu pe lîngă cel rănit de tilhari. Ci împărțiți-vă pîinea cu cei flămînzi! Îmbrăcați pe cei goi! Mîngîiați pe cei întristați și fără nădejde! Asta este dragoste.

«Să nu iubim cu vorba, nici cu limba, ci cu fapta și cu adevărul!... Dacă cineva are bogățiile lumii acesteia și vede pe fratele său în nevoie și își închide inima față de el, cum rămîne în el dragostea lui Dumnezeu?» (I Ioan 3, 17). Milă vrea Dumnezeu de la noi, dar nu o simțire care să se oprească la inimă, ci o milă lucrătoare în faptele îndurării trupesti și ale celor sufletești.

Fiți milostivi, fraților! Mila L-a coborît pe Dumnezeu pe pămînt prin întrupare. Ea este aceea care ne poate urca la cer, prin dragoste. Căci la judecata de pe urmă cînd se va împărți raiul, răsplata se va da după măsura cu care am iu-

bit pe oameni și am avut milă față de dînșii... «Veniți, binecuvîntații Părintelui Meu», va zice Iisus judecătorul. «Veniți și moșteniți împărăția care vă este gătită vouă de la întemeierea lumii. Căci am fost flămînd și Mi-ați dat de mîncat..., am fost străin și M-ați primit, am fost gol și M-ați îmbrăcat, bolnav am fost și ați venit să Mă cercetați!...» (Matei 25, 34-36).

Vedeți cum se face una Mîntuitorul cu fiecare om mîluit?

«Omule, zice Sfîntul Ioan Gură de Aur, de nu-I dai astăzi nimic lui Hristos, dincolo El nu va avea trebuință de tine. Aici flămînzește El, aici însetează. Iisus însetează după mîntuirea ta. De aceea vine El ca un cerșetor, de aceea umblă gol. Prin aceasta Dumnezeu vrea să-ți dăruiască împărăția. Nu-L trece cu vederea».

Fraților creștini,

V-am arătat legea dragostei față de aproapele. Închei cu îndemnul pe care l-a făcut proorocul Moise, după ce a vestit poporului poruncile primite pe muntele Sinai: «Poruncile acestea pe care ți le dau astăzi, să le ai pururea în inimă ta!» (Deut. 6,6).

Să aveți legea Domnului, porunca cea nouă a iubirii, pururea în inimile voastre. S-o aveți ca un izvor de viață, roditor de fapte bune.

Iubiți pe oameni cu dragostea cu care Domnul Iisus ne-a iubit pe noi! «Cine rămîne întru dragoste, rămîne în Dumnezeu și Dumnezeu rămîne în el» (I Ioan 4,16).

A m i n !

Despre Sfinta Liturghie

Iubiți creștini,

Cînd a trimis Dumnezeu potopul pe pămînt, toți păcătoșii au pierit, înecați în ape. Numai o mîină de oameni au scăpat de urgia cerului. Fost-a mîntuit numai Noe cu familia lui. Știți cum a scăpat dreptul acela, cu casa sa. A intrat în corabie, în vasul construit după porunca Domnului și așa și-a mîntuit viața.

Sfinții Părinți aseamănă corabia lui Noe cu Biserica lui Hristos. Asemănarea este admirabilă. În lume s-a revărsat potopul păcatului. Răutățile, crimele, nedreptățile, fărădelegile, patimile îi duc la pierzare pe mulți. Există totuși un loc de scăpare, un acoperămint sfînt, un așezămint dumnezeiesc care oferă adăpost sigur contra valurilor păcatului. Este Biserica. Cine se refugiază în această corabie duhovnicească, cine aleargă sub scutul său, acela scapă de moarte, învinge păcatul, află un azil mîngietor, un liman de pace și bucurie.

Sînt nenumărate lucrările pe care le săvîrșește Biserica lui Hristos în scopul mîntuirii sufletelor. Dar este o lucrare de o importanță covîrșitoare, pe care o putem așeza în fruntea tuturor mijloacelor de sfințire: este Sfinta Liturghie.

Creștinii sînt obligați printr-o poruncă bisericească să ia parte în duminici și sărbători la Sfinta Liturghie. Mulți tin seamă de această poruncă, vin la biserică, ascultă sfînta slujbă, dar fără folos. Nu înțeleg rostul Sfintei Liturghii, nu păs-

trează rînduiala și ordinea cuvenită, păcătuiesc chiar în sfîntul lăcaș de închinare.

De aceea vedem că este de mare trebuință să ducem muncă de lămurire în această privință. Avem datoria să vă învățăm a lua parte la sfînta slujbă «*cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste*», pentru ca vremea petrecută aici să fie vreme de sfințenie și de mîntuire.

Îngăduiți-mi, așadar, să vă învăț astăzi ce este Sfinta Liturghie și cum se cade a participa la săvîrșirea ei.

Iubiți creștini,

Cît a viețuit ca om pe pămînt, Fiul lui Dumnezeu a împlinit trei lucrări mîntuitoare: Ca învățător a arătat lumii adevărurile de credință, cuvintele vieții de veci. Ca arhiereu s-a adus pe Sine ca jertfă pentru împăcarea lumii cu Dumnezeu, iar ca împărat a luat în stăpînire sufletele răscumpărate prin scump Sîngele Său și le-a deschis ușile raiului.

Ei bine, Sfinta Liturghie este continuarea celei de a doua lucrări, a slujbei arhierești a Domnului nostru Iisus Hristos. Pe Golgota Iisus s-a dat ca preț de răscumpărare pentru neamul omenesc, în chip sîngeros, odată pentru toate veacurile. Prin sfînta Liturghie Iisus se jertfește în chip nesîngeros pe masa sfintelor altare, neîncetat, împărtaşind generațiilor de credincioși din toate locurile și toate vremurile harurile morții și ale învierii Sale.

Prin întreaaga ei desfășurare Liturghia înfățișează toată viața pămîntească a Mîntuitorului, de la peștera Betleemului pînă la înălțarea la cer, culminînd cu momentul cînd darurile aduse de către slujitorul sfințit se prefac în însuși trupul și sîngele Domnului.

«*Aceasta să faceți întru pomenirea Mea*» a spus Iisus ucenicilor Săi cînd a așezat Cina cea de Taină. Sfinta Liturghie este nu numai amintirea jertfei Fiului lui Dumnezeu, ci repetarea nesîngeroasă a acelei jertfe. Ea este în centrul slujbelor bisericii ca tulpina adevărată de viță din care credincioșii se adapă cu băutura vieții veșnice. Este vasul de aur

în care ni se oferă roadele binecuvîntate ale Crucii, pîinea care s-a pogorît din cer, Hristos hrana a toată lumea.

Liturghia este cea mai importantă lucrare, cel mai puternic mijloc de sfințire și de mîntuire a sufletelor. De aceea, după cum zice un sfînt părinte (Simeon al Tesalonicului) «nu este ceva mai de folos nouă și mai iubit de Dumnezeu ca jertfa aceasta : participarea la sfînta Liturghie».

Cartea «Faptele Apostolilor» ne istorisește că primii creștini luau parte în fiecare zi la jertfa liturgică. Nu lipseau decît cei bolnavi, cei din închisori sau cei reținuți de nevoile binelui public. Pe vremea prigoanelor, ucenicii Mîntuitorului se adunau prin catacombe, prin locurile cele ascunse pentru a lua parte la slujbele dumnezeiești. În Biserica veche clericul sau laicul care lipsea trei duminici la rînd de la biserică era îndepărtat de la adunarea de cult, fapt care se socotea cea mai mare pedeapsă.

Care era rezultatul cel mai prețios al acestei intense trăiri a liturghiei ? Era acea credință puternică care a biruit lumea păgînească, era eroismul acela al martirilor care Îl mărturiseau pe Dumnezeu pînă la jertfirea vieții. Era acea splendidă unitate și strînsă legătură de duh și de simțire care îi făcea pe toți să fie un trup, o inimă. Era, în sfîrșit, acea viață sfîntă între creștini care oferea cea mai plăcută priveliște pentru oameni și Dumnezeu.

Astăzi credința a slăbit, curajul mărturisirii lui Hristos s-a pierdut, dragostea s-a răcit, păcatul biruie peste tot în viața creștinilor. De ce ? Pentru că lumea creștină nu se mai adapă la acest nesecat izvor de har care este Sfînta Liturghie. Apropierea de sfîntul altar nu mai este o trebuință sufletească. Împărtășirea cu Sfîntul Trup și Sînge al Domnului este o rară excepție.

Fraților, se cere să ne întoarcem la timpurile Bisericii primare, cînd liturghia era inima dumnezeiască ce-i încălzea pe toți și le pulsa viață și putere din harul lui Hristos. După cum aleargă cerbul după izvorul de apă, așa să însetați după dumnezeiasca slujbă a Bisericii, prin care Dumnezeu vine întru întîmpinarea voastră, se jertfește pentru voi ca să vă

ridice la fericirea stării raiului. Nimic să nu vă oprească de la serviciul divin : nici oboseala, nici grijile pămîntești, nici arșița soarelui de vară, nici frigul, nici ploaia.

Ci precum mlădița pomului stă lipită de tulpină și soarbe seva dătătoare de viață și de rod, așa să stați în permanentă legătură cu Mîntuitorul, care prin Sfînta Liturghie e de față, real prezent cu trupul și sîngele Său și vă cheamă la Tatăl.

Dar pentru ca participarea la dumnezeiasca slujbă să fie roditoare și de folos, se cere împlinită în anumite condițiuni. Și pe acestea trebuie să le cunoașteți.

Prima condiție este *atenția*. Dacă știm că Liturghia înfățișează în chip tainic viața, patimile și învierea Mîntuitorului, atunci se impune să urmărim toate momentele ei cu luare aminte, cu evlavie și cu respect, deoarece ne aflăm în prezența Mîntuitorului și a îngerilor care Îl înconjoară.

În Biserică nu e de ajuns a sta numai cu trupul, ci și cu sufletul, cu gîndul și cu adîncă reculegere religioasă. Fiecare creștin e dator a păstra tăcerea cea mai desăvîrșită și a asculta rugăciunile și citirile sfînte cu ardoarea și dragostea cu care Îl asculta Maria pe Iisus în casa din Betania. «Cei ce stau în Biserică trebuie să se socotească a sta în cer, înaintea lui Dumnezeu» (Liturghierul).

Mare păcat fac creștinii care nu vin la Biserică, dar poate mai mare îl săvîrșesc acei care venind, în loc a se închina, au gîndurile împrăstiate la deșertăciunile lumești, ațipesc prin străni, sau, ce e mai de osîndit — vorbesc, glumesc, rîd.

Multe locuri s-au întocmit în lumea asta bune pentru sfaturi și discuții omenești. Însă bisericile s-au sfințit și s-au destinat să fie casă de rugăciune, locul unde să petrecem și să ne unim cu Dumnezeu.

Sfîntul apostol Pavel înfrunta aspru pe creștinii din Corint pentru neorînduielile ce se făceau în adunările lor. «Oare nu aveți voi case în care să mîncăți și să beți ? Voi defăimați Biserica lui Dumnezeu ? Eu nu vă laud pentru aceasta» (I Cor. 11, 22).

Cu aceste cuvinte muștrăm și noi pe acei care nu-s atenți și vorbesc în biserică. O, creștinilor, ce nărav rău! Ce îndrăzneală este aceasta? Cum îndrăzniți de a necinsti casa lui Dumnezeu? Dacă simțiți atîta plăcere în vorbărie deșartă și în rîs, oare n-aveți casele, curțile, ulițele și răsplinele?

Pentru ce ați venit? Ca să vedeți cu ce s-a îmbrăcat vecinul, ce-a lucrat, ce-a cumpărat în cursul săptămînii? Oare nu v-ajunge toată săptămîna pentru grijile trupului și ale lumii? Aduceți păcatul și aici în templul sfințeniei? O, temeți-vă ca Domnul să nu zică despre voi ca despre un pămînt spinos și netrebnic: «*Aproape este de blestem, iar sfîrșitul lui spre ardere*» (Evrei 6,8).

A doua condiție pentru o participare rodnică la Sfînta Liturghie este *ordinea* și buna rînduială în biserică.

Este de trebuință să vă lămuriți că slujba dumnezeiască este o rugăciune colectivă, un serviciu obștesc. El se săvîrșește de către preoți, dar în numele întregii comunități, pentru toți împreună și pentru toate. În Liturghie nu mă rog eu singur, fie că sînt preot, fie că sînt simplu credincios, ci împreună și într-un duh cu semenii mei.

În biserică se cuvine să lăudăm pe Dumnezeu «*cu o gură și cu o inimă, într-un gînd să mărturisim credința noastră*».

Or în această privință greșesc mulți. Greșesc aceia care se izolează de obștea închinătorilor, își fac în parte rugăciunile personale, fac mătănii nenumărate în văzul tuturor, se mișcă prea mult prin fața icoanelor.

Trebuie să dispară aceste deprinderi care vădesea adesea un spirit de mîndrie personală, individualist, neortodox. Există destule prilejuri pentru manifestarea evlaviei particulare, a rugăciunii personale. Roagă-te, frate, acasă, bate mătănii în camera ta, închină-te la icoane în vremea utreniei. Dar cînd a început slujba, rămii liniștit la locul tău, contopește-te în atmosfera rugăciunii publice cum se contopește picătura de apă în nemărginitul mării, lărgește-ți sufletul, unește-l cu toată Biserica rugătoare care leagă pe toți într-o uriașă respirație religioasă și admirabilă familie: vii și morți, drepti și păcătoși, oameni și îngeri.

Adevărata evlavie nu constă în a face cruci și mătănii cît de multe, ci a te înălța «*cu duhul și cu adevărul*» (Ioan, 4, 24) la Domnul «*care nu este Dumnezeuul neorînduiei, ci al păcii*» (Cor. 14, 33).

Iubiți creștini,

Biserica este lăcaș sfînt, casă a lui Dumnezeu, iar liturghia o lucrare sfințitoare prin care putem să ne întîlnim cu Domnul Hristos și să ne unim în chip tainic cu Dînsul.

Veniți cu ardoare spre această lucrare de sfințenie și mîntuire! Nu lăsați să treacă nici o duminică sau sărbătoare fără a participa la Sfînta Liturghie! Iar cînd veniți la această cină duhovnicească, rugați-vă cu atenție, cu respect de cele dumnezeiești, păstrați ordinea și buna rînduială. Nu tulburați pacea bisericii, pentru ca rugăciunile noastre în comun să se poată înălța la ceruri ca o tămîie bine-mirositoare, iar de la Dumnezeu să se coboare peste voi harul sfințitor al Duhului Sfînt ca o ploaie binecuvîntată.

Numai așa poposirea noastră în casa Domnului va fi prilej de înălțare sufletească, de sporire în evlavie și credință.

A m i n !

Despre clevetire

Iubiților creștini,

Prin puterea Sa dumnezeiască Iisus a dezlegat limba unui mut și l-a făcut să poată vorbi. Dar zadarnic voia El să închidă gurile celor doi orbi cărora le redase vederea. Cu toate că le poruncise să nu spună nici un cuvânt despre ceea ce li se făcuse, orbii răspîndiră vestea vindecării lor în tot ținutul.

Un părinte bisericesc, făcînd tilcuirea acestor două întâmplări, spune că ele dovedesc că e mult mai greu să taci decît să vorbești.

Însă pe cînd orbii din sfînta Evanghelie aveau cel puțin scuza că vesteau un lucru bun, o minune dumnezeiască, oamenii de azi n-au nici o pricină de îndreptare cînd nu-și înfrînează gura: de cele mai multe ori ei vorbesc ca să dea la iveală defectele semenilor, ca să le strice numele cel bun. Această deprindere alcătuiește urîtul păcat al clevetirii, despre care vreau să vă vorbesc astăzi.

Este de mare trebuință să ne oprim asupra acestei vorbiri. De ce? Pentru că, clevetirea este năravul cel mai des întîlnit în lumea noastră. Nu toți fură, nu toți sînt zgîrciți, nu toți desfrînați. Dar credem că nu greșim cînd spunem că toți clevetesc.

Mari și mici, bărbați și femei, țărani și orășeni, cîți se pot lăuda că nu grăiesc de rău? Unde nu se laudă acest păcat? Din nenorocire peste tot se aude: în casă și pe drum, în societate și în cafenea, în tren și la iarmaroc, pretutindeni

clevetirea crește ca o buruiană otrăvitoare. Am putea spune «că nici o plagă nu-i așa de răspîndită ca patima clevetirii. Ea vorbește toate limbile, toate dialectele, ...e oaspetele celui mai corect fariseu și al celui mai de rînd vameș, deopotrivă, ea știe să fie brutală și să zîmbească dulceag... Ea e pretutindeni și totdeauna... Și totuși sînt așa de puțini oameni care iau în serios lupta împotriva acestei plăgi degradante» (Emil Fiedler).

Năravul acesta este cu atît mai vrednic de înfierat cu cît e mai obștesc. El e cu atît mai primejdios cu cît pare o deprindere nevinovată.

De aceea ne vom sili să arătăm ce este clevetirea, ce urmări nenorocite are și ce mijloace să folosim pentru stîrpirea ei.

Iubiților creștini,

Se spune că în vremea de demult trăiau niște vrăjitori care puteau ridica viața oricui. Pentru aceasta ei luau portretul celui pe care voiau să-l răpună și îl fixau în perete. Apoi apucau o săgeată și o aruncau asupra chipului. Și se zice că atunci cînd săgeata se înfigea în portret, persoana zugrăvită pe el murea, chiar de s-ar fi aflat la mii de kilometri depărtare.

Firește, noi nu putem da crezare unor astfel de povești. Dar ele ne slujesc minunat de bine pentru a arăta păcatul de care vorbim. Aceasta e clevetirea: un fel de omorîre de la distanță a aproapelui. Asupra icoanei lui morale arunci săgeata înveninată a limbii tale, pentru a-l nimici sufletește în ochii celui cu care vorbești.

A cleveti sau a defăima sau a ponegri înseamnă a te face judecătorul aproapelui tău, a-i da în vileag scăderile, a-i murdări numele bun, a-l osîndi, fie că din invidie, din ură, fie numai din simpla plăcere de a flecări.

«Știi ce am auzit despre Stan? Că în fiecare seară se îmbată. Și închipuie-ți, dragă: Bran își bate nevasta! Și am să-ți mai spun ceva, dar să rămîie vorba între noi: vecinul nostru e un zgîrcit de n-are pereche».

Și tot de acestea : descoperiri de fapte ce nu trebuiesc spuse, născociri, exagerări, adevăruri spuse numai pe jumătate, minciuni spuse de-a binelea, șoptiri strecurate la ureche : iată meseria clevetitorului.

La cea dintâi privire s-ar părea că atunci când defăimăm pe cineva nu facem nici un rău, că nu vătămăm pe nimeni, că doar petrecem nițel, omorînd vremea.

Iată însă, că Sfintele Scripturi ne arată că ne înșelăm cumplit. Nu distracție nevinovată este defăimarea, nici leac împotriva plictiselii, ci un fel de răpire a vieții aproapelui, un fel de război purtat cu armele înveninate ale limbii împotriva semenilor noștri.

«Haideți să-l ucidem cu vorba», așa se sfătuiau împreună dușmanii lui Ieremia proorocul, când nu-l mai puteau suferi (Ier. XVIII, 18). Așa și clevetitorii : se aruncă asupra semenilor lor să-i sfișie, să-i rupă în bucăți. Cu ce ? Cu loviturile limbii. «Hai să-l ucidem cu vorba».

Pentru aceasta înțeleptul Solomon asemenea limba clevetitorului cu sabia și săgeata ascuțită (Prov. XXV, 18). Iar apostolul Iacob zice că ea este plină de otravă, de moarte (Iac. III, 8). «*Gura clevetitorului*», zice proorocul David, «*este mai dulce ca untul, dar în inimă poartă războiul. Cuvintele lor sînt mai alunecoase ca uleiul, dar cînd ies din gură sînt ca niște săbii*» (Ps. LV, 21).

Da, ca niște săbii sînt. Căci precum sabia produce rană, durere și moarte, așa și clevetirea are urmări dezastruoase. Cine, oare, ar putea spune cîte nenorociri, cîte certuri și dușmănie nu aduce după sine această limbuție ?

Să ne spună nouă bunul și nevinovatul Iosif, patriarhul, pentru ce zace în întunericul temniței ? Ne va răspunde că defăimarea l-a aruncat acolo, fiindcă nevasta lui Putifar egipteanul l-a arătat ca desfrînat și el nu era (Gen. XXXIX). Să urmărim istoria patimilor Domnului și vom vedea că prin defăimare au smuls iudeii sentința de moarte împotriva lui Iisus, fiindcă L-au pîrît lui Pilat ca dușman al Cezarului și El nu era.

Să aruncăm privirile în jurul nostru și vom vedea sumedenie de familii distruse, sumedenie de prietenii sfărîmate și inimi otrăvite prin aceste nenorocite de cuvinte șoptite la ureche.

De aceea nu fără dreptate un Părinte apusean a rostit de trei ori una după alta : «Cleветirea, ce grea fărădelege ! Cleветirea, ce mare păcat ! Cleветirea, ce patimă grozavă !» (Bernard de Clairvaux).

Dar, iubiții mei, păcatul de care vorbim este mare nu numai din pricina urmărilor ce le are, ci și din pricina chipului în care se săvîrșește.

Zicea proorocul David că cel ce clevetește poartă un fel de război împotriva aproapelui și adevăr grăia. Dar noi completăm și zicem : un război mișelesc și laș.

Căci oare cînd dă lovitura clevetitorul ? Cînd cel atacat nu se poate apăra. În vreme ce războiul obișnuit are ceva cinstit în el fiindcă se duce pe față, la cîmp deschis, bîrfirea este un lucru josnic și dezgustător. Ea are în sine ceva din mișelia șarpelui care te atacă și te mușcă pe ascuns.

— «Cleветitorule ! Aibi curajul și lovește fățiș ! Spune fratelui tău ce crezi despre el, atunci cînd e prezent ! Arată-i scăderile cînd e lîngă tine și nu după ce a plecat».

— «Nu, nu așa !» răspunde el. «Eu lovesc pe la spate ! Eu sînt precaut și îmi arăt colții plini de otravă cînd victima e absentă și nu se poate apăra». Lovește pe ascuns, însă pentru asta grăitorul de rău rămîne de-a pururi chipul celei mai urîte jivine, a șarpelui.

În sfîrșit, o altă pricină pentru care e greu păcatul clevetirii este că *repararea lui e aproape cu neputință*.

O viață întreagă cineva l-a grăit de rău pe vecinul său. Dar într-o zi, auzind că acesta este pe patul de moarte, clevetitorul s-a dus la dînsul, și-a mărturisit greșeala, a făgăduit că se va strădui să tocmească ceea ce a stricat și s-a rugat de iertare, plin de căință. Vecinul i-a răspuns că-l va ierta. Dar mai întîi a luat o perină, a desfăcut-o și i-a împrăștiat penele în cele patru vînturi și a zis : «Du-te mai întîi și adună penele și apoi vino să te iert !»

S-a dus clevetitorul și după cităva vreme s-a întors, mărturisind că e cu neputință să adune toate penele. «Așa nu-mi vei putea reface niciodată numele bun pe care mi l-ai murdărit», zise vecinul și el a grăit un mare adevăr fiindcă defăimarea este cu neputință de reparat deplin.

O vorbă odată ieșită din gură, se duce ca o săgeată, se lățește și nu mai e în stăpînirea ta. Și precum o haină vopsită în negru n-o mai poți înălbi, tot așa un nume ponegrit nu-l mai poți face curat niciodată.

Iubiților creștini,

Ne mai rămîne acum să vedem mijloacele cu care putem lupta împotriva acestui păcat atît de mare și dezgustător.

Mai întîi este un mijloc pe care trebuie să-l folosim față de noi înșine. Să ne stăpînim limba! Să nu clevetim pe nimeni!

Mîntuitorul însuși ne poruncește aceasta. «*Ferîți-vă să nu disprețuiți!*» ne zice El într-un loc (Matei XVIII, 10).

Iar altă dată ne învață: «*Nu judecați, ca să nu fiți judecați!*» (Mat. VII, 1).

Prin urmare, defăimarea fiind oprită de însuși Fiul lui Dumnezeu, ferirea de ea este o datorie de viață creștinească.

Să nu judecăm pe nimeni! Căci, ce drept am avea să judecăm? Cine sîntem noi, care cîntărim și criticăm și osîndim faptele semenilor noștri? Sîntem niște păcătoși și niște ne-trebnci, plini de greșeli și de scăderi. Și dacă e așa, dacă birna ne stă totdeauna în ochi, cu ce drept vedem și judecăm surcica din ochiul fratelui nostru?

Asupra faptelor omenești, cumpănire dreaptă poate face numai unul singurul Dumnezeu care știe inima fiecăruia.

Noi sîntem plini de păcate! Să plivim spinii și buruienile din propria-ne grădină și să nu purtăm de grijă de ceea ce se petrece în grădina vecinului.

Pentru aceasta repet cuvintele înțeleptului Sirah: «*...cuvintelor tale fă jug și cumpănă și gurii tale fă-i ușă și încuietoare*» (XXVIII, 30).

Iar a doua armă de luptă împotriva clevetirii este mustrea clevetitorilor. Să nu îngăduim să se clevetească în

fața noastră! Să avem curajul să înfruntăm pe oricine vrea să murdărească cinstea aproapelui nostru.

Aceasta să pornească nu numai dintr-o datorie de onoare față de cel ce nu este de față și nu se poate apăra, ci să pornească și dintr-o măsură de prevedere înțeleaptă.

Cînd ascultăm o clevetire cu plăcere, cînd dăm astfel curaj limbilor nestăpînite, sîntem complici la murdărirea propriului nostru nume. Căci să fim siguri că nici noi nu vom fi cruțați. Numai cîteva clipe după ce ne vom despărți de el, defăimătorul va petrece pe seama noastră și ne va vorbi de rău în fața celui dintîi întîlnit. De aceea, să nu ne plecăm urechea cu plăcere la șoptirile bîrfitoare! Ci, oricînd, cu o îndrăzneală hotărîtă, să le înfruntăm, să le oprim, să le înfierăm, din gura oricărui ar ieși!

Aceasta, în interesul poruncii dragostei creștine, în interesul buneii înțelegeri între oameni, în grija păstrării bunului nostru nume.

Și ori de cîte ori limba noastră va pofti să clevetească, noi, gîndindu-ne la scăderile noastre, gîndindu-ne la mila lui Dumnezeu care va trebui să ne acopere cîndva mulțime de păcate, să ne stăpînim și să zicem:

«*Pune, Doamne, strajă gurii mele și ușă de îngrădire împrejurul buzelor mele*» (Ps. XIV, 13).

A m i n !

Iisus Hristos — Pîinea vieții

Frați creștini,

O problemă foarte mult discutată în zilele noastre și care dă multă durere de cap oamenilor politici și de știință este problema hranei. Populația de pe glob se înmulțește extrem de mult, mai ales în țările slab dezvoltate. Iar alimentarea oamenilor se face cu tot mai multe greutate.

În Asia, în Africa sînt regiuni întinse unde milioane de oameni duc lipsă de pîine, sînt înfometați.

În fiecare an se iau măsuri de îndreptare a acestei triste stări de lucruri, se țin congrese internaționale și în anii ce vin guvernele trebuie să dea cea mai mare atenție alimentării popoarelor, ca nu cumva din cauza foamei și a mizeriei să avem alte revoluții, războaie și vărsări de sînge.

Dar astăzi am de gînd să vorbesc nu despre problema pîinii trupesti, ci despre foamea spirituală a omenirii. Prilej despre aceasta îmi dă Evanghelia zilei, cu săturarea multimilor în pustie.

Ați auzit cum Domnul Hristos numai cu cinci pîinișoare de orz și cu doi pești aflați în coșul unui copil a hrănit ca la 5.000 de bărbați, afară de femei și copii, deci o mulțime imensă.

Entuziasmul trezit de această minune a fost atît de puternic, încît mulțimile îl urmăreau pe Iisus cu o dragoste neapăsă. În semnul acela din pustie mulțimile vedeau dovada

clară că El era Mesia cel prezis de profeți și voiau să-L proclamare rege.

Dar Mîntuitorul le-a potolit îndată entuziasmul și de la pîinea cea pămîntească El a înălțat gîndurile oamenilor spre o altă hrană, care nu-și pierde sațiul în veci.

«Mă căutați pentru că ați mîncat din pîinile acelea și v-ați săturat. Străduiți-vă nu pentru mîncarea pieritoare, ci pentru aceea care rămîne pentru viața veșnică... Căci pîinea lui Dumnezeu este aceea care se pogoară din cer și dă lumii viața... Eu sînt Pîinea vieții. Cine vine la Mine nu va flămînză niciodată și cine crede în Mine niciodată nu va înseta» (Ioan 6,26-35).

Sînt cuvinte dumnezeiești, mai prețioase ca razele soarelui sau ca aerul pe care-l respiră plămîinii noștri.

Fraților,

Orice făptură vie are trebuință de hrană pentru menținerea ființei sale. Leul flămînzește după carne, oaia după iarbă, pasărea după insecte sau viermișori. Omul, la rîndul său, are nevoie de o sumedenie de lucruri de mîncare, pe care le află în lumea vegetală și în carnea animalelor, în produsele laptelui și altele.

Este așa de necesară mîncarea încît fără ea trupul se ruinează și moare. Este așa de necesară încît, în cazuri excepționale, Dumnezeu o asigură oamenilor în chip minunat, cum a hrănit El pe poporul biblic cu mană 40 de ani în pustiul Sinai sau cum a săturat mulțimile în pustiul Tiberiadei.

Dar ispita seducătoare pe care diavolul o pune mereu în fața oamenilor este ca ei să umble și să se intereseze numai de acest fel de merinde trebuitoare trupului.

Firește, dacă noi am fi alcătuiți numai din carne și din sînge, foamea ne-ar fi potolită cu tot felul de alimente pe care le găsim în grădină, la piață sau în magazinele satelor și orașelor noastre. Hrana cea materială ne-ar ajunge, după cum animalul e satisfăcut cu o mîină de grăunțe sau cu un braț de fîn. Însă noi avem un suflet, avem sămînța nemuririi în ființa noastră. Sufletul nemuritor flămînzește după altă

«pline» pentru a trăi și a-și ajunge scopul pentru care a fost creat. I-o asigurăm? El e satisfăcut, mulțumit, în pace. Nu ne îngrijim de hrana sufletească? Sintem neliniștiți și cei mai nefericiți între oameni. Istoria lumii și experiențele de sub privirile noastre ne-o dovedesc asta cu prisosință.

Trăit-a în vechime Solomon, regele iudeilor. Era bogat, trăia în îndestulare de toate bunătățile și o vreme credea că nu este altă fericire pentru om decât să mănince și să bea și să-și veselească sufletul cu ce era mai bun din agoni-seala lui.

«Tot ce mi-au poftit ochii am avut. Nu mi-am oprit inima de la nici o plăcere». Dar nu după mult timp regele constată decepționat: *«Cînd am privit cu atenție la toate lucrurile pe care le făcusem cu mîinile mele, am văzut că în toate este numai deșertăciune și vîinare de vînt»* (Eccl. 2,10-11).

Vedeți mărturia unui înțelept?

Cu veacuri înainte de era creștină proorocul Isaia se ridica în mijlocul neamului său și striga celor ce mîncau și beau și nu le mai păsa de nimic: *«De ce cheltuiți arginții voștri pentru ceea ce nu satură? Luați aminte, veniți la mine, ascultați și veți mîncă ce este bun și sufletul vostru se va desfăta»* (Isaia 55,2).

Iar Isaia vorbea de cel ce avea să vină, de Iisus Hristos. Mîntuitorul a răspuns tuturor celor ce vor vedea în mîncare supremul ideal: *«Nu numai cu pîine trăiește omul, ci cu tot cuvîntul care iese din gura lui Dumnezeu»* (Matei 4, 4).

Iată o chestiune clarificată: lucrurile materiale nu-l satisfac pe om. Pîinea e importantă, este elementul vieții, dar Domnul Iisus ne spune că nu e totul. Plăcerile, distracțiile, recreația își au rostul lor în preocupările omului, dar nu trebuie să ocupe primul loc. Baniî sînt necesari ca să trăiești, însă aurul nu-L poate înlocui pe Dumnezeu.

«Eu sînt Pîinea vieții», zice Iisus Hristos. *«Părinții voștri au mîncat mană în pustie și au murit. Eu sînt Pîinea vie care s-a pogorît din cer. Dacă va mîncă cineva din pîinea aceasta va trăi în veac»* (Ioan 6,48-51).

Nu vom cuprinde niciodată în toată adîncimea lor aceste cuvinte. Oricum, ele ne descoperă că Iisus Hristos, Cuvîntul

cel întrupat al lui Dumnezeu, este hrana cea mai satisfăcătoare fără de care nu putem trăi. Noi putem exista și fără bani, fără automobile, fără prieteni, fără sănătate, chiar și lipsiți de libertate. Dar nu putem trăi fără adevăr, fără certitudinea că nu pierim definitiv.

Or, Iisus Hristos este *Adevărul*. El ne descoperă cine sîntem și de unde venim, încotro ne ducem și ce înțeles are viața noastră pe pămînt.

Iisus Hristos este *Iubire* și numai El singur poate satisface setea noastră după pace, după iertare.

Iisus Hristos este *Viață* și dacă Îl primim cu credință în Sfînta Cuminecătură, știm că chiar de vom muri trupește, vom trăi cu El în veșnicie.

Cine se poate lipsi de această «pline»? Oamenii din vremea noastră spintecă cerul cu lunetele și telescoapele, scrutează lumea cea nevăzută a celulelor cu microscopul ca să descopere tainele universului. Noi creștinii n-avem trebuință decât de ochiul credinței ca să privim în fața Mîntuitorului și în El vom vedea lumina și bunătatea după care tînjesc ființele noastre.

Fraților,

Cînd Domnul le-a vorbit iudeilor despre merindea care nu se strică și rămîne în veșnicie, ei L-au întrebă ce să facă pentru a veni în posesia acelei pîini. Iisus le-a răspuns: *«Credeți în Acela pe care L-a trimis Dumnezeu».*

Aceasta este și chemarea pe care v-o face azi sfînta Biserică: să credeți în Acela care este «Pîinea vieții».

De vreți ca Fiul lui Dumnezeu să fie și pentru voi o merinde care să vă mulțumească deplin și să vă facă fericiți, trebuie să veniți la El, să credeți în El și să vă încredințați Lui din toată inima.

El n-a zis: Eu sînt medicamentul vieții, luați-l numai cînd sînteți bolnavi, încolo nu vă mai bateți capul cu mine. El n-a zis: Eu sînt bomboana vieții, îndulciți-vă cu mine un pic duminica iar restul săptămîinii dați-mă uitării.

Ci Iisus a declarat : «*Eu sînt Pîinea vieții*» adică o hrană pe care trebuie s-o primim permanent, în fiecare zi, ca o putere care dă energie vieții, bucurie și pace.

Este o mare diferență a-L numi pe Hristos «Domn» și a face voia Lui.

O seamă de creștini recunosc că Iisus este «Pîinea vieții», însă ei se comportă ca și cînd banii ar fi dumnezeii lor. O seamă au plăcere să mai deschidă Biblia, dar asta nu-i oprește să fie răutăcioși și egoiști. Unii se împărtășesc în toate posturile cu trupul și sîngele lui Hristos, însă continuă să bea păcatul ca apa.

Aceste nepotriviri se întîmplă fiindcă oamenii au o credință care nu trece de la cap la inimă.

Singurul mijloc de a dovedi că Iisus este pîinea spirituală pentru tine este să-L urmezi, să-L asculți, să împlinești poruncile Lui, să-L primești în inima ta ca Domn și Mîntuitor.

«*Veniți la Mine, ascultați și sufletul vostru va trăi*» (Isaia 55,3).

A m i n !

DUMINICA A IX-A DUPĂ RUSALII

Împotriva fricii

Frați creștini,

Sfîntul apostol Pavel în epistola către ucenicul său Timotei vorbește despre folosul Scripturii. Citită sau ascultată cartea sfîntă, zice el, «*dă înțelepciunea care duce la mîntuire, prin credința în Iisus Hristos... pentru ca omul lui Dumnezeu să devină desăvîrșit, bine pregătit pentru orice lucru bun*» (II Tim. 3,15-16).

Este vorba, așadar, de o lucrare de zidire, de îndreptare, de luminare a ființei noastre sufletești, ca să fim biruitori împotriva oricărui rău, prin puterea credinței celei întru Hristos.

Astăzi sfînta Biserică iarăși ne-a chemat pentru a ne împărtăși înțelepciune, nu cu preț de aur sau de argint, ci din harul lui Dumnezeu care «pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește». Iar folosul Scripturii acestei duminici, mesajul Evangheliei de astăzi este ca prin credință să învingem *frica*, dușmanul păcii noastre.

Evanghelistul Matei ne-a istorisit astăzi o întîmplare minunată, plină de cel mai prețios înțeles pentru viața noastră de fiecare zi. După ce a săturat mulțimile în pustie cu cele cinci piini și doi pești, Mîntuitorul s-a suit pe un munte să se roage, iar ucenicii s-au imbarcat într-o corăbioară, ca să treacă de cealaltă parte a mării Galileii.

Noaptea era frumoasă. Către ziuă cei 12 au zărit o făptură ciudată plutind pe suprafața mării. Părîndu-li-se o nălucă, apostolii s-au speriat, ba au și strigat de frică.

Însă pe deasupra zgomotului asurzitor al valurilor, un glas cunoscut se făcu auzit : «*Aveți curaj. Eu sînt. Nu vă temeți !*». Era Iisus.

Atunci Petru răspunse : «Doamne, de ești Tu, poruncește-mi să vin la Tine pe ape», — «Vino», i-a zis Iisus, iar după cîteva clipe iată-l pe bătrînul pescar pășind și el pe suprafața mării, ca și Învățătorul său. Dar vîntul continua să bată, valurile urcau și se prăbușeau. Omul își pierdu curajul, se temu și începu să se scufunde. — «Doamne, scapă-mă», strigă el îngrozit. Iisus era lîngă el, îi întinse mîna, îl ridică lîngă Dînsul și îi zise cu mustrare în glas : «*Puțin credinciosule de ce te-ai îndoit ?*»

Iar după ce se urcară în corabie, vîntul s-a potolit și marea s-a liniștit.

Fraților,

Auzit-ați de rampele de lansare a rachetelor balistice ? Sînt instalații perfecționate, de mare utilaj tehnic, care ajută ca uriașele nave cosmice să biruiască puterea magnetică a pămîntului și să se înalțe la alte corpuri cerești, mîinate de setea omului de a descoperi tainele universului.

Ne luăm îndrăzneala să spunem că minunea cu salvarea Sfîntului Petru de la înec este ca o rampă a spiritului care dă aripi gîndurilor noastre, ca de la o întîmplare care a avut loc acum aproape două mii de ani să se ridice la un adevăr veșnic, de mare folos pentru viața noastră prezentă.

De ce era ucenicul acela în primejdie să se înece ? Fiindcă se temea, fiindcă privea numai la marea înfuriată, fiindcă se îngrozea de vuirea talazurilor. El se vedea singur, pierdut în acea oarbă dezlănțuire a forțelor naturii. Petru era să-și piardă viața fiindcă a fost uitat de Cel care îl chemase și pe care Îl auzise poruncindu-i : «Eu sînt ! Aici, lîngă tine, Eu Stăpînul naturii, cu aceeași putere cu care am prefăcut apa în vin la Cana, cu care am astîmpărat ieri foamea celor 5.000... Nu te teme !»

Bine de apostol că a mai avut un grăunte de credință și s-a rugat de Acel ce ne aude chiar înainte de a striga către El. Acea credință plină de nădejde l-a izbăvit de la o moarte sigură.

Sînt încredințat, iubiților, că întîmplarea cu Petru este istoria fiecăruia dintre noi.

Bărbați sau femei, tineri sau bătrîni, intelectuali sau fără știință de carte, toți suferim, într-o măsură mai mare sau mai mică, de boala fricii. Frica de întuneric, de trăsnet, de vrăjmași. Frică de ziua de mîine, de boală, de moarte. Ce vom face dacă nu vom avea serviciu, dacă ne atacă răufăcătorii?...

Mii și mii de oameni, din toate părțile lumii, sînt îngrijorați, neliniștiți, apăsați de piatra de moară a fricii. Am putea zice că frica este plaga zilelor noastre. Căci medicii ne spun că 70 la sută din toate bolile care bîntuie omenirea de azi se datoresc tensiunii nervoase.

Pentru vindecarea de această boală, pentru întărirea noastră în înțelepciune, se coboară din cer balsamul salvator : «*Nu vă temeți !*»

Frica trebuie alungată din inimile noastre mai întîi pentru motivul că de cele mai multe ori n-are sens, e fără temei.

Mare parte din mizeria noastră omenească nu vine din necazul real, ci din anticiparea lui. Femeia din povestirea lui Ion Creangă «Prostia omenească» plîngea nu pentru faptul că drobul de sare de pe horn i-ar fi omorît copilul, ci pentru că se temea că ar fi putut cădea. Bine a zis cineva că îngrijorarea este dobînda plătită pentru nenorocire înainte de a se produce.

Deci nu vă temeți, pentru că multe din cele ce vă strîng inimile nu se vor întîmpla. Iar frica de azi vă pricinuieste durere fără rost. Ajung zilei necazurile reale. Să nu ne mai complicăm și cu droburile de sare care nu cad niciodată.

În al doilea rînd frica este un păcat împotriva purtării de grijă a lui Dumnezeu.

Am citit o fabulă a unui poet englez în care două păsări stau de vorbă. Zise mierla către vrabie : — «Mult aș vrea

să știu de ce ființele acestea, oamenii, mereu se agită, aleargă și sînt îngrijorați». — «Prietenă», îi răspunse înaripata. «Eu cred că ei n-au un tată ceresc care să-i țină ca pe mine și pe tine».

Da, frica izvorăște din lipsa de credință. Iar necredința este un păcat de moarte. Nu fără temei, Sfînta Scriptură îi numără pe cei ce se tem, alături de cei mai mari făcători de rele: *«Cît despre fricoși, necredincioși, ucigași, închinătorii la idoli și toți mîncinoșii, partea lor este în iazul care arde cu foc și cu pucioasă»* (Apoc. 21, 8).

Dar tot din Biblie, mai ales din învățătura Domnului Hristos, reiese că răspunsul real în fața fricii, singurul răspuns, este credința.

«Eu sînt, Eu exist», zice Dumnezeu. «Eu sînt ziditorul lumii și ocîrmuitorul ei. Puterea mea creatoare se vede în mărirea cerurilor, în ordinea mișcării astrilor, în parfumul florilor. Păsările cerului sînt hrănite, crinii cîmpului îi depășesc pe regi în frumusețea lor... De ce vă îndoiiți, puțin credincioșilor?»

Mai mult decît aceasta: religia noastră ne descoperă că Dumnezeu ni-e Tată, un tată bun, milostiv, care ne-a iubit atît de mult încît pe Unul-născut Fiul Său L-a dat ca cine crede în El să nu moară ci să aibă viață veșnică.

Noi nu sîntem singuri, nu sîntem orfani. Dumnezeu prin Duhul Său cel Sfînt, e cu noi, în orice loc, în orice împrejurare.

Din istoria lui Petru, căruia Iisus i-a întins mîna și l-a salvat din valuri, învățăm că Domnul se interesează de noi și nu ne lasă să pierim. Viața noastră e în mîinile Sale, de vrem sau de nu vrem, de merităm sau nu. Datoria noastră e să ne deschidem spre această demnitate de a fi copiii lui Dumnezeu și frați ai lui Iisus și să credem. Iar folosul acestei credințe va fi o adîncă și netulburată pace.

O istorioară ne spune că o fetiță străbătea odată oceanul pe un avion pilotat de însuși tatăl ei.

În timpul nopții aeroplanul intra într-o furtună înspăimîntătoare. Fata de servici trezi copila care dormea și-i zise să-și

pună centura de salvare. Micuța deschise ochii, văzu pe geam luminile orbitoare ale fulgerelor și-o întrebă pe stewardesă: «Tăticul e în cabina de comandă?» — «Da, el cîrmuiește avionul», fu răspunsul. Fetița zîmbi liniștită, se culcă pe ceea parte și adormi adînc.

Iată o lecție pe care se cuvine s-o învățăm astăzi: Dumnezeu, Tatăl nostru cel bun, pilotează nava vieții noastre. Să nu ne temem! Sau cum zice Scriptura: *«Lăsați-I Lui toată grija voastră, căci El are grijă de voi»* (I Petru 5, 7).

Fraților,

Înainte de a încheia cuvîntul meu, doresc să vă fac cîteva recomandări care să vă ajute în ceasurile cînd viața voastră va fi în primejdie.

1. Puneți în inimile voastre adevărul acesta elementar: că Dumnezeu nu ne părăsește niciodată. El este cu noi în toată vremea, El ne împărtășește putere care învinge orice dificultate, orice ispită.

2. Credința în atotprezența lui Dumnezeu nu are darul de a ne scuti de necazuri, ci de a ne face biruitori în ele, prin răbdare, prin nădejde, prin așteptarea vieții de dincolo.

Acum un an, la un program de televiziune am văzut o familie groaznic de încercată. Un bărbat tînăr, soț și tată a doi copii adorabili, era bolnav de cancer. El știa că peste puțină vreme avea să moară. Însă — uimitor și extraordinar lucru — acel om nu era trist sau disperat. Dimpotrivă el mulțumea lui Dumnezeu pentru fiecare zi ce i-o dăruia, pentru fiecare răsărit de soare pe care-l vedea. Omul era victorios fiindcă știa prin credință că moartea nu are cel de pe urmă cuvînt, ci că este doar o poartă de trecere într-o țară unde cîndva avea să-și vadă din nou soția și copilașii.

3. În fața unor situații grele, nu vă pierdeți cumpătul. Frica necontrolată sleiește puterea de apărare, paralizează cum se zice că privirile șarpelui paralizează păsările pe care le atacă. Ci prindeți curaj! Și mai ales încredințați-vă sufletele lui Dumnezeu prin rugăciune.

Cînd eram copil mic, umblam desculț pe drumuri, prin curte, era mai ieftin așa. Și se întîmpla să mă lovesc la degete cumplit. Plîngînd, alergam în brațele mamei. Îmbrățișarea ei, cuvintele ei dulci de mîngîiere îmi alinau durerea. Deși suferința continua, însă prezența mamei îmi dădea un fel de vindecare, ca o adevărată minune.

Asta este eterna lucrare a rugăciunii: ea alungă frica. Sau cum zice psalmistul: *«Domnul este Păstorul meu. El mă duce la ape de odihnă și-mi înviorează inima. Chiar de-ar fi să umblu prin umbrele morții, de nici un rău nu mă tem, căci Tu ești cu mine»* (Ps. 23).

Așa să ne rugăm! Așa să credem!

A m i n !

DUMINICA A X-A DUPĂ RUSALII

Datoriile părinților

Iubiților creștini,

Mare a mai fost grija părintelui din sfînta Evanghelie de astăzi pentru sănătatea fiului său!

Copilul avea în el pe duhul cel necurat. Demonul îl chinuia cumplit pe bietul băiat. Îl trîntea uneori în foc, alteori în apă, îl făcea să pătimească rău.

Tatăl nenorocitului văzînd chinurile groaznice pe care le suferea copilul, l-a dus mai întîi la Apostoli, crezînd că poate dînșii i-or da de leac. Dar Apostolii n-au putut face nimic băiatului. Atunci părintele s-a îndreptat cu rugămintă către Iisus, dumnezeiescul Învățător din Nazaret, care tămăduia toate bolile și toate neputințele.

«Doamne, ai milă de fiul meu!»

Iisus n-a zăbovit o clipă să vină-n ajutor sărmanului băiat. Pe loc s-a milostivit, a certat pe duhul necurat să iasă din cel bolnav și copilul s-a tămăduit chiar în ceasul acela.

Părinți de aceștia grijului întîlnim la fiecare pas în zilele noastre. Toți oamenii sînt preocupați de sănătatea copiilor lor. Toți se îngrijorează și se neliniștesc cînd o boală le necăjește odraslele. Se frămîntă, n-au somn, aleargă la medic, cheltuiesc pînă la cel de pe urmă ban numai să vadă iarăși înflorind sănătatea pe obrajii celor ce sînt bucuria lor, fericirea lor, nădejdea lor.

Foarte bine! A se îngriji de bună-starea trupească a copiilor este o mare datorie a celor ce le-au dat viață. Dar o datorie mult mai însemnată, mult mai sfîntă este creșterea

sufletească a copiilor. Însă aceasta lasă mult de dorit în vremea noastră.

Cei mai mulți părinți nu-și cresc bine copiii, fie că din neștiință, fie că din neglijență, fie că din amândouă la un loc. Este aceasta un mare neajuns. Căci nu-i destul ca un părinte să aibă grija ca cel pe care l-a născut să crească frumos și sănătos. Nu-i destul că se străduiește să dea copiilor hrană, îmbrăcăminte, învățătură, o meserie, un rost de viață. Ci datoria cea mai înaltă a părinților credincioși este să se ostenească să dea copiilor o creștere aleasă și creștinească.

Ce este creșterea copiilor și cum trebuie săvârșită, acesta este cuprinsul cuvântului nostru de învățătură de azi.

Iubiților creștini,

Noi oamenii nu creștem direct din pământ cum cresc copacii pădurii sau florile câmpului. Ci Dumnezeu a vrut ca pînă la o vîrstă destul de înaintată să fim legați de alți oameni, să depindem de ei.

Cînd ne naștem, sîntem cei mai neputincioși dintre toate viețuitoarele lumii, slabi și plăpînzi, neajutorați și fără grai. E adevărat că în firea noastră dintru început stau ascunse însușiri mărețe, posibilități minunate. Dar acestea ca să se poată dezvolta, au trebuință de trezirea și de îndrumarea unor alte mîini. Și tot pe atît de adevărat este că în firea omenescă încă din pruncie zac înclinări rele, porniri urîte. Acestea trebuie scoase, smulse de timpuriu pînă a nu se fi întărit.

Și oare cine este chemat să facă această lucrare de îndrumare, de grădinarie sufletească a ființei copilului? Fără îndoială că acei ce i-au dat viață. Acei care s-au legat în fața sfîntului altar că vor întemeia o familie: părinții!

Pentru că este bine să se țină minte un lucru. Omul este în viață ceea ce l-au făcut părinții. Ceea ce deprinde și învață copilul în casa părintească, aceea este temelia viitorului său întreg. Zestrea lui adevărată este creșterea care a primit-o, cum se zice, «în cei șapte ani de acasă». Și dacă această temelie e șubredă, dacă această zestre e săracă, nimic nu se poate face mai târziu, sau aproape nimic.

Școala dă știință de carte, armata învață disciplina și mînuirea armelor, meseria învață cum să-ți cîștigi pîinea, dar casa părintească formează sufletul omului, sufletul din care iese binele sau răul, dragostea sau cruzimea, omenia sau bestialitatea.

O, de și-ar da bine seama părinții de acest adevăr!... Cu cîtă cutremurare nu și-ar împlini chemarea lor!... Cît bine n-ar revărsa în lume! Cîte rele n-ar preveni și opri!

De regulă creșterea copiilor se cultivă numai din motive apropiate, strict egoiste. Se crede că trebuie să te ocupi de copil pentru ca el să fie fericit în viață, și pentru ca tu să culegi roade mai târziu pe urma osteneții tale: să ai parte de sprijin la bătrînețe, de mîngiere, de recunoștință.

Nu este rău că se privește lucrul astfel. Dar creșterea din casa părintească trebuie urmărită pentru motive mult mai însemnate și mai înalte.

De creșterea copiilor atîrnă viitorul neamului. Printr-însa se garantează viața publică, binele societății și al statului. Părinții sînt pietrele de temelie care susțin edificiul întregii omeniri. Oamenii cinstiți, muncitorii buni, slujbașii conștiințioși, ostașii viteji, preoții devotați, toți sînt roade ale educației de acasă. Iar de veți urmări istoria criminalilor, a tâlhărilor, a mișeilor, a excrocilor, a trădătorilor, a celor ce fac rușine neamului omenesc, veți afla că cea mai adîncă pricină a pierzării lor este creșterea rea din vremea copilăriei.

Deci în mîinile lor stă soarta întregii omeniri. Tot așa în mîinile lor stă și soarta sufletelor celor ce i-au născut. Ascultați părinților! Copilul este o comoară scumpă încredințată vouă de Dumnezeu, de care veți avea a da socoteală. Copilul are un suflet nemuritor și de voi atîrna în primul rînd mîntuirea sau osîndirea lui.

Împăratul roman Titus avea tare dragă o căprioară care umbla toată ziua pe unde-i plăcea, pascănd și jucîndu-se prin grădinile palatului. Dar pentru ca nimeni să nu facă vreun rău animalului, împăratul i-a legat de grumaz un lăntșor de aur cu o tăbliță atîrnată de el pe care stătea scris: «Nu mă atingea, sînt a împăratului!».

Iată ceea ce n-ar trebui să uite niciodată părinții : copiii au un suflet, proprietatea împăratului ceresc. Pe acest suflet n-au voie să-l atingă cu mâini nelegiuite și să-l piardă, ci trebuie să-l înfățișeze curat și frumos Celui ce l-a dat. Căci, a zis Mîntuitorul : «*Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, căci a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu !*» (Mat. XIX, 14).

Da, fiecare suflet de copil este menit pentru împărăția lui Dumnezeu și de părinți depinde în cea mai mare parte dacă din copil se face creștin bun sau un necredincios, un ucenic al lui Hristos sau o unealtă a lui satan, un sfînt sau o talpă de iad.

Acuma, după ce-am văzut marea însemnătate a educației și covîrșitoarea răspundere ce apasă pe umerii părinților, ne rămîne să vedem care sînt *mijloacele* cele mai potrivite pentru a face o creștere aleasă.

Cel dintîi mijloc de educație este *învățătura, povața*. Părinții trebuie să învețe pe copii tot ce este bun, nobil și frumos. Virtuțile cele mai alese ca dragostea, mila, bunătatea, blîndețea, cinstea, toate acestea trebuie sădite în inimile copiilor ca tot atîtea flori bine mirositoare. Iar păcatul, deprinderile urîte, furtul, sudalmele, minciunile, toate trebuie smulse și stîrpite din vreme, ca niște buruieni urîcioase și vătămătoare.

În privința aceasta cel mai sfînt izvor de învățătură rămîne de-a pururi religia noastră creștinească. Silească-se părinții să cunoască poruncile Evangheliei, sădească-le în inimile copiilor, și ele vor rodi la bună vreme, roduri de viață aleasă și sfîntă.

Însă învățătura singură nu ajunge. La învățătură trebuie să se adauge *pilda părinților*.

Una dintre trăsăturile cele mai caracteristice ale copiilor este imitarea, maimuțarea. Copiii încearcă să facă tot ceea ce văd făcînd pe cei mari. Chiar jocurile lor nu sînt altceva decît o imitare a faptelor celor în vîrstă.

Acuma, dacă părinții dau o pildă bună, este lesne de înțeles că ea va mișca pe copii și-i va face să o imite și dinșii. În vreme ce cuvintele cele mai stăruitoare și învățăturile

cele mai frumoase pot rămîne fără nici o înfrîurire asupra copiilor, pildele vii au o putere covîrșitoare : ele atrag, dau îndemn.

Odată, o pereche de raci își învăța odraslele să părăsească obiceiul ridicol de a merge îndărăt. «Arătați-ne cum să pășim», au zis puii. «Dați-ne exemplu cum se merge cu capul înainte și vom păși și noi cum ne povățuiți, ca să nu ne mai ridă lumea».

Puii de raci aveau dreptate ! Faptele vorbesc cu limba lor mai tare decît o mie de învățături. Pilda bună este mai de folos decît orice pe lume. Printr-însa nu numai că se îndeamnă copiii la facerea unui lucru, ci primesc și o convingere puternică. Ceea ce are valoare despre exemplul bun, are valoare și cu privire la cel rău, cu deosebirea că acesta are o înfrîurire mai lesnicioasă asupra copilului, din pricina aplecării firii omenești spre păcat. Nu se poate descrie în cuvinte cît pot strica părinții prin pildele lor rele. Cînd ei sînt certăreți, bețivi, cînd nu se roagă niciodată, cînd trăiesc în tot felul de fărădelegi, cum vreți să poată da o bună creștere copiilor ? Știți ce fac astfel de părinți ! Îiucid sufletește pe acei pe care i-au născut !

În vechime un criminal și-a pus de gînd să-l omoare pe un nobil. Și ce-a luat blestematul, ca unealtă de ucidere ? A luat otrava sau sabia sau pumnalul ? Nu ! Ci el și-a făcut o făclie, o torță otrăvită, a aprins-o și, fiind noaptea, s-a oferit domnului aceluia să-i lumineze calea spre casă. Nobilul îl urmă, dar odată cu aerul sorbind fumul otrăvit, a căzut îndată mort la pămînt.

O astfel de torță otrăvită poartă părinții înaintea copiilor, atunci cînd le dau o pildă rea. O nenorocirii de ei !... Despre astfel de părinți Mîntuitorul a grăit cuvinte înfricoșate : «Dacă cineva va sminti pe vreunul din acești mai mici, acela mai bine ar face dacă și-ar lega de gît o piatră de moară și s-ar arunca în mare».

În sfîrșit, al treilea mijloc bun de creștere a copiilor este *disciplina*.

N-aș vrea să fiu înțeles că admit și propovăduiesc brutalitatea în educație. Departe de gîndul meu așa ceva !

Dar știu că sînt astăzi mulți care vor să înlăture din educație orice pedepsire, sub motiv că astfel de mijloc ar înjosi demnitatea omenească.

Noi cinstim mult demnitatea omenească, dar tocmai de aceea, pentru întărirea ei, zicem că trebuie folosită și pedepsirea.

Sînt unii copii, care nu vor să știe nici de omenie, nici de cuvînt bun, ci numai de frică. În astfel de cazuri părinții trebuie să fie aspri. Vai de dînșii, dacă dintr-o oarbă înțelegere a dragostei părintești se uită la copii ca la niște idoli, împlinindu-le toate mofturile și lăsindu-i să-și facă de cap. Astfel de odrasle dezmiardate devin o nenorocire mai tîrziu, niște tirani cumpliti care vor chinui pe toți cei din jurul lor.

De aceea pedeapsa trebuie folosită. Ea nu trebuie să fie pline de fiecare zi, ci o medicină folosită rar, cu chibzuială, cu dreptate, dar neocolită. Căci bine zice Sfîntul Duh prin gura înțeleptului Solomon: «*Cine cruță varga, își urăște copilul*» (Prov. XIII, 24), iar în alt loc: «*Nu cruță copilului mustrare! Căci de-l vei bate cu varga, nu va muri. Lovindu-l cu varga, scapi sufletul său de pieire*» (Prov. XXIII, 13-14).

Iubiților creștini,

Vremea a trecut, cuvîntul meu se sfîrșește. Închei cu următorul îndemn duhovnicesc:

Părinților! Ați văzut ce importanță are creșterea copiilor pentru viața omenească și ce mijloace vă stau la îndemînă pentru împlinirea ei cu cinste și cu folos.

Dumnezeu v-a învrednicit ca trupurile voastre să înmușurească viața. Faceți ca această cinste ce ați primit, s-o răsplătiți prin rîvna de a face din copiii voștri viitorii stîlpi de reazim și de nădejde nu numai ai familiilor voastre, ci și ai Patriei și ai Bisericii.

De aceea, împliniți-vă chemarea, cu frică și cu cutremur!

Viitorul Bisericii stă în mîinile voastre. Străduiți-vă ca printr-o aleasă creștere ce veți da copiilor, să asigurați ca acest viitor să fie cît mai luminos și mai binecuvîntat.

A m i n !

DUMINICA A XI-A DUPĂ RUSALII

Iertarea aproapelui

Iubiților creștini,

O mare indignare ne cuprinde inima cînd auzim de purtarea datornicului neomenos. Datora el stăpînului său zece mii de talanți, o sumă amețitoare, în bani de-ai noștri cîteva sute de milioane de lei. A fost însă destul ca sluga aceasta să ceară o mică îngăduință stăpînului său și acesta, într-o bunătate negrăită, i-a iertat toată datoria.

Dar acum evanghelistul ne face martorii unei priveliști revoltătoare. Încă nu se uscaseră bine lacrimile cu care ceruse omul îndurare, încă nu i se scuturase de pe genunchi praful îngenunchierii și el întîlni un tovarăș care-i datora o nimica toată, o sută de dinari.

I-a pus mîna-n gît să-l sugrume, nu alta! «Plătește-mi tot ce-mi ești dator!». Este strigătul celei mai neomenoase cruzimi, a celei mai sălbatice răutăți. Zadarnic se roagă nenorocitul de răgaz! Sluga e fără milă, surdă la orice rugăminte, uitucă de tot binele ce i se făcuse. Ea nu știe decît de cei o sută de bănuți. «Plătește-mi tot!».

A, dar bine a făcut stăpînul! Bine a făcut că l-a ocărît pe nemernic și l-a aruncat în temniță. Ție-l acolo toată viața! Chinuiască-l fără încetare! Nerecunoscătorul și-a meritat pedeapsa!

Dar să nu ne bucurăm prea mult de pățania datornicului nemilostiv. Și să nu-l osîndim prea mult, fiindcă ne osîndim pe noi înșine. Căci și noi sîntem ca el. Ba mi se pare că mai

răi decît el ! Căci în vreme ce dînsul avea o datorie iertată de un stăpîn oarecare, noi avem sumedenie de fărădelegi trecute cu vederea de către însuşi Dumnezeu. Şi în vreme ce sluga aceea cerea numai banii săi îndărăt, noi am vrea şi suflul semenilor care ne-au greşit cu ceva. Pentru o lovitură, dăm zeci de lovituri. Pentru o nedreptate, zeci de răzbunări. Pentru o jignire, ani de minie şi învrăjbire. Să nu ne amăgim ! Înfricoşat ne va pedepsi Stăpînul şi pe noi. Ci, de vrem să avem parte de mila Lui, de vrem să ne mîntuim sufletele, avem o singură cale : iertarea aproapelui !

Iubiţilor creştini,

Cea mai înaltă şi mai măreaţă dintre toate poruncile legii noastre creştineşti este porunca dragostei. Noi trebuie să iubim din toată inima mai întîi pe Dumnezeu apoi pe aproapele nostru, ca pe noi înşine. Cine nu împlineşte mai ales această îndatorire din urmă, nu se poate socoti creştin. Căci a zis Mîntuitorul : *«Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sînteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea dragoste unii pentru alţii»* (Ioan XIII, 35).

Sfîntul Apostol Pavel preţuia aşa de mult dragostea, încît o aşeza ca temei şi măsură a desăvîrşirii omeneşti. De-am avea toată ştiinţa lumii — zicea el — de-am avea credinţa cea mai puternică, cel mai înalt duh de jertfă încît să dăm toată averea săracilor şi chiar trupul spre ardere, de n-avem dragoste, nimic nu ne foloseşte.

Dragostea propovăduită de Fiul lui Dumnezeu nu se mărgineşte numai la casnici, la prieteni, la binefăcători, ci ea trebuie să cuprindă pe toţi oamenii, pînă şi pe duşmani. După învăţătura creştină noi n-avem voie să răspundem la rău cu rău, ci trebuie să răsplătim răul cu binele, ocara cu binecuvîntarea, blestemul cu rugăciunea.

Or, iertarea este fiica acestei iubiri eroice.

În viaţa noastră cea de toate zilele venim în atingere cu oameni răi, pizmătăreţi, nervoşi, care ne supără. De atîtea ori sîntem loviţi în drepturile şi în interesele noastre. Din atîtea părţi ne-nconjoară duşmanii care ne batjocoresc şi ne

rănesc. În asemenea cazuri, ce ne îndeamnă firea noastră cea păcătoasă ? Să ţinem minte răul, să ne mîniem, să lovim, să ne răzbunăm. Ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte. Şi aceste porniri nu numai că ne par îngăduite, dar lumea de azi le laudă, le socoteşte titluri de onoare.

Ei bine, religia noastră nu ne învaţă aşa, ci tocmai contrariul. Atunci cînd sîntem loviţi şi batjocoriţi, atunci cînd duşmanii ne fac nedreptate, trebuie să ne stăpînim, să răbdăm, să biruim ura prin iubire, să iertăm !

«Iertaţi !» zice Mîntuitorul (Luca VI, 37). *«Iubiţi pe vrăjmaşii voştri !»* (Luca VI, 27). Iar Duhul Sfînt grăieşte prin gura apostolului neamurilor : *«Fiţi buni unii cu alţii, şi mi-loşi, şi iertaţi-vă cum v-a iertat şi Dumnezeu pe voi, întru Hristos»* (Efes. IV, 32). *«Dacă duşmanul tău flămînzeşte, hrăneşte-l ; dacă însetează, dă-i să bea ! Căci făcînd astfel, cărbuni de foc vei aduna pe capul lui»* (Rom. XII, 20).

Iată care trebuie să fie purtarea creştinului : iertarea !

Şi oare cine ar putea spune cîtă putere, cîtă măreţie sufletească e cuprinsă în acest fapt al iertării !... Şi cine ar putea socoti ce binecuvîntat mijloc de pace şi armonie între oameni este ea ?

Cine loveşte, dovedeşte slăbiciune, dovedeşte că nu-şi poate stăpîni instinctele cele josnice ale firii sale.

Însă cel ce iartă dă dovadă de superioritate de spirit. Acela este de o mie de ori mai tare şi mai nobil decît cel ce s-a răzbunat.

Cine se stăpîneşte şi uită jignirea, a smuls deodată, din rădăcini, orice urmă de vrajbă şi răutate. Fiindcă cel iertat se simte umilit şi ruşinat şi nu mai îndrăzneşte să lovească.

Aşa că numai singure aceste binefaceri ar ajunge pentru a ne face să urmăm totdeauna virtutea de care vorbim.

Însă în sprijinul iertării mai stau şi alte temeiuri, mult mai însemnate. Noi trebuie să-l iertăm pe aproapele din pricină că Dumnezeu, Tatăl cel ceresc, ne este nouă milostiv.

Rău de tot s-au purtat fiii lui Iacob cu fratele lor, Iosif. Mai întîi au voit să-l omoare, apoi îl aruncară într-o groapă, la urmă îl vîndură ca rob unor străini. Dar soarta a vrut să moară de foame în Canaan.

Atunci au venit ei în Egipt, la Iosif și căzînd în genunchi înaintea lui, i-au zis : «Tatăl tău și tatăl nostru ne-a trimis să-ți facem o rugăminte în numele lui. Iartă nelegiuirea fraților tăi și păcatul lor căci ți-au făcut rău !».

Cînd și-a adus aminte de Iacob, părintele care îl iubise așa de mult, Iosif fu adînc mișcat și ochii i se umplură de lacrimi. Nu numai că nu se răzbună pe frații săi, ci le răs-punse plin de bunătate : «*Nu vă temeți ! Eu vă voi hrăni pe voi și pe copiii voștri*» (Facere L, 21).

Este o pildă care cuprinde o prețioasă învățătură : noi trebuie să iertăm pe frații care ne-au greșit nu pentru că dîșii ar merita-o, ci din aducerea aminte că Părintele din ceruri este atît de îndurat față de noi.

«*Toată datoria ți-am iertat... Oare nu se cădea să ai și tu milă de cel împreună slugă cu tine... ?*» (Matei XVIII, 32-33). Așa l-a mustrat stăpînul pe argatul netrebnic. Și oare cine să nu simtă că această mustrare i se adresează și lui în parte ?

Intr-adevăr, îndată ce privim nesfîrșitele noastre greșeli iertate de bunul Dumnezeu, toate mîniile și răzbunările noastre trebuie să ne umple de rușine.

Să dăm cîteva amănunte.

Pe Dumnezeu toată lumea Îl dușmănește, în mii de chipuri. El, mărirea și sfințenia însăși, necurmat e pradă nelegiuirilor și nerușinării păcătoșilor. Unul nici nu vrea să știe de Dînsul. Altul Îl înjură. Al treilea își bate joc de cuvintele Lui, de Biserica Lui, de tainele Lui. Unul Îl supără cu desfrînarea, altul cu beția, celălalt cu zgîrcenia. Toți se scoală împotriva-I și-I calcă poruncile.

În urma acestei purtări, ce-ar trebui să facă Dumnezeu cu noi ? Ar trebui să ne piardă pe toți. Spuneau grecii cei vechi că atunci cînd supușii nu-l ascultau pe Zeus, tatăl zeilor, el lua fulgerele în mînă și arunca după cei răi pînă ce-i nimicea. Așa ar trebui să ne facă nouă Domnul : să ne spulbere cu fulgerele mîniei Sale pentru răutățile noastre.

Însă El ce face ? Rabdă și iartă ! «*Toată datoria ți-am iertat*». Dumnezeu în loc să ne pedepsească, uită majestatea Sa, uită jignirile aduse prin răutățile noastre și, în schimb,

ne umple de bunătăți : pe toți ne încălzește, la toți ne dă hrană și așteaptă mereu să ne întoarcem la El, mereu ținînd deschise brațele să ne strîngă la sînu-I de Părinte bun.

«*Oare nu se cădea să ai și tu milă de tovarășul tău ?*» Oare aceste dovezi de bunătate, n-ar trebui să ne miște, făcîndu-ne să iertăm semenilor noștri ? Cu ce drept ne purtăm cu asprime cu dîșii, cînd nouă atîtea fărădelegi ne sînt trecute cu vederea ?

Da, cînd privim păcatele noastre față de cel Atotputernic, mîniile și răzbunările noastre n-ar trebui să aibă loc.

Și totuși... ele se dezlănțuie într-o furie și orbire fără seamăn.

Noi sîntem grozav de gingași, noi ne simțim înțepați de cel mai neînsemnat cuvînt. Nu putem îngădui nimic. Nimeni să nu ne atingă. Nimeni să nu ne zică ceva. Căci o vorbă batjocoritoare ne scoate din sărite. O glumă rău înțeleasă ne pune pe foc. O nedreptate ne face să clocotim de mînie. O jignire ne învrăjbește cu anii. Iar dacă dușmanul nostru ne-a lovit mai tare, noi nu ne aflăm odihnă pînă nu-l știm doborît, nimicît. Și încă ne mai socotim creștini !... Adică ucenici ai Celui ce-a murit pe cruce rugîndu-se pentru călăii Săi... Adică urmași ai sfinților și mucenicilor de demult care suferau cele mai cumplite chinuri fără să se plîngă, care, plini de duhul dragostei, îi iertau pe tirani și-i binecuvîntau pe cei care îi trimiteau la moarte...

Vai nouă de nu ne vom îndrepta ! Vai nouă de nu vom ierta !

Căci știți cînd se va arăta în toată grozăvia ei urmarea acestei împietririi ? La judecata de apoi !

În acea zi înfricoșată ne vom înfățișa înaintea cumplitului tribunal, încărcăți cu toată povara păcatelor noastre. Cli-pa va fi cumplită. Satana va sta alături gata să ne apuce. Iadul se va deschide dedesubt gata să ne înghită. O frică fără margini ne va cuprinde sufletul. Plini de cutremurare

cădea-vom atunci înaintea marelui Judecător și-L vom ruga de iertare. Dar gura Sa va rosti în acea clipă înfricoșatele cuvinte :

«*Judecata este fără milă cu acel ce n-a avut milă*» (Iacob, II, 13).

Zice-vom noi iarăși : «Doamne ! Dar ne-am botezat în numele Tău. Am crezut întru Tine. Ne-am rugat, am postit, am cercetat Biserica. Îndură-te de noi !» Și Domnul ne va răspunde : «Duceți-vă de la Mine în focul veșnic ! Judecata este fără milă cu cel ce n-a avut milă. N-ați voit să iertați pe semenii voștri, deci nici Eu nu vă iert pe voi. Cu ce măsură ați măsurat, cu aceea vi se măsoară».

Iubiților creștini,

Eu doresc ca nimeni din cei ce m-ascultați să n-ajungeți o atare clipă. Dar la dorința mea trebuie să se adauge și fapta voastră. De aceea iertați pe aproapele ce vă greșește !

Aduceți-vă aminte că în fiecare zi vă rugați lui Dumnezeu să fie milostiv pentru păcatele voastre : «Și ne iartă nouă greșelile noastre !» Dar nu uitați că de fiecare dată când ați făcut o astfel de rugămintă, ați adăugat... «precum și noi iertăm greșiților noștri».

Vă dați seama ce cereți prin aceste cuvinte ?

Nici mai mult nici mai puțin decât propria voastră osîndă. Vă roștiți sentința de moarte. Da, nu vă mirați : sentința de moarte ! Căci ce înseamnă oare să ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte păcatele, precum iertăm greșiților noștri, când noi în viață nu vrem să iertăm deloc ? Asta înseamnă să zicem : «Doamne ! Precum port eu o ură neîmpăcată semenului meu, așa urăște-mă și Tu ! Precum eu nu-mi pot suferi dușmanul, așa nici Tu să nu mă suferi ! Lucrează la pieirea mea, precum și eu lucrez la a lui. Lipsește-mă de orice milă și bunătate, precum și eu vreau ruina și nimicirea aproapelui».

Oare asta o vreți ? Nu, desigur ! Dar asta o ziceți în fiecare zi, și fără să vă dați seama, așa vă osîndiți cu propria voastră limbă.

De aceea, gândiți-vă bine și alegeți ! Din două una : ori iertați pe cei ce vă greșesc, ori vă așteaptă minia lui Dumnezeu. Alt drum de mijloc nu este. Alegeți !

Iar de sînteți acum convinși că de porunca iertării atîrnă fericirea sau osînda voastră, grăbiți-vă ca în această zi chiar să îndreptați din inimile voastre orice urmă de vrajbă, orice poftă de răzbunare. Chiar astăzi mergeți și împăcați-vă cu dușmanii voștri, iertîndu-le din suflet orice rău v-ar fi făcut.

Niciodată Iosif n-a simțit o bucurie mai mare ca în clipa cînd și-a îmbrățișat frații care îi făcuseră răul.

Bucuria aceasta v-o doresc astăzi tuturor !

A m i n.

Se vor mîntui bogații?

Se zice că doi oameni sărmani care trăiau în mare lipsă și mizerie ziceau adesea unul către altul: «De bună seamă că și în cealaltă lume locurile cele bune și de cinste le vor avea bogații».

În curînd ei muriră și chiar în aceeași zi. Pe drumul către cer, întîlniră o paradă plină de strălucire. Uimiți de parada aceea cei doi întrebă pe un înger pentru cine se făcea primirea? «Pentru un bogat care a murit și care e primit astăzi în raiu» — fu răspunsul. «N-am zis noi?» grăiră cei doi prieteni. «Și aici bogații au trecere și ne-o iau înainte. Pe noi nimeni nu ne întîmpină».

Un sfînt auzi vorba aceasta și răspunse: «Vă înșelați, fraților! Așa de rar se întîmplă ca un bogat să vie în cer, încît cînd vine, îl primim cu alaiu. Dacă am vrea să facem la fel și pentru cei săraci, ar trebui mereu să fim în paradă, deoarece sînt mulți, mulți de tot cari după o viață de necaz și suferință vin în cer».

Istorisirea aceasta nu este decît o frumoasă ilustrare a cuvintelor pe care Mîntuitorul le-a rostit în urma convorbirii cu tînărul bogat. «Cît de anevoie vor intra în împărăția lui Dumnezeu cei ce au avuții!... Mai lesne poate trece funia corăbiei prin urechile acului, decît un om bogat să intre în împărăția lui Dumnezeu» (Luca, 18, 24-25).

Dar de ce oare această greutate? De ce este bogăția o piedică așa de mare pentru mîntuire? La ce pericol supune

ea sufletul omului? Și cum e posibil ca un creștin să scape dintr-un astfel de pericol? — iată întrebări de cel mai mare interes, pe care vom încerca să le lămurim acum.

Iubiților creștini,

Privite în ele însele, bogățiile nu sînt un rău. În mare parte, fiind darurile lui Dumnezeu «bunurile» pămîntului — cum le arată și numele — nu pot fi un rău. Ci ele ne sînt date pentru folosirea noastră, pentru îndestularea noastră. Ci răul răsare din prețuirea greșită a bogățiilor și din reaua întrebuintare pe care le-o dăm.

Admirabil vorbește Sfîntul Ioan Gură de Aur în această privință cînd zice: «Precum vinul în sine nu este ceva rău, ci numai întrebuintarea lui fără de rînduială, adică beția, așa și bogăția în sine nu e rea, ci rea e zgîrcenia și lăcomia». Cu alte cuvinte răul nu e în lucruri, ci în noi, în sufletele noastre din care s-a stins lumina dreptei socoteli.

Să vedem acum la ce primejdii se expune omul în legătură cu averea.

Mai întîi la primejdia de a se robi cu totul celor trecătoare, materiei.

Creștinul trebuie să trăiască pe pămînt ca un copil al lui Dumnezeu liber și cu gîndul mereu la sufletul nemuritor. Obîrșia sa este de dincolo de lume. Nădejdea sa, noblețea sa, cununa sa sînt în ceruri. Inima sa trebuie să bată neîncetat pentru Dumnezeu ca bunul cel mai înalt. Însă bogăția îl leagă pe om de pămînt, îl ispitește să afle odihna în fapte și să uite pe Acel ce singur poate face pe om fericit.

Care este scopul celor mai mulți din cei avuți? Să adune, să strîngă mereu, să umple pungi, hambare și pivnițe, pentru ca apoi, în mijlocul belșugului, să-și desfăteze pîntecele zi-cînd: «Mănîncă suflete, bea și te veselește!».

Așa un om ar vrea să nu mai moară niciodată. Ar primi să trăiască de-a pururi departe de Dumnezeu. Dacă un atare om ar fi pus să aleagă între cer și pămînt, între lumea ce are să vină și cea din față, între Dumnezeu și plăcerile bogăției, el negreșit ar alege pe cele din urmă.

Este în această patimă a averii o adevărată idolatrie — cum ne spune Scriptura în mai multe locuri. Căci alipirea pătimașă de bogăție înăbușă în inima omului dragostea de Dumnezeu și face dumnezei falși din bani și din toate cele ale lui mamona. Însă, după cum a spus Domnul : «*Nimeni nu poate sluji la doi domni*». Când te legi de unul, trebuie să renunți la celălalt. Experiența o arată că iubirea de argint, când cuprinde o inimă, o robește în întregime, ocupă toate gândurile sale, mișcă toate dorințele sale, conduce toate mișcările sale, așa că nu mai rămîne interes și vreme pentru slujirea lui Dumnezeu, pentru suflet, pentru rugăciune, pentru datoriile sfinte ale credinței.

Cugetînd asupra acestei opoziții așa de puternice între dragostea de Dumnezeu și dragostea de bani — nu ne mirăm deloc că Iisus a rostit așa de înfricoșate cuvinte împotriva celor ce-și pun încrederea în avuții, cînd zicea : «*Vai vouă bogăților !*» (Luca, 6,24).

În al doilea rînd bogățiile sînt o primejdie pentru suflet deoarece sînt un *izvor de nenumărate fărădelegi*.

Sfîntul apostol Pavel scria ucenicului său Timotei că «*cei ce vor să se îmbogățească cad în ispite, în laț și în multe poște nesăbuite și vătămătoare care cufundă pe oameni în ruină și pierzare*» (I Tim. 6, 9, 10). Iubirea de argint este rădăcina tuturor răutăților.

Cine să nu vadă profundul adevăr care se cuprinde în aceste cuvinte ?

Minunat se exprimă apostolul. El nu zice că bogăția este o tulpină care să poarte roduri rele, ci o *rădăcină* a relelor, deoarece ca o rădăcină, ea le produce, ca o rădăcină ea le susține, ca o rădăcină le hrănește, le face să ajungă la nenorocita lor coacere.

Pofta de avere tinzînd mereu să crească și neavînd nici un hotar care s-o mărginească, duce la abuzuri și crime : la răpiri, la necinste, la nedreptate, la furtul muncii altuia, la exploatarea nemiloasă a omului, chiar la uciderea aproape-lui. Căci de veți cerceta pe criminalii pe care dreapta asprime a legilor i-a trimis în ocne și închisori, veți găsi că aproape toți au fost împinși la fărădelegi de această grozavă patimă.

La fel stăpînirea bogățiilor este o rădăcină de răutăți, fiindcă înlănește satisfacerea tuturor poftelor. Toate dorințele rele se nasc într-o inimă care crede că are în bani mijlocul de a le îndeplini. Luxul, destrăbălările, bețiile, îmbuibările, răzbunările și înseși războaiele nu sînt în cele din urmă decît fiice ale duhului lăcomiei.

Ah, fraților, binecuvînta-vom noi vreodată îndeajuns pe bunul nostru Mîntuitor că a voit să ne *smulgă din robia uci-gătoare a bogățiilor* ? Nimic altceva decît dragostea pentru oameni l-a făcut să scoată acel strigăt de eliberare : «*Feri-ciți cei săraci cu inima*». Pentru că l-a iubit, Iisus a spus tî-nărului bogat să-și vîndă averile și să-I urmeze.

Dar să vedem acum partea constructivă a învățăturii Sale. Să arătăm cum se pot mîntui bogății.

În privința aceasta Evanghelia vorbește categoric : Zis-a Domnul : «*Oricine dintre voi nu se leapădă de tot ce are, nu poate fi ucenicul Meu*».

Ce să însemne aceste cuvinte ? Să însemne că un creștin trebuie să renunțe la tot, să vîndă tot ce are și să ajungă lipit pămîntului, un cerșetor ? Nu ! Creștinismul nu propovăduiește mizeria. Fiecare dintre noi trebuie să găsească pe pămînt ceea ce este de trebuință pentru viața și propășirea sa, ca și pentru îndeplinirea datoriilor sale familiale și sociale. Când e constrîns să trăiască în mizerie, omul este lipsit de libertate, nu mai poate să judece, decade, se abrutizează. Cu un stomac gol nimeni nu se poate ruga. Ci cuvintele Domnului ne cer să nu ne robim materiei și banului, să nu ne alipim inimile de cele trecătoare și mai ales să fim oricînd gata a le jertfi pentru un bine mai înalt. Când e vorba de scopul cel înalt al vieții : mîntuirea —, sufletul e primejduit să piară în mijlocul bunurilor materiale.

O, creștinilor, cine poate să cumpănească ? De are cineva un sîmbure de credință, cum poate pune asemenea avere cu sufletul !

Iisus Hristos a spus-o clar : «*Un lucru e de trebuință*» adică mîntuirea. Și iarăși : «*Ce folos este cuiva că dobîndește lumea întreagă și-și pierde sufletul ?*».

Firește, mîntuirea unui bogat e anevoioasă, dar e posibilă. E posibilă prin mijloacele pe care le arată Sfînta Scriptură. «*Cei bogați să nu-și pună nădejdea în lucruri nestatornice, ci în Dumnezeu*» (I Tim, 6, 17), zice Apostolul Pavel.

Cei avuți să fie cinstiți în dobîndirea averii, săraci cu inima în stăpînirea averii, smeriți în mărirea lor, cumpătați în belsugul lor, darnici cu prisosul lor. Iată drumul care îi poate duce la cer. O, mai ales datoria din urmă e neapărat necesară. Să caute săracii în bordeiele lor, în închisori, în spitale, să împartă din avutul lor fraților lipsiți, să dea pîine celui flămînd, să pună haină pe trupul celui gol, să șteargă prin milostenie lacrimile văduvei și ale orfanului, iată iubitul meu ascultător, sfînta întrebuintare a averii pe care ești dator s-o dai ca ucenic al lui Hristos.

Cine nu lucrează în acest duh creștin de jertfă și renunțare, se pierde cum se îneacă marinarii care nu înțeleg să arunce peste bord încărcăturile corăbiei care se luptă cu valurile mării înfuriate de furtună.

Fraților,

Viața noastră pe pămînt nu-i decît o călătorie spre cealaltă patrie ce ni s-a făgăduit. E o nebunie ca cineva să se alipească de bunuri pe care le vom părăsi, cum părăsesc pasagerii unui hotel locurile de care s-au folosit în trecere.

Ferice de acei ce se îmbogățesc în Dumnezeu! De acei care din averea aceasta trecătoare știu să-și asigure comori veșnice, în viața viitoare, comori pe care tilharii nu le fură, moliile nu le rod și rugina nu le strică.

Amin!

DUMINICA A XIII-A DUPĂ RUSALII

Lucrători în via Domnului

Fraților,

Cînd ascultăm sau citim pilda vierilor, înțelesul ei ne apare imediat clar priceperii noastre. Este vorba aici de istoria poporului evreiesc.

Un proprietar arendă unor lucrători o vie utilată cu cele mai necesare lucruri pentru o bună producție și plecă din localitate. Spre toamnă, cînd strugurii s-au fost copt, stăpînul trimise pe împuterniciții săi să ridice partea de recoltă care-i revenea. Arendașii însă se arătară negrăit de răi și cruzi. În loc să dea solilor recolta, ei îi prinseră și-i omorîră. A doua încercare s-a încheiat la fel de dureros. A treia oară omul a trimis la vie pe fiul său, nădăjduind că el va avea mai mult succes. Dar și moștenitorul a fost tratat cu aceeași cruzime de lucrători. El fu ucis mișelește în afară de vie. Natural, că după faptă și răsplată: stăpînul se indignă cu mare mînie pe vieri, îi dădu pierzării, iar via o arendă altor oameni care să dea rodurile la vremea potrivită.

E lesne de înțeles că prin această parabolă Mîntuitorul a zugrăvit, cu puterea unui profet care cunoaște perfect viitorul, soarta poporului biblic. Stăpînul este Dumnezeu. Via înfățișează împărăția Vechiului Testament, harul și bunătatea pe care Domnul a arătat-o poporului evreu pe care El l-a ales dintre celelalte neamuri, l-a ocrotit în chip deosebit, i-a încredințat legile cele sfinte și misiunea de a păstra curată credința în Mesia care avea să vină.

Lucrătorii cărora li s-a dat pe seamă via sînt conducătorii poporului evreiesc de-a lungul veacurilor. Slugile trimise de stăpîn sînt proorocii legii celei vechi care se ridicau din cînd în cînd și îndemneau la ascultarea poruncilor și la pocăință. Aceia de cele mai multe ori au plătit cu viața îndrăzneala lor. Iar moștenitorul este Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu care a fost ucis de iudei pe Golgota, în afara zidurilor Ierusalimului.

Aceasta este explicarea istorică a pildei Mîntuitorului, fapt care oglindește întîmplări petrecute în trecutul îndepărtat. Însă parabola are și un înțeles permanent, actual pentru ascultătorii veacului de acum, fiindcă și noi sîntem prinși și zugrăviți în tabloul ei. *«Împărăția lui Dumnezeu va fi luată de la voi»*, zise Iisus celor de-un neam cu El, *«și va fi dată unui neam care va aduce roadele cuvenite»* (Matei 21,43). Aceia care au preluat via de la nerecunoscătorii evrei sîntem noi creștinii, care adesea sîntem numiți «noul Israil».

O, ce vie frumoasă și de calitate ne-a încredințat Stăpînul!... Este împărăția harului de mîntuire, a dragostei Tatălui ceresc, pe care am primit-o prin întruparea Fiului. «Gardul» acestei vie sînt poruncile pe care Dumnezeu ni le-a descoperit, pe care păzindu-le, sîntem ocrotiți de atacurile cele viclene ale diavolului, de rătăcirii, de suferințe. «Teascul» viei sînt Sfintele Taine, care ca niște șipote ale Duhului Sfînt răcoresc inimile credincioșilor și le oferă apa cea vie a iertării care a curs din coasta lui Iisus Celui răstignit.

«Turnul» de pază în Biserica creștină sînt păstorii care, în numele lui Dumnezeu, veghează asupra turmei lor, o duc la pășune bună și o apără de lupii cei răpitori. Care sînt «roadele», ce recoltă pretinde Stăpînul de la cei care au primit via? Dator sînt să vă arăt că roadele pe care le pretinde de la noi Dumnezeu sînt faptele, faptele bune lucrate prin credință, în dragoste. Le dăm noi pe acestea? Le arătăm oare în viața de fiecare zi, așa cum rodește un pom răsadit lîngă izvor de ape, un pom altoit, îngrijit, udat și săpat?

O, vremurile s-au schimbat, năravurile s-au îmblînzit. Creștinii de azi nu mai aruncă pietre în capetele crainicilor lui Dumnezeu, nu mai sînt așa de cruzi ca ucigătorii de prooroci. Dar un lucru pare că a rămas același. Împietirea inimilor, seceta de fapte bune, indiferența față de cele sfinte. Pare că îl auzim pe Ezechiel plîngîndu-se către Cel de sus: *«Copiii poporului vin cu grămada la Tine, Doamne, ascultă cuvintele Tale, dar nu le împlinesc, căci ei cu gura vorbesc dulce de tot, dar cu inima umblă după poftele lor»* (Ezechiel, 33,31). Cine să nu vadă că noul Israil călcă întocmai pe urmele celor tari la cerbice din alte vremi?

Era în Babilon pe timpul lui Daniil un idol de aramă foarte adorat de păgîni. Lumea îl credea viu și-i punea înaintea în fiecare noapte cîte 12 banițe de făină, 40 de oi și 6 vedre de vin, ca să mănînce și să bea dumnezeul. Pînă dimineață bucatele erau consumate de-a binelea, dar nu de idol ci de niște slujitori de-ai lui, care intrau pe furiș în templu și le luau.

A fost silit și proorocul Daniil să se închine idolului aceuia de aramă. Dar omul lui Dumnezeu a răspuns lui Nabucodonosor: «Nu te amăgi, împărate. Acest idol căruia tu te închini este fără viață. El are numai pe dinafară o înfățișare de cinste, încolo el este o minciună grosolană». Cu părere de rău trebuie să spun același lucru și despre creștinii noștri. Pe dinafară ei se arată minunați, străluciți, aparținînd unei religii admirabile. Dar interiorul lor nu are nici o legătură cu învelișul: e fals, gol, lut de calitate proastă. Sîntem martorii unui creștinism sec, fără fapte.

Negustorii aveau mai înainte prin rafturi sticle pline cu băuturi, cu reclame foarte atrăgătoare: «Vin de Cotnar», «Șampanie...». Dar aceste sticle erau umplute cu apă colorată. Se înșală mult acela care crede că în sticle se află băutura indicată pe ele. Așa e și cu credința celor mai mulți: un nume, o etichetă. Încolo inimile oamenilor sînt pline de gîndurile și pornirile cele mai protivnice lui Hristos.

Trebuie să înceteze această neorînduială. Oriunde deschidem sfintele Scripturi, dăm de un adevăr care se repetă mereu, ca bătăile inimii: credința se cere urmată de fapte.

«*Faceți roduri vrednice de pocăință*», învăța Sfântul Ioan Botezătorul pe malurile Iordanului. «*Securea stă la rădăcina pomilor. Orice pom care nu aduce roadă, va fi tăiat și aruncat în foc*» (Luca 3,8-9). Iar Iisus zicea ucenicilor Săi: «*Nu oricine Îmi zice «Doamne, Doamne» va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu care este în ceruri*» (Matei 7,21). La fel Apostolul Iacob întreabă: «*Ce folos, fraților, dacă zice cineva că are credință, dar fapte nu are?... Credința fără fapte este moartă... Tu crezi că Dumnezeu este unul și bine faci; dar și dracii cred și se înfioară... Precum trupul fără duh este mort, așa credința fără fapte este moartă*» (cap. 2).

Cît de potrivite sînt aceste cuvinte pentru creștinii noștri... Avem «morți vii», credincioși fără fapte, arendași care refuză să dea dijma. Sînt o mulțime de membri ai Bisericii care își fac socoteala că dacă nu săvîrșesc păcate mari, sînt creștini buni, nu au a-și reproșa nimic. Ei zic ca fariseul din Evanghelie: «Mulțumescu-Ți Ție, Doamne, că nu sînt ca alții: bețiv, desfrînat, hoț, ucigaș...».

Oare ajunge numai această dreptate, să nu faci răul? Nici decum. Reținerea de la păcat este numai o față a monedei. Cealaltă față trebuie să reprezinte facerea binelui, lucrarea virtuții. Să ne închipuim că o gospodină are în servicii o femeie care nu fură din banii de la piață, nu sparge farfuriile sau bibelourile, nu poartă poșta pe la vecini. Oare i-ar da ea plată numai pentru aceste calități? Firește că nu i-ar plăti. Ci răsplata serviciului va fi dacă femeia spală rufe, curăță casa și face tot ce i se poruncește.

Așa este și în materie de religie. Este lăudabil că nu călcăm poruncile care ne opresc de la răutăți. Dar în același timp Dumnezeu ne cere să facem voia Lui în lucrarea binelui. Credinciosul adevărat nu trage niciodată linie zicînd: «Numai pînă aici privește religia, mai departe e sector profan». Ci creștinul autentic socotește că, credința este o parte din el însuși, o funcțiune permanentă, cum neîntreruptă este respirația. Slujirea pe care o aduce lui Dumnezeu nu este numai în minutele cînd se roagă sau numai de duminică, ci și de luni și de marți, și cînd e la birou, la cîmp, la piață.

Am citit în tinerețe o carte a unui autor rus în care eroul principal, un preot, și-a propus să nu întreprindă nici un lucru pînă nu va gîndi ce-ar face Hristos în împrejurarea asemănătoare. Ideea lui a popularizat-o între prieteni și enoriași care au făcut un fel de legămînt să urmeze numai cuvintelor Domnului Hristos în orice situație s-ar găsi. Rezultatul a fost o adevărată revoluție în oraș, căci datorită acțiunii acelei mîini de oameni, exemplul s-a întins la toți membrii parohiei care s-au transformat complet în întreaga lor viață.

O, cum s-ar schimba fața lumii dacă fiecare dintre noi n-ar face decît ceea ce ar împlini Hristos.

Fraților,

Stăpînul ne cere roade. Pilda lui Iisus se sfîrșește cu un deznodămînt tragic. «*Pe cei răi, rău îi va pierde*» și «*Peste cine va cădea piatra cea din capul unghiului îl va zdrobi*». Răii sînt leneșii, iar piatra este Hristos, care la judecata de pe urmă va fi fără milă cu acei care nu vor fi adus roade de fapte bune.

Să luăm aminte. Dumnezeu este foarte bun, îndelung-răbdător. Dar la urmă El ia atitudine și-și face dreptate. După ce L-a trimis pe unicul Său Fiu în persoana Mîntuitorului, la sentința Lui nu mai există apel. Iisus este cel din urmă cuvînt, ultima chemare către oameni. Să ne deschidem deci larg inimile noastre ca să primim în ele mesajul pe care Domnul Hristos ni-l adresează prin cuvîntul pildei de astăzi. Să facem roadele credinței, ale dragostei de Dumnezeu și de aproapele. Căci securea stă la rădăcina copacului și pomul neroditor se va tăia și se va arunca în foc.

Pe cînd cel ce face voia lui Dumnezeu «*va fi ca o grădină bine udată, ca un izvor ale cărui ape nu seacă niciodată*» (Isaia 58,11).

A m i n !

Folosul rugăciunii în biserică

Iubiților creștini,

Una dintre poruncile de seamă ale Bisericii noastre prescrie obligația ca fiecare creștin, în toată duminica și sărbătoarea, să meargă la biserică pentru a lua parte la Sfânta Liturghie.

Măcar odată în săptămână, Biserica noastră ca o maică iubitoare, dorește să-i strângă pe fii la sânul său cald, să-i hrănească cu cuvintele vieții de veci, să le împărtășească har din harul său dumnezeiesc, lumină din lumina sa, putere din puterea sa.

Vorbind în general, creștinii sînt ascultători acestei porunci. Cînd sună clopotele de slujbă, mulți, atrași de chemarea lui Dumnezeu, se îmbracă în straie de sărbătoare și se îndreaptă spre lăcașul Domnului ca să se roage. Știu că, mai ales în părțile noastre, mulți creștini au conștiința că e păcat să nu se ducă la biserică atunci cînd bate toaca de liturghie și preoții slujesc la sfîntul altar.

Dar «mulți» nu înseamnă toți. Sînt unii creștini care nu înțeleg rostul și binefacerea rugăciunii obștești și de aceea lipsesc cu anii de la biserică. Cînd îi întrebi asupra motivelor acestor absențe, ei îți răspund: «Nu-i de lipsă să mergem la liturghie. Dumnezeu este duh, El e pretutindeni de față, așa că pentru a ne închina Lui, n-avem trebuință de un locaș special. Ne putem ruga foarte bine și acasă, sau Îl pu-

tem lăuda pe Creatorul admirînd frumusețile naturii, urcînd munți majestuoși, contemplînd frumusețea cerului».

Alți creștini combat direct adunările noastre de duminică. Tîlcuind greșit unele locuri din Scripturi, ei arată că «*Domnul cerului și al pămîntului nu locuiește în temple făcute de mîini omenești*» după cum zice Apostolul (Fapte, 17, 24), prin urmare nu mai trebuie biserici, nici liturghii. Ați înțeles că e vorba de rătăciții care s-au abătut de la adevărul credinței și, în răutatea lor, atacă multe din învățăturile de temelie ale ortodoxiei.

Pentru aceste motive, am socotit că e bine ca în cuvîntul nostru de astăzi să vorbim despre «folosul rugăciunii în biserică». Doresc pe de-o parte să vă întăresc în deprinderea de a cerceta cu drag locașul Domnului, pe de altă parte vreau să vă înarmez cu cîteva convingeri cu care să puteți respinge și birui atacurile pornite din tabăra vrăjmașilor dreptei noastre credințe.

Iubiților creștini,

Dacă am cerceta istoria omenirii din cele mai îndepărtate vremuri, dacă am străbate pămîntul de la un capăt pînă la celălalt, un fapt ne-ar atrage atenția de la cea dintîi privire: la toate popoarele găsi-vom temple, biserici, locașuri de închinare, adunări religioase. Un fapt atît de general dovedește că trebuința de a-L adora public pe Dumnezeu este o lege a naturii noastre. Oamenii simt nevoie să se adune cu semenii lor la împlinirea tuturor actelor mari ale vieții. Se adună pentru a discuta interesele obștești. Se adună în conferințe și congrese pentru a-și îmbogăți cunoștințele, pentru a cultiva știința. Se adună pentru a gusta frumusețile muzicii, pentru a se distra.

Cum ar putea rămîne omul izolat, cînd e vorba să-și cultive cea mai aleasă și mai nobilă dintre toate simțirile sale, credința religioasă?

Nu! Cine are o credință vie și sinceră nu poate rămîne singur. Ci cînd e timpul să aducă lui Dumnezeu o înaltă formă de adorare, creștinul se duce la biserică.

Biserica!... Ce loc sfânt!... Ce poartă a cerului!... Iată-o : înaltă, strălucitoare, dominând toate în jurul ei, cu înfățișarea ei măreață, cu turlele îndrăzneț aruncate spre slăvilă cerului, ca niște degete uriașe care parcă arată mereu oamenilor locul adevăratei lor patrii.

Ne apropiem de dînsa și încă de departe simțim că avem sub ochi casa de reculegere și de rugăciune. Înaintăm cu-prinși de o tainică înfiorare. Ajungem pe pragul ușii. Străbătem cu privirea întregul locaș și ni se pare că am atins tărîmurile unei alte lumi. Totul e frumusețe și mister!

Grijile vieții ne slăbesc din strînsoarea lor. Necazurile și supărările ne părăsesc. Peste inimă ni se așterne pace odihnitoare. Fără să ne dăm seama, gîndurile ni se urcă la Dumnezeu, la suflet, la soarta ce ne-așteaptă în veșnicie.

În biserică nimic nu ne tulbură, nu ne deranjează : nici femeia, nici copiii, nici treburile gospodăriei. Aici toate ne îndeamnă la rugăciune, toate ne sporesc evlaviază. Chipurile sfinte de pe pereți, icoanele, crucea, cîntările, conținutul cererilor rostite de slujitorii sfințiți — toate pun aripi de zbor sufletelor noastre însetate de Dumnezeu.

Firește, noi ne putem ruga foarte bine și acasă, și în cîmp, și pe crestele munților. Dar nicăieri nu primesc rugăciunile noastre o putere mai mare și o căldură mai simțită ca în locașurile anume întocmite pentru acest scop. Fiindcă nu-i totuna să te rogi singur sau împreună cu semenii tăi.

Puneți un singur lemn pe foc. Fie cît de uscat, lemnul va fumega, va arde o vreme, apoi se va stinge. Dar puneți mai multe lemne la un loc în sobă. Unul din altul se va înfierbînta, unul pe altul se va încinge și veți avea un foc viu și înțepit.

Așa e și cu rugăciunea. Cînd omul se închină singur, osebuit, rugăciunea sa e slabă. Dar cînd om lîngă om se adună, cînd creștinii se închină împreună în fața aceluiași altar, în aceeași zi, cînd inimile tuturor formează o singură simțire, credința se întărește, evlaviază sporește și într-o astfel de atmosferă religioasă, pînă și omul cel mai indiferent ia îndemn să se roage.

Pentru aceasta vom zice și noi cu psalmistul : *«Ferice de cei ce locuiesc în casa Domnului ! Pasărea și-a găsit sieși casă, rîndunica cuib pentru puii săi. Dar inimile noastre sînt la altarele Tale, Doamne al puterilor»* (Ps. 83, 3—5).

La folosul rugăciunii se adaugă folosul învățaturii. Biserica este locul unde se propovăduiește cuvîntul lui Dumnezeu. Aproape în fiecare duminică și sărbătoare preoții Domnului în timpul Sfintei Liturghii împlinesc una dintre cele mai însemnate lucrări din chemările lor, aceea de a învăța poporul.

Cine ar putea spune toată valoarea acestei lucrări ? Sfințul Apostol Pavel scrie în epistola către Romani : *«Credința este din auzire, iar auzirea vine prin cuvîntul lui Hristos»* (10, 17). Și iarăși : *«Cum vor crede în Acela despre Care n-au auzit ? Și cum vor auzi despre El fără propovăduitor ?»* (10, 14).

Prin aceste cuvinte se arată însemnătatea predicii. Adevărurile de credință trebuie răspîndite în lume prin grai viu. Preoții au obligația să urmeze pildei Mîntuitorului și Apostolilor care au vorbit din partea lui Dumnezeu, cuvîntul lui Dumnezeu.

Și de aceea, ei vorbesc vestind oamenilor Evanghelia, ca altădată Iisus de pe muntele Fericirilor. Cine ar putea prețui după cuviință valoarea acestei lucrări ?

În biserici, învățătura lui Hristos se propovăduiește de către oameni competenți, bine pregătiți, anume trimiși să răspîndească lumina. Aici se vestește adevărul, mîntuirea. Aici binele e arătat și încurajat, iar răul combătut. Aici părinților li se arată cum să-și crească copiii, tinerilor cum să pășească pe căile virtuții. Aici cel sărac învață răbdarea, cel bogat îndurarea și iubirea de frați, cel iubitor de Dumnezeu e mîngîiat, cel păcătos muștrat.

Pe amvon nu se laudă, nu se învață decît ceea ce e drept, sfînt, cinstit, ceea ce întreține sănătatea morală a credincioșilor, binele lor sufletească și trupească.

Cine ar putea înlocui această lucrare a Bisericii învățînd mulțimile ? Unde ar putea găsi credincioșii o altă școală de

virtute, o altă pavăză împotriva stricăciunii, un alt tribunal împotriva păcatului? Vă las să gândiți!

Iar noi în numele adevărului susținem că ceea ce este un far luminos pentru niște corăbieri care luptă pe valurile mării involburate de furtună, ceea ce este sarea pentru conservarea bucatelor, aceea este Biserica prin slujba de învățătoare, pentru călăuzirea credincioșilor și apărarea lor de puterile întunecate ale răului. Pentru aceasta ea trebuie cercetată.

Dar, iubiții mei, rugăciunea obștească din biserică este binefăcătoare și pentru un alt motiv.

În vremea noastră se vorbește foarte mult de egalitate și fraternitate. Se cere ca între oameni să nu fie deosebiri prea mari de avere, de ranguri, de privilegii. Foarte bine!

Dar știți unde se încheagă una dintre cele mai frumoase egalități între fiii poporului drept credincios? În biserică, în ceasul rugăciunii obștești. Drept e că mai este un loc unde oamenii devin perfect egali: cimitirul. Dar în vreme ce cimitirul îi egalizează pe cei morți, Biserica îi înfrățeste pe cei vii. Aici toți sînt egali. Aici nu-s două clase, ca la calea ferată. Aici nu-i deosebire între sărac și bogat, între nobil și cerșetor. Toți sînt una, toți stau alături; tuturor li se vestește că sînt frați întreolaltă, că au același Dumnezeu în ceruri, că trebuie să se iubească unii pe alții, să se ajute, să se rabde, să ierte.

Ce lucru minunat! Cum se pot contopi inimile în unitatea aceleiași credințe, cum poate înfrăți dragostea lui Hristos! Ce punte de legătură, ce apropiere poate săvîrși liturghia duminicală!...

Dacă frățietatea aceasta ce se încheagă în fața sfîntului altar s-ar menține și dincolo de zidurile bisericii, nu s-ar mai auzi de exploatare, de robiri și asupra neomenoase. Ci în lume ar domni pacea după care atîta însetează sufletul omenesc. Între fiii neamurilor creștine ar fi acea armonie de care ne vorbesc «Faptele Apostolilor», unde citim că cei dintîi creștini, după ce erau nelipsiți de la biserică, for-

mau «o inimă și un suflet» încît «aveau toate îndeobște și nu era nici unul dintre ei care să ducă lipsă» (Fapte 4, 32-34).

Fraților, acestea sînt rodurile scumpe ale adunărilor noastre în locașul Domnului. Îndulciți-vă de gustarea lor! Cercețați biserica lui Hristos cu rîvna și cu dragostea cu care au cercetat-o strămoșii și părinții voștri. Aduceți și pe alții la sînul ei, aduceți-i pe aceia care s-au înstrăinat de maica noastră străbună, dar pe care ea îi așteaptă să-i îmbrățișeze cu dragostea ei îndelung răbdătoare. Rugați-vă în ea și-L veți simți pe Domnul aproape! Ascultați cuvîntul Bisericii și veți primi o putere și o mîngiere pe care nu v-o poate oferi lumea. Întruniți-vă cu bucurie în casa lui Dumnezeu și vă veți simți ca frații buni ai aceluiași Tată ceresc.

Și astfel: «Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfîntului Duh va fi cu voi cu toți».

A m i n !

Folosul rugăciunii personale

Fraților,

Una dintre priveliștile cele mai mărețe din lume, o adevărată minune a naturii, este cascada Niagara. Apele râului St. Laurențiu, cu un zgomot asurzitor, se rostogolesc într-o prăpastie îngrozitor de adâncă. Într-o zi, doi turiști priveau cascada de jos, din partea Canadei, un inginer și un preot. Cuprins de o adâncă emoție, inginerul exclamă de la o vreme: «Cred că acesta este cel mai mare izvor de energie nefolosită din lume». Preotul rămase tăcut câteva clipe, apoi răspunse: «Nu, eu socot că cea mai mare forță nefolosită este puterea ascunsă în rugăciune».

Slujitorul acela rosti un mare adevăr. Căci rugăciunea unește și pune în lucrare puterea nemărginită a lui Dumnezeu și toate energiile sufletului omenesc.

Pentru asta ne stau mărturie istoria religiilor din toate timpurile precum și viața de fiecare zi. Să ne amintim cum prin rugăciune Moise a fost biruitor în războaie, cum profetul Ilie a încuiat cerul, cum Daniil a închis gurile leilor, iar cei trei tineri din Babilon au ieșit teferi din cuptorul de foc. Să ne aducem aminte că Domnul Iisus Hristos a spus că «toate sînt cu putință celui ce crede». Ucenicii Săi prin rugăciune au înviat morți, au scăpat din închisori, au fost biruitori în suferințe și în prigoniri.

Oare a secat acest minunat izvor de putere în zilele noastre? Oare isprăvile rugăciunii sînt doar amintiri ale trecutului îndepărtat? O, nu, cîtuși de puțin nu!

Brațul Domnului nu s-a scurtat. Minunile credinței continuă și vor continua cît va străluci soarele pe cer. Sînt oameni credincioși care se roagă și sînt ajutați. Dar din nefericire sînt prea mulți aceia care nu se roagă niciodată. Mii de lucruri li se par mai importante decît convorbirea cu Dumnezeu. Mulți recurg la rugăciune numai la vreme de necaz. Alții se roagă regulat, dar fără folos. Spun cu buzele o serie de cuvinte, din deprindere, dar fără nici o participare a sufletului. De aceea o predică despre rugăciune se pare că este de mare trebuință în biserica noastră.

Fraților,

Să vedem mai întîi ce este rugăciunea. Iar pentru asta se cuvine să arătăm ce nu este ea. Nu este o deprindere stearpă sau o înșirare deșartă de cuvinte pioase, mecanism în care buzele spun ceva, iar gîndurile zboară aiurea, rătăcind ca niște nori purtați de vînt. Nu este ruga o mașină automată în care aruncăm un ban și iese o tabletă de șocolată sau un pahar de lapte. Nici nu este ea un fel de cuvînt magic, prin care dobîndim orice ne pofteste inima, fără a schimba deloc această inimă.

Ci rugăciunea este înălțarea inimilor noastre la Dumnezeu, în numele lui Iisus Hristos, în scopul ca în viața noastră să se îplinească voia Lui cea sfîntă. În drum spre Mesopotamia, patriarhul Iacob a avut o vedenie minunată. Văzut-a el în vis o scară care lega cerul cu pămîntul, scară pe care îngerii Domnului se urcau și se coborau (Gen. 28,12). Aceasta e actul religios de care ne ocupăm: o comuniune cu Atotțiitorul. Pe de o parte cele mai înalte gînduri și simțiri ale ființei omenesti se ridică spre Făcătorul cerului și al pămîntului. Pe de alta, Tatăl ceresc revarsă de sus milă, putere și mîngîiere.

Alexis Carrel, renumitul medic american, a zis: «Cînd ne rugăm, intrăm în legătură cu nesecata iubire care leagă și ține la un loc tot universul».

La temelia oricărei rugăciuni este credința că noi oamenii, creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, dar slabi

și păcătoși în același timp, meniți pentru viața veșnică, dar prinși totodată în vîltoarea multor necazuri și ispite în lumea aceasta, putem fi ascultați și ajutați de Creatorul, pentru meritele Fiului Său cel întrupat. Pentru un credincios, rugăciunea este ceea ce e aerul pentru plămîni sau lumina pentru ochi. Nu un preot, nu un om de rînd, ci Abraham Lincoln, marele președinte al Statelor Unite ale Americii, a mărturisit : «De multe ori în viața mea am căzut în genunchi pentru rugă, deoarece am avut convingerea neștrămutată că înțelepciunea mea și tot ce mă înconjura nu erau suficiente pentru poverile zilei».

Rugăciunile noastre sînt de mai multe feluri. Cea dintîi și mai curată între toate, este rugăciunea de *laudă*. Înaintea Creatorului într-un anumit chip se închină toată făptura. Pe El Îl laudă pădurile și munții în tăcuta lor măreție. Îl laudă dulcea smerenie a florilor, care parfumează natura cu valuri de miresme îmbătătoare. Se închină lui Dumnezeu corpurile cerești, soarele, luna și stelele, care Îi vestesc mărirea. Îngerii Îl laudă în locașul Său cel sfînt cu cîntări nesfîrșite.

Oare în fața acestei doxologii universale, cum ar putea rămîne mut omul credincios, ființa care, cu cugetul poate înțelege atotputernicia, cu inima poate simți bunătatea Ziditorului ?

Recunoștința este o altă aripă care ne înalță inimile la Dumnezeu. Cînd ne gîndim la toate darurile pe care le primim, la viața care ni s-a dat, la talanții cu care am fost înzestrați, la păcatele care ni s-au iertat, datoria de a mulțumi ni se suie la inimi și gurile ni se deschid în cuvinte ca acelea ale psalmistului : «*Binecuvîntează, suflule al meu, pe Domnul și nu uita toate bunătățile Lui. Pe cel ce te iartă de fărădelegile tale, pe cel ce te vindecă de toate bolile tale, pe cel ce te încununează cu milă și cu îndurări*». Un creștin care a fost răscumpărat cu scump sîngele Fiului lui Dumnezeu, care a fost înfiat și făcut moștenitor al unei măriri veșnice, nu poate decît să trăiască într-o permanentă stare de «euharistie», de mulțumire recunoscătoare. De aici îndemnul Sfîn-

tului Pavel : «*Mulțumiți lui Dumnezeu pentru toate lucrurile, căci aceasta este voia Lui în Iisus Hristos*» (I Tes. 5, 18).

În fine, o formă foarte îndătinată de rugăciune este aceea de *cerere*.

De multe ori încercările vieții sînt extrem de grele, poverile necazurilor, copleșitoare. Toate mijloacele omenești nu sînt suficiente, cum constata președintele A. Lincoln. Atunci credința ne îndeamnă să recurgem la acel rezervor de putere mai presus de noi, dar mai aproape de noi decît ne imaginăm. «*Sufletul nostru nădăjduiește în Domnul, El este ajutorul și scutul nostru*» (Ps. 33, 20).

Miezul rugăciunii de cerere este credința că Dumnezeu este prezent, atotputernic, este iubire, că ne poartă de grijă. «*Cheamă-Mă în ziua necazului și Eu îți voi răspunde*», vorbește Domnul prin profetul Ieremia (Ier. 33, 3). Iar descoperirea plină de bucurie și de nesfîrșite nădejdi pe care ne-o face Iisus, este că Dumnezeu ne este Tată care ne ține lîngă inima Sa iubitoare. «*Cereți și vi se va da*», zice Mîntuitorul. «*Căci oricine cere primește... Cine e acela dintre voi care, dacă îi va cere copilul său pîine, el să-i dea piatră, sau de-i va cere pește, el să-i dea șarpe ? Deci dacă voi, răi fiind, știți să dați lucruri bune copiilor voștri, cu atît mai mult Tatăl vostru cel ceresc va da cele bune celor care cer de la El*» (Matei, 7, 8-11). Iar cu alt prilej Iisus a zis : «*Tot ce veți cere prin rugăciune cu credință, veți primi*» (Matei 21, 22).

Vedeți ce mare promisiune ? Cu cheia rugăciunii deschidem vîstieriile cerului și dobîndim tot ce este de folos pentru viața noastră sufletească și trupească. Infinite sînt chipurile prin care Tatăl ceresc ascultă glasurile copiilor Săi care strigă către Dînsul. Sfînta Scriptură e plină de la un capăt la altul de faptele cele mari, de efectele rugăciunii : vindecări minunate de boli, scăpări din situații foarte periculoase, schimbări neașteptate în desfășurarea întîmplărilor. Iată ce ne istorisește Cartea Cărtilor, de la Geneză la Apocalipsă.

Dar vremea minunilor nu s-a sfîrșit. Și astăzi ca și în zilele profeților sau în acelea cînd Iisus trăia între oameni, cei ce cred și se roagă împlinesc lucruri mari. Acest fapt îl pu-

tem verifica la tot pasul, prin experiențele noastre personale.

Energii noi și nebaneuite se trezesc în ființele credincioșilor care se roagă, resorturi ascunse se pun în mișcare, schimbări uimitoare se petrec. Uneori află loc vindecări care nu se pot explica științificește. Alteori apar oameni providențiali care dau ajutorul necesar sau sfatul salvator la vreme potrivită.

Iar ce este totdeauna de netăgăduit, este schimbarea sufletească a celor ce știu să se roage cu credință. În inimile lor sporesc darurile cele mai prețioase ca aurul sau argintul, al bucuriei, al păcii, al îndelungii răbdări.

Împrejurările din afară adesea rămân aceleași, grele, apăsătoare. Dar în inimi se deschid izvoare de apă vie, sufletele în contact cu cerul se fac mai tari ca diamantul. Un astfel de credincios primește ceva din tăria lui Pavel, care exclamă: *«Sintem încolțiți din toate părțile, dar nu striviți, persecutați dar nu părăsiți, trântiți jos dar nu doborâți»...* De ce? *«Pentru că această putere vine de la Dumnezeu, nu de la noi»* (II Cor. 4, 7—8).

Fraților,

Rugați-vă neîncetat! Mulțumiți lui Dumnezeu pentru toate. Cereți și veți primi! Nu-i nici un păr din capul vostru care să nu fie numărat. Nu veți scoate nici un suspin al inimilor voastre care să nu fie auzit. Căci dacă Tatăl ni L-a dat pe Fiul pentru noi, cum nu ne va da celelalte lucruri de care avem trebuință? Rugăciunea să nu lipsească din viața voastră, cum nu lipsește aerul oxigenat din plămâni.

Cu ajutorul aparatelor de radio și televiziune putem auzi glasuri din mari depărtări, putem vedea locuri de pe alte planete. Cum s-ar putea îndoi cineva că Dumnezeu, Autorul planetelor, să nu audă glasul celor ce-L cheamă pe Dînsul?

Rugați-vă! În genunchi, vă ridicați la cea mai nobilă demnitate, vă faceți părtași de cele mai nebaneuite puteri.

A m i n !

DUMINICA A XVI-A DUPĂ RUSALII

Înmulțirea talanților

Frați creștini,

În Hyde Park din Londra este obiceiul să se țină cuvântări pentru oamenii ieșiți la plimbare sau la aer curat. Orotori de tot felul se urcă pe scaune sau pe tribune improvizate și-și spun părerile liber, despre tot ce socot că este de interes, celor ce vor să-i asculte.

Într-o însorită după-amiază de duminică un tânăr s-a ridicat și el în parcul londonez și a zis: «Creștinii umblă cu capul prin nori. Visînd la o fericire din altă lume, ei nu-și dau osteneala s-o asigure aici pe pămînt. Evanghelia promite doar plăcinte în cer, după moarte, nu e potrivită pentru omul însetat de progres». Iată o părere ciudată care nici nu ar merita să fie amintită pe amvon dacă ar fi doar părerea unui glas izolat. Din nefericire, învinuirea că religia creștină e protivnică progresului uman, că se interesează numai de lumea de dincolo de mormînt, s-a auzit de multe ori în zilele noastre.

Așa să fie oare? Învățat-a oare Hristos ca următorii Săi să stea cu miinile încrucișate și să aștepte plăcinte calde în cer? Noi credem că tocmai contrarul este adevărat. Iar o lumină clară cu privire la atitudinea creștinului față de lumea prezentă, cu îndatoririle și răspunderile ei, ne-o dă pilda talanților din Evanghelia acestei duminici.

Un stăpîn, voind să plece într-o călătorie, a încredințat slugilor avuția sa. Fiecăruia i-a dat «talanți», după bună voia

sa, cu obligația ca slugile să lucreze cu banii primiți și să sporească avutul. După oarecare vreme stăpînul s-a întors și a cerut slugilor socoteala. Două din ele au dat răspuns bun, arătînd că au cîștigat îndoit din cît au primit. Dar unul n-a înmulțit cu nimic talantul: l-a îngropat în pămînt, iar în ziua socotelii l-a restituit stăpînului fără cîștig. Cunoașteți sfîrșitul: stăpînul s-a mîniat pe sluga leneșă, i-a luat talantul și l-a dat celui ce fusese mai harnic, iar pe leneș l-a pedepsit fără milă. Să încercăm să pătrundem mai adînc înțelesul acestei parabole, deoarece ea lămurește foarte bine îndatoririle noastre față de viața pămîntească.

Fraților,

Cea dintîi învățătură prețioasă pe care ne-o împărtășește evanghelia zilei, este adevărul că noi depindem de Dumnezeu. Sîntem slugile Lui, precum El ne este Stăpîn. El ne-a creat și ne-a împodobit cu daruri bogate. Viața însăși este un dar de la Dumnezeu, apoi toate celelalte bunuri trupesti și sufletești, ca inteligența, sănătatea, puterea de muncă și altele. Unul e priceput la carte, altul la meserie, unul cîntă frumos, altul are dar la desen.

Toate acestea sînt daruri de la Dumnezeu. «*Ce lucru ai să nu-l fi primit?*», întreabă Sfîntul Apostol Pavel. «*Iar dacă le-ai primit, de ce te lauzi, ca și cînd nu le-ai fi primit?*» (I Cor. 4,7). Cunoscînd deci că «tot darul desăvîrșit vine de la Părintele luminilor», cea dintîi îndatorire a noastră este să ne arătăm mereu recunoștința către Dumnezeu, prin rugăciune și să ne păzim de spiritul de trufie că sîntem sau avem ceva numai prin noi înșine.

A doua îndatorire desprinsă din Sfînta Evanghelie de astăzi este *munca*, străduința pentru înmulțirea darurilor primite. Lauda și răsplătirea celor două slugi harnice care au dublat talanții, precum și pedepsirea slugii leneșe, nu lasă nici o îndoială în privința aceasta. Obligația muncii o învățăm din prima pagină a Sfintei Scripturi. Autorul inspirat

al Genezei ne arată că omul a fost făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Adevărat că «asemănarea» constă în latura spirituală și în libertatea ființei omului, dar ea rezultă și din activitatea noastră creatoare, după pilda lui Dumnezeu care a creat lumea, o susține și-i poartă de grijă. Chiar înainte de ispită și cădere în păcat, primul om a avut poruncă să muncească, să cultive pămîntul și să-l îngrijească (Gen. 2, 15). Prin neascultare munca a devenit mai grea, mai apăsătoare, «întru sudoarea feței», dar ea a rămas pentru om un mijloc de desăvîrșire, de împlinire.

Prin muncă noi facem să devină reale puterile cele ascunse în ființa noastră și în universul care ne înconjoară. Prin muncă ne cîștigăm cele trebuitoare nouă și celor a căror răspundere o avem. Prin ocupațiile de fiecare zi biruim primejdia lenei, a plictiselii, a dezordinei. După fiecare osteneală, fie cu mintea, fie cu brațele, sîntem răsplătiți cu o satisfacție deosebită. Cînd Dumnezeu ne poruncește să lucrăm șase zile pe săptămîină și «să ne împlinim treburile noastre» (Exod 20, 9), El ne invită să colaborăm cu Dînsul la opera de recreare și de mîntuire a lumii, făcînd-o mai bună, mai frumoasă. Creștinismul a înălțat și mai mult acest înțeles religios al muncii, ridicînd-o la o nouă treaptă de demnitate. Iisus a crescut în casa unui dulgher și pînă la vîrsta de 30 de ani a minuit rindeaua, rigla și ferăstrăul. El nu s-a rușinat de «munca de jos»!... Cînd a fost să-și aleagă discipoli la apostolie, nu i-a căutat între trîndavii ce stăteau la umbră sub măslinii Galileii, ci i-a ales din rîndurile pescarilor cu fețele arse de soare și cu mîinile crăpate de vîsle.

«*Tatăl Meu lucrează și Eu lucrez*» (Ioan, 5, 17), exclama Fiul Omului și Evanghelia Sa răsună de imnele muncii. El ne vorbește de semănătorul care seamănă ogorul cu nădejde, de păstorul care se îngrijește de turma sa, de stăpînul care se duce în piață să angajeze lucrători în via sa. După învățătura creștină munca este atît de folositoare și de nece-

sară, încît marele Pavel, care ziua predica Evanghelia iar noaptea făcea corturi, a rostit o poruncă ce răsună cu putere peste veacuri : «Cine nu vrea să muncească, nici să nu mănînce» (II Tes. 3, 10).

Fraților,

Din cele ce v-am spus se poate vedea că numai un om de rea credință sau un neștiutor al adevărului, poate arunca învinuirea că religia creștină îndeamnă la lene, la nepăsare. Ce e drept, Domnul Iisus ne învață ca să căutăm mai întîi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui ; apostolul ne arată că cetățenia noastră este în ceruri și că trebuie să năzuim spre cele ce nu se văd. Însă nicăieri în învățătura Bisericii creștine nu sîntem sfătuiți să neglijăm îndatoririle pentru viața prezentă. Tocmai contrarul este încurajat. Creștinismul învață că munca este o datorie și o virtute în același timp.

Un alt adevăr pe care îl pune în lumină Evanghelia acestei zile este acela că darurile lui Dumnezeu nu sînt împărțite în chip egal tuturor oamenilor. Unuia i se dă mai mult, altuia mai puțin. Să luăm aminte însă că aceasta este voia Stăpînului. «Dumnezeu a pus membrele în trup, pe fiecare așa precum a voit El» (I Cor. 12, 18).

Din aceste cuvinte putem învăța că fiecare stare, fiecare slujire în marele trup care este omenirea, dacă e cu voia Stăpînului lumii, este onorabilă, de cinste.

Sînt unii care se simt umiliți că se află pe scara de jos a societății. Mulți credincioși socot că ei, fiindcă sînt muncitori, sau fără înaltă educație, nu sînt folositori pentru semenii lor, pentru Biserică, pentru omenire. Voi zice și eu cu Apostolul Pavel : «Să nu fie !». Trebuie să dispară între membrii Bisericii această părere. Toți sîntem necesari, toți sîntem «importanți». Fiecare dintre noi, oricare ar fi locul său între oameni, este un «ambasador» al lui Dumnezeu, un împreună-lucrător la opera de mîntuire a lumii. «Prin ceea ce dă fiecare membru, trupul își primește creșterea și se zidește în

dragoste» (Efes. 4, 16). Fiecare este de trebuință și demn, dacă muncește cinstit și se străduiește să împlinească voia lui Dumnezeu, în iubire. Tatăl de familie care se duce la fabrică sau pe ogor ca să agonisească pîinea sa și a familiei, soția și mama care gătește la plită, curăță casa și-și îngrijește copiii, măturătorul de stradă ca și savantul din laborator care descifrează tainele naturii, toți sînt valoroși și aduc prin munca lor o contribuție la înfrumusețarea și desăvîrșirea lumii.

Citim în Biblie că odată regele David, voind să ceară mila lui Dumnezeu ca să scape din plaga unei ciume, s-a gîndit să aducă jertfă Domnului. Dar el se afla pe cîmp, la o arie de treier, fără preot prin partea locului, fără altar de jertfă, fără vase și tămîie. Asta însă nu a fost o piedică pentru David să plinească actul religios. Acolo, pe arie, el a făcut rugăciune, aducînd jertfă boii și unelte de muncă. Iar Cartea sfîntă ne spune că Dumnezeu a primit jertfa (II Sam. 24—25).

Noi vedem în această întîmplare un înțeles adînc. Iar înțelesul este că fiecare om, dacă are dragoste de Dumnezeu și ia aminte la nevoile celor din jurul său, are dreptul să privească unealta sa de muncă, — condei, ciocan, bisturiu sau manual de școală — un material de jertfă, iar munca sa o liturghie.

Fraților,

Datoria noastră de creștini este să fim slugi «bune și credincioase» Domnului și Dumnezeului nostru.

Să mulțumim Stăpînului ceresc pentru talanții primiți și să căutăm a-i înmulți cu grijă și devotament.

Oricare ar fi locul nostru sau răspunderile, mari sau mici, să știm că ele ne impun obligații de care vom avea a da cîndva socoteală. Să muncim cu cinste, cu bucurie, cu nădejde. Să avem în privire împărăția cea de dincolo de veac, dar să nu uităm că și lumea asta văzută este lucrarea lui Dumnezeu, la care noi sîntem chemați s-o desăvîrșim.

Termin cu cuvintele unui scriitor creștin din zilele noastre : «În serviciile noastre divine, lumînările și tămîia sînt jertfele noastre care se înalță la ceruri, în semn de laudă și rugă. Ele sînt de preț cîtă vreme sînt oferite cu dragoste. Dar înainte de liturghia Bisericii, este imensa liturghie a universului în proces de desăvîrșire. O lumînare la această liturghie putem zice că e coșul de fabrică care se ridică deasupra orașului. O «tămîie» este urma avionului cu reacție care se înscrie pe cer. Coșul și turbo-reactorul au însemnătatea lor proprie : ele însemnează strădania omului să participe la lucrarea Creatorului».

Fie ca și noi, în locul nostru, să luăm parte la această sfîntă lucrare. Creștinii credincioși sînt datori să ajute la crearea unei lumi mai bune în Hristos, așa ca împreună cu El s-o aducem în mîinile lui Dumnezeu Tatăl.

A m i n !

DUMINICA A XVII-A DUPĂ RUSALII

Puterea rugăciunii

«Ai milă de mine,
Fiul lui David».

Frați creștini,

Acesta a fost strigătul femeii cu inima arsă de un mare necaz. Pe cînd Iisus străbătea ținutul Tirului și al Sidonului, o mamă îndurerată îl întîmpină pe cale. Era păgînă, închinătoare la idoli, disprețuită de evrei. Dar vestea despre faptele minunate săvîrșite de Învățătorul Galileean ajunse la cunoștința ei. Cînd auzi că profetul acela vindeca orice fel de boală din popor, o rază de nădejde se aprinse în sufletul ei.

Mama obidită alergă la Iisus și-i strigă : «*Ai milă de mine, Doamne, Fiul lui David, fiica mea este chinuită rău de un demon*».

Mîntuitorul mai întîi păru că nici nu auzise femeia și se făcea că merge mai departe. Mama continuă să-L urmeze și să-L roage cu mai neobosită stăruință. Ucenicii Domnului puseră și ei un cuvînt în favoarea ei.

Iisus răspunse că El are îndatorirea să-i ajute numai pe cei din neamul Său și că nu e bine de dat pîinea copiilor la cîini. «Da, ai dreptate Doamne, însă cîinii se mulțumesc doar cu firimiturile ce cad de la masa stăpînilor».

Acea credință, acea neobosită insistență, îmbrăcată în haina unei atît de adînci smerenii, nu rămaseră nerăsplătite : «O, femeie, mare este credința ta, fie ție precum voiești». Și evanghelia acestei duminici sfîrșește cu arătarea că, copila acelei îndurerate mame în același ceas a fost curățită de duhul necurat care o chinuise.

Fraților,

Femeia feniciană este modelul pe care sfânta noastră Biserică ni-l pune înaintea, pentru a ne încuraja și întări în duhul rugăciunii. Vedeți, noi avem de învățat nu numai de la sfinți, ci și de la păgini.

Rugăciunea este marele și nesecatul nostru izvor de putere și mângâiere. Un predicator francez a declarat că rugăciunea este «întreg omul».

Oricine are o minte luminată de credință ca să priceapă că mai presus de această lume este un creator și un purtător de grijă, oricine posedă o inimă să simtă mărirea lui Dumnezeu și propria sa nimicnicie și păcătoșenie, trebuie să se închine, să cadă în genunchi și să strige: «Doamne, ai milă de mine».

Vara la stranduri oamenii se expun la soare, cunoscând că razele lui sînt binefăcătoare pentru sănătate. A te ruga înseamnă a te expune în fața lui Dumnezeu, a-ți deschide sufletul către Ființa nemărginită care conduce universul și a primi putere din partea ei, înțelepciune din atotștiința ei. Dar cît de rușinați trebuie să ne simțim noi că sîntem așa de plini de noi înșine, așa de ocupați și de agitați, încît Dumnezeu nu mai are loc în viața noastră.

Sînt încredințat că fără rugăciune nu-i creștinism, nu-i religie, cum nu-i flacăra fără foc sau respirație fără plămîn. În zadar mi-ar spune cineva că e credincios, că-L respectă pe Hristos. Cine nu se roagă este un creștin fals, un mincinos.

Fie ca pilda femeii din Evanghelia de azi să reaprindă în inimile noastre scînteia și deprinderea rugăciunii.

Ea avea un necaz, o fiică bolnavă, tulburată de un duh rău. Noi avem necazurile noastre, problemele și «demonii» noștri care ne chinuiesc.

Cînd sîntem la o greutate, căutăm ajutor la oameni, la rude, la prieteni.

Ce e drept, nu de puține ori semenii noștri ne înțeleg, vin în ajutorul nostru. Însă adesea unii oameni sau sînt slabi și nu ne pot ajuta, sau răuvoitori și nu le pasă de noi. Închiși

în carapacea egoismului lor, preocupați de problemele lor, oamenii trec pe lângă suferințele noastre cum trece vîntul prin luncă.

Nu așa rămîne apelul nostru către Dumnezeu. Ascultați ce zice unul care a experimentat rugăciunea: «*Să asculte cei nenorociți și să se bucure: cînd strigă un nenorocit, Domnul aude și-l scapă din toate necazurile lui*» (Psalmul 33).

La Dumnezeu toate lucrurile sînt cu putință. A Lui este domnia, puterea. Mîna Lui stăpînește peste tot și e în stare să împlinească orice dorință.

Bunătatea, mila este altă însușire a lui Dumnezeu. Dacă cei vechi aveau închipuire despre cel Preaînalt că este un stăpîn înfricoșat, dacă evreii credeau într-un «Domn al oștirilor» răzbunător, dacă grecii îl vedeau pe Zeus al lor înarmat cu toate fulgerele cerului ca să nimicească pe cei răvrătiți, — Dumnezeul nostru al creștinilor ne este descoperit de Mîntuitorul ca un Părinte prea bun care dă tuturor toate cele de trebuință.

La acest izvor de putere și îndurare vă îndeamnă astăzi femeia feniciană. Căci Cel ce i-a izbăvit copila din ghearele diavolului a declarat în altă ocazie: «*Tot ce veți cere cu credință, prin rugăciune, veți primi*» (Matei 21, 22).

Ceea ce este raza de soare pentru plante și pentru flori, aceea înseamnă ruga pentru minte și inimă.

A doua lecție pe care ne-o predă mama păgînă este *încrederea în Dumnezeu*. De trei ori cererea ei a fost respinsă. Dar tot de atîtea ori femeia a stăruit, s-a încrezut și nu s-a lăsat pînă nu și-a văzut rugămîntea împlinită.

Este și aici un strălucit exemplu de urmat. Dumnezeu doarește să-I predăm toată încrederea, toată inima noastră, fără nici o teamă sau șovăire.

Pentru mulți credincioși a se ruga înseamnă a-I prescrie Stăpînului cerului și al pămîntului rețete să-i vindece după părerea lor, să aștepte rezultatul cererii după modul cum cred ei că este bine.

Este o greșeală enormă! Și ar fi un dezastru total pentru oameni dacă Tatăl ceresc le-ar asculta «prescripțiile».

A te ruga cu încredere înseamnă a avea inima și curăția unui copil care se lasă cu totul în seama celui care l-a născut. A te închina cu nădejde este a avea certitudinea că Înțelepciunea divină îți va răspunde cum cunoaște ea că poți fi ajutat mai bine.

Ziarele au publicat știrea că într-un oraș, noaptea, a luat foc o casă. Părinți și copii au alergat afară în mare grabă cum aveau pe ei.

Deodată cu groază și-au dat seama că cel mai mic, un băiat de 5 ani, nu era cu ei. Copilul s-a pornit să iasă, însă pe scări s-a speriat de foc și a fugit înapoi în apartament.

O frică de moarte a încleștat inimile oamenilor. O salvare pentru băiat nu se vedea, căci nimeni nu mai îndrăznea să se aventureze în casa care era numai văpăi. Deodată o fereastră se deschise la etaj: copilul cerea ajutor.

Tatăl îl zări și-i strigă: «Sari jos!» — «Nu te văd de fum, tăticule», fu răspunsul. — «Dar eu te văd, grăbește-te și te aruncă!» Băiatul sări pe fereastră, în cădere fu prins de brațele puternice ale părintelui.

E bine să păstrăm în inimile noastre înțelesul acestei istorii. Pe pământ noi nu vedem totdeauna clar ce e bine și ce e dăunător pentru noi. Cel de sus știe și vede. Important este că Dumnezeu nu ne părăsește niciodată. El își ține brațele deschise să ne primească. Tot ce ni se cere e să «sărim» să ne încredem în iubirea Lui.

De multe ori răspunsul imediat al Tatălui ceresc poate să nu ne placă, să ne dezamăgească, așa cum va fi dezamăgit-o pe canaaneancă refuzurile lui Iisus. Câteodată rezultatul rugăciunii poate fi chiar contrariul de la cele ce am cerut. Cu toate acestea cu Stăpînul niciodată nu sîntem în pagubă.

Un scriitor apusean mărturisește:

«Am cerut lui Dumnezeu putere ca să poruncesc. El m-a făcut slab ca să învăț a mă supune. I-am cerut sănătate să

pot isprăvi multe, mi s-a dat boala ca să împlinesc lucruri mai bune. Bogăție am rugat ca să fiu fericit. Mi s-a dat sărăcia ca să rămîn înțelept. Onoare am cerut ca să fiu lăudat de oameni: devenit-am umilit ca să simt nevoia ajutorului lui Dumnezeu».

Da, cu încrederea în Cel de sus niciodată nu sîntem păgubiți. Căci El știe a ne răsplăti cu ceea ce este cu adevărat folositor, nu cu ceea ce ni se pare nouă a fi. După cum bine spune un proverb: «*O rugăciune bună niciodată nu vine acasă plîngînd*».

Rugați-vă, așadar, cu credință, cu nădejde, cu stăruință și umilință. Atunci această nobilă îndeletnicire va deveni marea respirație a sufletului.

A m i n !

Rugăciuni neîmplinite

Frați creștini,

Presupun că fiecare dintre voi sînteți conștienți de însemnătatea și folosul rugăciunii în viața spirituală. Spuneam cîndva și o repet și acum că pentru omul credincios, rugăciunea este ceea ce e lumina pentru ochi și aerul pentru plămîni. Prin rugăciune dăm laudă Creatorului pentru mărirea Lui, îi mulțumim pentru darurile Lui, avem intrare la izvoarele puterii Lui, ca să primim milă, ajutor și iertare de păcate.

Domnul Hristos ne-a descoperit adevărul că Dumnezeu ne este Tată și că orice cerem de la Dînsul primim. *«Orice veți cere, cînd vă rugați, să credeți că l-ați și primit și-l veți avea»* (Marcu 11, 24).

Socot însă că din experiența voastră personală cît și din a altora, ați constatat că această promisiune nu se împlinește totdeauna. Noi de multe ori cerem și nu primim, batem și nu ni se deschide. Cerul pare a fi de aramă. Multe din rugăciunile noastre rămîn fără răspuns, neîmplinite, ca niște scrisori nedeschise de către adresant.

Cum să explicăm un fapt ca acesta? De ce nu primim tot ce cerem? Întrebările nu sînt de azi sau de ieri, ci au frămîntat inimile credincioșilor din cele mai îndepărtate vremuri. *«Dumnezeule, Dumnezeule»*, striga psalmistul, *«de ce m-ai părăsit? Pentru ce te depărtezi de mine fără să-mi ajuți și fără să ascuți tînguirea mea?»* (Ps. 22, 1-2).

Moise a dorit să intre în pămîntul făgăduinței și n-a intrat, ci a murit la hotarele lui. Apostolul Pavel s-a rugat să fie vindecat de o neputință trupească și n-a fost ajutat. Iisus în grădina Ghetsimani, cu lacrimi a cerut să fie scutit de a bea paharul suferinței și n-a scăpat de el. Biblia și viața prezintă nenumărate cazuri de rugăciuni neîmplinite. De unde această lipsă de putere a cererilor noastre către Dumnezeu? Iată ce voi încerca să explic în cuvîntul meu de astăzi.

Fraților,

Dezlegarea problemei noastre o avem lămurită în mare măsură în epistola Sfîntului Apostol Iacob, care zice că vina pentru neîmplinirea cererilor către Dumnezeu, zace totdeauna de partea oamenilor. *«Voi cereți și nu primiți, pentru că cereți rău»* (Iacob 4, 3).

În primul rînd greșim cînd așteptăm de sus lucruri care intră în limita răspunderilor noastre personale. Să ne închipuim că un copil îi cere tatălui său să-i facă lecțiile la matematică pentru a doua zi, fiindcă el se duce să se joace. Părintele cu bună dreptate va refuza. Copilul trebuie să-și facă datoria lui, să-și pună la lucru mintea lui. Aceeși lege rămîne valabilă și în viața religioasă. Deși Dumnezeu e puterea supremă, este a toate știutor și mult milostiv, El nu-și ia asupra Lui toată sarcina, nu face «tema de algebră» pentru noi. Ci noi trebuie să colaborăm cu El, să ne facem datoria care ne revine.

Cînd israilitenii au ajuns în fața Mării Roșii la ieșirea din Egipt, știind mulțimea oștilor lui Faraon în urma lor și văzînd noianul de apă în fața lor, au fost cuprinși de spaimă și au strigat către Dumnezeu după ajutor. Atunci Domnul a răspuns lui Moise, conducătorul lor: *«Ce rost au strigătele acestea? Spune fiilor lui Israil să păsească înainte»* (Exod 14, 15). Adică: «Eu sînt cu voi, vă ajut. Dar faceți ce sînteți datori, înaintați! Împliniți lucrul vostru!» Iată o poruncă valabilă pentru noi în orice împrejurare. Să nu stăm cu mîinile încrucișate, ci să ne facem datoria, să muncim, să arăm, să semănăm, să ne îngrijim de sănătate, să mergem la doctor

și ajutorul de sus nu va întârzia. «Roagă-te», zice un predicator englez, «dar bate cu ciocanul». Roagă-te ca și când totul ar depinde de rugăciune, dar muncește ca și când totul s-ar datora osteneții tale.

De multe ori nu primim fiindcă nu știm să cerem ceea ce ne este de folos. Condiția esențială a unei rugăciuni creștinești este ca cererea să fie în acord cu sfințenia lui Dumnezeu și cu calitatea noastră de următori ai lui Iisus Hristos. La Cina cea de Taină Mântuitorul a zis ucenicilor Săi: «*Dacă rămîneți întru Mine și dacă rămîn întru voi cuvintele Mele, cereți orice veți vrea și vi se va da*» (Ioan 15, 7).

Din aceste cuvinte se vede clar că succesul ridicării mîinilor noastre către ceruri este condiționat de conformarea vieții noastre după voia lui Dumnezeu, adică de ascultarea de poruncile Lui, sau cum afirmă și sfântul Ioan evanghelistul: «*Îndrăzneala pe care o avem la Fiul este că dacă cerem ceva după voia Lui, El ne ascultă*» (I Ioan 5, 14).

În viața de toate zilele însă se întîmplă că mulți cer să se facă voia lor, iar nu a lui Iisus. Ba oamenii cer adesea lucruri contrare voii lui Dumnezeu. De vina aceasta n-au scăpat nici doi dintre Apostoli cînd au cerut să ocupe locuri de mărire în împărăția pe care o așteptau să fie stabilită de Învățătorul lor. «*Nu știți ce cereți*», le-a răspuns Domnul, iar în replica Lui trebuie să aflăm cuvînt de mustrare pentru toate dorințele noastre nesocotite, pentru toate ambițiile noastre păcătoase pe care le formulăm în cererile noastre către Atotputernicul. Admirabile cuvinte aflăm în cartea profetului Isaia care zice: «*Nu, mîna Domnului nu e prea scurtă ca să mîntuiască, nici urechea Lui prea tare ca să nu audă. Ci nelegiuirile voastre pun un zid de despărțire între voi și Dumnezeul vostru. Păcatele voastre L-au făcut ca să-și ascundă fața ca să nu vă audă. Căci mîinile voastre sînt pline de sînge și degetele de nelegiuiri*» (Isaia 59, 1-3).

Vreți să fiți ascultați? Trăiți în sfințenie! Țineți poruncile! Împliniți cuvintele evangheliei Mântuitorului! În acest caz nici nu veți cuteza a cere lucruri necuviincioase, nici Vistierul bunătăților nu vă va refuza. «*Atunci tu vei chema*

și Domnul va răspunde, vei striga și El va zice: «Iată-mă».» (Isaia 58, 9).

Bine a zis cineva: «Rugăciunea nu-i a chema pompierii la vreme de incendiu ci a face în așa fel încît casa să nu ia foc niciodată». Adică, să trăim totdeauna după voia lui Dumnezeu, iar nu să ne aducem aminte de El numai cînd ne arde nevoia.

O altă cauză a insuccesului rugăciunilor noastre este *lipsa noastră de încredere*.

Cei mai mulți oameni au o părere păgînească despre rugăciune. Ei socot că a te ruga înseamnă a-l schimba pe Dumnezeu, a-i atrage atenția asupra unei situații de care El pare că a uitat, a-l încălzi și a-l pune în mișcare, cum procedezi cu un motor înțepenit de frig. Or adevărul este că Tatăl cerească ne iubește mai mult decît știm să ne iubim pe noi înșine. Sfînta Scriptură ne arată că El niciodată nu e indiferent față de noi, nu ne uită. Mai degrabă poate o femeie să-și uite copilul pe care l-a născut decît să fim uitați de Cel de sus. «*Eu nu te voi uita cu nici un chip*», zice Domnul (Isaia 49,15).

O singură inimă trebuie schimbată și aceea este a... noastră! «Rugăciunea nu înseamnă a vorbi către Dumnezeu, ci a-l asculta pe Dumnezeu vorbind către noi. Înseamnă deschiderea noastră pentru a permite să se împlinească ceea ce El totdeauna ne propune, dar este oprit de îndărătnicia noastră».

Trebuie încredere, credință, convingerea acelei femei din Evanghelie care socotea că însăși atingerea de marginea veșmîntului lui Iisus o va vindeca, după cum a și vindecat-o. A ne ruga cu încredere, înseamnă a ne răzima pe nemărginita iubire a lui Dumnezeu. Înseamnă a avea certitudinea că Tatăl știe mai bine decît mărginita noastră minte ce ne este de folos și că El ne va da ceea ce e mai bun pentru noi. Răspunsul poate fi o dezamăgire sau chiar contrariul de la ceea ce am așteptat. Dar mai tîrziu vom avea bucuria de a vedea că am fost în mîini bune.

Cînd te predai cu totul Tatălui cerească, El te ajută, fiindcă vede tot și-și ține brațele întinse să ne scape din nevoi.

Vara, oamenii se expun la razele soarelui pentru ca puterea acelor raze să-și facă lucrarea lor binefăcătoare în tru-

purile lor. Rugăciunea este expunerea noastră la razele Soarelui dreptății, ca să se realizeze în noi voia Lui cea sfântă. În sfârșit, de multe ori noi nu primim ceea ce cerem, pentru că nu avem răbdare să așteptăm. O, cât sîntem de grăbiți și de pretențioși!... Ca niște copii fără de minte vrem ca îndată ce ne deschidem gura să ne și facem părtași de ajutorul divin. Iar dacă nu ni se împlinesc dorințele, ne supărăm, ne mîniem, adesea facem greva rugăciunii. Or, inima rugăciunii este răbdarea, stăruința unită cu nădejdea.

Dumnezeu de multe ori ne încearcă credința, cum a încercat-o Iisus pe a femeii canaanience care vroia ca fiica ei să fie scăpată din mrejele diavolului. De multe ori Dumnezeu nu ne acordă darul fiindcă ne vede nepregătiți pentru primirea lui. De aceea trebuie «să ne rugăm neîncetat și să nu ne lăsăm», cum ne învață Mîntuitorul. (Luca, 18, 1).

De avem credință să așteptăm; de cele mai multe ori Dumnezeu ne dă mai mult decît am cerut.

Iisus în grădina Ghetsimani s-a rugat să treacă păharul suferinței de la El și a primit puterea de a-l bea victorios. Pavel s-a rugat de Domnul să scape de o neputință, de un necaz al trupului și a primit har să afle bucurie în toate necazurile. Iar un om de o bogată experiență creștină din zilele noastre mărturisește: «Cerut-am sănătate să pot împlini multe și am devenit slab ca să învăț a mă smeri. Cerut-am bogăție ca să fiu fericit și mi s-a dat sărăcia ca să fiu înțelept. Am așteptat puterea ca să fiu lăudat de oameni și mi s-a dat mintea ca să simt lipsa lui Dumnezeu».

Fraților, știți ce vă doresc? Să vi se îplinească în așa fel rugăciunile, încît prin ele, să puteți dobîndi darul cel mai mare din toate: pe însuși Dumnezeu, în Iisus Hristos, căruia să-i fie mărirea în veci.

A m i n !

Iubirea vrăjmașilor

Frați creștini,

Una dintre cele mai emoționante istorii din Testamentul Vechi este purtarea lui Iosif față de frații săi. Aceia au fost foarte răi cu dînsul. L-au invidiat, l-au urît, l-au prigonit, au vrut să-l omoare. La urmă l-au vîndut unor negustori egipteni ca să scape de dînsul. Dar prin ocrotirea lui Dumnezeu, Iosif a scăpat din toate, ba a reușit să devină mare ocîrmuitor la curtea lui Faraon.

Trecut-au ani la mijloc. Regele i-a dat tînărului dregător stăpînire peste toată țara Egiptului, în vreme ce familia lui din Canaan era lipsită, suferind de foame. Nevoia i-a mînat pe fiii lui Iacob în Egipt ca să-și cumpere plîne și să-și salveze viața. Ei au ajuns la curtea lui Faraon, fără să știe că prim-ministru era chiar fratele lor. Iosif i-a cunoscut pe cei care-l prigoniseră. Altul în locul lui s-ar fi folosit de prilej să se răzbune crunt pentru cele ce a pătimit dela cei de un sînge cu dînsul. Însă Biblia ne spune că Iosif s-a înduioșat la vederea fraților săi, a plîns, i-a îmbrățișat, i-a umplut de daruri. La urmă le-a poruncit să se mute cu toată familia lor în Egipt ca, sub protecția lui, să se bucure de o viață mai bună.

Un mare om a fost Iosif, am putea spune un creștin înaintea de creștinism, iar fapta lui rămîne peste veacuri un luminos model de bunătate, de noblețe de caracter, de eroism sufleteș.

Spre un astfel de eroism ne cheamă cuvintele Evangheliei Domnului Hristos: «*Iubiți pe vrăjmașii voștri. Faceți bine celor ce vă urăsc, binecuvîntați pe cei ce vă blestemă*». Sînt porunci grele, anevoie de primit de minte și de urmat, un fel de pisc al Everestului pentru firea noastră slabă și stricată de păcat. E așa de greu să fii amabil cu cei ce-au fost buni cu tine... Cum să-i binecuvîntezi pe dușmanii care te-au ofensat, să-i pomeniști în rugăciuni pe cei care îți urmăresc călcîiul ca șerpui?... »

În ciuda revoltei firii noastre împotriva poruncii Evangheliei, ea trebuie împlinită fiindcă e voia lui Dumnezeu, ea poate fi împlinită, cu ajutorul harului divin.

Fraților,

Mai întîi suntem datori să arătăm ce *nu* este porunca lui Iisus.

Iubirea de vrăjmași nu se oprește la inimă, nu-i un sentiment, o emoție. Trebuie să știm a face deosebirea între a iubi și a plăcea. Sunt oameni care nu ne plac pentru unul sau mai multe motive. Ne enervează o persoană care pălăvrăgește mult, care face zgomot cînd soarbe supă, sau care te ține de nasturele hainei cînd îți vorbește pe stradă. Astfel de persoane îți stîrnesc o simțire de neplăcere, de care nu ești răspunzător cum nu ești vinovat morții că nu-ți place mîncarea de spanac. Iubirea de vrăjmași nu înseamnă aprobarea răului sau capitularea în fața lui. Tot ce este nedrept, necinstit contrar legilor sfinte sau rînduielilor care străjuiesc ordinea în societate, se cuvine mustrat, combătut, criticat.

Iisus însuși ne dă pildă despre această datorie. «*De-ți va greși fratele tău, mustră-l*» (Matei 18, 15), învață El. Cînd Domnul a văzut profanarea templului de către afaceriștii iudei, cît era El de blînd, a pus mîna pe bici și i-a scos afară. Iar cînd, în chip brutal la judecata Sinedriului a fost palmuit de o slugă a arhiereului, Iisus a reacționat ferm: «*De ce Mă lovești?*» (Ioan 18, 23).

Așadar, datoria de oameni și de creștini ne obligă să urîm răul, să facem tot ce ne stă în putere să-i punem sfîrșit.

Ci Iisus a avut în vedere atitudinea față de persoane. Noi trebuie să avem groază de rău, dar să iubim pe păcătoși. Aruncă apa murdară din baia copilului, însă salvează copilul. Iubirea vrăjmașilor pornește dela iubirea de persoana noastră. O, de cîte ori nu săvîrșim fapte urîte, murdare, rușinoase!... Oare încetăm pentru aceasta a ne hrăni, a ne îngriji? Ne pedepsim, ne urgisim? Nicidecum.

Așa suntem datori să facem și cu semenii noștri. Să urîm păcatul, dar să fim îndurați față de păcătoși. Cineva s-a exprimat în felul următor: «*A-ți iubi vrăjmașul nu înseamnă a prețui noroiul în care zace mîrgăritarul, ci numai piatra prețioasă care stă în noroi*».

Iubirea este regula de aur a legii lui Hristos. Este acea putere primită în dar de la Duhul Sfînt prin care, în numele lui Hristos și pentru dragostea Lui, noi ne înfrîmă pornirile de mînie și de iuțime ale firii, ne stăpînim pofta de răzbunare și arătăm față de aproapele care ne greșește o atitudine de bunăvoință, primindu-l ca pe un frate în marea familie a lui Dumnezeu. De ce trebuie să-i iubim pe vrăjmași? Mai întîi dintr-o datorie de *ascultare*. Dumnezeu a poruncit și noi suntem obligați să ascultăm cuvîntul Lui. Căci El știe mai bine ce este spre folosul nostru decît știm noi să dorim.

Dintr-o datorie de *recunoștință*, Hristos ne-a iubit și ne iubește cu o dragoste neobosită. «*Noi am cunoscut dragostea Lui prin aceea că El și-a dat viața pentru noi*» (I Ioan 3, 16). Tatăl cel ceresc ne ține, ne încălzește cu soarele, ne rabdă în vreme ce Îl negăm și Îl insultăm... Ce vom face? Ne vom sili să fim asemenea Lui, să ne înălțăm la demnitatea de copii ai Lui. «*Fiți milostivi, precum Tatăl vostru cel ceresc milostiv este*» (Luca 6,36).

Pe vrăjmași datori suntem să-i înconjurăm cu bunătate pentru motivul *nădejdiei*. «*Faceți bine și plata voastră va li mare în ceruri*». Apostolul Ioan aseamănă pe urătorii de frați cu ucigașii. Și scris este că nici un ucigaș nu are parte de viața veșnică. Însă plata faptei dumnezeiești a iertării generoase își dă roadele binecuvîntate chiar aici, pe pămînt. Face raiul înainte de rai.

Este un fapt prea bine cunoscut din experiența zilnică a fiecăruia că cine aplică zicala talionului: «Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte» își cauzează lui însuși mari neplăceri și suferințe. Răzbunarea este ca o reacție în lanț a energiei atomice, ea înmulțește răul, îl întărește, îl aprinde, cum se întetește focul când torni gaz peste el. Pe când răbdarea, bunătațea, iertarea sunt ca jeturile de apă ale pompierilor la vreme de incendiu.

Odată un om a cumpărat o bucată de pământ și ieșise s-o vadă când un alt consătean se apropie de el cu o falcă în cer și cu alta în pământ: — «Să știi că am să te dau în judecată, deoarece gardul acestui lot este cu trei metri adîncime pe proprietatea mea». Cumpărătorul răspunde netulburat: «Prietene, am nădăjduit că voi da peste vecini buni pe aici. Zici că gardul te păgubește cu cîtiva metri de pământ? Mută-l cît crezi în partea mea și eu îți voi plăti pentru oste-neală».

Sfîrșitul istoriei este că gardul a rămas pe locul vechi, dar vecinul pornit pe gîlceavă n-a mai rămas același, gestul generos al consăteanului i-a topit răutatea din inimă. Asta se întîmplă negreșit ori de cîte ori răspundem la rău cu bine, după cum și Apostolul învață: *«Intrucît atîrnă de voi, trăiți în pace cu toți oamenii. De flămînzește vrăjmașul tău, dă-i să mînînce, de insetează, dă-i să bea. Făcînd astfel, cărbuni aprinși vei grămădi pe creștetul lui»* (Romani 12,20). O altă pildă de felul cum iertarea trezește la viață și transformă în bine ne oferă istoria Statelor Unite.

Abraham Lincoln era în toiul campaniei electorale pentru președinție. Cel mai temut adversar al său era unul Stanton. Acesta îl ura de moarte și-l defăima la tot pasul. Pînă la urmă Lincoln reuși să fie ales. Când veni vremea să-și numească membrii guvernului, pe cine credeți că propuse el pentru postul de ministru al războiului? Pe Stanton.

Oamenii președintelui fură indignați. «Ce aveți de gînd? Nu știți cine este Stanton, cum v-a defăimat peste tot?» — «Ba știu», fu răspunsul. «Mă urăște de moarte. Însă gîndindu-mă bine la interesele țării, am socotit că el este cel mai

bun pentru funcția de ministru al oștirilor. Și-apoi, ce credeți? Oare nu-mi distrug adversarul făcîndu-mi-l prieten?»

Iată un răspuns rămas celebru pentru înțelepciunea lui. Stanton, odată primind încrederea președintelui Lincoln, i-a devenit foarte devotat și a fost de mare ajutor în războiul civil pentru eliberarea sclavilor de culoare.

Să urmăim astfel de pilde, fraților. Iubirea este cea mai puternică forță din lume. Dar nu de felul bombei atomice care a distrus orașele japoneze, ci o putere de viață, asemănătoare cu soarele de primăvară care, trimițîndu-și razele căldute asupra pămîntului, învie la înflorire și rodnicie semînteile ascunse sub glie.

Iubirea și rugăciunea pentru dușmani aduc pacea și prietenia între fiii aceluiași Tată ceresc. Napoleon I, împăratul Franței, pe cînd pierduse tronul și era exilat pe insula Sfînta Elena, a declarat: «Alexandru Macedon, Cezar, Carol cel Mare și eu însumi am cîștigat mari bătălii și am ridicat puternice imperii. În ce chip? Cu ajutorul armatelor. Însă astăzi toți sînt uitați, toți părăsiți. Iisus Hristos însă cu 18 veacuri înainte a întemeiat o împărăție a sufletelor și a ridicat-o pe iubire și iată că și astăzi milioane de credincioși sînt gata să-și dea viața pentru El».

Cine să nu fie de acord cu adevărul acestor cuvinte? Iisus nu e uitat, este adorat pentru faptul că este Dumnezeu și a descoperit cea mai adorabilă față a dumnezeirii: dragostea. «Dumnezeu este dragoste».

Să fim și noi «dumnezei» după asemănare, cum zice Sfîntul Atanasie cel Mare. Să iubim pe vrăjmași. Este asta cu putință? Da, este posibil prin credința în Domnul Hristos, al cărui Duh ne-a luminat și ne întărește. De vom avea credință cît un grăunte de muștar, vom muta munții din loc, adică greutățile jignirilor, ale prigonirilor, ale blestemurilor. Iar evlavia noastră va lumina ca soarele.

A m i n !

Ascultarea de Biserică

Frați creștini,

În cartea proorocului Isaia citim o aspră mustrare din partea lui Dumnezeu împotriva evreilor necredincioși. Ca o mamă îndurerată de neascultarea copiilor ei, așa se tînguie Cel Preaînalt de nerecunoștința lui Israel. *«Am hrănit și am crescut niște copii, dar ei s-au răsculat împotriva Mea... Vai, neam păcătos, sămînță de nelegiuți, copii stricați!... Au părăsit pe Domnul, au disprețuit pe Sfîntul lui Israil și i-au întors spatele»* (Isaia I, 2-4).

Cuvintele acestea de mustrare ar putea fi rostite de multe ori de Biserica noastră străbună. În ce împrejurare? Ori de cîte ori îi vede pe fiii ei neascultînd poruncile lui Dumnezeu, cînd îi știe îndărătnici de a urma lui Hristos, surzi de a se întoarce la pocăință. Însă un motiv deosebit de întristare îl are Maica noastră duhovnicească atunci cînd vede că unii din credincioșii ei părăsesc izvorul apelor celor vii ale adevărului de mîntuire și se duc, cum zice proorocul Ieremia, la *«puțuri crăpate care nu țin apă»* (Ieremia II, 12).

Mă gîndesc la rătăcirile de la dreapta credință a Ortodoxiei. Căci știți doar bine că de o bucată de vreme, de la primul război mondial încoace, o seamă de membri ai parohiilor noastre, creștini ortodocși, botezați și crescuți în legea noastră strămoșească, se leapădă de botezul dintii, întorc spatele păstorilor lor, hulesc Biserica și trec la alte confesiuni, sfărîmînd astfel unitatea spirituală de veacuri a neamului.

«Am hrănit și am crescut niște copii, dar ei s-au răsculat împotriva Mea». Nu putem rămîne nepăsători la priverile rătăcirii unor frați de la dreapta credință. Ci ca niște păstori care au grijă de turma încredințată pazei lor, ne ridicăm glasul, deplîngem neascultarea și-i chemăm pe cei îndărătnici să se întoarcă la staulul cel izbăvitor al Bisericii. Căci cunoaștem că dacă nu vom vorbi și sufletele se vor sfîșia de lupii cei răpitori, acele suflete pierdute se vor cere din mîinile noastre.

Frați creștini,

Oriunde există o grupare omenească, o societate de persoane libere, aceasta cere neapărat o ordine, o disciplină. Într-o familie puterea și dreptul de conducere îl deține tatăl, ceilalți membri fiind datori să i se supună. În armată gradele inferioare execută ordinele celor mari și cu toții se supun dispozițiilor comandantului suprem. În viața de stat cetățenii se bucură de o viață pașnică și prosperă cînd constituția și legile țării sînt respectate și împlinite.

Fără această rînduială orice organizație se destramă, slăbește și este expusă nimicirii. Însuși Mîntuitorul a arătat că *«orice cetate sau casă dezbinată împotriva ei însăși, nu poate dăinui»* (Matei XII, 25). Comunitatea creștinilor credincioși nu poate să se abată de la această regulă. Ca să-și împlinească scopul pentru care a fost întemeiată de Fiul lui Dumnezeu, ea trebuie să aibă pe de o parte conducători care să călăuzească turma cuvîntătoare pe calea adevărului, pe de altă parte se cere să existe o comunitate ascultătoare care să urmeze pe păstori ei sufletești.

Ordinea aceasta a fost stabilită de însuși Domnul nostru Iisus Hristos de la început și rămîne valabilă pînă la sfîrșitul veacurilor. Astfel, cînd Mîntuitorul i-a trimis pe Sfinții Săi Apostoli în lume ca să-i continue lucrarea Sa izbăvitoare între oameni, i-a înzestrat cu putere dumnezeiască, cu autoritate sfîntă, și le-a zis: *«Mergeți în toată lumea și predicați Evanghelia la toată zidirea»*. (Marcu 16, 15). *«Învățați (pe*

oameni) să păzească toate câte v-am poruncit vouă. Că iată Eu cu voi sînt în toate zilele pînă la sfîrșitul veacului» (Matei 28, 20).

Iar cu alt prilej Domnul Hristos a întărit autoritatea Apostolilor în așa măsură încît, în privința vestirii cuvîntului dumnezeiesc, El s-a identificat cu persoana lor: «Cine vă ascultă pe voi, pe Mine mă ascultă, iar cine vă nesocotește pe voi, pe Mine mă nesocotește» (Luca X, 16). După cum se știe, Apostolii au murit demult. Cine a rămas în locul lor ca să predice în numele Domnului și să-i învețe pe credincioși toate câte a poruncit Iisus? Cu cine este astăzi Hristos, cu cine va fi pînă la sfîrșitul lumii, cu puterea și cu lucrarea Duhului Sfînt? Cu Biserica, negreșit, iar cînd zic «Biserică» în această vorbire, zic de conducătorii ei spirituali, episcopii și preoții.

Ierarhia Bisericii este coloana vertebrală a Trupului lui Hristos. Prin chemare specială, prin harul lui Dumnezeu dat prin Sfînta Taină a preoției, episcopii și preoții, în privința învățaturii și ocîrmuirii în cele sfinte, sînt ca acel stîlp de foc care lumina pe vechiul Israil pe drumul spre Canaan prin pustia Sinai. «Au doară toți sînt apostoli, au doară toți învățători, toți tîlcuiesc?» — întreba marele Pavel. Nu, zicea el, ci la aceste demnități se înalță numai cei rînduiți de Dumnezeu (I Cor. 12, 28). Iar aceste unelte vii ale Duhului Sfînt trebuie ascultate, aleșii harului divin înconjurați cu respectul unor părinți. «Ascultați de mai marii voștri și fiți-le supuși», învăța acelaș Apostol al neamurilor, «fiindcă ei veghează asupra sufletelor voastre» (Evr. 13, 7).

Din aceste locuri scripturistice se vede clar că mirenii credincioși, ca să poată afla adevărul mîntuitor, ca să iasă din nedumeriri și să scape din îndoielile care se pot ivi în chestiunile religioase, sînt datori să asculte de Biserică. Cine nu se supune, cine se răzvrătește împotriva autorității harice, face un păcat. Mîntuitorul îi așează pe nesupuși alături de cei mai mari păcătoși. «Cel ce nu ascultă de Biserică, să-ți fie ca un păgîn și vameș» (Matei 18, 17).

Vedeți, Domnul Iisus nu vorbește de mai multe biserici, ci numai de una, fiindcă El numai una singură a întemeiat

și a sfințit, una trebuie să rămînă pînă la sfîrșitul lumii. Venind acum iară la rătăciții de la dreapta credință din vremea noastră, ne dăm seama că ei săvîrșesc păcatul care l-a dus pe Lucifer la pierzare, care l-a făcut pe Adam și Eva să piardă raiul: neascultarea.

Ei sînt aceia care dau naștere la dezbinări, la ceartă de cuvinte, acei care nesocotesc stăpînirea și batjocoresc dreptățile preoției.

Sfîntul Apostol Iuda, în epistola sa sobornicească, îi așează mîna pe cei care disprețuiesc unitatea credinței cu Core, Datan și Abiram. Faptele și pedeapsa acestor oameni sînt arătate în cartea Numerilor. Ei au trăit pe vremea lui Moise și Aaron și au pus la cale o răscoală în mijlocul poporului evreiesc, o răzvrătire împotriva lui Moise și Aaron, zicînd că aceste căpetenii religioase n-au nici un rost, că toți Israilitenii sînt sfinți și că fiecare poate aduce o jertfă de tămîie Celui Preaînalt. Dar Scriptura ne arată că răzvrătirea s-a sfîrșit într-un chip înfricoșat: pămîntul la porunca lui Dumnezeu s-a crăpat la mijloc și i-a înghițit de vii pe cei trei răzvrătiți. «Și s-au pogorît astfel de vii în locuința morților și au pierit din mijlocul adunării» (Num. 16, 33).

De un păcat asemănător se fac vinovați cei care se rup de la sînul Bisericii. Ei se răscoală împotriva căpeteniilor rînduite de Dumnezeu, critică așezămintele de veacuri ale Bisericii, leapădă Sfintele Taine, hulesc pe Maica Domnului și fac alte nelegiuiri ca acestea.

Cu privire la regula de credință ce zic rătăciții? Ei învăță că fiecare credincios este capabil să afle adevărul de mîntuire de capul său, fără ajutorul nici unui fel de călăuze, citind doar Biblia.

Este o enormă greșală această afirmație. Este tot una cu a zice că fiecare bolnav are dreptul să intre în farmacie și să-și ia medicamentele de care are nevoie. Sau cu a socoti că soldatul de rînd și generalul sînt tot una în a întocmi un plan de luptă și a da piept cu inamicul.

Ce e drept, Sfînta Scriptură este insuflată de Dumnezeu și cuprinde învățături admirabile. Unele locuri sînt simple,

pe înțelesul tuturor. Altele însă sînt adînci, întunecate, *«greu de înțeles, pe care cei neștiutori le răstălmăcesc spre pierzarea lor»*, cum zice verhovnicul și marele Apostol Petru în epistola sa (II Petru 3, 16). Or tocmai asta fac sectarii. Fără cunoștință, fără chemare, ei se apucă să tălmăcească, îndrăznesc să învețe și pe alții și toți cad în groapa rătăcirilor, ca orbii. *«Credința vine în urma auzirii»*, ne învață Sfîntul Apostol Pavel, nu în urma citirii. *«Cum vor auzi de numele Domnului fără propovăduitor? Și cum vor propovădui dacă nu sînt trimiși?»* (Rom. X, 14).

Niciun mirean nu are dreptul să explice Scriptura independent de ceea ce învață Biserica. După cum ea a primit scrierile sfinte și le-a păstrat și le-a tradus în limbile moderne, tot astfel numai Biserica are autoritatea să le tîlcuiască înțelesul adevărat. Ce poate fi mai îndrăzneț decît a-ți întemeia credința pe părerea că ai înțeles tu mai bine Scriptura decît Biserica de la care ai primit-o?

Frați creștini,

Poate nicicînd altădată n-a fost mai actuală ca astăzi porunca Mîntuitorului care ne zice: *«Păziți-vă de prooroci mincinoși! Căci ei vin la voi îmbrăcați în haine de oi, dar pe dinlăuntru sînt lupi răpitori»* (Matei, VII, 15).

Păziți-vă de oamenii care voiesc să vă smulgă de la pieptul Maicii duhovnicești care v-a născut și v-a hrănit cu pîinea vieții. Rămîneți tari în predaniile în care ați fost învățați. Ascultarea de Biserică este o datorie sfîntă. Iar recunoașterea celor ce se ostenesc între voi cu învățătura de credință este voia lui Dumnezeu. Episcopii și preoții, zice Apostolul, *«sînt puși pentru oameni în lucrurile privitoare la Dumnezeu»* (Evr. V, 1).

Se cuvine, așadar, să-i ascultați, să-i respectați, să le urmați învățătura, căci cine se supune lor, pe însuși Hristos Îl ascultă.

A m i n !

DUMINICA A XXI-A DUPĂ RUSALII

Cuvîntul lui Dumnezeu

Frați creștini,

Mare este puterea cuvîntului lui Dumnezeu!... Nimic nu se poate asemana lui.

Prin cuvînt Dumnezeu a creat universul în toată măreția și frumusețea sa. Prin cuvîntul Domnului, profeții au menținut trează credința și au călăuzit omenirea la adevăr și dreptate.

În persoana lui Iisus Hristos Cuvîntul lui Dumnezeu trup s-a făcut și a locuit între noi plin de har și de adevăr, luminînd lumea mai strălucit decît soarele de pe cer.

În gura Apostolilor cuvîntul a fost trîmbița de chemare a neamurilor la mîntuire. În viața Bisericii cuvîntul a fost arma prin care s-a cucerit lumea pentru Hristos. Prin cuvînt s-a răspîndit credința, s-au convertit popoarele, s-au îmbunătățit moravurile... Nimic nu poate egala puterea cuvîntului lui Dumnezeu.

Dar unde se arată astăzi această putere? Cum se face că aceeași armă care în trecut a săvîrșit atîtea biruințe, acum are o înrîurire așa de slabă pentru cugetele oamenilor?

În bisericile creștine de pretutindeni se predică mult în ultima vreme. Biblia este cartea cea mai răspîndită din lume. Totuși unde sînt recoltele după o atît de bogată însămînțare? Unde sînt păcătoșii străpuși la inimă? Unde sînt lacrimile de pocăință? Răspunsul ni-l dă Sfînta Evanghelie de

astăzi. Parabola Mîntuitorului cu omul care a ieșit să-și sămene sămînța sa, ne arată că pricina nerodniciei cuvîntului lui Dumnezeu nu stă nici de partea semănătorului, nici de cea a seminței, ci stă de partea ascultătorilor care nu oferă inimile lor ca un pămînt bun pentru rodire.

Fraților,

Citit-ați vreodată psalmul 119? Este cea mai impresionantă mărturisire despre importanța cuvîntului dumnezeiesc pentru viața omenească, un imn de preamărire în forma unei rugăciuni de mare frumusețe și tărie.

«Doamne Dumnezeule», zice cîntărețul legii vechi, «din toată inima Te caut... Mi se topește inima de dor după legile Tale. Ziua și noaptea cuget la poruncile Tale. Legile gurii Tale sînt pentru mine mai de preț decît o mie de lucruri de aur și de argint... Sînt mai dulci decît mierea pentru cerul gurii mele»...

Am amintit acest psalm pentru că în cuvintele lui aflăm un model de felul cum trebuie să privim și noi cuvîntul lui Dumnezeu. Ca să lucreze în inimile noastre acest mesaj divin, noi trebuie să-l dorim, să-l căutăm, să-l prețuim mai mult decît orice pe lumea aceasta. Căci el este cel mai dulce balsam pentru rănilile noastre, cel mai răcoritor izvor de mîngîiere, cea mai strălucită lumină pentru cărările vieții.

Poate mai mult ca în orice altă împrejurare, în fața cuvîntului lui Dumnezeu ni se cere acea «sărăcie cu duhul» de care vorbește Iisus în Fericitările Sale. Ca să ne îmbogățim în Domnul, trebuie să ne deșărtăm de noi înșine, să devenim smeriți cu inima, să ne recunoaștem mărginirea și neputința. E nevoie de o credință ca aceea a psalmistului care în același imn mărturisește : «*De n-ar fi fost legea Ta gîndirea mea, aș fi pierit în ticăloșia mea*» (Ps. 119, 92).

Cum ar putea să prindă rădăcină sămînța Evangheliei în noi, cînd inimile noastre sînt piatră, asfalt, beton armat? Unde să încapă harul de sus, cînd noi sîntem atît de plini de noi înșine, de înfumurați în rațiunea noastră, în știința noastră, în înțelepciunea noastră?

Or, nenorocirea lumii noastre este tocmai această auto-mulțumire a omului, care aduce după sine desconsiderarea și uitarea cuvîntului divin.

Oamenii din zilele noastre arată interes pentru orice : pentru afaceri, pentru distracții, pentru sport, pentru schimbările din viața politică... Dar «legea Domnului nu mai e în gîndirea lor». «Buna-vestire» adusă de Fiul lui Dumnezeu de care e plină Scriptura, asta nu interesează decît doar pe puțini. Ce să facă omul ca să intre în împărăția lui Dumnezeu, asta nu intră în preocupările moderne. Cuvîntul cel vorbit în biserică este pentru mulți cel mai plictisitor din toate vorbirile. Predicile preoților noștri sînt ascultate cu silă, fără interes. În timpul predicii oamenii noștri cască, se plictisesc, vorbesc unii cu alții sau... dormitează.

Cît despre cuvîntul tipărit, Biblia nu e citită. Este o carte care nu spune nimic omului de astăzi, care nu cuprinde nici un mesaj. E ca o scrisoare adresată nouă de o persoană însemnată, dar care nici nu e deschisă, ci se aruncă necitită.

În cele mai multe case ele stau în bibliotecă sau pe rafturi, ca să prindă praful... Și-atunci cum să răscolească ea cugetele oamenilor și să întoarcă inimile lor la Creatorul? Unul sau altul din cei ce mă ascultați ați putea să-mi răspundeți că, în casa voastră, Biblia nu este un colecător de praf, că o citiți adesea, dar că vi se pare prea învechită, prea din vremuri de mult apuse. «Cum să mă intereseze întîmplări așa de vechi, istoriile unor oameni care au trăit acum multe mii de ani înaintea?»

Aici avem în fața noastră o altă piedică a rodirii cuvîntului dumnezeiesc, izvorită din lipsa de credință. Evanghelia ne arată că Iisus n-a avut succes între rudele și cunoscuții Săi din Galilea. De ce nu i-a putut converti și pe aceia, cum a făcut cu locuitorii altor cetăți? Pentru faptul că cei din neamul Lui Îl socoteau pe Iisus ca pe unul din egalii lor, un simplu om, un meseriaș, fără autoritate divină. «*Oare nu este acesta fiul dulgherului?*» (Matei 15, 15). Iar fiindcă nu credeau în divinitatea Lui, nu se converteau.

Același fapt se întîmplă și astăzi : oamenii nu se lasă transformați de cuvintele de foc ale Scripturilor, deoarece le

citesc de parcă ar avea în mână un roman sau o carte de povești.

Se cere credință, este nevoie de ajutorul Duhului Sfânt pentru a înțelege Scriptura. Nu în zadar Biserica Ortodoxă de multe ori în cursul serviciilor ei divine întonează: «Și pentru ca să ne învrednicim noi a asculta Sfânta Evanghelie, pe Domnul Dumnezeu nostru să-L rugăm»... Se cere credință, se cere acea încredere pe care o avea femeia bolnavă de scurgerea sîngelui, care socotea că pînă și simpla atingere de poala hainei Domnului Iisus o poate vindeca de neputința ei.

Istoriile Bibliei, profețiile, întîmplările evangheliilor nu sînt doar fapte ale trecutului milenar, sau fantezii ca povestirile unor romane de Balzac sau Dostoievski. Ci ele sînt chemările de acum, adresate de către Dumnezeu, *nouă*. Orice pasaj din Biblie trebuie să-l privim cu încredințarea că Mîntuitorul intră acum în casa noastră ca și în casa lui Zahau, ca să ne caute, să ne vorbească, să ne mîntuie. A citi sau a asculta fără această credință este a rămînea fără folos. Regele David a comis o îndoită fărădelege: a pus de l-a ucis pe generalul său Urie și a luat-o de soție pe Batșeba, soția mortului. La regele ucigaș și adulter a venit din partea lui Dumnezeu proorocul Natan, ca să-l cheme la pocăință. Natan s-a folosit de o parabolă și a spus: «Doi oameni trăiau în aceeași localitate. Unul era bogat și avea multe turme. Celălalt era sărac și nu avea decît o mielusea la care ținea ca la lumina ochilor. Într-o zi, bogatul a primit musafiri, dar în loc să jertfească un animal din turmele sale, a răpit vecinului singura-i mielusea și a pregătit-o pentru primirea oaspetilor». David, auzind întîmplarea, s-a umplut de mînie: «Nemernicul acela e vrednic de moarte», a zis el. Dar Natan i-a răspuns: «Tu ești acela! Tu ai răpit nevasta prietenului tău și ai călcat legea Domnului». Atunci regele s-a rușinat și, plin de remușcare, a mărturisit: «Păcătuit-am, Doamne, și rău înaintea Ta am făcut»...

Vedeți diferența: Cîtă vreme David a privit istoria din parabolă ca o întîmplare cu alte personaje, a rămas împie-

trit. Dar cînd a primit descoperirea profetului ca aplicîndu-se la fapta lui, s-a întors și s-a pocăit.

Așa se cere să citim și noi scripturile, sau să ascultăm și noi cuvîntul lui Dumnezeu: drept chemări adresate nouă personal. «Tu ești acela»... Tu ești Betleemul care nu ai loc pentru adăpostirea lui Iisus. Tu ești Petru care te lepezi de Domnul la cea mai mică ispită. Tu ești Iuda care îl vinzi pentru interese materiale. Tu ești Saul care prigonești pe Iisus cu păcatele tale...

O, dacă ne-am așeza mai ades în fața oglinzii Scripturilor!... Cum ne-am schimba... Dar așa, «noi înădușim adevărul în nelegiurile noastre», cum zice marele Pavel (Rom. 1, 18).

Fraților,

Astăzi, ca și în toată vremea, Semănătorul ceresc a ieșit să semene sămînța Sa. Ce-I vom oferi noi, ce fel de pămînt? Piatră, asfalt, spini? Sau pămîntul acela reavăn și afinat care e gata să primească chemarea lui Dumnezeu și să dea roade de pocăință? Fie ca prin puterea și lucrarea Duhului Sfînt să fiți pămîntul cel bun.

A m i n !

Osînda unui om

Frați creștini,

Mare frică și cutremur cuprind sufletele noastre când primim la chinurile bogatului !

După moarte este osîndit să ardă în flăcările iadului. O văpaie grozavă îl chinuie cumplit. Către ceruri își ridică ochii dar în zadar se roagă. Nu-i nimeni să-i dea o rază de mîngîiere sau de nădejde, nimeni care să-i răcorească limba de văpaia durerii, măcar cu o picătură de apă.

Dar oare pentru care pricină omul acela a fost pedepsit cu o muncă așa de grozavă ? Care au fost păcatele lui ? Fost-a oare pe pămînt un răpitor al bunului străin ? Fost-a uci-gaș sau defăimător de cele sfinte ? Scriptura nu vorbește de nici una din fărădelegi de felul acesta, care să atragă mînia lui Dumnezeu.

Ci Mîntuitorul ni-l arată pe bogatul din pilda de astăzi nemilostiv. El nu fura bunul altuia, dar pe-al său nu-l dădea săracilor. Iată crima lui, iată cauza osîndirii lui. El se îmbrăca în purpură și în vison, petrecea cu prietenii în fiecare zi, în chip strălucit. Că la poarta lui zăcea un om sărac, bogatul nu vroia să știe. Lui nu-i păsa de foamea lui Lazăr, de zdrențele lui, de boala lui. Ci toată preocuparea omului era să mănînce, să bea și să se veselească. Însă neîndurarea bogatului a fost pedepsită cu munca cea de veci.

Noi, de obicei, socotim că vrednici de osînda veșnică sînt numai cei cu păcate grele : criminalii, bandiții, adulterii, hu-

litorii de Dumnezeu, urătorii de oameni. Și mai sîntem de părere că dacă nu ajutăm pe cei din nevoi asta nu-i un păcat. Iată că judecata lui Dumnezeu este departe de a noastră.

Pilda Mîntuitorului ne învață că ajutorarea săracilor este o datorie mare a oricărui creștin. Iar cel ce nu o împlinește se face vinovat de un mare păcat care atrage după sine osînda veșnică.

Frați creștini,

Cînd a fost întrebat de un legiuitor, care este cea mai mare poruncă din lege, Mîntuitorul a răspuns că este iubirea. *«Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima, cu tot sufletul și cu tot cugetul tău. Aceasta este cea dintîi și cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea ei, este să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși»* (Matei 22, 37-39).

În aceste cuvinte stă toată inima creștinismului. Nu ajunge să avem față de oameni doar un sentiment dulceag, o simpatie, nu ajunge mila. Nici să gîndim că de vreme ce nu vrăjmășim pe semenii noștri, nici îi ocărîm, nici le păstrăm gînduri de ură și răzbunare — am împlinit porunca Fiului lui Dumnezeu. Ci dragostea trebuie să fie dovedită în fapte de îndurare.

«Copilașilor !» — zice Sfîntul Ioan Evanghelistul. *«Să nu iubim cu vorba, numai cu gura, ci cu fapta și cu adevărul»* (I Ioan 3, 18). Căci de are cineva bogățiile acestei lumi și vede pe fratele său în nevoie și își închide inima față de el, cum rămîne în el dragostea lui Dumnezeu ? (V, 17).

Cea dintîi poruncă a legii creștine ne obligă să-l ajutăm pe aproapele în nevoie. Pe cel flămînd să-l hrănim, pe cel gol să-l îmbrăcăm, pe cel străin să-l primim în casa noastră, pe cel bolnav să-l cercetăm, pe cel întristat să-l mîngîiem... Iată faptele îndurării creștinești cu care, dacă ne vom îmbogăți, vom fi aflați vrednici de a moșteni împărăția lui Dumnezeu.

Cel ce în tot chipul caută și face bine celor ce au trebuință, acela arată că îl iubește cu adevărat pe Iisus Hristos

și este un copil al lui Dumnezeu. *«Oricine iubește, este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu»* (I Ioan 4, 7).

Nimic nu are mai dumnezeiesc omul decât facerea de bine. Când miluiește, el îl imită pe Dumnezeu care este iubire, măcar că Ziditorul dăruiește lucruri mari, iar omul mici.

O calitate a dragostei creștine este că ea trebuie să se deschidă față de toți cei din nevoi, ori din care pricină ar pătimi. O seamă suferă din cauza întâmplărilor nenorocite, alții din cauza bolilor, alții pentru cruzimea tâlharilor...

Toți deopotrivă sînt vrednici de milă, toți caută la mîinile noastre, după cum și noi căutăm la cele ale lui Dumnezeu.

Fiind milostenia o faptă așa de plăcută lui Dumnezeu, fiind ea izvorul mîntuirii creștinilor, diavolul se topește de necaz dacă o săvîrșim. De aceea el neîncetat se silește să-i împiedice pe creștini de la lucrarea ei. Cum se silește? Unelînd meșteșuguri viclene prin care oamenii să piardă plata faptelor bune, sfătuindu-i de pildă să se laude cu faptele lor bune, să le împlinească pentru a fi văzuți de oameni.

Dar mijlocul cel mai viclean al diavolului în a amăgi este că el trimite săgețile lui în mintea oamenilor prin care ei socot că sînt scutiți de a milui. Astfel că, creștinii noștri născocesc fel de fel de pretexte sau judecăți false, datorită căroră își închid inimile și mîinile de la frații lor nevoiași. Le vom aminti și spulbera pe cele mai de căpetenie.

1. Sînt unii care zic: «Dumnezeu m-a făcut bogat, m-a pus domn și stăpîn peste toate cîte am. Dacă asta e voia Lui, eu trebuie să mă conformez ei. La ce să stric buna socoteală dumnezeiască?»

O, ce vorbe viclene!... Ce scuză fariseică!... numai atunci îi face pe credincioși respectuoși de Dumnezeu cînd trebuie să-și păzească banii și să-și justifice cruzimea!...

Da, Dumnezeu este dătătorul bogăției. Dar El n-o dăruiește unuia ca acesta ca s-o folosească în desfătări, în haine luxoase, în ospete și beții. N-o dăruiește s-o ascundă în dulapuri, s-o investească în mobilă scumpă, s-o transforme

în aur și bijuterii, în inele și cercei cu care să-și împodobească casa, degetele și urechile. Ci bogăția se dă ca cel avut să dea dintr-însa săracilor, să dobîndească prin ea cerul. Mîntuitorul îl aseamănă pe bogat cu un econom care este pus de stăpîn să împartă cele de trebuință slugilor sale, *«să le dea hrană la vremea hotărîtă»*. Fericit cel ce împlinește această voie, căci unul ca acela va fi pus peste toate frumusețile raiului.

Dar dacă cineva este econom nedrept, dacă primește averea stăpînului și o socotește numai a sa, și va începe a mîncă și a bea și cu totul a se întoarce, de către cei nevoiași, unul ca acesta va fi pedepsit amarnic și aruncat în locul *«unde va fi plîngere și scrișnire a dinților»* (Matei 24, 25 ș.u.).

Sfîntul Ioan Gură de Aur spune că bogatul care se îmbuibă și trăiește în lux și dezmierdări și lasă pe sărac pradă foamei, este mai criminal decât un ucigaș. Fiindcă ucigașul numai odată înfige pumnalul în semenul său și îi face o durere de scurtă durată; pe cînd bogatul nemilostiv, cu nepăsarea lui și cu zgîrcenia lui, prelungește chinul la infinit și în loc de o moarte este cauza a mii de morți. Ascultați cuvintele lui: «Cîte rîuri de foc fi-vor de ajuns pentru un astfel de suflet? Cel ce e zidit după chipul lui Dumnezeu, din cauza cruzimii tale, stă fără chip, iar capetele cailor tăi și pieile și lemnele și scaunele tale lucesc de aur... Tu te veselești în fiecare zi, iar măduarele lui Hristos pentru care El și-a vărsat sîngele, din cauza nesațiului tău, n-au parte de hrana trebuitoare. Paturile tale sînt împodobite cu argint iar trupurile săracilor sînt lipsite și de acoperămîntul de nevoie. Hristos a devenit pentru tine mai nesocotit și decât robii și catîrrii și decât patul și decât scaunul de picioare... Cîte rîuri de foc vor trebui pentru sufletul tău?»

Cuvintele acestea usturătoare se aplică nu numai zgîrciților și bogaților care nu mai știu ce să înceapă cu averile lor, ci și nouă tuturor care avem mai mult decât ne este necesar pentru hrană și îmbrăcăminte, însă prisosurile noastre le folosim numai pentru îndulcirea trupeză și n-avem nici o grijă de Lazării cei goi și flămînzi. Această împietrire este

un păcat mare și nu va afla nici o îndreptățire înaintea înfricoșatului Judecător.

2. Alții zic : «N-am de unde face milostenie. Am nevoile mele, am copii și de voi împărți averea mea cu săracii, pînă urmă eu însumi voi deveni sărac».

Și aceasta este o amăgire diavolească. Știu că fiecare om are trebuințele sale, e dator să se hrănească, să se îmbrace, să strîngă un ban alb pentru zile negre. Dar aceste obligații n-au voie să sece izvoarele binefacerii. Ci un creștin bun trebuie să privească suferința aproapelui ca pe a sa, căci aproapele este o parte din trupul lui Hristos, un membru al Său, cum sîntem toți cei botezați și sfințiți.

Ai copii... Bine, dar ai și suflet. Copiii trebuie îngrijiți, dar și sufletul trebuie pregătit pentru viața de veci. Copiii nu te vor putea scoate din iad, pe cînd săracii te vor apăra înaintea judecării lui Dumnezeu, după cum este scris că «*cine miluiește pe sărac împrumută pe Dumnezeu*» (Pilde 19, 17), iar în alt loc se zice că celui milostiv i se vor ierta păcatele, dacă se pocăiește și face faptele îndurării trupesti și sufletești (Isaia 1, 18).

Cît despre sărăcie, să n-aveți grijă, fraților. Am văzut pe unii sărăcind pentru beție, pentru desfrîu, din cauza judecăților, dar nu pentru că au ajutat săracii. Zice proorocul David : «*Am fost tînăr și am îmbătrînit, dar n-am văzut pe cel drept părăsit, nici pe urmașii lui cerșindu-și pîinea*» (Ps. 36, 25).

Tocmai contrariul e adevărat : cel ce dă are, iar bunurile lui se înmulțesc. Femeia văduvă din Sarepta Sidonului avea făină și ulei numai pentru o turtă. În țară era foamete mare. Dar dacă a dat turta proorocului Ilie, înainte de a se hrăni ea și copilul, a văzut că făina în sac se înmulțea și uleiul parcă izvora în ulcior și n-a fost lipsită cîtă vreme a bîntuit foamea în țară (I Regi 17, 16). Aici este o pildă, ca cei ce au urechi de auzit să audă !

3. În sfîrșit, sînt creștini care se învîrtoșează la inima lor pe motivul că săracii sînt vicleni și vicioși : unii nu vor să

muncească, alții se îmbată, alții fumează din banii primiți. Și în loc să le dea o bucată de pîine, îi umplu de ocări.

Să vă feriți de a cădea în greșeala asta, fraților ! Zice undeva Sfîntul Maxim Mărturisitorul : «Precum Dumnezeu iubește pe toți oamenii la fel, și cel bun iubește pe toți oamenii la fel : pe cel virtuos pentru aplecarea firii, iar pe cel leneș și nevrednic, din compătimire, ca pe un lipsit de minte ce umblă în întuneric» (Filoc. II, 40).

Foarte frumoase cuvinte !

Cînd sîntem puși în situația de a ajuta, trebuie să se pună în lucrare *iubirea*, nu dreptatea ; să nu fim judecătorii aproapelui, ci miluitorii lui. Să ne asemănăm Tatălui ceresc care răsare soarele peste cei păcătoși ca și peste cei drești.

Sînt unii leneși și vicioși. Dar oare noi sîntem totdeauna buni și curați înaintea lui Dumnezeu ? O, cîte păcate nu facem noi, păcate mari, strigătoare la cer !... Și totuși Dumnezeu în bunătatea Lui nu ne alungă de la fața Lui, nu ne pedepsește pe loc, ci ne dă vreme de pocăință, ne hrănește în fiecare zi, ne ajută în toate ale noastre, ba ne dă mai mult decît cerem.

Să imităm și noi această îndurare a Lui.

Să considerăm pe orice om vrednic de îndurarea noastră, pentru că îndărătul fiecărui sărac stă Hristos, care vrea să fie iubit de noi.

Citim în Pateric că un iubitor de Hristos, mergînd pe cale a întîlnit un sărac lipsit de îmbrăcăminte. Din milă, i-a dăruit haina sa. Săracul era bețiv. Ducîndu-se, a vîndut haina și a băut banii. De fapta aceasta a aflat creștinul cel bun și s-a mîhnit. Dar noaptea Mîntuitorul a stat înaintea lui în vis purtînd acea haină și i-a zis : «Nu te scîrbi, fiule, căci iată, port ce Mi-ai dăruit».

Admirabilă povestire ! Fapta bună săvîrșită din inimă curată și din iubire, nu-și pierde plata sa, chiar de se împărțese de ea un netrebnic. Ci ea trece la Hristos care va răsplăti-o la arătare, înaintea întregului univers, în fața îngerilor și a tuturor cetățenilor raiului.

Frați creștini,

Un om a fost osîndit de dreptatea divină la muncile veșnice pentru că a fost în stăpînirea averii și n-a făcut parte din ea săracilor.

Să ne luptăm din toată inima să nu cădem și noi în aceeași osîndă! Să ne păzim să nu fim iconomi răi ai bunurilor pe care ni le-a dăruit bunul Dumnezeu. Ci, mînați de porunca iubirii față de aproapele, să facem bine, să iubim cu fapte și cu adevărul.

Cel bogat să ajute pe cel sărac; cel sănătos pe cel bolnav, cel cu inima bună, pe cel întristat. Iar dacă cu altceva nu putem ajuta, măcar inima să ne doară pentru cei lipsiți și tot vom avea plată. Și de n-avem bani, să facem rugăciuni pentru cei lipsiți.

Să mulțumim lui Dumnezeu că sîntem din numărul celor ce pot da și nu din al celor ce au trebuință să întindă mîna.

«Să ne facem celor necăjiți ca niște dumnezei, urmînd milii lui Dumnezeu» (Sfîntul Grigorie de Nazianz). Și milostenia ne va deschide porțile împărăției veșnice.

După cum apa stinge focul, așa milostenia va nimici păcatele noastre și va mijloci pentru noi la Dreptul Judecător.

«Milostenia are aripi mari» zice dumnezeiescul Hrisostom. Ea taie văzduhul, depășește luna, trece prin razele soarelui, se ridică pînă la culmea cerurilor și ajunge pînă la tronul împărătesc. Și oricare vor fi păcatele voastre, ea pe toate le va cumpăni».

Fiți milostivi! Dați o pîine și veți primi raiul. Nu că cerul ar fi ieftin, ci pentru că Stăpînul e bun cu cei îndurați!

A m i n !

DUMINICA A XXIII-A DUPĂ RUSALII

Împotriva duhurilor necurate

Frați creștini,

Evangelistul Luca ne-a istorisit astăzi zguduitorul minune cu vindecarea îndrăcitului, a copilului stăpînit de puterea duhului necurat.

Grozavă suferință îndura băiatul din partea celui rău! Duhul îl făcea să strige, să facă spume la gură, să se zbată, să tremure, să bage în spărieți pe cei ce-l priveau. Ne închipuim durerea bieților părinți care l-au născut. De îndată ce a auzit nefericitul tată că Iisus Nazarineanul trece prin locul acela, în grabă, a alergat la El și l-a rugat să-i izbăvească unicul băiat din ghearele necuratului. Mîntuitorul, ca totdeauna cînd era în fața chipurilor omenești, s-a îndurat fără zăbavă, și cu puterea Sa dumnezeiască a poruncit diavolului să iasă din copil și să se ducă prin locuri pustii. Minunea s-a împlinit, duhul rău a ieșit, băiatul s-a vindecat și Iisus l-a încredințat tatălui său.

«Și toți au rămas uimiți de mărirea lui Dumnezeu».

Aceasta este istorisirea. Dar ce înțeles are ea pentru noi? Ce vorbește minunea minților și inimilor noastre? S-o citim oare și s-o ascultăm ca pe un fapt străvechi, fără nici o legătură cu viața noastră, sau o privim ca o întîmplare care ne privește direct, de aproape? Desigur, calea a doua vom urma fiindcă Sfînta Evanghelie de azi ne vorbește de una din cele mai înfricoșătoare realități ale vieții omenești: existența diavolului și izbăvirea de puterea lui.

Cu privire la diavoli, oamenii de astăzi se împart în două cete, cu totul deosebite. Sînt unii care nu vor să creadă cîtuș de puțin în existența unor puteri mai presus de fire, rele, dăunătoare, nevăzute. Respingînd nu numai istorisirile Sfințelor Scripturi, dar desconsiderînd și experiența multor credincioși, ei tăgăduiesc categoric lumea diavolilor. Spusele despre draci, zic ei, sînt închipuiri copilărești, de natură legendară, la fel cu poveștile cu zmei sau covoare zburătoare.

Această negare a diavolului este o urmare firească a gîndirii omului contemporan, care nu vrea să creadă decît în ceea ce vede, pipăie și măsoară cu compasul. Apoi tăgăduirea necuratului se datorește felului primitiv cu care oamenii au încercat să și-l imagineze: o creatură jumătate om jumătate cal, cu coarne, cu coadă și cu o furcă de străpuns pe cei păcătoși... Cine ar putea fi atît de naiv și de mărginit să dea crezare unor astfel de năluciri? Altă categorie de oameni cad în greșeala opusă: cred în diavol și se tem de moarte de existența și isprăvile lui. Ba unii încearcă să-l îmblînzească pe întunecatul satana, să-l facă binevoitor. Lucru de necrezut: am aflat dintr-o revistă americană că în California există o sectă care se închină diavolului, cu temple, cu slujitori, cu altare de tămîiere... Socot că Sfîntul Pavel la acest fel de rătăcirii grosolane se gîndea cînd îi prevestea ucenicului său Timotei: *«În vremurile din urmă unii se vor lepăda de credință, ca să se alipească de duhuri înșelătoare și de învățăturile demonilor»*. (I Tim. IV, 1).

Să vedem care este adevărul, care este învățătura Bisericii cu privire la tema noastră. Mai întîi trebuie să dăm la o parte caricatura și fantastica închipuire populară cu imaginea diavolului ca avînd coarne și picioare de cal. Asta desfigurează adevărul și induce în eroare pe mulți. Natura duhului rău este descrisă în cărțile sfinte și ea nu are nimic în comun cu hidoșenia satanei zugrăvite de pictori naivi.

În al doilea rînd se cuvine să stabilim adevărul că nu Dumnezeu l-a creat pe diavolul așa cum este el acum. La început Ziditorul a făcut toate nu numai bune, ci *«foarte bune»*, cum zice Scriptura (Facerea 1, 31). După învățătura de credință creștină, diavolul este o ființă spirituală, un înger căzut. Înainte de a crea lumea, Dumnezeu a făcut pe îngeri duhuri luminoase și inteligente, *«duhuri slujitoare pentru cei ce vor moșteni mîntuirea»* (Evr. 1, 14). Unii din ei au rămas în bunătate și frumusețe. Alții însă, îmbătați de propria lor mărire, au încercat să uzurpe tronul Celui Preaînalt și s-au răzvrătit împotriva Creatorului. Dar răzvrătirea aceea a fost pedepsită după dreptate. Lucifer cu îngerii lui au fost loviți de fulgerul mîniei divine, *«au fost aruncați în adînc unde stau înconjurați de întuneric»* (II Petru 2, 4).

Cu această descoperire a Scripturilor stăm în fața uneia din cele mai mari taine ale creației, «taina fărădelegii», pe care niciodată nu vom fi în stare s-o pătrundem. Oricum, diavolul este o realitate dramatică a lumii, o forță a răului, care începută în cer, continuă și va continua în lume de-a pururi. Lucrarea duhurilor rele se arată între oameni sub formă de amăgire, ispită, momeală. Cuprinși de minie împotriva fapturii lui Dumnezeu, invidioși pe oameni care sînt chipul lui Dumnezeu, diavolii încearcă pretutindeni și în toată vremea să cîștige aderenți de partea lor și să desfigureze creațiunea. Astfel satana a ispitit pe prima pereche de oameni în rai, a ispitit pe Iov în toate chipurile, ca doar-doar l-o face să blescheme pe Dumnezeu. Pînă și pe Domnul Hristos a cutezat necuratul să-L tragă de partea lui, să-L facă să i se închine lui.

Putem afirma că întreaga lume este un cîmp de bătălie între diavoli și oameni, peste tot aflăm urme de activitatea neobosită a dușmanului fiilor lui Adam. Este «războiul cel nevăzut» de care vorbesc Sfinții Părinți și care își are victimele lui, însîngerată, și mutilată. Demonizații care se zvîrcolesc cu spume la gură, mînia care se aprinde într-o inimă și ridică brațul spre lovire sau omor, dorința nepotolită după aur sau slavă, binefacerea răsplătită cu răutatea,

dragostea schimbată în trădare, curăția prefăcută în înșelăciune — iată numai câteva din nenumăratele biruințe pe care le câștigă stăpînitorul întinericului.

Prin întruparea Fiului lui Dumnezeu, prin moartea și învierea Sa, puterea diavolului a fost slăbită mult, stăpînirea sa asupra sufletelor zguduită enorm. Sfîntul apostol Pavel spune clar că Mîntuitorul «s-a făcut pârtaș singelui și cărnii pentru ca prin moarte să nimicească pe acela ce are puterea morții, adică pe diavolul». (Evr. 2, 14).

Fără îndoială, împărăția satanei n-a fost distrusă total prin moartea de pe Golgota a Domnului Iisus. Nu că puterea lui Dumnezeu ar fi fost limitată, îngrădită, ci pentru că înțelepciunea Lui e nemărginită. Judecata lumii, deci, și a diavolului, se va face la a doua venire a Fiului Omului. Pînă atunci Dumnezeu permite ademenirile duhurilor necurate pentru încercarea aleșilor Lui. Admirabil învață în această privință Sfîntul Chiril din Ierusalim. «Dumnezeu îl îngăduie pe diavolul pentru a împlini două lucruri : să fie făcut el de rușine fiind biruit de oamenii cei credincioși, apoi să dea prilej credincioșilor să se încununeze».

Așa este ! După cum Dumnezeu a permis fraților celor răi să-l vîndă pe Iosif, și apoi prin purtarea Lui de grijă să-l ajute pe acesta să ajungă la mărirea curții lui Faraon, așa lasă El pe diavolul să-i seducă pe oameni, ca cei aleși să ajungă la mărirea cerească. Deci voia cea rea a diavolului se face prilej de slavă pentru bine-credincioși !

După înviere, Mîntuitorul nu ne-a lăsat fără arme de apărare împotriva celui ce se războiește cu noi și care umblă ca un leu răcnind pe cine să înghită. «*Iată vă dau putere să călcați peste șerpi și peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului și nimic nu vă va vătăma*». (Luca, X, 19). «*Iată semnele ce vor urma pe cei ce vor crede : în numele Meu draci vor scoate*» (Marcu, XVI, 17).

Mai întîi avem armele de apărare : rezistența la atac, respingerea ispitei. Am zis mai înainte că duhul cel rău nu umblă decît să ne înșele prin amăgiri mincinoase, prin iluzii, prin șoapte viclene. «Mărul este atît de bun de mîncat, atît

de plăcut de privit... Mîncăți, nu veți muri». Aici e momentul de a da lovitura de moarte «leului» : să nu consimțim cu is-pita, să nu deschidem ușa vicleanului.

«*Împotriviți-vă diavolului și el va fugi de voi*», zice Sfîntul Apostol Iacob (4, 7).

Sfîntul Ioan Gură de Aur spune că satana poate să ne strice atît cît ne poate vătăma un cîine legat. Numai atunci sîntem mușcați cînd ne apropiem de cîine și intrăm în cercul unde se mișcă. Așa e și cu diavolul : el ne poate birui numai în măsura în care consimțim cu șoaptele lui. Armele de ofensivă pe care Biserica le pune la îndemîna credincioșilor învăluți în viforul ispitelor sînt : postul și rugăciunea.

Cînd sîntem în vreo încercare sau necaz, să postim și puteri imense se vor coborî în sufletele noastre. Cînd ni se strecoară în inimi vreun gînd păcătos, să ne rugăm cu credință și răul nu va pune stăpînire peste noi. Iov era bărbat evlavios, în fiecare zi aducea jertfă lui Dumnezeu. Pentru asta Cel Preaînalt l-a ocrotit împotriva ispititorului care nu i-a putut face nimic.

Fraților creștini,

În drama sa «Faust», scriitorul german Goethe stîrnește cele mai puternice emoții în inimile privitorilor cînd eroul scoate din teacă sabia, ca să lupte împotriva lui Mefisto, întruparea diavolului. Dar Faust l-a biruit pe satana nu împungîndu-l cu arma, cu ascuțișul sabiei ce-o ținea în mînă. Ci l-a alungat ridicînd mînerul sabiei în sus, pînă a luat forma Crucii lui Hristos.

V-am dat o pildă : luați arma crucii Mîntuitorului, înțăriți-vă credința, împotriviți-vă duhurilor celor necurate și ele vor fugi de voi.

A m i n !

Mîntuirea prin credință

*«Îndrăznește, fiică!
Credința ta te-a mîntuit»*

Frați creștini,

O femeie din Galileea suferea de multă vreme de o boală pe cît de tainuită, pe atît de grea. În nenorocirea ei s-a dus la mulți doctori, a cheltuit toată avuția sa. Zadarnic! Nu s-a tămăduit.

Într-o zi, a aflat ea că în ținutul ei a venit Iisus, Învățătorul cel puternic în cuvînt și în faptă, care pe mulți i-a tămăduit. O scînteie de nădejde s-a aprins în sufletul acelei femei: să fie vindecată de Acel trimis al lui Dumnezeu. Dar cum nu cuteza să-și vădească boala ascunsă, ce și-a zis nenorocita? «Măcar de hainele lui de mă voi atinge, mă voi vindeca».

Și așa a și făcut: s-a apropiat pe ascuns de Domnul, s-a atins de poala hainei Lui și o! minune!... O putere s-a trezit în trupul ei slăbănogit și femeia a simțit că s-a vindecat în clipa aceea! Iar Iisus, văzînd fapta ei, văzînd ce mare încredere a pus în El, a zis: «*Îndrăznește, fiică! credința ta te-a mîntuit*». (Luca, 8, 4).

Surprinzător lucru, fraților! Atotputernic și milostiv ca un Dumnezeu, Iisus îndrepta slăbănogii, deschidea ochii orbilor, curăța leproșii. Dar în loc să atribuie aceste minuni puterii Sale dumnezeiești, le pune pe seama credinței oamenilor.

«Fie ție după credința ta». «Crede și te vei mîntui». «Toate sînt cu putință credinciosului». Iată cuvintele ce se auzeau din gura Mîntuitorului, în multe împrejurări. Pretutindeni admirînd credința, vestindu-i puterea, lăudînd pe oameni Acel care, pare-se, că nimic nu trebuia să admire și să laude.

Și totuși, adevărul este acesta: harul Fiului lui Dumnezeu se revărsa asupra oamenilor numai în măsura în care aceia credeau în El. Evangheliștii ne spun că în patria Sa Iisus n-a săvîrșit decît puține minuni, din cauza necredinței locuitorilor ei.

Noi nu voim să ne asemănăm necredincioșilor. Ci dorim să ne mîntuim, să ne facem părtași de harul lui Dumnezeu, ca și femeia din sfînta Evanghelie de astăzi. Dar pentru aceasta ne trebuie o credință puternică, fierbinte, o credință vie, însoțită de fapte.

Iată o învățătură care merită s-o puneți la inimile voastre.

Frați creștini,

Mîntuirea este cucerirea fericirii, este eliberarea dintr-un rău, dintr-un necaz. Mîntuirea din punct de vedere religios, creștinesc, înseamnă dobîndirea fericirii cerești, eliberarea din păcat, prin jertfa răscumpărătoare a Fiului lui Dumnezeu.

Noi sîntem niște călători pe pămînt. Patria noastră, cetatea stătătoare este în viața veșnică, la Dumnezeu, unde sîntem chemați să ajungem și unde Mîntuitorul, prin moartea și învierea Lui, ne-a deschis calea.

Dar pe Dumnezeu nu L-am văzut niciodată. Raiul face parte din categoria lucrurilor pe care ochiul omului nu le-a văzut și care la inima lui nu s-au suit. Iisus a trăit înainte de nouăsprezece veacuri. Cum să ajungem la cunoașterea tuturor realităților acestora mai presus de mintea și experiența noastră? Prin credință!

La îndemîna noastră stă o putere minunată, un ochi spiritual, cu care vedem cele mai presus de lume, o antenă cu care ne punem în legătură cu tainele cele nepătrunse ale religiei. Este credința.

A crede, înseamnă a primi ca adevărate și a mărturisi neclintit tot ce a descoperit Dumnezeu în scopul mântuirii, a avea o *«puternică încredințare despre lucrurile care nu se văd»* (Evr. 11, 1).

Un credincios se reazimă pe autoritatea lui Dumnezeu și primește fără îndoială cele ce le învață Biserica, în locul și în numele lui Dumnezeu, despre chemarea sa, despre jertfa Fiului lui Dumnezeu, despre modul de a beneficia de acea jertfă, despre ceea ce ne așteaptă dincolo de mormânt. Această primire a adevărilor supranaturale, această smerită supunere a minții noastre mărginite sub revărsarea luminii care vine de dincolo de lume, are darul de a ne câștiga merite înaintea lui Dumnezeu, merite care sînt răsplătite cu viața veșnică.

Cînd i-a trimis pe ucenicii Săi la predicare, Iisus le-a poruncit să vestească Evanghelia la toată făptura, la toate neamurile! Tot atunci a făgăduit că primitorii cuvîntului lor se vor mîntui, *«Cel ce va crede și se va boteza, se va mîntui; iar cel ce nu va crede, se va osîndi»* (Marcu, 16, 16).

La această descoperire ar putea să zică unul: «Apoi este ușor de câștigat cerul. Crezi că există Dumnezeu, crezi că Iisus Hristos a fost Dumnezeu întrupat, crezi că după moarte mai este o altă viață... și cu asta gata! nu mai ai nici o grijă, te-ai mîntuit».

O atare judecată și-o poate face numai un om naiv și copilăros. În realitate credința presupune și cere lucruri mari și serioase. Cînd vreau să mă mîntuiesc, toată viața mea este colorată, influențată de lucrurile pe care le primesc prin credință. Nu cuget, nu lucrez, nu nădăjduiesc, nu mă distrez și nu mă tem decît în acord cu cele ce-mi vorbește Dumnezeu. Cînd vreau să mă mîntuiesc, nu las nici o ocazie în care să nu dovedesc în afară convingerile pe care le nutresc în sufletul meu.

O iubire, o idee care stăpînește inima omului tinde să se arate în lumină. Așa e și cu credința. Dacă ea este o convingere puternică, odrăslește fapte, după cum o rădăcină ascunsă sub pămînt dă lăstari. Nu putem fi credincioși numai cu creierul sau numai în cămara tănuită a inimii, căci doar

arătat este de către apostolul Iacob că *«și dracii cred și se înfioară»* (2, 19).

Ci credința mîntuitoare este aceea care se împlinește în afară prin fapte. Fericit în lucrarea lui nu este acel care ascultă cuvîntul lui Dumnezeu, ci care trăiește în conformitate cu acel cuvînt. Sau, ca să vorbim cu același slăvit apostol, vom întreba: *«Ce-i folosește unui om să spună că are credință, dacă n-are fapte? Poate, oare, această credință să-l mîntuiască?»* Nu, căci *«credința fără fapte este zădarnică»* (Iacob, 2, 14, 20).

Voim să întărim susținerile noastre de acum cu cîteva dovezi din sfintele Scripturi. Ce frumos acord între credință și fapte la toți marii înaintași ai noștri pe căile mîntuirii!... Ce priveliști mișcătoare de suflet!...

Avraam a crezut. Dar din cauza credinței s-a supus poruncii lui Dumnezeu și a părăsit pămîntul părintesc, rudele și cunoscuții și a primit să meargă între străini. A crezut și din această cauză n-a șovăit deloc să pună pe altarul din munte pe unicul său fiu, numai să facă pe voia lui Dumnezeu.

Moise a crezut! Dar pentru aceasta a privit ca netrebnică slava curții lui Faraon și a îndurat grele suferințe pentru numele Celui Preaînalt. Iosif patriarhul, David, Daniil, frații Macabei au crezut. Dar pentru credința lor au renunțat la plăcerile lor, au suferit prigoane; unii s-au retras din lume și au petrecut prin peșteri și prin crăpăturile pămîntului, alții au înfruntat urgia tiranilor, alții s-au lăsat omorîți...

Nu mai puțin strălucite sînt exemplele din viața Bisericii creștine.

Ce i-a făcut pe pescarii galileeni să părăsească mrejele lor și să urmeze pe Iisus, să meargă să propovăduiască Evanghelia? Ce i-a îndemnat pe pustnici și pe fecioare, pe schimnici și călugări să-și refuze orice plăcere trupească și să-și ascundă viața lor prin locuri pustii, trăind pînă la moarte în înfrînare, în privegheri, în rugăciuni? Ce putere a lucrat în atîția oameni de lume să se lepede de avuțiile lor și să le împartă la săraci? Ce forță a făcut neînfricați pe mucenicii care

nu s-au speriat nici de sentințele împăraților, nici de turbarea judecătorilor, nici de întunericul temnițelor, nici de sabie, nici de foc ?

Credința, fraților, credința ! Ea i-a însuflețit, ea le-a luminat calea, ea i-a întărit ca să facă tot pentru gloria lui Dumnezeu și pentru cîștigarea nemuririi. Credința i-a îndemnat să îndure toate lipsurile, fiindcă ei năzuiau după cetatea din cer pe care o întrezăreau cu ochii sufletului lor curat. Această credință vie, arzătoare a rodit fapte, pentru aceasta ea a fost mîntuitoare. *«Credința ta te-a mîntuit».*

Fraților creștini,

Dorința arzătoare a Bisericii este ca toți fiii săi să aibă această credință lucrătoare de fapte.

Să nu-și închipuie cineva că este un bun ucenic al Domnului Hristos dacă este botezat, dacă știe și spune cîteva rugăciuni și nu a făcut nici un act de lepădare de credința în care s-a trezit. Viața de creștin înseamnă viață în Hristos. *«Iar cine zice că rămîne în El, trebuie să trăiască cum a trăit Iisus»* (I Ioan, 2, 6). Adică să trăiască în curățenie, în dragoste, în sfințenie !

«Priviți !», zicea un mare Părinte bisericesc (Tertulian) întru apărarea sa și a creștinilor din vremea sa, atacați și calomniați din toate părțile. «Priviți cum trăim ! Între noi nu se pomenește nici înșelăciune, nici nedreptate, nici desfrînare; între noi nu sînt nici trădători, nici criminali. Aveți în temnițe creștini ; dar singura lor vină este credința pe care o mărturisesc ! În afară de aceasta ce le puteți reproșa ? Judecați deci, judecați prin viața noastră cine sîntem ! Iar din ceea ce sîntem recunoașteți ce sfîntă e credința pe care o mărturisim !»

Păgînii, la acea privesc a faptelor și eroismului primilor creștini, nu puteau rezista, erau dezarmați : sfîrșeau prin a recunoaște că o religie care dă naștere la astfel de fapte, nu poate fi decît adevărată și se converteau.

Spuneți-mi ! Ar mai putea face o dovedire a adevărului credinței noastre un apărător care ar scoate la lumină fap-

tele creștinilor din vremea noastră ? Nicidecum ! Faptele creștinilor noștri de azi *«îndădușe adevărul în nelegiuirea lor»* (Rom. 1, 18). Iar religia căreia aparțin, Biserica ce-i are de membri pe astfel de oameni, în loc să fie slăvită prin ei, mai mult se hulește. *«Căci din pricina voastră numele lui Dumnezeu este hulit între neamuri»* (Rom. 2, 24).

Credința este sfîntă, bună, plină de glorie ! Dar oamenii de azi nu mai vor să trăiască potrivit învățăturilor sale. Ei sînt goi de fapte bune ; goi ca acel idol din Babilon care avea doar numele de dumnezeu, în realitate era o minciună.

Într-adevăr, intrați în casele oamenilor, mergeți în piețe, călătoriți prin trenuri, observați care sînt cuvintele oamenilor, grijile lor, preocupările lor și vă veți convinge că cei mai mulți sînt creștini doar cu numele. În viața lor credința nu lucrează nimic, nu rodește, ba de cele mai multe ori este moartă cu desăvîrșire.

Frați creștini, treziți-vă din moartea sufletească ! Cu mintea primiți adevărurile de credință ! Cu gura mărturisiți-le ! Dar datoria cea mai mare este să le arătați în fapte !

Faceți roduri vrednice de credința în Iisus Hristos, Domnul nostru ! Fiți creștini de fiecare clipă, nu numai de duminică și de zile mari ! *«Așa să lumineze credința voastră înaintea oamenilor, încît, văzînd ei faptele voastre cele bune, să-L preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri»* (Matei, 5, 16).

Străduiți-vă să dați Bisericii astfel de fii, ca atunci cînd va ședea Fiul Omului pe scaunul Său de judecată ca să dea împărăția celor ce-au făcut voia Lui, să vă găsească vrednici ca niște lucrători buni în viața Sa și să vă zică : «Îndrăzniți, fiilor ! Apropiați-vă ! Intrați în bucuria Domnului vostru căci credința voastră v-a mîntuit !»

A m i n .

Foloasele milosteniei

Iubiți credincioși,

Am citit undeva o frumoasă istorioară despre facerea omului. Se zice că atunci când Dumnezeu voi să-l creeze pe om, chemă la sfat îngerii cei buni.

— «Să nu-l zidești», zise îngerul dreptății, «căci va fi nedrept și crud cu semenii săi». «Să nu-l zidești», zise îngerul adevărului, «căci pîngări-va cu minciuna sfîntenia Ta». «Să nu-l zidești», zise îngerul păcii, «căci va îngreșa pămîntul cu sîngele fraților săi».

Însă la urmă, la picioarele tronului dumnezeesc se aruncă îngerul milosteniei și grăi: — «Doamne, zidește-l pe om! Dar fă-l după chipul și asemănarea Ta! Dă-i inimă milostivă, ca să aibă dragoste față de cel slab și necăjit!»

Și Dumnezeu ascultă pe îngerul milosteniei și-l făcu pe om după chipul și asemănarea Sa.

Istorioara aceasta ne arată care a fost firea cea dintîi a omului, cînd a ieșit din mîinile Creatorului: fire bună, îndurată, gata a lucra binele și a iubi pe toți. Păcatul a corupt ființa omenească. Din bună, dreaptă și milostivă, a făcut-o crudă și neîndurată, iubitoare de sine și nesimțitoare la suferința aproapelui.

Dar s-a pogorît în lume Fiul lui Dumnezeu și Iisus prin învățătura Sa, mai ales prin jertfa Sa, a înnoit firea omenească. După ce și-a pus viața pentru fericirea copiilor lui Dum-

nezeu, Mîntuitorul ne-a arătat că cea mai mare datorie a noastră este să-I urmăm pilda, adică să-l iubim pe aproapele, să fim milostivi cu toți, indiferent de ce lege și nație ar fi. Și pentru asta ne-a spus pilda Samarineanului milostiv, pe care ați auzit-o astăzi în sfînta Evanghelie.

Porunca ajutorării aproapelui este cea mai importantă datorie a unui creștin. De aceea astăzi vă voi vorbi despre această poruncă, arătînd mai ales foloasele milosteniei.

Iubiți credincioși,

Să cercetăm mai întîi motivul pentru care Dumnezeu ne-a impus datoria de a face milostenie.

După învățătura Bisericii noastre, Dumnezeu este stăpînul absolut al tuturor bunurilor din lume.

«Al Domnului este pămîntul și plinirea lui, lumea și toți cei ce o locuiesc» (Ps. 23, 1) zice psalmistul. Iar proorocul Osea spune că Dumnezeu dă tuturor, grîul, vinul și untdelemnul, aurul și argintul și tot El le retrage cînd voiește (Os. 2, 8—9).

Intr-adevăr, toate sînt daruri «pogorînd de sus, de la Părintele luminilor». Și sănătatea și puterea de muncă și ploaia și reușita în întreprinderi. Fără de Dînsul nu putem nimic. Iar cînd Dumnezeu vrea, pe toate ni le ia îndărăt. Ne-o dovedesc întîmplările grozave care se abat asupra oamenilor: cutremurele, bolile, inundațiile, grindinile care distrug recoltele, molimele care ucid vitele, războaiele care pe atîția îi lasă săraci...

Da, Dumnezeu este unicul stăpîn adevărat. Noi oamenii nu sîntem decît arendașii Lui, administratorii domeniilor Lui. Proprietarul ne lasă nouă, ispravnicilor Săi, folosul unei părți din roadele bunurilor Sale. Cealaltă, și-o rezervă Sieși ca stăpîn. Și-o rezervă și o cere.

Ar putea s-o primească personal. Dar ceea ce convine puterii și autorității Sale, nu convine mării Sale de Dumnezeu. Domnul trimite pe săraci în locul Său, ca să primească

ei, ca niște perceptorii ai cerului, drepturile ce se cuvin Stăpînului.

Despre aceasta aflăm o frumoasă pildă în Testamentul Vechi. În cîmpul din Betleem, bunul Booz porunci secerătorilor săi să lase în urma strîngerii snopilor un număr de spice, cu care să se hrănească sărmana Rut. Iar Rut a avut ce mîncă și a trăit.

Creștinilor, luați seama : averea voastră este cîmpul lui Booz. Voi sînteți secerătorii Stăpînului ceresc. Săraccii vin la voi ca Rut, să culeagă resturile care pentru dînșii însemnă viața. Primiți-i ! Dați-le să mînce ! Căci înainte de a fi un act de mîrînimie, milostenia este o datorie față de Dumnezeu, un act de dreptate.

Mîna care se întinde pentru pomană este a unui om necăjit. Dar mîna nevăzută, care o primește, este mîna lui Dumnezeu. Dacă ai bunătate față de un sărac și-i dai pîine să mînce, plătești o datorie Stăpînului de sus care ți-a ajutat s-o cîștigi !

O, ce înțeleaptă orînduire a Providenței această poruncă a milosteniei... Din ea rezultă trei mari binefaceri : una pentru viața socială, alta pentru lumea celor necăjiți, a treia pentru cei bogați. Pentru viața socială, mulți Părinți bisericești spun că, după legile naturii necorupte, toate bunurile vieții trebuiau să fie comune oamenilor, ca aerul, apa, căldura soarelui. După ce i-a creat egali, Dumnezeu a lăsat oamenilor pămîntul cu toate bunătățile sale ca să se întrețină toți, fiecare după trebuințele sale.

Dar a intervenit păcatul. În sufletul omului s-au născut poftetele. Cei mai lacomi și mai tari au pus mîna pe ce-i mai bun, au adunat mai mult decît le-au fost trebuințele și astfel s-a născut neegalitatea dintre oameni. De-o parte s-au ivit bogații «îmbrăcați în purpură și în vison», mîncînd și bînd, de alta ceata săracilor, zăcînd în lipsă, în întuneric, în mizerie.

Ei bine, dacă lăcomia a distrus egalitatea, milostenia vine s-o așeze din nou. Dragostea creștină este marele regulator al vieții care face ca ceea ce prisosește unora să fie dat celor ce n-au nici strictul necesar. Nu-i vorba de o egalitate de-

plină, ci de una care constă în aceea ca toți să aibă cele necesare vieții. Sau cum zice Sfîntul Apostol Pavel : *«Este vorba de o potrivire : prisosul unora să acopere nevoile altora»* (II Cor., 8, 4).

O, cît ar fi de fericită și de înfloritoare viața în lumea aceasta în care toți membrii, legați prin unitatea dragostei, ar alcătui o familie de frați !... Acolo nu s-ar mai cunoaște prisosința, adunare de avuții, dar nu s-ar vedea nici foamea sau golătatea.

Lumea n-a văzut decît o clipă o priveliște atît de încîntătoare : creștinii cei dinții i-au oferit-o. În Ierusalimul primelor zile ale vieții creștine, între ucenicii lui Hristos toate erau de obște. Nimeni nu privea ca bun al său ceea ce putea să aline o suferință a fraților. Nu erau bogați, nici săraci. Ci avuțiile unora, depuse mai întîi la picioarele Apostolilor, erau împărțite pentru acoperirea lipsurilor tuturor. (Fapte 4, 35).

Vremuri de aur demult apuse ! Putem noi, oare, nădăjdui că veți mai răsări pentru biata omenire sfîșiată de atîtea nedreptăți ?

Chiar dacă nu s-ar putea întoarce zilele primei comunități creștine, porunca Mîntuitorului, dacă este împlinită, este un mare bine : ea îi apropie pe oameni.

Prin porunca milosteniei Dumnezeu ia în scut săracii și se îngrijește de dînșii.

Cine ar putea arăta vreodată toate suferințele pe care le îndură cei necăjiți ? Cine să zugrăvească acele fețe supte de foame, acele picioare vinete de frig, chipurile orfanilor goi care plîng în odăi întunecoase, ale cerșetorilor care strigă la răspîntiile drumurilor, la trecerea podurilor, ale acelor ființe părăsite, uitate și disprețuite, a căror pîine e suferința, a căror băutură sînt lacrimile ?...

Doamne, Dumnezeule ! Datu-le-ai viață ca să-i chinuiești ? Ce vină au de-au meritat așa o soartă ? Unde-i purtarea Ta de grijă care se întinde — precum ne-ai învățat — și asupra florilor cîmpului și asupra păsărilor cerurilor ?

Fraților, porunca «Fiți milostivi» ne arată că Dumnezeu n-a uitat de săracii lumii. Ci El, mișcat de dragostea Sa pentru toate făpturile create de Dînsul, îi încredințează grijii frați-

lor lor, obligă pe cei ce au mai mult decît le trebuie, să împartă pîinea cu cei flămînzî, să mîngîie, să aline suferințele.

Dar Dumnezeu nu numai că nu-i uită pe săraci, dar se face una cu dînșii. Interesele lor le privește ca pe ale Sale, foamea lor ca a Sa, golătatea lor ca lipsa Lui de îmbrăcăminte. Căci la arătarea Sa întru mărire, Iisus va mărturisi în fața întregului univers «*Flămînd am fost... însetat am fost, gol, bolnav, străin am fost*» (Matei, 25, 35). De ce ? Ca să arate că orice om în suferință este o parte din Dumnezeu care s-a născut sărac, a trăit sărac și a murit sărac.

De ce ? Ca să-i miște pe bogați care, dacă vor avea nesimțirea să refuze pe un semen de-al lor, nu vor avea, poate, curajul să-L alunge pe Dumnezeu. «*Căci adevărat vă zic vouă, orice ați făcut unuia din acești frați ai Mei mai mici, Mie Mi-ați făcut*» (Matei 25, 40).

În sfîrșit, porunca milosteniei scapă de la pieire sufletele bogaților.

Bogăția este o stare plină de primejdii care îl duce pe om în cele mai multe cazuri la osînda veșnică, după ce în viața aceasta l-a expus la o mulțime de ispite și l-a făcut să săvîrșească păcate de moarte. De aceea, s-au auzit de pe buzele Mîntuitorului înfricoșatele cuvinte : «*Vai vouă bogaților !*» (Luca 6, 24). Și iarăși : «*Mai ușor este să treacă cămila prin urechile acului decît să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu*» (Matei 19, 24).

Există un singur leac care poate salva de la iad pe cei ce au avuții : milostenia.

Cînd s-a apropiat de Iisus omul cu mîna uscată, Domnul i-a poruncit : «*Întinde-ți mîna !*» (Matei 12, 13). El a întins-o și s-a vindecat ! Iată ce poruncește Dumnezeu celor avuți. Întinde-ți mîna, zgîrcitul ! Întinde-o cu pîine, cu haine, cu bani către săraci și sufletul tău va simți puterea lui Dumnezeu și de vei fi făcut păcate ți se vor ierta, după cuvîntul Apostolului care zice : «*Dragostea acoperă mulțimea de păcate*» (I Petru, 4, 8), pe cînd milostenia urcă pînă la ceruri, mijlocește înaintea lui Dumnezeu, moaie inima lui Dumnezeu, oprește mi-

nia lui Dumnezeu și face ca mila Celui de sus să se pogoare asupra păcătosului care de atîtea ori L-a supărat cu lăcomia și nedreptatea.

Fraților,

Sfîrșesc cu arătarea unei întîmplări din Faptele Apostolilor. În orașul Ioppe a murit o femeie milostivă. Cînd au auzit această veste, văduvele și săracii ajutați de dînsa au venit în jurul Sfîntului Petru și izbucnind în lacrimi, i-au arătat hainele și cămășile pe care repausata le lucra și le dăruia lor în numele lui Iisus (Fapte 9, 39).

Fiți următorii acelei binefăcătoare ! *Fiți milostivi !* Și cînd veți sfîrși viața aceasta, acei ajutați de voi se vor prezenta înaintea Părintelui ceresc și vor zice : «*Doamne ! Iată binefăcătorul nostru care a astîmpărat foamea noastră, care a șters lacrimile noastre, care ne-a mîngîiat în durerile noastre. Aibi milă de el !*»

Cuvîntul lui Dumnezeu vă asigură că acest fel de mijlocitori va fi ascultat și milostivul Tată ceresc vă va primi întru împărăția Sa.

A m i n !

Lăcomia de avuție

Frați creștini,

Într-o zi un tânăr bogat s-a apropiat de Iisus. Putem zice că acel tânăr era o raritate în felul său. Era evlavios, cu frică de Dumnezeu, păzind poruncile Lui «cu grijă», din copilărie. Deși tânăr, el nu era ca alții de vîrsta sa, ușuratic, dornic de petreceri și alte deșărtăciuni lumești. Ci era preocupat cu o problemă din cele mai serioase: soarta sa de după moarte. «*Doamne, ce să fac ca să moștenesc viața de veci?*»

Răspunsul Mîntuitorului a fost pe cît de clar, pe atît de hotărît: «*Vinde tot ce ai, împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri. Apoi vino de urmează Mie*».

Cum se topește ceara de fața focului, așa s-a topit evlavia în fața acestei porunci. Cînd a auzit tînărul ce i se cere, s-a întristat, a întors spatele «Bunului Învățător» și se duse.

Atunci Iisus privind pe urmele sale, a rostit celebrele cuvinte: «*Mai lesne este să treacă o cămilă prin urechile acului, decît bogatul să intre în împărăția lui Dumnezeu*».

Un mare tilc aflăm în istoria aceasta. Tînărul bogat din evanghelia acestei zile este doar unul din nesfîrșitul număr de oameni care întorc spatele lui Dumnezeu pentru o patimă care îi robește: lăcomia de avuție.

Văzînd cum această patimă bîntuie și în mijlocul nostru și face să se piardă atîtea suflete și este izvor de atîtea răutăți, voi încerca să vă vorbesc despre ea, ca să-i puteți cu-

noaște toată primejdia și să vă feriți de a nu cădea în mrejele ei.

Fraților, după cum bine știți, omul este alcătuit din două părți, din trup și din suflet. Trupul este lucrarea mîinilor lui Dumnezeu, deci e bun în sine și trebuie îngrijit, hrănit, îmbrăcat, ferit de vreme rea, de boli. Pentru a ne asigura viața trupească, avem nevoie de o serie întreagă de bunuri: mîncare, casă, haine, bani. Deci cîștigarea bunurilor materiale pentru noi înșine și pentru cei din familiile noastre este o datorie de viață, de la care nimeni nu are dreptul să se sustragă. Dar de la împlinirea unei datorii legitime, lesne sintem ispitiți să trecem la abuz. Iar un abuz din cele mai dăunătoare este lăcomia de avuție.

Patima de care vorbim este o poftă fără rînduială, izvorită din voia stricată prin păcat, prin care rîvnim să cîștigăm bunuri materiale și să le folosim mai mult decît le cer trebuințele noastre firești. Lacomul este cel ce în avere își află rostul său principal de viață, cel ce în bunurile pămîntești își pune toată nădejdea, acel ce-și face din avere un dumnezeu. Pricinile iubirii de avuție par la început îndreptățite. «Să strîngem bani albi pentru zile negre...». Apoi treptat diavolul strecoară în gîndul omului grija pentru bătrîneți grele, cu boli, cu lipsă... Pe urmă vicleanul strecoară în inima celui lacom nădejdea traiului fără griji. Așa își imagina viitorul bogatul din Evanghelia cînd zicea: «Suflete, ai multe avuții, strînse pentru mulți ani. Mănîncă, bea și te veselește».

Și astfel, după cum cuprinde rugina fierul, așa patima avuției stăpînește sufletele oamenilor și le corupe.

Cea dintîi și cea mai mare răutate a iubirii de argint, este că prin ea omul își pierde încrederea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu și-și pune toată nădejdea în fapte.

Domnul Hristos cînd a vorbit despre nevoile vieții trupesti, a zis: «*Nu vă îngrijați de viața voastră, gîndindu-vă ce veți mîncă, sau ce veți bea sau cu ce veți îmbrăca... Căci cine dintre voi, chiar îngrijorîndu-se, poate să adauge staturii sale măcar un cot?*» (Mat. 6, 25—26).

Voit-a Iisus, prin aceasta, să ne îndemne la lene, la ne-păsare? Nicidecum! Ci prin cuvintele Lui, Mintuitorul a oprit *frica* de ziua de mîine, închipuirea că omul e totul, că puterile sale, mintea sa, sînt în stare să-i rezolve toate problemele. Or, adevărul este că fără Dumnezeu noi nu putem face nimic.

Păcatul lăcomiei este tocmai această oarbă încredere a oamenilor în dibăcia lor, în depunerile de la bancă, în afaceri «grase», în viață luxoasă. Nu fără motiv deci Sfîntul Pavel îi numește pe lacomi *«închinători la idoli»* (Efes. 5, 5).

Este bine cînd omul are rezervă pentru ziua de mîine. Dar răul începe cînd averea îl stăpînește pe om, iar el devine robul ei. De aceea Scriptura atrage atenția și zice: *«De ți se înmulțește averea, nu-ți lipi inima de ea»* (Ps. 62, 10).

Altă răutate a lăcomiei este că prin ea omul își strică legăturile de conviețuire cu semenii săi. Sfîntul Apostol Iacob întreba pe credincioșii din vremea sa: *«De unde vin luptele și certurile între voi? Oare, nu din poftele voastre care se luptă în mădulările voastre? Voi poftiți și nu aveți. Ucideți, pizmuiți și nu reușiți să primiți. De aceea vă certați și vă luptați»* (Iac. 4, 1—2). Iată cuvintele care s-au vădit adevărate de cînd e lumea și vor rămîne. *«Iubirea de argint este rădăcina tuturor răutăților»*, confirmă Apostolul Pavel (I Tim. 6, 10).

Datoriile și legăturile cele mai firești ale omului se tulbură și se înveninează. Dragostea, unirea între frați, prietenia, cinstea, toate se corup într-o inimă care crede că «a avea» este binele cel mai înalt.

Pentru avere Lot s-a despărțit de Avraam, rudenia sa și binefăcătorul său. Pentru lăcomie regele Ahab l-a ucis pe sârmanul Nabot și i-a luat via (III Regi 21, 16). Pentru bani, Iuda L-a trădat pe Fiul lui Dumnezeu. Pentru bani, cei doi soți din Ierusalim, Anania și Safira, și-au vîndut sufletele diavolului și au mințit.

Ce să mai spun de certurile dintre vecini și dintre rude pentru moșteniri, pentru un hotar? Cine va fi în stare să arate vreodată cît sînge s-a vărsat pe pămînt pentru diavoleasca iubire de argint? Pentru avere au fost asupriți și ex-

ploați și siruri nesfîrșite de sclavi, de muncitori, de oameni de culoare. «Pentru setea de cotropire s-au făcut armele ucigătoare, s-au ascuțit săbiile», zice Sfîntul Vasile cel Mare. «Pentru bogăție, pustiurile ascund ucigași, cetățile năpăstuiți... Cine este tatăl minciunii? Cine făcătorul înșelăciunii? Cine naște jurămîntul fals? Oare nu bogăția?» Acum înțelegem de ce de pe buzele Mintuitorului au răsunit cuvinte amare ca acestea: *«Vai vouă, bogaților!»* (Luca 6, 24). Cuvînt de mustrare era acesta, de compătimire, de avertisment. El osîndea printr-însul toate fărădelegile care se nasc din acest izvor a toată răutatea de care ne ocupăm în cuvîntul nostru de astăzi. Iar a treia răutate a poftei de avuție este că ea pricinuieste nenumărate suferințe înșiși celor ce o nutresc.

Omul lacom se chinuiește mereu. Înainte de a stăpîni are acea sfișietoare sete pe care toate rîurile din lume nu o pot potoli: «Mai mult, tot mai mult». Cînd a ajuns în posesia averii, pătimașul suferă de teama de a nu o pierde. Iar dacă, printr-o întîmplare oarecare, s-a păgubit de idolul său, lacomul e străpuns la inimă de regret. *«Aceasta este soarta tuturor lacomilor de cîștig: lăcomia aduce suferință tuturor celor ce se dedau la ea»* (Prov. 1, 19). Iar Apostolul adaugă: *«Cei ce umblă după iubirea de bani își străpung inima cu o mulțime de chinuri»* (I Tim. 6, 10).

Lacomul este mai sărac decît toți pentru că lui toate i se par că-i lipsesc. El nu se bucură de ceea ce are, ci rîvnește după ceea ce nu are. Vădit este aici o batjocorire din partea diavolului. Înțeleptul lumii vechi vedea în asta una din cele mai mari nenorociri ale omului sub soare. *«Unuia i-a dat Dumnezeu avere, bogății și slavă, așa că nu-i lipsește nimic din ce-i dorește sufletul. Dar el nu se poate bucura de ele, ci un străin se bucură. Aceasta este o deșărtăciune și un rău mare»* (Eccles. 6, 2).

Frați creștini,

Văzînd aceste nenorociri, văzînd cum patima de avuție ne îndepărtează de Dumnezeu, cum ne strică legăturile cu se-

menii noștri și cum ne pricinuieste atâtea supărări și chinuri, să luptăm împotriva ei și să nu ne lăsăm prinși în ghiarele ei.

Să ne însușim înțelepciunea de care vorbește Sfântul Pavel când zice: *«Dacă avem cu ce să ne hrănim și cu ce să ne îmbrăcăm, să fim mulțumiți»* (I Tim. 6, 8). Iar mai ales porunca pe care ne-a lăsat-o Mîntuitorul care a zis: *«Vedeți și vă feriți de orice lăcomie de bani, căci viața cuiva nu stă în belșugul averii sale»* (Luca 12, 15).

Fericirea vieții nu se poate asigura cu bani. Ci ea este în mulțumirea cu puțin, în bucuria și pacea care vin de la Duhul Sfînt.

Sfîrșesc învățătura mea cu o istorioară a marelui scriitor rus Tolstoi, numită: *«Cît pămînt îi trebuie omului»*. Într-un sat trăia un om înstărit, cu numele Pahomie. Avea de toate, dar ar mai fi voit să mai aibă... Odată auzi el că undeva, în ținutul bașchirilor, se poate cumpăra cu o mie de ruble atîta pămînt cît poate cuprinde cineva cu picioarele într-o zi. Pahomie se duse la bașchiri și făcu tîrgul cu căpetenia ținutului, care îl lămuri astfel: «Omule, pentru o mie de ruble poți cuprinde un hotar cît vei fi în stare să străbați cu pașii de dimineața pînă seara. Dar ia aminte: cînd va apune soarele, trebuie să te afli exact în locul de unde ai pornit. Altfel ai pierdut banii».

Pahomie se învoi și porni de dimineață, de pe vîrfurile unui deal. «Ce țară frumoasă!... Ce locuri mănoase!», zice el și pășea voios, cu gîndul la lanurile de grîu ce se vor întinde. Soarele se ridică în înalt, căldura deveni dogoritoare. Omul nu se opri nici să răsufle, nici să mănînce. Pășea vîrtos, cu sudorile curgîndu-i pe obraji broboane, ca să poată cuprinde cît mai mult. În sfîrșit, cînd se hotărî să se întoarcă, își dădu seama că locul de plecare era foarte departe, iar soarele se lăsa în asfințit. «Trebuie să mă grăbesc, ca să nu păgubesc», zise el și începu să alerge spre dealul din zare. Dar drumul e greu, picioarele ostenite... Omul își adună cele din urmă puteri, aleargă de zor, cu ochii mereu la soarele ce parcă se lasă mai repede după colină. Șeful Bașchirilor îi face semn cu mîna de pe vîrfurile colinei. «Nu trebuie să pierd. Sînt doar cîțiva

zeci de metri». Dar inima lui Pahomie bate cumplit, iar prin plămîni pare că îi trec cuțite ascuțite.

Soarele s-a ascuns după zare. Țăranul cu cea din urmă putere ajunge pe vîrf, se aruncă să atingă cu mîna semnul de plecare. Însă, vai! sîngele îl înăbușe pe nas și pe gură, răsufierea i se curmă și viața i se stinge în clipa cînd credea că a ajuns bogat.

Atunci căpetenia bașchirilor, care putea să fie însuși diavolul, aruncînd o lopată unei slugi, îi porunci cu un rîs batjocoritor: «Vezi de sapă o groapă de doi metri de lungă și un metru de lată, căci atît pămînt îi trebuie unui om».

Fraților, feriți-vă de lăcomie. Orice faceți, orice întreprindeți, pe orice drum călătoriți, gîndiți-vă cît pămînt îi trebuie unui om.

A m i n !

Căsătoria creștină

Frați creștini,

Cea mai veche din toate așezămintele omenești este familia. Cea mai veche și mai importantă. Nici o instituție nu are un rol atât de hotărîtor pentru om și societate ca instituția familiei. Cu familia stă sau se pierde binele particular și cel public; de familie atîrnă ruina sau prosperitatea națiunilor. Am putea-o asemăna foarte bine cu o temelie. Este lucru cunoscut că dacă la o casă temelia este puternică, clădirea stă neclintită, rezistînd furtunilor, cutremurelor și dințelului nimicitor al vremii. Tot așa, dacă într-o societate familia este așezată pe idei sănătoase, întregul trup social progresaază. În caz contrar, toate se clatină și se prăbușesc.

Unele familii din zilele noastre suferă din cauza unor răni nimicitoare ca: desfrîul, concubinajul, divorțul, împotrivirea de a naște copii...

Aceste puteri distrugătoare trebuie combătute «cu timp și fără timp». Biserica lui Hristos este obligată să intervină cu mijloacele sale spirituale ca s-o ajute să rămînă ceea ce a voit Dumnezeu ca ea să fie: izvorul vieții omenești, cetate de apărare, rai pămîntesc, care să adăpostească și să fericească generațiile care se ridică să stăpînească lumea.

Noi ne vom face datoria, în calitate de luminători ai credincioșilor, ne vom face-o învățînd adevărul, evanghelizînd, adică descoperind voia și poruncile lui Dumnezeu, iar pe de

altă parte combătînd relele și fărădelegile care bîntuie astăzi între semenii noștri. Căci nouă ni s-a dat o mare răspundere cînd ni s-a poruncit prin proorocul de demult: *«Iată astăzi te pun peste neamuri, ca să smulgi și să tai, să dărîmi și să nimicești, să zidești și să plantezi»* (Ieremia 1, 10).

De aceea, în duminica de astăzi vă voi vorbi despre familia creștină.

Frați creștini,

Cel dintîi adevăr pe care trebuie să vi-l descopăr este, că familia își are izvorul la Dumnezeu. Acel care a întemeiat cea dintîi căsătorie din lume a fost Creatorul cerului și al pămîntului.

După ce a zidit universul cu toate frumusețile și bunătățile lui, la urmă Dumnezeu l-a creat pe om.

Dar văzînd că *«nu este bine ca omul să fie singur pe pămînt»*, *«El a făcut lui Adam o ființă asemenea lui, din coasta bărbatului, și i-a încredințat-o să-i fie ajutor, să-i fie soție»* (Facere 1, 26).

Văzîndu-și tovarășa de viață, încîntat de frumusețea și gingășia ei, Adam a înălțat atunci un imn de bucurie, pe care-l putem numi imnul de slavă al căsătoriei de totdeauna.

«Iată aceasta-i os din oasele mele și carne din carnea mea; ea se va numi femeie... De aceea, va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa, și se va uni cu femeia sa și vor fi amîndoi un trup» (Fac. 2, 23—24).

Asupra primei perechi de oameni Dumnezeu și-a revărsat binecuvîntarea Sa, *«Dumnezeu i-a binecuvîntat»* (Fac. 1, 28).

Din aceste cuvinte trebuie să înțelegem sfințirea legăturii dintre bărbat și femeie, consacrarea căsătoriei din care trebuie să se nască toate semințiile pămîntului. Deci Dumnezeu este întemeietorul și sfințitorul familiei.

După binecuvîntare, Dumnezeu le-a poruncit primilor oameni și le-a zis: *«Creșteți și vă înmulțiți și stăpîniți pămîntul!»* (Fac. 1, 28). Adică: «Lumea e întinsă, e frumoasă, e bo-

gată, dar se cer oameni care s-o populeze, s-o cultive și să se bucure de bunătățile ei. Înmulțiți-vă! Dați rodire trupurilor voastre, zămisiți viața!»... Sînt porunci care s-au adresat nu numai primilor locuitori ai paradisiului, ci tuturor generațiilor, care, ca niște mlădițe roditoare, își trag obîrșia din cea dintîi pereche de oameni.

La istoria biblică se alătură toate tradițiile popoarelor. Căci în toate vremurile și la toate semințiile, căsătoria a fost prețuită ca ceva sfînt, de origine dumnezeiască, iar nașterea de prunci dintr-însa, ca cea dintîi lege a vieții.

În religia creștină, căsătoria a fost sfințită și binecuvîntată de Cel ce a venit din cer să mîntuiască și să înnoiască toate. Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos, a ridicat la demnitatea de taină legătura dintre bărbat și femeie. Asta înseamnă că la puterile și sentimentele firești, s-au adăugat și se adaugă pentru cei credincioși harurile Duhului Sfînt, care îl ajută pe om să-și împlinească în sînul căminului familiei marile lui îndatoriri.

La nunta din Cana Galileii Iisus a fost de față, cu iubita Lui Maică și cu Sfinții Apostoli, voind parcă să arate lumii că El întărește și sfințește acest fapt al căsătoriei. De atunci harul sfințitor al Duhului dumnezeiesc este prezent și lucrător în toate căsătoriile creștine, care se săvîrșesc în biserică de către slujitorii sfîntului altar, în numele lui Dumnezeu.

Așadar, vă rog să rețineți, fraților, că nu de la oameni este căsătoria, ci de la Dumnezeu. Ea nu-i lucru omenesc, ci floare din grădina raiului, crescută și întărită de puterea harului divin. Căsătoria nu-i un contract între două persoane, ca actul de vânzare-cumpărare sau de închiriere a unei odăi. Este ca și un contract civil, dar pentru fiii Bisericii ea este o taină sfîntă, așezată prin voia Mîntuitorului.

Sfîntul Apostol Pavel, vorbind despre nunta creștină, zice că ea este «taină mare», este o legătură veșnică, la fel cu cea dintre Hristos și așezămîntul pe care El l-a așezat și l-a sfințit cu prea scump sîngele Său. «*Taina aceasta mare este ; iar eu zic în Hristos și în Biserică*» (Efes. 5, 32).

Precum Mîntuitorul nostru, prin patimă și prin înviere a întemeiat Biserica, rămîinînd pentru dînsa Mirele ei veșnic, așa tinerii creștini care se împărtășesc de sfințenia cununiei religioase, încheie o legătură pe viață, pe care nici o putere, nici o încercare n-are voie s-o desfacă.

După ce am arătat originea familiei, vom vorbi puțin despre scopurile căsătoriei.

1. În primul rînd căsătoria a fost așezată pentru continuarea neamului omenesc. «Creșteți și vă înmulțiți», a poruncit Dumnezeu celei dintîi perechi de oameni. În locul celor ce se pogoară în morminte, trebuie create generații noi de oameni. Fără îndoială, Dumnezeu ar fi putut crea pe toți oamenii după chipul cum l-a adus la viață pe Adam. Dar Atotputernicul Stăpîn a binevoit să împrumute făpturii ceva din puterea Sa dătătoare de viață, a rînduit să-l asocieze pe om la actul Său creator. De aceea El a poruncit ca oamenii să se înmulțească prin unirea trupei a soților, întemeiată pe atracția firească dintre bărbat și femeie, pe dragoste. Nașterea de copii este, așadar, primul scop al căsătoriei. «*Creșteți și vă înmulțiți și stăpîniți pămîntul*».

2. Alt gînd al lui Dumnezeu în legătură cu familia este ajutorarea reciprocă dintre soți. Domnul Dumnezeu a zis : «*Nu este bine ca omul să fie singur ; să-i facem un ajutor potrivit pentru el*» (Fac. 2, 18).

Omul nu este deplin decît prin căsătorie. Bărbatul este puternic, curajos, întreprinzător, destoinic în lucrurile cele din afară ale căminului familial. Dar el este neîndemînatic în treburile mărunte ale casei. Femeia este mai răbdătoare, mai simțitoare, dar e lipsită de putere fizică. Unul are trebuință de sprijinul celuilalt. Prin căsătorie amîndoi alcătuiesc «un trup», adică se completează unul pe altul, se ajută, se desăvîrșesc.

Precum în trupul nostru membrele viază printr-o conlucrare armonioasă, împrumutîndu-și unul altuia serviciile lor, așa în căsnicie bărbatul cu femeia trebuie să colaboreze în vederea binelui comun. Ei trebuie să se ajute în muncă, în

chivernisirea menajului, în vreme de bucurie ca și în lipsuri, mai ales la vreme de boală și de bătrînețe.

Bogăția ca și sărăcia, succesul ca și întristarea, starea de sănătate ca și de boală, trebuie primite și suportate cu puteri unite, într-un duh de devotament reciproc și de jertfă, izvoarele din iubire.

Admirabile sînt în privința aceasta îndemnul Sfintului Apostol Pavel care zice: *«Bărbaților, iubiți-vă femeile voastre cum și Hristos și-a iubit Biserica Sa și S-a dat pe Sine pentru ea... Cine-și iubește femeia, pe sine se iubește, căci niciodată nu și-a urît cineva trupul său, ci îl îngrijește și îl hrănește ca și Hristos Biserica»* (Efes. 5, 25—29).

Iar despre soții zicea: *«Femeilor, fiți supuse bărbaților voștri cum se cuvine în Domnul»* (Colos. 3, 18).

3. În sfîrșit, al treilea scop al căsătoriei este educația copiilor.

Copilul se naște ca rod al iubirii dintre soți. Dar nici o făptură vie nu-i atît de slabă și neputincioasă în a se dezvolta. Ani mulți copilul are lipsă de ajutorul cuiva pentru a crește. El trebuie hrănit, ocrotit, ferit de apă, de foc...

Copilul crește: dar cîte griji, cîte eforturi nu sînt necesare pentru a forma din el un «om».

Adevărul e că părinții sînt chemați să fie hrănitorii, ocrotitorii și educatorii tinerelor vlăstare. Instinctul lor de mamă și de tată, dragostea lor comună pentru ființa plăpîndă venită pe lume, arată că ei sînt chemați să împlinească lucrarea atît de anevoioasă și de importantă a dezvoltării fizice și morale a copilului.

În afară de familie este cu neputință a forma oameni adevărați. De aceea familia înseamnă cea dintîi și cea mai importantă școală a moralității. Cînd această școală lipsește sau este rău înțeleasă, urmările sînt dezastruoase pentru indivizi și societate, sînt adesea de nereparat. Este mult adevăr în cuvintele unui gînditor francez care a zis că «un om cînstit se formează la 4 ani»!

Fraților,

Ne mai rămîne acum să vedem în ce măsură se apropie sau se îndepărtează căsătoriile din vremea noastră de planurile lui Dumnezeu înfățișate mai înainte.

Mulțumim Tatălui ceresc că mai avem între noi pilde fericite, în care căsătoria este prețuită la valoarea ei adevărată, iar soții își îndeplinesc cu sfințenie îndatoririle lor.

Astfel, cunoaștem tineri care după ce s-au cunoscut și s-au iubit, se înfățișează înaintea autorității de stat și apoi înaintea sfintului altar și se unesc pentru toată viața, într-o legătură tare ca diamantul. Cunoaștem case în care bărbatul și femeia trăiesc în fericire, în armonie și pace pînă la moarte. Sînt între noi familii în care nașterea de copii este socotită ca o binecuvîntare cerească.

Acestea sînt căsătoriile după vrerea Mîntuitorului Iisus Hristos!

Dar din nefericire, sînt destul de numeroase cazurile în care familia și căsătoria au decăzut de la demnitatea și rosturile lor sfinte. Păcatele, viciile, egoismul, au făcut din căminuri niște «cuiburi sfărîmate», niște fîntîni fără de apă...

O cauză a decăderii vieții familiale este setea prea mare după libertate. Omul de astăzi nu vrea să suporte nici o mîrginire în plăcerile sale, în satisfacerea poftelor sale. Orice disciplină, orice răspundere, deci și cele legate de viața de familie, apar ca o povară, ca un jug. Vine apoi părerea falsă că actul căsătoriei este un contract, un lucru omenesc, care poate fi anulat oricînd, după bunul plac.

Altă cauză, care distruge viața de familie, este lipsa de seriozitate cu care tinerii pășesc astăzi pe drumul căsniciei. Pentru o unire pașnică și durabilă se cere o credință tare, sentimente sincere și curate, caractere potrivite.

Se cere o reformare a conștiințelor. Iar Biserica lui Hristos cheamă pe fiii săi duhovnicești să respecte poruncile morale, acele legi venite de sus, de la Dumnezeu, capabile să redreseze viața de familie, ca și a oamenilor singurați.

De aceea, încheind, vom zice :

Căsătoria este un așezământ dumnezeiesc : prețuiți-o în această demnitate și n-o înjosiți la nivelul unui contract de vânzare !

Căsătoria este o legătură pe viață. Rămâneți credincioși cuvântului dat în fața lui Dumnezeu și a oamenilor și nu desfaceți ceea ce Dumnezeu a unit !

Familia este chemată să fie izvor de viață, marea școală a formării omului desăvârșit. Prețuiți nașterea de copii ca o binecuvântare cerească și faceți-vă din educarea micelor odrasle o preocupare sfântă ! Raza de soare nu-i așa de dulce ca surîsul unui copil.

Pentru a salva societatea, trebuie întărită familia. Pentru a o întări, sîntem datori s-o sfințim prin puterea și harul Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos.

A m i n !

DUMINICA A XXVIII-A DUPĂ RUSALII

Împotriva divorțului

Frați creștini,

Zilele trecute a venit la biroul parohiei o tinăra femeie. De cum s-a așezat pe scaun, a început a plînge. Mi-au trecut prin minte multe presupuneri : o fi murit tatăl ei, i s-o fi îmbolnăvit copilul, o fi suferit o pagubă în gospodărie... «Ce ai nevastă, ce plîngi ? Ce s-a întîmplat ?».

Printre suspine sfișietoare, ștergîndu-și lacrimile ce-i curgeau șiroaie pe obraji, femeia mi-a împărtășit durerea ce-o aducea la mine : o alungase bărbatul !

Am rămas profund mișcat. Cu trei ani înainte se afla, la fel, în biroul parohial, dar nu singură ca acum, ci cu un tînăr. Nu înlăcrimată, ci cu fața strălucind de cea mai luminoasă dintre bucurii. Venea fata să-mi anunțe că tînărul de lingă ea era logodnicul ei, îmi spuse că se iubesc și că doresc să se căsătorească. Părinții le-au dat binecuvîntarea și tinerii veniseră să facă declarațiile necesare pentru cununia bisericească.

Nu mult după acea vizită i-am cununat pe tineri, la biserica. Au avut o nuntă frumoasă. Mai tirziu am aflat că tinerii soți trăiesc bine, că vor să-și facă o casă proprie... După un an le-am botezat un copilăș, așteptam să mă vestească că Dumnezeu le-a dăruit unul... Cînd colo, femeia era în fața mea să-mi anunțe că soțul a bătut-o, a alungat-o din casă și a deschis acțiune de divorț...

Pentru care pricină divorța tinerelul nostru soț? Pentru faptul că și-a găsit altă femeie. Nevasta cu care s-a cununat nu i-a mai plăcut, nerușinatul i-a dat cu piciorul și, chiar înainte de a se pronunța sentința de divorț, omul și-a luat în casă concubină...

Întimplarea aceasta merită adusă pe amvon, chiar dacă ar fi unicul caz de acest fel în parohie, trebuie a fi osîndit ca o gravă încălcare a unei porunci morale. Dar, din nefericire, în vremea noastră sînt mii de cazuri de felul acesta.

Putem noi oare tăcea în fața acestei situații triste? Nu putem deoarece «Duhul Sfînt ne-a pus supraveghetori ca să conducem Biserica lui Dumnezeu» (Fapte 20, 28).

Ascultați ce zice Domnul prin gura proorocului Ezechiel : *«Dacă străjerul va vedea venind sabia și nu va suna din trimbiță, iar sabia va veni și va răpune viața unui om, omul acela va pieri din pricina nelegiurii lui. Dar Eu voi cere sîngele omului din mîna străjerului»* (Ezech. 33, 6).

Grozavă amenințare!... Noi sîntem străjerii cu chemare sfîntă de a veghea asupra bunei stări morale a credincioșilor, de a suna alarma în caz de pericol. Acum cînd vedem că se pierd nu unul, ci mii de oameni prin desfrîu, prin adulter și prin divorț, avem datoria să vorbim, să intervenim pentru a-i supune pe credincioși la ascultarea poruncilor lui Dumnezeu.

Ne vor asculta? Se vor mîntui. Nu ne vor asculta? Vor pieri. Dar sîngele celor osîndiți nu se va mai cere din mîinile noastre.

Frați creștini,

Cînd zidește cineva o casă, are grijă să-i pună mai întîi o temelie puternică, pentru a putea rezista împotriva forțelor distrugătoare ale vremii.

Căsătoria este o casă, un așezămînt. Creatorul familiei, după cum v-am arătat în duminica trecută, autorul familiei este Dumnezeu. Pentru asigurarea trăiniciei neamului omenesc, pentru ajutorarea reciprocă a soților, pentru nașterea și creșterea copiilor, cu alte cuvinte pentru trăirea marilor bucurii ale vieții, Dumnezeu încă în rai a creat familia.

După ce a zidit cerul și pămîntul și toate cîte sînt, l-a creat pe om. Apoi, văzînd că nu e bine să fie omul singur pe pămînt, i-a făcut lui Adam ajutor. A făcut-o pe Eva, binecuvîntînd acea primă pereche de oameni, le-a poruncit, și le-a zis : *«Creșteți și vă înmulțiți și stăpîniți pămîntul»* (Geneza I, 28).

Iar temelia puternică a familiei Dumnezeu a pus-o în faptul că a poruncit ca legătura dintre bărbat și femeie să fie *unică și pentru toată viața*.

Ascultați ce se spune în cartea Genezei : Sculîndu-se Adam din somnul lui și văzînd alături de dînsul consoarta ce i se hărăzise, a exclamat plin de bucurie și a zis : *«Iată os din oasele mele și carne din carnea mea... De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa, se va uni cu femeia sa și vor fi amîndoi un trup»* (II, 23).

În proorocia lui Adam se stabilește ideea și obligația unității căsătoriei. Căci un trup este o unitate deplină, desăvîrșită. O căsătorie, odată încheiată, trebuie să rămînă permanentă, adică pe viață, așa precum permanentă este legătura dintre toate membrele trupului.

Aceasta este voia lui Dumnezeu cu privire la cea dintîi și cea mai importantă celulă socială : familia.

În curgerea vremurilor această sfîntă poruncă a unității căsătoriei a fost de multe ori și în multe chipuri nesocotită. Oamenii, pierzînd cunoștința de Dumnezeu, au murdărit și întunecat și sfințenia căsătoriei.

La păgîni ca și la evrei păcatul și corupția au făcut ca în locul unei singure legături între bărbat și femeie, să se introducă practica poligamiei.

La popoarele vechi bărbatul avea dreptul să-și alunge soția legiuită și să se însoțească cu alta, sau, ceea ce era mai dureros, alături de soție să-și ia una sau mai multe concubine. Rușinea concubinajului era o boală aproape generală în lumea dinainte de venirea Mîntuitorului. Chiar astăzi este datina la unele popoare neluminate de lumina lui Hristos ca același bărbat să aibă mai multe femei deodată.

Domnul Hristos a coborît între oameni ca un soare al sufletelor și între alte binefaceri aduse omenirii a adus-o și pe

aceea că a reinnoit porunca dumnezeiască cu privire la nedesfacerea căsătoriei.

Evangelistul Matei ne istorisește că într-o zi s-au apropiat de Iisus fariseii și l-au întrebat dacă e îngăduit bărbatului să-și lase femeia, dându-i carte de despărțenie. Răspunsul Domnului a fost un puternic *nu*. «*Ce-a unit Dumnezeu, omul să nu despartă! În căsătorie nu mai sînt doi, ci un singur trup... Eu vă spun că oricine va lăsa pe femeia sa, în afară de pricină de desfrînare, și va lua pe alta (de nevastă), prea-curvește*» (Matei 19, 6—9).

Clar ca lumina soarelui. Din aceste cuvinte ale Mîntuitorului rezultă mai întîi că o căsătorie religioasă este un act unit și întărit de Dumnezeu. Preotul îl celebrează pe pămînt, dar Dumnezeu leagă în ceruri pe cei doi. Actul sfînt pecetluit în ceruri de Dumnezeu nu poate fi anulat, fără păcat, de voia omului.

Al doilea adevăr cuprins în învățătura lui Iisus este că recăsătorirea soților despărțiți «pentru orice pricină», în afară de adulter, se consideră desfrînare, adică păcat de moarte.

Sfîntul Apostol Pavel întărește porunca dumnezeiască atunci cînd zice : «*Celor căsătoriți le poruncesc, nu eu, ci Domnul : Femeia să nu se despartă de bărbat*» (I Cor. 7, 10). Iar romanilor, care aveau obiceiul să divorțeze cu cea mai mare ușurință, același Apostol le scria : «*Femeia măritată este legată prin lege de bărbatul său atîta timp cît el trăiește. Iar dacă a murit, soția este dezlegată de lege, așa că nu mai este desfrînată dacă se mărită cu altul*» (Rom. 7, 3).

Așadar, numai moartea are puterea să dezlege unitatea căsătoriei. Chiar ea, moartea, o dezleagă numai la cei nedesăvîrșiți, deoarece o iubire adevărată între soț și soție nu se stinge în inimile virtuoaase nici de către suflarea rece a morții. Ea arde mereu, trece în viața veșnică, încît putem zice că o cununie creștină durează în veac. «*Iar dragostea niciodată nu piere*» (I Cor. 13, 8).

O, sfîntă unitate a căsătoriei!... Cine ar putea spune cîte binefaceri nu rezultă din tine?... Tu ești izvorul bogat și pururi aducător de fericire, de pace și de prosperitate. Tu ești o rază din soarele veșniciei, introdus în nestatornicia lucrurilor

omenești. Numai prin tine se împlinește scopul căsătoriei, se asigură binele soților, viitorul copiilor, propășirea națiunilor.

Într-adevăr, familia nu-și poate împlini menirea sa decît cu condiția să fie asigurată cu durată pînă la moarte. Am spus că scopul principal al căsătoriei este de a produce și a conserva viața generațiilor prin nașterea de copii. Copilul se naște. Dar nici o făptură nu-i așa de neputinciosă ca el la naștere. Copilul are nevoie de nesfîrșite îngrijiri pentru a face dintr-însul un om deplin. Dar numai jertfa permanentă a părinților, numai devotamentul tatei și răbdarea mamei formează soarele binefăcător la căldura căruia se poate dezvolta această plăpîndă floare, copilul, rodul iubirii dintre soți.

Pe cît de folositoare este unitatea căsătoriei pentru copil, pe atît de binefăcătoare este ea pentru soți. Unitatea căsătoriei este cea care le întărește iubirea, care îi întărește în nădejde, care le dă încredere în viitor.

Ba, eu zic mai mult : dragostea însăși pretinde ca legătura dintre bărbat și femeie să fie pe viață. Căci natura cere ca atunci cînd iubim, să ne imaginăm că vom iubi mereu. Este aceasta uneori o iluzie, dar o iluzie care ne onorează. Este un laș și un mișel omul care, iubind odată, calculează momentul cînd nu va mai iubi.

O, știu!... Viața are surprize și multe dezamăgiri. Te-ai căsătorit. Ți-ai făcut mii de planuri de viitor, mii de iluzii. Dar, iată, vine nenorocirea. Soțul a fost mutilat în război, sau soția după un an de nuntă a răcit și a rămas suferindă de plămîni.

Ce vei face? Îi vei da carte de despărțenie? Te oprește Evanghelia care zice : «*Ce-a unit Dumnezeu, omul să nu despartă*».

Alta. La logodnă, părinții au promis că vor da fetei o anumită zestre. A trecut multă vreme și socrii nu s-au ținut de cuvînt, n-au dat ceea ce au promis. Vei alunga oare soția pentru că nu s-au realizat nădejdlile tale materiale? «*Ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă*».

Sau : Soțul tău, femeie, este la închisoare. Pentru dreptate sau pentru năpaste e lipsit pentru cîtiva ani de libertate,

zăcînd în umbra rece a zidurilor pușcăriei. Îți vei căuta alt bărbat pentru motivul că al tău nu vine acasă și tinerețea ta se ofilește. «Ce-a unit Dumnezeu, omul să nu despartă».

Și astfel pentru o conștiință de creștin, divorțul nu poate fi justificat prin nici un motiv, afară de adulter, desfrînare dovedită, motiv incuviințat de însuși Mîntuitorul, precum ne-a arătat Evanghelia lui Matei.

Oricare alt motiv ar putea găsi lumea ca să justifice divorțul, despărțirea soților și contractarea altei căsătorii, trebuie să-l socotim păcat după învățătura Evangheliei.

Frați creștini,

Vremea mă silește să închei, deși n-am terminat să spun tot ce am avut de spus, în chestiunea unității căsătoriei.

Din cele auzite astăzi, vă rog să rețineți adevărul că legătura dintre bărbat și femeie prin cununie este sfîntă, este de la Dumnezeu, deci pe viață.

Cea mai frumoasă idee despre căsătoria creștină este aceea pe care ne-a dat-o Apostolul neamurilor, Pavel, care învăța că taina nunții se aseamănă cu legătura dintre Hristos și Biserica Sa. «Iar eu zic de Hristos și de Biserică».

Precum Fiul lui Dumnezeu a iubit Biserica și s-a jertfit pentru ea și o apără pînă la sfîrșitul veacurilor, așa bărbatul creștin este dator să țină nestinsă flacăra iubirii pentru soția sa, pînă ce va suna ceasul despărțirii de lume, prin moarte.

În sfîrșit, Biserica se supune Capului ei Hristos și-L ascultă întru toate. Așa femeia creștină este datoare să se plece bărbatului ei cu iubire, să trăiască cu el în credință curată, orice ar veni asupra lor : zile senine sau înnourate, binele sau răul, sănătatea sau boala.

Aceasta este voia lui Dumnezeu : «Ce-a unit Dumnezeu, omul să nu despartă». Porunca aceasta s-o împliniți !

A m i n !

Copiii — primăvara vieții

Frați creștini,

Ne adunăm în școala Duhului Sfînt cu dragoste și cu credință pentru a învăța să-L iubim pe Dumnezeu și să ne facem părtași de darurile Lui. Ne adunăm ca să învățăm adevărurile de mîntuire, marile adevăruri ale vieții.

De cîteva săptămîni ne ocupăm de una din cele mai arzătoare chestiuni a vremurilor noastre : aceea a familiei.

Ca un descoperitor de comori scumpe, vreau să scot la lumină frumusețea vieții căsătoriei și să vă fac s-o știți prețui și s-o păziți de dușmanii care vor s-o întunece sau s-o întineze.

În duminicile trecute v-am vorbit despre însemnătatea căsătoriei creștine. V-am arătat că unirea dintre bărbat și femeie, în taina sfintei cununii, este un lucru dumnezeiesc, străvechi de cînd e istoria omenirii.

Dar care este scopul unirii sfinte de care este vorba ? Pentru ce se adună bărbatul cu femeia ? Care e menirea legăturii lor ? Iată întrebări pe care voi încerca să le lămuresc în fața d-voastră.

Iar astăzi vă voi învăța că scopul cel dintîi și cel mai important al căsătoriei este *nașterea de copii*.

Frați creștini,

Ați auzit de legea atracției universale ! Este legea puterii care face să se mențină ordinea și frumusețea universului.

Ridicînd privirile asupra unui cer senin, vedem că milioane   milioane de corpuri împodobesc  ria. Soare, stele, grupuri de constela ii, toate se mișcă după o r nduial  uimitoare, de milioane de ani, fără nici o abatere de la căile lor, fără nici o defec iune.

Această regularitate se datore te unei legi prin care corpurile cere te se atrag între olaltă  i sînt legate între ele printr-o forță numită «legea atrac iei universale».

 i în sufletele omen te a sădit Dumnezeu o putere asemănătoare : este legea iubirii.

Vorbind despre bărbat  i femeie, vedem că în ființa lor sălăsluiește o n zuin  de unire, de contopire. Este iubirea care  i min  pe cei tineri să se caute unul pe altul, să se completeze. El  i ea, din toate vremurile  i din toate locurile, se simt atra i printr-o tainică dorin , care este în același timp o imensă putere, căreia nimeni  i nimic nu i se poate împotrivi.

 mplinirea acestei legi universale a atrac iei prin iubire se face prin căsătorie, c nd omul lasă pe tatăl său  i pe mama sa  i une te cu femeia sa  i alcătuiesc un singur trup, o singură voin , un destin unitar.

Acum dacă menirea atrac iei dintre bărbat  i femeie este unirea în căsătorie, apoi scopul acestei uniri este rodirea vieții noi, nașterea de copii.

Acesta este planul lui Dumnezeu, voința Sa, porunca Sa. Dacă deschidem Biblia, vedem acest adevăr scris c t se poate de clar în primele pagini ale ei.

După ce a zidit Dumnezeu pe primii oameni  i i-a așezat în raiul p m ntesc, după ce i-a binecuv ntat, le-a zis : «*Creșteți  i vă înmulțiți  i umple i pămîntul  i-l st p ni i*» (Fac. 1, 28).

Este cea dintîi poruncă ce a rostit-o Ziditorul către chipul său p m ntesc, cea dintîi îndatorire impusă lui Adam  i urma ilor lui : rodnicia,  nmul irea. Dumnezeu ar fi putut găsi în  ntelegciunea Sa nemărginită  i altă cale de-a popula pămîntul. Dar El a găsit-o pe aceasta : să împrumute celor doi, din orice genera ie ar fi, o putere creatoare, ca în numele Lui  i prin puterea Lui să asigure tr incia neamului omenesc.

«*Creșteți  i vă înmulțiți !*»

Ce cinste pentru ei !... Ce cinste ave i, soților, că Dumnezeu care voie te să  nmul easc  sufletele care să-L preamărească în veci,  i să populeze lumea, v-a ales pe voi s -I fi i colaboratori la o astfel de m rea   lucrare, pe voi ca să alc tu i trupuri în care El să formeze suflete, pe voi ca să primiți binecuv ntarea vieții după cum raza soarelui sărută potirul unei flori !...

Însăși firea este o călăuză îndrumătoare spre nașterea de copii ; alcătuirea fizică a bărbatului  i a femeii spre asta se îndreaptă.

Puterea bărbatului, destoinicia lui în lupta aspră pentru c stigarea pi inii, spiritul său întreprinzător  i neobosit, toate parcă sînt alcătuite ca să dea viață, să ofere  int  strădaniilor, scut  i acoper m nt pentru cei mici  i neputincio i.

Apoi ging  ia  i  nsu irea femeii, ce minunate împliniri   i găsesc în aducerea pe lume  i creșterea pl pindelor vlăstare ! ... Trupul femeii este o dovedire a chemării ei de a fi mamă, de a naște  i a alăpta. Sensibilitatea femeii pare că este o pregătire pentru ceasurile de veghe la nenumăratele trebuin e ale celor ce vor să vie pe lume. Răbdarea ei este o garan ie pentru jertfa neîntreruptă pe care o cere îngrijirea unui copil.

Chiar iubirea care  i leagă pe cei doi nu are altă explica ie dec t a teptarea rodului ei din urmă : copilul. Iar dacă apare în via   de căsătorie copilul, cum se întărește  i se  nfrumuse eaz  viață soților !

A eza i două pietre l ng  olaltă. Ele vor sta alături c t  vreme nimeni nu le va mi ca. Dar necimentate, pietrele se vor desface la cea mai mică atingere, pe c nd unite prin ciment, ele vor forma o legătură de nezdruccinat.

A a e  i cu viață în căsătorie. Cimentul adevărat al vieții conjugale este copilul. El face m re ia iubirii, copilul asigură tr incia caselor, el face să se înfiripe nădejtile celor doi. C sniciilor fără copii le lipse te cea mai bună  i mai firească condiție a întelegerii  i a fericirii. O familie fără copii cu

anevoie ajunge acea mulțumire, acel echilibru sufletesc fără de care nu se pot înfrunta greutățile vieții.

Nenumărate sînt binecuvîntările care rezultă din nașterea de copii.

Voi zice și eu ceea ce zicea Moise israilitenilor : «*De vei asculta glasul Domnului Dumnezeuului tău, toate binecuvîntările vor veni asupra ta și se vor împlini asupra ta*» (Deuter. 28, 2).

Cu venirea copilului, toate binecuvîntările intră în căminul familial.

Nici nu se poate să fie altfel, deoarece copilul, odată primit, înseamnă un «Amin» la planul făcător de viață al Creatorului, un «facă-se voia Ta» plin de încredere și de nădejde în puterea și ajutorul lui Dumnezeu.

Cînd Ana, mama proorocului Samuil, a zămislit, Sfînta Scriptură zugrăvește starea ei cu aceste cuvinte : «*Dumnezeu și-a adus aminte de ea !*» (I Regi 1, 19).

Ce frumoase cuvinte !.. Nerodirea este o stare de blestem, un fel de uitare, de îndepărtare de la izvorul vieții. Pe cînd zămisirea și nașterea de prunci sînt o binecuvîntare cerească. O grijă, o providență specială, o învălui pe femeie și o susține sub aripile sale ocrotitoare pînă la sfîrșitul vieții. «*Nu te teme, Marie ! Iată vei naște fiu... Acesta se va chema Fiul Celui Preaînalt*» (Luca 1, 30—32). Ceea ce s-a petrecut cu Maica Domnului în chip supranatural, se petrece cu fiecare mamă în chip firesc.

După cum lingă Agar, refugiată în pustie cu copilul în brațe, a fost îngerul lui Dumnezeu care a ocrotit-o, așa puterile cerești ocrotesc pe fiecare mamă.

Fiecare copil este un fel de «mîntuitor» pentru casa părinților săi.

Copilul o mîntuiește mai întîi pe aceea ce l-a primit în pîntece. Se zice în mod obișnuit că copilul este un dar al mamei, dar și contrarul e adevărat : că mama este binecuvîntată prin copil.

Trupul mamei din care pruncul se desprinde ca un fruct dulce primește noi puteri. Acest trup începe să înflorească într-o nouă tinerețe. Sănătatea mamelor cu multe sarcini și nașteri este un adevăr verificat de multă vreme. Am cunoscut mame cu 15 și chiar 17 nașteri, care la vîrstă înaintată își păstrau vigoarea și frumusețea în toată strălucirea lor. Și iarăși am cunoscut femei tinere ca vîrstă, dar îmbătrînite și secătuite înainte de vreme din cauză că n-au voit să aibă copii.

Astăzi știința a constatat că fătul ce se dezvoltă nouă luni în pîntecele femeii nu este un parazit ce primește hrană fără a da nimic, ci este un oaspe care întărește și desăvîrșește frumusețea trupeză și sufletească a mamei.

Copilul vine ca o oază în pustie, ca un izvor apărut într-un parc vestejit de lipsa apei. Mai mult : tot științificește se poate spune că copilul este doctoria singură pentru multe neputințe și boli femeiești.

Este plină de înțelesuri istoria Rahilei din Biblie. Aceasta nu naștea, era stearpă. Și tînguindu-se bărbatului ei Iacob, i-a zis : «*Dă-mi copii, iar de nu, voi muri !*» (Facere 30, 1).

O nerodire de viață este un fel de moarte !

Copilul este apoi un izbăvitor pentru părinți, fiindcă le dă un toiag de sprijin pentru cazurile de boală, de bătrînețe neputincioasă. Tot Scriptura are cele mai frumoase asemănări în această privință : «*Iată copiii sînt un dar de la Dumnezeu și roada pîntecelui o răsplătire. Ce sînt săgețile pentru un vi-teaz, aceea sînt pentru un părinte copiii din tinerețe. Ferice de omul care și-a umplut casa cu ei*» (Ps. 126, 3—5). «*Neamul lui va fi puternic pe pămînt... Bogăție și belșug va fi în casa lui*» (Ps. 111, 1).

Copiii reprezintă în al treilea rînd *aurora dimineții unui popor, viitorul lui*.

Toată viața se sprijină pe leagănele copiilor. Bine a spus un gînditor englez din veacul trecut : «Bogăția unui neam nu stă în bumbac și în piei, ci în carne și sînge», adică în vlăstare numeroase de oameni.

Cînd s-a născut Sfîntul Ioan Botezătorul, oamenii din vecini, văzînd minunile care i-au însoțit acea naștere, se întrebau : «*Ce va fi copilul acesta ?*» (Luca 1, 66).

Așa se poate întreba ori de cîte ori vine pe lume un nou fiu al lui Adam. «Ce va fi copilul acesta ? Fi-va un preot, un gînditor, un sfînt ?». Fiindcă toate posibilitățile sînt date. Din fiecare pereche de oameni, ori în ce stare ar fi, se poate ivi un mare om, un erou, un viteaz, un descoperitor de lumi noi care să aducă omenirii mai multă binefacere decît toți înaintașii săi, națiunii mai multă cinste decît se poate închipui.

Din sînul maicilor Dumnezeu alege oamenii care creează epocile de glorie ale omenirii, forțele care împing cultura și civilizația tot mai sus, tot mai înainte.

În sfîrșit, copilul este un dar ceresc, fiindcă izbăvește sufletele din păcat, din primejdii de moarte.

Se zice că o corabie care-l purta pe Ludovic al XIV-lea, regele Franței, fu cuprinsă pe mare de-o furtună. Primejdia era mare. Corăbierii și călătorii își vedeau sfîrșitul în involburarea apelor. Atunci regele luă în brațe un copil care era pe corabie, îl ridică spre ceruri și zise : «Doamne, îndură-te și ne scapă din această primejdie. Și dacă nu te înduri de noi, că sîntem păcătoși, aibi milă măcar de acest nevinovat copilăș !» La acea rugă, se zice că vîntul se potoli, valurile se liniștiră, furtuna încetă, de parcă Iisus însuși și-ar fi întins mîinile spre valurile turbate, ca odinioară pe marea Galileii.

Nu știu cîtă crezare să dau acestei istorii, dar știu că copiii pentru nevinovăția lor sînt îngerii Domnului care salvează pe oameni de înfricoșata moarte.

În preajma unui leagăn se poate vorbi de raiul pămîntesc. Surîsul unui copil este o floare culeasă din rai, privirea lui curată, o revărsare din lumina de sus.

Mai ales de cînd Iisus a luat copiii în brațe și i-a iubit zicînd : «*Lăsați copiii să vină la Mine, că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor*» (Matei 19, 14), mai cu seamă de cînd a spus că cine primește un copil în numele Lui, pe El însuși îl primește (Matei 18, 5), aducerea pe lume a unui copil este o împărtășire cu Dumnezeu, o nespusă binecuvîntare.

Părinții prin naștere și prin educația care o dau copiilor aduc lui Dumnezeu o jertfă bineplăcută — se fac purtători de cruce, iar crucea este scară care duce la cer.

Așa că este un adevăr veșnic că părinții care se învoiesc să fie născători de oameni, mai ales mamele, aceia se izbăvesc, după cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel care zice : «*Fe-meia se va mîntui prin nașterea de copii dacă stăruiește, cu deplină înțelepciune, în credință, în iubire și sfîntenie*» (I Tim. 2, 15).

Fraților,

V-am arătat astăzi primul și cel mai important rost al căsătoriei, după învățătura Sfintei noastre Biserici.

Ați priceput că acest scop în primul rînd este zămislirea vieții, este «nașterea de prunci buni» pentru dăinuirea neamului omenesc, cum se roagă preoții la oficierea tainei sfîntei cununii. Acest mare scop l-a înțeles și poporul nostru, cînd într-un vechi cîntec, numit «Dorul României» a cuprins toată frumusețea sentimentului maternității :

«De-ar vrea bunul Dumnezeu
Să-mi asculte dorul meu !...
De-aș avea un copilăș
Dragul mamei ingeraș,

Cît e ziua, cît e noapte
I-aș grăi cu blînde șoapte ;
Cît e noapte, cît e zi
Tot la sîn mi l-aș păzi !...».

Dumnezeu vrea și poruncește nașterea de copii.

Biserica o proclamă ca pe o binecuvîntare cerească.

Atîrnă de voința omului să facă din acest dar o faptă de ascultare și iubire, care își primește răsplata prin nenumărate binecuvîntări !

A m i n !

Pentru copii numeroși

Fraților creștini,

Un mare poet francez — Victor Hugo — a scris o admirabilă poezie, în care preamărește copilul, acest soare al vieții de familie. «E așa de frumos copilul, cu surisul său!» zice poetul. «Doamne! nu mă lăsa, nici pe mine, nici pe cei care-i iubesc, părinți, frați, prieteni, scutește-i, Doamne, și pe cei ce mă urăsc, să vedem vara fără frunze, cuibul fără pușori, stupul fără de albine și casa fără pruncușori!»

Versurile acestea sînt rugăciunea unui suflet credincios, care vede în nașterea copiilor — așa cum vede și Biserica — o binecuvîntare, o onoare, cea mai sfîntă dintre bucuriile vieții de căsnicie. Despre acest lucru v-am vorbit duminica trecută.

Astăzi vreau să arăt alte laturi ale problemei nașterii copiilor. Doresc să vă învăț că soții creștini sînt îndatorați să aibă *copii mulți*, fără a folosi mijloace criminale, de-a nu zămisli sau a naște.

Fraților,

Dacă am vrea să precizăm ce este o căsătorie, ar trebui să spunem : «O legătură pe viață între bărbat și femeie întemeiată pe dragoste curată, pentru binele lor trupesc și sufletesc, în scopul de a avea copii».

Așa dar copiii, urmașii familiei, continuarea neamului, acesta este motivul de căpetenie pentru care tinerii se caută, se iubesc și se unesc. Rostul școlii este de-a împărtăși știința

de carte, al tribunalelor de-a împărți dreptatea. Rostul căsătoriei este de a zidi viața nouă prin nașterea de prunci. Cine se căsătorește trebuie să aducă pe lume vlăstare noi, după cum cel ce se încorporează în oștire, trebuie să învețe mînuirea armelor.

Față de această obligație, oamenii pot întîmpina o piedică în afară de voia lor : este *nerodirea firească*. Sînt soți care nu pot naște copii, sînt cămine pustii fără vina cuiva. De ce ? Nimeni nu știe. Este o taină a lui Dumnezeu pe care nimeni nu o poate pătrunde. Sînt soți care iubesc copiii, ar dori să-i vadă înflorind cu zîmbetul lor ceresc în casa lor, îi așteaptă, se roagă cerului pentru asta... dar în zadar !

De multe ori nerodirea aceasta este izvor de multă durere și lacrimi. Ne vine în minte suferința femeilor biblice ca Sarra, Rahila, Ana... Aceasta din urmă, mama de mai tîrziu a proorocului Samuil, era atît de nenorocită din pricina nerodirii sale, încît plîngea și nu mîncă, umbla cu sufletul amărît și se ruga cu lacrimi Ziditorului a toate, ca să-i ridice rușinea dintre oameni (I Regi 1, 7). Așa au făcut și Zaharia și Elisabeta, Ioachim și Ana, soții întristați care numai prin minune au conceput și au născut pe Sfîntul Ioan Botezătorul și pe prea curata Fecioara Maria.

Sînt, așadar, cămine care prin voia Celui de sus, rămîn lipsite de copii. Cei care cred în Dumnezeu și în providența Lui, trebuie să primească cu toată resemnarea această încercare și să zică, rugîndu-se : «Doamne ! Facă-se voia Ta !».

Întristarea lor o pot lecu prin înfierea de copii orfani, prin faptele îndurării creștine față de cei lipsiți și părăsiți. Ei pot săvîrși un bine nemărginit în jurul lor, devenind ceea ce era Iov pentru săracii zilelor lui : «*orbului îi eram ochi, schiopului-picior, celor nenorociți-tată*» (Iov 29, 15).

Dar este un alt fel de nerodire, cea *voită*, nefirească și despre aceasta este mult de vorbit.

Sînt nenumărate cazuri, cînd soții nu voiesc să fie părinți, adică tată și mamă. Ei împlinesc actul legiuit născător de viață, dar nu permit urmarea lui firească. Gustă plăcerea, dar se feresc de îndatoriri. Unii nu vor să aibă nici un copil. Se căsătoresc pentru tot felul de motive : plăcerea, slava de-

șartă, dorința de îmbogățire, dorința de a uni două moșteniri sau gospodării, gândul de a beneficia de un nume sau de o pensie la bătrînețe... Toate duc la încheierea căsniciilor, nu mai dorința de a prelungi viața, nu.

Alții nu se împotrivesc cu totul rodirii de viață, dar se opresc la un copil sau cel mult doi și zic ca necredinciosul din vremea proorocului Ieremia : «*Nu mai vreau să slujesc !*» (Ierem. 2, 2).

Ba mai mult și mai dureros : este sigur că în zilele noastre familia însăși a devenit de multe ori, un așezămint potrivnic copiilor. Se dă astăzi în lumea modernă și civilizată, o înverșunată luptă împotriva pruncilor.

Cauzele acestei nerodnicii voite sînt mai multe. Este mai întîi *goana după plăceri* a omului modern. Nașterea și creșterea copiilor cer multe sacrificii, îl obligă pe om să se lipsească de multe. Odihna e tulburată, somnul părinților stîngherit. Pentru a hrăni mai multe guri flămînde se cere o muncă mai intensă, pentru a te îngriji de acoperirea atîtor trupuri, trebuie să te îmbraci tu, părinte, mai modest.

Oamenii vor să se distreze, să petreacă, să plece în excursii, să facă lux de îmbrăcăminte. De aceea, ei poruncesc vieții : «*Vei veni pînă aici, dar nu vei merge mai departe*» !

În sprijinul opririi nașterilor vine și *falsa știință*. Malthus, un economist englez de la începutul veacului trecut, a arătat că, lăsată în mod liber, populația pămîntului crește prea repede față de sporirea mijloacelor de trai. Într-un viitor nu prea îndepărtat, zice Malthus, mîncarea n-ar mai fi în măsură să ajungă gurilor flămînde. Or, dacă omul civilizat, are puterea de a prevedea și de a calcula urmările faptelor sale, pentru a se feri de nenorocirea foamei pe care ar aduce-o un prea mare număr de nașteri, el trebuie să oprească nașterile.

Destul că, fie una din aceste pricini, fie alta, toate contribuie la raritatea nașterilor în vremea noastră. Dumnezeu a împrumutat oamenilor scînteia vieții, dar candelabrele refuză să se aprindă. Dumnezeu a poruncit : «*Creșteți !*», iar proorocii mincinoși de azi zic : să descreștem !

Astăzi curajul de a avea mulți copii e socotit, de multe ori, o prostie. În toate părțile maternitățile sînt pline de femei care

și-au ucis pruncii în sîn, încît cele ce vor să nască, în unele țări abia mai află loc să aducă oameni pe lume.

După învățătura Sfintei Biserici oprirea forțată a nașterilor este un păcat, fiindcă este împotrivirea la voința lui Dumnezeu.

Va putea zice cineva : «*Dar eu n-am făcut nici un rău, n-am ucis !*» Poate că este așa, dar noi susținem că folosirea oricărui mijloc pentru închiderea izvorului vieții, păcat este și anume păcat de omisiune, de neîmplinire a unei datorii.

Sluga rea și vicleană din Evanghelie care a îngropat talantul stăpînului în pămînt s-a pedepsit foarte aspru. Nemilostivii care nu vor fi ajutați pe cei flămînzi și oropsiți, vor fi trimiși în focul veșnic. «*Duceți-vă de la Mine, blestemaților, duceți-vă în focul cel de veci, fiindcă am fost străin și nu M-ați primit, gol și nu M-ați îmbrăcat !*» (Matei 25, 43).

Așa sentință înfricoșată se va rosti împotriva celor ce au refuzat să conlucreze cu talantul vieții, împotriva celor ce n-au vrut să primească un copil, în numele lui Iisus, ca să-l hrănească și să-l îmbrace.

Cum va putea să stea un bărbat în fața Creatorului cînd el a refuzat să colaboreze cu El în actul dătător de viață ? Cum se va putea împărtăși în slava lui Dumnezeu ca Tată, femeia care n-a primit să fie mamă ?

Sfinții Părinți văd în abaterea de la primirea dumnezeiască de «*creșteți și vă înmulțiți...*», adică în urmărirea plăcerii trupesti și ocolirea zămislirii pruncilor, văd o faptă soră cu desfrîul. «*Tîlharii propriilor bunuri*» îi numește Sfîntul Ioan Gură de Aur pe soții care caută numai plăcerea trupurilor, fără urmarea ei firească : copilul. Iar Fericitul Augustin îi numește adulteri. «*Pînă acolo, zice el, ajunge uneori această cruzime destrăbălată, încît soții caută doctorii pentru a rămîne sterpi, iar dacă nu reușesc, caută să ucidă fătul încă fiind în pîntece...* Dacă amîndoi sînt așa, atunci nu sînt soți ci adulteri. Ei nu s-au legat prin căsătorie, ci mai degrabă prin pîngărire».

Totuși o întrebare se cere lămurită : oare nu este îngăduit în nici o împrejurare a mărgini nașterile, a le controla ? Trebuie de adus pe lume copii fără nici o stavilă ?

Problema este foarte grea și de cea mai mare însemnătate. Morala creștină nu cere înmulțirea haotică a nașterilor. Ea recunoaște, dimpotrivă, anumite situații când abținerea este un bine mai înalt. Biserica nu înțelege să lase lucrarea sfântă a înmulțirii pe seama puterii oarbe a unei porniri nedisciplinate. Ci ea dorește ca acest instinct să-și aibă frîna sa.

Luăm cîteva cazuri. Este un părinte atins de o boală lumească, cu sau fără vina lui. În cazul unei zămisliri, copilul lui va moșteni otrava din sîngele tatălui său și va deveni un schilod sau un candidat la casa de nebuni. Este o mamă care prin a treia, a patra sarcină și-ar primejdui sănătatea-i șubredă.

În astfel de cazuri de boală, de mizerie și de degradare sufletească și trupească nașterile nu sînt impuse. Într-un manual de morală creștină am găsit următoarea regulă : *datoria părinților este să aibă atîția copii cît pot hrăni, crește și așeza la locul lor de cinste.*

În viața de căsătorie, trebuie să domnească un echilibru între curajul de-a naște și puterea de a hrăni și educa, un echilibru între sarcina de a aduce pe lume ființe vii și mijloacele de a-i face sănătoși și curați. Dar trebuie bine de luat aminte :

Numai lipsa absolută a mijloacelor de trai sau lipsa condițiilor de sănătate pot fi motive de stăvilire a nașterilor, iar nicidecum vînarea plăcerilor, pofta de a menține neștirbită averea sau a o înmulți.

Iar în aceste împrejurări cu scop moral mai înalt, cum am arătat, chipul prin care soții pot împiedica nașterea de copii este *înfrînarea*, strunirea trupurilor. Jertfa aceasta, renunțarea la plăcerea trupească nu-i deloc peste puterile omenești, nici înainte de căsătorie, nici în timpul ei. «*Celui ce crede, toate îi sînt cu putință*» !

Așa dar încheind, fraților, vom zice :

Trebuie de născut copii numeroși !

Un proverb german zice : «Un copil e nici unul» (Ein Kind ist kein Kind).

Moartea îl poate răpi fără veste și în leagănul devenit mormînt se îngroapă toată fericirea, toată nădejdea și tot vii-

torul părinților. Dacă în unele case se aud plinsete și se văd lacrimi amare, cei ce au oprit rîul vieții să știe că la mijloc poate fi pedeapsa lui Dumnezeu.

Un copil, unul singur, este un idol, o nenorocire, e pe drumul pierzării. Fiindcă dezmiardat și necontrazis în poftele lui, va deveni un egoist sălbatic.

Pe cînd un cămin plin de copii numeroși este casa asupra căreia se revarsă toate binecuvîntările lui Dumnezeu.

Copiii cresc oțeliți, uniți, plini de dragoste unii față de alții. Tata și mama vor avea mai multă osteneală și necazuri, dar vor avea însutit mai mari merite, mîngiere și bucurie. Leagănele sînt comorile familiilor. Cu cît mai multe leagăne, cu atît mai multă bogăție.

Într-o familie numeroasă, dacă moartea va secera o floare, alte flori își vor răspîndi parfumul lor. Dacă un copil va uita de tata și de mama care l-au născut și l-au crescut, altul se va ridica să-i ajute la boală și la bătrînețe.

Cinste familiilor numeroase ! Dumnezeu le ține sub ocrotirea Sa și le binecuvîntă.

Cinste familiilor numeroase ! De acolo se ridică ființe care asigură viitorul națiunilor, ostași pentru a apăra patria, credincioși care pot să devină «împreună cetățeni cu sfinții».

A m i n !

«De este cineva bolnav...»

Fraților,

Într-o zi, când Iisus Domnul era la ieșirea din Ierihon a dat peste un cerșetor orb care implora mila trecătorilor.

De data aceea nenorocitul nu striga după un ban sau o bucată de pâine, ci implora o minune. Auzise și el despre puterea și bunătatea ce le avea Învățătorul din Nazaret, cum reda viața picioarelor slăbănogite, cum deschidea auzul surzilor și dezlega limba gîngavilor. Învățătorul trecea pe acolo și orbul, mînat de o credință mare și de o nădejde arzătoare, a socotit să nu scape prilejul: dacă alții au sfîrșit-o cu necazurile lor, de ce n-ar beneficia și el de darurile proorocului?

«*Iisuse, fiul lui David, ai milă de mine*». Gloata îl certa să tacă, să nu mai deranjeze pe făcătorul de minuni. Dar el mai tare striga: «*Ai milă de mine*».

Mînuitorul a fost mișcat de acea insistentă rugă. S-a oprit din cale, a chemat omul la Sine și l-a întrebat: «*Ce dorești să-ți fac?*» «*Învățătorule, să-mi capăt vederea*», fu răspunsul.

Atunci, ca un ecou al Cuvîntului de la începuturile lumii care porunci «Să fie lumină», răsunară și vorbele din gura dumnezeiescului Izbăvitor: «*Vezi! Credința ta te-a mîntuit*» (Luca 18, 42). Istorisirea Sfîntului Luca se încheie cu uluito-
rul final că «numaidecît orbul și-a căpătat vederea și a mers după Iisus, slăvind pe Dumnezeu».

Fraților,

În această Evangheliie descoperim o oglindire a adevărului veșnic că, credința este un nesecat izvor de putere, de bucurie și vindecare. Iar noi oamenii necontenit avem trebuință de el.

Într-un oarecare chip și măsură noi ne asemănăm cu orbul de la poarta Ierihonului. Noi suferim de neputințe trupesti și sufletești. Tineri sau bătrîni, bărbați sau femei, bogați sau săraci, țărani sau orășeni — toți avem de trecut în viață prin marea cea amară care se numește «boala».

Oricît de sănătos ar fi, oricîte măsuri de prevedere ar lua, vine o zi cînd în mecanismul acesta atît de complicat al ființei tale o rotiță se defectează, funcțiunea unui organ nu lucrează cum trebuie. O moștenire a singelui, un abuz de mîncare sau de băutură, o expunere la frig mare și la umezeală, un accident — luminile vieții se întunecă, armoniile trupului sau ale sufletului se sting și durerea mușcă nemiloasă ca un corb infometat.

Oricare ar fi cauzele, boala este o realitate apăsătoare, inevitabilă, o parte dramatică din viața noastră, o parte din prețul pe care îl plătim pentru privilegiul de a trăi.

Ciudat este faptul că civilizația modernă n-a reușit să micșoreze forța distrugătoare a bolilor. Adevărat că în ultima sută de ani s-au descoperit multe mijloace de a combate unele maladii, s-a dezvoltat medicina, s-a perfecționat chirurgia, s-au construit spitale, se produc zilnic mii de tone de medicamente... Totuși, pe măsură ce omenirea înaintează în știință și în tehnică, cu cît ne «civilizăm» mai mult, cu cît ne îngheșuim mai mult în orașe și ne folosim de mașini, cu atît rezistența omului la mediul înconjurător devine mai slabă iar bolile se înmulțesc.

Dar noi nu ne-am adunat aici ca să ținem o lecție de igienă, ci pentru a ne întări în credință și să ne mîngîiem din cunoașterea cuvîntului lui Dumnezeu.

Ce ne învață acest cuvînt despre sănătate, despre boală? Ce să facem cînd ne îmbolnăvim noi sau un membru al fami-

liei noastre? Poate credința să ne ajute în ceasurile grele ale suferinței?

Timpul nu ne permite să lungim prea mult vorbirea noastră de azi, totuși nădăjduiesc că unele învățături vă vor fi de folos.

Fraților,

Mai întâi trebuie spus că bolile, durerile, rănilor și moartea nu vin de la Dumnezeu. Tatăl cel ceresc nu poate fi socotit izvorul răului. Ci El «a creat toate nu numai bune, ci chiar *«foarte bune»*, cum zice Scriptura. Când omul cel dintîi a ieșit din mîna Ziditorului el era fericit, frumos și sănătos, în armonie atît cu Dumnezeu cît și cu natura din afară și cu sine însuși.

Nepuințele și durerea au intrat în viața omului odată cu păcatul. Ele fac parte din acele triste urmări ale neascultării, după care și natura a devenit protivnică și firea trupului a slăbit. *«Mări-voi foarte mult suferința și obida ta»* (Fac. 3, 16)

Nu, boala nu vine de la Dumnezeu. Diavolul s-a amestecat în lucrarea mîinilor Lui, păcatul a adus blestemul, lacrimile și moartea.

O dovadă neîndoielnică pentru aceasta este faptul că Domnul nostru Iisus Hristos, în tot timpul vieții Lui pămîntești a arătat un mare interes pentru sănătatea oamenilor. Ca Mîntuitor, El a venit să elibereze neamul omenesc de sub orice fel de domnie a răului, să biruiască diavolul în toate manifestările lui.

De aceea Iisus nu numai că a predicat, a suferit și a murit pentru păcatele lumii, dar a vindecat. Lui adesea I s-a dat numele de *«Marele Doctor»*, fiindcă oriunde a întîlnit o infirmitate, o neputință, a lucrat pentru restabilirea bunei-stări a bolnavilor.

Evangeliiile ne amintesc de 41 de cazuri de vindecări minunate, afară de locurile unde spun că Iisus vindeca «mulțimi» mari de neputincioși. În patria Sa sau în ținuturi străine, rugat de cei în nevoie sau nechemat în ajutor, în temeiul unei

credințe mai puternice sau al uneia mai șovăitoare, Domnul Hristos avea milă de oamenii în suferință și-și arăta puterea dumnezeiască ce sălășluia în ființa Lui și vindeca. Iar cînd i-a trimis pe Apostoli la propovăduire, le-a poruncit ca să aibă grijă de bunăstarea oamenilor.

«Apoi Iisus a chemat pe cei 12 ucenici ai Săi și le-a dat putere să scoată duhurile necurate și să tămăduiască orice fel de boală și de neputință» (Matei 10, 1).

Istoria sfîntă a Noului Testament e plină de minunile săvîrșite de trimișii lui Dumnezeu între oameni. Ba citim că în Biserica primară erau anumite grupuri de credincioși înzestrați cu daruri speciale de la Duhul Sfînt cu care puteau vindeca. *«Și Dumnezeu a rînduit în Biserică pe cei ce au darul tămăduirilor»* (I Cor. 12, 28).

Iată-ne ajunși pe un teren solid, avem o temelie nezdruncinată la cele ce se cer lucrate.

«De este cineva bolnav între voi» să știe că starea lui nu e după voia lui Dumnezeu și deci este dator să folosească toate mijloacele pentru refacerea sănătății.

Mai întâi mijloacele *spirituale*: credința, rugăciunea, darurile sfintei Biserici.

Credința a fost și este un nesecat izvor de energie pentru om pentru că prin ea te pui în legătură cu izvorul iubirii și puterii care stă la inima universului. Martori ne sînt aceia care cercetează locurile sfinte, mînăstirile cu moaștele sfinte, aceia despre care Biblia spune că *«prin credință s-au vindecat de boli»* (Evrei 11, 34).

Rugăciunea fierbinte, cu încredere, cu stăruință face minuni de redresare a puterilor trupesti și sufletești. *«Să asculte cei îndurerați și să se bucure»*, zice Psalmistul. *«Cînd îți întorci privirile spre Dumnezeu, te luminezi de bucurie. Cînd strigă un nenorocit Domnul aude și-l scapă din toate necazurile lui»* (Ps. 34, 5—6).

Așadar, cînd ești bolnav să nu socoți niciodată că ești singur, ca un orfan într-un univers gol.

Cînd Moise a primit de la Dumnezeu enorma sarcină să scoată pe israeliți din Egipt, proorocul s-a speriat de dificultățile pe care le întrezărea, de primejdii, de slăbiciunea lui în vorbire. Dar Domnul l-a întărit și i-a zis : «*Eu voi fi cu tine*» (Ieșire 3, 12).

În situații asemănătoare cădem și noi. Boala te-a trîntit la pat, febra se menține ridicată, operația te doare... Omule necăjit, nu ești singur. Dumnezeu este cu tine, lingă patul tău, gata să te ajute. Cheamă-L și El te va întări. Roagă-te și nu te va lăsa. «*Căci El îți iartă toate fărădelegile tale, El îți vindecă toate bolile tale și te face ca vulturul să te întărești*» (Ps. 102, 3—5).

Mai mult decît rugăciunea personală ajută la boală darul Bisericii, rugăciunile preoților. «*De este cineva bolnav între voi*», zice Apostolul Iacob, «*să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungîndu-l cu untdelemn în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va izbăvi pe cel bolnav și Domnul îl va însănătoși, iar de va fi făcut păcate, îi vor fi iertate*» (Iacob 5, 14).

Este un rîu dumnezeiesc ale cărui ape înveselesc lumea credincioșilor. Este darul tainei Sfîntului Maslu de care cine se împărtășește are parte și de tămăduire și de iertarea păcatelor. Ei, dar ce vom zice de folosirea mijloacelor de vindecare în afară de religie? Poate un creștin să apeleze la medic, să întrebuințeze medicamente? Fără îndoială că da.

Dar nu toți urmează calea aceasta. Cunoscută mai ales în America, ai cărei membri se feresc de doctori și de farmacii ca cel necurat de tămîie. Ei zic că dacă te îmbolnăvești este semn că Dumnezeu vrea asta și că trebuie să te lași în voia Lui. Orice încercare de a te vindeca prin doctori și medicamente este... păcat. Vedeți la cîte rătăcirii este supusă mintea omenească. Sectarii de care vorbim și alții care disprețuiesc știința medicală și leacurile farmaciei se abat de la adevăr, necunoscînd nici Scriptura cum trebuie.

În Cartea Sfîntă ni se arată că regele Ezechia cînd zăcea de boală a folosit un preparat din măslina și s-a vindecat. (II

Regi 20, 7). Iisus a declarat că «*bolnavii au trebuință de doctor*», recunoscînd astfel binefacerea lucrului medical din toate timpurile.

După tradiție, Apostolul Luca a fost medic de meserie, iar Sfîntul Pavel recomanda prietenului său Timotei «*puțin vin pentru boala lui de stomac*» (I Tim. 5, 23).

Din toate aceste locuri se vede că știința medicală și mijloacele speciale pentru restaurarea sănătății sînt bune, necesare, după voia lui Dumnezeu. Un medic, un chirurg, o soră de caritate, farmacistul sînt oameni care cooperează cu Dumnezeu și ajută la împuținarea răului din lume, la restabilirea celor suferinzi în starea lor de fericire pentru care au fost chemați dintru început.

Nu de puține ori am auzit chirurghi recunoscînd că sînt uneltele lui Dumnezeu : «*Eu operez, dar Dumnezeu vindecă*». Iar Benjamin Franklin, cu umor fin a declarat : «Dumnezeu vindecă iar doctorii încasează onorariul!».

Deci, de este cineva bolnav între voi, să facă tot ce-i stă în putere să devină sănătos : să caute cel mai bun medic, să folosească cele mai bune medicamente, să țină dietă, să meargă în stațiuni balneare, cu alte cuvinte să întreprindă orice acțiune, ca și cînd totul ar depinde de el. Dar în același timp să ceară prin rugăciune ajutorul de sus, cunoscînd că în ultimă instanță vindecarea vine de la Dumnezeu.

Dar dacă nici rugăciunea nici medicamentele nu ajută? Ce cale îi rămîne unui credincios? Îi rămîne nădejdea în ceva mai bun, însoțită de răbdare.

În lumina Evangheliei nu sănătatea este binele cel mai înalt. Ci este împărăția lui Dumnezeu, creșterea în virtute, înnobilarea sufletului în Hristos. Dacă nu te-ai vindecat este probabil că Dumnezeu te încearcă să-ți verifice încrederea în El, în dragoste și răbdare. Poate că ești ca pomul nealtoit căruia i se taie ramurile ca să aducă mai multă roadă.

Pascal, un gînditor creștin, într-o situație asemănătoare exclamă : «Doamne, dăruitu-mi-ai sănătatea ca să-Ți slujesc și am folosit-o pentru interese lumești. Acum mi-ai trimis boala ca să mă corectez».

Pe urmele lui Zacheu

Frați creștini,

Se zice că odată renumitul sculptor al Renașterii, Michelangelo, trecînd pe lângă casa unui cetățean, a văzut în curtea lui un bloc de marmură. Piatra era murdară, necioplită, neplăcută la vedere, aruncată ca un lucru nefolositor. Artistul însă privi cu alți ochi blocul de marmură și zise vecinului: «Dă-mi marmura aceasta! Este în ea un înger încătușat și eu doresc să-l eliberez».

Nu după multă vreme, genialul sculptor scoase din blocul acela un arhanghel, o operă de artă de toată frumusețea. Ceva asemănător s-a întimplat în Ierihon cînd Mîntuitorul a eliberat din cătușele păcatului și a scos la lumină sufletul unui om. Este istoria renașterii lui Zacheu. Omul de care vorbește Sfînta Evanghelie de astăzi era un vameș iudeu, bă căpetenie de vameși. Ca stare socială aflăm că era bogat. Însă renumele omului nu era pe măsura averii sale. Zacheu era urît și disprețuit de cei din neamul său fiindcă se angajase în serviciul romanilor asupritori. Mai-marele vameșilor era urgisit, deoarece storcea mai multe impozite decît prevedea legea. Așadar, bogat, lacom, necinstit, trădător de națiune — acesta era portretul moral al omului nostru.

Ce se petrecea în sufletul lui Zacheu? Anevoie de spus. Totuși se pare că acel procuror nemitarnic, care este conștiința, nu-l lăsa în pace. Șeful vameșilor era tulburat, nemulțu-

Trebuie să primim, așadar, crucea suferinței cu nădejdea pentru cele mai înalte și mai bune. Odată am fost chemat la patul de suferință al unei femei bolnave de cancer. Soțul, copiii erau în jurul ei zdrobiți de durere. Dar femeia era senină, ba chiar cu lumina unei bucurii pe fața ei. După ce i-am făcut rînduiala de pe urmă, după ce bolnava s-a împărtășit cu Sfintele Taine, ni s-a adresat abia șoptind și ne-a zis: «Părinte, dragii mei. Eu știu că n-am scăpare și că am să mor curînd. Dar eu acum sînt fericită pentru că inima-mi spune că păcatele îmi sînt iertate, că Domnul mă iubește și mă cheamă la El. Lăudat fie Iisus!». Lăudat fie El, fiindcă încredințîndu-ne Lui în iubire totdeauna sîntem în pace.

A m i n !

mit. Simțea un gol în inimă, o remușcare, un dezgust ca acela pe care îl aduce deșertăciunea acestei lumi.

Deodată, o noutate se răspîndi în oraș. Iisus din Nazaret, Vestitul învățător, prietenul păcătoșilor și făcătorul multor minuni, trecea prin Ierihon. Zacheu dori să-L vadă. Vroia să vadă fața Aceluia despre care se vorbea așa de mult și care se zicea că avea un cuvînt bun pentru orice obidit.

În sufletul păcătosului se ivi o rază de nădejde. Dar o mică piedică se ivi : strada era plină de lume, Zacheu mic de statură, cu neputință să poată vedea ceva din cauza mulțimii. Un gînd îi trecu prin minte : să se urce pe un loc înalt. Omul alergă repede înaintea tuturor, se urcă într-un smochin și de acolo privea alaiul ce trecea prin oraș.

Atunci veni clipa cînd Izbăvitorul sufletelor zări «îngerul încătușat». *«Zachee, grăbește-te de te coboară, căci astăzi Mi se cade să fiu în casa ta»*, a zis Iisus. Vedeți cît de ușor se lasă descoperit Dumnezeu celor ce-L caută ? Oriunde o inimă bate pentru adevăr, oricînd o ființă suspină după iubire, Domnul este prezent, se arată și răsplătește osteneala. Harul lui Dumnezeu este aproape cum ne stă la îndemînă aerul de respirat. Admirabil zice proorocul : *«Înainte de a Mă chema Eu voi răspunde și în vreme ce ei încă vorbesc, Eu voi auzi»* (Isaia 65, 24).

Acum să urmărim cu închipuirea ce a urmat. Zacheu aleargă într-un suflet acasă, așterne masa, deschide larg ușa și cu bucurie așteaptă doritul oaspete. Iisus vine, se așează și privește cu dragoste la gazda sa. După cum razele de soare tolesc primăvara zăpada și ghiața, așa a topit prezența Mîntuitorului negura de pe inima celui păcătos.

O totală transformare a avut loc în acea inimă. În mijlocul tuturor celor de față, mai-marele vameșilor se ridică și grăi : «Iată, Doamne, jumătate din averea mea o dau săracilor, iar de am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit». O, ce biruință a harului dumnezeiesc, ce minunată renaștere ! Citim în cartea a doua a Împăraților că odată, proorocul Elisei a dat în Ierihon peste o apă rea într-o fîntină. Omul lui Dumnezeu s-a apropiat, a aruncat în fîntină o mînă de sare și apa s-a limpezit și s-a făcut bună de tot.

Nemărginit mai mult a făcut Domnul Hristos în aceeași cetate cu puterea milostivirii Sale. El a înviat un om din morți, putem spune. Căci din acea zi Zacheu deveni cu totul altă făptură. Înainte el se închinase banului ca unicului idol. Acum el sfărîmă idolul în bucăți. Înainte fusese nedrept, lacom de avere necinstită. Acum el făgăduiește avuția sa săracilor.

Istoria convertirii din Ierihon se sfîrșește cu dezlegarea care vine din gura Fiului lui Dumnezeu, dezlegare ce se pogori peste inima celui înviat din morți, ca o ploaie cerească după vreme de secetă. *«Astăzi se făcu mîntuire casei acesteia»*.

Frați creștini,

Cazul acesta a lui Zacheu, ca și de altfel întreaga Scriptură, s-a scris «pentru a noastră învățătură» și pentru a ne îndemna la fapta cea bună. Dar care să fie oare îndemnul acestei Evanghelii de azi ? Răspunsul este simplu : să urmărim pilda păcătosului și să ne înnoim și noi viața cum a făcut-o ei, prin harul Duhului Sfînt și prin pocăință. În grai bisericesc și biblic acest fapt se cheamă prefacere, înnoire, a doua naștere.

Odată Nicodim, un membru al Sinedriului evreiesc, a venit la Iisus noaptea și L-a întrebat de taina mîntuirii. Domnul i-a dat răspuns și a zis : *«Adevărul adevărat îți spun că dacă cineva nu se va naște din nou, nu va putea vedea împărăția lui Dumnezeu»* (Ioan 3, 3). Prin aceste cuvinte Mîntuitorul a voit să ne învețe că fiecare om care vrea să se mîntuiască, trebuie să se lase transformat prin harul lui Dumnezeu și să devină o făptură nouă.

Noi mărturisim că o «naștere din nou» de acest fel are loc prin Sfintele Taine ale botezului și mirului, cînd copilul este născut în Hristos prin apă și prin Duh, devine o mîlădiță a Bisericii, un copil al lui Dumnezeu, pătaș al vieții veșnice. Din nefericire, această stare de sfințenie, de nevinovăție, nu durează. Cu vîrsta vin ispitele, omul cade, se întoarce de la dragostea lui Dumnezeu și-și întinează haina cea luminoasă, primită prin Sfîntul Botez.

Nu este în lume nici un om care să nu fi simțit sarcina cea grea a păcatului, durerile unei conștiințe chinuite de re-mușcări, zbuciumul acela lăuntric între legea minții care ne îndeamnă să facem binele și legea trupului care ne duce la rele. Mulți doctori din vremea noastră declară că între cauzele care provoacă prăbușirile fizice și morale ale omului modern, este acest «război civil» din sufletul său.

Din mijlocul unui astfel de chin sufletesc, Pavel Apostolul a strigat: «O, nenorocitul de mine! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?» Dar îndată el a găsit răspunsul adevărat: «Mulțumesc lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos, Domnul nostru» (Rom. 7, 24—25).

Răspunsul este valabil și pentru noi: Dumnezeu vrea să ne elibereze din robie, ne caută, vrea să ne dea iertarea. Dar vedeți, El nu poate face acest lucru fără conlucrarea noastră. Sau cum a zis un Părinte bisericesc: «Dumnezeu ne-a zidit fără voia noastră, dar nu ne poate mîntui fără ea». Ei bine, contribuția noastră la fapta mîntuirii este să zicem «da» la chemarea lui Dumnezeu, să primim mila cerească, să ne lăsăm transformați prin harul divin. Un om nou trebuie să iasă la lumină, un om «în Hristos», cu gânduri noi, cu dorințe schimbate. Biserica noastră ortodoxă ne oferă această putere de re-naștere prin Sfinta Taină a pocăinței, care dacă e bine folosită, săvîrșește o adevărată primăvară a sufletelor. «O inimă nouă îți voi da, zice Domnul, și un duh nou voi pune întru tine. Lua-voi inima de piatră din trupul tău și-ți voi da una din carne». (Ezech. 36, 27).

Se zice că floarea-soarelui își ține mereu fața spre soare. Nu știi dacă așa ceva are loc în natură. Dar știi că credincioșii sincer pocăiți de păcatele lor, nu numai că se uită la «soarele» vieții lor, dar ei se îmbroscălesc neîncetat din acest izvor de viață. Cel născut din nou are o lumină în sufletul lui, o bucurie fără margini, o pace pe care nimic nu o poate tulbura. Ascultați ce mărturisește undeva un astfel de om renăscut: «După ce am avut o astfel de întîlnire cu Hristos, nu am mai privit viața ca mai înainte. Nu mai aveam alt lucru pe lume de la care să storc plăcere sau mulțumire. Am înțeles că orice binecuvîntare vine numai de la El, că

orice fac, împlinesc sub privirile Lui, că orice păcat îl doare mai întîi pe El. Orice clipită a vieții mele este a lui Dumnezeu. Orice întîmplare este un prilej să-l slujesc Lui, orice cuvînt prilej să vorbesc despre El, pentru El.

Iubitul meu frate,

Domnul Hristos te cheamă astăzi să-L primești în casa sufletului tău. El îți ceré inima ta, înțelegerea ta, voința ta. Ești gata să-L ai de oaspe cum L-a avut vameșul Zacheu? Firește, ai putea să-mi răspunzi și să-mi zici: «Dar eu sînt creștin, cred în Dumnezeu, mă duc la biserică, citesc Biblia». Aceste lucruri sînt bune, lăudabile, dar nu sînt îndeajuns. Trebuie să mărturisească faptele tale cele din afară, cine ești și cui slujești. Or, arată faptele tale de fiecare zi că tu ești născut din nou? Că Duhul lui Hristos locuiește în inima ta? Arată-mi ce roade ai în familia ta, în legăturile tale cu vecinii, arată-mi ce cuvinte ies din gura ta, cum înțelegi să te distrezi, cum răspunzi cînd cineva te supără... Este viața ta plină de bucurie, de bunătate, de răbdare? Sau este în viața ta ură, minie, goană după plăceri urite?

De atîtea ori te-ai mărturisit de păcate, ai auzit sfatul duhovnicului, ai avut pentru o clipă dorința de schimbare... Dar oare te-ai schimbat măcar cu un dram? A devenit viața ta mai bună decît era mai înainte? Dacă n-ai făcut această întoarcere spre Dumnezeu pînă acum, iată ai astăzi acest prilej.

Printr-o hotărîre puternică, izvorită din dragoste pentru Cel ce a murit pe Cruce pentru tine, tu trebuie să-L primești pe Domnul în inima ta și să devii un om nou.

«Căci dacă este cineva în Hristos, acela este o făptură nouă» (II Cor. 5, 17).

A m i n !

Mîndrie și smerenie

Frați creștini,

Doi oameni s-au dus la templu să se roage. Faptă vrednică de laudă, nu-i așa? Căci ce poate fi mai onorabil pentru un suflet omenesc decît să-L preamărească pe Stăpînul universului și să-I ceară ajutorul?

Totuși, ruga unuia a fost fără folos. Fariseul s-a întors la casa sa fără nici un cîștig, gol, cu toate că se arăta atît de zelos în cele religioase, postind de două ori pe săptămînă și făcînd mari donații templului. Pe cînd rugăciunea vameșului păcătos, a omului cu conștiința împovărată de nedreptăți, a fost primită. De ce?

Pentru că Dumnezeu nu se lasă amăgit. El nu se uită la buze, ci privește în adîncul inimilor. Iar din parabola Mîntuitorului rezultă clar că unul era cu inima smerită, celălalt plin de sine și disprețuitor.

Vameșul era conștient de vinovăția sa. Știa el bine că faptele sale de necinste, de lăcomie, de furt din avutul obștesc meritau cea mai severă pedeapsă. Dar cu toată păcătoșenia sa omul nu și-a pierdut nădejdea în îndurarea lui Dumnezeu. Profund rușinat de faptele lui din trecut și cu o adîncă părere de rău, vameșul își bătea pieptul cu pocăință și se ruga fierbinte: *«Doamne, ai milă de mine păcătosul»*.

În vremea asta fariseul, înaintînd semeț în biserică, își umfla pieptul de o mare încîntare și-și trîmbița către ceruri vir-

tuțile: *«Dumnezeule, mulțumescu-Ți că nu sînt la fel cu ceilalți oameni. Eu postesc de două ori pe săptămînă și dau zeciuială din tot ceea ce cîștig»*.

Este lesne de înțeles de ce Domnul a primit pe unul și a respins pe celălalt. Dacă un vas este plin cu apă, nu mai poți pune vin într-însul. Dacă o inimă este plină de sine, încîntată de desăvîrșirea sa, unde să fie loc pentru Dumnezeu? Căci doar este că: *«Dumnezeu stă împotriva celor mîndri, pe cînd celor smeriți le dă har»* (I Petru 5, 5).

Fraților,

În fapta vameșului stă toată taina fericirii, a mîntuirii noastre. Odată cineva a întrebat pe Fericitul Augustin care este drumul cel mai sigur care duce la cer. Marele Părinte bisericesc a răspuns: *«Acest drum este mai întîi smerenia, al doilea smerenia, al treilea... smerenia! Și ori de cîte ori mă vei întreba, tot așa îți voi răspunde: «La fericirea cerească nu duce decît drumul smereniei»*.

Vă vor părea ciudate aceste cuvinte, însă cugetînd mai mult la ele, ne convingem că sînt pline de adevăr.

Care a fost oare păcatul care a pricinuit pierderea paradisului? Mîndria, fraților, mîndria.

Atît Lucifer, mai-marele între îngerii, cît și strămoșii noștri în rai s-au trufit, s-au crezut superiori, și-au căutat fericirea în sine, în afară de Dumnezeu. Pentru asta au fost lepădați, pierzîndu-și starea de fericire în care se aflau.

Pentru a redobîndi acea stare, trebuie de apucat calea opusă, cea a smereniei. Trebuie să ne lepădăm de noi înșine, să nu ne punem nădejdea în propriile noastre puteri, pentru ca să sporească încrederea în mila și ajutorul lui Dumnezeu.

O, cît de necesară este această virtute a smereniei în zilele noastre!... Cu cît trăiesc mai mult, cu atît mai bine văd că mîndria este unul din viciile cele mai pustiitoare, unul din relele cele mai mari care bîntuie lumea noastră. Necurăția, lăcomia, violența, beția îi stăpînesc doar pe unii, pe cînd mîndria și adorarea de sine este un păcat universal.

În ce constă acest viciu? Boala uricioasă a mândriei este o dezordonată stimă de sine însuși, o exaltare a persoanei proprii, cu nesocotirea și disprețul semenilor.

Mai ales comparația cu alții te face odios, plăcerea de a te socoti deasupra celorlalți. «Mulțumescu-Ți, Doamne, că nu sînt ca ceilalți oameni»...

Uriciunea păcatului nu stă în a avea ceva, ci a nutri plăcerea de a avea mai mult decît vecinul, de a fi *mai* bogat, mai deștept, *mai* frumos ca el.

Iar ceea ce face viciul mai vinovat este că cel mîndru se împotrivesc suveranității absolute a lui Dumnezeu. A crede în Dumnezeu înseamnă a-L recunoaște nemăsurat mai mare ca tine, izvor a toată bunătatea, de la care vine tot darul.

Însă cel mîndru se crede el însuși un «dumnezeu». Privind cu mulțumire și încîntare la isprăvile lui, el le socotește drept meritele lui absolute, rodul minții lui, a puterii lui. «Oare nu este Babilonul cel mare pe care mi l-am zidit eu prin puterea bogăției mele spre slava măreției mele!» (Daniel 4, 27).

Așa se trudea Nabucodonosor în fața strălucirii cetății Babilonului și nu știa nebunul ce zice. Fiindcă pentru acea îngîmfare înfumurată minia lui Dumnezeu l-a lovit ca un trăsnet și împăratul care nu mai încăpea în pielea lui de strălucirea slavei a ajuns să pască iarba ca dobitoacele fără de minte.

Să venim la adevăr, fraților. Să lăsăm ca Duhul lui Dumnezeu să ne lumineze cugetele și să vindece această urită boală a inimilor noastre. Numai venind la școala lui Iisus vom fi în stare să biruim păcatul acesta uricios.

«În voi», zice Sfîntul Apostol Pavel, «trebuie să fie aceleași simțiri ca și în Hristos Iisus, care, fiind chipul lui Dumnezeu, s-a smerit și s-a făcut ascultător pînă la moarte, iar moartea pe cruce» (Filip. 2, 5—8).

Iată modelul de imitat pe care ni-l pune înaintea mării Apostol. Să avem aceleași trăsături ale caracterului pe care le-a avut Mîntuitorul și Domnul nostru. Iar Iisus prin smerenie a strălucit și prin lepădarea de sine.

Cînd s-a întrupat și a venit între oameni, Mîntuitorul și-a ales ca mamă pe cea mai săracă între femeii. Cînd s-a născut

s-a sălășluit într-o iesle. Iar cînd a murit a primit moartea cea mai umilitoare. De ce? Pentru că numai prin aceste umilințe Domnul a putut să nimicească izvorul tuturor relelor din lume.

Prin mîndrie a intrat păcatul în lume. Mîntuirea avea să intre prin calea opusă: cea a smereniei, a lepădării de sine, a slujirii.

Asta trebuie să fie simțirea și atitudinea noastră. «Cînd mă uit la un Dumnezeu care de la întrupare pînă la cruce a dus o viață numai de înjosire și necinste, să mă simt oare rușinat de a mă smeri? Un Dumnezeu să caute cele de jos iar eu, un vierme, să mă trufesc? O Doamne, nimicește-mi acest duh al mîndriei care mă separă atît de mult de Tine!» (Fer. Augustin).

Trebuie să fim smeriți!

— «Veniți și învățați de la Mine», a zis Mîntuitorul.

— «Dar ce să învățăm, Iisuse? Cum se preface apa în vin, cum se vindecă bolnavii sau învie morții?» — «Nu, fiilor! Ci învățați de la Mine că Eu sînt blînd și smerit cu inima».

Într-adevăr, smerenia se poate învăța numai la picioarele lui Iisus. Întelepții și filosofi dinainte de El au predicat multe adevăruri, au lăudat multe virtuți: bărbăția, cumpătarea, prietenia. Dar smerenia nici unul n-a învățat-o, în afară de Domnul Hristos, care a descoperit-o nu numai în Evanghelia Sa, ci prin pilda întregii Sale vieți.

Deci nu este alt mijloc de a te arăta ucenic al lui Iisus decît a fi smerit cu inima, modest, neîubitor de slavă și de laudă. Un creștin îngîmfat și înfumurat nu se poate imagina după cum nu-ți poți închipui un cerc... pătrat.

Smerenia, ca și dragostea slujitoare, este imitarea lui Hristos. Ea își are rădăcinile în adevărul că noi prin noi înșine nu sîntem nimic. Ce avem și ce sîntem nu sînt decît daruri primite de la Tatăl ceresc.

«Ce lucru ai pe care să nu-l fi primit?» — întreba Sfîntul Pavel pe corinteni. «Și dacă l-ai primit, de ce te lauzi ca și cum nu l-ai fi primit?» (I Cor. 4, 7).

Este o obrăznicie, aș putea zice un furt de cele sfînte să ne umflăm ca niște curcani cînd sîntem datornici lui Dumnezeu.

Or smerenia constă înainte de toate în această dependență de Dumnezeu. Noi trebuie să producem în inimile noastre un fel de gol, pentru a face loc puterii care vine de sus.

Cel mai nebun lucru este să-I zici lui Dumnezeu: «N-am lipsă de tine! Am tot ce-mi trebuie, sînt fericit».

Dar ascultă ce-ți răspunde cuvîntul cel veșnic: «*Tu spui: Sînt bogat, m-am îndestulat și nu duc lipsă de nimic, și nu știi că ești ticălos, nenorocit, sărac, orb și gol*» (Apoc. 3, 17).

Acesta-i adevărul. Măcar că în prostescia noastră aroganță ne umflăm ca și curcanii, în realitate sîntem doar mizerie, întuneric și ticăloșie.

Smerenia ne duce la esența noastră cea mai veritabilă. Iar această esență nu-i de parfum!

Cînd un filosof grec a întrebat oracolul din Delphi care este cea mai înaltă înțelepciune, răspunsul a fost: «Cunoaște-te pe tine însuși!»

Dacă un credincios va vrea să cunoască în ce fel se comportă cu semenii săi, va trebui să se cerceteze în ceea ce Biblia numește «omul din lăuntru». Această examinare îi va arăta că este un adînc de defecte, de lipsuri, de slăbiciuni. Cu privire la minte — neștiutor; cu privire la inimă — plin de răutate; cu privire la voință — incapabil de a face binele.

Cine-i îndrăznețul care, cunoscîndu-se așa pe sine, va cuteza să se umfle în pene, să se trufească, să disprețuiască pe alții?

Sfîntul Pavel care a fost cel mai înfocat misionar al Bisericii, care vindeca bolnavii și învia morții cu puterea credinței sale, nu cuteza să zică despre sine decît că e cel de pe urmă dintre oameni, «*cel dintîi dintre păcătoși*» (I Tim. 1, 15). Unde va fi dar locul nostru, al celor ce bem fărădelegea ca apa?

Fraților,

Pentru a merita numele de creștin, vă îndemn «să nu vă potriviți chipului veacului acestuia, ci să vă prefaceți prin înnoirea minții voastre, ca să puteți deosebi bine voia lui Dum-

nezeu cea bună, plăcută și desăvîrșită» (Rom. 12, 2). Îmbrăcați-vă în haina smereniei și aveți simțirea care a fost în Hristos.

Cunoașteți că oamenii mari sînt oamenii umili și modești, asemănători cu spicele încărcate de boabe care se pleacă la pămînt.

Nu uitați că prin darul lui Dumnezeu sînteți ceea ce sînteți. Iar dacă ați făcut ceva bine în viață, căutați să acoperiți acel bine cu smerenia, după cum lucrătorul de pămînt acoperă sămînța cu grapa, ca să aducă roadă înzecită.

A posti, a face milostenie, a vizita bolnavii și a te lăuda cu aceste fapte este lucru de fariseu fățarnic, este, cum zice un Părinte apusean, «a merge în iad pe drumul paradisului».

Să fim smeriți! În felul de a ne îmbrăca, de a mânca, de a ne zidi case, de a ne mobila locuințele, să căutăm ce este simplu, curat și durabil, nu lucruri luxoase care ne trezesc vanitatea și aprind mînia lui Dumnezeu.

Fraților, în această duminică Biserica noastră drept-măritoare face marea uvertură la răstimpul postului Paștilor. Să punem la inimi dumnezeiasca lecție pe care ne-a învățat-o Mîntuitorul și vom avea odihna sufletelor noastre.

Amin!

Înapoi la Tatăl

Frați creștini,

Cuvîntul lui Dumnezeu din Evanghelia de astăzi, cuprinde una din cele mai frumoase parabole din învățătura Mîntuitorului. Ea ne mișcă inimile profund, deoarece ne arată dragostea nemărginită a Tatălui ceresc pentru noi păcătoșii.

Un tînăr aparținînd unei familii înstărite s-a plictisit și săturat de felul de viață din casa părintească. Sfaturile tatălui său îi păreau absurde, regulile casei de nesuportat. La fel cu mulți adolescenți din zilele noastre, tînărul dorea libertatea, o viață trăită din plin, o fericire netulburată de veșnicele porunci : «Fă asta !» sau «Nu fă aceea !»

Într-o bună zi feciorul și-a cerut partea sa de moștenire, a luat banii, și-a făcut bagajele și a plecat. S-a dus într-o țară departe, probabil într-un mare oraș, cu străzi luminoase, cu localuri de petreceri. Acolo își începu el mult-așteptata viață : dansuri, voie-bună, muzică, prieteni.

Dar acest fel de viață nu dură multă vreme. În curînd veni dezamăgirea, trezirea la o crudă realitate. Banii se terminară, prietenii îl părăsiră. Pe lîngă toate o foamete bîntuia în locurile acelea, așa că tînărul nostru fu silit să plece la țară, ca să poată cîștiga o bucată de pîine. Își căută un serviciu, întreabă ici-colo, nimeni nu avea nevoie de dînsul. La urmă reuși să afle o slujbă la un proprietar, angajîndu-se să păzească porcii la cîmp.

Odată, cînd supraveghea animalele acelea murdare, tînărul fu cuprins de o mare mîhnire. Porcarul se văzu murdar și el,

rupt, flămînd, disprețuit de toți. În același timp în minte îi veni icoana casei părintești : pace, bucurie și belșug pentru toți, chiar pentru slugi. Ce-și zise tînărul ? «Nu mai pot rămîne în halul acesta. Mă voi duce înapoi la tatăl meu, îmi voi mărturisii greșeala ce am făcut și mă voi ruga să mă primească în casa sa, dar nu ca fiu, căci n-o merit, ci ca un servitor».

Zis și făcut. Tînărul părăsi țara străină, se întoarse acasă. Dar pe cînd era încă departe, tatăl său îl zări, alergă întru întîmpinarea lui, îl îmbrățișă și-l sărută. Băiatul începu să-și mărturisească greșeala, dar tatăl nu-l lăsă să vorbească. Degrab porunci slugilor să aducă cele mai frumoase haine, încălțăminte pentru picioare, inel pentru deget și să pregătească banchet de mare bucurie pentru copilul care a fost ca mort și a revenit la viață.

Parabola continuă cu supărarea feciorului mai mare, dar noi ne oprim aici, deoarece din cele ce v-am istorisit pînă acum, putem scoate belșug și hrană pentru sufletele noastre.

Fraților,

Se zice că odată o mamă își așeză copilul de patru ani înaintea unei oglinzi. Dintru început copilul nu-și dădea seama de chipul celui din fața sa. Doar se uita în oglindă și zîmbea la «celălalt»... Deodată micul băiat observă asemănarea și zise cu voioșie : «Mamă, ăsta sînt eu».

Sfînta noastră Maică sufletească, Biserica, ne pune astăzi în fața oglinzii parabolei Mîntuitorului Hristos, cu nădejdea că ne vom recunoaște pe noi înșine în chipul fiului risipitor și vom merge pe urma pașilor lui, înapoi la Tatăl.

Un adevăr e sigur și nu are trebuință de multe dovezi pentru a fi convinși de realitatea lui : anume că toți, într-un fel sau altul, am părăsit «casa părintească» și am plecat în «țară departe». Unde e omul care să nu fi luat partea sa de daruri pe care le are de la Dumnezeu și să nu le fi cheltuit pe căile largi ale amăgirilor acestei lumi ? Cine se poate oare lăuda că n-a lăsat sfintele porunci și nu și-a căutat fericirea departe de Tatăl ceresc ?

«Doamne Dumnezeu! Păcătuit-am, săvârșit-am nelegiuire, **răi am fost și îndărătnici abătîndu-ne de la poruncile Tale și de la orînduiele Tale**» (Daniel, 9, 5). Însă datoria noastră este să ne căim și să ne întoarcem de la răutățile noastre.

Mesajul vestit nouă astăzi prin Evanghelia Domnului Hristos este că Tatăl ceresc ne primește cu iubire și ne iartă. Nu există altă descoperire în Sfintele Scripturi de care să se vorbească atît de mult cum se vorbește de mila lui Dumnezeu față de păcătoși. Mai ales Noul Testament este plin de această «bunăvestire».

Căci oare pentru care pricină s-a coborît din cer și s-a întrupat Fiul lui Dumnezeu? Pentru ce avem Crăciunul, Vinerea mare, Învierea, Înălțarea? Pentru ce a suferit Fiul Omului pe pămînt de foame, de sete, trădarea, osîndirea și moartea rușinoasă de pe Cruce? Pentru un singur scop: să-și arate iubirea pentru păcătoși.

De la prima pagină a Bibliei pînă la Apocalipsă, de la căderea lui Adam și pînă la glorioasa a doua venire a Domnului, toată bucuria adusă de religia noastră, toată nădejdea noastră este ascunsă în aceste cuvinte: «*Atît de mult a iubit Dumnezeu lumea, încît pe Unul-Născut Fiul Său L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu moară, ci să aibă viața de veci*» (Ioan, 3, 16).

Iisus s-a înfățișat pe Sine sub chipul Păstorului celui bun, care printre mărăcini și prin prăpăstii caută oaia cea rătăcită. El intra în casele păcătoșilor, ca să-i atragă la Sine. El mîncea împreună cu dînșii, le vorbea cu blîndețe, îi încuraja. Iar fariseilor fățarnici care îl criticau pentru prea marea indulgență El le răspundea: «Cei bolnavi au trebuință de doctor, nu sănătoșii... Fiul Omului a venit să caute și să mîntuiască pe cel pierdut».

Cu aceeași blîndețe te caută și pe tine, iubitul meu ascultător, și pe mine și pe tot omul păcătos. Acea chemare pe care o auzi astăzi, acel cuvînt din Biblie pe care îl citești, acea liturghie la care participi, acea muștrare a conștiinței care uneori te chinuiește, nu sînt altceva decît glasuri ale Părintelui ceresc care te cheamă la pocăință.

«—Adame, unde ești?», parc-ar zice «Oaie rătăcită, pe unde umbli? Nenorocite om, de ce stai departe de Mine? Nu vezi cît de flămînd și rupt ești? Vino! Te aștept, sînt gata să te iert și să-ți dau fericirea și cinstea pentru care ai fost zidit»...

Și, o, dacă te întorci, iubitul meu frate!... Cu cîtă bucurie nu te va primi Păstorul cel bun! ... Cu cîtă dragoste nu te va strînge la pieptul Său Părintele!... «Îngerilor!» — va zice El. «Sfinților! Bucurați-vă împreună cu Mine. Bucurați-vă că am aflat pe cel pierdut, înviat-a cel mort». Și astfel un păcătos se îndreaptă pe pămînt și tot cerul se veselește. Un om vine la pocăință, iar Dumnezeu, pentru singele cel vărsat pe Golgota, uită tot, iartă tot, de parcă omul n-ar fi greșit cu nimic. «*De vor fi păcatele voastre roșii ca purpura, se vor face albe ca zăpada*» (Isaia, 1, 18).

Fraților,

S-ar părea că pentru mulți un astfel de cuvînt despre îndurarea dumnezeiască n-ar fi potrivit pentru amvon. De ce? Pentru că oamenii, aflînd cît de milostiv este Tatăl ceresc, ar putea fi încurajați să calce mai mult poruncile Lui. «Da, știu că nu fac bine, dar Dumnezeu e bun și mă va ierta»... Numai un om fără de minte ar putea face o astfel de socoteală și să abuzeze în felul arătat de mila cerească.

Fără îndoială, Dumnezeu cheamă, uită, iartă și primește pe oricine. Numai că iertarea se obține cu o condiție: ca păcătosul să se întoarcă de la răutatea sa și să vină la lumină. Iubirea este o parte din firea dumnezeiască. Însă și dreptatea face parte din ea. «Dumnezeu este iubire», zice Sfîntul Ioan evanghelistul. Dar tot în Noul Testament este scris că «*Dumnezeu poruncește tuturor oamenilor de pretutindeni să se pocăiască, deoarece a rînduit o zi cînd va judeca lumea după dreptate*» (Fapte, 17, 30—31).

Să dăm o pildă. Să ne închipuim că aveți acasă un copil la care țineți ca la lumina ochilor. Presupuneți că astăzi după ce vă veți întoarce acasă de la biserică, veți afla că băiatul a umblat prin sertare și a furat o sumă însemnată de bani.

Chemați copilul și-l întrebați: «Georgel, este adevărat că ai luat banii?» — «Da, tată, i-am furat și am să mai fur ori de câte ori îmi va plăcea... Știu că mă iubești și că n-ai să mă pedepsești pentru asta»...

Spuneți-mi, vă rog: oare nu-l veți pedepsi? Sînt incredințat că veți face-o. Pentru a merita iertarea, rău-făcătorul trebuie să-și recunoască greșeala, s-o regrete că a făcut-o și să se angajeze că nu o va mai repeta.

Așa e și cu milostivirea dumnezeiască. Tatăl ceresc ne iartă dacă ne întoarcem la El printr-o adîncă și sinceră pocăință. Nu fără dreptate întreba măritul Pavel pe cititorii săi din Roma: «Socoți tu, oare, omule,... că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu? Sau disprețuiești tu bogățiile bunătății, îngăduinței și îndelungii Lui răbdări? Nu vezi că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăință?» (Rom. 2, 4).

Aici este tot miezul Evangheliei, toată nădejdea mîntuirii. Mila și iubirea lui Dumnezeu trebuie să ne facă să ne pocăim. Iar cînd zicem «pocăință», înțelegem o întreagă schimbare a vieții, o întoarcere la izvorul vieții, o renaștere, așa ca păcatul să nu mai stăpînească în noi, ci să fim vii în Hristos.

Ce vi se pare? Cum stați cu pocăința? Datu-v-ați seama că v-ați depărtat de casa părintească, că ați supărat pe Tatăl și că sînteți flămînzii și goi și mizerabili lîngă «porci»? Cînd aveți de gînd să părăsiți zdrențele și să veniți la Cel ce vă așteaptă?

Este, este pentru fiecare nădejde de iertare, dar noi o putem afla numai la picioarele Crucii pe care Hristos a murit pentru păcatele noastre. Iată sfîntul și marele post este înaintea ușilor. Acum este vremea pocăinței, acum e vremea mîntuirii. «Pocăiți-vă, dar, și întoarceți-vă la Dumnezeu, pentru ca să vi se șteargă păcatele, ca să vină de la Domnul vreme de ușurare» (Fapte, 3, 19—20).

A m i n.

DUMINICA LĂSATULUI SEC DE CARNE

Judecata de pe urmă

Frați creștini,

Cine vizitează biserica Voroneț, celebra ctitorie a lui Ștefan cel Mare din Bucovina, este impresionat nu numai de frumusețea plaiurilor ce o înconjoară și de măreția picturilor care împodobesc sfîntul locaș, ci este mișcat de marele tablou al judecății de apoi. Pe întregul perete de apus al bisericii pictorul anonim a înfățișat, cu o măiestrie fără egal ziua înfricoșată care va pecetlui pentru veșnicie sfîrșitul lumii și soarta fiecăruia dintre oameni.

La mijloc, în partea de sus a icoanei, stă Domnul Hristos în toată măreția puterii Lui. Mai jos Evanghelia, după ale cărei cuvinte fi-vor judecate semînțele pămîntului. Sub ea o enormă cumpănă a dreptății, care va distribui fiecărui muritor răsplata sau osînda, după faptele sale. De-a dreapta tabloului se văd chipurile luminoase ale dreptilor cărora li s-a dăruit raiul fericirii eterne. Iar jos, în stînga, e riul de foc în care se chinuiesc păcătoșii, înconjurați de chipurile grozave ale dracilor.

Este atît de cutremurătoare înfățișarea Judecății din urmă de la Voroneț, că ea mișcă profund sufletele privitorilor și nu poate fi uitată multă vreme.

Biserica Ortodoxă, în această Duminică a treia a Triodului, ne înfățișează marea și emoționanta dramă a Judecății pe care pictorii de la noi și din alte părți au zugrăvit-o în culori, ca să ne îndemne la pocăință și la fapte bune.

«Veni-va Fiul Omului întru slava Sa, cu toți sfinții îngeri și va ședea pe scaunul de domnie al puterii Sale» (Matei, 25, 31).

Iată cuvintele Evangheliei care stau la temelia credinței noastre că Domnul Iisus Hristos va veni a doua oară cu mărire să judece viii și morții». Prima dată s-a arătat pe pământ sărac, slab, smerit. La a doua venire se va arăta ca un împărat atotputernic, în toată strălucirea Lui, înconjurat de oștile cerești ale îngerilor.

Întîi a venit între oameni ca să proclame legea. La sfîrșitul lumii va apărea ca să judece pe cei care au desconsiderat-o.

Cînd va avea loc judecata cea înfricoșată? Nimeni nu știe, nici va putea cunoaște vreodată. Într-o zi, după înviere, Apostolii l-au întrebat pe Domnul cînd va veni sfîrșitul. Domnul le-a răspuns că nu li se cade lor a cerceta vremurile (Fapte, 1, 7), iar cu alt prilej le-a spus că «despre ziua aceea nu știe nimeni, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl» (Marcu, 13, 32).

Pe noi credincioșii se cuvine să ne preocupe nu ziua sfîrșitului lumii, ci ziua morții noastre, adică felul cum vom muri, pocăiți sau neîpăcați cu Dumnezeu, deoarece de felul cum am trăit și am murit va atîrna soarta noastră în veșnicie. «Vegheați, așadar, căci nu știți în ce zi va veni Domnul vostru» (Matei, 24, 42).

Scriptura ne descoperă că înainte de sfîrșit vor avea loc multe semne: se vor ivi prooroci mincinoși, care vor înșela pe mulți, vor fi războaie între popoare, cutremure de pământ, foamete și boli, iar Evanghelia va fi propovăduită în toată lumea. (Mat. cap. 24).

După aceea se vor schimba toate stihiiile universului. «În ziua Domnului cerurile vor trece cu zgomot mare, corpurile cerești — adică soarele, luna și stelele — se vor topi de mare căldură, iar pămîntul cu tot ce este pe el va arde» (II Petru, 3, 10).

Un pămînt nou și un cer nou vor fi zidite, ca lăcașuri veșnice ale împărăției Mielului.

Apoi va urma judecata. Înaintea tribunalului divin se vor înfățișa toți oamenii care au trăit sub soare, de la Adam și pînă la ultimul muritor, oameni din toate timpurile și locurile. «Toate neamurile vor fi adunate înaintea Lui». Dacă aici în lume multe procese puse pe rolurile tribunalelor pot fi anulate sau amînate, cînd îngerii vor suna din trîmbițele lor învierea obștească, fiecare se va scula din morți și se va înfățișa cu frică și cutremur, ca să fie judecat de nemitarnicul Judecător, odată pentru totdeauna.

Sfîntul Ioan Gură de Aur, vorbind despre judecata de la sfîrșitul lumii, zice că Dumnezeu va face-o pentru două motive: să-și facă dreptate Lui însuși și s-o facă aleșilor Săi. Cugetarea este admirabilă.

Cînd zicem că cineva își face dreptate sieși, înțelegem că își ia în mînă propria cauză, își apără interesele sale, care înainte nu erau respectate.

Vorbind despre Ființa supremă, vedem că în lumea aceasta Dumnezeu este ascuns sub un văl de taină, este necunoscut, tăgăduit, disprețuit. Fiindcă Domnul cerului și al pămîntului se ține nevăzut, unii au declarat că nici nu există sau că a murit. Puterea Lui este nebăgată în seamă, providența Lui criticată...

«Scoală-te, Doamne», striga proorocul David, «Scoală-te și-Ți apără pricina. Ia aminte la ocările pe care Ți le aruncă în fiecare zi cel fără de minte» (Ps. 74, 22).

Dumnezeu își va apăra pricina cînd va ședea pe scaunul de judecată, cînd se va arăta în atîta strălucire încît muritorii vor tremura de groază. Atunci va dovedi El tuturor, credincioși și necredincioși, că există, că El e viu și puterea Lui fără sfîrșit.

Ceea ce va îngrozi și mai mult pe cei aduși în fața tribunalului ceresc va fi nu numai vederea lui Dumnezeu, ci chipul unui Dumnezeu al dreptății.

Dacă în viața aceasta Stăpînul cerului și al pămîntului apare sub chipul unui Dumnezeu milostiv, al unui Tată bun care iartă și face să răsară soarele Său peste cei dreți și peste cei păcătoși, la judecata de apoi El va fi numai Judecător drept, Stăpîn al dreptății, fără milă.

În al doilea rînd, judecata va face dreptate aleşilor Domnului. În viaţa pămîntească toate sînt amestecate: griul cu neghina, virtutea cu păcatul, nevinovăţia cu fărădelegea, adevărul cu minciuna. Mai rău, aici jos, de cele mai multe ori dreptii suferă, pe cînd nelegiuitii triumfă.

Irod se veseleşte şi petrece la o masă a desfriului, iar Ioan Botezătorul cade victima unei femei adultere. Nero dă foc Romei, iar creştinii sînt ucişi de sabie sau daţi fiarelor din circuri. Bogaţii îşi cheltuiesc banii la jocurile de noroc, pe cînd muncitorii de pe moşiile lor suferă de foame.

Dar... răbdare! Vine ziua socotelilor cînd fiecăruia i se va plăti după faptele sale. Atunci toţi cei ce au băut fărădelegea ca apa vor auzi sentinţa lor: *«Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic care a fost pregătit diavolului şi slujitorilor lui»* (Matei, 25, 41).

Judecata va însemna răsplătirea celor buni, a dreptilor.

În lumea aceasta ei sînt necunoscuţi, nebăgaţi în seamă, prigonîţi, exploataţi, în vreme ce atîţia trăiesc în lux, în belşug, în dezmiardări.

«Răbdarea săracului nu va fi pînă în sfîrşit», zice psalmistul. Plînsetele celor obidiţi, suferinţa lor se urcă pînă la cer iar Dumnezeu îi va restabili în mărire în faţa întregului univers, rostind în favorul dreptilor o sentinţă de răsplată, de mîngiere: *«Veniţi binecuvîntaţii Tatălui Meu, de moşte-niţi împărăţia care a fost pregătită pentru voi de la întemeierea lumii»*.

Fraţilor,

Cînd ne ducem într-o ţară străină, la graniţă autorităţile de vamă ne verifică documentele de călătorie şi ne controlează bagajele, ca să vadă dacă avem dreptul să trecem frontiera şi dacă nu ducem în străinătate vreo marfă oprită.

Ceva asemănător va fi şi cu noi cînd vom trece din lumea aceasta în patria de dincolo. La graniţă vom fi opriţi şi controlaţi dacă avem «paşapoarte» valabile pentru cer. Domnul Hristos însuşi va sta şi ne va examina faptele, fiindcă numai ele ne vor însoţi în lumea cealaltă.

Ce socotiţi? În care grup vă veţi afla cînd Mintuitorul va face judecata? De-a dreapta Lui, sau de-a stînga? Între «oi» sau între «capre»?

Gîndul la judecata de apoi este cel mai grav şi cel mai important dintre toate, deoarece sentinţa înfricoşatului judeţ este definitivă, irevocabilă. La tribunalele lumii mai punem avocaţi, mai aflăm căi de amnistie a sentinţelor de condamnare, mai sînt curţi de apel. Nu va fi aşa la sfîrşitul lumii: hotărîrea binecuvîntării sau a blestemului, trimiterea noastră în rai sau în chinuri va fi fără drept de apel.

De aceea e prudent să ne judecăm acum şi să luăm măsurile de precauţie necesare. Sau cum zice Apostolul: *«De vreme ce aşteptaţi aceste lucruri, prea iubiţilor, siliţi-vă să fiţi aflaţi înaintea Lui fără prihană, nevinovaţi şi în pace»* (II Petru, 3, 14).

Mai ales un lucru să nu-l uităm: că împărăţia lui Dumnezeu se va da în temeiul legii iubirii. Faptele de îndurare faţă de aproapele, de renunţare, de slujire în dragoste, acestea vor trage cel mai greu în cumpăna dreptăţii. Ele sînt atît de preţioase în ochii lui Dumnezeu, încît orice facem unui semen de al nostru din dragoste, va fi socotit că le-am făcut pentru Însuşi Hristos. O bucată de pîine întinsă unui sărac înseamnă ospătarea lui Hristos. O haină dată de pomană unui lipsit este îmbrăcămîntea lui Hristos. O vizită într-un spital este cercetarea lui Hristos.

Să ne aducem aminte că Fiul lui Dumnezeu este nu numai în ceruri, ci şi aici, pe strada în persoana oricărui om în suferinţă. Daţi şi vi se va da! Arătaţi milă şi Dumnezeu vă va da împărăţia. Fiţi înduraţi şi amabili cu fiecare om şi Domnul vă va umple de bunătăţi.

Vino suflete răscumpărat! Împlineşte voia lui Dumnezeu înainte de a se urca El pe scaunul judecăţii Sale. Lasă-te acum judecat de El prin Duhul Său cel Sfînt, prin pocăinţă, prin mărturisirea păcatelor şi prin fapte bune.

Şi Domnul te va primi şi te va răsplăti pentru numele şi jertfa lui Iisus, Fiul Său.

A m i n.

Postul creștinesc

Frați creștini,

«Călătoria bunătăților s-a deschis. Cei ce voiți a vă înfrina, intrați, încingându-vă cu nevinovăția cea bună a postului. Și luind toată înțarmarea Crucii, să ne luptăm împotriva vrăjmașului, ca un zid puternic ținând credința, ca un scut rugăciunea, ca un coif milostenia. În loc de sabie, postul care taie toată răutatea cea de la inimă. Cel ce va face toate acestea va primi cununa cea adevărată de la Hristos, Împăratul tuturor».

Iată cu ce îndemnuri duhovnicești ne întărește astăzi maica noastră, Biserica. Pare că ar fi glasul unui comandant de oști la începutul unei bătălii hotărâtoare. Când stăm să judecăm bine, sintem în fața unei bătălii, cu forțele cele de temut ale răului din lume și din inimile noastre.

În cuvintele Bisericii avem toată învățătura care ne este trebuitoare acum când «mîntuirea este mai aproape decît am crezut, cînd noaptea a trecut și ziua s-a apropiat». Cu ziua de mîine începe vremea postului mare, zilele luptelor duhovnicești menite să ne aducă biruința împotriva duhurilor întinericului și împăcarea cu Dumnezeu.

Este, cred, cu totul folositor să căutăm a înțelege sensul postului pe care sfînta noastră Biserică ni-l vestește astăzi ca o nevoie plină de har și binecuvîntare.

Fraților,

Sfîntul Maxim Mărturisitorul, un mare Părinte al Ortodoxiei răsăritene, în una din scrierile sale spune că începutul tuturor patimilor este iubirea nerațională de trup. Din această iubire se nasc poftele cele dezordonate și toate păcatele: lăcomia pîntecelui, iubirea de argint, desfrînarea, beția și altele de acest fel. Omul cel zidit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, omul chemat să se înalțe ca un vultur la Creatorul său, este rob de cele materiale, iar prin mîncare și băutură este ținut în laț de diavolul, ca să nu se poată înălța la lumina și libertatea de copil al lui Dumnezeu. După omul cel lăuntric aflăm plăceri în gustarea celor de sus. Dar, după cum arată marele Pavel, în ființa noastră descoperim legea trupului, sau acea iubire de trup de care amintește Sfîntul Maxim, lege care «se luptă împotriva legii primite de minte și ne ține robi păcatului care este în mădularele noastre» (Rom. 7, 23).

Este deci o luptă în adîncurile ființei noastre, un fel de război civil, din care de cele mai multe ori spiritul iese înfrînt, iar plăcerile legate de mîncare și de băutură au înfrîntătea.

Trebuie restabilită ordinea în acest dezechilibru. Trebuie ca ceea ce este «trupesc» în noi să fie «răstignit», cum zice Scriptura. Se cere aplicată pecetea dureroasă a Crucii pe această carne care se însemnează de atîtea ori cu semnul animalității. Această restabilire, această biruință spirituală se realizează prin post. În înțeles ortodox postul însemnează abținerea de la anumită hrană și băutură, în vederea subjugării trupului și sporirea dragostei de Dumnezeu și pentru împărăția Lui.

Mari sînt lucrările acestei discipline spirituale, minunate puterile înfrînării. Ascultați ce cuvinte înaripate găsim în cartea ortodoxă numită «*Mîntuirea păcătoșilor*»: «Postul este puternic zid al lui Dumnezeu, palat al lui Hristos și cetate a Duhului Sfînt. Pavază a credinței este el, semn al dragostei și întărire a nădejzii. Postul luminează sufletul, supune trupul, risipește norii patimilor, face inima zdrobită și smerită.

Postul este fiul pocăinței, paznicul mîntuirii, tare mijlocitor către Dumnezeu».

Fiind un izvor de atîta putere, nu e de mirare că postul a fost folosit de toți iubitorii de desăvîrșire. Profeții, apostolii, sfinții, cuvioșii, oamenii duhovnicești din toate vremurile și locurile, au folosit acest mijloc de sfințenie ca pe arma cea mai puternică împotriva celui rău. Chiar Iisus Cuvîntul cel întrupat al Tatălui, a postit 40 de zile și 40 de nopți în pustie, înainte de începutul lucrării Lui între oameni. Era oare și în ființa Lui dezechilibrul de care am vorbit mai sus? Nu era, dar Domnul a postit ca să ne dea nouă pildă de înfrînare și de biruință asupra diavolului.

Privit din alt punct de vedere, postul este folositor chiar pentru motive de sănătate. Este doar lucru bine stabilit că o condiție a unei sănătăți înfloritoare este cumpătarea la mîncare și băutură. Cine face abuz la masă putem zice că își sapă mormîntul cu proprii săi dinți.

Cele mai multe boli, mai ales în zilele noastre, se datoresc supra-alimentației. Substanțele grase din alimente se depozitează la inimă, în sînge și în vasele lui. De aici provin cazurile nenorocite de scleroză, de ulcere la stomac, bolile de inimă, cazurile de paralizie. Așa că Biserica este pe deplin în acord cu legile sănătății cînd prescrie ca în anumite zile de peste an, credincioșii să se pună la această «dietă» a postului. *«Omul cumpătat își prelungește viața»*, zice Scriptura (Ecl. 37, 34).

Însă înfrînarea de la mîncare și băutură, această jertfă vie a trupului nostru, bine plăcută lui Dumnezeu, este doar o aripă a zborului nostru spre înălțimi. La postul trupesc, trebuie să se adauge pocăința, deplina înnoire și creștere a noastră în Hristos.

Încă în vremea Vechiului Testament, Dumnezeu arăta ce așteaptă El mai mult de la cei ce posteau. *«Oare acesta este postul plăcut Mie?»*, zicea Domnul prin gura proorocului Isaia. *«Să se chinuiască omul o zi? Să-și plece capul ca o papură și să se culce în sac și cenușă?... Iată postul plăcut Mie: Dezleagă lanțurile răutății, deznoadă legăturile robiei, dă drumul celor asupriți și rupe orice fel de jug. Împarte-ți*

plinea cu cel flămînd și adă în casa ta pe nenorociții fără adăpost. De vezi un om dezbrăcat, acoperă-l și nu întoarce spatele aproapelui tău... Atunci lumina ta va răsări ca soarele și slava Domnului te va însoți» (Isaia, 58, 5—8).

Acesta este scopul cel mare al postului: slobozire de patimi, o înnoire în duh, o primăvară a sufletului în care înfloresc florile cele dulce-mirositoare ale iubirii, ale milostivirii, ale iertării și bucuriei.

«Cinstirea postului», zice Sfîntul Ioan Gură de Aur, «constă nu în abținerea de la mîncare, ci în părăsirea năravurilor păcătoase». Iar Sfîntul Vasile cel Mare întreabă: «La ce folosește postul vostru nemîncînd carne, dacă sfișiați cu gura pe vecinul vostru?»

Așadar, întreaga noastră ființă trebuie să participe la actul înfrînării: gura ferită de bucate, dar totodată limba de clevețire, mîinile de lăcomie pentru bunul altuia, cugetul de gînduri necurate. Iar mai ales iubirea de frați și iertarea sînt roadele cele mai plăcute ale postului adevărat.

Scrie la «*Pateric*» că odată un părinte dintr-o mănăstire a primit la masă pe un pustnic ce coborîse din munți ca să se împărtășească cu Sfintele Taine în vremea postului. Spre mirarea lui, gazda îi servi la prînz carne. «De ce mi-ai pus înainte astfel de bucate?», strigă pustnicul. «Nu știi oare că eu de cînd am intrat în călugărie n-am pus carne în gura mea?» «Să fiu iertat», îi răspunde fratele. «Eu de cînd am părăsit lumea am avut grijă să nu supăr pe cineva nici să las ca vreun om să se culce supărat pe mine». «Viețuirea ta e mai bună ca a mea», răspunde pustnicul rușinat și din acea zi nu cutează să se mai laude cuiva cu asprele sale nevointe.

O, cîți postesc fără folos!... Cîți se ostenesc în zadar!... Mîntuitorul ni-l arată pe fariseul din templu care se lăuda cu postul său de două zile pe săptămînă, cu zeciuală... Dar ce folos? El s-a întors neîndreptat la casa sa, pentru că avea inima plină de mîndrie și dispreț pentru ceilalți oameni. Vameșul n-a zis că postește și a fost primit de Dumnezeu pentru smerenie și lacrimile pocăinței sale.

Istoria se repetă și azi și va continua pînă la sfîrșitul lumii. Am întîlnit nenumărați creștini care observau cu stric-

tețe toate rînduielele postului, care se fereau ca de foc să pună pe limbă un strop de lapte sau un ou sau o fărimă de carne în zilele de sec. Această «sfințenie» însă nu-i oprea de a cleveti, de a se mînia, de a se certa, ba de a umbla pe la ușile tribunalelor, în procese cu vecinii, cu rudele lor. O pildă clară de fățarnicie, de obiceiul de a spăla partea din afară a blidului, în timp ce cea lăuntrică este plină de murdărie.

Să nu fim farisei, fraților! Să nu strecurăm țînțarul și să înghițim cămila! Să respectăm poruncile Sfintei Biserici căci sînt bune, sînt de la Dumnezeu. Dar să nu uităm cele mai importante care sînt bunătatea, iertarea, îndelunga-răbdare. Cînd ne aflăm în pragul postului sfințelor Patimi ale Domnului Hristos, să nu ne întrebăm atît ce vom mânca în zilele ce urmează, ci, ce vom deveni.

«Vremea postului s-o începem luminat, supunîndu-ne nevoițelor duhovnicești. Să ne luminăm sufletul, să ne curățăm trupul. Să postim de bucate ca și de toată patima rea, desfătîndu-ne cu bunătatea Duhului. Întru care cu dragoste petrecînd, să ne învrednicim toți a vedea cinstitele patimi ale lui Hristos Dumnezeu și Învierea».

A m i n !

DUMINICA I DIN POST

A fi ortodox

Frați creștini,

«Astăzi sosit-a zi de mare bucurie pentru noi. Căci strălucirea dreptei credințe luminează și Biserica lui Hristos, împodobindu-se cu înălțarea sfințelor icoane, se face credincioșilor unire, de Dumnezeu dăruită».

Aceasta este cîntarea Bisericii noastre, în această primă duminică a postului mare. Este imnul de biruință ce răsună în toată lumea, ca o mare proclamație de credință.

Oare nu-i lucru ciudat să fim îndemnați a ne veseli, acum în timpul cînd inimile trebuie să ne fie cernite de durerea pocăinței? Nu, dragii mei, fiindcă bucuria la care ne invită Biserica nu e mîncare sau băutură, ci desfătare în Duhul Sfînt. Astăzi prăznuim Duminica Ortodoxiei. Pentru a înțelege însemnătatea acestui praznic, trebuie să ne întoarcem adînc în trecut și să ne aducem aminte de unele fapte străvechi.

În veacul al optulea după Hristos, o mare ceartă s-a ivit în împărăția bizantină cu privire la folosirea icoanelor în cult. Majoritatea credincioșilor țineau vechea tradiție și cinsteau icoanele ca un mijloc de a-L preamări pe Dumnezeu întru sfinții Săi. Alții însă, pretinzînd că vor să I se închine Ziditorului «în duh», învățau că închinarea la icoane este păcat, o călcare a poruncii a doua a Decalogului, care oprea închinarea la chipuri cioplite.

Iconoclasmul sau lupta împotriva icoanelor s-a întins peste tot. Chiar împărății s-au amestecat în această luptă și de multe

ori, s-au folosit mijloacele cele mai brutale ca să se nimicească din biserici și din casele credincioșilor, chipurile sfinților. Lucrări de artă, de mare valoare, au fost date focului, partizanii icoanelor erau prigoniți, sînge mult a curs. Mii de creștini au fost uciși, mutilați sau izgoniți pentru refuzul lor hotărît de a lepăda cinstirea chipurilor sfinte.

Cînd pe tronul din Constantinopol s-a urcat împărăteasa Irina, ea a vrut să pună capăt neînțelegerii care îi tulbura pacea domniei.

Un sinod ecumenic a fost convocat în anul 787 la Niceea unde participară 350 de episcopi și preoți. Sinodul dădu o învățătură de credință, valabilă pentru toată Biserica. Iat-o : «După cum proorocii au privit, după cum apostolii au învățat, după cum Biserica a primit, după cum Hristos a decretat, asta declarăm : Noi definim cu toată grija și preciziunea că cinstitele și sfintele icoane sînt așezate în același fel ca și chipul scumpei și de viață făcătoarei Cruci. Cinstea dată icoanelor trece la originalul ei, iar cine se închină icoanei, se închină persoanei zurgăvite pe ea».

Iată credința ortodoxă. Cînd cinstim o sfîntă icoană, noi nu cădem în păcatul evreilor de demult care, cioplinind un chip de lemn, cădeau înaintea lui, i se închinau și ziceau : «*Tu ești dumnezeul meu, izbăvește-mă*» (Isaia 44, 17). Noi nu ne închinăm lemnului, culorii, picturii, ci cugetele noastre se înalță la cele de dincolo de lume.

Icoanele ajută la suirea inimilor noastre în împărăția lui Dumnezeu. Precum ne mărturisim dragostea noastră de cele spirituale prin cîntări, prin cuvinte frumoase de rugă, sau prin fapte, așa ne exprimăm credința prin icoane, împodobindu-ne cultul cu chipul Domnului Hristos, al Maicii Preacurate, al aleșilor cerului.

Biruința din urmă împotriva dușmanilor icoanelor a fost cîștigată în anul 843. Atunci o altă împărăteasă a Bizanțului, Teodora, a convocat un alt sinod de episcopi, care au întărit hotărîrea celui alt pomenit. Icoanele au fost așezate din nou în biserici, mărturisitorii ortodoxiei reăsezați în locurile lor. Cu o mare pompă icoanele au fost ridicate atît în catedrala Patriarhiei din Constantinopol, cît și în întregul imperiu. Acea

biruință este sărbătorită de atunci și pînă în zilele noastre, în prima duminică a marelui post numită «Duminica Ortodoxiei».

Frați creștini,

Unora ar putea să li se pară ciudat că Biserica Ortodoxă arată atîta entuziasm pentru cinstirea icoanelor. Se știe doar că în spiritualitatea Bisericii Răsăritului icoanele ocupă un loc de importanță secundară. De ce, dar, atîta bucurie ? Răspunsul este cuprins în cuvintele din cîntarea cu care am început vorbirea mea de azi : «Strălucirea dreptei credințe luminează și Biserica se face credincioșilor *unire*». În hotărîrea sinodului de la Niceea, socotit cel de al 7-lea a toată lumea, s-a manifestat unitatea Bisericii, credincioșia față de un trecut, respectarea unei tradiții care este, putem spune, coloana vertebrală a Ortodoxiei.

Dar ce este propriu-zis «Ortodoxia» ? Multe lucruri s-au scris și s-au vorbit despre acest subiect. Nu e timp să vorbim despre toate, totuși, cîteva lămuriri sîntem datori să le facem.

«Ortodoxie» înseamnă «dreaptă-credință». În acest înțeles zicem că Ortodoxia nu este nimic altceva decît credința în Mîntuitorul Iisus Hristos, Cuvîntul lui Dumnezeu, pururea viu și prezent în mijlocul nostru, care neîncetat lucrează prin Duhul Sfînt, pentru a noastră mîntuire. Ca Biserică, Ortodoxia este o mare familie spirituală, care cuprinde pe toți credincioșii, care prin veacuri au primit chemarea la împărăție și au păstrat cu sfințenie, neștirbită, neamestecată, nestricată, învățătura de credință întemeiată pe Scriptură și Tradiție.

«Cred într-unul Dumnezeu... Cred întru unul Domn Iisus Hristos... Cred în Duhul Sfînt... Întru una, sfîntă, sobornicească și apostolicească Biserică».

Vă dați seama ce însemnează aceasta ? Însemnează un lanț viu și neîntrerupt cu tot ce a însemnat trăirea vieții în Hristos, de-a lungul generațiilor de credincioși. Ca membri ai Bisericii noi nu sîntem singuri, ca firele de nisip risipite

pe plaja unei mări. Ci sîntem ca floarea unui măr care viază și aduce rod în raza soarelui de sus și din seva care se urcă din glie. Astăzi, ca și în vremurile trecute, cînd citim Sfînta Scriptură, cînd ne rugăm acasă sau în biserică, cînd primim Sfintele Taine, noi sîntem în comuniune cu toți strămoșii care au trăit înaintea noastră. Apostolii, mucenicii, mărturisitorii, sfinții părinți și marii dascăli a toată lumea, toți cei ce-și dorm somnul de veci în morminte, sînt prezenți între noi și mărturisesc împreună că noi sîntem chemați să păstrăm «*unitatea Duhului... avînd un Domn, o credință, un botez, un Tatăl al tuturor*» (Efes. 4, 5—6). Iar bucuria noastră, și mîndria, este că am păstrat cu curăție ceea ce am primit. Ați văzut vreodată la televizor deschiderea Jocurilor Olimpice? Ceea ce impresionează mai mult din toată acea desfășurare de forțe tinerești, este momentul cînd se aprinde flacăra olimpică. Ea este aprinsă printr-o torță purtată de sute de sportivi, adusă tocmai din Grecia, patria primelor jocuri olimpice, predată din mînă în mînă, străbătînd mări și țări, pînă ajunge la locul dorit.

O astfel de «flacăra» spirituală este Ortodoxia, ale cărei lumini vin de la Sfinții Apostoli, de la Sfinții Părinți, de la Cuvîntul lui Dumnezeu cel întrupat. Iar noi acum sîntem purtătorii acestei torțe a adevărului. Cînd în 843 a fost proclamată «Duminica Ortodoxiei», entuziasmul acelei zile n-a fost altceva decît bucuria comuniunii cu adevărul dreptei credințe.

Fraților,

Un vechi proverb spune că «noblețea obligă» adică faptul că aparții unei familii sau unei case distinse, impune îndatoriri, răspunderi mari. Noi creștinii ortodocși sîntem moștenitorii unei mari avuții duhovnicești: credința curată, așa cum a răsunit ea din gura Mîntuitorului și din cea a Sfinților Apostoli. Acest privilegiu este legat de datoria de a face să strălucească ortodoxia prin viața noastră personală. Aș putea zice că trebuie să *devenim* ceea ce sîntem. Să arătăm prin fapte ceea ce mărturisim cu buzele. Căci nu este de nici un

folos să ne lăudăm cu un trecut glorios, să ne rezemăm pe o lege care este dreptarul adevărului, iar în viața de fiecare zi să contrazicem ceea ce credem. «*Tu, care te lauzi cu legea, necinstești pe Dumnezeu prin călcarea acestei legi*» (Rm. 2, 23).

Să nu fie așa! La frumusețea învățăturii se cere să adăugăm frumusețea vieții. Tradiția și bogăția moștenirii trebuie să fie vădite printr-o ortodoxie a faptelor.

«*Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, că văzînd ei faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru cel ceresc*» (Matei, 5, 16).

Acestea sînt cuvintele Mîntuitorului. Asta este obligația pe care ne-o impune «Duminica Ortodoxiei».

A m i n.

Adevărata pocăință

Frați creștini,

În vremea veche, când poporul lui Israil se abătea de la căile Domnului, Dumnezeu trimitea în mijlocul lui bărbații aceia puternici în cuvânt și în faptă care erau proorocii. În numele celui Preaînalt, proorocii vorbeau, muștrau, chemau lumea la pocăință, zicând: *«Întoarceți-vă la Dumnezeu din toată inima, cu post, cu plîns și cu tînguire. Sfîșiați-vă inimile, nu hainele și întoarceți-vă la Domnul căci El este milostiv, îndelung răbdător și plin de bunătate»* (Ioil, 2, 12—13).

Atunci Israilul se îmbrăca în sac și cenușă. Atunci preoții plîngeau între ușa templului și altar. Bătrînii adunați în biserică își ridicau glasurile, cerînd mila Dumnezeului părinților lor. Femeile nu se mai împodobeau, iar fecioarele făceau să răsunе piețele de bocetele lor.

Atunci Dumnezeu, mișcat de acele lacrimi și tînguiuri, își potolea mînia și, pentru pocăință, cruța poporul acela îndărătnic și pornit spre idolatrie.

Slujba noastră în aceste zile ale postului este asemănătoare cu cea a proorocilor de demult. Văzînd cum creștinii s-au abătut de la căile cele sfînte ale lui Hristos, în vremea postului noi ne ridicăm glasul ca niște trîmbițe ale Sionului în biserica lui Dumnezeu, și îndemnăm lumea să se întoarcă la Domnul, să lase drumurile păcatelor și să se pocăiască.

N-am putea spune că glasurile noastre răsună în pustiu. Chemarea noastră o urmați, datina păziți.

Căci în zilele postului mare aproape toți vă înfrînați de la anumite bucăte, lăsați petrecerile, vă mărturisiți păcatele, vă împărtășiți cu Sfintele Taine. Cu alte cuvinte, faceți pocăință.

Dar oare primește Dumnezeu o astfel de pocăință? Se face bucurie în cer pentru sufletele acestea care se nevoiesc? Mă tem că nu! Mă tem că din mulțimile acestea care împlinesc forma pocăinței, nu culeg decît foarte puțini rodurile ei. De ce?

Fiindcă oamenii noștri nu fac o pocăință adevărată. De aceea, astăzi vreau să vă arăt condițiile în care trebuie împlinită pocăința, pentru ca ea să fie primită de Dumnezeu.

Frați creștini,

În limba grecească pocăința se cheamă «metanoia», iar pe românește cuvîntul acesta înseamnă «prefacere», «schimbare». Minunat nume! Într-adevăr, cînd ne pocăim, în sufletul nostru se produce o prefacere. Omul cel vechi este lepădat, iar în locul lui se zidește o făptură nouă, așa cum pe ruinele unei case dărîmate, se înalță o altă casă, mai frumoasă, mai luminoasă.

O istorioară va ilustra mai bine acest lucru. Clovis, un rege al Francilor, în urma prediciei unui misionar, s-a hotărît să se încreștineze. Întrebînd regele pe duhovnicul său ce are de făcut pentru a fi admis la sfîntul botez, acela i-a răspuns: «Să arzi ceea ce ai adorat pînă acum, și să adori ceea ce-ai ars». Adică, să distrugi idolii de care ți-ai ținut inima legată pînă astăzi și apoi să slujești lui Hristos, pe care L-ai disprețuit.

În răspunsul acesta se află cuprins cel dintîi semn al pocăinței celei adevărate: *schimbarea completă a vieții*.

Omul păcătos este un închinător la idoli. El îl părăsește pe Dumnezeu cel viu și-și făurește dumnezei din miile de deșertăciuni ale lumii acesteia. Unul se închină banului, altul plăcerilor trupului. Unul își face un idol din ambiție, altul din mîndrie. Acestor idoli omul slujește, jertfește timpul, gîndurile, lor le robește inima.

Pocăința trebuie să aducă rânduială în această dezordine. Adevăratul penitent trebuie să devină o făptură nouă. Din rob al patimilor, un copil liber al lui Dumnezeu. Din om mort pentru împărăția cerurilor, un înviat prin suflarea harului Sfintului Duh. Păcatul să nu mai stăpânească în ființa sa, ci omul să se predea pe sine cu totul lui Hristos, singurul stăpîn. *«Pentru ca în vremea care-i mai rămîne de trăit în trup, să nu mai trăiască după poftele oamenilor, ci după voia lui Dumnezeu»* (I Petru, 4, 2).

A doua condiție a pocăinței adevărate este *întristarea*, adică durerea pentru păcatele săvîrșite.

Cînd păcătuiam, sîntem cele mai nenorocite ființe de pe pămînt. Fiindcă în clipa aceea Îl pierdem pe Dumnezeu, izvorul a tot binele și a toată fericirea, în clipa aceea călcăm în picioare voia Lui, disprețuim bunătatea Lui, ocărîm sîngele Lui.

Cu mîndria înfigem spini în fruntea lui Hristos. Cu desfrînarea străpungem inima Lui, cu furtişagul batem piroane în mîinile Lui. Cu deplină dreptate spune undeva Apostolul Pavel că un creștin cînd păcătuiește, Îl răstignește a doua oară pe Fiul lui Dumnezeu.

Este vreo vindecare pentru un rău ca acesta? Este! Este zdrobirea inimii într-o întristare plină de căință. Iar în privința aceasta avem o mulțime de pilde în dumnezeiasca Scriptură.

Păcătuit-a David, împăratul, în două chipuri, căci a unit uciderea cu desfrînarea. Dar el și-a regretat atît de mult greselile, încît *«cu lacrimi se hrănea zi și noapte»* (Ps. 42, 3). Și pentru acea căință fierbinte, împăratul a fost iubit de Dumnezeu.

Vameșul din pilda Mîntuitorului se simțea atît de vinovat pentru mulțimea fărădelegilor săvîrșite, încît nici nu cuteza să-și ridice privirile spre cer. Dar el și-a bătut pieptul cu căință profundă și s-a îndreptat.

De trei ori s-a lepădat Petru de Iisus, el căpetenia apostolilor, stîlpul credinței. Dar cînd și-a dat seama de răutatea

trădării lui, de nerecunoștința și lașitatea de care s-a făcut vinovat, a plîns cu amar, iar lacrimile acelea, binefăcătoare ca apa unui botez, i-au spălat păcatul.

Să mai amintesc de femeia cea desfrînată din Ierusalim. Cînd a auzit că Mîntuitorul se află în casa fariseului Simon, s-a apropiat de El, a început a plînge, apoi a udat cu lacrimi picioarele lui Iisus și le-a șters cu părul capului său. Cînd a văzut dragostea aceea unită cu părerea de rău, Fiul lui Dumnezeu a iertat tot trecutul păcătos al acelei femei și i-a zis: *«Iertate-ți sînt păcatele... mergi în pace»* (Luca, 7, 48—50).

Plîngi și tu, frate creștine. Cînd te afli în biserică, cînd te duci să te spovedești, cînd te rogi lui Dumnezeu, plînge-ți faptele tale cele rele.

Varsă lacrimi amare, iar Dumnezeu îndurărilor, care nu vrea moartea păcătosului, ci mîntuirea lui, îți va spăla păcatele, chiar de-ar fi ca nisipul mării de numeroase.

Iar a treia condiție a pocăinței este *hotărîrea de a nu mai păcătui*.

Cu adîncă părere de rău constatăm că pocăința creștinilor noștri este fără urmări. Oamenii vin la mărturisire mai mult dintr-un obicei decît dintr-o dorință sinceră de a-și înnoi viața. Vin, se spovedesc, se iartă, se împacă, se împărtășesc, dar după ce s-au dus acasă, se întorc iar la răutățile lor, reîncepîndu-le de unde le-au lăsat.

Nu așa, fraților, nu așa! Ci atunci cînd vă pocăiți, trebuie să luați o hotărîre tare de a fugi de păcat, de a nu vă mai lăsa robiți de diavolul, de a vă menține în starea de har, părăsind pentru totdeauna drumurile cele vechi.

Firește, lucrul nu e ușor, dar cîștigul e mare. Iar cîștigul este mîntuirea, fructul cel dulce al pocăinței.

Se spune că Alexandru Macedon, pornit cu oaste să cucerească Asia, a ajuns într-un oraș unde a dat peste vestitul nod gordian, împletit cu multă iscusință. Oracolul spunea despre acel ce avea să dezlege nodul că avea să stăpînească toată împărăția Asiei.

Cuprins de dorința de mărire, Alexandru a apucat nodul, l-a privit, dar n-a văzut nici începutul, nici sfîrșitul firului,

«căci era încurcat din cale afară. L-a mai privit, l-a mai întors, s-a necăjit îndelung să-l dezlege... zadarnic!

Cînd a văzut că nu-i chip să-l dezlege, regele a scos sabia și l-a tăiat.

Frate creștine, legătura păcatelor, deprinderea, este un fel de «nod gordian». Ca să-ți cîștigi împărăția cerurilor, trebuie să-l tai cu sabia unei hotărîri puternice.

Ai trăit în legături nepermise cu o persoană, săvîrșind adulterul? Apucă în mîini sabia voinței și nu mai călca pragul acelei persoane.

Ai fost ținut în patima urii? Te-ai supărat cu fratele, cu vecinul tău și ani de zile ai purtat proces, ai ținut mînie? Sabia, sabia! Îți trebuie o hotărîre sfîntă să-ți calci pe inimă, să uiți răul și să faci pace cu aproapele. Părăsește orice ambiție, leapadă interesul propriu și te împacă! Numai așa îți va primi Dumnezeu pocăința.

Prietenii, petrecerile, zgîrcenia, toate te-au făcut să cazi în ispite fără număr. Rupe legăturile lor ca să nu rămîi departe de inima lui Dumnezeu și să-ți pierzi sufletul.

Și așa, prin pocăință, trebuie să devii o făptură nouă, curată cu voință oțelită, ca să păzești legea lui Hristos cu sfințenie și să ocolești toate ocaziile ce te-ar putea face să păcătuiești. «Deci păcatul să nu mai domnească în trupul vostru muritor și să nu mai ascultați de poftele lui... Ci dați-vă cu totul lui Dumnezeu ca vii, din morți cum erați» (Rom. 6, 12—13).

Fraților,

Primiți aceste învățături pe care vi le-am împărtășit astăzi. Folosiți-le în acest răstimp așezat de sfînta Biserică pentru pocăință și întoarcerea celor rătăciți la casa Părintelui ceresc.

Iar de le veți pune în lucru, pocăința voastră va fi sinceră, va fi primită în ceruri și veți dobîndi sufletelor voastre iertare și mare milă.

A m i n.

DUMINICA A III-A A POSTULUI MARE

Despre sfînta Cruce

«Cuvîntul crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; dar pentru noi, cei ce ne mîntuim, este puterea lui Dumnezeu» (I Cor. 1, 18).

Frați creștini,

Multă și nespus de dulce odihnă ne oferă nouă sfînta Duminică de azi. Ea este pentru sufletele credincioșilor ca un pom cu ramuri răcoroase. Știți că la umbra unui astfel de pom călătorii, pe vreme de zăduf, osteniți de drum, se opresc din cale, se odihnesc, își întăresc puterile, și apoi, cu sporită nădejde, urmează calea mai departe.

Ceva asemănător este Duminica a treia a postului mare. Călătoria noastră în aceste zile este postul. Cale lungă și anevoioasă, în care și trupul și sufletul se supun, prin ajunare, la răstignirea poftelor. Călătoria este viața și necazurile și amărăciunile ei.

Dar unde este pomul? Este sfînta Cruce, cea dătătoare de viață. Sfinții Părinți au așezat cinstirea Crucii în Duminica a treia a postului mare, pentru ca, la umbra ei, creștinii dreptmăritori să afle odihnă, mîngîiere și întărire. După cum Moise a aruncat lemn în mijlocul apelor amare din pustie și le-a în-

dulcit, așa și Biserica îndulcește amărăciunea prin lemnul cel cinstit al Crucii.

Se cuvine ca în această mărită zi să privim mai de-aproape prețiosul odor al creștinătății ; deoarece sînt mulți care nu cunosc înțelesul și puterea Crucii, sîntem datori să le arătăm. Iar fiindcă sînt unii care defaimă Crucea, este de datoria noastră s-o apărăm.

De aceea în cuvîntul nostru din Duminica aceasta vom arăta motivele pentru care Biserica lui Hristos cinstește sfînta Cruce ; apoi vom istorisi întîmplările minunate în legătură cu cinstitul lemn, iar la urmă vom arăta înțelesul cel duhovnicesc al Crucii, pentru mîngîierea celor ce suferă pe drumurile spinoase și strîmte ale acestei lumi.

Frați creștini,

Cinstirea Crucii în creștinism este strîns legată de jertfa răscumpărătoare a Fiului lui Dumnezeu.

Este un fapt cunoscut că pentru a împăca lumea cu Dumnezeu, Cuvîntul cel veșnic al Tatălui a binevoit a se face om și a plăti cu sîngele Său vina pentru păcatele lumii. Niciodată vreo jertfă omenească, nici chiar jertfa vieții oamenilor celor mai sfinți, n-ar fi fost în stare să aducă satisfacție jignirii aduse lui Dumnezeu de către omenire. Pentru o astfel de satisfacție trebuie o victimă de un preț nesfîrșit de mare. De aceea *«Dumnezeu a trimis pe Fiul Său întru asemănarea trupului păcatului și pentru păcat a osîndit păcatul în trup»* (Rom. 8, 3).

Iisus Hristos, om adevărat și Dumnezeu adevărat, a murit pentru noi, în locul nostru și prin sîngele Lui a șters vina lui Adam, a anulat zapisul greșalelor noastre, ținîndu-l pe lemn.

Deci Domnul Hristos a fost victima de ispășire, Mielul nevinovat care s-a dat pentru cei vinovați. Dar care a fost altarul ? A fost Crucea pe care a fost răstignit Mîntuitorul, Cruce stropită cu prețiosul sînge izvorît din ranele picioarelor și ale mîinilor bătute în cuie, din coasta cea străpunsă cu sulița.

Curgerea singelui Domnului pe lemnul Crucii a sfințit acel lemn, i-a hărăzit o putere, un har deosebit. Acest adevăr îl deducem din asemănarea cu unele lucruri din Vechiul Testament.

Astfel citim în cartea Exodului că altarul din cortul mărturie, altarul pe care se jertfeau animalele necuvîntătoare era socotit sfînt : *«Și astfel altarul va fi prea sfînt, și oricine se va atinge de altar, va fi sfințit»* (Exod, 29, 37).

Vedeți ! Dacă un lucru ales dintre celelalte lucruri pentru slujba lui Dumnezeu, dacă altarul pe care se junghiau miei și țapi era considerat sfînt, cu mult mai mult se cuvine să considerăm plin de sfințenie «altarul» pe care s-a lăsat junghiat însuși Fiul lui Dumnezeu.

Într-adevăr, Hristos a sfințit Crucea, altarul Legii celei noi. A sfințit-o și a umplut-o de puterea lui Dumnezeu în așa măsură încît toți cei ce o vor privi cu credință, sau o vor purta sau se vor însemna cu semnul ei, să se sfințească, să biruiască puterile răului, să se facă părtași de harul adus de Fiul lui Dumnezeu.

Puterea izbăvitoare a Crucii a fost profețită și simbolizată încă în Vechiul Testament. Două întîmplări minunate ne vor convinge pe deplin.

Israilitenii se aflau în luptă cu amaleciții. Iosua, în fruntea oștirilor, era în focul bătăliei, în vale. Iar Moise s-a suit pe un munte înalt și își ținea mîinile întinse spre ceruri. Ne spune Cartea sfîntă că atunci cînd își ridica proorocul mîinile în sus, era mai tare Israil ! Iar cînd și le lăsa în jos, biruiau amaleciții. Ostenind marele bărbat, doi oameni din popor au susținut mîinile lui Moise pînă seara, cînd israilitenii au cîștigat o mare biruință.

În acea ridicare a mîinilor, Sfinții Părinți văd o preînchipuire a puterii Crucii creștine. Căci, făcînd tilcuirea acelei minuni, Sfîntul Iustin Martirul zice : *«Nu pentru rugăciunile lui Moise învinse poporul lui Israil, ci pentru că în timpul luptei poziția mîinilor lui Moise era în chipul crucii»*.

A doua minune s-a săvîrșit în pustia Sinai. Același popor evreiesc, pentru neascultare și cîrtire, a fost pedepsit de Dum-

nezeu cu plaga unor șerpi veninoși, care ucideau oamenii prin mușcăturile lor. Căindu-se cei păcătoși, Dumnezeu i-a izbăvit printr-un șarpe de aramă, pe care Moise l-a înălțat pe un lemn: «*Oricine era mușcat de un șarpe și privea la șarpele de aramă, trăia*» (Numeri 21, 9).

Mîntuitorul însuși ne învață că acel chip înălțat în pustie era o prevestire a crucii pe care Dumnezeu avea s-o înalțe mai târziu în toată lumea, ca oricine va privi la ea cu credință, să scape de diavolul, șarpele cel cumplit. Căci așa grăiește Domnul: «*Precum Moise a înălțat șarpele în pustie, tot așa trebuie să fie înălțat și Fiul Omului, pentru ca cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*» (Ioan 3, 14—15).

În creștinism, așadar, Crucea aduce aminte de jertfa lui Hristos, Biruitorul iadului și al morții! Ea nu este un semn de înfrîngere a Domnului, după cum hulesc sectarii zilelor noastre. Dimpotrivă, semn de biruință este crucea, deoarece ea a slujit pentru preamărirea Fiului Omului. «*Părinte*», se ruga Iisus înaintea Patimilor Sale, «*preamărește pe Fiul Tău ca și Fiul să Te preamărească*» (Ioan 17, 1). Iar ucenicilor de pe drumul Emausului, Domnul le zicea: «*Nu trebuia oare ca Hristos să pătimească toate și să intre în slava Sa?*» (Ioan 24, 26).

Dacă Crucea a fost instrumentul de preamărire al lui Hristos am putea oare noi creștinii să nu ne lăudăm cu ea? Ba nu! Ci după cum locurile de biruință ale unui popor asupra dușmanilor săi sînt cinstite cu laudă, așa cinstim noi lemnul pe care Căpetenia noastră a cîștigat cea mai strălucită biruință asupra diavolului. Iar împreună cu apostolul neamurilor, Pavel, noi zicem: «*În ce ne privește, departe de noi gîndul de a ne lăuda cu altceva decît cu crucea Domnului Hristos*» (Gal. 6, 14). Fiindcă «*Propovăduirea crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, care ne mîntuim, este puterea lui Dumnezeu*» (I Cor. 1, 18).

Totuși, unii sectari spun că cinstirea crucii ar fi închinare la «chipuri cioplite», idolatrie.

Răspunsul nostru este că noi creștinii adevărați nu adorăm crucea ca pe un idol izbăvitor, cum adorau iudeii vițelul

de aur în pustie. «Cînd vei vedea că un creștin se închină Crucii», zice sfîntul Ioan Damaschinul, «cunoaște că se închină ei din pricina lui Hristos, iar nu din pricina firii lemnului. Pentru că, dacă ar fi așa, ar trebui să ne închinăm tuturor lemnurilor cîmpului, după cum Israil se închina pădurilor și copacilor zicînd: «Tu ești dumnezeul meu, tu m-ai născut». Noi nu facem astfel, ci avem în biserici și în case amintirea și chipul patimilor Domnului! Toate le facem pentru Domnul nostru».

Nu adorăm deci, materia din care este făcută crucea. Ci noi o cinstim ca pe un obiect care a luat parte însemnată la faptele răscumpărării noastre din blestem. Căci ce este oare Crucea dacă nu Evanghelia Domnului rezumată într-un singur semn? Ce este ea dacă nu arătarea supremei iubiri a lui Dumnezeu față de oameni?

Din cauza aceasta toată creștinătatea cinstită preamărește Crucea. La început s-a prețuit ca o comoară scumpă lemnul original pe care a fost răstignit Mîntuitorul. Dar apoi cinstirea s-a întins la toate chipurile crucii. Acest lucru s-a făcut chiar din timpurile Sfinților Apostoli.

Marele predicator al Evangheliei, Pavel, mărturisește în epistola către Coloseni că între creștinii din vremea sa erau unii «*prigoniți pentru crucea lui Hristos*» (Col. 6, 14). Asta dovedește că pe vremea lui Pavel crucea era onorată.

Alte mărturii despre acest adevăr le aflăm în urmele străvechi rămase de la primii creștini. Săpăturile din diferitele regiuni ale Europei, mai ales descoperirea catacombelor din Roma, au scos la lumină o mulțime de urme ale cinstirii Crucii în rîndurile credincioșilor Bisericii primare. Pe pereții acelor peșteri subpămîntene, în care se ascundeau și se rugau iubitorii de Hristos de frica prigonitorilor, pe pietrele de pemorminte, pe monedele vechi, peste tot aflăm crucea, ca semn de închinare.

O dezvoltare deosebită a luat cinstirea Crucii de la împăratul Constantin cel Mare. Acestuia i s-a arătat pe cer semnul sfintei cruci, înaintea unei bătălii, cu inscripția: «În acest semn vei învinge». Marele Constantin, văzînd în acea minune

o descoperire dumnezeiască, a poruncit ca pe toate steagurile oștirii să se coasă astfel de semne. După care, câștigând o mare victorie, Cezarul roman a iubit Crucea și a dat completă libertate religiei creștine, care pînă la el fusese prigonită.

Maica lui Constantin, cinstita Elena, a avut fericirea să afle pe muntele Golgotei însuși binecuvîntatul lemn pe care a pățimit Mîntuitorul. Ea l-a înălțat în biserică spre închinare în fața întregului popor și de atunci sfînta Cruce a fost venerată în toată lumea creștină.

Crucea a devenit semn distinct al religiei lui Hristos, pecetea și steagul creștinătății. La asirieni, la romani, la iudei crucea era o unealtă de tortură, un lucru disprețuit, un mijloc de pedepsire a criminalilor, a trădătorilor. De la patimile Domnului încoace crucea este odor scump al creștinilor. S-au adevărit încă o dată cuvintele Sfîntului Apostol care zice: «*Dumnezeu a ales lucrurile josnice ale lumii și lucrurile disprețuite ca să dea de rușine pe cele tari*» (I Cor. 1, 28). «*Dumnezeu a găsit cu cale să mîntuiască pe credincioși prin nebunia propovăduirii crucii*» (Ibidem, 1, 21).

Astăzi, instrumentul pe care cei din vechime pedepseau pe făcătorii de rele a ajuns să strălucească pe turlele bisericilor. Crucea împodobește casele creștinilor, străjuiește și sfîntește răsponții drumurilor, ocrotește somnul de veci al celor ce se odihnesc sub glie... Ce să mai zic? Voi adăuga că la sfîrșitul lumii, după ce cerul și pămîntul se vor fi schimbat, după ce soarele își va fi stins lumina sa, Crucea va lumina viața cea nouă a împărăției lui Dumnezeu. «*Atunci se va arăta în cer semnul Fiului Omului*» (Matei 24, 30).

În sfîrșit, în graiul creștin crucea mai este înțeleasă și ca simbol al suferinței.

Zis-a Domnul ucenicilor Săi: «*De voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să urmeze Mie*» (Marcu 8, 34). În împrejurările în care a rostit aceste cuvinte, în gura lui Iisus cuvîntul «cruce» însemna suferințele pe care credincioșii aveau să le îndure în lume pentru numele Său, din iubire pentru El.

Ca să ne ridice la cer și să ne dea împărăția, Hristos căpetenia noastră s-a umilit pe Sine, s-a lăsat batjocorit, a su-

ferit rușinea, bătăile, trădarea, «*s-a făcut ascultător pînă la moarte, iar moartea de cruce*» (Filip. 2, 8). Drept răsplată, Dumnezeu «*L-a preînălțat și l-a dat nume care este mai presus de orice nume*» (Filip. II, 9).

Dacă vrem să ne împărtășim de mărirea și de fericirea Fiului lui Dumnezeu, trebuie să suferim ca El, să pășim pe urmele pașilor Lui. Asta înseamnă «*să ne luăm crucea zilnic*».

A primi cu smerenie și cu mulțumită necazurile, a ierta pe cei ce te dușmănesc și-ți fac răul, a te lepăda de lauda oamenilor, a suferi fără minie paguba și ofensa, a nu cărti în sărăcie și nedreptate, a-ți răstigni trupul cu toate poftetele lui păcătoase, iată «*crucile*» pe care sîntem datori să le purtăm, ca ucenici ai lui Iisus. Firește, ele sînt grele pentru omul pămîntesc, pentru cel ce se reazimă numai pe puterile sale omenești. Dar cînd Îl rogi pe Mîntuitorul să te ajute, cînd ceri harurile Duhului Sfînt, cînd rabzi pentru dragostea lui Dumnezeu și nădejdea învierii — atunci toate le poți, atunci simți că jugul lui Iisus este lin și sarcina Lui ușoară. Iar drept rod al Crucii dobîndești cu adevărat «*puterea lui Dumnezeu*»: în suflet se revărsă pacea, în inimă se pogoară mîngîierea, în viață triumfă sfințenia.

Frați creștini,

Încheierea celor spuse pînă acum nu poate fi decît îndemnul să cinstiți sfînta Cruce și s-o iubiți.

S-o cinstiți pentru că ea este bunăvoința Tatălui, mărirea Fiului, bucuria Duhului Sfînt. Este podoaba îngerilor, întărirea Bisericii, arma sfinților și lumina lumii.

Cinstiți Crucea prin obiceiul străbun de a vă însemna cu chipul ei. Ori de mîncăți, ori de beți, cînd începeți munca și cînd sfîrșiți, cînd sînteți în primejdie sau vă gătiți de somn, însemnați-vă cu Crucea Domnului și ea vă va apăra și sfinți.

Dar datoria noastră cea mai mare este să iubim crucea. O, știu! Sînt mulți creștini care iubesc crucea. Dar iubesc crucea de aur sau de argint care strălucește și împodobește trupul. O iubesc cită vreme toate le merg în plin și nu li se întîmplă nici o nenorocire. «*Hristos are acum mulți ucenici care doresc*

împărăția Lui cerească, însă puțini care să poarte Crucea Lui. Are mulți doritori ai fericirii Lui, dar puțini care să pătimească împreună cu El. Toți vor să se ospăteze cu Dînsul la masă, dar puțini care să sufere ceva pentru numele Lui» (Urmarea lui Hristos) !

Să nu fie așa ! Un adevărat iubitor de cruce este acela care îndrăgește crucea cea grea și dureroasă a lui Iisus. Este acela care o ia cu bucurie pe umerii săi și o poartă cu răbdare pe urmele Celui încununat cu spini.

Purtați, deci, Crucea după voia Domnului ! Suferiți necazurile cu mulțumită, deoarece este arătat că *«prin multe necazuri se cade nouă să intrăm în împărăția lui Dumnezeu»* (Fapte, XIV, 21).

Să ne lipim cu bucurie de sfînta Cruce și să i ne închinăm ! Pe pămînt să ne fie «puterea lui Dumnezeu», iar în ceruri răsplata !

A m i n.

DUMINICA A IV-A DIN POST

Sfînta Cuminicătură

Iubiților creștini,

Vă spuneam în duminicile trecute că vremea postului mare este cel mai bun prilej pentru întoarcerea noastră de la păcat și pentru apropierea noastră către Dumnezeu.

Acum sufletul nostru trebuie pus în rînduială. Acum casa inimii noastre trebuie măturată, curățită, sfințită ca să se arate templu al Duhului Sfînt. Acum Biserica ne pune la îndemînă mijloacele ei binecuvîntate : postul, rugăciunea, slujbele deosebite, Sfintele Taine.

Dar în această lucrare de mîntuire a sufletelor noastre care este partea cea mai importantă ? Care este culmea însoțită a acestui suîș duhovnicesc ? Care anume faptă este cununa, răsplata, bucuria apropierii noastre de Dumnezeu ?

Răspundem : Sfînta Cuminicătură !

După ce ne-am înfrînat poftele noastre sufletești și trupești, după ce ne-am mărturisit păcatele, după ce am făcut căință deplină, religia noastră creștinească ne hărăzește cea mai înaltă cinste, cea mai aleasă bucurie : cinstea și bucuria de a ne uni cu însăși dumnezeirea, prin taina Sfintei Cumini-cături.

Dorim ca această mare minune și înfricoșată taină a sfîntei noastre Biserici să fie cunoscută și prețuită cum se cuvine. Dorim ca ea să reverse în sufletele credincioșilor tot belșugul de har mîntuitor ce-l cuprinde. Dorim ca cei ce-l vor primi pe Iisus cel euharistic să se binecuvînteze și să se sfințească.

Pentru a izbăvi neamul omenesc din păcatele sale, Domnul nostru Iisus Hristos a venit pe pământ, a luat firea noastră omenească, a învățat cuvântul Său, a dat pildă de viață și în urmă s-a jertfit pentru toți pe lemnul crucii.

Odată împlinită chemarea Sa, El cu trupul trebuia să părăsească lumea. Atunci a zis Mântuitorul: «*Mă întorc la Cel ce M-a trimis*» (Ioan XVI, 5).

«Mă duc la ceruri căci așa o cere slava Mea. Dar cum să părăsesc oamenii pe care îi iubesc? Sînt Dumnezeu, mă sui de-a dreapta Tatălui Meu. Dar sînt și om adevărat și Mi-i milă să rămiu frații Mei fără Mine, fără inima Mea, fără puterea Mea, fără mîngîierea Mea.

Ce voi face ca să mă duc dintre oameni și totuși să nu-i las orfani? Aceasta voi face:

Voi așeza o taină, voi preface pîinea în trupul Meu și vinul în sîngele Meu, le voi da oamenilor spre mîncare, voi înmulți aceste daruri peste toată fața pămîntului și astfel credincioșii Mei mă vor avea pururea în mijlocul lor».

Așa a zis Iisus, așa a și făcut. În nețîrmurita Sa dragoste pentru noi, în marea Lui înțelepciune, El a găsit mijlocul prin care, deși plecat, să nu ne părăsească niciodată. A așezat taina Sfintei Cuminicături.

La Cina cea de Taină, cînd se despărțea de ucenicii Săi, a luat Iisus pîinea, a binecuvîntat-o, a frînt-o și, dînd-o celor doisprezece, le-a zis: «*Luați, mîncăți! Acesta este trupul Meu*». Apoi întinzîndu-le pîharul, le-a zis: «*Beți dintru acesta toți, acesta este sîngele Meu... Aceasta s-o faceți întru pomenirea Mea*» (Luca XXII, 19—20).

Și iată că întru pomenirea Domnului, minunea de la Cina cea de Taină se săvîrșește neconținut sub ochii noștri. Preoții în sfîntul altar se roagă, binecuvîntează pîinea și vinul și, la cuvintele lor, Fiul lui Dumnezeu se pogoară pe sfînta masă ca să se jertfească din nou pentru păcatele oamenilor, ca să li se dea lor ca hrană cerească.

Veniți înțelepți ai lumii care cercetați cu mintea voastră tainele universului! Veniți, îngerilor, care pătrundeți cu ve-

derea adîncurile dumnezeirii! Veniți și vedeți! Oriunde este o biserică, oriunde este un preot, oriunde se săvîrșește sfînta liturghie, de este catedrală, de este o săracă bisericuță de la munte — acolo Iisus Hristos se află în chip tainic. Același Mîntuitor care a zăbovit cîndva sub cerurile Palestinei, același Mîntuitor care va veni din slăvi să judece lumea se coboară pe pământ și se dă oamenilor credincioși spre mîncare și băutură.

Cine ar putea spune marele privilegiu ce ni s-a dat nouă creștinilor, prin această taină?

Vechii regi ai parților cînd făceau cîteodată curtenilor cîntea să-i cheme la prînz, nu-i poșteau să stea la masă, ci îi lăsau să șadă la pămînt, unde le aruncau din cînd în cînd, cîte o fărîmă de mîncare.

Nu-i așa că dacă Dumnezeu ne-ar trata și pe noi așa, ne-am simți nespūs de mîguliți? Dar iată că Domnul ne face cu mult mai mult. El nu numai că ne invită la masa împăratească, ci ni se dă pe Sine însuși de hrană. «*Cu adevărat trupul Meu este mîncare și sîngele Meu băutură. Cine, mîncînd trupul Meu și bea sîngele Meu, acela rămîne întru Mine și Eu întru el*» (Ioan VI, 55—56).

Este aici un adînc de bunătate care nu se poate cuprinde cu mintea omenească. Dumnezeu ne-a dat multe semne ale iubirii Sale. El ne-a zidit, El ne susține, ne rabdă, ne iartă. Dar nici unul din aceste daruri nu se poate asemăna cu Sfînta Cuminicătură. Aici Dumnezeu ni se dă pe Sine însuși. Și cum ni se dă? Ca mîncare! Să-l luăm în trupul nostru, să-l luăm în mădularele noastre, să se lege cu desăvîrșire cu noi, ca niciodată să nu se mai despartă de noi.

Da, Sfînta Cuminicătură nu este numai cea mai mare minune a creștinătății, ci și cea mai mare dovadă a iubirii lui Dumnezeu față de noi.

Dacă taina Sfintei Cuminicături este atît de mare și de înfricoșată, să vedem acum ce ni se cere atunci cînd ne pre-

gătim să ne împărtășim cu ea. Ni se cere un singur lucru : să ne pregătim în așa fel, încît să fim vrednici de dînsa.

Pe cînd păștea oile socrului său, Moisi a avut o vedenie minunată. A văzut un rug de foc, care ardea într-una și nu se mistuia. Mînat de curiozitate, s-a apropiat Moisi de rug să vadă ce este. Atunci s-a auzit un glas care i-a zis : «Moisi, Moisi ! Nu cuteza să te apropii. Ci mai întii dezleagă cureaua încălțămintelor tale, căci locul pe care stai, loc sfînt este» (Ieșire III, 5). Era focul acela arătarea lui Dumnezeu, era glasul acela glasul lui Dumnezeu. Și cuvinte asemănătoare vă putem adresa și noi.

Creștinilor ! Vreți să vă împărtășiți cu Preacuratele Taine. Acolo este un foc care arde, este Domnul în persoană. Nu vă apropiați, nu vă atingeți ! Ci mai întii dezlegați-vă cureaua încălțămintelor, adică mai întii desfăceți-vă de legătura păcatelor.

Sfîntul Apostol Pavel a hotărît următoarea regulă pentru cei ce se cuminecă : «*Omul să se cerceteze pe sine însuși înainte de a mîncă pîinea vieții*» (I Cor. XI, 28).

Iar această cercetare trebuie să constea într-o profundă curățire și prefacere a sufletului.

Cugetați bine ! Sfînta Cuminicătură este trupul și sîngele lui Iisus Hristos. Înaintea ei, de frică, îngerii fața și-o acoperă. Înaintea ei, sfinți ca marele Vasile și Ioan Gură de Aur se mărturiseau : «Doamne, Dumnezeule, știu că nu sînt vrednic».

Iar voi, cei ce veniți să vă cuminecați, cine sînteți ? Veți răspunde : «Oameni care ne-am mărturisit păcatele duhovnicului». Bine, dar vă întreb mai departe : Ați făcut o mărturisire sinceră, adevărată ? Ieșit-ați mai îndreptați din scaunul sfînt ? V-ați întors de acolo cu acea cîință îndurerată care poate repara un trecut de păcate ? Lăsatu-v-ați cu totul de acele patimi și necurății pe care le-ați spus preotului ?

O, de n-ați făcut aceasta, să nu vă împărtășiți ! Dacă n-ați smuls din inimi rădăcinile relelor, de nu v-ați spălat păcatele cu fierbinți lacrimi de cîință și de nu sînteți cuprinși de dorința vie de a vă schimba viața, eu vă sfătuiesc să nu vă apropiați de altar.

Căci, zice același apostol Pavel : «*Cel ce se împărtășește cu nevrednicie, își mănîncă și bea propria osîndă*» (I Cor. XI, 29).

Ați auzit ? Apostolul nu zice că așa unul se va pedepsi, se va osîndi, ci «își mănîncă și bea propria osîndă». Cu alte cuvinte Sfintele Taine, în loc să fie de folos, se prefac într-o otravă de moarte care pătrunde în trup, în inimă, în oase, o otravă de care nu mai poți scăpa.

Desigur, e înfricoșat acest lucru, dar deplin adevărat. De aceea să ne păzim să nu cădem sub amenințarea lui.

Împărtășirea este cea mai fericită clipă din viața unui creștin. Ea ne umple de toată puterea lui Dumnezeu, de toate bunătățile cerului.

Să căutăm să nu facem din cel mai prețios dar al Mîntuitorului prilej de osîndă și blestem. Să ne cercetăm îndelung și amănunțit sufletul ! Să dezlegăm din el toată patima cea rea, toate poftele urite, toate gîndurile necurate. Apoi să facem canonul prescris de duhovnic. Sfatul meu este să nu vă împărtășiți în chiar ziua mărturisirii, ca să aveți timp mai lung pentru cîință, pentru lacrimi, pentru rugăciune.

Și în sfîrșit, cînd vine clipa împreunării cu Domnul, cercetați-vă adînc și vă apropiați de altar cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu cutremurare multă.

Numai așa veți primi sfînta Taină spre mîntuirea sufletelor voastre.

Deci vom încheia cu îndemnul acesta :

Veniți la cină ! Masa e îmbelșugată, ospățul bogat. Gustați și vedeți că bun e Domnul și El pe cei ce-L primesc cu credință și curățire, îi îndumnezeiește. Sfințiți-vă ! Îndumnezeiți-vă !

Dar căutați să nu vă pierdeți, căutați să nu ardeți de focul dumnezeirii.

A m i n .

Cine este cel mai mare?

Fraților creștini,

Mîntuitorul Hristos era în drum spre Ierusalim, cea din urmă călătorie înainte de patimile Sale. Pe cale, El avea grijă să pregătească inimile ucenicilor Săi pentru cele ce erau să se întîmple. Le vorbea dinainte de arestarea Sa, de osîndirea la moarte, dar și de înviere, ca să le întărească credința și să-i prevină de descurajare și de dezamăgire, la ceas de grea cumpănă.

«Iată ne urcăm la Ierusalim și Fiul Omului va fi dat în mîinile mai marilor preoților și ale cărturarilor... Ei îl vor omori, dar după trei zile El va învia» (Marcu 10, 33).

Cuvintele lui Iisus erau însă mai presus de înțelegerea ucenicilor. Ca și cei mai mulți evrei din acea vreme, cei 12 așteptau o eliberare politică prin Învățătorul lor, o renaștere a gloriei regelui David, un stat independent, după scuturarea jugului roman. Iar cînd Iisus vorbea de suferință și de moarte, ucenicii se certau pentru mărire. Chiar doi din cei mai apropiați de Domnul, Iacob și Ioan, erau plini de ambiție și nădăjduiau locurile cele mai de sus în împărăția care, sperau ei, se va așeza. *«Doamne, dă-ne să stăm unul de-a dreapta iar altul de-a stînga în slava Ta»* (Marcu 10, 37).

Răspunzînd la cererea celor doi, Mîntuitorul a învățat una din cele mai revoluționare lecții din istoria omenirii, lecție care dacă ar fi urmată, ar face din lumea aceasta un rai pămîntesc.

Mai întîi Iisus a arătat falsă înțelegere a măririi, care după mintea atîtor conducători constă în forță, în bogăție, în dorința de a domina asupra semenilor cu autoritatea puterii. Apoi El a continuat zicînd: *«Dar între voi să nu fie așa. Cîi oricare va voi să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru, iar cel ce va vrea să fie primul între voi, să fie sluga tuturor»* (Marcu 10, 35—44).

Un mare teolog creștin din zilele noastre, Yves Congar, a zis că aceste cuvinte rostite de Iisus sînt cele mai hotărîtoare din Evanghelia Sa. Adevărat, însă nu numai cuvintele, ci mai ales pilda Sa personală. *«Căci Fiul Omului a venit nu ca să I se slujească, ci ca El să slujească și să-și dea viața pentru răscumpărarea multora»*.

De la însuși începutul istoriei, oamenii au însetat după mărire și putere. Adam a poftit să fie ca Dumnezeu și de atunci otrava aceasta pentru dominare, pentru locurile cele mai înalte, pentru auto-preamărire, s-a strecurat în vinele tuturor urmașilor lui, ca un venin. Urmările ei au fost și sînt: trufia deșartă, invidiile, rivalitățile, înstrăinarea, ura și războiul între oameni.

A fost de trebuință ca Însuși Dumnezeu să vină pe pămînt ca să-i învețe pe oameni în ce constă adevărata mărire. Mult înainte de venirea lui Hristos, proorocul Isaia îl vedea pe Mesia-Izbăvitorul nu ca un rege, ci în chipul unui rob, un om chinuit și asuprit, fiindcă purta pe umerii săi suferințele și durerile tuturor (Isaia 53, 4—5).

Cînd Iisus a ieșit pentru prima oară între semeni ca să se recomande cine este și la ce a venit, El a arătat că misiunea Sa era una de slujire. *«Duhul Domnului e peste Mine pentru că M-a uns să predic săracilor vestea cea bună, să vestesc celor încătușați eliberarea, să vindec pe cei cu inima zdrobită»* (Luca 4, 18).

Știm bine că ceea ce Domnul a prezis cu vorba, a împlinit cu fapta. Petrecerea Sa între oameni a fost o revărsare neconținută de milă, de dragoste, de mîngiere. *«Eu sînt în mijlocul vostru ca unul care slujește»*, zicea Iisus. El avea ochi să descopere toată obida, mîini să tămăduiască toată su-

ferința, inima să înțeleagă pe fiecare, indiferent de vîrstă, naționalitate sau rang. A fost cea mai compătimitoare inimă care s-a văzut vreodată.

Iar una din cele mai mișcătoare scene din Evanghelie este aceea de la Cina cea de Taină. Iisus, cunoscînd că ceasul a venit cînd trebuie să-și dea viața ca răscumpărare pentru neamul omenesc, s-a ridicat de la cină, s-a încins cu un ștergar, a pus apă într-un vas și a început a spăla picioarele ucenicilor Săi și a le șterge cu ștergarul. După ce a sfîrșit lucrul, s-a așezat din nou la masă și a zis celor doisprezece: *«Înțelegeți voi ce v-am făcut? Voi Mă numiți Domnul și Învățătorul vostru, și bine ziceți, căci sînt. Deci dacă Eu, Domnul și Învățătorul vostru, v-am spălat picioarele, și voi sînteți datori să spălați picioarele unii altora»* (Ioan, 13, 12—14).

Aceasta-i porunca Mîntuitorului, aici este icoana adevăratei măriri: slujirea aproapelui, izvorită din iubire pentru el. Peste veacuri cuvintele Mîntuitorului străbat pînă la noi și ne obligă cu puterea unui testament. Să purtăm sarcinile fraților noștri, să slujim nevoilor lor, în același duh de dragoste cum a făcut-o Învățătorul lumii.

În răstimpul scurt de 33 de ani cît a trăit pe pămînt, El n-a fost în stare să dea grai întregii iubiri ce-L însuflețea, nici să slujească tuturor, cum ar fi dorit. Mîntuitorul ne cheamă pe noi, care sîntem oarecum reprezentanții Lui în lume, să-L ajutăm să fie pentru toți, ceea ce El a fost doar pentru cîțiva. Sîntem obișnuți să înțelegem religia creștină ca o serie de obligații față de un Dumnezeu «în ceruri», ca rugăciune personală sau în biserică, post, înfrînare... Toate aceste lucruri sînt laudabile, bune. Dar inima creștinismului este iubirea de frați, arătată în slujire.

«Marele adevăr, marea poruncă a Evangheliei și surprinzătoarea ei noutate», zice un preot francez, «este că Dumnezeu a venit la pragul nostru, în chipul aproapelui care așteaptă dragostea noastră» (L. Evelyn).

Dintre Părinții răsăriteni amintim că Sfîntul Ioan Gură de Aur spune că omul în suferință este mai prețios decît altarul bisericii pe care este jertfit Hristos. Altarul de piatră e sfințit

prin trupul lui Hristos, pe cînd aproapele nostru este Hristos însuși.

Da, slujirea este «liturghie», o slujbă rezervată tuturor creștinilor, nu numai preoților. În fiecare ceas din zi și din noapte, noi putem oficia această slujbă, dacă ne ajutăm frații, casnicii, vecinii, tot omul în întristare sau nevoie. Facem un bine unui semen și binele se urcă pînă la cer și e primit ca și cînd ar fi fost făcut lui Dumnezeu. Iar la judecata de pe urmă acel bine va deschide raiul. Căci din gura dreptului Judecător se vor auzi cuvintele: *«Intrați în bucuria Domnului vostru. Căci orice ați făcut unuia din acești frați ai Mei mai mici, Mie ați făcut»*.

Fraților,

Sînt nenumărate pildele din trecutul Bisericii creștine și din timpurile mai noi, cînd creștini devotați Evangheliei Domnului Hristos au făcut din slujirea aproapelui crezul cel mai înalt al vieții lor.

Nu pot să nu amintesc cu acest prilej pe Sfîntul Vasile cel Mare, care în Cezareea Capadociei, a înființat cel dintîi spital din lumea creștină, așezămînt care, pe lîngă îngrijirea bolnavilor, avea secții pentru bătrîni, pentru străini, pentru infirmi, pentru leproși. Este de trebuință să arăt că la noi românii, Biserica ortodoxă, prin episcopii și preoții ei, a săvîrșit o lucrare de mare însemnătate socială, purtînd grijă nu numai de nevoile sufletești ale poporului, ci și de cele trupești. Această Biserică «s-a identificat cu cel flămînd, cu cel sărac și cu cel bolnav», cum zicea cîndva Fericitul Patriarh Justinian.

Se știe doar că la noi primele așezăminte spitalicești au luat ființă în preajma mănăstirilor și a bisericilor. O impresionantă slujire în dragoste a pilduit medicul european Dr. Albert Schweitzer, care a părăsit casa sa, catedra sa universitară și s-a dus în Africa să ajute pe bolnavii și săracii din junglă.

Iubitul meu frate,

Ce părere ai despre această chestiune? Cum stai tu personal cu slujirea aproapelui? Ai dorința să porți sarcinile lui? Le porți tu? Să nu aștepti să săvârșești lucruri extraordinare. Eu socot că Dumnezeu nu așteaptă de la noi minuni, afară doar de «minunea» care depășește și credința și vorbirea în limbile îngerilor: dragostea. Acolo unde te afli, foarte aproape, la îndemână, în casa ta, în vecini, tu poți împlini porunca de care vorbește Mântuitorul astăzi. Să îngrijești cu iubire copilul acela bolnav, să spui un cuvânt de mângâiere celui întristat, să vizitezi pe cel ce zace într-un pat de spital, — iată slujirea «spălării picioarelor» la care te cheamă astăzi Domnul.

Slujiți pe semenii și veți fi cei mai mari dintre oameni.

A m i n.

DUMINICA FLORIILOR

În fața Patimilor Domnului

Frați creștini,

Astăzi ne aducem aminte de intrarea lui Iisus în Ierusalim. Fiul lui Dumnezeu cel intrupat pentru mântuirea neamului omenesc, sfârșindu-și slujirea între oameni, învățind Evanghelia împărăției și ajutând pe cei din suferință și nevoi, se urcă în cetatea lui David, ca să se jertfească pe Sine, ca un miel nevinovat, pentru păcatele lumii.

Mulțimile Îl primiră cu entuziasm. Mulți erau încă sub impresia puternică a minunii din apropiata Betanie, unde Iisus înviase pe prietenul Său Lazăr din morți, înainte cu o zi. Alții vedeau în persoana Învățătorului Galileean, un eliberator politic care să scuture jugul roman. În orice caz, Iisus a fost primit cu mare însuflețire și bucurie.

Discipolii îi așterneau pe cale veșmintele lor, prietenii rupeau din copaci ramuri verzi, ca să-L salute ca pe un rege. Copiii aclamau cu voioșie. Din toate părțile se auzeau aclamații: «Osana, Fiul lui David! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului».

Care era starea sufletească a Mântuitorului în mijlocul acelui entuziasm al mulțimii? Evanghelistul Luca ne arată că El era trist și abătut. De ce? Pentru că prevedea cele ce aveau să urmeze. Iisus vedea dinainte cum aceleași mulțimi care la intrarea în Ierusalim Îl întâmpinau cu strigăte de «Osana», peste puține zile aveau să strige în curtea lui Pilat: «Răstignește-L! Răstignește-L!».

Domnul Hristos ştia dinainte cum unul din ucenici îl va vinde pentru 30 de arginţi, cum altul se va lepăda de Dînsul, cum toţi îl vor părăsi. Înaintea lui Iisus era deja prezentă toată suferinţa ce-L aştepta în sfînta cetate : procesul, osîndirea, bătăile, cununa de spini, moartea amară de pe cruce. Şi El era trist... Ceva mai mult. Acelaşi evanghelist ne spune că Iisus a plîns cînd se apropia de cetate. «*Iisus a plîns pentru ea*» (Luca, 19, 41).

Care era oare pricina acelor lacrimi pe obrazul Fiului lui Dumnezeu? Iisus plîngea pentru cei din neamul Său care aveau să piară pentru necredinţa lor. Ei avură cel mai fericit prilej să se mîntuiască prin harul divin ce li se oferise. Însă iudeii l-au refuzat. «*Ierusalime, Ierusalime! De cîte ori am voit să adun pe fiii tăi, cum îşi adună găina puii sub aripi, dar tu n-ai voit*» (Matei 23, 37).

Acum pedeapsa pentru acea împotrivire şi necredinţă era deasupra capetelor. Acum Mîntuitorul le prevestea ce avea să vină. «*Veni-vor peste tine zile cînd vrăjmaşii te vor înconjura şi te vor strînge din toate părţile. Te vor face una cu pămîntul... şi nu vor lăsa piatră pe piatră, deoarece nu ai cunoscut vremea cînd ai fost cercetată*» (Luca, 19, 44).

Ceea ce Domnul a prezis, s-a întîmplat aievea, în curînd. Romanii în zilele împăratului Titus au înconjurat Ierusalimul, au dat foc cetăţii, au dărîmat templul şi casele iudeilor. Locuitorii care n-au murit de foc şi de sabie, au fost luaţi în robie sau spulberaţi pe faţa întregii lumi, ca praful la suflarea vîntului.

Fraţilor,

Astăzi facem pomenirea intrării triumfale a Domnului Hristos în Ierusalim. Şi noi, ca şi locuitorii cetăţii lui David, ne bucurăm în acest praznic, cîntînd imnuri de biruinţă şi purtînd în mîini ramuri de copaci.

Dar cum stăm oare cu credinţa, cu pocăinţa? Cunoscut-am oare noi mai bine ceasul «cercetării» noastre de către harul dumnezeiesc? Dat-am noi mai multă ascultare chemării Mîntuitorului decît evreii de demult? Ori sîntem în aceeaşi osîndă

ca şi dînşii, în încăpătînire, în orbie sufletească, într-o falsă încredere în legi şi tradiţii?

Facă Domnul ca fiecare din cei ce mă ascultaţi să aveţi un răspuns bun la întrebările acestea şi să fi aflat pacea pe care o dă o viaţă cu totul predată lui Dumnezeu. Însă mult mă tem că pentru cei mai mulţi acest praznic dumnezeiesc va fi fără nici un folos, fi-va zadarnic.

Un cunoscut predicator american, în una din cuvîntările sale către creştinii din marele New York, a zis că ucenicii lui Hristos în zilele noastre suferă de o boală numită «spectatorită cronică». Ei sînt mai presus de orice spectatori. Pe stadioane văd meciuri de fotbal, dar ei nu joacă. La teatru, la cinema, la televiziune, sînt martori ai unor drame, dar personal ei nu sînt angajaţi în ele. După ce se sfîrşeşte piesa sau meciul, oamenii se culcă liniştiţi ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Răul mare, continuă predicatorul new-yorkez, este că oamenii suferă de această boală şi cînd merg la biserică. Participarea la cultul divin pentru cei mai mulţi, este doar de formă, exterioară. Ei asistă la un «spectacol», ascultă Evanghelia, se închină, apoi se duc acasă fără să se fi schimbat cu nimic în inimile lor.

Este cu totul adevărată spusa celui om al Bisericii. Iar ceea ce a observat el la New York, vedem că se întîmplă şi la noi. Un copil mic a fost adus la biserică pentru prima dată în viaţa lui în Joia Mare. A ascultat cu atenţie istoria patimilor lui Iisus, a auzit cît de mult ne-a iubit El, cît de mult a suferit pentru noi, cum ne-a iertat şi ne-a dăruit viaţă veşnică. La sfîrşitul slujbei poporul începu să iasă şi să se îndrepte spre casă. Copilul nu putea înţelege de ce era atît de liniştit poporul din preajma sa, după întîmplările grozave care se auziră citindu-se din Evanghelie. Oamenii plecau ca şi cînd nimic nu-i privea. Copilul stătea în bancă şi plîngea. La urmă tatăl îi spuse : «Băiete, nu trebuie să le iei toate la inimă. Lumea ar putea să creadă că eşti cam prost». (A. Coniaris, Ortodoxy, pag. 146).

Asta-i nenorocirea noastră a tuturor, că nu luăm la inimă cuvîntul Evangheliei. Ori gîndul Bisericii este ca tocmai să punem în inimi cele ce auzim şi din spectatori să devenim

trăitori ai Patimilor Domnului Iisus. Să nu uităm că Acel ce a suferit acum aproape două mii de ani în Ierusalimul Iudeii, a suferit «pentru noi și a noastră mîntuire», cum zicem în Mărturisirea de credință. Proorocul Isaia ne spune că *«El a purtat suferințele noastre, durerile noastre le-a luat asupra Lui. Fost-a străpuns pentru păcatele noastre. Pedepsa care ne dă pacea a căzut peste El și prin ranele Lui sîntem tămăduiți»* (Isaia 53, 4, 5).

Așadar fiecare din noi purtăm o parte din vină în nenorocirea care a lovit pe Fiul Omului. Ba putem spune ceva mai mult : autorii morții lui Iisus n-au fost cărturarii sau fariseii din vremea aceea, nici Sinedriul iudeu, nici guvernatorul Pilat. Ci am fost noi : eu și tu și cel ce stă alături de tine. Nouă ni se cuvenea pedeapsa pentru păcat, dar Fiul lui Dumnezeu a luat-o asupra Sa. El a murit în locul nostru. Gîndul acesta, ce zic eu, credința aceasta trebuie să ne stăpînească inimile toată săptămîna ce vine, toată vremea, toată viața. Dacă săptămîna Patimilor nu este decît un spectacol, doar amintirea unor întîmplări de mult trecute, ea nu ne este de nici un folos. Ea are înțeles numai dacă pomenirea faptelor din istoria sfîntă ne angajează personal, numai dacă trezește în lăuntrul nostru simțiri și hotărîri de pocăință. Domnul Hristos ne iubește. Pentru răscumpărarea noastră El a plătit un preț, nu în aur sau argint, ci prețul sîngelui Său. Iar acum El așteaptă să-I predăm această viață răscumpărată atît de scump. Domnul vrea inimile noastre, persoanele noastre. El ne așteaptă, vrea să fie cu noi în rugăciunile noastre, în ceasurile noastre de bucurie, în cele de suferință, în tot ce întreprindem.

Pentru a culege rod din pomenirea Patimilor înfricoșate, trebuie să ne îmbrăcăm în haina pocăinței. Să ne lipim de Domnul care acum merge să îndure pentru noi cu o răbdare negrăită și să ne tînguim din toată inima pentru mulțimea fărădelegilor noastre. «Grăbește-te spre pocăință, o suflete al meu ! Grijește-te pentru viața de dincolo și te nevoiește a pătimi, a te răstigni și a muri împreună cu Hristos, Cel ce merge a suferi pentru tine, ca să-ți dea preamărirea».

A m i n !

PARTEA A DOUA

PREDICI LA PRAZNICE ȘI LA SĂRBĂTORI ALE SFINȚILOR

Frați creștini,

Ne spune Biblia că Samuel, înțeleptul judecător al fiilor lui Israil, după renumita bătălie de la Mițpa, a făcut un lucru vrednic de toată lauda.

Marele conducător și-a adus aminte de toate binefacerile de care s-au făcut părtași cei din neamul său. Și-a adus aminte cum Dumnezeu i-a scos pe israiliteni din robia Egiptului, cum cu braț înalt i-a ajutat de au trecut prin Marea Roșie ca pe uscat. În minte îi erau lui Samuel minunile providenței divine prin care poporul a fost ajutat să nu moară de foame și de sete în pustie, apoi cum a fost ajutat să înfrângă pe toți vrăjmașii săi...

Dorind să consfințească peste veacuri amintirea acelor binefaceri, a ridicat un pios monument. Samuel a luat o piatră, a înălțat-o pe locul celei din urmă biruințe asupra filistenilor, i-a pus numele de «piatră de ajutor» și a zis : *«Pînă aici ne-a ajutat Dumnezeu»* (I Sam. 7, 12).

Este impresionantă această faptă biblică, mișcătoare pentru credința din care izvora și foarte pilduitoare pentru ziua pe care o serbăm astăzi.

Ne aflăm la începutul unui An Nou, adunați în Sfinta Biserică, stăpiniți de mari emoții sufletești.

Ce vom face la acest popas însemnat ? Vom urma pilda evlaviosului Samuel, ca să ne aducem aminte de toate cele petrecute în curgerea anului încheiat. Și apoi, ca niște copii ai nădejzii, ne vom arunca gândurile și dorințele spre viitor, și dintr-o priveliște ca și din cealaltă, vom avea bucuria să aducem prinos de mulțumire lui Dumnezeu, să ne înnoim credința și nădejdea în Acela de la care și prin care sînt toate.

Ca visul, ca năluca, așa aleargă și se pierd zilele noastre pe pământ. Împăratul Solomon a fost bine inspirat când le-a asemănat cu corabia ce răzbate marea involburată, cu pasărea ce zboară în văzduh și cu săgeata ce se aruncă dintr-un arc (Înt. Sol. 5, 10—12).

Tot așa se trec zilele noastre a căror scurgere nu lasă nici un semn, nici o urmă în iuțeala lor ametoare.

Mulți dintre frații noștri nu mai sînt între cei vii. În cursul anului trecut s-au dus pe calea cea fără întoarceri. Acum un an erau vioași, serbau ziua cu urări de viață lungă, cu nădejdi mari... și astăzi nu mai sînt. Și cei mai mulți dintre ei au murit nepocăiți, neîmpăcați cu Dumnezeu. Iar noi sîntem în viață. Avem bucuria să ne întîlnim cu părinții și frații noștri, să ne împărtășim de lumina zilei, să ne mișcăm, să respirăm, să nădăjduim. Poate că glasul Domnului s-a ridicat și împotriva noastră, ca și împotriva smochinului neroditor, când a zis vierului: *«Iată atîta vreme de cînd caut zadarnic rod în smochinul acesta și nu găsesc. Taie-l! La ce să ocupe locul în zadar?»* (Luca 13, 7).

Însă credem că Maica Domnului și mijlocitoarea noastră cea milostivă s-a rugat de Stăpînul ceresc să ne mai îngăduie o vreme, ca să lucrăm roduri vrednice de pocăință. Dumnezeu s-a îndurat; iată că trăim, nădejdea de mîntuire nu e pierdută și în bucuria de a fi scăpat de un sfîrșit nepregătit, putem exclama ca Samuel: *«Pînă aici ne-a ajutat Dumnezeu»*.

În drumul lor spre Canaan, israilitenii au fost călăuziți de eliberatorul Moise, au fost hrăniți cu pîine ce se pogora din cer, adăpați cu apa din stîncă Horebului.

În călătoria noastră spre patria cerească, noi fiii Bisericii am avut parte pînă acum de mult mai mari binefaceri decît aceia. Pe noi ne-a slobozit din robia diavolului Fiul lui Dumnezeu. În cursul anului trecut minunat ne-a hrănit și ne-a adăpat pe cei ce-am crezut întru El. Nu o pîine stricăcioasă datu-ne-a El să mîncăm, nu cu băutură din izvor ne-a adăpat. Ci mîncarea noastră, hrana pentru suflete ne-a fost cuvîntul vieții de veci, cuvîntul Bisericii care ne-a luminat, ne-a întărit și

ne-a mîngîiat. Fost-a pe de altă parte acea merinde vie a trupului Fiului lui Dumnezeu, iar băutura a fost acea izvorită din coasta lui Iisus, sîngele Sfintei Cuminecături, care spală păcatele lumii și ne-a curățit și de ale noastre.

Pentru darurile bunătății dumnezeiești prin care am fost ospătați la masa credinței, prin care am fost iertați și ne-am sfințit, mărturisim cu recunoștință și cu adevăr: *«Pînă aici ne-a ajutat Dumnezeu»*.

Aceleași simțiri de recunoștință sîntem datorii să le exprimăm Bunului Părinte ceresc, cînd ne gîndim la darurile cele pămîntești cu care ne-a miluit. Darul cel mai scump pentru trup este sănătatea, de care ne-am împărtășit, în vreme ce mulți semeni de-ai noștri zac în neputință, se chinuiesc în dureri, suferă prin spitale. Iar noi sîntem sănătoși.

Bun neprețuit și temelie a tuturor bucuriilor omeniești este pacea. De o netulburată pace ne-am făcut părtași în anul acesta. Fulgerele și uraganul războiului au amenințat în multe rînduri viața omenirii. Arme înfricoșate s-au pregătit să distrugă căminurile noastre, să spulbere rodul ostenelilor noastre, să răpună viețile celor scumpi din preajma noastră, să ne sfarme pe toți.

Dar *«pînă aici ne-a ajutat Dumnezeu»*. Am reușit să scăpăm de urgia războiului. Domnul ne-a ajutat să muncim în pace, în biserici, în lăcașurile de cultură, în fabrici, pe ogoarele scumpei noastre patrii, să gustăm fericirea unei vieți tihnite. *«Domnul a oprit furtuna, a adus liniștea și valurile s-au potolit»*. (Ps. 106, 29).

Cu ce vom răsplăti Dumnezeului nostru pentru toate binefacerile Lui? Cu nimic altceva decît cu acea mărturisire de dragoste și credință ce-l însuflețea pe proorocul David cînd striga: *«Lăudați pe Domnul! Lăudați pe Dumnezeu în lăcașul Său cel sfînt! Lăudați-L în întinderea cerului unde arată puterea Lui»* (Ps. 150, 1). *«Lăudați pe Domnul că este bun, că în veac ține îndurarea Lui»* (Ps. 135, 1).

Iar cu Sfîntul Apostol Pavel să zicem: *«Mulțumiri fie aduse deci lui Dumnezeu, Celui ce ne face pururea biruitori în Hristos»* (II Cor. 2, 14).

Frați creștini,

Acum ne aflăm la începutul unui nou an. Ca niște călători ce-și aruncă privirile din înălțimea unei culmi la drumul ce li s-a deschis în zări, așa ne avântăm și noi privirile, gândurile și nădejdlile la întâmplările ce le vom întâlni în zilele anului ce a sosit.

Cum vor fi aceste zile, luminoase sau întunecate? Ce întâmplări ne vor întâmpina, bune sau rele? Ce ne va aduce Anul Nou: viață sau moarte, sănătate sau boală, bunăstare sau suferință, pace sau război? Vai, nu știm, nu sîntem în stare să smulgem viitorului vălul de taină ce-l ascunde privirilor noastre.

Ca cerbul după izvorul de ape, așa însetează inimile noastre după fericire.

De aceea și întîlnirile oamenilor în această zi sînt pline de cele mai bune urări: urări de fericire, de noroc, de ani îndelungați... Vremea proorocilor a trecut și nimeni nu poate prezice ce va însemna anul viitor pentru fiecare dintre noi și pentru lumea întreagă.

Dar noi sîntem credincioși, ne aflăm în Biserică. Iar la acest popas trebuie să găsim un reazem tare pentru toate nădejdlile noastre, cheia unei fericiri adînci, depline și netulburate. Vă arăt reazemul, vă destăinui taina fericirii. Aflăm în proorocia lui Ieremia o preafrumoasă mărturisire care sună astfel:

«Binecuvîntat este omul care nădăjduiește în Domnul, și nădejdea căruia este Dumnezeu. El este ca un pom, sădit lângă ape care își întinde rădăcinile pe lângă râu și nu știe cînd vine arșița: frunzele lui sînt verzi, la vreme de secetă nu se teme și nu contenește a rodi» (Ier. 17, 7—8).

Este în cuvintele acestea un adevăr plin de o înțelepciune cerească, o mare mîngiere pentru un suflet credincios. De-L ai pe Dumnezeu cu tine, nu ești lipsit de nici un bine: tot ce începi duci la bun sfîrșit, toate ce ți se întîmplă, chiar cele mai rele lucruri, nu te pot clătina.

Dacă adevărul acesta are valoare pentru toți oamenii, cu atît mai valabil este el pentru noi creștinii. Prin Domnul Hris-

tos noi ne-am făcut copiii iubiți ai lui Dumnezeu: *«Voi nu mai sînteți nici străini, nici oaspeți ai casei, ci sînteți împreună cetățeni cu sfinții, și casnici ai lui Dumnezeu»* (Efes. 2, 19). Dumnezeu este cu noi, ni-i Tată.

Eu întreb: poate un părinte să uite pe cei ce i-a născut, să nu vrea binele celor din casa sa? Nu poate! Ci fericirea unui părinte este să-i vadă pe copii fericiți. Iar cum fericirea unui copil nu se poate asigura decît prin ascultarea părinților, iată care este cheia binelui nostru, a binelui adevărat: să ascultăm pe Domnul și Părintele nostru ceresc, să împlinim voia Lui.

Ascultați ce învață Mîntuitorul în predica de pe munte: *«Oricine aude aceste cuvinte ale Mele și le face, îl voi asemăna cu bărbatul înțelept care și-a zidit casa pe stîncă. A căzut ploaia, au venit riurile mari, au suflat vînturile și au bătut în casa aceea, dar ea n-a căzut, fiindcă era întemeiată pe stîncă»* (Matei 7, 25).

Iată ce dorește Dumnezeu să fim: copii buni, care ascultă cuvintele Lui și le împlinesc, care trăiesc din învățătura Evangheliei. Iar Evanghelia ne învață să căutăm împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și celelalte se vor adăuga nouă, că grija noastră cea mai mare trebuie să fie cea pentru mîntuirea sufletelor, că fericirea cea deplină nu e decît în viață veșnică.

Ce am folosi de am dobîndi întreaga lume și ne-am pierde sufletul? Ce cîștigi din bogăție, din gustarea plăcerilor aces-tei lumi, dacă ele nu vor aduce decît osînda la judecata lui Dumnezeu? La ce să trăiești ani mulți, dacă nu te mai întorci de la faptele tale cele rele?

De aceea, în această zi de An Nou lozinca noastră trebuie să fie aceasta: *«Să credem cu tărie în Domnul Hristos și să trăim nedespărțiți de El!»*

Ducînd o viață în Dumnezeu, vom deveni oameni noi, ca acel arbore al lui Ieremia, care nu-și pierde frunza nici pe vreme de arșiță, nici pe vreme bună; vom fi ca acea casă din pilda Mîntuitorului, care nu va cădea de vor veni toate furtunile asupra sa

De vom fi sănătoși, viața noastră va fi ca o mireasmă bine plăcută cerului și oamenilor : pașnici, cinstiți, blânzi, smeriți, plini de dragoste și bunătate. De vom suferi vreun necaz, vom mulțumi lui Hristos că ne-a făcut părtași de patimile Lui, ca să câștigăm și cununa mării Lui. În bogăție de vom fi, vom face parte din agonisita noastră săracilor, ca să avem comoară în cer. Lipsuri de vor da peste noi și în asta vom fi neclăti-nați, căci cunoaștem că Domnul a făgăduit că *«întru răbdare vom dobîndi mîntuirea sufletelor noastre»*.

Duhul lui Dumnezeu, această putere divină pe care nimeni nu-l vede, dar care sălășluind în inima unui credincios, o curăță, o înnoiește mereu, va crea din cei ce-l vor primi oameni noi, adevărați stâlpi de susținere ai familiilor, ai patriei, ai întregii societăți.

Fraților,

Pășim pe calea ce s-a deschis, cu încredere și nădejdi bune. Credem în puterea lui Dumnezeu și în iubirea Lui care rămîne în veac. Credem în tăria Bisericii lui Hristos pe care nici porțile iadului nu o vor birui. Credem în triumful cauzei păcii și știm că uneltirile celor ce vor să arunce omenirea iar în foc și sînge, vor fi înfrînte.

Pînă aici ne-a ajutat Dumnezeu ! Lui să-I închinăm și anul ce începe. Iar El ne va ajuta și ne va păzi cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni.

A m i n !

BOTEZUL DOMNULUI HRISTOS

Harurile Botezului Domnului Iisus Hristos

Frați creștini,

Cu ce cuvinte, cu ce laude, cu ce cîntări preamări-vom noi praznicul de astăzi ? Ne minunăm și nu pricepem ! Sînt atît de mari darurile acestei zile, atît de preamărite lucrările iubirii lui Dumnezeu către noi păcătoșii, încît trebuie să împrumutăm strigătele de bucurie ale proorocilor, și imnurile sfinților de demult ca să putem grai.

Marele Isaia în proorocia sa spune de venirea unei zile, cînd pe pămîntul sărăcit și pustiit de uscăciunea păcatelor, toate se vor preface, se vor schimba. *«Atunci pustia și țara fără apă se vor bucura. Pustia se va veseli și va înflori ca un crin, se va acoperi cu flori și va sălta de bucurie cu cîntece și strigăte de biruință... Atunci se vor deschide ochii orbilor, se vor deschide urechile surzilor !... Căci în pustie vor izvorî ape și vor curge pîraie. Marea de nisip se va preface în iaz și pămîntul uscat în izvoare de ape»* (Is. 35, 1 și urm.).

Aflați că ceea ce cu veacuri înainte a prevestit proorocul, s-a împlinit în praznicul de acum. Isaia a zis că prefacerea pustietății în grădină înflorită se va împlini cînd *«Dumnezeu însuși va veni și ne va mîntui»* (Vers, 4).

Acum știm că Dumnezeu a venit și ne-a mîntuit ! În praznicul trecut, Prunc L-am văzut pre Cel născut din veci din Tatăl. În praznicul de azi, pe același Iisus Îl vedem bărbat desăvîrșit, arătîndu-se lumii ca adevărat Mîntuitor al neamului omenesc.

Iar lucrul sau mai bine zis minunea prin care s-a descoperit și s-a arătat Fiul lui Dumnezeu către lume, a fost botezul cel din apele Iordanului.

Frați creștini,

După întimplările minunate ale nașterii lui Iisus, după fuga în Egipt, Fiul Celui Preaînalt și Fiul Fecioarei Maria a viețuit vreme de treizeci de ani în casa părinților săi din Nazaret.

Evangelistii învăluie în tăcere acea vreme a copilăriei și tinereții Mântuitorului. Atita doar ne spune Sfântul Luca evanghelistul că *«Iisus creștea în înțelepciune și statură și era tot mai plăcut înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor»* (Luca 2, 52). Însă tradiția Bisericii ne arată că în toată vremea aceea Domnul a fost supus părinților Săi și a ostenit lângă bătrînul Iosif, în meșteșugul de dulgher.

La 30 de ani Iisus a venit la râul Iordanului. Acolo de mai multă vreme învăța proorocul Ioan. El se arăta a fi solul lui Mesia, trimis să pregătească sufletele pentru apropiata lui venire. Iar lucrarea lui Ioan era completată cu botezul cu apă. Pe cei ce-l ascultau, îi îndemna să-și mărturisească păcatele, să se pocăiască, să se întoarcă la Dumnezeu. Și mulțimile erau botezate de Ioan în râul Iordan.

La acel prooroc al pustiului a venit Iisus cînd avea vîrsta deplinei bărbății și a cerut să fie botezat. Ioan L-a cunoscut că este Mesia cel așteptat de veacuri, că este Fiul lui Dumnezeu. De aceea s-a împotrivit ca el, robul, să boteze pe Stăpîn, făptura să se atingă de creștetul Celui ce a zidit cerul și pămîntul. Dar Iisus a răspuns : *«Lasă acum, căci se cade să se împlinească toată dreptatea»* (Mat. 3, 15).

Ioan L-a botezat după rînduiala lui. Și îndată ce-a ieșit Iisus din apă, o mare minune s-a săvîrșit : cerurile s-au deschis, Duhul lui Dumnezeu s-a coborît în chip de porumb și a stat peste Iisus, iar un glas din înălțime a răsunat, mărturisind : *«Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru care am binevoit !»* (Mat. 3, 17).

«Să se bucure tot pămîntul ! Cerul să se veselească, lumea să salte, apele să plesnească cu mîinile, izvoarele și adîncu-

rile și mările să se bucure». Sfînta Treime s-a arătat, Dumnezeu în trei fețe : Tatăl în cer mărturisind, Fiul botezîndu-se, Duhul Sfînt adevărînd cuvîntul.

Gătește-te Iordane, riule ! Dumnezeul cel prezis de Isaia s-a coborît între oameni și-și începe lucrarea de mîntuire. Cu botezul și-o începe. Cu spălarea de apă în undele tale.

Nu ca și cum Iisus ar fi avut păcate proprii. El era mai curat ca lumina soarelui. Dar Mielul lui Dumnezeu purta pe umerii Săi păcatele întregii lumi. Și în înțelepciunea Lui negrăită a binevoit a le spăla mai întîi cu apă, pentru ca mai tîrziu să le spele pe Cruce, cu însuși sîngele Său. Nu lui Iisus însuși I-a trebuit botezul spre curățire, ci nouă ne-a rînduit întru Sine spălarea și cea de a doua naștere.

De aceea Biserica Ortodoxă, înălțînd glas de sărbătoare strigă cu însuflețire mare : *«Astăzi a sosit nouă tuturor vreme de praznic... Astăzi soarele cel neapus a răsărit și lumea cu lumina Domnului se luminează... Astăzi păcatele oamenilor se șterg în apele Iordanului... Astăzi Raiul s-a deschis oamenilor... Astăzi sîntem scăpați de plînsul de demult și ca un Israil nou ne-am mîntuit. Astăzi întunericul lumii se pierde cu arătarea Dumnezeului nostru... Astăzi cele de Sus cu cele de jos împreună prăznuiesc... Astăzi Stăpînul merge la botez ca să ridice firea omenească la înălțime... Astăzi împărăția cerurilor am dobîndit»*.

«Vine Hristos, izbăvire să dea prin botez tuturor credincioșilor. Căci întru aceasta pe Adam curățește, pe cel căzut înaltă, pe tiranul ce l-au surpat îl rușinează, cerurile le deschide, pe dumnezeiescul Duh pogoară, împărtășirea nestricăciunii dăruind».

«În alb să se îmbrace, așadar, toată firea pămîntească, cea din cădere acum în ceruri ridicată. Pentru că de la Cuvîntul scaldîndu-se în ape curgătoare, de greșalele cele dintîi a scăpat» (Din stihiiile și rugăciunile praznicului).

Frați creștini,

În această preamărită zi sîntem datori să arătăm, odată cu binefacerea cea mare ce a săvîrșit-o Dumnezeu pentru noi în

apele Iordanului și minunea ce o săvârșește El acum în mijlocul nostru. Mă gândesc la *minunea aghiazmei*.

Iată, peste câteva clipe, vom face slujba marii sfințiri a apei. Cu rugăciunile noastre, sau mai bine zis cu puterea Duhului Sfânt, apa adusă de credincioșii noștri se va preface în izvor de viață duhovnicească. Apa trebuitoare pământului pentru a rodi hrana, apa cerută de trupurile noastre pentru a întreține viața, își va schimba firea, că va deveni «un dar de sfințenie, dezlegare de păcate, vindecare de boli și patimi și izgonitoare și pierdere a toată puterea vrăjmașă».

Iar semnul tăriei acestei ape este nestricăciunea. În vreme ce o apă nesfințită îndată se alterează, aghiazma nu se strică niciodată. După zeci de ani de păstrare în vase închise sau deschise, ea își menține prospețimea, gustul și darul ca și în ziua când s-a scos din izvor.

Este în această lucrare un semn al prezenței lui Dumnezeu în mijlocul nostru. În vremea veche Dumnezeu își manifesta prezența printr-un stîlp de foc, prin norul de lumină ce călăuzea pe poporul Său prin pustie. Puterea lui Dumnezeu se arăta, când Moise scotea cu toiagul apă din stîncă și adăpa norodul cel însetat.

În Biserica Ortodoxă, Dumnezeu este în chip văzut cu noi în Sfînta Cuminecătură și este în aghiazma cea ridicată mai presus de fire cu harul, cu lucrarea și cu venirea Sfîntului Duh.

O preînchipuire a aghiazmei aflăm în legea veche. Ieriho-nul era așezat pe un loc bun, dar cu ape rele. Locuitorii cetății l-au rugat pe proorocul Elisei să le ajute și să curățească apele. Omul lui Dumnezeu a venit la izvorul apelor, a aruncat în ele un blid de sare și a zis: «Vindec apele acestea!» Și apele au fost vindecate în chip minunat, încît «*n-a mai ieșit din ele nici moarte nici nerodire*!» (2 Regi 2, 21).

Ceea ce în Ierihon a fost o minune locală, este în Biserica dreptmăritoare o lucrare permanentă, nu prin prooroc, ci prin slujitori sfințiți. Nu prin sare se vindecă acum apa, ci prin harul ce coboară de la Duhul Sfînt.

Dumnezeu, fiindcă a voit să dovedească moștenitorilor făgăduințelor Sale cu multă putere hotărîrea voinței Sale de a-i

sfinți, izvorăște în mijlocul Bisericii această apă minunată care ne împarte binecuvîntarea Iordanului, adică iertarea de păcate, sfințirea, vindecarea și alungarea demonilor.

Să luăm aghiazma cu veselie, fraților! Să o gustăm cu setea cu care israilitenii de demult își astîmpărau setea în pustie, cînd apa țîșnea din stîncă Horebului! Să ne stropim casele noastre, grădinile, pomii! Ca peste tot să se reverse ploaia Duhului Sfînt și binecuvîntarea cerească. Să ne sfințim trupurile și sufletele cu aghiazmă, ca tot duhul necurat și tot sfatul viclean să se risipească.

«*Cei însetați, mergeți la apă și cîți nu aveți argint mergeți, mîncăți și beți fără de argint și fără plată...! Și se va deslăsa de bunătăți sufletul vostru*» (Isaia 55, 1—2).

Însă pentru a ne împărtăși de darurile praznicului de astăzi, ni se cer două condiții: *credință și viață curată*.

Să credem cu putere în Dumnezeu și în lucrările Lui. Să credem că pentru noi și pentru a noastră mîntuire s-a întrupat și s-a coborît în repejunile Iordanului, ca să ne curățească de păcate cu focul Duhului Sfînt. Să credem că apa ce o luăm nu este elementul firesc ce slujește la trebuințele noastre trupesti. Ci să vedem în ea o arătare și lucrare a lui Dumnezeu, Cel ce schimbă rînduiala firii acolo unde voiește.

Văzut-ați de atîtea ori rouă. Dar ați văzut că este o mare deosebire între picătura neluminată de razele soarelui și cea luminată. Cînd nu se răsfrînge soarele în ea, roua nu este decît o sudoare a pământului, o apă banală. Dar cînd razele soarelui pătrund picurii de rouă, lumina de sus îi face să strălucească de parc-ar fi boabe de mărgăritar.

Așa și cu aghiazma. Pentru un om necredincios, ea nu-i decît o apă simplă, fără preț. Dar cînd cineva o privește în lumina lucrării lui Dumnezeu, ea devine comoară și putere mare.

Să credeți așadar, în sfințenia apei Bobotezei. «Căci celor ce o iau cu credință, se dă nevăzut darul Duhului de la Hristos Dumnezeu și Mîntuitorul sufletelor noastre».

În sfîrșit, să vă arătați vrednici de binefacerile care ni s-au dat prin Botezul lui Iisus.

Cînd proorocul Isaia vorbește despre ziua de azi, arată că «*ea va croi o cale, un drum, care se va numi calea cea sfîntă*;

nici un om necurat nu va trece pe ea, ci va fi numai pentru cei sfinți» (Isaia 35, 8).

Asta însemnează că avem datoria să conlucrăm cu darul Botezului Domnului, să pășim pe calea deschisă a Mîntuitorului cel fără prihană. *«Cel rău să se lase de calea lui, și omul nelegiuit să lepede vicleniile lui, să se întoarcă la Domnul, care va avea milă de el, la Dumnezeuul nostru, Cel mult iertător» (Isaia 55, 7).*

Să ne curățim, fraților, dacă vrem ca Hristos să ne spele păcatele. Să ne lăsăm de patimile noastre, de răutățile noastre, să ne iertăm unii pe alții, să ne pocăim, să facem numai voia lui Dumnezeu.

«Atunci veți ieși cu bucurie și veți fi călăuziți în pace! Munții și dealurile vor răsuna de veselie înaintea voastră... În locul spinului se va înălța chiparosul. În locul urzicii va crește mirtul. A Domnului fi-va slava, spre veșnică și nepieritoare pomenire!» (Isaia 55, 12—13).

A m i n !

SFÎNTUL IOAN BOTEZĂTORUL

Martorul lui Hristos

«Fost-a om trimis de Dumnezeu, numele lui era Ioan. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină» (Ioan 1, 6—7).

Frați creștini,

Unul dintre cele mai strălucite chipuri ale Împărăției lui Dumnezeu este acela al Sfîntului Ioan Botezătorul.

Mare este el! Sublim și minunat în toate privințele! Așa de mare, încît oamenii cînd au încercat să-i aducă laude, au rămas muți de admirație. Aduceți-vă aminte de întimplările minunate în legătură cu nașterea lui. Un înger îl vestește, o femeie stearpă îl naște, tatăl proorocește, pruncul se umple de Duhul Sfînt înainte de a veni pe lume. Înfricoșați de atîta revărsare de puteri dumnezeiești, oamenii se întrebă nedumeriți: *«Ce va să fie oare pruncul acesta?» (Luca 1, 66).* Dacă din leagăn cauzează atîtea minuni, ce va fi cînd va atinge desăvîrșirea vîrstei?

Și ei rămîn muți în fața unei taine ca aceasta. Un înger vine să-i lămurească. Este Arhanghelul Gavriil care se coboară ca să le arate ce trebuie să creadă despre fiul lui Zaharia și al Elisabetei.

Voi vă întrebați ce va fi copilul? *«Va fi mare înaintea Domnului» (Luca 1, 15).*

Mărturie prețioasă, laudă adevărată! Căci a fi mare înaintea oamenilor nu-i mare merit. A fi mare înaintea prinților și a regilor este puțin, deoarece și acești «zei» ai pământului sînt foarte mici. Dar a fi mare înaintea lui Dumnezeu, a Celui ce este nu numai mărirea însăși, dar și izvorul tuturor măririlor — asta este o cinste din cele mai înalte.

Totuși, să nu vă grăbiți a crede că îngerul a arătat treapta cea mai de sus a gloriei lui Ioan. Altul este martorul: Domnul Iisus Hristos. El ne-a descoperit ideea ce trebuie s-o avem despre persoana pe care o sărbătorim astăzi. «*Amin, vă spun, că nici unul din cei născuți din femeie, nu s-a ridicat mai mare ca Ioan Botezătorul*» (Matei 11, 11).

Iată, fraților, culmea mării. Căci a fi mare înaintea lui Dumnezeu este o laudă care s-ar potrivi și lui Avraam, lui Moise, lui David, lui Solomon, proorocilor, apostolilor, mucenicilor.

Dar a fi cel mai mare dintre fiii oamenilor este o cinste și un drept care s-a recunoscut numai Sfintului Ioan Botezătorul de către Fiul lui Dumnezeu. Iar dacă vom cerceta izvorul acestei mării, vom afla din scripturi că Sfintul Ioan Botezătorul a fost așa de mult laudat pentru că a fost *martorul lui Iisus Hristos* și pentru că această chemare și-a împlinit-o cu cea mai mare credincioșie, cu cel mai fierbinte zel, cu cea mai statornică tărie.

Iubiții mei,

Știți ce este un martor. Este o persoană care aduce dovezi luminoase și sincere în favorul altei persoane pentru stabilirea adevărului. Ei bine, Sfintul Ioan s-a născut, a trăit, a vorbit, a lucrat și a murit numai pentru un singur scop: ca să dovedească lumii din vremea sa că Iisus este cu adevărat Mesia, Izbăvitorul.

Fiul lui Dumnezeu s-a coborât pe pământ. S-a umilit, s-a întrupat, a luat o înfățișare omenească și la plinirea vârstei la sunarea ceasului său, trebuia să apară între oameni ca să-și îplinească lucrarea pentru care Tatăl L-a trimis în lume.

Dar două piedici se opuneau ca Domnul să fie recunoscut ca mîntuitorul neamului omenesc. Iisus era un necunoscut, Dumnezeu acoperit sub haina unui dulgher. Trebuia ca cineva să-L descopere. Înaintea propovăduirii Sale, înaintea minunilor cu care avea să se legitimeze ca Fiul al Celui Preaînalt, Mîntuitorul avea trebuință de un sol care să-L anunțe venirea, de un profet care să pregătească spiritele, de un martor care să-L recomande mulțimilor.

Și acesta a fost Ioan. «*Fost-a trimis de Dumnezeu; numele lui Ioan. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre lumină, ca toți să creadă prin el*».

Așa vorbește evanghelistul despre Înaintemergătorul Domnului. Ce zic eu evanghelistul? Dumnezeu însuși, prin gura proorocului Maleahi îl recomandă pe Sfintul Ioan ca sol, ca martor, ca vestitor cînd zice: «*Iată Eu trimit pe îngerul Meu care va găti cale înaintea feței Mele*» (Maleahi 3, 1).

Chemarea ca martor a Mîntuitorului lumii a împlinit-o Ioan încă înainte de a se naște. Acea săltare a pruncului în pîntecele Elisabetei cînd a primit-o în casă pe Fecioara Maria, a fost primul salut, prima mărturie adusă Dumnezeului său.

«Înfocat sol, strigă un Părinte bisericesc, că înainte de a trăi a început să-L predice pe Hristos».

Cercetînd apoi toate faptele marelui bărbat, toate cuvintele sale, ne convingem că toate le-a pus în slujba misiunii ce i-a fost încredințată de sus.

Întrebatu-v-ați vreodată pentru ce fiul preotului Zaharia încă din copilărie s-a retras din lume, a crescut în singurătate și a uimit pustiuirile cu postul lui? Aflați că pentru a vesti dinainte că împărăția mesianică avea să fie o biruință a spiritului asupra materiei, o lume în care poți intra prin pocăință și în care trăiești prin totala lepădare de sine. «*Pocățiți-vă că s-a apropiat împărăția lui Dumnezeu!*» (Matei 3, 2).

Întrebatu-v-ați de ce Ioan cel plin de putere cerească nu a săvîrșit nici o minune? Pentru ca lumea să nu-l ia drept Mesia al cărui crainic era. Iudeii, atrași de sfințenia, de aspra înfrînare, de tăria predicii proorocului pustiuului, alergau din toate părțile la Ioan. Alergau și-l întrebau: «*Ești tu Hristos?*»

Iar Sfântul răspundea : Nu, nu sînt eu Hristos. *«Eu sînt doar glasul celui ce strigă în pustie»* (Ioan, 1, 23).

Ce credincioșie ! Toată Iudeea năvălea la Botezătorul de la Iordan ca să-l proclame eliberatorul, regele poporului. Iar Ioan pentru a păstra această cinste pentru Stăpînul căruia-i slujea, renunță la orice ambiție, nu săvîrșește nici o minune. Mai mult, se smerește în așa măsură, Îl descrie pe Mesia că va fi așa de mare, încît declară că nu se simte vrednic să-I dezlege cureaua încălțămintelor.

În ziua cînd Iisus s-a arătat la țărmurile Iordanului, proorocul pustiului, luminat de Duhul Sfînt, Îl recunoaște și-L arată mulțimilor zicînd : *«Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii»* (Ioan, 1, 29).

Această mărturie era una din cele mai trebuitoare israelitenilor. Ei așteptau un Mesia, dar doreau un eliberator pămîntesc care, înarmat cu oști, să-i scape de jugul roman. Sfântul Ioan le arată adevărul că Mesia este în persoana celui fiu de teslar umil, este un miel, o ființă blîndă, un Dumnezeu făcut om, o victimă gata de jertfă care să moară pentru eliberarea oamenilor din robia celui rău.

Apoi Marele Prooroc, după o împotrivire cerută de adîncă-i smerenie, primește să-L boteze pe Iisus. Atunci cerurile s-au deschis, și din văzduhuri a răsunat glasul Părintelui care a adus cea mai înaltă mărturie despre Izbăvitorul lumii, cînd L-a recomandat ca Fiul al Său iubit, întru care s-a arătat plînatatea bunăvoinței Lui.

Sfîntul Ioan nu și-a încheiat activitatea în slujba lui Dumnezeu acolo pe malurile Iordanului unde a avut privilegiul de a atinge creștetul lui Mesia, și de a-L descoperi lumii pe Hristos. Ci el a mai făcut o mărturie, cea din urmă dar și cea mai eroică. A făcut-o la curtea lui Irod, unde, cuprins de curajul și înfocarea lui Ilie Tesviteanul, s-a înfățișat înaintea regelui desfrînat, a muștrat păcatul, a apărat drepturile lui Dumnezeu.

A vorbi cu îndrăzneala cu care a vorbit Sfîntul Ioan, a face să fie temut cuvîntul Domnului la curtea unui rege, a muri pentru adevăr, este cea mai prețioasă mărturie pentru Hristos. Și asta formează lauda nemuritoare a Sfîntului pe care-l

prăznuim, gloria de a fi cinstit de toate veacurile, cîntea de a fi considerat de toți creștinii ca cel mai mare dintre fiii oamenilor.

Fraților,

Înainte de a se înălța la cer, Domnul Iisus a zis ucenicilor : *«Și voi Îmi veți fi Mie martori în Ierusalim și în toată Iudeea, și Samaria și pînă la marginea pămîntului»* (Fapte, 1, 8).

Prin aceste cuvinte se arată datoria cea mai mare pe care o are un creștin pe lume, deci datoria noastră a tuturor : să fim martori ai lui Hristos. Să avem încredințarea că nu avem alt rost în viață decît de a aduce mărturie, de a convinge pe ceilalți oameni că sîntem ucenici ai Fiului lui Dumnezeu.

Este un lucru mare această descoperire, fiindcă de împlinirea acestei datorii atîrnă mîntuirea noastră.

Într-adevăr, zice Fericitul Augustin, Dumnezeu a voit așa ca nici un om să nu fie mîntuit decît în măsura în care L-a mărturisit pe Iisus Hristos.

Toți sfinții au ajuns în cer numai pe calea aceasta. Apostolii au urcat pe scaunele de mărire pentru că L-au mărturisit pe Domnul prin cuvîntul lor.

Mucenicii au primit cununa neveștejită pentru că L-au mărturisit prin sîngele cel vărsat pentru Hristos. Pustnicii, fecioarele, miluitorii au dobîndit raiul pentru că au adus mărturie viața lor trăită după poruncile Mîntuitorului.

Socotiți oare că pentru voi există alt chip de mîntuire ?

Nu-i nimeni între creștinii de azi chemat a fi apostol. Nu mai trăim în vremea prigoanelor cînd a suferi și a muri pentru credință era o regulă obștească. Astăzi cultul e liber.

Însă Dumnezeu ne-a ales ca să-L mărturisim pe Hristos prin viața noastră sfîntă, prin faptele noastre bune.

Or, întrebarea care se pune este următoarea : este viața noastră o mărturie pe care văzînd-o necredincioșii să se vadă cucerii pentru Hristos ? Vai ! Sînt încredințat că văzînd lumea faptele noastre cele rele este scandalizată de puterea creștinismului, iar nu cucerită.

Pentru un Dumnezeu care s-a îmbrăcat în sărăcie, cum poate fi mărturie lăcomia noastră, setea de avere, goana nebună după bani ? Pentru Iisus care a murit pe cruce, poate fi mărturie dorința noastră de petreceri, iubirea lumii și a plăcerilor ei ? Pentru Cel încununat cu spini, fi-va mărturie ambiția noastră de a ajunge tot mai sus, de a fi lăudați de toți ? Da, mărturii, însă mărturii false. Și cugetați ce crimă este să mărturisești fals, împotriva lui Dumnezeu, când jurământul fals în fața judecătorilor omenești se pedepsește cu atîta asprime !

Nu, fraților ! Trebuie să fim martori adevărați ai Mîntuitorului nostru, martori credincioși, plini de rîvnă, plini de curaj așa cum a fost Sfîntul Ioan Botezătorul.

Credincioși, adică să-L iubim pe Domnul mai presus de orice lucru : mai presus de interesele noastre, mai presus de persoana noastră.

Plini de rîvnă, adică să nu fim lași, ci să-L apărăm pe Hristos, cînd este hulit, cînd este batjocorit, să-L apărăm împotriva necredinței, a păcatului.

În sfîrșit martori curajoși, capabili de a răbda orice suferință pentru numele Lui.

Făcînd așa, Iisus Mîntuitorul, la a doua venire ne va face răsplătirea slugilor celor bune, alături de a celui mai strălucitor martor și luptător, Sfîntul Ioan Botezătorul.

A m i n !

Frați creștini,

Sărbătoarea de azi ne duce cu Duhul în Ierusalim. Aici asistăm ca martori la o ceremonie solemnă, prin care se împlineau două porunci ale legii lui Moise : slujba curățirii unei femei după naștere și ceremonia închinării unui copil lui Dumnezeu.

Legea veche prevedea ca orice femeie, vreme de 40 de zile după naștere, să se înfățișeze în templu și să aducă jertfă de ispășire, ca să fie curată. Și mai porunca ca toți primii născuți ai israilitenilor de parte bărbătească să fie închinați Domnului, în semn de aducere aminte de minunata slobozire din robia Egiptului și ca un omagiu adus Marelui Stăpîn ceresc.

Fecioara Maria din Nazaretul Galileii, prin umbrirea Duhului Sfînt, a născut un fiu, pe Cuvîntul cel din veci născut din Tatăl. La opt zile pruncul a fost tăiat împrejur după rînduiala legii și i-au pus numele Iisus, după cum fusese vestit de înger.

Iar cînd s-au împlinit zilele pentru curățirea Maicii Fecioare, Iosif și Maria au prezentat Pruncul Dumnezeiesc la Ierusalim ca să-L înfățișeze înaintea Domnului, aducînd și jertfa prescrisă de lege.

În aparență ceremonia nu se deosebea cu nimic de obiceiul de veacuri al fiilor lui Israil. O femeie din popor își îndeplinea o datorie religioasă, ca miile de alte femei. Dar în realitate prezentarea lui Iisus la templu a depășit hotarele legii lui Moise și se numără între actele mari ale mîntuirii tuturor neamurilor pămîntului.

Toate jertfele ce se aduceau la templu după prevederile legii Testamentului Vechi, aveau menirea să mențină trează în popor conștiința vinovăției față de Dumnezeu. Erau jertfe curate, primii născuți ai oamenilor, ai turmelor, floarea pîinii... Dar ele erau nedepline, jertfe incapabile să șteargă vina păcatului, să stabilească pacea între Creator și făptura Sa.

Era trebuință de o victimă fără nici o pată, fără nici o vină, o jertfă așa de curată, încît să fie vrednică de sfințenia lui Dumnezeu, așa de prețioasă încît să umple toată prăpastia dintre cer și pămînt...

Acea jertfă s-a adus ca în ziua de azi, în persoana Dumnezeu-Omului Iisus Hristos. Într-adevăr, ceea ce nu era în stare să săvîrșească singele taurilor, al mieilor și al țapilor sau fumul arderilor de tot, avea să desăvîrșească jertfa lui Iisus Hristos: ștergerea păcatelor tuturor oamenilor.

Iisus nu era un oarecare fiu de israilitean, ci era în același timp om adevărat și Dumnezeu adevărat. Apostolul Pavel Îl numește «*Mai întîi născut decît toată făptura*» (Col. 1, 15), ceea ce vrea să însemneze căpetenia tuturor oamenilor. Jertfirea trupului Său avea caracterul unei ispășiri în numele întregii omeniri. Ea avea să aibă loc mai tîrziu, pe Golgota. Dar ea începea în templul din Ierusalim, cînd pruncul se aducea de către Maria Preacurata, ca să se predea Domnului: «*Iată-mă, vin ca să fac voia Ta, Dumnezeule !*» (Evr. X, 7).

Pe vremea aceea în Ierusalim trăia un bătrîn drept și cu frica lui Dumnezeu. Vîrsta aceuia depășea cu mult măsura vîrstei unui muritor. O veche tradiție ne spune că ar fi avut 360 de ani. Cei de o seamă cu el muriseră de mult. De bătrînul Simion moartea nu se apropia. Ce semn, ce minune era cu dînsul ? Iată ce ne istorisesc cărțile Bisericii.

Se zice că Simion era unul din cei 70 de bărbați învățați care pe vremea lui Ptolomeu Filadelful a fost însărcinat să tălmăcească Scriptura Testamentului Vechi din limba evreiască în cea grecească.

Lui Simion i-au dat să traducă proorocia lui Isaia. Cînd a ajuns la capitolul 7, a dat peste cuvintele care spun: «*Iată, Fecioara va lua în pîntece și va naște un fiu și vor chema*

numele lui Emanuel» (7, 14). Traducătorul a înțeles că este o proorocie despre venirea lui Mesia.

Dar a socotit că cuvîntul «fecioară», este greșit și că trebuie înlocuit și tradus cu «femeie tînără, ascunsă de bărbatul ei». Căci nu înțelegea Simion cum ar putea naște fără prihană o fecioară. Și a tradus cu «femeie tînără». Atunci se zice că o minune s-a săvîrșit: acele cuvinte ce le-a scris în tălmăcire, le-a aflat a doua zi șterse de o mînă necunoscută, iar în locul lor a aflat cuvîntul «fecioară». Din nou a șters, din nou a apărut cuvîntul proorociei. Fiind în mare nedumerire și spaimă, Simion a avut o vedenie cerească prin care i s-a descoperit că nu va muri pînă nu va vedea cu ochii pe Fecioara care va naște pe Mesia.

Trecură ani după ani. Oamenii se nășteau, creșteau, îmbătrîneau, mureau... Simion nu se trecea. Dumnezeu a cărui putere se săvîrșește întru neputință, Dumnezeu, ca Stăpîn al vieții și al morții, a întărit viața dreptului peste rînduiala firii, prelungindu-i zilele prin har, pînă în vremea împăratului August... Pînă ce într-o zi, după o așteptare de trei veacuri, Simion a fost înștiințat de sus să meargă în templu ca să vadă împlinirea proorociei. Lume multă era acolo. Preoți jertfind, credincioși închinîndu-se, femei cu copilași în brațe.

Atunci a văzut bătrînul pe Hristos în brațele Prea Sfintei Fecioare, cu fața strălucind ca a soarelui, iar pe Maica Domnului înconjurată de o lumină cerească. Lumină se făcu și în sufletul dreptului. El cunoscuse dintr-o dată toată taina mîntuirii, văzu dinainte jertfa de răscumpărare a neamului omenesc, adusă prin Fiul lui Dumnezeu și Fiul Fecioarei, văzu chemarea neamurilor păgîne la mîntuire, prevăzu suferințele amare ale dumnezeieștii Maici... Și inspirat de Duhul Sfînt, cuprins de o mîngîiere adîncă, dreptul Simion luă Pruncul în brațe și exclamă: «*Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace ; Căci ochii mei văzură mîntuirea Ta, pe care ai pregătit-o să fie, înaintea feței tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel !*» (Luca 2 29—31).

Pruncul Iisus n-a rămas în templu, ci El a fost răscumpărat, după obicei, printr-o jertfă; a fost primit iarăși sub scutul părinților Săi după trup, care L-au dus în cetatea lor Nazaret.

Frați creștini,

Ceea ce a făcut Iisus în templu, a fost doar începutul lucrării Sale ce avea s-o facă pe Golgota. Căci nu peste multă vreme avea să vină ziua când Iisus trebuia să se jertfească singeros, să se dea nu în brațele lui Simion, ci în brațele Crucii. Patimile și moartea de pe Cruce n-au fost decît împlinirea a ceea ce a făgăduit Domnul cînd s-a predat lui Dumnezeu-Tatăl.

Sfinții Părinți și predicatorii Bisericii creștine, vorbind despre praznicul de astăzi, scot o învățătură practică din pilda dată de Iisus. Ei spun că așa precum Fiul lui Dumnezeu la prezentarea Sa la templu s-a predat cu totul voii Tatălui Său, așa și noi creștinii avem datoria să ne închinăm viața lui Dumnezeu.

Biserica Ortodoxă, pentru a da un chip văzut acestei îndatoriri, păstrează în cultul ei o ceremonie foarte impresionantă.

La 40 de zile după naștere, mama creștină își duce copilul nou născut la Biserică. Preotul îmbrăcat în odăjdii, iese în pridvorul lăcașului sfînt și o întîmpină cu binecuvîntare, citindu-i rugăciunile de curățire. Apoi slujitorul Domnului ia pruncul în brațe, îl introduce în Biserică și-l închină prin fața icoanelor. De este băiat, îl poartă chiar înlăuntrul sfîntului altar, iar de este fată, numai pînă la ușile împărătești.

Ce însemnătate, ce valoare are această ceremonie? Are valoarea unei consfințiri! Din clipa în care copilul este dus în Biserică, el nu mai aparține familiei sale, nu-și aparține sieși, ci se predă lui Dumnezeu, se angajează să rămîină în slujba lui Dumnezeu toată viața sa, să trăiască pentru El.

Ei bine, ceea ce în copilărie se face în chip simbolic, ca o făgăduință, trebuie împlinit în adevăr. Fiindcă Biserica ne în-

deamnă de multe ori în rugăciunile sale din sfînta slujbă «*și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm!*».

Dar va zice cineva: cum să ne mai predăm lui Dumnezeu? Căci doar ai Lui sîntem. El ne-a făcut, de El atîrnăm în fiecare clipă.

Da, ca fapte sîntem proprietatea lui Dumnezeu, după cum vasul aparține olarului care l-a făcut. Însă noi avem un domeniu care este numai în stăpînirea noastră, de care putem dispune cum vrem. Și acesta este *inima noastră*. Dumnezeu vrea inima noastră, o dorește întregă, fără rezervă, fără întrerupere. El vrea ca în rîndul fapturilor să nu existe nici un lucru, nici o ființă, nici o stare pe care să le preferăm Lui, Stăpînul tuturor. Ci din voia liberă, din dragoste curată, pe Dumnezeu să-L iubim mai presus de orice pe lume.

«*Ascultă Israile, Domnul Dumnezeuul tău este singurul Domn... Să-L iubești cu toată inima ta*» (Deuter. 6, 4). Asta vrea să zică: toate gîndurile noastre, toate dorințele noastre să fie îndreptate spre El și să nu avem vreun alt Dumnezeu de care să ne lipim și să-i slujim. Dumnezeu ne vrea din plin, cu trupul și cu sufletul.

De ne trimite binele sau răul, bucuria sau întristarea, mărirea sau ocară, în toate împrejurările sîntem datori să ne supunem Lui fără cîrtire, cu mulțumire și recunoștință.

Pun întrebarea: oare ne predăm noi cu totul lui Dumnezeu așa cum dorește El? Vai! cît de străini sîntem noi de așa o iubire!... Dacă Dumnezeu nu e uitat cu totul, este pus mereu mai prejos decît lucrurile pieritoare, mai prejos de rațiunea noastră, de avere, de plăcerile noastre. Pretindem că sîntem ai lui Dumnezeu, dar nu băgăm deloc în seamă poruncile Lui. Pretindem că sîntem ai lui Dumnezeu, dar facem voia diavolului. Pretindem că-L iubim, dar cînd e vorba să ne lăsăm de răutățile noastre, amînăm pocăința pentru vremea bătrînețelor...

Să nu ne amăgim, fraților! Dumnezeu nu se lasă batjocorit! O iubire amestecată, inimile împărțite între dragostea de lume și de cele veșnice, evlavie de formă, El le respinge, nu le poate suferi, îi ajung o povară, le urăște, după cum ura jertfele iudeilor care îi aduceau tămîie și arderi de tot la cortul

întîlnirii păgîneşti. «Cînd ridicaţi mîinile voastre către Mine, Eu îmi întorc ochii aiurea» (Isaia, 1, 15), zicea El.

Numai atunci evlavia noastră are valoare, cînd din ea iese o încredere în Dumnezeu, o supunere, o alipire de El, o legătură de iubire care să însemneze cel mai important lucru din viaţa noastră.

«Nu ştiţi, zice Apostolul Pavel, că celui ce vă daţi spre ascultare robi, sînteţi robi aceluia căruia vă supuneţi?» (Rom. 6, 16).

Vedeţi, lumea ne cere, Dumnezeu ne cere. Cui ne vom da? Să ne facem robii lumii? Dar lumea trece. Să slujim şi lumii şi lui Dumnezeu? Dar asta nu-i posibil, căci «nimeni nu poate sluji la doi domni» (Matei 6, 24). Nu ne rămîne decît să ne supunem şi să ne predăm lui Dumnezeu. «Înfăţişaţi-vă pe voi lui Dumnezeu, ca vii, sculaţi din morţi, şi măduarele voastre ca arme ale dreptăţii pentru Dumnezeu» (Rom. 6, 13).

Asta trebuie să facem! Spre această datorie ne îndeamnă praznicul de astăzi.

Iisus cînd a fost adus în templu, s-a dăruit cu totul voii Tatălui Său. Cînd a murit pe Cruce, n-a cruţat nici o picătură din sîngele Său, ci întreg l-a dăruit pentru ştergerea păcatelor noastre.

Cînd prăznuim întîmpinarea Domnului, să ne umplem de aceeaşi simţire de supunere şi iubire ca în toată viaţa noastră, «ori de trăim ori de murim, ai Domnului sîntem» (Rom. 14, 8).

Să ne punem toată nădejdea în El şi să aruncăm toată grija noastră asupra Lui. Să ne ferim de orice păcat, de orice răutate, de orice lăcomie! Să dispreţuim cele vremelnice, ca nu cumva luptînd pentru ele peste hotarul îngăduit, să călcăm porunca iubirii şi să cădem din dragostea lui Dumnezeu.

Să rîvnim a păşi pe urmele sfinţilor, imitînd drumul lor neodihnit, rîvna lor aprinsă şi stăruinţa de a dobîndi «cetatea stătătoare» care este în ceruri.

Iar dacă-L vom căuta pe Domnul, Îl vom şi afla. Iar aflîndu-L, vom fi ai Lui şi în viaţa aceasta şi în cea viitoare, iar El ne va ocroti, ne va mîngîia şi ne va ferici!

A m i n !

Cultul Maicii Domnului

Fraţi creştini,

Turiştii care vizitează Ţara Sfîntă spun că între alte locuri foarte mult căutate de vizitatori, este locul numit «Fîntîna Mariei». Lîngă liniştitul Nazaret din Galileea se păstrează încă fîntîna din care scotea apă pentru casa ei Fecioara Maria, Maica Domnului Iisus Hristos. Locuitorii satului o privesc cu multă pietate, o păstrează cu deosebită grijă, ca pe un monument biblic de mare renume. Din apa acelui izvor locuitorii beau şi se răcoresc pînă astăzi.

Fîntîna Mariei!... Nu numai nazaritenii au o atare comoară, ci şi noi fiii Bisericii Ortodoxe ne bucurăm de un astfel de izvor viu şi îndestulat. Dar nu cu apă pentru trupuri, ci pentru suflete, nu o fîntînă de piatră, ci una spirituală. Mă gîndesc la cultul Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu.

Cunoaştem cu toţii că pe lîngă adorarea lui Dumnezeu cel unul în fiinţă şi întreit în persoane — Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt — noi avem şi o cinstire specială adusă Fecioarei Maria. Numele ei este invocat în rugăciuni, în acatiste, în sfînta liturghie. În cinstea Maicii Domnului s-au stabilit încă din vremuri străvechi zile de sărbătoare. Icoanele Preacuratei împodobesc bisericile şi casele credincioşilor. Tablourile renumite, opere ale unor pictori celebri, constituie frumuseţea şi bogăţia cea mai mare a galeriilor şi a muzeelor de artă. Imnuri şi poezii de mare inspiraţie s-au dedicat Împărătesei îngerilor...

Ce i-a determinat pe înaintaşii noştri în credinţă să așeze acest cult al Născătoarei de Dumnezeu? Are el un temei bi-

blic ? Iar dacă are, ce beneficiu prezintă pentru viața noastră religioasă acest cult ?

Bunavestire, unul din cele mai luminate praznice ale Născătoarei, ne dă prilej bun să ne lămurim asupra acestor întrebări.

Fraților,

Iubitorul de oameni și milostivul Dumnezeu, văzînd neamul omenesc chinuîndu-se de diavolul, a binevoit să-l izbăvească din mîinile începătorului răutății. Pentru aceasta, în sfaturile înțelepciunii Sale, Tatăl ceresc a hotărît să-L trimită în lume pe unul-născut Fiul Său, ca Acesta să ia trup omenesc, să sufere și să moară pentru fiii neascultării, pentru ca prin jertfa Cuvîntului lui Dumnezeu oamenii să scape de blestemul și moartea de demult și să fie aduși iarăși la mărirea și fericirea cea dintîi.

De mii de ani omenirea aștepta un Mîntuitor. Dumnezeu L-a promis încă în rai primilor oameni, profeții L-au fost vestit, lumea suspina după El.

Cînd a sosit «plinirea vremurilor», milostivul Părinte a încredințat taina și începutul mîntuirii oamenilor unui înger. Arhanghelul Gavriil a fost trimis să anunțe «bunele vestiri».

«Trimis a fost arhanghelul din cer la Fecioara cea neprihănită de nuntă, să-i vestească zămisirea în chip străin. Trimisă a fost sluga cea fără de trup în Nazaret să anunțe venirea Stăpînului. Trimis a fost ostașul ceresc la palatul mării cel însuflețit, să gătească Ziditorului locaș nesfîrșit» (Stihira Litiei).

«Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine», a fost salutul solului ceresc. La auzul acestor cuvinte Fecioara a rămas plină de tulburare : cine să fie străinul, ce înțeles să aibă cuvintele lui ?

Atunci cel coborît din locurile cerești a dat răspuns și a zis : «Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Iată că vei lua în pîntece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema.

Iar Domnul Dumnezeu îi va da Lui tronul lui David, părintele Său și va împărăți în veci peste casa lui Iacov și împărăția Lui nu va avea sfîrșit» (Luca 1, 30—33).

Maria era fecioară și la vîrstă foarte tînără. De aceea în clipa cînd îngerul Gavriil îi vesti împlinirea unei nașteri, ea întrebă nedumerită : «Cum va fi aceasta de vreme ce eu nu știu de bărbat ?». Nici necredință, nici curiozitate deșartă nu erau în întrebarea Mariei, ci doar uimire respectuoasă și rîvnă curată de a-și ocroti fecioria. «Din pîntece curat cum este cu putință să se nască fiu ?».

Răspuns-a îngerul și a zis : «Duhul Sfînt se va pogorî peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri. De aceea și Sfîntul care se va naște din tine se va chema Fiul lui Dumnezeu» (Luca 1, 35).

La auzul acestor cuvinte Preacurata a crezut, s-a încredințat voii lui Dumnezeu, a primit chemarea înaltă ce i se oferea și a zis într-o adîncă smerenie : «Iată roaba Domnului, fie mie după cuvîntul tău !» (Luca 1, 38).

Atunci minunea minunilor s-a împlinit : feciorescul trup L-a primit pe Cuvîntul cel veșnic, Duhul a sfințit pe Fecioara și a curățit-o ca pe o biserică vie, ca să devină «chivot ceresc», purtător al Împăratului veșnicilor.

Aici este de descoperit temeiul cel neclintit al cultului Preacuratei. Ea a fost aleasa mireasă a lui Dumnezeu, cuibul vulturului ceresc, cum o numește Biserica Ortodoxă, steaua care a descoperit lumii pe Soarele dreptății. Faptul de a-L fi născut pe Mîntuitorul Iisus Hristos, de a-I fi împărtășit Celui ce a zidit universul carne și sînge, o înaltă pe această fiică a Evei mai presus de orice creatură, mai presus de orice demnitate.

Mare este vrednicia unei regine, mare cinste are mama unui geniu, a unui sfînt. Dar să fii Maică a lui Dumnezeu, să-L porți în pîntece, să-L naști și să-L porți pe brațe pe Făcătorul a toate, asta depășește orice onoare.

«Din Maria s-a născut Hristos» (Mat. 1, 16). Așa încheie evanghelistul cartea neamurilor lui Iisus. Iar pe adevărul acestor cuvinte, ca pe o stîncă de granit, se așază tot ceea ce generațiile de credincioși au închinat Celei pline de dar.

Am putea noi oare rămâne reci și indiferenți, față de această Mireasă a Duhului Sfânt înaintea căreia un înger s-a plecat și i s-a închinat? Niciodată! Noi cinstim ceea ce în-suși Dumnezeu a cinstit. Când îi invocăm numele în rugăciune, când apelăm la ajutorul ei, când dedicăm Maicii Domnului anumite zile de peste an, noi nu facem decât să împlinim o profeție pe care Preacurata a avut-o când o rudă de a ei, Elisabeta, a primit-o în casa sa: «*Iată de acum mă vor ferici toate neamurile. Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic și sfânt este numele Lui*» (Luca 1, 48—49).

Profeția s-a împlinit și este vie și în mijlocul nostru. Încă din vremea Apostolilor, Maica lui Iisus s-a bucurat de o specială dragoste și un adânc respect. Cultul ei s-a dezvoltat în cursul secolelor ca un pom cu roade dulci din care s-au hrănit toți drept-credincioșii creștini. Sfinții Părinți și marii dascăli ai lumii au lăudat-o în scrierile lor, au apărat-o împotriva ereticilor hulitori de cele sfinte. Poeții au cântat-o, pictorii au zugrăvit cinstitul ei chip, femei și biserici îi poartă numele... «*Iată de acum mă vor ferici toate neamurile*».

Permiteți-mi să citez doar câteva rînduri dintr-o carte a Ortodoxiei pentru preamărirea celei pline de dar: «Este atît de înaltă mărirea Fecioarei, încît dacă am aduna și am așterne la picioarele ei toată lumina cerului, toate florile cîmpului, toate cîntările raiului, toate ar fi depășite de mărirea cu care a îmbrăcat-o Dumnezeu pe Maica Domnului. În fața acestei măriri luminile se întunecă, florile pălesc, iar armoniile raiului sînt slabe. Singur Duhul Sfânt care a vorbit prin înger a putut aduce laudă după vrednicie Maicii Sfinte cînd a zis: «Bucură-te cea plină de dar, Domnul este cu tine». (N. Mladin, «Bucură-te Mireasă, pururea Fecioară», p. 5—6).

Nesfîrșite sînt, fraților, darurile și binecuvîntările care izvorăsc din acest cult al Maicii Domnului. În primul rînd cinstirea Preasfintei Fecioare întărește dragostea noastră față de iubitul ei Fiu, Domnul Iisus. Este imposibil a o iubi pe Sfînta Fecioara Maria și a nu iubi pe Acel pe care ea L-a adus lumii în trup, după cum este cu neputință ca cineva să-L caute pe Mîntuitorul și să nu se simtă atras de Preacinstita Sa Maică. Căci prin ea L-am primit pe Iisus. De aceea cu bună

dreptate sfînta noastră Biserică o aseamănă pe Născătoarea cu scara din vedenia lui Iacob, care unea cerul cu pămîntul: «Bucură-te scară cerească pe care s-a coborît Dumnezeu».

În Fecioara Maria avem apoi modelul cel mai frumos de viață omenească, idealul de desăvîrșire morală. Citeam zilele trecute că recent pe vîrfurile Everest a fost așezată o statuie uriașă a Maicii Domnului cu Pruncul, ca să fie un stimulent pentru curajoșii care se avîntă spre culmile munților. Pe «Everestul» spiritual al omenirii, Fecioara Maria e pururea ființa care ne inspiră și ne călăuzește spre vîrfurile însoțite ale desăvîrșirii.

Mama lui Iisus a infuzat în toate timpurile în arterele omenirii imense energii morale, care au regenerat-o, au curățit-o, au apărat-o de stricăciune. Ea este modelul neegalat al credinței, al iubirii de Dumnezeu, al slujirii aproapei în dragoste, pilda curăției sufletești, al devotamentului matern și al răbdării în suferință. Spre acest «rai însuflețit» cum o numește o cîntare ortodoxă, privesc toți iubitorii de perfecțiune și-și modelează viața după tiparul ei.

Monahii care se devotează vieții de mănăstire, tineri care luptă pentru integritatea fecioriei lor, mame care se jertfesc pentru nașterea și creșterea în frica de Dumnezeu a copiilor lor, soți credincioși pînă la moarte, suferinzi care se luptă pe marea acestei vieți, — toți spre Maica Domnului privesc, de la care își iau curaj și putere. Tot ce este mai bun și mai frumos în cultura inimii și în moravurile popoarelor, în Sfînta Fecioara Maria își are începutul și desăvîrșirea. Ca model, în adevăr Preacurata este «Stîlp de foc care povățuiește pe cei din întuneric».

În sfîrșit Maica Domnului Iisus este și maica noastră a credincioșilor. Pe cruce, cînd Mîntuitorul aducea jertfa supremă pentru răscumpărarea omenirii, El a avut grija din urmă s-o încredințeze pe cea care L-a întrupat ca om ucenicului său iubit, Ioan Evangheliștul: «*Iată, mama ta*» (Ioan, 19, 27).

În acel ceas, pe Golgota, în persoana apostolului Ioan era reprezentată toată Biserica lui Hristos, iar prin acel ucenic

noi toți am primit o apărătoare, o maică spirituală. Prin acel testament semnat cu sînge, am devenit fiii Mariei.

Pe cît este de adîncă marea, pe atît de mîngîietoare este această credință că noi nu sîntem orfani, că nu sîntem părăsiți, ci că acolo, lîngă altarul Prea Sfintei Treimi avem o caldă apărătoare în nevoi, care pururea ne poartă în inima sa și mijlocește pentru noi.

La nunta din Cana Galileii, Iisus a săvîrșit prima minune, ajutînd pe cei în lipsă și bucurîndu-i. Dar această minune a fost urmarea cererii Maicii Preasfinte. Precum acolo așa și acum și în veci de veci mijlocirea Maicii e puternică, deschide vistierile milostivirii lui Dumnezeu și ne dă vinul bucuriei, al biruințelor, al mîngîierilor.

Scriptura ne asigură că *«mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului»* (Iacob, 5, 16). Credem și mărturisim că, cu mult mai mare trecere are la Stăpînul lumii Aceea care în sfințenie și merite personale este deasupra tuturor dreptilor.

Pentru toate acestea, fraților, să rămînem credincioși acestui cult pe care l-am moștenit din vechime adîncă.

S-o cinstim pe Născătoarea pentru că însuși Dumnezeu a binecuvîntat-o cu toate darurile. S-o avem pururi ca o călăuză și cale de lumină pe aceea a cărei frumusețe sufletească minunează pe îngeri. Să alergăm sub acoperemîntul ei prea puternic, fiindcă iubirea ei de mamă învăluie lumea într-un nor de milă. Puterea ei de Doamnă a cerului și a pămîntului este fără egal.

În «fîntîna Mariei», în cultul Maicii Domnului sînt ascunse mîngîieri și daruri nesfîrșite.

Să continuăm a le aprecia și folosi pentru o mai mare glorie a lui Dumnezeu și pentru a noastră mîntuire.

A m i n !

MUCENICIA SFINTULUI GHEORGHE

Frați creștini,

Primăvara, anotîmpul mult dorit, a sosit.

După zilele neguroase și geroase ale iernii, văzduhul s-a înseninat și soarele din înaltul cerului își trimite razele sale binefăcătoare.

Prin puterea luminii și a căldurii soarelui, toate renasc la viață nouă. Crîngurile înverzesc, pomii se umplu de floare, vietățile se mișcă vesele, păsările își construiesc cuiburile dragi. Iar noi, în aceste zile de aur, din toată inima ne bucurăm, ca unii care prin ființa noastră sîntem o părticică din marea natură.

Dar cu mult mai frumoasă decît primăvara din largul firii este primăvara din lumea harului divin. Ne gîndim la zilele de glorie ale Bisericii cînd Duhul Sfînt a suflat cu putere prin cîmpiile credinței și a trezit viața acea minunată în Dumnezeu.

După veacuri de întuneric, răsărit-a lumii Hristos, soarele dreptății. Dintr-un mormînt s-a ridicat, dar pînă la cer s-a înălțat, strălucind în slava cea în veci neapusă a Tatălui. De acolo Fiul lui Dumnezeu a trimis lumii pe Duhul Sfînt, făcătorul de viață, cum își trimite soarele razele sale.

Și ce minunată trezire a săvîrșit lumina cerească a Duhului !... Aceasta a făcut din pescari apostoli, din neștiutori înțelepți, din cele slabe a dres lucruri care au dat de rușine pe cele tari, din păcătoși a format îngeri în trup.

Însă din toate lucrările harului lui Hristos ce s-au împlinit în Biserica veche, credem că nu este alta mai măreață ca mucenicia creștină.

Biserica ne-a chemat astăzi ca o mamă prea bună, ca să ne arate acea minune, ca să ne umple inimile de bucurie și de mîngiere. Iar prilej fericit pentru această priveliște este praznicul unuia dintre cei mai viteji dintre mucenici, *Sfîntul Gheorghe*.

Cu ce cununi de laude vom încununa pe marele atlet al lui Hristos? Cu ce meșteșuguri de grai vom preamări pe luceafărul care strălucește în lumile cele de sus? Ce limbă este în stare să descrie faptele care au uimit și pe îngeri?

Totuși, oricît de nereușită ar fi vorbirea noastră, datorită ne îndeamnă să vă arătăm gloria mucenicilor în general și să vă descriem viața și faptele marelui mucenic pe care-l pomenim astăzi. Deoarece sîntem încredințați că astfel de pilde de luptă și suferințe pentru Hristos nu vor fi fără înfrîurire binefăcătoare asupra sufletelor voastre.

Frați creștini,

Înainte de a se înălța la cer Iisus i-a trimis pe ucenicii Săi la propovăduire și le-a zis: *«Iată că vă trimit ca pe niște oi în mijlocul lupilor... Căci vă vor da pe mîna sinedriilor și în sinagogle lor vă vor bate cu biciul. La dregători și la regi veți fi duși pentru Mine, spre mărturie lor și păgînilor»* (Mat. 10, 16—17). Și le-a mai zis: *«Vine ceasul cînd tot cel ce vă va uide să creadă că aduce închinare lui Dumnezeu»* (Ioan 16, 2).

Acea profeție s-a împlinit nu după multă vreme, cînd apostolii au fost prinși, legați, aruncați în temniță și omorîți de vrăjmașii crucii — iudeii. Însă ura împotriva lui Hristos și a ucenicilor Lui a continuat și în vremurile următoare. Ea a atins formele cele mai groaznice pe vremea împăraților romani.

Aproape 300 de ani, cezarii păgîni au prigonit Biserica Domnului cu o ură fără margini. Dorința lor era să distrugă cu desăvîrșire noua credință, să păstreze cultul vechilor zeități, ba doreau ca ei înșiși împărații, să fie adorați ca niște dumnezei.

Rîvna diavolească de a ține pe oameni sub jugul unei religii mincinoase, a întîmpinat o puternică rezistență din partea creștinilor. Ucenicii lui Hristos n-au primit închinarea idoloilor, ci au afirmat cu tărie, credința în Dumnezeu Cel viu. Atunci i-a ajuns pe creștini soarta profetită de Iisus. Ei au fost sfîșiati ca niște miei de dinții lupilor.

Imensă este lumea pătimitorilor creștini. Soldați, negustori, păstori, sclavi, stăpîni, dregători, preoți, scriitori, bărbați în floarea vieții, femei, copii, bătrîni — de toate vîrstele, toate stările au dat victime singeroșilor prigonitori.

Grozavă a fost felurimea caznelor la care au fost supuși creștinii... Pierderea posturilor și a averilor, muncile forțate, întemnițarea, bătăile, tăierea capului, răstignirea, arderea pe rug, aruncarea înaintea fiarelor din circuri, înecul, arderea în cazanele cu plumb topit — iată ce chinuri au inventat înversunații dușmani ai lui Hristos împotriva ucenicilor Lui.

Dar mucenicii în toate aceste pătimiri s-au arătat răbdători și tari ca diamantul. Întăriți de credința lor ca o stîncă, încălziți de focul iubirii de Dumnezeu, ei au suferit cu un eroism sublim, cu o seninătate nemaiîntîlnită.

A suferi cu ură în inimă, a primi lovituri cu disprețul pe buze, a muri blestemînd sau ocărînd, înseamnă neputință sau disperare. Pe cînd mucenicii au suferit cu bunătate, cu blîndețe, plini de dragoste pentru prigonitorii lor, mulțumindu-le că le-au dat prilejul să sufere pentru Dumnezeu lor. Curajul eroilor creștini a fost fără fanfaronadă. Ei au avut o ținută modestă, un calm surizător, un mare duh de umilință, care arătau că în inimile lor lucra o putere mai presus de lume.

Ei bine, într-o astfel de ceată, în rîndurile unei astfel de oștiri a luptat și a biruit eroul creștin pe care-l pomenim azi.

Slăvitul și minunatul Gheorghe a trăit în veacul al IV-lea după Hristos, pe vremea împăratului Dioclețian. Acest tiran Dioclețian a fost cel mai crud și mai înversunat dușman al creștinismului. Istoria ne arată că el ura așa de mult credința în Hristos, încît nădăjduia s-o poată smulge cu totul din omenire. Se zice că a bătut și monedă cu inscripția: *«În semnul nimicirii numelui de creștin»*.

În vremea aceea Dioclețian porunci cu strășnicie ca nimeni să nu se închine Dumnezeului creștin. Făgădui să cinstească cu mari daruri și demnități pe cei ce se vor lepăda de Hristos, amenință cu moartea silnică pe toți mărturisitorii Lui.

Pe atunci în țara Capadociei trăia un tânăr tribun, cu numele Gheorghe. Se trăgea din neam nobil, strălucit. Datorită deștinției sale, Gheorghe deținea postul de răspundere militară și administrativă de comis sau mare dregător imperial.

Cînd acest tânăr auzi de porunca trimisă de Roma, se vădi pe față că este creștin. În loc să-și tăgăduiască convingerile sale, el arătă deșărtăciunea și neputința idolilor și muștră pe cei ce se închinau lor. Dioclețian încercă să-l înduplece pe tânărul slujitor al imperiului să renunțe la deprinderea de a se închina Crucii. Dar nici făgăduințele, nici îngrozirile nu avură vreo putere asupra lui. Atunci începură patimile, fu o luptă crîncenă între mărturisitorul Evangheliei și fiorosul cezar, mai grea ca cea dintre David și filisteanul Goliat. Și de mai lungă durată.

Chinușorii își făceau socoteală că prin dureri corporale vor putea smulge creștinului o lepădare. De aceea sfîntul fu legat de o roată ținută cu fiare și fu aruncat într-o ripă. Apoi fu aruncat într-o groapă cu var, unde stătu trei zile. Încălțăminte de fier i se puse în picioare ca să alerge cu ea, iar în încălțăminte cuie. Spatele îi fu lovit cu vine de bou. Ba chiar sulită ascuțită i se înfipse în trup.

Dar toate încercările acestea nu-și atinseră scopul. Prin puterea lui Dumnezeu, sfîntul ieși din toate cu trupul nevătămat și cu sufletul neschimbat. A răbdat toate încercările cu bărbăție. Cu cît era mai tare silit să-L tăgăduiască pe Hristos, cu atît gura sa mărturisea dumnezeirea Mîntuitorului.

Ba curajul mucenicului ajunsese pînă acolo, încît luptătorul intră în capîștele păgînilor și răsturnă chipurile idolilor. Acest lucru aprinse în așa măsură minia prigonitorilor, încît ei cerură împăratului să se aplice cîtezătorului ostaș creștin pedeapsa supremă. Tiranul Dioclețian dădu sentința de moarte, și Sfîntului Gheorghe i se tăie capul, ca și odinioară marelui Pavel.

Murit-a neîmfricatul luptător. *«Sîngele i-a fost turnat ca o jertfă de băutură peste jertfa și slujba credinței sale»* (Filip. 2, 16). Pentru privitori, căderea aceluia cap cu față tinăre trebuie să fi fost socotită o înfrîngere. Dar pierderea aceea a însemnat o mare biruință : urcare la gloria cea mai înaltă.

Pierderea vieții Sfîntului Gheorghe a fost cel mai mare cîștig. În vreme ce călăii săi zac în uitare, avînd ca mormînt iadul iar ca amintire necinstea, Sfîntul Gheorghe care L-a mărturisit pe Hristos înaintea oamenilor, este acum mărturisit de Fiul lui Dumnezeu înaintea Tatălui ceresc.

Creștinătatea îi păstrează amintirea ca pe un bun de mai mare preț ca aurul. Amintirea Sfîntului Gheorghe nu se va uita niciodată.

Cît va curge vremea, cît va avea cerul un soare, ea va dăinui. Slava mucenicului nu se va stinge nici cînd vor înceta să existe stihilele lumii acesteia. Căci ea va străluci în slava vieții veșnice. Căci văzătorul tainelor cerești, Sfîntul Ioan Evanghelistul, descoperind mărirea mucenicilor în împărăția lui Dumnezeu, ne spune : *«Iată mulțime mare, stînd înaintea tronului și înaintea Mielului îmbrăcată în haine albe, cu ramuri de finic în mîna... Aceștia sînt cei ce vin din strîmtoarea cea mare și și-au spălat veșmintele lor și le-au făcut albe în sîngele Mielului... Nu vor mai flămînzii, nici nu vor înseta, nici nu va mai cădea soarele peste ei și nici o arșiță. Căci Mielul, Cel ce stă la mijlocul tronului, îi va paște pe ei și-i va duce la izvoarele apelor vieții»* (Apoc. 7, 9 ș.u.).

Frați creștini,

Ne rămîne să vedem care sînt foloasele ce le putem culege pentru viața noastră din privirea muceniei Sfîntului Gheorghe.

Mai întîi, pomenind pe strălucitul erou al creștinătății, în inimi ni se strecoară un sentiment de legitimă mîndrie.

Mucenicul din Capadocia este alături de toți confrății săi de suferință, luminat ctitor al credinței pe care o mărturisim și noi.

După Sfinții Apostoli, mucenicii sînt ostașii lui Hristos, martorii Lui, care prin suferințele și sîngele lor au contribuit cel mai mult la gloria Bisericii Mîntuitorului, deoarece privești moartea acelor oameni a emoționat și transformat o lume întreagă. Oricine privea statornicia, curajul și mai ales minunile acelor eroi, își dădea seama că în ei lucra puterea lui Dumnezeu, biruia adevărul. Și mulți păgîni s-au convertit la picioarele crucii din privești sfîrșitului vieții mucenicilor. Sau cum prea frumos zice un Părinte bisericesc: «Sîngele creștinilor s-a făcut sămînță pentru noi creștinii» (Tertulian).

Moartea mucenicului Gheorghe pentru credința noastră este o dovadă a lucrării Duhului Sfînt în Biserică. Ea a însemnat o biruință asupra păgînismului, a închinării la idoli, o înfrîngere a diavolului.

Din cauza aceasta îl vom pomeni cu mîndrie și cu recunoștință cît vom trăi. Așa cum nu pîere din inimile noastre amintirea faptelor eroilor noștri care și-au dat viața lor pentru patrie, așa vom păstra în cinstire nemuritoare pe cei ce au murit pentru adevărul lui Dumnezeu.

Al doilea fel de binefacere izvorită din cultul Sfîntului mare mucenic, este că *el se roagă pentru noi*. În descrierea vieții sale pămîntești, ni se spune că încă pe cînd trăia între semenii săi, Sfîntul Gheorghe a săvîrșit minuni, a vindecat boli, a întărit nădejdea celor întristați, ba chiar citim că el, cu puterea ce i se hărăzea de sus, a înviat un mort.

Cu mult mai mare este puterea Sfîntului acum cînd este preamărit. Nu că ar fi un fel de Dumnezeu mai mic care să ajute prin propria sa putere. Noi știm că sfinții sînt mijlocitori la tronul lui Dumnezeu. Ei se roagă neîncetat pentru Biserica luptătoare, pentru care au luptat și au murit. Așa că și Sfîntul Gheorghe, a cărui pomenire o facem, mijlocește înaintea Mielului, ca pentru niște frați ai săi mai mici, ca Domnul să se îndure de ei, să le ajute în necazurile lor, să-i izbăvească de dușmanii lor, să le ierte păcatele...

Sîntem încredințați că «*mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului*» (Iacob 5, 16). De aceea să alergăm totdeauna la ocrotirea Sfîntului mucenic, și el prin darul pe care îl are de la vistierul tuturor bunătăților, ne va ajuta.

În sfîrșit, cultul Sfîntului Gheorghe ne este scump și pentru alt motiv: *el este modelul nostru, călduza noastră pentru viața în Hristos*. Noi trebuie să-l imităm!

Datoria aceasta de a-l imita, ne-o arată Sfîntul Apostol Pavel cînd zice: «*Aduceți-vă aminte de mai marii voștri... priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și le urmați credința*» (Evr. 13, 7).

Mulți nu vor pricepe de îndată, cum putem noi cei de astăzi să urmăm pilda unui mucenic. Ne explicăm.

Există un martiriu al credinței pe lîngă cel al sîngelui. În orice împrejurare ar trăi un creștin, el trebuie să facă o mărturie pentru Hristos prin viața sa, prin împlinirea datoriilor sale de ucenic al Mîntuitorului. Iar a călca pe urmele Mîntuitorului, a împlini poruncile dumnezeiești, se cere de multe ori un eroism adevărat. Astăzi nu există tirani care să ne silească a ne lepăda de Hristos. Dar tiranul cel mare, diavolul, la tot pasul urmărește să nu facem voia lui Dumnezeu.

Astăzi nu ne pretinde nimeni să alegem între situația socială și între atașamentul nostru față de Domnul Iisus Hristos.

Dar în inimile noastre se dă mereu lupta pentru iubirea de lume și iubirea de cele mai presus de lume. Pentru care ne vom hotări? Sfinții din vremurile de demult n-au ezitat o clipă, a se desface cu bucurie de averile lor, de tinerețele lor, de dregătoriile lor pentru a cîștiga cetatea cea stătătoare... Oare nouă nu ni s-a poruncit să ajungem la același țel?

Da, pentru a fi ucenici adevărați ai lui Hristos, pentru a-L mărturisi la mijlocul acestui veac păcătos, pentru a crede în cele ce nu se văd, pentru a fi curați, cinstiți, milostivi, iertători, avem lipsă de o mare putere sufletească. Iar aceasta nici un izvor nu ne-o oferă mai bogat ca pildele mucenicilor.

Ați văzut ce fapte minunate a săvîrșit strălucitul luceafăr al Bisericii, Gheorghe. Om ca și noi, avînd aceeași fire, trăind sub razele aceleiași Evanghelii, dar în împrejurări cu mult mai grele pentru credință, mucenicul a săvîrșit fapte care au stîrnit admirația veacurilor. Noi de ce nu le-am putea împlini pe cele mai puțin grele?

LA SFINȚII ÎMPĂRAȚI CONSTANTIN ȘI ELENA

Iubiți creștini,

Pomenim astăzi cu laudă pe cei care sînt «întocmai cu apostolii și de Dumnezeu încoronații împărați Constantin și Elena».

Doresc ca la acest praznic luminat să rostesc un cuvînt de preamărire pentru sfinții pe care îi serbăm. Voi face-o cu bucurie, dar și cu sfială pe care mi-o dă conștiința nevredniciei mele.

«Numai cineva cu avuții multe poate aduce vrednice daruri unui împărat» — exclama la un prilej ca cel de astăzi marele vlădică Antim Ivireanu. «Numai cel ce se socoate pe sine înțelept poate lăuda după cuviință un învățător. Dar eu știindu-mă și sărac și lipsit de învățătură, cum să grăiesc?».

Un sentiment asemănător stăpînește și inima mea în această clipă. Totuși voi grăi! Mă îndeamnă chemarea mea de învățător al credincioșilor, mă mină dorința de a vă întări dragostea față de trecutul glorios al Bisericii noastre. Îmi dă curaj gîndul la ajutorul lui Dumnezeu «Care pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește».

Așa că în cuvîntul meu de astăzi, voi încerca să arăt meritele Sfinților Împărați pentru Biserica creștină și Ortodoxie, precum și însemnătatea faptelor lor pentru viața noastră.

Pilda eroică a Sfintului Gheorghe trebuie să ne cucerească pentru o trăire mai sfîntă. Ea trebuie să se oțelească pentru o luptă mai intensă în vederea viețuirii cu Hristos. Mai multă credință, mai fierbinte dragoste pentru Dumnezeu, mai multă grijă pentru trebuințele sufletului, iată care sînt datoriile noastre pentru viața de acum.

A ține sărbătoare în cinstea Sfintului, a-i folosi numele pentru botezarea unui prunc, a face o rugăciune pentru ca el să ne ajute în necazuri, desigur, sînt lucruri folositoare. Dar a-i urma pilda, aceasta este cel mai important. Și datorită asta v-o predică Biserica!

Frați creștini,

Lăudat să fie Domnul că ne-a învrednicit și anul acesta să admirăm floarea cea mai aleasă a Ortodoxiei, trandafirul cel cu dulce miros, pe neînfricatul atlet al lui Hristos, pe marele Gheorghe.

După cum de la o plimbare în aer curat ne întoarcem acasă înviorați și cu noi puteri de muncă, așa de la acest popas înviorător al credinței să plecăm voioși și întăriți.

Bucurați-vă că aparțineți unei Biserici care a înscris pagini atît de glorioase în trecutul său. Apoi silindu-vă să sporiiți în credință și în fapte bune, să faceți ca prin viața voastră Dumnezeu să fie preamărit pe pămînt, precum este «minunat întru sfinții Săi» în ceruri.

A m i n !

Iubiți creștini,

De s-a arătat vreodată în chip vădit mâna lui Dumnezeu în istoria Bisericii Sale, apoi aceasta a fost în zilele lui Constantin cel Mare.

Cunoașteți patimile ce le-au îndurat creștinii sub împărații păgîni. Vreme de peste trei veacuri cezarii romani au prigonit cu o ură și o cruzime nemaipomenită pe ucenicii lui Hristos. I-au prigonit din neînțelegere, din interes, din minie că închinătorii Dumnezeului celui viu refuzau să aducă jertfe chipurilor lor, idolilor lor. Prigonitu-i-au pentru că acei păgîni se încăpățîneau să apere vechea orînduire care de fapt nu mai putea mulțumi pe nimeni. Dar zadarnică a fost încercarea asupritorilor. Sprijinită de Dumnezeu, Biserica nu numai că a rezistat, dar în vremea prigoanelor s-a întărit. Singele creștinilor s-a făcut sămînță pentru noi creștini — încît la începutul veacului IV Evanghelia se vestise în toată lumea cunoscută pe atunci.

În sfîrșit a sunat ceasul libertății și pentru creștini. Pe tronul cezarilor a ajuns un bărbat pe care providența divină l-a ales să fie un al doilea Moise, care să scoată din robie noul Israil, adică să elibereze Biserica ce atîta vreme zăcuse în întuneric și în umbra morții.

A fost Constantin cel Mare, care îndată după luarea frînelor imperiului, a dat poruncă la anul 313, ca religia creștină să fie lăsată să se manifeste nestîngherită, pe tot cuprinsul împărăției.

Acea dată a fost o uriașă piatră de hotar în istoria Bisericii. De unde pînă atunci ucenicii Mîntuitorului numai prin catacombe se puteau închina Dumnezeului lor, de la darea Edictului din Milan, basilicile iau locul templelor păgîne, iar crucea se înalță mai presus decît vulturii romani.

Trebuie să admiteți că o schimbare atît de profundă nu s-a datorat întîmplării oarbe; ci ea a fost voința lui Dumnezeu. Printr-un semn ceresc, printr-o descoperire de sus,

Constantin s-a luminat, ca și odinioară Saul pe drumul Damascului și prin această străfulgerare el a înțeles puterea crucii, a înțeles momentul istoric, că lumea păgînă nu mai putea dăinui, că ea trebuia să facă loc lumii celei noi, prin care se poate salva omenirea din întuneric, din superstiție și din sclavie.

Însă fapta neuitată a descătușării creștinismului mai are o explicație. Marele Constantin a avut fericirea să aibă o admirabilă mamă, Sfînta Elena. Ea l-a educat, ea a împărtășit fiului său sentimentul «bunei cinstiri de Dumnezeu».

De origine modestă, femeie din popor din Asia Mică, Sfînta Elena, suflet plin de credință și dragoste de cele sfinte, a avut o înfrîurire covîrșitoare asupra fiului ei. Așa că meritul eliberării creștinismului revine în mare măsură și acelei femei, chipul ideal al Maicii creștine care seamănă de multe ori cu lacrimi, dar seceră cu bucurie.

După ce a dăruit creștinismului libertatea, Constantin cel Mare și-a cîștigat al doilea merit, al doilea titlu de glorie nemuritoare: acela de a asigura *unitatea* Bisericii creștine.

În zilele acelea în Alexandria Egiptului se porni furtuna eresului arian. Învățat și talentat, dar mîndru și încăpățînat, preotul Arie ridica o mare hulă împotriva Dumnezeirii. El învăța că Iisus n-a fost Dumnezeu adevărat, de o ființă cu Tatăl, ci un fel de supra-om, o creatură mai mică decît Dumnezeu, trimisă să izbăvească omenirea.

Rătăcirea ariană stîrnea multă tulburare, dădea naștere la mari agitații și învrăjbiri. La acea nevoie s-a arătat din nou rolul providențial al împăratului Constantin. Ce a făcut acesta? A chemat la Niceea, la anul 325, pe păstoriile turmei lui Hristos. Chematu-i-a de pretutindeni, ca toți împreună, ca altădată Apostolii în Ierusalim, luminați de sus, să statornicească adevărul de credință.

Avea înțeleptul Constantin convingerea că numai prin unificarea Bisericii se poate asigura pacea și ordinea imperiului. Și așa a fost.

Părinții chemați la sobor se adunară din toate ținuturile. Ierarhi și scriitori bisericești, preoți și călugări vestiți prin sfîntenia vieții lor, pustnici cu părul înălbit de ani și creștini plini de avînt religios, toți se grăbiră să urmeze poftirii imperiale.

Însuși Constantin, îmbrăcat în purpură, împodobit cu pietre scumpe, deschise soborul. Dar fața îi era smerită și capul plecat, inima arzînd de atîta dorință de a stabili pacea, încît tuturor le păru un trimis dumnezeiesc.

Patru luni de zile se luptară Sfinții Părinți cu rătăcitul Arie, pînă ce la urmă, datorită îndeosebi marelui Atanasie din Alexandria, adevărul birui și ereticul fu excomunicat. Iar cînd se proclamă divinitatea lui Iisus Hristos, cînd Osiu din Cordoba rosti pentru prima dată crezul ce se formulă în Sobor, împăratul exclamă plin de însuflețire: «Da, acesta este adevărul. Nu sînt teolog, dar simt că aici e adevărul. Sînt conștinși că nu voi l-ați făcut, ci Dumnezeu care a lucrat în voi».

A fost un moment mare în istoria mîntuirii! Duhul Sfînt lucra în Biserică, iar Biserica lui Hristos își afirma unitatea sa. Ortodoxia își înălța un monument puternic, un dig nebiruit de care aveau să se izbească neputincioase, toate valurile ereziilor de mai tîrziu.

Iubiți creștini,

De întîmplările acelea un lung trecut ne desparte. Peste 16 veacuri s-au scurs pe albia istoriei de cînd împăratul Constantin cu cei 318 părinți de la Niceea, lupta împotriva lui Arie.

Se pune întrebarea: întîmplări dintr-o vechime așa de adîncă, mai au vreo însemnătate pentru noi cei din veacul XX? O, însemnătatea și-o păstrează întreagă și într-o măsură nebănuită. Noi trăim din moștenirea pe care ne-au dăruit-o străbunii pe care îi prăznuim. Noi sîntem tari și biruitori pentru că sorbim din izvorul care adapă cu apele sale creștinătatea: crezul niceean.

Ascultați! La fiecare liturghie noi repetăm mărturia părinților de la Niceea. «Cred întru unul Dumnezeu... Cred în Iisus Hristos!... Cred în Duhul Sfînt!»

Eu aud în această mărturie adevărul Evangheliei Domnului. Aud propovăduirea Apostolilor. Aud ecoul îndepărtat al catacombelor. Aud glasul triumfător al martirilor. Aud glasul marilor dascăli ai Ortodoxiei.

Generații după generații s-au ridicat și s-au culcat în morminte. Imperii s-au sfărîmat, tronuri s-au prăbușit, forme noi de viață și-au făcut loc în lume. Dar peste capetele tuturor generațiilor, în mijlocul tuturor prefacerilor răsună crezul, veșnicia în omenire, glasul conștiinței Bisericii universale.

Să fim recunoscători Bisericii care ne-a păstrat nestrîcătă și neamestecată tradiția apostolică, care împotriva tuturor eresurilor vechi și noi, ține falnic stindardul Ortodoxiei.

Dar recunoștința aceasta n-o veți putea arăta mai bine, fraților, decît prin grija de a iubi Biserica, de a o asculta și de a o ajuta să-și împlinească misiunea sa. Iar o misiune esențială a Bisericii în vremea de față este să lupte pentru restabilirea unității în credință a sufletelor.

Cînd era la Cina cea de Taină, cînd își lua rămas bun de la ucenicii Săi, Mîntuitorul s-a rugat Tatălui ceresc și a zis: «Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău pe cei pe care Mi i-ai dat, ca să fie una precum sîntem și Noi» (Ioan 17, 11).

Această rugăciune desprinsă din Sfînta Evanghelie de astăzi, este pentru Biserică o poruncă, constituie un program.

Trebuie să se refacă unitatea creștinătății în duhul dragostei și al păcii, să nu mai fie dezbinare și ură între frați, ci toți să alcătuiască un singur trup, al cărui cap să fie Hristos.

Biserica Ortodoxă năzuiește să înfăptuiască acest scump ideal. Și iată că roade admirabile se văd.

În țara noastră, nu de mult am trăit bucuria sfîntă de a vedea cum frații din același singe, smulși de vitregia vremurilor de la sînul bisericii strămoșești, s-au întors la matca Ortodoxiei.

Este rodul strădaniei neobosite a conducătorilor spirituali ai Bisericii Ortodoxe Române, care sînt însuflețiți de conștiința că, între alte mijloace, cel mai binecuvîntat chip de a contribui la pacificarea lumii, Biserica și-l asigură prin pacificarea sa lăuntrică, prin strîngerea legăturilor de dragoste între toți fiii săi.

Privind mai adînc, în aceste înfăptuiri ce se realizează sub ochii noștri, trebuie să vedem lucrarea Duhului Sfînt, care în chip tainic își mărturisește prezența în lume.

Să pășim deci înainte pe drumul acesta de lumină. Să-L rugăm pe Dumnezeu să ne ajute să vedem fericita zi cînd și ceilalți fii rătăciți de la sînul Bisericii Ortodoxe să se întoarcă la adevăr, la staulul mîntuirii, avînd «un Domn, o credință, un botez» (Efes. 4; 5).

Atunci izbînda păcii în lume va fi deplină. Atunci sfinții Constantin și Elena se vor bucura în ceruri, iar idealul pe care Hristos l-a așezat Bisericii Sale se va împlini: «o turmă și un păstor» (Ioan 10, 16).

A m i n !

LA DUMINICA RUSALIILOR

Lucrarea Duhului Sfînt în Biserică

Frați creștini,

În multe rînduri și în felurite chipuri s-a arătat și a lucrat Duhul Sfînt în lume. Cînd a zidit Dumnezeu universul, Duhul Lui era de față «*plutind deasupra apelor*» (Fac. 1, 2). Cînd Dumnezeu pregătea omenirea pentru venirea lui Mesia, Duhul Sfînt ținea vie nădejdea dreptilor Vechiului Legămînt, și grăia prin gura proorocilor. Cînd s-a întrupat Fiul lui Dumnezeu în sînul Preacuratei, nașterea cea fără de ispită bărbătească s-a făcut cu umbrirea Duhului Sfînt. Cînd se boteza Iisus în riul Iordan, Duhul lui Dumnezeu plutea în văzduh în chip de porumbel.

Dar niciodată arătarea celei de a treia persoane a Sfintei Treimi nu s-a săvîrșit cu atîta strălucire și putere ca în ziua Cincizecimii, în Ierusalim, după înălțarea Domnului. Atunci erau adunați Sfinții Apostoli cu peste 100 de ucenici într-un foisor, în înfrigurată așteptare și rugăciune.

Deodată, peste casa aceea a venit din cer un sunet ca vîrtejul unui vînt puternic. Toată încăperea s-a umplut de acel vuiet suprafiresc. Limbi ca de foc s-au pogorît peste ucenici și au stat deasupra fiecăruia din ei. «*Atunci toți s-au umplut de Duhul Sfînt*», zice Sfîntul Luca evanghelistul, «*și au început a grăi în alte limbi*» (Fapte 2, 4). Era împlinirea unei străvechi proorocii, care vorbea de semne sus în cer și de minuni pe pămînt (Ioil 2, 30). Era adevărarea cuvintelor Mîntuitorului, care a zis apostolilor Săi să aștepte în Ierusalim făgăduința Tată-

lui : «Căci voi veți primi o putere, când se va pogori Duhul Sfânt peste voi și veți fi martori în Ierusalim, în toată Iudeea, în Samaria și până la marginea pământului» (Fapte 1, 8).

Pentru această taină și minune ne-am adunat azi la casa Tatălui ceresc : să fim și noi de față la pogorirea Duhului Sfânt, să prăznuim ziua de naștere a Bisericii, botezul cu foc ceresc al Apostolilor, începutul lătirii împărăției lui Hristos pe pământ.

De aceea vom da slavă numelui Domnului, și vom cînta împreună cu Sfînta Biserică : «Binecuvîntat ești Hristoase, Dumnezeu nostru, cea ce prea înțelepți pe pescari ai arătat, trimițîndu-le lor Duhul Sfînt și printr-înșii lumea ai vînat. Iubitorule de oameni, slavă Ție».

Fraților,

Este cel mai potrivit prilej ca învățătura zilei de astăzi s-o închinăm preamăririi Duhului Sfînt. Este de trebuință acest lucru, pentru că multora dintre creștinii noștri persoana a treia a Sfîntei Treimi le este ca «un Dumnezeu necunoscut».

Adevărat că cei ce se închină cu semnul Sfîntei Cruci, mereu rostesc numele Sfîntului Duh. Adevărat că acest nume îl aud de nenumărate ori în toate binecuvîntările Bisericii, în rostirea crezului creștin. Dar ce este Duhul Sfînt și ce lucrare împlinește El în viața credinței, prea puțini cunosc. E nevoie de lumină, e nevoie să ne îndreptăm spre izvoarele noastre de credință, pentru a ne adăpa din apa vie dăruită de Hristos pentru mîntuire.

După învățătura Sfîntei Biserici, Sfîntul Duh nu este nici inger, nici prooroc, nici vreun sfînt, trimis de Dumnezeu cu vreo misiune oarecare către oameni. Ci este a treia persoană a Sfîntei Treimi, de o ființă cu Tatăl și cu Fiul, deci Dumnezeu adevărat. El este din veci, purcezînd din Tatăl, cum iese raza de lumină din soare. El este atotputernic, atotștiutor făcător de viață, pretutindeni de față. Lui I se cuvine aceeași închinare și cînte ca Tatălui și Fiului.

Mărturie pentru aceasta ne-o dau cuvintele din Sfînta Scriptură, unde citim : «Trei sînt care mărturisesc în ceruri :

Tatăl, Cuvîntul și Duhul Sfînt» (I Ioan 5, 7). Deci mărturisim și noi un singur Dumnezeu în trei fețe, între care al treilea, Duhul Sfînt.

Totdeauna Duhul e pomenit în rîndul al treilea. De ce oare ? Este El mai mic decît Tatăl și Fiul ? Nu ! Cei trei *una* sînt, o ființă, o Dumnezeire, o putere. Toate cîte le are Tatăl și Fiul, le are și Duhul Sfînt. Dar este o ordine în ființa lui Dumnezeu, care depășește puterea noastră de înțelegere. Cunoaștem doar atît că orice lucrare săvîrșită de Dumnezeu în lume, pornește de la Tatăl, e înfăptuită de Fiul și e săvîrșită prin Duhul Sfînt.

Aceasta e îndestulător pentru a pricepe și locul și rostul Duhului Sfînt în viața Bisericii și în viața noastră.

Mîntuirea lumii cum s-a făcut ? Prin bunăvoința Tatălui care așa de mult a iubit pe om, încît pe unicul Său Fiu L-a dat pentru rîscumpărarea lui. Mîntuirea s-a făcut prin jertfa cea de pe Golgota, pe care Domnul Iisus a adus-o pentru noi, făcînd voia Tatălui. Este în această jertfă de pe cruce un întreg izvor de har, de milă și de putere, menit să sfințească, să adape și să întărească toată omenirea, din toate veacurile, din toate locurile de pe pământ. Dar precum apa dintr-un rezervor se transmite consumatorilor printr-o țevă, așa roadele morții și învierii Mîntuitorului se revarsă lumii prin mijlocirea Sfîntului Duh.

Un sfînt părinte bisericesc, Sf. Simion Noul Teolog, face altă asemănare și zice : «Casa, adică locul de fericire, de nemurire, de viață veșnică, unde trebuie să ajungem noi după moarte, este Tatăl. Ușa prin care putem intra în acest lăcaș este Hristos. Iar cheia care ne deschide această ușă este Duhul Sfînt». Luați aminte, deci : dacă nu deschide cheia, ușa nu se deschide. Și dacă ușa nu se deschide, nu intră nimeni în casa Tatălui. Prin urmare Duhul Sfînt este cel ce ne împărtășește roadele cele sfințitoare, harul cel revărsat prin milă. El aduce lucrarea mîntuirii pînă în inimile credincioșilor. El ne leagă de Hristos și prin Hristos de Tatăl cel Ceresc. Noi viețuim în Hristos prin Duhul Sfînt.

Duhul Sfint este asemănător cu inima întregii Biserici.

După cum inima pompează sângele prin vine și-l repara-tizează în tot corpul, în toate direcțiile, dându-i viață, așa Sfântul Duh împarte harul dumnezeiesc tuturor membrilor trupului lui Hristos, care vor să-l primească și să-l folosească.

Nu ne va îngădui vremea ca astăzi să vă arăt toată bogăția de lumină, de putere și de sfințenie pe care o primim prin Duhul Sfint. Dar îmi va fi de ajuns să vă vorbesc acum despre lucrarea Duhului dumnezeiesc în Biserică, privită ca așezămîntul mîntuirii noastre.

1. «Dumnezeu vrea» — zice Sfântul Apostol Pavel — «ca toți oamenii să vină la cunoștința adevărului și să se mîntuiască» (I Tim. 2, 4).

Adevărul este Hristos. Iar ca să-L cunoască lumea pe Hristos, trebuie să fie învățată de cineva care stăpînește adevărul, nu greșește și poate călăuzi în toate problemele credinței, în îndoială și în toate greutățile ce se pot ivi în cursul vremii în materie de viață religioasă. Această instituție este Biserica, prin mijlocirea Sfântului Duh, Biserica învățată, călăuzită de El. Tocmai pentru această luminare a fost trimis lumii Duhul Sfint, după cum a zis Mîntuitorul la Cina cea de Taină: «Mîngîietorul, Duhul cel Sfint, pe care-L va trimite Tatăl, în numele Meu, Acela vă va învăța pe voi toate» (Ioan 14, 26).

O, cît de minunat s-au adevărit aceste cuvinte în cursul vremii! Priviți mai întîi cum i-a luminat Duhul lui Dumnezeu pe Apostoli. Pescarii aceia galileeni erau foarte nepricepuți și greoi la minte în lucrurile mîntuirii. Ei nu înțeleseseră decît foarte puțin învățătura Domnului. Ei erau pămîntești cu duhul și așteptau o împărăție mesianică lumească, pentru ale cărei demnități și ranguri se certau... Asta pînă cînd? Pînă în ziua Cincizecimii, pînă cînd au primit o putere de sus.

Cînd au fost scăldați în luminile Duhului Sfint, oamenii aceia s-au făcut de nerecunoscut. Toate cuvintele lui Iisus au devenit clare și vii pentru mintea lor. Orice îndoială a dispărut. Orice frică s-a spulberat. Cei ce aveau să devină solii împărăției lui Dumnezeu pe pămînt se arată înaintea miilor de iudei adunați la praznic în cetatea lui David. Pescarul Simon-Petru vorbește, iar cuvîntul său are o așa de mare putere

de convingere, că la predica aceea 3000 de oameni se încreștinară. Dar Duhul Sfint n-a fost numai pentru Apostoli lumină și adevăr, ci pentru toate vremurile. «Mîngîietorul va rămîne cu voi în veac» (Ioan, 14, 16).

Aproape 2000 de ani ne despart de vremea cînd Iisus a zis aceste cuvinte celor ce aveau să-I propovăduiască învățătura în lume. Iar în vremea asta cîte schimbări, cîte învățături rătăcite, cîți prooroci mincinoși nu s-au ivit! Necredincioși, vrăjitori, eretici, liber cugetători, toți s-au ridicat și au sfișiat în bucăți cămașa lui Hristos, au lovit, au întunecat, au defăimat adevărul.

Ei bine, Biserica l-a păzit curat, întreg, neamestecat, nedespărțit. După cum norul de lumină călăuzea pe israiliteni în pustie, așa a luminat Duhul Sfint Biserica dreptmăritoare, ca să învețe adevărul, să ferească pe credincioși de minciună și rătăcirii.

Prin Apostoli, prin Sfinții Părinți, prin soboarele a toată lumea, prin Mărturisirile de credință, Duhul Sfint a grăit, a învățat toate. Încît, dacă astăzi s-ar scula din morți un Pavel, un Ioan Gură de Aur sau un Ioan Damaschinul și ar asculta ce se predică în bisericile noastre, ar exclama: «Da, asta am crezut și asta am învățat și noi».

2. Nu mai puțin se adevărește prezența Duhului Sfint în lucrarea de mîngîietor în necazuri.

Cea mai mare minune a lumii este rezistența Bisericii creștine. De cînd s-a născut, ea a fost prigonită. Puterea brutală și viclenia perfidă, prigoana singeroasă și batjocura disprețuitoare, toate s-au coalizat împotriva ei, și-au dat mîna și s-au unit, cum au făcut în vremea patimilor lui Iisus, Irod cu Pilat.

Cu toate acestea ea a biruit! Ea a fost acea casă a lui Dumnezeu, zidită pe stîncă, împotriva căreia nici ploile, nici apele, nici vînturile n-au reușit nimic. Fără bani și fără oști, Biserica a înfrînt toate uneltirile spiritului și ale puterii celui rău și plutește și azi mîndră, vie, mîntuitoare, ca barca lui Noe pe valurile lumii.

Cine i-a hărăzit acest dar de rezistență ? Nimeni altul, decât acea «putere de sus». Duhul lui Dumnezeu, care o sprijină, o întărește, o susține.

Frați creștini,

Să ne simțim fericiți că ne-am născut și că trăim în sinul acestei Sfinte Biserici, care este «stîlpul și temelia adevărului» (I Tim. 3, 15).

Dar în același timp să ne pătrundem de sentimentul datoriei de a colabora cu harul ei, căci ce folos ar fi pentru noi să avem o maică atît de scumpă și sfintă, iar noi cu viața noastră să ne arătăm nevrednici de puterea și frumusețea ei ?

Trebuie să ne arătăm fii adevărați, devotați, credincioși adevărului de mîntuire ! Trebuie să trăim potrivit cu învățătura Sfinte Biserici și să ascultăm de poruncile lui Dumnezeu.

Trebuie, în sfîrșit, să ne rugăm ca Duhul Sfînt să se sălășluiască în inimile noastre și cu suflarea Lui să împrăstie norii ispitelor și ai furtunilor ce se ridică împotriva credinței.

Fie ca Duhul Sfînt să dea păstorilor Bisericii putere și curaj, înțelepciune și iscusință. Să călăuzească drept poporul lui Dumnezeu. Iar păstoriților să dea credința și ascultare pentru biruința adevărului în lume, pentru împodobirea cu fapte bune, pentru cîștigarea vieții veșnice.

A m i n !

ÎNĂLȚAREA DOMNULUI

«Căutați la cele de sus»

Frați creștini,

După mărta Sa înviere din morți, Domnul Iisus Hristos a petrecut pe pămînt încă vreme de patruzeci de zile. În tot acest timp El s-a arătat de multe ori Apostolilor Săi și a vorbit cu dîșii «despre lucrurile referitoare la împărăția lui Dumnezeu». Pe Toma l-a întărit în credință, pe Petru l-a restabilit în apostolat, pe toți cei unsprezece i-a imputernicit să-i fie martori în lume și să-i predice evanghelia la toată zidirea.

La plinirea acelor zile sosit-a vremea cînd Vulturul cîresc a trebuit să se întoarcă la cuibul de unde a fost coborît. În cuvinte simple, prin trăsături scurte, cum schițează un mare pictor un tablou, evanghelistul Marcu ne descrie acel fapt dumnezeiesc și zice : «Domnul Iisus, după ce a vorbit cu ucenicii Săi, s-a înălțat la cer și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu» (Marcu 16, 19).

De la Sfîntul Luca aflăm însă amănunte care ne arată că locul înălțării Domnului a fost muntele Măslinilor din Bethania, nu departe de Ierusalim. Pînă astăzi pelerinii creștini venerează acolo piatra pe care pentru ultima oară au atins pămîntul picioarele Fiului Omului. «El i-a scos afară pînă spre Bethania, și-a ridicat mîinile și i-a binecuvîntat. Iar pe cînd îi binecuvînta, s-a depărtat de dîșii și s-a suit la cer» (Luca 24, 41).

Ucenicii au rămas adînc mișcați de acea dispariție, fără măsură de întristați de acea despărțire. Mîngierea le veni de

la doi îngeri care le apărură într-o lumină fulgerătoare. «*Bărbați galileeni*», le grăiră îngerii, «*De ce stați privind la cer? Acest Iisus care a fost luat de la voi, veni-va în același chip cum L-ați văzut mergînd la cer*» (Fapte 1, 11). Scriitorul sfînt încheie spunînd că «*ucenicii se întoarseră la Ierusalim cu bucurie mare și toată vremea erau în biserică, laudînd și binecuvîntînd pe Dumnezeu*» (Luca 24, 52—53).

Aceasta este istoria sărbătorii de azi, istorie simplă, clară cum e apa de izvor, dar de o profunzime plină de mister, ca adîncurile oceanului. Să încercăm să pătrundem întrucîtva înțelesul sărbătorii pe care o cinștim acum.

Lucrurile credinței nu se pot privi cu telescopul, nici se pot înțelege cu mintea noastră mărginită. Ele pot fi văzute doar cu ochii spiritului luminat de har. Astfel cu acești ochi noi Îl vedem pe Mîntuitorul «*mai presus de ceruri*» (Efes. 4, 10), mai presus de aștri și de cetele îngerilor, șezînd de-a dreapta Tatălui.

După Scripturi cunoaștem că, Cuvîntul lui Dumnezeu a fost totdeauna cu Tatăl, deopotrivă cu El, «*ogîndirea mării Lui și icoana ființei Lui*», cum zice Apostolul (Evrei 1, 3). Dar ca om, Cuvîntul s-a smerit și a luat chip de rob. Ca om El s-a făcut ascultător voii Tatălui pînă la moarte, iar precum bine știm moartea a fost amară, pe cruce.

După ce Domnul Hristos a împăcat lumea prin moartea și învierea Sa, după ce a împlinit lucrul ce I s-a încredințat, El a putut exclama către Cel ce L-a trimis: «*Părinte, preamărește-Mă la Tine însuși cu slava pe care o aveam la Tine înainte de a fi lumea*»... «*Acum Eu vin la Tine*» (Ioan 17, 5; 17, 13).

Această întoarcere în glorie, această reluare a unei puteri mai presus de orice putere, a avut loc în această luminată zi pe care o prăznuim astăzi.

«*Și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu*».

Să ne ridicăm deasupra literei, a neputinței gîndului și să punem aripile credinței.

Persoana lui Iisus, șezînd de-a dreapta Tatălui ceresc, nu trebuie să ne-o imaginăm ca o ședere pe un tron de aur, deasupra norilor, ci să o privim în duh ca o restabilire în slavă a Dumnezeu-Omului Iisus Hristos după starea de smerenie

absolută, de suferință și de sărăcie pe care de bună voie a luat-o între oameni. Înălțarea este sărbătorirea reîntronării Mîntuitorului la opera de cîrmuire a lumii, pe care a răscum-părat-o cu preascump singele Său.

«*Dumnezeu L-a înălțat nespus de mult și I-a dat numele mai presus de orice nume, pentru ca în numele lui Iisus să se plece tot genunchiul, al celor cerești și al celor pămîntești și al celor de dedesubt și orice limbă să mărturisească, spre mărirea lui Dumnezeu Tatăl, că Iisus Hristos este Domnul*» (Filip. 2, 9—11).

Pentru acest motiv în multe din bisericile ortodoxe Mîntuitorul este înfățișat ca «*Pantocrator*», ca atotputernic, zugrăvit în virful bolții centrale a lăcașului divin, cu sceptru de domnie în mînă, ocîrmuind lumea și viața oamenilor spre țelurile cele mari ale voii divine.

«*O, daruri mai presus de pricepere!*» cîntă astăzi Biserica. «*O, înfricoșată taină!... Cel ce stăpînește toate se suie de pe pămînt la cer și cu șederea cea împreună cu Tatăl, fierea noastră cea căzută a fost cinștită*» (Utrenia zilei).

Dar bucuria zilei de astăzi este legată atît de triumful Mîntuitorului, cît și de avantajele pe care această înălțare ni le aduce nouă credincioșilor.

Cînd patriarhul Iacob s-a mutat cu fiii săi în Egipt, familia lui a primit de la regele de atunci o mulțime de privilegii: hrană, ocrotire, iar ca loc de așezare ținutul cel mai rodnic. Pentru care pricină? Acele privilegii au fost acordate pe temeiul unei legături de sînge: în demnitate mare, pe scaunul de prim-sfetnic al tronului era feciorul lui Iacob, Iosif, frate mai mic a unsprezece frați. «*Și a zis Faraon către Iosif: să așezi pe tatăl tău și pe frații tăi în cea mai bună parte a țării*» (Gen. 47, 6).

Istoria cu frații lui Iosif este asemănătoare cu starea noastră după înălțare. Cel ridicat de-a dreapta Tatălui ceresc nu e străin de noi, ci e rudenia noastră, «*Fratele*» nostru preamărit. Iar dacă El a ajuns la acea mărire și putere, ce bine nu ne va dărui, din ce necaz nu ne va scoate?

Primul rod al înălțării este deschiderea pentru noi a raiului care ne-a fost închis pentru neascultarea celor dintîi oameni.

«Mă duc să vă gătesc vouă loc. Iar după ce vă voi pregăti un loc, mă voi întoarce și vă voi lua cu Mine, ca acolo unde sînt Eu și voi să fiți» (Ioan 14, 3).

Iată chemarea noastră, acea «ancoră a sufletului și nădejde tare și neclintită» (Evr. 6, 19), care dă sens vieții noastre pămîntești. Nu sîntem cîrțițe sau păsări de curte, nu sîntem ființe a căror deviză să fie «să bem și să mîncăm căci după moarte nu urmează nimic». Iisus ne dă și direcția și puterea de a merge acolo sus, în patria cea adevărată, la casa cea nefăcută de mînă omenească din cer (II Cor. 5, 1).

Pentru asta s-a coborît Fiul lui Dumnezeu pe pămînt: ca să ne ia cu El în locurile cele înalte. Este o mare resursă de energie morală în această chemare. Avem nevoie de altitudine spirituală, că adică nu banul e totul, nu plăcerile trupesti. Sîntem din neam «împărătesc», iar înălțarea vine să ne amintească de această noblete.

Altă negrăită binefacere cîștigată prin urcarea la cer a Domnului este primirea Duhului Sfînt. «Este de folos ca Eu să mă duc de la voi... Căci dacă mă duc, vă voi trimite pe Mîngietorul, Duhul adevărului» (Ioan 16, 7, 13).

Așadar, nu sîntem orfani! Iisus ne-a trimis cel mai mare dar posibil, Duhul cel Dumnezeiesc, Duhul care ocîrmuiește Biserica, care este vistier de bunătăți pentru toți cei ce cred și-L cheamă.

Cît a trăit cu trupul pe pămînt, Iisus era limitat prin firea trupului Său la un anumit loc, la un număr restrîns de oameni, puțini privilegiați care îl puteau vedea, asculta și care puteau beneficia de neegalata Sa bunătate și putere. Acum, după ce s-a înălțat la Tatăl ceresc, Domnul este accesibil prin Duhul Sfînt, tuturor oamenilor, în orice loc, în orice vreme. El este cu noi, deopotrivă, și cînd ne rugăm, și cînd primim Sfintele Taine, cînd sîntem ispitiți ca și atunci cînd suferim.

«Iată Eu cu voi sînt în toate zilele» (Matei 28, 20).

În sfîrșit, bucuria pe care ne-o aduce praznicul de acum, este că în persoana Domnului Iisus Hristos avem la Dumnezeu-Tatăl un atotputernic mijlocitor. Scrie măritul Pavel: «Hristos a intrat în cer ca să se înfățișeze acum pentru noi înaintea lui Dumnezeu» (Evr. 9, 24).

O, dragoste nesecată a lui Iisus pentru neamul omenesc!... Răscumpărarea cea adusă pentru noi pe Golgota nu s-a încheiat acolo în Ierusalim, ci continuă în veac. «Iisus trăiește pururea ca să mijlocească pentru noi cei ce ne apropiem de Dumnezeu printr-Însul» (Evr. 7, 25).

În legătură cu aceasta, Sfîntul Ciprian zice: Iisus s-a suit cu ranele Sale la cer, fiindcă vrea să le arate Tatălui. Fiecare rană este o gură deschisă, prin care Domnul și Mîntuitorul nostru mijlocește spre folosul și izbăvirea sufletelor noastre.

S-ar putea oare imagina o mai mare mîngîiere pentru noi decît aceasta: în sînul Sfintei Treimi avem un apărător, purtînd firea noastră și mijlocind pentru noi? În mijlocul necazurilor acestei lumi în care sîntem învăluiți ca Petru în timpul furtunii pe mare, Iisus are pentru noi un ochi care vede, o inimă care simte, un braț care salvează... Deoarece El însuși a suferit foamea, știe să sature. Fiindcă însuși a fost sărac, aude suspinul celor obidiți. Fiindcă însuși a plîns, nu va uita de cei zdrobiți cu inima.

Fraților,

Din sfînta biserică să ne întoarcem astăzi la casele noastre plini de bucurie, așa cum s-au coborît din muntele Măslinilor ucenicii Domnului.

Să dăm mărire lui Dumnezeu în Domnul cel suit la cer și să-I mulțumim pentru tot ce-a făcut pentru noi.

Să lăsăm țărînii cele din țărînă și să ne ridicăm ochii și gîndurile spre cele de sus, unde Iisus ne-a deschis porțile veșniciei. «Să umblăm după lucrurile cele de sus, unde Hristos s-a de la dreapta lui Dumnezeu» (Col. 3, 1).

Și să conlucrăm cu dragoste și cu credință cu Duhul Sfînt care ne îndeamnă mereu spre patria cea cerească. Căci deși cerul ni s-a descuiat, pe poarta lui nu vom intra de nu ne vom pregăti pentru el prin credință, dragoste și fapte bune.

Acum deci, între suirea lui Iisus la cer și cea de a doua Lui venire este timpul de pregătire, de isprăvnicie. Este vremea cînd «mijlocurile noastre să fie încinse și lămpile aprinse» (Luca, 12, 35).

A m i n.

Frați creștini,

Ne-am adunat astăzi în casa Dumnezeului celui viu, ca să laudăm și să preamărim pe cei doi luceferi ai credinței noastre, pe mai marii cetei apostolilor, pe stâlpii de temelie ai Sfintei noastre Biserici.

Dar ce cuvinte vom grăi? Cu ce cununi de laudă vom încununa pe Petru și pe Pavel, oamenii cerești, împreună lucrători cu Dumnezeu, iar acum împreună stătători cu îngerii? Unde se va găsi omul care să poată spune toate faptele lor, toate luptele, toate biruințele?

Și-apoi cum poate cuteza un păcătos să laude pe cei sfinți, un neputincios să laude temeliile creștinătății?

Vai, eu mă uit la figurile acestea strălucind de lumină și putere, mă gîndesc la nevrednicia mea, și comparîndu-le pe amîndouă, mă simt rușinat peste măsură. Ar trebui să strig ca Moise cînd era trimis să scoată pe israiliteni din robia Egiptului: *«Doamne, mintea mea și vorba mea este încurcată»* (Ieșire 4, 10).

Dar, iarăși revin și-mi zic: eu nu sînt chemat în Biserica Domnului să fac voia mea, ci voia Celui ce m-a trimis, iar Acela îmi poruncește să învăț, să zidesc sufletele, să împart lumină din lumina Lui și să nu mă tem: *«Nu te teme, căci Eu sînt cu tine, ca să te mîntui»* — zice Domnul (Ieremia 1, 8).

Așadar, încrezîndu-mă în Duhul lui Dumnezeu, care pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le întărește, vă voi vorbi cîteva cuvinte despre slăvitele căpetenii ale apostolilor.

Frați creștini,

Chemarea la apostolat a lui Petru a avut loc pe țărmul Mării Galileene. Feciorul lui Iona, împreună cu fratele său Andrei și cu alți tovarăși de meserie pescuiau, cîștigîndu-și plinea cu trudă multă. Acolo i-a aflat harul lui Dumnezeu care avea să-i facă din pescari trîmbițe vii ale împărăției lumii. *«Veniți după Mine și Eu vă voi face pescari de oameni!»* (Matei 4, 19).

Auzind chemarea lui Iisus, Petru a părăsit toate: mreje, părinți, femeie, casă și masă și s-a dus după Cel care l-a ales. În vremea aceea, el nu știa prea multe despre Mîntuitorul. Nu-I auzise cuvintele, nu-I văzuse minunile, dar a crezut cu o încredere vie și puternică, s-a lipit de El și L-a urmat. Această ascultare și supunere smerită a fost meritul cel dintîi al apostolului pe care-l pomenim astăzi.

Vreme de peste trei ani de zile Petru L-a însoțit pe Domnul pretutindeni. Prin cetăți și pe mare, printre holdele Galileii și în arșița pustie, în Ierusalim și pe Tabor, în zilele senine ca și în cele de furtună și suferință amară, fostul pescar a fost martorul tuturor cuvintelor și al faptelor Învățătorului dumnezeiesc. Iisus îl cinstea cu prietenia Lui, ceilalți apostoli îl prețuiau ca pe cel mai în vîrstă dintre dinșii și ca pe cel dintîi chemat.

Fiul lui Iona era o fire înfocată, sinceră, plină de iubire și de devotament.

Cînd Iisus a întrebat pe ucenicii Săi ce cred despre El, în numele tuturor Petru a mărturisit dumnezeirea Fiului Fecioarei din Nazaret: *«Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu Celui viu»* (Matei 16, 16).

Cînd Mîntuitorul și-a arătat în munte slava Sa, Petru ar fi dorit ca acele clipe de bucurie să nu se mai sfîrșească în veac. *«Doamne, bine este nouă să fim aici!»* (Matei 17, 4).

Cînd Domnul a vestit apostolilor patimile și moartea Sa, cînd le-a spus că toți Îl vor părăsi, Petru s-a legat că va rămîne alături de El chiar cu primejdia vieții: *«Chiar dacă ar trebui să mor, eu tot nu mă voi lepăda de Tine»* (Mat. 26, 35).

S-a prins omul, fiindcă Îl iubea pe Iisus, s-a legat, fiindcă nu se cunoștea îndeajuns pe sine. Ce e drept, cînd a venit

ispita n-a rezistat : s-a lepădat și el ca și ceilalți, a tăgăduit, «Nu-l cunosc pe omul acesta»... dar slăbiciunea aceea, lepădarea și păcatul și le-a spălat în lacrimile unei pocăințe care i-a zdrobit inima. *«Petru a ieșit afară și a plîns cu amar»* (Mat. 26, 75).

După învierea Domnului, după ce de trei ori a mărturisit din nou iubirea față de Mîntuitorul, Iisus l-a iertat și l-a pus iarăși în treapta înaltă a apostoliei : *«Simone al lui Iona... paște oile Mele !»* (Ioan 21, 17). Iar cînd acest pescar galileean a fost botezat cu focul și cu puterea Duhului Sfînt în ziua Cîncizecîmii, toată firea lui omenească s-a schimbat, s-a înnoit, s-a înălțat. El devine un om nou, adevărat apostol și stîlp neclintit al Bisericii.

Meseriașul cu mîinile bătătorite de purtarea mrejelor, pescarul neștiutor, devine cunoscătorul tainelor celor mai presus de minte și învățătorul poporului iudeu.

Ucenicul care s-a temut de iscodirea unei servitoare, mărturisește puterea lui Hristos înaintea întregului Sinedriu. Fricosul care se ferea să nu sufere ceva pentru Nazarinean, după ce este întemnițat și bătut de vrăjmașii credinței celei noi, se bucura că s-a învrednicit a suferi ceva pentru Domnul și striga cu însuflețire : *«Omul acesta, adică Iisus, este piatra lepădată de voi, vrednică să fie pusă în capul unghiului. În nimeni altul nu este mîntuire... Noi nu putem să nu vorbim despre ce-am văzut și auzit»* (Fapte IV, 11, 20).

De acum înainte Simon al lui Iona devine cu adevărat «Petru» adică acea piatră vie pe care se zidește Biserica Fiului lui Dumnezeu.

El predică Evanghelia între iudei. La cuvîntul său Ierusalimul se cutremură și cei din neamul său se botează cu mîile. Prin puterea sa slăbănogii se vindecă și morții învie. Chiar umbra sa era tămăduitoare de bolnavi și spaima duhurilor necurate (Fapte V, 15).

După un timp apostolul iese din hotarele Țării sfinte și se duce în lumea largă să predice. Pontul, Galătia, Capadocia, Bitinia, toate ținuturile Asiei Mici răsună de tunetul glasului său. Peste tot întemeiază biserici, învață, mîngie, întărește credința și nădejdea primilor creștini. Cînd persoana sa nu

poate răzbate pe alocuri, Apostolul Petru pune mîna pe pană și scrie epistolele pline de înțelepciune și putere, al căror răsunset ajunge pînă la noi.

«Prea iubiților, credeți în Iisus Hristos și vă bucurați cu o bucurie negrăită și strălucită... Puneți-vă toate nădejdea în harul de sus... Suferiți cu răbdare necazurile, căci la aceasta ați fost chemați... Smeriți-vă sub mîna tare a lui Dumnezeu și aruncați asupra Lui toate îngrijorările voastre, căci El în-suși se îngrijește de voi !» (Epist. I-a). Comori de învățătură care depășesc valoarea aurului și a pietrelor scumpe !

Marele Pescar și-a încheiat activitatea și viața în Roma, în cetatea cezarilor trufași. La anul 67, ca astăzi 29 iunie, Sfîntul Petru a îndurat moarte de mucenic în timpul unei prigoane dezlănțuite de crudul împărat Nero. Pe colina Vaticanului, unde astăzi se înalță strălucita biserică ce-i poartă numele, mai marele apostolilor a fost răstignit, pecetluind astfel cu sîngele său credința și dragostea sa față de Iisus Hristos.

Să privim acum, fraților, la chipul celui alt atlet al credinței creștine, *Sfîntul Pavel*.

Acesta era originar din Tarsul Ciliciei. Din tinerețe s-a dedicat studiului teologiei mozaice, pregătindu-se a deveni un «rabi», un învățător al legii. Învățînd la școala unui oarecare Gamaliil, Saul din Tars a ajuns unul din cei mai buni cunoscători și apărători ai religiei strămoșești. Iar cînd el a auzit de învățătura nouă a lui Iisus Hristos, s-a făcut unul din cei mai înverșunați prigonitori ai Evangheliei.

Ca un leu turbat umbla Saul sfișind și virînd groaza în primii ucenici creștini, *«sufîind amenințarea și uciderea împotriva ucenicilor Domnului»* (Fapte IX, 1). Era un prigonitor atît de zelos, că primise de la sinagogă însărcinarea să-i prindă pe creștinii din afara Ierusalimului și să-i aducă legați spre a fi judecați și osîndiți la moarte. Ei bine, pe un astfel de drum l-a căutat și l-a ales harul lui Dumnezeu.

Într-o zi, pe cînd Saul gonia spre Damasc, spre a face noi victime în sînul tinerei Biserici a lui Hristos, un glas din ceruri i-a grăit : *«Saul, Saul, de ce Mă prigonești ?»*

Iisus era acela care îl muștra și-l chema să-i fie împreună lucrător la întemeierea împărăției lui Dumnezeu pe pămînt.

Din prigonitorul acela groaznic, Mîntuitorul a binevoit să facă «un vas ales care să-i ducă numele înaintea neamurilor, a împăraților, a fiilor lui Israel» (Fapte 9, 15).

Saul s-a cutremurat la vedenia minunată de pe drumul Damascului. A ascultat glasul lui Iisus, s-a dus în cetate, s-a botezat și numai după cîteva zile de post și rugăciune, renăscutul Pavel a început să propovăduiască în sinagogi că Iisus este Fiul lui Dumnezeu.

De atunci înainte pînă la moarte, asta i-a fost misiunea, bucuria și crucea : să predice credința cea nouă, să fie un rob al lui Iisus Hristos. Niciodată vreun slujitor al amvonului creștin nu va putea istorisi și nu va putea preamări după cuviință munca și osteneala, jertfele și patimile acestui crainic al Evangheliei, darurile și puterile lui. «Faptele marelui apostol depășesc orice cuvînt» zicea chiar Sfîntul Ioan cel cu gura de aur.

Intr-adevăr, din orice latură am privi chipul Sfîntului Pavel, îl vom găsi plin de strălucire. Cu privire la lucrarea sa între neamuri, după cum însuși mărturisește, el «a ostenit mai mult decît toți» (I Cor. 15, 10).

Răspîndirea creștinismului în Asia Mică și în Europa de sud-est, lui i se datorește în cea mai mare parte.

Moise a vorbit cu Dumnezeu pe muntele Sinai, de la care a primit cele 10 porunci ca să le vestească poporului ales. Dar Pavel nu din Sinai, ci din cer a coborît, nu ca proroc, ci ca înger pămîntesc, pentru a descoperi lumii tainele cele ascunse ale Evangheliei lui Hristos.

Cu privire la știința marelui Pavel ne stau mărturie epistolele sale, care alcătuiesc un adevărat cod și tezaur al vieții în Hristos. Nimeni din învățații creștini n-a vorbit și n-a scris mai clar și mai adînc ca Apostolul Pavel despre mîntuirea prin credință, despre Sfintele Taine, despre lucrarea în Biserică a preoților și a episcopilor, despre datoriile soților, ale copiilor, ale supușilor, ale stăpînilor, despre îndurarea suferințelor, despre viața cea de dincolo de moarte. «E soarele nostru comun» zicea despre dînsul Sfîntul Dionisie Areopagitul, iar Sfîntul Ieronim mărturisea : «De cîte ori îl citesc, mi se pare că aud tunete, nu cuvînte».

«Precum întunericul este alungat de razele soarelui ce ră sare, iar fiarele și hoții se ascund, așa prin predica tunătoare a lui Pavel rătăcirile au fost alungate, adevărul descoperit, idolatriile, bețiile, adulterele și alte lucruri dezgustătoare s-au desfăcut și s-au nimicit» (Sfîntul Ioan Gură de Aur).

Ca un zid de oțel epistolele Sfîntului Pavel întăresc Biserica din toate timpurile și din toate părțile lumii. Ca un luptător prea viteaz stă și azi apostolul în mijlocul nostru «robînd orice gînd spre ascultarea lui Hristos» (II Cor. 10, 5).

De vom privi viața apostolului neamurilor, vom vedea în ea oglinda strălucită a tuturor virtuților creștine, virtuți înalte la culmea desăvîrșirii.

Era smerit încît se socotea cel dintîi dintre păcătoși și cel mai mic dintre apostoli. Era așa de răbdător al necazurilor, încît socotea suferințele ca un cîștig, ca o mare bucurie.

Era așa de mult stăpînit de duhul lepădării de sine, încît el nu voia să cunoască nici una din plăcerile deșarte ale acestei lumi. «Mă port aspru cu trupul meu și-l strunesc» (I Cor. 9, 27).

Cu privire la dragostea de oameni, Pavel s-a făcut robul tuturor ca pe toți să-i cîștige pentru Hristos. Pînă și pe vrăjmașii săi iudei, care-l prigoneau, îi iubea în atare măsură, încît dorea ca el însuși să meargă în iad și să fie dat muncii de veci, numai ca aceia să se mîntuiască.

Ce vom zice de dragostea față de Dumnezeu ? După cum fierul băgat în foc, foc se face, așa s-a învăpăiat marele Pavel de iubirea lui Hristos. El zicea că viața nu-i aparține, ci Hristos trăia întru el. «Cine ne va despărți de dragostea lui Hristos ? Necazul sau strîmtoarea, prigoana sau foamea, primejdia sau sabia ?... Eu sînt încredințat că nici viața, nici moartea, nici îngerii, nici puterile, nici o făptură nu vor fi în stare să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu» (Rom. 8, 38—39).

Strălucind prin astfel de virtuți, nu e nici o mirare că Apostolul Pavel a săvîrșit multe și mari minuni. El a avut darul vorbirii în limbi, al prorociei, al vindecării de boli. El a înviat din morți pe tînărul Eutih din Troia, a fost răpit cu duhul pînă în al treilea cer și a văzut frumusețea raiului înainte de moarte. Era atît de puternic în faptă și în cuvînt încît

atunci cînd a sosit în Iconia, oamenii voiau să-i aducă jertfă ca unui zeu (Fapte 14, 1).

În sfîrșit, nu pot trece cu vederea patimile și mucenicia Sfîntului Apostol. Și în privința aceasta el îi depășește pe toți cei ce au suferit pentru adevărul lui Dumnezeu.

Pavel a băut pînă la fund paharul tuturor necazurilor și al amărăciunilor. *«Fost-am în osteneli, în temnițe, bătut cu nuiele, improșcat cu pietre... în primejdii pe riuri, în cetăți, în primejdii între frați mincinoși. În osteneli și necazuri, în foame și sete, în frig și lipsă de îmbrăcăminte»* (II Cor. cap. 11).

După cum însuși a mărturisit, Pavel a purtat în trupul său «omorîrea Domnului Iisus», a suferit mucenicie pentru Hristos. Iar sfîrșitul său a fost moartea martirică în aceeași zi cu a Sfîntului Petru, sub același împărat Nero, fiind decapitat la marginea Romei, pe drumul ce duce din cetate spre mare.

Fraților creștini,

Cît va lumina soarele cerul și pămîntul, ba și după ce astrul zilei se va întuneca, faptele și măreția Sfîntilor Apostoli nu se vor șterge din istoria mîntuirii. Ei rămîn de-a pururi slăviți și admirați ca luceferi întemeietori și mari apărători ai lumii creștine.

După o viață predată cu totul în slujba Evangheliei lui Hristos, ei acum sînt pe scaunele de mărire ale împărăției lui Dumnezeu, *«înaintea Mielului, îmbrăcați în haine albe, cu ramuri de finic în mîini»*, cum îi vede proorocul Apocalipsei (Apoc. 7, 9).

Aici au avut lupta, acolo li s-a dăruit răsplata. Aici au părăsit toate pentru Hristos, dincolo li s-a dat însuțit. În lume au avut necazuri, dincolo Dumnezeu a șters orice lacrimă din ochii lor și îi paște la izvoarele apelor celor vii !...

Să cinstim necontenit cu laude negrăite pe acești mari cîtori ai credinței noastre ! Să-i avem apărători de nădejde în ispite și necazuri ! Să-i chemăm în rugăciune ! Să privim la ei *«ca la o lumină care strălucește într-un loc întunecos pînă se va crăpa de ziuă și va răsări luceafărul de dimineață în inimile noastre»* (II Petru 1, 19).

A.m.in!

LA SCHIMBAREA LA FAȚĂ

«Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru care am binevoit. Pe Acesta să-L ascultați» (Matei 17, 5).

Frați creștini,

Iată porunca dumnezeiască ce s-a dat lumii la Schimbarea la față a Domnului Iisus.

Cînd s-a suit El pe muntele Taborului cu trei din ucenicii Săi, cînd le-a arătat lor o rază din slava Sa «atît cît se putea», cînd fața Mîntuitorului a strălucit ca soarele, cînd Moise și Ilie stăteau cu Fiul Omului în dulce sfătuire, atunci a răsunat un glas din ceruri.

Dumnezeu — Tatăl cel fără de ani, făcătorul cerului și al pămîntului, a mărturisit atunci că Fiul Fecioarei Maria din Nazaretul Galileii, Învățătorul care minuna mulțimile cu cuvintele și cu faptele Lui, El prin a cărui față a strălucit pentru cîteva clipe o rază din lumina cea neapropiată — este Fiul Său, unul născut din veci, întru care s-a arătat plinătatea iubirii și a slavei dumnezeiești.

«Acesta este Fiul Meu cel iubit», răsuna în văzduhul lumii acum pentru a doua oară mărturia care a fost vestită pe țărmurile Iordanului, cînd Iisus a fost botezat de Sfîntul prooroc Ioan. Dar pe Tabor s-a auzit o întărire a cuvîntului de la Botez. Recomandarea către omenire că Iisus este Fiul lui Dumnezeu s-a desăvîrșit în muntele cel sfînt cu porunca : *«Pe Acesta să-L ascultați !»*

Oare cui s-a dat această poruncă ? Oare numai celor trei apostoli înspăimîntați, care de frica minunii s-au cutremurat

și au căzut cu fețele la pământ? Oare numai iudeilor s-a poruncit, oamenilor din vremea când Mîntuitorul lumii îi căuta ca pe niște oi pierdute?

O, nu, iubiții mei! Ci porunca *«Pe Acesta să-L ascultați!»*, este o datorie pentru toți fiii Bisericii lui Hristos.

În acest praznic luminos al credinței strămoșești am socotit că este de folos să vă arăt importanța și folosul pentru viața noastră a ascultării de Mîntuitorul Hristos.

Frați creștini,

Iisus Hristos este cel mai mare învățător al omenirii. Cu veacuri înainte de a se naște, proorocii L-au vestit ca lumină a neamurilor și vestitor al adevărurilor de mîntuire. *«Iată L-am pus martor pentru popoare, căpetenie și învățător al neamurilor»* (Isaia 55, 4).

Iar cînd s-a arătat în trup, Mîntuitorul a zis despre Sine: *«Eu sînt lumina lumii. Cine îmi urmează Mie nu umblă în întuneric, ci are lumina vieții»* (Ioan 8, 12). Sau: *«Eu de aceea am venit în lume, ca să dau mărturie despre adevăr»* (Ioan 18, 37).

Mai mult, Iisus Hristos este unicul, singurul învățător, adică singurul care merită acest nume pe deplin. *«Iar voi să nu vă numiți învățători, căci unul singur este învățătorul vostru, Hristos»* (Matei 23, 10).

Cum ne-a învățat Iisus? În două chipuri: Cu cuvîntul și cu faptele Sale.

Cu cuvîntul, El a învățat încă din pruncie. La vîrsta de 12 ani, cînd L-au pierdut părinții săi trupești în Ierusalim, ei L-au aflat în templu învățînd și tîlcuind scripturile în fața cărturarilor care *«rămîneau uimiți de priceperea și răspunsurile Lui»* (Luca 2, 47).

Cînd a ieșit între oameni, Domnul Hristos a fost neobosit propovăduitor al adevărurilor sfinte. El străbătea zi de zi «toate cetățile și satele învățînd poporul în sinagogi și propovăduind evanghelia împărăției» (Matei 9, 35). În munte, pe mare, în templu, în casele particulare, prin piețele publice, în cercul restrîns al ucenicilor, ca și la serbările mari ale iu-

deilor, în fața păgînilor, ca și între ai Săi, Iisus a vorbit cum n-a mai vorbit nimeni pînă atunci, nimeni după El. Și toate acestea numai să arate calea pe care să meargă oamenii ca să aibă viață veșnică.

Dar parcă mai mult decît cu vorba, Iisus învăța cu viața Sa pilduitoare. El nu era ca acei mulți dascăli ai lumii care învață bine, dar trăiesc rău, care dezminț cu fapta ceea ce propovăduiesc cu cuvîntul. Ci Iisus, înainte de orice învățătură, arăta exemplul vieții Sale, ca din El, ca dintr-o carte deschisă, toți să citească chipul vieții plăcute lui Dumnezeu. *«Pildă v-am dat, ca și voi să faceți cum am făcut Eu»* (Ioan 13, 15).

«Dumnezeu pe pămînt, Dumnezeu între oameni!» exclamă Sfîntul Vasile cel Mare. «Nu prin foc sau trîmbiță, nu prin munți fumegînd sau prin ceață și furtună, sperînd sufletele celor ce-L auzeau cînd dădea legea, ci cu trup blînd și binevoitor, vorbind celor de același neam»...

Fraților,

Astăzi Iisus nu mai vorbește oamenilor nemijlocit, ca atunci cînd străbătea drumurile Țării Sfinte. Totuși El își continuă slujba lui de învățător prin sfînta Lui Biserică, prin Evanghelia Lui. Ceea ce a învățat Fiul lui Dumnezeu, ceea ce au auzit și au văzut Sfînții Apostoli vreme de trei ani și jumătate, cită vreme au fost ucenicii Lui, acestea s-au scris și ni s-au transmis nouă ca moștenire și poruncă.

Iată-L pe Iisus învățător: este în fiecare duminică și sărbătoare în mijlocul nostru, vorbindu-ne prin glasul Sfintei Evanghelii, prin cuvîntul de învățătură al Bisericii.

Învățătura lui Iisus este foarte bogată. Planul lui Dumnezeu pentru mîntuirea lumii, starea de ticăloșie a omului, păcatul în toate înfățișările lui, iubirea lui Dumnezeu față de cei păcătoși, minunatele făgăduințe ce ne sprijină în lupta vieții, sfîrșitul lumii, toate, toate izvorăsc din izvorul cel neseecat al Evangheliei Mîntuitorului.

De 2.000 de ani Evanghelia Domnului servește ca hrană lumii, ca pîine a adevărului. Toți o înțeleg, toți de la copilul

de școală pînă la profesorul universitar, de la țăranul fără cultură pînă la intelectualul cel mai pretențios.

Învățătura lui Iisus este foarte *folositoare*.

Cuvintele lui Iisus sînt lumină pentru toate vremurile, sare a pămîntului care conservă lumea de stricăciune, aluat care face să dospească toată frămîntătura societății omenești.

«Cuvintele pe care vi le grădiesc sînt duh și viață» zicea Iisus (Ioan 6, 63).

Pentru orice împrejurare a vieții afli în Evanghelie călăuză, pentru orice situație. Ce e bine și ce e rău; cum să te rogi și cum să muncești; ce e important și ce e lipsit de valoare, totul se află în înțelepciunea cuvîntului divin. Încît cu bună dreptate Sfîntul Vasile numea Evanghelia «atelierul sufletelor și farmacia plantelor duhovnicești».

Socotind toate acestea, trebuie să ne considerăm cu totul cinstiți că nouă păcătoșilor ni s-a dat o așa de mare binefacere, că însuși Fiul lui Dumnezeu s-a coborît la noi și prin multe osteneli și cu multă răbdare, prin sudori și cu sînge ne-a vorbit și ne povățuiește. Și să zicem și noi cu proorocul cîntăreț al legii vechi: «Mai mult prețuiește pentru mine. Doamne, legea gurii Tale, decît mii de lucruri de aur și de argint!» (Psalm 118, 72)... «Căci de n-ar fi fost legea Ta gîndirea mea, aș fi pierit în ticăloșie așa» (Ibid. v. 92).

Dar datoria ce ne revine nu este numai recunoștința că ni s-a dat un astfel de învățător, ci să păzim cuvintele Lui. «Pe Acesta să-L ascultați!»

Asta înseamnă că învățătura Domnului Iisus trebuie să fie regula de aur a vieții noastre, în înțelesul că în toate împrejurările, în lucrul nostru, în legăturile noastre cu oamenii, în ceea ce gîndim și vorbim să ne conducem după poruncile Domnului, să ne supunem lor, neabătîndu-ne nici la dreapta, nici la stînga. «La aceasta ați fost chemați, fiindcă și Hristos a suferit pentru voi și v-a lăsat o pildă, ca să pășiți pe urmele Lui» (I Petru 2, 21).

Acuma e vremea să ne întrebăm: Ce zic inimile noastre? Ce spune viața noastră: ascultăm noi de Domnul și Învățătorul nostru? Ne lăsăm noi călăuziți de lumina Lui cum se lasă condusă o oaie de păstorul ei? Iubim noi cuvîntul Lui?

Ne hrănim noi cu plăcere din pășunea Lui? Cînd sîntem la drum sau la masă, voioși sau întristați, lipsiți sau în îmbelșugare, cugetăm noi la ce a zis Învățătorul nostru și ne conformăm cuvintelor Lui? Vai, sîntem departe de așa ceva!

Noi ascultăm mai mult de șoptirile celui mai înverșunat vrăjmaș al nostru decît de voia Celui ce a murit pentru noi. Sîntem mai cu grijă să respectăm părerea lumii decît cuvîntul Evangheliei. Ne e frică mai mult de ce vor zice oamenii, decît de ce zice Hristos.

Da, o seamă de cuvinte ale legii noastre creștinești le primim, sîntem de acord cu ele. Că Dumnezeu e unul în ființă și întreit în persoane, că fără botez nu se poate nimeni mîntui, că în Sfînta Cuminicătură ni se împărtășește trupul și sîngele Domnului, aceste adevăruri dogmatice sînt crezute. Dar cînd Evanghelia Domnului ne poruncește să-L iubim pe Dumnezeu mai mult decît orice pe lume, să facem bine vrăjmașilor noștri, să fim fericiți cînd oamenii ne prigonesc și ne ocărăsc pentru dreptate și adevăr, atunci toată ființa noastră se revoltă, se ridică împotriva adevărului sfînt și zice cu Faraon cel necredincios: «Cine este Domnul ca să ascult de glasul Lui?» (Ieșire 5, 2).

Cu auzul ascultăm pe Iisus, dar cu viața și cu faptele ne opunem și luptăm împotriva Lui, trăind după rînduielile lumii și legea trupului. Să nu fie așa, fraților!

Zice Sfîntul Ignatie Teoforul într-o epistolă a sa: «Cei ce susțin că sînt ai lui Hristos, nu se cunosc numai din ceea ce zic, ci din cele ce fac, după cum pomul după roadele lui se cunoaște. E mai bine să taci și să fii creștin, decît să spui și să nu fii, căci nu în cuvînt, ci în putere stă împărăția lui Dumnezeu». Iar dumnezeiescul Ioan Gură de Aur spune: «Să proslăvim pe Dumnezeu nu numai cu credința, ci și cu viața, căci altfel nu e proslăvire ci hulă, întrucît nu este așa de mult hulit Dumnezeu de un păgîn ticălos ca de un creștin stricat».

Să dăm ascultare deci, glasului dulce și blînd al Păstorului și Învățătorului nostru dumnezeiesc! Să ne conformăm viața cu viața Lui. Un ucenic trebuie să imite pe învățătorul

său. Și dacă învățătorul este sfânt, e nevoie ca și ucenicul să fie sfânt. *«Sfințiți-vă și veți fi sfinți, pentru că Eu sînt sfînt, zice Domnul»* (Lev. 11, 44).

Căci dacă prin faptele noastre dezmințim credința noastră, vom da socoteală de această nechibzuință.

O seamă din vechii noștri pictori de biserici în înfățișarea judecății din urmă au zugrăvit pe tron înalt o carte în locul lui Iisus Hristos. Ce închipuiau ei cu asta? Închipuiau un adevăr rostit de însuși Mîntuitorul: pe păcătoși îi va judeca însăși Scriptura pe care ei au auzit-o, dar n-au respectat-o. *«Dacă aude cineva cuvintele Mele și nu le păzește, nu Eu îl judec, are cine-l osîndi. Cuvîntul pe care l-am vestit Eu, acela îl va osîndi în ziua cea de apoi»* (Ioan 12, 48).

Atunci vom vedea cît de urită și monstruoasă era viața păgînească pe care am trăit-o în comparație cu legea cea sfîntă și curată a Evangheliei. Atunci vom fi condamnați ca vrăjmași ai Crucii.

Să nu așteptăm acea zi a judecății, ci să ne silim, dragii mei, să ne conformăm viața după învățăturile pe care ni le-a adresat blîndul nostru Păstor.

Noi cei botezați să fim discipoli ai lui Iisus Hristos, Domnul. *«Pe Acesta să-L ascultați!»*

Să ne rușinăm că pînă acuma am nutrit în inimile noastre o așa de mare îndărătnicie față de cele ce ne-a arătat cu învățătura Sa și cu pilda — Mîntuitorul.

Să-I făgăduim că în viitor nu vom alege altă călăuză decît Evanghelia și în urmă să ne rugăm lui Hristos, Stăpînul și Domnul inimilor, să lucreze în noi gînduri bune și hotărîri sfinte, dîndu-ne o inimă credincioasă și supusă, ca să împlinim cele ce le învață Sfînta Biserică.

Pentru că, după spusa apostolului: *«Nu ascultătorii legii sînt drepi înaintea lui Dumnezeu, ci făcătorii legii se vor îndrepta»* (Rom. 2, 13).

Amin!

LA ADORMIREA MAICII DOMNULUI

«Întru naștere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare» (Troparul Adormirii).

Fraților creștini,

Proorocul David, insuflat de Duhul Sfînt, aduce în psalmul 44 o cîntare de preamărire lui Mesia, Împăratul veacurilor. Cerul se deschide înaintea omului lui Dumnezeu și proorocul Îl vede pe Fiul Tatălui în lăcașurile Sale de slavă, pe tron de domnie stînd, plin de frumusețe și îmbrăcat întru putere. Dar alături de Mesia, înlăuntrul curților casei Dumnezeului nostru, purtînd vestminte strălucitoare, țesute cu aur, psalmistul zărește o femeie învăluită în mare frumusețe. El nu-și poate opri glasul de admirație, ci strigă cu entuziasm: *«Împărăteasa, Mireasa Ta, Dumnezeule, stă la dreapta Ta, împodobită cu aur de Ofir»* (Ps. 45, 9).

Cine este oare acea femeie, acea împărăteasă, împodobită cu toată strălucirea, care sălășluiește în lumina cea neapropiată? Este Maica lui Hristos, a Mîntuitorului nostru, Preasfînta Fecioară Maria, care, ca o Stăpînă a tuturor fapturilor, șade lîngă tronul Fiului său.

Ceea ce bărbații sfinți au contemplat în viziuni răpitoare, vedem noi astăzi cu ochii credinței noastre. Acea femeie a trăit pe pămînt înainte cu 19 veacuri. Prin curăția ei feciorelnică ea s-a învrednicit să devină Mireasă a Preasfîntului Duh. În trupul ei s-a zămislit Cel fără de început. Din coapsele sale s-a născut Făcătorul fapturii, Fiul lui Dumnezeu. La pieptul ei s-a hrănit Hrănitorul tuturor. Și după ce și-a împlinit pe pămînt rostul ei de «Chivot» purtător al Cuvîntului lui Dumnezeu, astăzi o vedem trecînd de la cele pămînt-

tești la cele de sus. O vedem stînd în locașurile cerești, lîngă altarul Preasfintei Treimi, *«învăluită în soare, cu luna sub picioare, cu o cunună de douăsprezece stele pe cap»* (Apoc. 12, 1).

Cine ar putea descrie tainele acestui praznic de azi? O ființă pămîntească ridicată deasupra cetelor Heruvimilor și ale Serafimilor, o Fecioară triumfătoare, o împărăteasă pururi vie, Maica lui Dumnezeu preacinstită de însuși Dumnezeu, cine va fi în stare să istorisească? Aceste lucruri întrec orice minte și orice cuvînt.

Totuși, fiindcă o datorie sfîntă ne obligă să vă învățăm lucrurile lui Dumnezeu, vă vom arăta învățătura Bisericii noastre despre Adormirea Preacuratei Maici a Domnului, ca să aflați în această învățătură un izvor viu de mîngîiere și nădejde întăritoare.

Fraților creștini,

Pe cruce răstignit fiind, înainte de a-și încredința sufletul Părintelui Său, Domnul Iisus a predat-o pe Maica Sa iubită ucenicului și apostolului Ioan. Acela a luat-o în grija sa, în casa sa, înconjurînd-o de toată dragostea ce se cuvenea aceleia care L-a purtat în sînul ei și pe brațele ei pe Fiul lui Dumnezeu.

Făclie purtătoare de lumină a fost Născătoarea în mijlocul apostolilor și a primilor creștini din Ierusalim. Scriptura ne arată că Maria, mama lui Iisus, se afla cu ucenicii la rugăciuni și la frîngerea pîinii, se afla prezentă la minunea pogorîrii Duhului Sfînt.

După Cincizecime, Scriptura nu ne mai amintește nimic despre viața Preacuratei.

Dar din tradiție știm că Maica Domnului a fost lumina și inima tinerei comunități creștine. Alături de ea se adunau toți credincioșii, cărora le istorisea despre Fiul ei, despre copilăria Lui, despre locurile pe unde a petrecut Iisus. Dragostea cea mare pe care o purta Fiului ei, gîndul la El, dorul după El, o ardea ca un foc mistuitor.

Cînd s-au împlinit zilele ce le-a avut de trăit pe pămînt, Fecioara Maria a murit. Ea a murit fiindcă tot ce-și trage originea din pămînt, în pămînt trebuie să se întoarcă. Maria a murit la fel ca toți oamenii, supunîndu-se legii generale a omenirii lui Adam. Dar moartea Miresei Duhului Sfînt n-a fost amară și dureroasă ca a celorlalți oameni, ci a fost o «adormire» ușoară, un semn dulce, o trecere lină spre starea nestricăciunii. Fără dureri i-a fost nașterea, fără dureri adormirea.

Atunci spre Sionul din Ierusalim, spre foișorul unde s-a culcat spre veșnică odihnă trupul fecioresc, cuibul Vulturului ceresc, fost-au aduși ca de un nor de lumină apostolii cei împrăstiați în toate părțile lumii, spre a o jeli și preamări. Odată cu oamenii soborul îngerilor a poposit din slăvi, ca să cînte cinstita adormire. Unii au îmbrățișat preacuratul trup și l-au sărutat. Alții s-au atins de sfintele ei mîini, primind prin aceasta binecuvîntări și vindecări. Văzduhul s-a sfințit prin corurile arhanghelilor. Atunci surzii au început să audă, șchiopii să meargă, orbii să vadă. Iar păcătoșii care s-au apropiat cu credință de sicriul Mariei, iertare de păcate au luat.

Apoi trupul preasfințit s-a înfășurat în giulgiuri și a fost dus pe umeri de ucenici prin mijlocul cetății pînă la Ghetsi-mani, în dulci cîntări de înmormîntare. «Ceea ce-ai născut viața, spune, cum de moarte te-ai împărtășit?... Te mărim pre-Tine, Preacurată Maică și prea sfîntă-adormirea Ta o cinstim și mutarea Ta de pe pămînt la cer»...

Dar apostolul Toma nu a fost prezent la înmormîntarea Născătoarei. A ajuns în Ierusalim abia a treia zi, cînd apostolii cu lacrimi încă mai jeleau pierderea de neînlocuit. Dorind întîrziatul apostol să mai vadă o dată fața Preacuratei, s-a rugat de ucenici să deschidă mormîntul. Mormîntul s-a deschis, dar trupul Preasfintei n-a mai fost aflat în sînul pămîntului. Doar un parfum ceresc se ridica din locul unde fusese pus.

Ce s-a fost întîmplat? Dumnezeu a făcut o minune: înainte de obșteasca înviere s-a ridicat la cer trupul Fecioarei.

«Cel ce a primit să ia o parte din carnea Mariei ca să-și formeze un trup omenesc, n-a putut să lase acel lăcaș pradă.

putrejunii» — zice Fericitul Augustin. «Dacă Dumnezeu a voit să păstreze nu numai trupurile, ci și hainele celor trei tineri din cuptorul de foc, cum s-ar putea crede că a avut mai puțină grijă de trupul Maicii Sale? Ce? Daniil a fost cruțat de dinții leilor, iar Maica lui Dumnezeu să fie lăsată dinților morții?... Numai gândul acesta mă face să mă îngrozesc».

Nu, n-a rămas pradă stricăciunii trupul Maicii Domnului. Acela ce a păzit fecioria ei la naștere, a păzit și trupul ei la moarte; l-a păzit și l-a ridicat la cer, ca să fie cinstit alături de El, în Sfinta Sfintelor, înaintea tronului lui Dumnezeu. *«Împărăteasa, mireasa Ta, Dumnezeule, stă la dreapta Ta împodobită cu aur».*

Preamărirea Mariei... înălțarea ei cu trupul și cu sufletul la cer... Cine va putea să și-o închipuie? Numai prin asemănare și cu alte întâmplări din istoria sfântă ne-o putem imagina.

Când Bat-Șeba, mama împăratului Solomon, a intrat la palatul lui, Solomon s-a sculat s-o întâmpine, s-a închinat înaintea ei, a rugat-o să șadă de-a dreapta lui, apoi i-a zis: *«Cere, Maică, cere orice vei dori și eu te voi asculta».* Așa o primire credem că i-a făcut Fecioarei și Maicii Preasfinte Fiul cel dumnezeiesc. *«Maica Mea binecuvîntată, intră în slava Mea! Frumoasă ești de tot și nici o prihană nu este la tine»* (Cînt. Cînt. 4, 7).

Când viteaza Iudit a scăpat poporul lui Israel din asediul oștirilor asiriene, a fost în cetate o sărbătoare de nedescris. Înaintea eliberatoarei a ieșit arhiereul și conducătorul poporului, ieșit-au tineri și bătrîni exclamînd plini de bucurie: *«Binecuvîntată ești tu, fiica Dumnezeului celui preînalt... Binecuvîntat este Domnul Dumnezeu care te-a povățuit spre pierderea capului mai marelui vrăjmașilor noștri... Tu ești înălțarea Ierusalimului, tu mărire mare a neamului nostru»* (Iudit 15, 11).

Iudit este figura proorocită a Mariei. Dar primirea acesteia în ceruri întrece orice strălucire. Nu mulțime de popor a sărbătorit-o, ci toți aleșii și dreptii raiului: îngerii, patriarhii, proorocii, mucenicii, fecioarele, pustnicii... Nu un ar-

hiereu oarecare a întâmpinat-o, ci Marele Arhiereu, *«care s-a așezat la dreapta scaunului de domnie a mării în ceruri».* (Evr. 8, 1).

Pe cea mai binecuvîntată între femei, Fiul a ridicat-o mai presus de oștile îngerești și decît toată făptura, ca să domnească împreună cu El în veci. Acolo sălășluiește Maica Domnului, în plină lumină a dumnezeieștii slave, cum a văzut-o psalmistul: Împărăteasă îmbrăcată în aur de Ofir.

Fraților creștini,

Să salte astăzi tot trupul și toate sufletele binecredincioase să se veselească. Deoarece, dacă Preacurata Fecioară s-a preamărit în ceruri, asta înseamnă un mare cîștig, o nemărginită nădejde pentru noi. Maica Domnului este și Maica noastră, a fraților lui Iisus. Și dacă Ea a ajuns pe o treaptă de așa înaltă mărire, acea stare de slavă și putere o face un izvor de milă pentru cei ce cheamă cu credință numele său.

Precum Bat-Șeba a intrat în curtea lui Solomon ca să-i ceară anumite favoruri, așa Maica creștinilor mijlocește la bunătatea Fiului său, pentru fiii săi duhovnicești. Ea este rugătoare neobosită pentru toți. Ea nu ne-a lăsat orfani. Întru naștere fecioria a păzit, întru adormire lumea n-a părăsit. Ba am putea susține, cunoscînd inima ei bună și simțitoare pentru suferințele omenești, am putea zice că Născătoarea de Dumnezeu nu se bucură deplin de mărirea ce i s-a dat, cîtă vreme ne știe în necazuri și ispite, cîtă vreme noi luptăm pe pămînt, ne străduim spre drumul care urcă spre cele de sus.

De aceea, cuprinzînd într-un singur buchet simțirile ce le trezește în noi praznicul de astăzi, vom zice: să ne bucurăm și să ne veselim de cîntea la care a ajuns Maica dumnezeiască, Maică scumpă și dulce a dulcelui Iisus. Ecoul acestei bucurii să străbată adînc în inimile noastre, fiindcă este cîntecul de biruință pentru cea mai curată dintre făpturi.

Să ne sfințim în ziua ducerii de pe pămînt a Maicii Cuvîntului, curățindu-ne mințile, inimile, trupurile și sufletele. Numai cei curați pot aduce laudă celei Preacurate. Numai cei

smeriți se pot învrednici de priveștiștea raiului în care sălăș-
luiește Fecioara.

Dacă ea este Împărăteasă în cer, să fie și Doamna inimii-
lor noastre, cu credința ei neclintită, cu dragostea de Dum-
nezeu, cu răbdarea ei, cu desăvârșita ei supunere sub voia
Celui Preaînalt.

În sfârșit, praznicul de azi să ne umple de nădejdi sfinte.
Blinzii și miloșii ochi ai Maicii Domnului privesc spre noi.
Iar mâinile și le ține pururi ridicate în rugăciune pentru noi.
Și mult pot rugăciunile Maicii pentru îmblinzirea Stăpînului.

Dacă Dumnezeu zicea prietenilor lui Iov: «*Mergeți la
sluga mea Iov și el se va ruga pentru voi și nu voi plăti
după nebunia voastră*» (Iov 42, 8), cu cât mai mult se va în-
dura El la mijlocirea Împărătesei cerești!...

Dacă Moise prin rugăciunile lui a fost în stare să izbă-
vească de o mare pedeapsă pe israeliteni, cum nu ne va scăpa
din primejdii și nevoi ceea ce a născut pe Mîntuitorul tu-
tutor oamenilor?

Să ne întărim nădejtile. Să alergăm sub acoperămintul
Maicii Preciste noi păcătoșii și smeriții! S-o chemăm în ne-
cazuri. O scurtă rugăciune spusă cu evlavie e primită de
Născătoarea de Dumnezeu ca un prea scump dar. Cea mai
mică faptă de evlavie făcută în cinstea ei, valorează mai mult
decît cinstea acordată tuturor sfinților. Căci cu cât cerul în-
treg e mai mare decît o stea, cu atît întrece în putere Maica
Domnului pe ceilalți sfinți.

O, Maică Prealăudată, care ai născut pe Dumnezeu Cu-
vîntul și ai ajuns mai cinstită decît Heruvimii și mai prea-
mărită decît Serafimii, primește aceste laude de acum și ne
izbăvește de tot răul, ca să strigăm ție :

Bucură-te, locașul lui Dumnezeu,
Bucură-te stîlpul Bisericii cel neclintit,
Bucură-te adîncul milelor,
Bucură-te Maică, pururea Fecioară!

A m i n !

LA ÎNĂLȚAREA SFINTEI CRUCI

Înțelesurile Crucii

Frați creștini,

O minunată cîntare răsună astăzi în bisericile ortodoxe,
un imn străvechi de veacuri, dar care nu-și pierde niciodată
puterea. Iată cuvintele cîntării: «Strălucește, Cruce a Dom-
nului, fulgerele luminate ale darului tău în inimile celor ce
te cinstesc pre tine și cu dragoste te primesc, ceea ce ești de
lume dorită. Căci prin tine mîhnirea lacrimilor s-a pierdut,
din cursele morții am scăpat și la veselie cea nesfîrșită ne-am
mutat».

Imnul ne duce cu gîndurile în adînc de istorie biblică.
Pentru păcatele lor, israelitenii au fost pedepsiți de Dumnezeu
cu plaga unor șerpi veninoși, de ale căror mușcături mulți
mureau. Moise s-a rugat pentru poporul său. Domnul s-a îndu-
rat pînă la urmă și a poruncit marelui conducător al poporu-
lui biblic să facă un șarpe de aramă și să-l înalțe pe un stîlp.
Moise a făcut așa. Iar minunea era că orice om mușcat de
șerpi, de se uita la chipul de aramă, era scăpat de moarte și
 trăia. (Numeri 21, 9).

Într-un chip tainic dar nu mai puțin adevărat, minunea
se repetă sub ochii noștri. Locul vechiului Israel l-am luat
noi creștinii. Locul șerpilor l-au luat mușcăturile cele înve-
ninate ale diavolului. Biserica împlinește slujba lui Moise,
ridicînd în mijlocul poporului drept-credincios Crucea lui
Hristos. Tot omul care privește cu credință la acest semn
minunat, primește dar nemărginit.

Despre acest fapt însuși Mântuitorul ne încredințează când zice: *«Precum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului, ca tot cel ce crede în El să nu moară, ci să aibă viață veșnică»* (Ioan 3, 14—15).

Astăzi ni se descoperă lămurit înțelesul acestor cuvinte. Astăzi prăznuim Înălțarea Sfintei Cruci, cu bucurie și cu dragoste privind la fericitul lemn, ca să scăpăm din cursele morții și să ne mutăm la veselie cea nestricată.

O, nu este nici de cum ușor să pricepem taina Crucii lui Hristos. Citeam undeva că John Milton, renumitul scriitor englez, a fost cuprins de deznădejde când s-a apucat să descrie Răstignirea lui Iisus. El scrisese pagini frumoase despre Naștere, despre Botez, despre alte fapte din viața Domnului. Dar când încercă să închine o odă morții înfricoșate de pe Golgota, Milton aruncă pana cu disperare: simțea că subiectul era mai presus de talentul său. Într-o situație asemănătoare ne găsim noi propovăduitorii cuvântului lui Dumnezeu: când ne apucăm să vorbim despre Cruce, limbile par că ni se incurcă. Dar datoria totuși ne silește să vorbim.

Ce este Crucea în cultul creștin?

Firește, mai întâi este lemnul binecuvântat pe care Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos, a fost răstignit în Ierusalim, acum aproape două mii de ani. Tradiția creștină spune că ucenicii lui Iisus, după moartea și învierea Mântuitorului, cu pioasă grijă au îngropat lemnul acela stropit cu dumnezeiescul sânge, la poalele Golgotei. Împărăteasa Elena, mama lui Constantin cel Mare, după trei sute de ani, dorind să afle cinstitul lemn, a poruncit să se facă săpături în sfânta Cetate, lucru care a dus la descoperirea prețiosului odor. Patriarhul Ierusalimului l-a înălțat în biserică pentru închinare, spre bucuria fără margini a credincioșilor.

De atunci înainte prea-fericitul lemn a fost cinstit ca una din cele mai prețioase relicve ale creștinătății. Locurile sfinte au fost teatrul multor lupte între creștini și necreștini, au fost pierdute și redobândite în multe rînduri. Dar sfânta Cruce a rămas mereu mult prețuită. Mici părți din ea au străbătut mări și țări, au fost păstrate cu sfințenie și au fost socotite mai scumpe decât aurul și argintul.

Crucea este apoi un simbol, un steag, monumentul glorios al religiei noastre.

Înainte de Hristos ea a fost socotită și folosită ca un instrument de pedeapsă crudă și amarnic de rușinoasă. Pe ea erau executați sclavii, trădătorii, criminalii. Cu toate acestea, Dumnezeu în înțelepciunea Sa negrăită, «a ales lucrurile cele bune ale lumii, ca să facă de rușine pe cele înțelepte... a ales lucrurile josnice și disprețuite, ca să nimicească pe cele ce sînt». Fiul lui Dumnezeu a murit pe cruce și din aceea zi unealta rușinii s-a făcut obiect de mare onoare, instrumentul morții s-a făcut armă de biruință și izvor de viață.

Pe crucea Golgotei, ca pe un altar de jertfă, Mielul lui Dumnezeu s-a oferit pentru păcatele lumii. Moartea Lui n-a fost o înfringere, ci o biruință. Căci după rușinea Vinerii Mari a urmat luminoasa zi a Învierii. Iisus a triumfat asupra morții, a învins puterea diavolului, a eliberat pe Adam din cătușele iadului și s-a dovedit a fi ceea ce era: Dumnezeu și Domn.

Nu e deci de mirare că după Înviere Crucea a fost privită cu atîta admirație. Nu e de mirare că Pavel apostolul, care s-a suit cu duhul pînă la al treilea cer, scria Corintenilor că pentru cei ce sînt pe calea mîntuirii *«crucea este puterea lui Dumnezeu»* (I Cor. 1, 18). Iar celor din Galatia le declara: *«Mie nu-mi este a mă lăuda decît în crucea Domnului Iisus Hristos»* (Gal. 6, 14).

Ce schimbare uimitoare!... Cea mai mare crimă a omenirii, Dumnezeu a transformat-o în cea mai strălucită victorie. Crucea pe care se sfîrșeau în agonie criminalii a devenit semnul de adorare a creștinilor. Căci crucea astăzi lucește pe turele bisericilor, înfrumusețează altarele și casele credincioșilor.

«Însemnează-te cu semnul crucii», zice Sfîntul Efrem Sirul. «Acopere-te cu el ca și cu un scut. Nu înceta, creștine, a purta această armă în tot locul, în toată vremea. Nimic să nu faci fără cruce. Înarmează-ți toate membrele tale cu acest semn și de nimic nu te vei înfricoșa».

Creștinii ortodocși urmează acest îndemn cu sfințenie și prin însemnarea cu chipul crucii, prin pomenirea ei în rugă-

ciunile lor personale și în cultul divin, ei se simt întăriți cu puterea lui Dumnezeu, cum zice Scriptura. Prin semnul văzut se împart darurile cele nevăzute ale Duhului Sfânt.

Dar cel mai adânc înțeles al Crucii este cel duhovnicesc : ea este *semnul împăcării noastre cu Dumnezeu*.

Citim în Noul Testament : *«Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine, neținându-le socoteală de păcatele lor și ne-a încredințat cuvântul împăcării»* (II Cor. 5, 19).

Ce cuvinte pline de mângiere !... Nu mai sîntem sub osîndă. De greșim, de păcătuim, dacă ne căim, Tatăl ceresc ne primește, deoarece Fiul pe Cruce, prin singele Său, a făcut pace între noi păcătoșii și dreptul Judecător.

Privelîștea Mîntuitorului răstignit a avut totdeauna un mare efect binefăcător asupra conștiințelor și inimilor omeneshti.

Am citit undeva următoarea istorie :

În primele veacuri ale erei creștine, fiica unei familii de nobili din Roma refuză pe toți tinerii care o cerură în căsătorie. Nici unul nu a fost în stare s-o cucerească. «Numai acela va cîștiga inima mea», zise fata, «care va fi gata să moară pentru mine».

Ani trecură după ani. Într-o zi ea auzi un misionar vorbind despre Iisus Hristos. Cu mare atenție ascultă fata istoria Patimilor și a morții Domnului. Duhul Sfînt lucră în inima ei minunea întoarcerii. Sufletul fecioarei fu luminat de razele harului divin și la urmă ea declară spre uimirea părinților : «Iată unul care a murit pentru mine. A lui mireasă vreau să fiu». Nobila fiică se hotărî din ceasul acela pentru viața în curăție.

Să lăsăm ca inimile noastre să fie cucerite de aceleași simțiri de recunoștință. Pe cruce Hristos a murit pentru noi. Să ne hotărîm să trăim pentru El. Să ne luăm de bună voie crucea noastră zilnică și să pășim pe urmele pașilor lui Iisus. Asta-i toată predica zilei de astăzi.

A intra în taina Crucii și a culege roade de mîntuire înseamnă a ne încrede în dragostea lui Dumnezeu și a trăi pentru El.

A m i n !

LA SFÎNTUL MUCENIC DIMITRIE

Despre mucenicii Bisericii creștine

«Toți cei ce voiesc să trăiască cu evlavie în Hristos Iisus, vor fi prigonîți»
(II Tim. 3, 12).

Frați creștini,

În cartea a II-a a Regilor citim o întîmplare minunată. Proorocul Elisei murise și fusese înmormîntat. Dar acel bărbat ales al lui Dumnezeu continua să-și arate puterea sa și după moarte. Astfel într-o zi a fost aruncat în mormîntul proorocului trupul unui om mort. Atunci un lucru mare s-a împlinit, la atingerea cu sfintele oseminte ale lui Elisei : mortul a căpătat viață și a înviat. *Omul s-a atins de oasele lui Elisei, a înviat și s-a sculat pe picioare* (II Regi, 13, 21).

Întîmplarea aceasta biblică are un mare tîlc de mare preț pentru viața noastră. După cum s-a sculat din moarte cel ce s-a atins de trupul omului lui Dumnezeu, așa se trezesc din nepăsare, din amorteală sufletească și din gheața necredinței inimile noastre cînd le punem în legătură cu sfinții Bisericii. O privire a credinței marilor noștri înaintași, priveliștea virtuților lor, rugăciunea adresată lor, iar mai cu seamă vederea sfîrșitului lor, au darul să ne învie la o viață nouă, să ne dea un curaj neînfîcat, să ne îndemne la împlinirea datoriilor noastre de creștini. Din morți sufletește cum sîntem, devenim vii în Hristos.

Iar între toți sfinții, cei ce au o imensă putere de întărire a dragostei noastre de Hristos și de Biserica Lui, sînt mucenicii Bisericii. Mult ne mișcă și ne emoționează fapta lepădării de sine și a jertfei acestor eroi ai religiei noastre! Sîngele mucenicilor are pentru noi puterea unui glas de trîmbiță, ca să ieșim la lupta cea mare și grea pentru apărarea adevărului de mîntuire.

Astăzi Biserica ne-a chemat să ne punem înaintea ochilor icoana admirabilă a unui astfel de erou, icoana Sfintului și marelui mucenic Dimitrie, izvorîtorul de mir.

Frați creștini,

Sînt prea slabe graiurile gurii noastre, ca să putem lăuda după vrednicie frumusețea pildei vieții și a morții Sfintului pe care-l prăznuim astăzi.

Din adînc de vremi chipul Sfintului Dimitrie se ridică luminos ca al unui luceafăr, se impune admirației generațiilor de credincioși cu cununa unui viteaz, iar lumina lui strălucește în veac.

Tînăr era, frumos era, din neam mare și cinstit. Peste toate, învrednicit cu încrederea și puterea străluciților împărați din Roma. Înaintea lui Dimitrie se deschidea un viitor plin de făgăduințe, fiindcă ajunsese guvernator în Tesalonic... Dar Dumnezeu i-a rezervat ceva mai înalt și mai statornic decît deșarta slavă lumească.

Guvernatorul Tesalonicului era creștin însuflețit de o mare credință în Hristos. El nu numai că trăia viața evlavioasă și-L iubea pe Dumnezeu cel viu din toată inima, dar îndemna și pe cei din jurul său să trăiască viața cea nouă în Hristos.

Credința lui Dimitrie și rîvna lui pentru Biserica creștină fură aduse la cunoștința împăratului Maximian care stăpînea atunci imperiul roman și venise în Tesalonic.

— «Trebuie să te lepezi de învățăturile mincinoase, Dimitrie, și să te închini zeilor statului, ca să-ți păstrezi harul meu», zise împăratul.

— «Eu cred adevărului», răspunse Sfintul, «și de Hristos nu mă lepăd pentru toate mărimile lumii».

— «Pentru nesupunere vei fi pedepsit», răspunse tiranul, care porunci ca îndată guvernatorul creștin să fie depus din demnitatea sa și aruncat în temniță.

Ar fi fost de ajuns un singur cuvînt, o declarație că nu-L mai cinstește pe Dumnezeu creștinilor și că e gata să jertfească zeităților oficiale și tînărul dregător ar fi fost eliberat din închisoare, pus din nou în cinste și încărcat de mari daruri împărătești.

Dar Sfintul nu și-a tăgăduit convingerile, n-a trădat cauza lui Hristos, ci a rămas neclintit și tare în credință, ca o stîncă bătută de valurile infuriate. Ba chiar în închisoare el mărturisii pe Hristos și-i încurajă pe credincioșii care sufereau împreună cu el, îndeosebi pe unul Nestor.

Pînă cînd împăratul prigonitor, nemaiputînd răbda îndrăzneala lui Dimitrie, porunci ostașilor să-l omoare. Sfintul mare mucenic a fost străpuns cu sulitele și a căzut răpus ca un erou, a fost turnat ca o jertfă sîngeroasă peste slujba credinței sale.

«Părutu-s-a în ochii celor nepricepuți a muri și s-a socotit pedeapsă moartea lui și mergerea de la noi sfîrșimare» (Întel. lui Solomon 3, 2—3). Dar sufletul marelui mucenic este în mîna lui Dumnezeu. Această floare nevestejită a fost culeasă de Hristos din văile muceniei Bisericii sale și răsădită în grădina raiului, unde de-a pururi va înflori și va răspîndi mireasmă bine plăcută Sfintei Treimi.

Sfintul Dimitrie împărătește acum cu Hristos în slava cea neapusă, iar pe pămînt numele pătimitorului se mărește de la o margine a lumii la cealaltă.

Frați creștini,

V-am spus dintru început de minunea săvîrșită de marele prooroc Elisei. Avem încredințarea că o minune asemănătoare se lucrează pentru sufletele noastre, cînd privim faptele și

moartea Sfintului mare mucenic Dimitrie. O mare putere de viață duhovnicească se transmite sufletelor credincioase din pilda neînfricatului atlet al lui Hristos.

Mai întâi admirația. Orice faptă măreață și eroică, orice faptă unită cu jertfa de sine ne mișcă, ne emoționează și ne înalță. Oamenii care s-au lepădat de sine înșiși, acei care au luptat cu bărbăție și curaj pentru adevăr, pentru dreptate și s-au jertfit din dragoste pentru semenii lor, ne insuflă un respect profund. Niciodată nu vor pieri din amintirea unui neam eroii care și-au dat viețile lor tinere pentru apărarea vetrelor străbune și pentru salvarea patriei.

Cu atât mai mare admirație ne trezesc în inimi mucenicii creștini. Mare este sfințenia singelui lor când s-a vărsat pentru adevărul credinței în Hristos... Ce tărie de suflet, ce credință, ce dragoste și cită răbdare a dovedit Sfintul Dimitrie !... Lui i s-a pus înainte alegerea : ori să se închine zeităților păgîne și să-și mențină dregătoria și cinstea în fața lumii, ori să sufere și să moară pentru Hristos. El a ales cu bucurie calea din urmă.

Cum să nu ne miște această pildă de erou, care a arătat întreaga frumusețe a unui suflet cuprins de cea mai arzătoare dintre iubiri, cea față de Dumnezeu ? Căci dacă este măreț să mori pentru un ideal omenesc, este cu mult mai glorios să mori pentru dragostea lui Dumnezeu, după cum zice Sfintul Iacob : *«Ferice de cel ce rabdă ispita. Căci după ce a fost găsit bun, va primi cununa vieții, pe care Dumnezeu a făgăduit-o celor ce-L iubesc»* (Iacob 1, 12).

Al doilea dar pe care ni-l oferă praznicul de astăzi este *convingerea despre adevărul credinței noastre.*

Fost-a prigonit Sfintul Dimitrie. Fost-a arestat, închis în temniță și apoi ucis de ostașii împăratului păgîn. Iar alături de marele mucenic, în vremea prigoanelor sîngeroase care au durat peste 300 de ani, mii și mii de mucenici au căzut victime furiei vrăjmașilor Bisericii creștine.

O astfel de prigoană ar fi trebuit să aibă drept urmare nimicirea credinței în Hristos. Biserica creștină, pusă în focul prigoanelor, ar fi trebuit să fie desființată.

În realitate însă, ce s-a întîmplat ? Credința în Fiul lui Dumnezeu prin persecuții s-a întărit, Biserica a biruit lumea ! Groaznicele chinuri prin care păgînii au încercat să nimicească pe primii creștini au fost cauze și prilejuri ca noua religie să se răspîndească peste tot pămîntul. Curajul eroic cu care au mărturisit mucenicii pe Hristos n-a rămas fără efect. Adesea s-a întîmplat ca înșiși călăii care îi chinuiau și-i ucideau pe creștini, să sfîrșească prin a se converti la creștinism. De aceea scrie un apărător al Bisericii creștine, Tertulian : *«Sîngele mucenicilor a fost sămînță de noi creștini»*.

Eu întreb : Oare nu se vede aici degetul lui Dumnezeu ? Nu se vedește puterea Duhului Sfînt ? Fără îndoială că da !

Dacă prigoanele vrăjmașilor lui Hristos și-ar fi atins scopul, atunci Biserica creștină s-ar fi putut privi ca o instituție omenească. Dar dacă furia prigonitorilor mai tare a întetit flacăra credinței, este dovada cea mai puternică a adevărului, dovadă că Biserica noastră este un lucru dumnezeiesc.

Biserica este Hristos care continuă a trăi printre noi. După cum Mîntuitorul n-a fost învins, decît aparent de dușmanii Săi, după cum Vinerea Patimilor a fost urmată de gloria biruinței Învierii, așa fapta mucenicilor a fost urmată de o biruință strălucită a adevărului creștin.

Noi sîntem urmașii eroilor de demult. Aparținem Bisericii în sînul căreia mucenicii au luptat și au biruit. Mărturisim aceeași credință, același Domn, același botez.

Să fim mîndri de trecutul nostru glorios ! Și în același timp să fim liniștiți ! Dumnezeu este cu noi, cu Biserica Sa. Dacă Biserica este Hristos cel ce trăiește în istorie, să fim asigurați că dușmanii de azi ai adevărului creștin nu vor avea nici o putere asupra celor ce-L mărturisesc pe Hristos.

Căci *«știm că Hristos cel înviat din morți nu mai moare»* (Rom. 6, 9). Și mai cunoaștem făgăduința pe care a făcut-o

Domnul când a zis că «*Biserica Sa nu va putea fi zdrobită nici de porțile iadului*» (Mat. 16, 18).

În sfârșit, pilda de bărbăție și de curaj a Sfintului pe care-l pomenim astăzi, reînvie în noi curajul de a ne face pe deplin datoria noastră de creștin.

Sfântul Ciprian a scris într-o lucrare de a sa : «Pentru creștini nu există numai o singură cunună, care se dobîndește în vremea prigoanelor ; are și vremea de pace cununile sale».

Iar mucenicia din vremea de pace este curajul eroic de a-L mărturisi pe Hristos în viața de toate zilele. «*Și voi Îmi veți fi martori în Ierusalim, în toată Iudeea, în Samaria și pînă la marginile pămîntului*» (Fapte 1, 8).

De această datorie nimeni nu este scutit. A trebuit ca Biserica să aibă tiranii săi pentru a avea mucenici. Dar este o muceniecie a credinței pe lîngă cea a singelui.

Prigoanele au început, dar orice ucenic al Mîntuitorului este dator să se afirme ca lucrător al credinței în El, în orice împrejurare. «Martir, zice Fericitul Augustin, este un cuvînt grecesc și însemnează «martor». De aceea, ori de cîte ori împlinim prin virtuți poruncile lui Iisus Hristos, noi dăm mărturie pentru El. Noi numim cruce nu numai aceea de lemn în vremea suferinței, ci și aceea pe care o luăm în fiecare zi pe umerii noștri, prin împlinirea poruncilor sfinte. Întreaga viață a unui creștin când e trăită după Evanghelie, este un martiriu și o cruce». Astfel poți fi un mucenic al răbdării, al smereniei, al ascultării, al curățeniei. Poți fi un mucenic al lepădării de sine și al pocăinței, mucenic al dragostei față de aproapele. Căci scrie în Pateric : «De se va da omul de bună voie spre greutate, necaz, supărare și răbdare pentru Dumnezeu, pe așa unul Dumnezeu îl va împărtăși cu Sfinții mucenici, căci răbdarea în loc de sînge se primește».

Cununa muceniei sîngeroase a trecut, dar cea a muceniei nesîngeroase o putem cîștiga în fiecare zi, numai să voim. A suferi ceva pentru credință și viață îmbunătățită, avem mereu prilejuri nenumărate. Căci cuvîntul Sfintului A-

postol Pavel scris ucenicului său Timotei rămîne valabil pentru fiecare dintre noi : «*Toți cei ce voiesc să trăiască cu evlavie în Hristos Iisus, vor fi prigoniți*» (II Tim. 3, 12).

Astăzi cel ce vrea să trăiască după cuvîntul Evangheliei, să rămînă credincios poruncilor lui Dumnezeu, să nu-și pîngărească ființa sufletului în mocirla păcatului, cu drept cuvînt se poate spune despre el că-i trebuie credința, tăria de caracter și curajul mucenicilor de demult.

Curaj împotriva cui ? Împotriva gurii batjocoritoare a lumii, împotriva strigătelor și ademenirilor zgomotoase ale sufletului obraznic.

De aceea, Biserica are astăzi lipsă de sufletele tari, eroice și neînfricate. Avem trebuință de oameni credincioși, care în orice împrejurare să facă numai ceea ce este plăcut lui Dumnezeu și folositor pentru mîntuirea sufletului.

Fie ca pomenirea Sfîntului marelui mucenic Dimitrie să trezească în inimile noastre o credință tare și o dragoste desăvîrșită pentru a ne face toată datoria față de Domnul Hristos.

A m i n !

Despre ființa și ajutorul îngerilor

Frați creștini,

Era în vremea de demult în cetatea Ninive un bărbat milostiv cu numele de Tobit. O nenorocire îndoită s-a abătut asupra lui : sărăcirea și pierderea vederii. În acel necaz s-a hotărât să-l trimită pe feciorul său în Media, la o rudenie, să aducă o sumă de bani pe care-i împrumutase mulți ani înainte. Calea era lungă și plină de primejdii, feciorul fără nici o experiență de viață. «*Mergi !*» a zis bătrînul. «*Mergi și caută-ți un om care să meargă cu tine*».

S-a dus fiul lui Tobit să caute un om și a găsit un tînăr frumos, gata pregătit de drum, cu care s-a înțeles să călătorească în îndepărtata țară. L-a luat de călăuză pe tînărul necunoscut și acela i-a fost o mare binecuvîntare. Însoțindu-l peste tot, sfătuindu-l, apărîndu-l de multe primejdii, l-a ajutat să ajungă în Media, să primească banii, să-și afle și o soție credincioasă, iar culmea fericirii să se întoarcă acasă cu un leac minunat, care a redat lumina ochilor bătrînului tată.

Știți cine a fost acea călăuză binecuvîntată ? A fost un arhanghel : arhanghelul Rafail, cel trimis de Dumnezeu, ca să ocrotească pe alesul său. «*Și s-a dus să caute om și a aflat pe Rafail care era înger*» (Tobit 5, 4).

Ce fericiți am fi dacă în împrejurările grele ale vieții am da peste astfel de ocrotitori și prieteni ! Ce fericiți dacă în

anevoioasa călătorie spre «patria cerească» am avea așa călăuză care să ne susțină și să ne apere ca pe tînărul Tobit !...

Să ne mîngîiem, fraților ! Bunul Dumnezeu nu ne-a lăsat singuri ! Ci El din începuturile lumii ne-a creat prieteni străluciți, luminați și puternici, care ne însoțesc, ne susțin și ne apără în drumul nostru dintre leagăn și mormînt. Sînt din neamul lui Rafail ! Sînt îngerii, sînt «*duhurile slujitoare trimise să îndeplinească o slujbă pentru cei ce vor moșteni mîntuirea*» (Evrei 1, 14).

Astăzi cetele credincioșilor în Biserica Domnului se adună ca să preamărească pe două dintre cele mai însemnate «duhuri slujitoare», pe Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil.

Folosim acest prilej ca să vă împărtășim o prețioasă și mîngîietoare învățătură din ale credinței noastre : învățătura despre ființa și ajutorul îngerilor.

Frați creștini,

Toate popoarele pămîntului, în toate vremurile, au crezut în existența duhurilor mai presus de om, care pot face binele sau răul. Acest fapt dovedește că o atare credință este întemeiată pe o descoperire de sus și pe o cunoștință cîștigată din experiența unor oameni religioși.

Descoperirea de sus a fost făcută de către Duhul Sfînt, care în Sfintele Scripturi, în nenumărate locuri ne vorbește de existența îngerilor. Iar experiența a fost aceea a oamenilor aleși de Dumnezeu care s-au învrednicit să aibă vedenii de duhuri cerești.

Despre crearea îngerilor aflăm în cea dintîi zicere a Bibliei. «*La început a creat Dumnezeu cerul și pămîntul*». Așa începe cartea Facerii. Iar Părinții bisericești, tîlcuitori ai cuvintelor dumnezeiești învață că «cerul» creat de Dumnezeu înainte de lumină și de aștri, înaintea viețuitoarelor și a omului, — au fost îngerii. După cum un conducător de stat se servește de miniștri pentru afacerile importante ale statului, așa Împăratul ceresc și-a gătit dintru început «duhuri slujitoare» pentru ocîrmuirea lumii, în special pentru paza și ocrotirea oamenilor.

După fire, îngerii sînt ființe nemuritoare, netrupești, înzestrate cu darul cugetării și al voci libere, cu totul curate și pline de bunătate. Dacă uneori ei au apărut oamenilor în trupuri, după cum ne arată Sfînta Scriptură și Viețile Sfinților, trupurile au fost materie împrumutată spre a se putea face văzuți. Iar dacă Biserica îi înfățișează sub chipul unor copii înaripați, este pentru a arăta nevinovăția lor și repeziciunea cu care îngerii împlinesc poruncile lui Dumnezeu.

Cine ar putea să spună numărul puterilor cerești? Numai «Domnul oștirilor» îl știe! Proorocul Daniil, într-o vedenie plină de măreție a zărit în jurul tronului Celui Preaînalt «*mii de mii de slujitori care stăteau înaintea lui*» (Daniil 7, 10).

Iar Mintuitorul în timpul Patimilor Sale a mărturisit că dacă ar voi ar putea fi apărat de «*legiuni*» de *îngeri*! (Matei 26, 53).

La început toți îngerii au fost buni, strălucind de frumusețe, de înțelepciune și de tot felul de daruri. Dar Stăpînul cerului și al pămîntului i-a supus unei încercări, în care cu voie liberă, să-I dovedească credincioșia, supunerea, atîrnarea. Or, în acea încercare, o parte din îngeri, în frunte cu Lucifer — cel mai frumos și mai mare între ei, — a căzut: amețiți de mîndrie, aceia au refuzat să asculte de Creatorul lor.

Sfîntul Ioan Evanghelistul, în Apocalipsa lui, ne învață despre căderea îngerilor următoarele cuvinte: «*Făcutu-s-a în cer un război. Mihail și îngerii lui s-au luptat cu balaurul. Și balaurul cu îngerii lui s-au luptat și ei, dar n-au putut birui, și locul lor nu s-a mai aflat în cer. Și balaurul cel mare numit diavolul și satana, acela care înșală lumea întreagă a fost aruncat pe pămînt, iar împreună cu el toți îngerii lui*». (Apoc. 12, 7—9).

Astfel că Dumnezeu a pedepsit cu groază pe îngerii răzvrățiți, aruncîndu-i în adîncul unui foc veșnic, «*unde stau înconjurați de întuneric, ferecați cu lanțuri și păstrați pentru judecată*» (II Petru, 2, 4).

Iar îngerii credincioși au fost întăriți pentru totdeauna în har, în fericirea raiului, bucurîndu-se neîncetat de vederea feței Tatălui ceresc (Matei 18, 10).

Să vedem acum care este slujirea îngerilor buni. În ceruri îngerii iubesc pe Dumnezeu, Îl binecuvîntează și-L preamăresc cu laude nesfîrșite. Acest lucru a fost descoperit unor bărbați sfinți, unul în vremea Vechiului, altul în cea a Noului Testament.

Proorocul Isaia ne mărturisește că «*a văzut pe Domnul șezînd pe un tron de domnie foarte înalt. Serafimii stăteau deasupra lui, strigînd și grăind: Sfînt, sfînt, sfînt este Domnul Savaot, plin este cerul și pămîntul de mărirea Lui*» (Isaia, 6, 2).

Iar Sfîntul Ioan scrie că «în jurul scaunului de domnie al Domnului a auzit glasul multor îngeri, care ziceau cu glas mare: «*vrednic este Mielul care a fost înjunghiat să primească puterea, bogăția, înțelepciunea, tăria, cîntea, slava și lauda*» (Apoc. 5, 12).

În afară de preamărire, îngerii împlinesc voia lui Dumnezeu întru conducerea lumilor, a împărățiilor, a popoarelor, a cetăților și a oamenilor, fiind uneltele Providenței celei atotcuprinzătoare.

Uneori îngerii sînt plinitorii răzbunării dumnezeiești, cum a fost la pedepsirea neascultării primilor oameni, la pedepsirea Sodomei, la dezlănțuirea plăgilor asupra Egiptului. Dar de cele mai multe ori duhurile cele de sus slujesc la apărarea și călăuzirea oamenilor întru cele bune.

Îngerii înalță rugăciunile oamenilor către Dumnezeu. «*Apoi a venit un înger, care s-a oprit în fața altarului (ceresc) cu o cădelniță de aur. I s-a dat tămîie multă, ca s-o aducă împreună cu rugăciunile tuturor sfinților, pe altarul de aur care este înaintea scaunului de domnie*» (Apoc. 8, 3).

Îngerii protejează dreptii și-i întăresc în asprele lor lupte pe calea mîntuirii. Astfel, aflăm că un înger l-a oprit pe Avraam să-și jertfească fiul; doi îngeri l-au scăpat de la pieire pe Lot și pe cei din casa lui. Îngerul l-a încurajat pe proorocul Ilie cînd era prigonit de regele Ahab. Îngerul i-a păzit neatinși de foc pe cei trei tineri care au fost aruncați de vii în cuptorul din Babilon. Îngerul l-a descătușat pe Apostolul

Petru din lanțuri și l-a slobozit din temniță... La fel în istoria vieții pămîntești a Mîntuitorului Îngerii au intervenit în multe împrejurări.

Arhanghelul Gavriil a vestit Preacuratei Fecioare întruparea Fiului lui Dumnezeu prin puterea Duhului Sfînt. Cete de soli cerești au vestit în văzduhuri Nașterea Domnului în Betleem. Îngerul l-a povățuit pe dreptul Iosif să salveze viața Pruncului divin din fața uneltirii crudului Irod. Îngerii au slujit în pustie pe Fiul Omului după ce a respins ispita diavolului. Ei au apărut în cumplita zbuciumare din grădina Ghetisimani, la învierea și la înălțarea Domnului.

Iar cînd Fiul Omului va veni pe norii cerului la sfîrșitul lumii, Îngerii Îl vor însoți și vor pregăti înfricoșata judecată, și vor executa pedepsirea păcătoșilor.

Sfintele Scripturi ne vorbesc despre lucrările cele minunate ale solilor cerești. Pe lîngă asta Cartea dumnezeiască ne descoperă un alt adevăr care ne privește personal și ne umple de mîngiere : că fiecare om își are îngerul său protector.

Fost-a voia lui Dumnezeu ca după ce ne-a dat pe Fiul Său ca preț de răscumpărare pentru păcatele noastre, să ne dea o altă dovadă a iubirii Sale nemărginite : să ne încredințeze ajutorului și purtării de grijă a puterilor de sus.

Dumnezeu cunoaște slăbiciunea noastră, știe pericolele cărora sîntem zilnic expuși, știe numărul vrăjmașilor noștri văzuți și nevăzuți... În înțelepciunea Sa plină de milă, nu ne-a lăsat singuri, ci a poruncit îngerilor Săi să ne aibă în paza lor, oriunde am fi, orice am face, oriunde am merge...

«Căci El va porunci îngerilor Săi să te păzească în toate căile tale» (Ps. 90, 11).

Iar îngerii cei buni ne păzesc prin faptul că ne învață în adîncul cunoștinței răutatea păcatului și urîciunea lui ; ne ajută să ne ridicăm prin pocăință după ce am căzut ; ne întăresc împotriva ispitelor diavolului ; se fac sfătuitoarii noștri în lucrarea faptelor bune. Mișcătoarea istorie a lui Tobit se repetă într-un fel oarecare cu fiecare dintre noi și cu îngerii noștri păzitori. Din partea acestora sînt aceleași dovezi de iubire, de credincioșie, de devotament, aceeași călăuzire spre bine, spre cer...

Fraților creștini,

Ne rămîne acum să vedem ce îndatoriri avem noi față de duhurile slujitoare, ce văd pururea fața lui Dumnezeu.

Prima obligație față de îngeri este *să-i cinstim*. Ei sînt slujitorii Celui Preaînalt, prinții curții cerești... Dacă pe domnitorii țării care sînt oameni ca și noi, dacă pe ei, zic, îi respectăm și le dăm cinstea cuvenită, cu atît mai mult îngerilor, care «*stau înaintea slavei Celui Sfînt !*»...

Tobit și fiul său cînd au aflat că au înaintea lor o ființă cerească, au căzut cu fețele la pămînt și i s-au închinat plini de recunoștință. Așa se cuvine să facem și noi. Să ne închinăm îngerilor, să le prăznuim cu bucurie sărbătoarea, să-i chemăm în rugăciunile noastre, pentru a ne învrednici de ajutorul și apărarea lor, să le mulțumim pentru binefacerile pe care ei le mijlocesc pentru noi.

Altă datorie este *să-i ascultăm*. Îngerii — în special cei păzitori — vestesc voia lui Dumnezeu, în conștiința noastră, învățîndu-ne ce să facem și de ce să ne ferim pentru a ne mîntui. Cum să nu le dăm ascultarea cea mai deplină ? Oare n-am asculta pe un delegat al conducătorului statului dacă ne-ar fi trimis în casa noastră, să ne țină sub protecția lui, să ne apere de orice rău ?

De aceea, față de îngeri Biserica vă poruncește ceea ce a poruncit Dumnezeu poporului lui Israil : «*Iată Eu trimit un înger înaintea ta, ca să te ocrotească și să te ducă în locul pe care ți l-am pregătit. Fii cu ochii în patru înaintea lui și ascultă glasul lui. Să nu te împotrivești lui, căci numele Meu este în el. Dar dacă vei asculta glasul lui, și dacă vei face tot ce-ți voi spune, voi fi vrăjmașul vrăjmașilor tăi*» (Ieșire 23, 20—22).

În sfîrșit, trebuie să ne străduim să ne arătăm vrednici de puterea îngerilor. Ei sînt spirite curate și sfinte. Sîntem obligați ca în fața lor, în prezența lor să nu săvîrșim nici un lucru urît, ca să nu-i întristăm. În muncile noastre, în distracțiile noastre, în singurătate sau între semenii noștri, nu trebuie să uităm nici o clipă că îngerul nostru păzitor este ală-

turi de noi, martorul cinstit al tuturor faptelor și cuvintelor noastre. Să nu facem, așadar, nimic, nici în taină, nici la arătare, nimic ce ar putea să nu placă cerescului însoțitor. Ci să fim curați, să fim smeriți, să fim cinstiți în orice împrejurare. Astfel, prietenii noștri cerești ne vor iubi mai mult, ne vor apăra de uneltirile duhurilor celor rele în toate zilele vieții noastre, iar mai ales în ceasul morții.

O, slăviților Arhangheli Mihaile și Gavriile!

O, îngeri ai Domnului și măriții noștri ocrotitori!

Ne bucurăm noi credincioșii că sînteți atît de fericiți și plini de atîta putere și har.

Fiți binecuvîntați în veac pentru toate slujirile voastre și pentru toate binefacerile pe care ni le hărăziți!

În mîinile voastre ne încredințăm viața. Rugați-vă pentru noi. Conduceți-ne pe calea lui Hristos, cea strîmtă și cu chinuri. Lucrați totul în noi, ca ajutorul vostru avînd, să avem viață lină pe pămînt și bucuria cea neapusă în ceruri, împreună cu voi și cu toți sfinții.

A m i n !

LA INTRAREA ÎN BISERICĂ A MAICII DOMNULUI

«Bucură-te, Rai însuleșit !».

Frați creștini,

Cartea sfîntă ne istorisește de o mare sărbătoare de bucurie în Israil. Împăratul Solomon a ridicat în cetatea lui David un măreț templu de închinare lui Dumnezeu. După ce a sfîrșit lucrările, a adunat pe toți bătrînii poporului, pe căpeteniile familiilor și ale oștirii. A făcut serbare mare și cu alai strălucit, a mutat din Sion, în noul locaș, chivotul legămîntului Domnului, sicriul Legii în care se păstrau tablele celor zece porunci, toiagul lui Aron și un vas cu mană.

Preoții și leviții au adus chivotul în templu, l-au introdus în locul preasfînt al casei, în Sfînta Sfintelor, au adus jertfă și poporul s-a închinat cu adîncă evlavie. Atunci un nor de lumină a umplut templul; slava lui Dumnezeu era atît de orbitoare, încît slujitorii sfințiți au trebuit să se depărteze. «Preoții n-au putut să rămînă acolo să facă slujba din pricina norului, căci slava Domnului umpluse Casa Domnului» (I Regi, 8, 11).

Patrusprezece zile a durat serbarea, iar cînd s-a sfîrșit, oamenii s-au întors în corturile lor cu bucurie, pentru tot binele pe care-l făcuse Dumnezeu poporului Său.

Dacă întreaga Lege Veche cu așezămintele sale era o «*umbră a bunurilor viitoare*» (Evrei, 10, 1), apoi și sărbătoarea pomenită n-a fost altceva decît o prevestire, «*o asemănare pentru vremurile de acum*» (Evrei 9, 9), arătarea cu veacuri

înainte a unei întîmplări care avea să aducă adevărata cinstire lui Dumnezeu și mîntuirea poporului Său.

Aflați că întîmplarea minunată s-a săvîrșit la intrarea în Biserică a Maicii Domnului, pe care o pomenim astăzi.

Trăiau în mijlocul poporului biblic doi soți cu frica lui Dumnezeu, Ioachim și Ana. Învechit în zile era bărbatul, sterp pîntecele femeii, amîndoi lipsiți de harul și bucuria de-a avea copii. Dar nădejdea dreptilor era vie, dorința arzătoare și rugăciunile lor pară de foc, ca să se învrednicească de a zămisli din trupurile lor viața. Iar făgăduința lor către ceruri a fost că dacă cererea le va fi împlinită, pruncul ce se va naște, îl vor închina Domnului.

Dumnezeu a ascultat rugăciunea bătrînilor Ioachim și Ana, lucru greu de înțeles pentru mintea omenească și anevoie de primit pentru neputincioasele noastre gînduri, dar adevărat pentru cei ce cred în puterea lui Dumnezeu: Ana a născut peste rînduiala firii! A născut preaslăvit pe ceea ce avea să se facă pricina mîntuirii neamului omenesc și scară de pe pămînt la cer, pe Fecioara Maria.

Iar cînd prunca a împlinit trei ani, părinții și-au ținut cuvîntul făgăduit și au adus-o, ca astăzi, în Biserica din Ierusalim, ca s-o închine Ziditorului tuturor.

Și era arhiereu atunci Zaharia, tatăl Sfîntului Ioan Botezătorul. Tradiția Bisericii ne spune că în ziua înfățișării Fecioarei Maria la templu, Zaharia a fost luminat de razele Duhului Sfînt. El a cunoscut și a crezut că izbăvirea lui Israil s-a arătat, că prunca, ce i-o încredințase fericita Ana, era fecioara de care Isaia cu veacuri înainte a grăit că «*va avea în pîntece și va naște fiu și va chema numele lui Emanuil*» (Isaia 7, 14).

De aceea, marele preot, cuprins de o adîncă bucurie, a luat prunca în brațe, a binecuvîntat pe Domnul și a introdus-o în cele mai dinlăuntru ale Bisericii, în Sfînta Sfintelor, unde intra numai arhiereul singur, o dată pe an.

Ce minune! Ce luminoasă sărbătoare, față de «umbra» întîmplării din vremea lui Solomon!...

Acolo se înălța un templu de piatră și de lemn, iar înlăuntrul lui se muta Sicriul Legii cu lucrurile moarte din el. Și totuși slava lui Dumnezeu s-a pogorît și poporul s-a bucurat.

Dincoace, se începe săvîrșirea marelui templu al Legii celei noi în care să se facă răscumpărarea omenirii prin jertfa Fiului lui Dumnezeu. Pentru întruparea lui Dumnezeu, se pregătește de înțelepciunea cerească vasul ales în care să se poare Cel neînceput.

De aceea vedem că se mută cortul cel însuflețit al Duhului spre a fi lăcaș viu Dumnezeului celui viu, lui Hristos Mîntuitorul.

Mare este praznicul de astăzi, strălucită slava care se arată, nețarmurită bucuria poporului celui credincios. De aceea vom cînta și noi împreună cu Biserica lui Hristos: «*Să se bucure astăzi cerurile și norii veseliei să strophească pentru atotproslăvite măririle Domnului. Ci iată Fecioara lui Dumnezeu, stînită fiind spre lăcaș, astăzi în Biserică, ca o jertfă fără prihană se aduce*». Astăzi Sfînta Sfintelor se bucură, luînd în sine pe Hrănitoarea vieții noastre.

Astăzi lumina cea în trei străluciri a Treimii aprinde pe Născătoarea de Dumnezeu ca pe o făclie nestinsă în Casa slavei.

Astăzi prevestirea buneivoințe a lui Dumnezeu și vestirea mîntuirii oamenilor în Biserică Fecioara se arată.

Astăzi credincioșii să dănuim în psalmi și în cîntări duhovnicești, căci iată Împărăteasa stă de-a dreapta lui Dumnezeu, în haină curată și preainfrumusețată, căreia să-i strigăm cu laude: «*Bucură-te rai de taină! Bucură-te Biserică a sfințeniei! Bucură-te ușă prin care a intrat în lume lumina! Bucură-te așteptarea neamurilor, lauda proorocilor! Bucură-te, Maică, pururea Fecioară!*»

Frați creștini,

Predania Bisericii ne spune că Maica Domnului a rămas în Biserica din Ierusalim pînă la plinirea vremii descoperirilor cerești cele preaminunate, pînă cînd mai marele oștilor îngerești a binevestit Fecioarei că prin umbrirea Duhului Sfînt va naște prunc, care să înnoiască a doua oară lumea cea stricată prin păcat.

Cum a trăit Fecioara în Biserică? Cu ce s-a îndeletnicit? Biblia tace, iar mințile noastre cu greu pot pătrunde vălul de taină ce acoperă viața Preasfintei Marii în cursul acelor ani. Dar este de ajuns să spunem că Ea s-a pregătit pentru înalta chemare spre care o rînduise dragostea și voia lui Dumnezeu.

Iisus Mîntuitorul Însuși, înainte de a ieși la propovăduire și înainte de a merge spre patimile și jertfirea Sa, s-a pregătit prin viața retrasă și umilă în casa din Nazaret apoi prin postul cel de 40 de zile din pustie.

La rîndul său, Născătoarea s-a pregătit vreme de aproape 12 ani în umbra Bisericii din Ierusalim, ca să fie «scară cerească» pe care s-a pogorît la noi Domnul milelor.

Erau în jurul templului mai multe lăcașuri osebite, la fel cu chiliile din preajma mănăstirilor noastre, unde erau adunați și povățuiți de o parte preoții, leviții și tinerii, de altă parte sfintele femei și fecioarele închinete Domnului. Acolo se rugau, lucrau, citeau Sfintele Scripturi, acolo prin juruințele lor se făceau plăcuți celui Preaînalt.

În acel sălaș a petrecut fiica lui Ioachim și a Anei vremea copilăriei sale. Iar viața ei în acei ani o putem cuprinde în aceste cuvinte: curăție, smerenie și rugăciune. Dar aceste bunătăți au fost ridicate la așa grad de desăvîrșire în sufletul Fecioarei, încît flacăra rugăciunii, mireasma curăției și adîncul smereniei a coborît cerul pe pămînt. Se străduia să fie Fericita Fecioară totdeauna cea dintîi în slujbele și privegherile de zi și de noapte, să fie cea mai bună cunosătoare a Legii Domnului, să întreacă pe toate suratele ei în iubire, în blîndețe, în smerenie, să fie cea mai curată între curate. În fiecare zi Ea creștea în har și frumusețe sufletească, consacîndu-se cu toată ființa ei slujbei și iubirii lui Dumnezeu, încît putea mărturisi cu fiica din Cîntarea Cîntărilor: «*Sînt un trandafir din Saron, un crin din văi... sînt a iubitului meu și iubitul meu este al meu: el își paște turma între crini*» (Cînt. Cînt. 2, 1; 6, 3).

Spre acea mireasmă și floare nevestejită a căutat Dumnezeu și a venit la dînsa și a îndumnezei-o prin pogorîrea Sa în Trupul ei fecioresc, ca s-o facă Născătoare a lui Dum-

nezeu și Maică a lumii. Iar după arătarea îngerului Gavriil, ea a ieșit din Biserică și s-a încredințat logodnicului său Iosif, care avea să-i fie păzitor și martor al fecioriei.

Frați creștini,

Este zi de toamnă în natura de afară. Vara a trecut, zilele s-au scurtat, locul vremii senine și călduroase, l-au luat zilele cu cer posomorît și cu vînturi reci.

Totuși duhovnicește, ziua de 21 noiembrie este începutul unei primăveri de bucurie, luminînd sufletele noastre. «Cerul și pămîntul și cetele îngerilor se veselesc, căci în Biserica Domnului se aduce bucuria. Scriptura a trecut, legea s-a învechit și razele darului strălucesc, intrînd în Biserică Fecioara».

Zori sfinte și purtătoare de lumină se arată cu o călăuză plină de strălucire, ce merge înaintea Soarelui mării. Început plin de voioșie al zilei prea fericite, cînd lumea a doua oară s-a născut.

Oare putem noi credincioșii să nu tresăltăm de bucurie în această zi? Oare nu avem dreptul, mai mult decît fiii lui Israel de odinioară, să ne întoarcem la casele noastre «cu inimile mulțumite pentru tot binele ce ni l-a făcut Domnul»? Avem cu adevărat!

Dacă Preasfinta Fecioară, Mireasa Duhului Sfînt intră în camera de nuntă, spre a pregăti ospățul împăcării noastre cu Dumnezeu, noi nuntașii se cuvine să fim cuprinși de o mare bucurie.

Nu mai sîntem sub blestem! S-a biruit întunericul! Raiul s-a deschis și împărăția cerurilor ni s-a dăruit! Prin ce mijloc ni s-a dăruit? Prin jertfa lui Dumnezeu, a Domnului nostru Iisus Hristos, care «*cu însuși sîngele Său, după ce a primit o răscumpărare veșnică... ne-a curățit, ca să slujim Dumnezeului celui viu*» (Evr. 9, 12-14).

Dar această răscumpărare ne-a venit prin mijlocirea Preacuratei Fecioare și Maici.

Zadarnic au dorit dreptii Vechiului Testament să-L vadă pe Izbăvitorul cel făgăduit, care să zdrobească șarpele cel

cumplit. Zadarnic au curs riuri de sînge de tapi și de vitei în curțile templului lui Solomon! Pămîntul se putea tîngui despre Dumnezeu pierdut: «*L-am căutat, dar nu l-am aflat. L-am strigat, dar nu mi-a răspuns*»! (Cînt. Cînt. 5, 6).

Abia Fecioara Maria a izbutit să aducă cea mai mare binefacere neamului omenesc. «Putem spune că dacă Fiul și Cuvîntul lui Dumnezeu a primit să se facă om, ca să se mîntuiască omul, dacă a pierit întinericul păcatelor și dacă ni s-a dat harul să dobîndim din nou fericirea veșnică, toate acestea nu sînt decît daruri ale Preacuratei Fecioare» (Ilie Miniăt).

Cu ce vom răsplăti Maicii Domnului nostru? Cu ce altceva decît cu dragostea noastră cea mai fierbinte față de ea, cu credința noastră neșovăitoare în puterea ei.

Este de mare trebuință această întărire a devotamentului față de Născătoarea de Dumnezeu. Este de mare trebuință, fiindcă nimeni nu poate veni la Dumnezeu, dacă nu e luminat de această făclie, de Dumnezeu aprinsă.

După cum numai prin Maica Domnului a venit la noi Fiul Tatălui ceresc și s-a arătat pe pămînt și cu oameni a viețuit, așa și în nesfîrșitul veacurilor, coborîrea luminii dumnezeiești și toată descoperirea darurilor nu le poate nimeni primi fără de ea.

Maica Domnului este vistieria și împărțitoarea bogăției cerești, a mîntuirii. Ceea ce din curatele sale sîngiuiri a dat carne și sînge trupului lui Hristos, ceea ce a fost unită în toată plinătatea cu Hristos, izvorul harului, rămîne pentru toți adevărații credincioși rîu de putere dumnezeiască. Faptul de a fi avut atingere cu Hristos nu aparține numai trecutului, ci este de o netrecătoare actualitate.

Din această pricină, Biserica Ortodoxă cinstește în Maica Domnului o lume a bunătăților văzute și nevăzute, amestecul înmiresmat al tuturor frumuseților dumnezeiești, îngerești și domnești, idealul cel mai înalt, scopul pentru care a fost creată lumea.

Spre această vistierie a darurilor lui Hristos să alergăm noi păcătoși și necăjiții. În ea să ne punem nădejdea, la aco-perămîntul ei să ne aflăm ocrotire și liman de odihnă!

Domnul Hristos este împăratul cerului și al pămîntului. Maica lui Hristos este împărăteasa lumii, așezată pe tronul cel de-a dreapta Sfintei Treimi, cum e arătată în icoanele sfinte ale ortodoxiei. Acolo este locul ei de mărire și de putere, de unde se roagă pentru noi și ne dă viață și lumină și mîngîiere.

Fiul nu refuză pe Maica Sa, care se roagă neîncetat și ziua și noaptea pentru toate bucuriile și toate durerile din lume. Căci dacă are mare putere rugăciunea fierbinte a celui neprihănit (Iacob 5, 16), nesfîrșit mai puternică este mijlocirea Celei ce întrece în neprihănire cetele îngerești, pe toți apostolii, sfinții și mucenicii, ruga Celei ce a născut pe Fiul lui Dumnezeu.

Iubiți pe Maica Domnului, fraților, iubiți-o cu inimi fierbinți și pline de nădejdi!

Rămîneți tari și țineți învățăturile pe care le-ați primit în Biserică despre Maica Domnului! Cinstiți pe Născătoarea de Dumnezeu! Respingeți cu tărie hulele și minciunile rătăciților, care defaimă pe Fecioara Maria. Să știți că diavolul strigă prin gura hulitorilor, diavolul care o urăște, pentru că Ea a născut pe Cel ce i-a surpat stăpînirea.

Rămîneți tari în tradițiile sfinte ale Bisericii drept-măritoare și cinstiți pe ceea ce este plină de dar. Iar mai ales luați-o ca apărătoare și sprijinitoare. Căci mult pot rugăciunile Maicii pentru îmblînzirea Stăpînului și nu este nimeni care să se încreadă în milele Născătoarei și să nu fie ajutat și mîngîiat.

O, Preasfîntă Maică și Fecioară! Cuvine-se cu adevărat să te ferim! Cu toți îngerii, cu toate neamurile strigăm ție: «Bucură-te sălașul cel preamărit al Celui ce este pe Serafimi! Bucură-te floare cu dulce miros! Bucură-te liman lin al celor ce vor să se mîntuiască! Domnul este cu tine, acum și pururea și în vecii vecilor».

A m i n.

Iubiți creștini,

Preoți și popor am poposit azi în casa Domnului, ca să facem praznic unuia din cei mai iubiți sfinți ai Bisericii creștine, Sfântul Nicolae.

După ce s-a adus jertfa cea necruntă pentru iertarea păcatelor noastre, se cuvine acum să rostim un cuvânt de zidire sufletească. Dar cu ce cununi de laudă vom încununa pe arhierul din Mira Lichiei ? Cu ce cântări vom preamări pe Păstorul ? Care strălucire din razele acestui luceafăr al Ortodoxiei vom pune să lumineze sufletele noastre ? Vai, nu mă pricep și mă minunez !...

Sfântul Nicolae a fost atât de puternic în credință, încât, bine zice o cântare bisericească de laudă, că «apostolii cu îngerii se minunează de credința lui». A fost atât de înțelept păstor al turmei sale în vreme de mari tulburări, că este așezat pe scaunul vrednicilor arhieriești împreună cu duhovnicescul Ioan Gură de Aur și cu marele Vasile din Cezareea Capadociei.

Sfântul Nicolae a apărut credința cu atîta îndrăzneală împotriva hulitorului de Dumnezeu Arie, că lupta lui este asemănată cu cea a Sfîntului Ioan Botezătorul, care l-a înfruntat pe Irod.

Totuși, din atîtea dumnezeiești daruri cu care Duhul Sfînt l-a împodobit pe slăvitul Nicolae, o virtute pare că strălucește mai mult și se impune admirației veacurilor : *bunătatea*. Vom zice despre Sfîntul Nicolae laudele psalmistului : «El a izbăvit pe săracul care strigă și pe sărmanul fără ajutor» (Ps. 71, 12).

Sfîntul Nicolae este numit și prețuit în Biserica creștină ca modelul iubirii lucrătoare, chipul blîndețelor, cald folositor al celor necăjiți, mîngîierea celor ce plîng și părintele săracilor.

În Biserica noastră și în evlavia creștinilor de pretutindeni Sfîntul Nicolae e cinstit ca unul care scapă pe toți cei din ne-cazuri și nenorociri cu puterea și sprijinul său, cu iubirea sa față de oameni. Tradiția ne spune că marele părinte din tinerețe s-a lepădat de toată slava și de toate avuțiile ce le moștenise de la părinți și le-a împărțit săracilor. Ne mai spune că el a salvat din ghearele diavolului trei fete sărmene, cărora în taină le-a dăruit pungi cu galbeni. Istoria vieții Sfîntului e plină de pomenirea minunilor pe care Sfîntul le-a săvîrșit, ca să scape de robie pe unii, din năpastă pe alții, pe toți cei care s-au rugat lui, din toată obida trupeză și sufletească.

Încît, în evlavia popoarelor creștine acest om al lui Dumnezeu este privit ca o vistierie plină de daruri pentru toți, ca un pom însuflețit al raiului.

Socot că nu poate fi cinstită mai drept și mai folositor ziua de azi decît a închina cuvîntul meu *bunătății*, acelei roade a Duhului Sfînt prin care a strălucit și a mîngîiat mulțimile marele Arhipăstor din Mira Lichiei. Deoarece a cinsti pe un sfînt nu înseamnă numai a-i lăuda faptele, ci a ne îndemna unii pe alții să urmăm vredniciile sale, ca și noi să putem fi împreună locuitori cu sfinții.

Fraților,

Eu pun întrebarea : oare ce lipsește astăzi mai mult omenirii ? Ce ne lipsește nouă tuturor pe pămînt ca să putem fi fericiți ?... S-ar părea că avem de toate. Avem legi, avem știința, avem fabrici. Știm să producem recolte bogate, să zburăm cu navele cosmice, să folosim undele văzduhului și bogățiile pămîntului... Ce ne mai trebuie ? Căci e clar că lumii din zilele noastre îi lipsește ceva. Fiindcă mulțumirea, pacea și bucuria de a trăi nu se asigură, cum se vede, cu mulțimea bunurilor materiale sau cu realizările tehnicii.

Sînt incredințat că e nevoie de mai multă *iubire*. Poate ați auzit că la sfîrșitul veacului trecut într-un stat al Americii, în California, s-au descoperit zăcăminte de aur. Mii și mii de oameni au dat năvală într-acolo, ca să pună mîna pe prețiosul metal. Unii s-au pricopsit, poate pentru al lor necaz și a lor pieire. Alții au sărăcit. Dar este o comoară pe pămînt, la îndemîna oricui, pentru a cărei descoperire nu e nevoie de alergat peste țări și mări, nu se cere cheltuială, și care odată dobîndită, îi fericește pe toți : iubirea, bunătatea, mila și blîndețea față de oameni.

Izvorul acestei virtuți este Părintele ceresc. Căci zice Scriptura : *«Dumnezeu este iubire»* (I Ioan 4, 8). După cum soarele este lumină și căldură, așa Dumnezeu este iubire, bunătate. Și după cum soarele nu ține pentru dînsul razele sale, ci le împărstie peste fața întregii lumi, așa Dumnezeu împărtășește dragostea Sa la toată făptura cea zidită de Dînsul. *«Bun este Dumnezeu față de toți și îndurările Lui se întind peste toate lucrurile Lui»* (Ps. 144, 9).

Din iubire El a făcut lumea și întru purtarea Sa de grijă o hrănește și o încălzește. Cu iubire de oameni se pleacă El, la toți cei ce-L caută și nădăjduiesc întru numele Lui.

Iar dacă vrem să descoperim măsura cea mai înaltă a bunătății lui Dumnezeu față de noi, să căutăm la Mîntuitorul. Hristos nu este decît bunătatea lui Dumnezeu întrupată pe pămînt. *«Cînd s-a arătat bunătatea lui Dumnezeu și dragostea Lui de oameni, El ne-a mîntuit nu pentru faptele făcute de noi întru dreptate, ci pentru îndurarea Lui»* (Tit 3, 4—5).

O, adîncul milostivirii lui Iisus !... Cine va putea să-l măsoare ? *«El toate suferințele noastre le-a purtat, toate durerile noastre asupra Lui le-a luat»* (Isaia 53, 4). Iisus pe flămînzii i-a hrănit, pe bolnavi i-a tămăduit. Pe cei întristați la inimă i-a mîngîiat, pe cei rătăciți i-a căutat. Și aflîndu-i, pe umeri i-a purtat și la apa odihnei i-a dus. Pînă și pe răufăcătorii Săi, cu blîndețe i-a tratat și pentru vrăjmașii Săi către ceruri iertare a strigat...

Sfîntul Apostol Pavel scriind epistolă ucenicului său Tit, vorbind de bunătatea lui Dumnezeu, îi poruncea s-o vestească neîncetat, cu putere. În ce scop ? Ca să-i facă pe credincioși să imite îndurarea divină. *«Adevărat este lucrul acesta și vreau să spui apăsător aceste lucruri, pentru ca acei ce au crezut în Dumnezeu să caute să fie cei dintîi în fapte bune»* (Tit 3, 8). Ca unii care sîntem născuți din Dumnezeu, noi creștinii trebuie să ne asemănăm Celui ce ne-a dat calitatea de copii ai Săi, adică să fim buni ca El.

Este în ființa noastră o bunătate firească, un strop din nemărginitul ocean al dragostei dumnezeiești.

Putem da multe exemple pentru acest adevăr. Așa, din vechime, ne aducem aminte de Iosif care i-a hrănit pe frații săi care l-au urît și l-au vîndut. Cunoaștem blîndețea lui David care nu s-a răzbunat pe crudul prigonitor Saul, regele pizmătareț care-l urmărea ca o fiară și voia să-l omoare. Cunoaștem mila ce-o avea Rut față de soacră-sa Noemina, pe care o ajuta la nevoie, cu o bunătate care ne mișcă și azi.

Sînt oameni din fire buni, oameni miloși, blînzi, răbdători, pașnici, oameni care fac binele dintr-o aplecare a inimii, părinți iubitori de copii, frați și prieteni plini de amabilitate, ca niște balsamuri, care sting tot focul durerii și vindecă rănile cele greu de purtat ale viețuirii în societate.

Este bine că mai sînt și din acești buni din fire, căci altfel viața ar deveni de nesuferit. Dar noi sîntem un popor al lui Hristos, în Biserica lui Dumnezeu și de aceea avem datoria și urmărim un dar mai înalt, o mai înaltă treaptă de desăvîrșire. Căci dacă dreptatea noastră nu va depăși pe cea a cărturarilor și a fariseilor, nu vom intra în împărăția lui Dumnezeu (Matei 5, 20). Cu privire la bunătatea creștină datori sîntem să spunem că ea trebuie împlinită pentru Hristos, în numele lui Hristos.

Cînd zicem asta, înțelegem că binele adevărat este acel care se face cu *jertfirea intereselor proprii*, pentru a face bucurie aproapelui, după cum și Iisus s-a jertfit pe Sine, a renunțat la slava Sa, și-a dat viața ca să-i răscumpere pe frații Săi.

În acest înțeles «bun» a fost Pavel apostolul, care așa de mult ținea la frații săi după trup, iudeii, că voia personal să

fie despărțit de Hristos, decît iudeii să nu intre în împărăția Lui (Rom. 9, 1). În Hristos se face binele, cînd nu se face deosebire între om și om, ci pe toți îi iubim la fel.

Zice Sfîntul Maxim Mărturisitorul : «Nu are dragoste acel ce pe unul îl iubește, pe altul îl urăște. Sau pe același o dată iubindu-l, altă dată urîndu-l, pentru aceleași pricini. Dragostea adevărată nu sfișie firea cea unică a oamenilor, luîndu-se după părerile lor sau după înclinările diferite ale voii lor. Ci privind pururea la Hristos, iubește pe toți oamenii la fel. Căci Hristos, arătîndu-și dragostea pentru noi, a pătimit pentru toată omenirea».

Da, sînt oameni care nu merită să le facem bine. Însă și pe aceștia se cade să-i iubim, cum admirabil spune un gînditor creștin : «bunătatea este dragostea nemeritată» (Lacordaire). Să aibi milă față de cel răutăcios, față de cel nerecunoscător, față de cel străin, față de cel disprețuit, asta e lucru dumnezeiesc. «Căci dacă iubiți numai pe cei ce vă iubesc, ce răsplată mai așteptați ? Oare nu fac așa și vameșii ? Și dacă îmbrățișați cu dragoste numai pe frații voștri, ce lucru neobișnuit faceți ? Oare păgînii nu fac la fel ?» (Matei 5, 46—47).

Noi trebuie să fim desăvîrșiți în bunătate, asemenea cu Dumnezeu care face să răsară soarele și peste cei răi și peste cei buni.

În dragostea creștină nu se sokoate mărimea darului, ci sufletul pe care-l pui pentru bucuria celui în suferință. Iar în privința aceasta istoria Bisericii este plină de minunate pilduri. Buna creștină Fabiola, care a ridicat în Roma cel dintîi spital, s-a mulțumit să-și pună toată averea la dispoziția celor săraci și bolnavi, și făcea cele mai grele slujiri : spăla și lega răni infectate, purta în brațe neputincioși pe care murdăria îi făcea dezgustători.

Împărăteasa Flavila, soția lui Teodosie cel Mare, vizita și îngrijea bolnavii din Constantinopol ca o infirmieră de rînd. Iar despre Sfîntul Vasile cel Mare se spune că săruta rănile leproșilor, stătea la masă cu ei, avînd credința că îmbrățișa niște frați ai lui Hristos.

Iată adevărata bunătate. Omul bun ajută pe cel căzut în nevoie, este îndelung răbdător și blind, pentru că vede în

fiecare nenorocit un chip al lui Dumnezeu, un membru viu al Mîntuitorului.

Iisus este printre noi și astăzi. Ce e drept, nu e cu trupul cel luat din sinurile Preacuratei Fecioare. Noi nu avem mîngierea să-L hrănim cum Îl ospătau Marta și Maria. Nu-L vedem în casa noastră ca Zaheu. Dar noi îi avem în locul Său pe toți semenii noștri : casnici și străini, pașnici și iuți la mînie, prieteni și vrăjmași. Dacă față de aceștia toți, în orice împrejurare, cu inimă de mamă arătăm îndurare și blîndețe, am împlinit cea mai mare poruncă a legii, ne-am făcut niște «dumnezei văzuți».

Frați creștini,

Se zice că Goethe, marele poet german, înainte de a muri ar fi exclamat : «Mehr Licht», mai multă lumină ! Nu știm ce va fi înțeles Goethe prin lumina aceea pe care o cerea pe patul de moarte : lumina soarelui, lumina culturii... Un lucru știm și cerem cu mare însetare : «Mai multă iubire, mai înaltă bunătate pe pămînt». Iată porunca ceasului de față. Nu este obligat nimeni să fie învățat sau puternic, avut sau frumos. Dar tuturor ni s-a impus datoria să avem inimi bune.

De aceea, în numele Domnului, vă repet porunca Sfîntului Apostol Pavel : «Ca niște aleși ai lui Dumnezeu, îmbrăcați-vă cu o inimă plină de îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blîndețe, cu îndelungă răbdare. Îngăduiți-vă unii pe alții !... Cum v-a iertat Hristos, așa iertați-vă și voi. Dar mai presus de toate, îmbrăcați-vă cu dragostea care este plinirea desăvîrșirii» (Col. 3, 12—13).

Bunătatea este pentru omenire ceea ce este lumina și căldura soarelui pentru universul nostru. Este o floare cu rădăcini în grădina raiului. Purtați-o ca pe cea mai aleasă împodobire a vieții !

Un gram de iubire prețuiește mai mult decît 1000 de care de minte. Este vremea de îndemnat cu Fericitul Augustin : «La lucru, creștini, la lucru ! Întru aceasta va cunoaște lumea din afară că sîntem ucenicii lui Hristos, dacă vom face să sporească binele pe pămînt».

«Ceva măreț și dumnezeiesc este bunătatea» zice un alt Părinte bisericesc. «Este o mîngîiere tare a credincioșilor, o ancoră a nădejdi, un leac împotriva păcatului. Este un lucru ce stă la îndemîna oricui. Măreață și ușoară totodată, bunătatea este cea mai mare slujbă adusă lui Dumnezeu, o slujire cu al cărei ajutor creștinul primește har, îl cîștigă pe judecătorul, și-L face pe Dumnezeu datornicul său» (Sf. Ciprian).

De peste veacuri ajunge pînă la noi lumina lină a iubirii de oameni a marelui patron al săracilor, slăvitul Părintele nostru Nicolae, făcătorul de bine, făcătorul de minuni. Chipul blîndețelor sale ne zîmbește de pe icoană și parcă ne zice: «Fiți și voi următorii mei, precum și eu am urmat lui Hristos».

Fie ca această pildă nemuritoare să lucreze în inimile noastre și să aducă rod îmbelșugat.

«Facerea de bine a unui om este la Dumnezeu ca o pecete și bunătatea omului o păzește El ca lumina ochilor Săi» (Sirah 17, 18).

A m i n !

«Vă aduc o veste bună care va fi o mare bucurie pentru tot poporul: astăzi în cetatea lui David vi s-a născut un mîntuitor»
(Luca 2, 10).

Frați creștini,

Iată prin ce cuvinte îngerul lui Dumnezeu a vestit lumii cea mai mare zi din istoria omenirii. De mii de ani urmașii lui Adam o așteptau. Cu veacuri înainte proorocii au prezis-o, iar dreptii au suspinat după ea: izbăvirea din păcat, din robie, din rătăcire, împăcarea cu Dumnezeu. La plinirea vremurilor Cel așteptat a sosit, Cel dorit s-a arătat, Izbăvitorul s-a descoperit. În orașul Betleem, în cetatea lui David o Fecioară curată naște un prunc, îl învelește în scutece curate, și-l culcă în iesle, sub suflarea caldă a vitelor. Dar în tăcerea acelei nopți tainice deasupra staulului a strălucit o lumină mare. Un sol ceresc s-a coborît înaintea unor păstori înpăimîntați și le-a grăit: «Nu vă temeți. Vă aduc o veste bună care va fi o bucurie mare pentru tot poporul: astăzi vi s-a născut un mîntuitor care este Hristos Domnul». După ce au mai auzit și slavoslovii de cîntări cerești în văzduh, păstorii au alergat la staul, au aflat Pruncul culcat în iesle și I s-au închinat ca unui Mîntuitor.

Fraților, de la acel fapt petrecut în Betleemul Iudeii, pe vremea lui August, cezarul Romei, au trecut aproape două mii de ani. De atunci multe generații s-au perindat pe fața pămîntului. Multe lucruri s-au înnoit pe lume. Totuși nașterea

lui Iisus rămâne data cea mai importantă a istoriei mântuirii noastre.

În cartea lui Iosua stă scris : «N-a fost nici o zi asemenea aceleia, nici înainte, nici după dînsa», iar scriitorul Legii Vechi menționa o faptă de arme a israilitenilor, cînd ei au zdrobit în luptă cinci regi canaaneni. Mult mai mult sîntem îndreptățiți noi, noul Israel, să folosim expresia Bibliei comemorînd ziua de astăzi și să zicem : «N-a fost nici o zi asemenea aceleia». Nașterea lui Hristos depășește și lasă în umbră tot ce s-a săvîrșit important sub soare. Nici o bătălie, nici o descoperire, nici un fenomen natural, nici o domnie sau faptă de cultură nu se poate asemăna cu minunea cînd Fecioara Maria L-a născut pe Pruncul ei și L-a învăluit cu privirea frumozilor și blînzilor ei ochi. Pentru că acel copil din staulul Betleemului nu era un copil de rînd. El era Domn și Împărat peste toată zidirea, cu o stăpînire asupra lumii care nu va mai avea sfîrșit. *«Un prunc ni s-a născut, un fiu ni s-a dat»,* exclama cu veacuri înainte proorocul Isaia. *«Domnia va fi pe umerii Săi. Se va numi minunat, Dumnezeu puternic, Părintele veșnicilor și Domn al păcii. El va face ca domnia Lui să dăinuiască în veci de veci».*

Vedeți ce izbitoare împletire de cuvinte. «Un prunc», adică o ființă slabă, neputincioasă, neimportantă. Totuși în persoana acelei ființe profetul vedea un Dumnezeu, cu o putere fără egal.

Asta e minunea pe care o vedem și noi astăzi cu ochii creștinei : în iesle s-a născut Dumnezeu-Omul Iisus Hristos, care, în acea haină de umilință și sărăcie a arătat toată mărirea Tatălui veșnicilor. Aceasta este vestea cea mare pe care ne-o aduce praznicul luminos de astăzi. Din noaptea aceea sfîntă a strălucit omenirii o lumină mare.

De atunci pînă astăzi s-au născut nenumărate șiruri de oameni : conducători de națiuni, filozofi, învățați, oameni de rînd. Cei mai mulți din ei au fost uitați cu desăvîrșire. Puțini, doar puțini de tot, își mai păstrează numele prin filele prăfuite

ale cărților. Dar de nimeni nu se mai interesează lumea, nimeni după moarte nu este iubit, închinat. Numai Iisus își păstrează această glorie și putere. El rămîne deasupra tuturor uitărilor și prefacerilor, viu și adorat, închinat și preamărit de generații nesfîrșite de oameni. Socotiți dacă puteți milioanele de cruci din lume. Toate mărturisesc de Fiul Fecioarei. Nici o viață n-a fost descrisă și istorisită ca viața Lui. Nici o carte pe pămînt nu este mai populară ca Evanghelia Lui. Nici o icoană nu s-a zugrăvit cu atîta pietate ca chipul lui Iisus.

Ba mai mult : istoria însăși se orientează și se calculează după ziua nașterii Domnului.

Căci cunoaștem două mari epoci : una înainte de Hristos, alta după El. Mîntuitorul împarte viața omenirii în două. Și ori de cîte ori punem data unei zile pe o scrisoare, pe o cerere, pe un ziar, facem mărturie despre Hristos. Chiar necreștinii, — evrei, musulmani, budiști —, cînd numără zilele și anii din istoria lor, fără să-și dea seama și fără să vrea, aduc un omagiu Celui născut în staul.

Toate acestea dovedesc că Iisus este Stăpînul divin al sufletelor și al veacurilor.

Fraților,

O veche legendă spune că în ziua de Crăciun clopotele scufundate în adîncul mărilor încep a suna. Sună arama în adînc de ape, parc-ar dori ca măcar o dată pe an să-și unească glasul cu dangătul clopotelor de pe pămînt care vestesc nașterea Domnului.

Este o pioasă legendă aceasta, însă în chip simbolic ea exprimă un mare adevăr. La sărbătoarea nașterii lui Hristos toate sufletele credincioșilor din lume răsună voios. Oricît de slabă ar fi credința, oricît de anemică dragostea de cele sfinte, de sărbătoarea aceasta toți tresaltă într-un elan de bucurie mare.

Care e izvorul acestei bucurii ? Pomul de Crăciun cu luminile lui scînteietoare ? Cadourile pe care le primim ? Obice-

iurile atât de pitorești legate de praznic ? Mesele încărcate cu toate bunătățile de mâncare ? Acestea sînt, ce e drept, lucruri care ne veselesc și ne fac plăcere.

Dar miezul dinlăuntru al serbării, înțelesul ei veșnic, este că Cel născut în Betleem este Mîntuitorul fiecăruia dintre noi. Izvorul bucuriei celei mari de Crăciun este că noi sîntem izbăviți prin dragostea Celui care se întrupează din sînul Preacuratei Născătoare de Dumnezeu.

Se spune că odată un preot a fost lăudat de episcopul său pentru faptul că a scăpat de la moarte un om. Acela fusese accidentat de un automobil și trăgea să moară într-un spital de urgență. Pentru a fi salvat, se impunea o urgență transfuzie de sînge, iar spitalul nu avea sînge în stoc. Preotul era de față și s-a oferit medicilor să-și dea sîngele său. Transfuzia s-a făcut, iar muribundul a fost salvat.

O faptă vrednică de toată lauda, nu-i așa ? Însă în ieslea din Betleem se aduce o jertfă infinit mai mare și mai prețioasă. Fiul lui Dumnezeu se aduce jertfă pe Sine Tatălui și ne scapă de la moartea veșnică. Și nu numai pe unul, ci pe toți care credem în numele Lui, iar El și-a dat nu numai sîngele, ci întreaga Sa viață a pus-o pentru păcătoși. Căci nașterea este doar începutul acelei jertfe de izbăvire.

«Crearea lumii», zice Fericitul Augustin, «arată o mare putere. Dar mîntuirea lumii descoperă o mai mare putere». Într-adevăr, Dumnezeu zidindu-l pe om a făcut mult. Însă răscum-părîndu-l a făcut și mai mult. Prin creare i-a dat omului viață, dar prin trimiterea Fiului în lume El a descoperit cît de prețioși sîntem noi în ochii Lui, cît ne iubește.

Care rob ar cuteza să ceară ca stăpînul său să se jertfească pentru dînsul, să sufere ceva, să pătimească ?

Ceea ce n-a putut vreodată mintea să cugete, aceea a făcut Dumnezeu pentru oameni.

Dar Dumnezeu nu numai că ne-a scos prin venirea Fiului Său în lume din osînda de veci, ci ne-a ridicat la demnitatea

de copii ai Săi preaiubiți. «Dumnezeu a trimis pe Fiul Său născut din femeie... ca să primim înfierea. Așa că nu mai ești rob, ci fiu, ești și moștenitor». (Gal. 4, 4—7).

Ce cunună de mărire pe capetele fiilor lui Adam... De cînd a venit la noi Mîntuitorul, pe Dumnezeu îl numim «Tată», iar pe Iisus Hristos prin care veacurile s-au făcut, îl avem «frate». Avînd același Tată ceresc noi nu mai sîntem străini unii față de alții, ci ne socotim frați și egali.

O, binecuvîntat staul al nașterii lui Iisus... Tu ești începutul unei omeniri noi, o pîrghie de înălțare a întregii societăți omenеști.

În vechime oamenii țineau seama numai de lucrurile cele din afară ale celor născuți din femeie : avere, frumusețe, origine nobilă. Păgînii zdrobeau pe cei slabi, disprețuiau pe femei, exploatau fără milă pe cei săraci.

Dar s-a întrupat Fiul lui Dumnezeu și acum tot omul este, sau cel puțin ar trebui să fie, prețuit, respectat fiindcă este un copil al lui Dumnezeu, o ființă liberă, înzestrată cu suflet nemuritor. Astfel sclaviei i s-a dat o lovitură de moarte, femeia a fost eliberată, valoarea fiecărui muritor pusă în lumină. Hristos s-a născut și cu venirea Lui iubirea îi îmbrățișează pe toți : pe săraci, pe bolnavi, pe obidiți, pe vrăjmași, pe păcătoși.

De aproape două mii de ani de creștinism toată omenirea s-a înnoit de căldura și de lumina Evangheliei Domnului. Desigur, venirea lui Dumnezeu între oameni n-a dat toată rodirea de care era în stare. Însă lumina e aici, soarele a răsărit, depinde de voința oamenilor să primească binecuvîntarea sau s-o respingă.

Fraților,

«Hristos se naște, măriți-L. Hristos din ceruri, întîmpinați-L. Hristos pe pămînt, înălțați-vă».

Să ne pătrundem inimile de înțelesul acestui imn al sărbătorii de astăzi și să-l proclamăm prin viața noastră de fiecare zi. Să-L preamărim pe Mîntuitorul și să-I fim recunoscă-

tori pentru tot ce a făcut pentru noi : pentru umilirea Lui, pentru sărăcirea Lui, pentru lacrimile ce a vărsat pentru noi.

Să-L întâmpinăm pe Domnul păcii, singur în stare să aducă bucurie adevărată și odihnă inimilor noastre.

Să ne înălțăm prin credință, prin nădejde, prin dragoste. Dumnezeu este cu noi, viu cum a fost când L-au adorat păstorii, cum L-au găsit Magii. El poate să ne asculte în necazurile noastre, să ne sfințească în bucuriile noastre.

Dar datoria noastră cea mai mare este să-I facem Domnului Iisus loc în inimile noastre, să se nască acolo cu harul și puterea Lui. Căci oare la ce ne-ar folosi de s-ar naște El de o mie de ori în Betleem și n-ar avea unde să-și plece capul în inimile pe care le-a zidit pentru El ?

Fie ca Praznicul de azi să-l serbăm cu bucurie mare, care să fie la tot poporul. Iar roada ei să fie ceea ce au cîntat îngerii deasupra locului sfînt al nașterii : o mai mare slăvire a lui Dumnezeu, iar pe pămînt pace și între oameni bună învoire.

A m i n !

CUPRINSUL

	Pag.
Prefața	3

PARTEA ÎNȚIIA

PREDICILE LA DUMINICILE ANULUI BISERICESC

De Paști : Bucuria Învierii	9
Duminica Tomii : Credința	15
Duminica Mironosițelor : Femeia creștină	21
Duminica Slăbănogului : «N-am om»	26
Duminica Samarinenilor : În slujba apostolatului	31
Duminica Orbului : Hristos — lumina lumii	36
Duminica Sfinților Părinți : Despre unitatea credinței	41
Duminica Rusalilor : Pogorîrea Duhului Sfînt	48
Duminica I după Rusalii : Cinstirea sfinților	53
Duminica a II-a după Rusalii : Preoții Bisericii	58
Duminica a III-a după Rusalii : Nu vă îngrijorați	64
Duminica a IV-a după Rusalii : Iubirea față de aproapele	69
Duminica a V-a după Rusalii : Cum să iubim oamenii	75
Duminica a VI-a după Rusalii : Despre Sfînta Liturghie	80
Duminica a VII-a după Rusalii : Despre clevetire	86
Duminica a VIII-a după Rusalii : Iisus Hristos — plînea vieții	92
Duminica a IX-a după Rusalii : Împotriva fricii	97
Duminica a X-a după Rusalii : Datoriile părinților	103
Duminica a XI-a după Rusalii : Iertarea aproapelui	109
Duminica a XII-a după Rusalii : Se vor mîntui bogații ?	116
Duminica a XIII-a după Rusalii : Lucrători în via Domnului	121
Duminica a XIV-a după Rusalii : Folosul rugăciunii în biserică	126
Duminica a XV-a după Rusalii : Folosul rugăciunii personale	132
Duminica a XVI-a după Rusalii : Înmulțirea plîinilor	137
Duminica a XVII-a după Rusalii : Puterea rugăciunii	143
Duminica a XVIII-a după Rusalii : Rugăciuni neîmplinite	148
Duminica a XIX-a după Rusalii : Iubirea vrăjmașilor	153
Duminica a XX-a după Rusalii : Ascultarea de Biserică	158
Duminica a XXI-a după Rusalii : Cuvîntul lui Dumnezeu	163
Duminica a XXII-a după Rusalii : Osînda unui om	168
Duminica a XXIII-a după Rusalii : Împotriva duhurilor necurate	175
Duminica a XXIV-a după Rusalii : Mîntuirea prin credință	180
Duminica a XXV-a după Rusalii : Folosele milosteniei	186
Duminica a XXVI-a după Rusalii : Lăcomia de avere	192
Duminica a XXVII-a după Rusalii : Căsătoria creștină	198
Duminica a XXVIII-a după Rusalii : Împotriva divorțului	205
Duminica a XXIX-a după Rusalii : Copiii — primăvara vieții	211

	Pag.
Duminica a XXX-a după Rusalii: Pentru copii numeroși	218
Duminica a XXXI-a după Rusalii: «De este cineva bolnav...»	224
Duminica a XXXII-a după Rusalii: Pe urmele lui Zacheu	231
Duminica Vameșului și a Fariseului: Mindrie și smerenie	236
Duminica Fiului Risipitor: Înapoi la Tatăl	242
Duminica Lăsatului sec de carne: Judecata de pe urmă	247
Duminica Lăsatului sec de brinză: Postul creștinesc	252
Duminica I din Post: A fi ortodox	257
Duminica a II-a din Post: Adevărata pocăință	262
Duminica a III-a din Post: Despre Sfânta Cruce	276
Duminica a IV-a din Post: Sfânta Cuminicătură.	275
Duminica a V-a din Post: Cine este cel mai mare?	280
Duminica a VI-a din Post (a Floriilor): În fața patimilor Domnului	285

PARTEA A DOUA

PREDICI LA PRAZNICE ȘI LA SĂRBĂTORI ALE SFÎNȚILOR

De Anul nou	291
La Botezul Domnului Hristos	297
La Sfântul Ioan Botezătorul	303
La Întîmpinarea Domnului	309
La Bunăvestire	315
La Sfântul Gheorghe	321
La Sfinții Împărați Constantin și Elena	329
La Duminica Rusalilor	335
La Înălțarea Domnului	341
La Sfinții Apostoli Petru și Pavel	346
La Schimbarea la Față	353
La Adormirea Maicii Domnului	359
La Înălțarea Sfintei Cruci	365
La Sfântul Mucenic Dimitrie	369
La Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil	376
La Intrarea în Biserică a Maicii Domnului	383
La Sfântul Nicolae	390
La Nașterea Domnului	397

Redactor : ION CIUTACU
Tehnoredactor : VALENTIN BOGDAN

Dat la cules 12 oct. 1978. Bun de tipar 20 martie
1979. Apărut 1979. Coli de tipar 25,25. Format
16/61×86 broșat. Comanda nr. 402.

TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE